

דברי הכנסת

כנס מיוחד

הישיבה השלוש-מאות-ושבעים-ושש של הכנסת השלוש-עשרה

יום חמישי, י"א בתשרי התשנ"ו (5 באוקטובר 1995)

ירושלים, הכנסת, שעה 12:42

תוכן העניינים

הודעת הממשלה על אישור הסכם ישראלי-פלשתיני בדבר הגדה המערבית ורצועת-עזה

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

הודעת הממשלה על אישור הסכם ביניים ישראלי-פלשתיני בדבר הגדה המערבית ורצועת-עזה

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הודעת הממשלה על אישור הסכם ביניים ישראלי-פלשתיני בדבר ההגדה המערבית ורצועת-עזה

הודעת הממשלה על אישור הסכם ישראלי-פלשתיני בדבר הגדה המערבית ורצועת-עזה

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח כנס מיוחד של הכנסת, יום חמישי י"א בתשרי התשנ"ו, 5 באוקטובר 1995, על-פי דרישת הממשלה. נושא הכנס: הודעת הממשלה על אישור הסכם ביניים ישראלי-פלשתיני בדבר הגדה המערבית ורצועת-עזה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אין גדה מערבית, זה יהודה ושומרון על-פי החלטת הממשלה.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, לפני שאני אמסור את רשות הדיבור לראש הממשלה ולאחר מכן על-פי הסדר שתקבע ועדת הכנסת – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יש מדינה פלשתינית.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, תודה. אני רוצה להפנות אליכם בקשה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אתה כבר חוגג.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, בטובך.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני, לא אני דיברתי. למה אתה אומר חבר הכנסת רון נחמן?

היו"ר ש' וייס:

לא, אני פניתי לכל מי שדיברו שתקשיבו לי.

רון נחמן (הליכוד):

אנחנו לא באוניברסיטה ואני אבקש...

היו"ר ש' וייס:

חבל.

חברי הכנסת, אני רוצה לפנות אליכם בבקשה. זה דיון רציני מאוד, שיורד למגירות הלב של כל אחד כאן.

צחי הנגבי (הליכוד):

הם כבר חתמו.

היו"ר ש' וייס:

יש לי בקשה. בואו נעשה מאמץ לקיים אותו באווירה מתקבלת על הדעת. לי אין שום רצון להפעיל לא את הפטיש, לא את סמכויות היושב-ראש לקרוא לסדר וחלילה להוציא חבר כנסת. אני יודע שסגני ביתר שאת לא מעוניינים בדבר הזה. אבל אם חלילה תהיה הפרעה שלא תהיה ברירה ונצטרך להוציא מישהו, אני רוצה לומר שהאיש ייפגע חלילה, מכיוון שהוא לא יוכל להשתתף בישיבה ההיסטורית והחשובה הזאת, לא יוכל לבטא את זכות הדיבור שלו. זאת לא אזהרה, זה לא איום, זאת תזכורת. אני מאוד מבקש מכם לכבד את הנואמים מצד הממשלה, מצד האופוזיציה ומכל צד. פשוט בקשה.

אני רוצה לאחל לכולכם, אם כי באיחור קל, שנה טובה וגמר חתימה טובה, ומכיוון שהיום היינו ועוד נלך לאזכרות של חללי מלחמת יום הכיפורים, בשם הבית כולו להביע רגשות של אבל כבד וצער

והשתתפות ביגון של המשפחות, לברך את כל הפצועים והנכים בהרבה בריאות ובהבראה במידת האפשר.

אדוני ראש הממשלה, בבקשה.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

סליחה, אדוני ראש הממשלה. חבר הכנסת קצב, הצעה לסדר?

משה קצב (הליכוד):

הערה לסדר.

היו"ר ש' וייס:

רק לך וזהו. אני רואה שיש עוד אצבעות. אני כבר מודיע: רק לאחד, ובזה נגמר העניין.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להסב את תשומת לבך ואת תשומת לבו של הבית לכך שוועדת הכנסת קיבלה החלטה חסרת תקדים, שערורייתית מהבחינה של שמירה על עקרונות הדמוקרטיה, שהיא מאפשרת לכל חבר כנסת לדבר במכסה של חמש דקות בלבד ומאפשרת לכל שרי הממשלה לדבר ללא שום הגבלת זמן בכל עת. אני מבקש להסב את תשומת לבך, וכאן נחוצה התערבותך כדי לתקן את העיוות הגדול הזה.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, הרי ההחלטה שלי בשלב זה.

קריאה:

מעולם לא היה דבר כזה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דן תיכון, תקשיב לי. אני אאפשר, ברשותכם, כדי שלא לפתוח עכשיו סימפוזיון תקנוני, לראש הממשלה לנאום עכשיו. אני אאפשר לחבר הכנסת נתניהו, ראש הליכוד, ומקובל אצלנו אף שזה לא פורמלי אבל זה ריאלי, כראש אופוזיציה, לנאום. לאחר מכן אני אאפשר ליושב-ראש ועדת הכנסת להודיע את הודעותיו, ואם יהיה צורך בבירור נוסף, תעשו את זה עמו אחרי הודעתו. תודה רבה.

משה נסים (הליכוד):

מה זה עמו? בגלל זה דחית את הישיבה.

רון נחמן (הליכוד):

מה התשובה?

היו"ר ש' וייס:

סליחה, רבותי, כרגע אנחנו מתחילים. חבר הכנסת נתניהו, תעזור לי שם. אנחנו מתחילים עם שני הדוברים הראשונים.

אדוני ראש הממשלה, בבקשה. אחרי ראש הממשלה – חבר הכנסת בנימין נתניהו.

דב שילנסקי (הליכוד):

אתה דחית קודם את הישיבה כדי שיושב-ראש ועדת הכנסת – – –

היו"ר ש' וייס:

כן, חבר הכנסת שילנסקי, תאמין לי שנברר את הכול. אנחנו בראשית הדיון.

רון נחמן (הליכוד):

רפובליקת בננות.

מיכאל איתן (הליכוד):

ראש הממשלה איננו. איפה ראש הממשלה? בארצות-הברית קוראים לפרס ראש הממשלה.

היו"ר ש' וייס:

אדוני ראש הממשלה, בבקשה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני הכול מבקשת ממשלת ישראל לברך את אזרחי מדינת ישראל כולם ואת בני העם היהודי בתפוצות הגולה בשנה טובה ובגמר חתימה טובה.

קריאות:

— — —

אברהם הירשזון (הליכוד):

בפעם הראשונה יש פירוט.

רון נחמן (הליכוד):

— — —

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אנו מייחלים ומאחלים לכל בית ישראל שנת שלום וביטחון.

היו"ר ש' וייס:

אני אתחיל לקרוא לסדר גם לך, חבר הכנסת שקודם לא רצית שאזכיר את שמך.

עובדיה עלי (הליכוד):

מה קרה, אדוני, אסור להעיר הערת ביניים? לסתום את הפיות?

רון נחמן (הליכוד):

תסתום את הפיות לכולם?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אסור לומר מלה אחת...

היו"ר ש' וייס:

אני עוד לא התחלתי. מה קרה? אסור לראש הממשלה להגיד משפט בשלמות?

רון נחמן (הליכוד):

באמריקה הוא אומר דבר אחד ופה דבר אחר. מה זה השקרים האלה? – – –

היו"ר ש' וייס:

אבקש להירגע.

רון נחמן (הליכוד):

שיחזור כאן על הברכות...

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. שש פעמים צעקת ואני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

רון נחמן (הליכוד):

הוא יכול לחייך עשר פעמים.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

יש לך סיכוי להיבחר, רון?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

חברי הכנסת, הממשלה מניחה היום על שולחן הכנסת את הסכם הביניים הישראלי-הפלשתיני בדבר הגדה המערבית ורצועת-עזה. הממשלה תבקש את אישורה של הכנסת ותראה את החלטת הכנסת כהצבעת אמון בממשלה.

העם היהודי שידע סבל ומכאובים ידע גם לשמר את דתו, מורשתו ומסורתו במשך אלפי שנות גלות ומימש חלום דורות. במו עינינו זכינו לחזות בשיבת ציון, בשוב בנים לגבולם. כאן בארץ-ישראל חזרנו ובנינו עם. כאן בארץ-ישראל הקמנו מדינה – – –

רון נחמן (הליכוד):

פלשתינית.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – – ארצם של הנביאים, זו שהנחילה לעולם את ערכי המוסר, המשפט והצדק והושבה אחרי אלפיים שנות גלות לבעליה החוקיים, בני העם היהודי ועל אדמתה בנינו בית לאומי ומדינה לתפארת.

אולם לא חזרנו אל ארץ ריקה. היו כאן פלשתינים שנאבקו נגדנו במשך 100 שנות פרעות ודמים. אלפים רבים משני הצדדים נהרגו בקרב על אותה פיסת אדמה, על אותה כפרת ארץ. אליהם הצטרפו גם צבאות מדינות ערב.

היום, לאחר מלחמות ואירועי דמים לאין ספור, אנו שולטים על יותר מ-2 מיליוני פלשתינים באמצעות צה"ל ומנהלים את חייהם על-ידי מינהל אזרחי. אין זה פתרון של שלום. אנו יכולים להמשיך להילחם, אנחנו יכולים להמשיך להרוג ולהמשיך להיהרג, אבל אנחנו גם יכולים לנסות להפסיק את מעגל הדמים הבלתי-נגמר הזה; אנחנו יכולים לתת גם סיכוי לשלום. הממשלה הזאת החליטה לתת סיכוי לשלום, הממשלה החליטה לעשות למענו.

חברי הכנסת, ההסכם המונח על שולחנכם הוא המשך יישום ההסכמים אשר נחתמו בין ממשלת ישראל לבין הפלשתינים. ההסכם הראשון שהובא לפניכם הוא הסכם הצהרת העקרונות שנחתם בווינגטון ב-13 בספטמבר 1993. ההסכם השני שהונח על שולחנכם הוא זה הקרוי הסכם קהיר, שנחתם בקהיר ב-4 במאי 1994. שני ההסכמים הללו אושרו על-ידי הכנסת.

אדוני היושב-ראש, שני ההסכמים הקודמים והשלישי, שהונח היום, בנפרד ויחדיו, מביאים לידי ביטוי את מדיניות הממשלה הנוכחית ואת דרכה לקידום השלום במזרח התיכון. כידוע, בבואנו אל שולחן הממשלה לפני יותר משלוש שנים אמרנו כי נשאף לפתרון קבע בסכסוך הפלשתיני-הישראלי – –

קריאה:

מה אמרת לפני הבחירות?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – שהוא הארוך והמורכב ביותר במכלול הסכסוך הערבי-הישראלי. והיום ממשלה זו מביאה – נוסף על חתימת חוזה השלום עם הממלכה ההאשמית של ירדן, שבלעדי ההסכם עם הפלשתינים לא היה מושג – גם לפריצת דרך משמעותית לפתרון הסכסוך הפלשתיני-הישראלי ולניסיון לשים קץ לעשרות הרבות של שנים של טרור ודמים.

חברי הכנסת, אנו חותרים לפתרון קבע לסכסוך הדמים הבלתי-פוסק שבינינו לבין הפלשתינים ומדינות ערב. במסגרת פתרון הקבע אנו שואפים להגיע בראש ובראשונה לכינונה של מדינת ישראל כמדינה יהודית, שלפחות 80% מאזרחיה יהיו והם יהודים. בעת ובעונה אחת אנו גם מבטיחים שאזרחי ישראל הלא-יהודים – המוסלמים, הנוצרים, הדרוזים והאחרים – ייהנו ממלוא הזכויות האישיות, הדתיות, האזרחיות, ככל אזרח ישראל. יהדות וגזענות נוגדות זו את זו משמעותית.

עוזי לבדאו (הליכוד):

יגאל ביבי (מפד"ל):

— — —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

את פתרון הקבע אנו רואים במסגרת — — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

רון נחמן (הליכוד):

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה וחבר הכנסת זאבי, נדמה לי שהגל הזה מספיק, ואני באמת לא רוצה לקרוא אתכם לסדר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

עובדיה עלי (הליכוד):

נואף מסאלחה (העבודה):

יגאל ביבי (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יגאל ביבי, חבר הכנסת יגאל ביבי, תקשיב לי. אתה כבר קראת שש-שבע קריאות. אני ממש מבקש ממך, אנא, קצת מנוחה. תשמור זאת למשך כל היום.

יגאל ביבי (מפד"ל):

ראש הממשלה אמר ---

היו"ר ש' וייס:

אני לא מתפלמס עם תוכן הקריאות.

רחבעם זאבי (מולדת):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, חבר הכנסת דראושה, חבר הכנסת יגאל ביבי, עוד קריאת ביניים אחת – קריאה לסדר בפעם ראשונה. אני נותן לכם אפשרות למנוע זאת.

עובדיה עלי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עובדיה עלי, אתה עוד מעט תצטרך לנהל את הישיבה ותצטרך לעשות מה שאני עושה.

שאול יהלום (מפד"ל):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

את פתרון הקבע – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, אני קורא – אתה רוצה שאני אקרא אותך לסדר?

רחבעם זאבי (מולדת):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת זאבי-דראושה, אזהרה אחרונה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

תקשיב למה שהוא אומר.

היו"ר ש' וייס:

מה חשוב? אני לא רוצה לשמוע על התוכן, אני רוצה שקט כאן. אתה לא מבין זאת? אתה לא רוצה לנאום היום ושאני אצטרך להוציא אותך? תירגע.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

אני לא מתערב עכשיו בתוכן. יש לך תלונה, תרשום אלי ונעביר לאן שצריך.

רון נחמן (הליכוד):

דראושה, אחמד טיבי ביציע.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא חבר שלך.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, קראתי אותך לסדר פעם ראשונה. סיימתי עם האזהרות המקדמיות.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

את פתרון הקבע אנו רואים במסגרת שטח מדינת ישראל שיכלול את מרבית שטחה של ארץ-ישראל, כפי שהיתה תחת שלטון המנדט הבריטי – כמובן, זה לא מתייחס לרמת-הגולן – ולצדה –

דוד מנע (הליכוד):

בסוף יחזירו את הבריטים.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– ישות פלשתינית אשר תהיה בית למרבית התושבים הפלשתינים החיים ברצועת-עזה ובשטח הגדה המערבית.

קריאה:

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אנו רוצים שתהא זו ישות שהיא פחות ממדינה והיא תנהל באופן עצמאי את חיי הפלשתינים הנתונים למרותה. גבולות מדינת ישראל לעת פתרון הקבע יהיו מעבר לקווים שהיו קיימים לפני מלחמת ששת הימים.

שאול יהלום (מפד"ל):

לאיזה כיוון?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

לא נחזור לקווי 4 ביוני 1967. ואלה הם עיקרי השינויים.

לימור לבנת (הליכוד):

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

בינתיים רק אתם חזרתם ל-1967.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

נא להירגע.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

ואלה הם עיקרי השינויים – לא כולם – כפי שאנו רואים אותם ורוצים אותם בפתרון הקבע: בראש ובראשונה ירושלים המאוחדת, שתכלול גם את מעלה-אדומים וגם את גבעת-זאב, כבירת ישראל, בריבונות ישראל – –

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

דוד מנע (הליכוד):

מי מאמין לכם? תשאל את יוסי ביילין.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, חבר הכנסת איתן, נא להירגע. אני מתכוון למיכאל איתן.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— — תוך שמירת זכויותיהם של בני הדתות האחרות, הנצרות והאסלאם, לחופש גישה ופולחן במקומות הקדושים להם, על-פי נוהגי דתם.

גבול הביטחון להגנת מדינת ישראל יוצב בבקעת-הירדן, בפירוש הנרחב ביותר של המושג הזה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

חבר הכנסת זיסמן, אתה מאמין בזה?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ויינשטיין, תירגע.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

שינויים שיכללו את צירוף גוש-עציון, אפרת, ביתר ויישובים אחרים שרובם נמצאים באזור מזרחית למה שהיה "הקו הירוק" לפני מלחמת ששת הימים.

להקים גושי יישובים, והלוואי שהיו כמותם, כמו גוש-קטיף, גם ביהודה ושומרון.

חברי הכנסת, ממשלה זו, במרכזה מפלגת העבודה. מפלגה זו הציגה עמדותיה אלה במצע שהובא לידיעת הציבור.

עוזי לנדאו (הליכוד):

שקר.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

עוד לפני הבחירות לכנסת הנוכחית – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

שקר.

לימור לבנת (הליכוד):

— — —

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— — — הבהרנו והדגשנו בפני ציבור הבוחרים ובכל הזדמנות — — —

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת לימור לבנת, בואי קצת – – –

לימור לבנת (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

אבל כדאי שתאפשרי לראש הממשלה לנאום, כדאי שנאפשר לכל חברי הכנסת לנאום.

עוזי לנדאו (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אנא.

צחי הנגבי (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

גם קרא, גם כתב.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

עוד לפני הבחירות לכנסת הנוכחית הבהרנו והדגשנו בפני ציבור הבוחרים ובכל הזדמנות, כי אנו מעדיפים מדינה יהודית, ולו גם לא בכל חלקי ארץ-ישראל, על פני מדינה דו-לאומית שתבוא לעולם אם יסופחו 2.2 מיליוני פלשתינים תושבי רצועת-עזה והגדה המערבית.

היה עלינו לבחור בין ארץ-ישראל השלמה שמשמעותה – – –

היו"ר ש' וייס:

אנא, חבר הכנסת הנגבי.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – – בין ארץ-ישראל השלמה, שמשמעותה מדינה דו-לאומית והרכב האוכלוסייה שלה נכון להיום יהיה 4.5 מיליוני יהודים ויותר מ-3 מיליוני פלשתינים – –

סילבן שלום (הליכוד):

איך אתה יודע את המספר הזה?

רון נחמן (הליכוד):

בגלל זה הוא הוסיף עוד מיליון.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – – שהם ישות נפרדת, דתית – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סילבן שלום, אני אקרא אותך לסדר בעוד קריאה.

סילבן שלום (הליכוד):

אף אחד לא יודע.

היו"ר ש' וייס:

תירגע.

טלב אלסאנע (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלסאנע, אנא. חבר הכנסת רון נחמן, לך כבר יש קריאה אחת. רק רגע, אדוני ראש הממשלה, תן לי שנייה אחת, ברשותך. חבר הכנסת רון נחמן, אנא. זהו, הגל הזה עבר. חבר הכנסת דראושה, אולי תקשיב גם לדברי ראש הממשלה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

לא נורא.

לימור לבנת (הליכוד):

הוא צריך להקשיב?

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת לימור לבנת, מספיק.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אני חוזר על הנקודה הזו. היה עלינו לבחור בין ארץ-ישראל השלמה – ואנו מאמינים שלעם היהודי יש זכות עליה, אך משמעותה היא מדינה דו-לאומית שהרכב האוכלוסייה שלה נכון להיום יהיה 4.5 מיליוני יהודים ויותר מ-3 מיליוני פלשתינים – –

סילבן שלום (הליכוד):

מאין אתה יודע?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סילבן שלום.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – שהם ישות נפרדת, דתית, פוליטית ולאומית, לבין מדינה קטנה יותר בשטחה, אך שתהיה מדינה יהודית. אנו בחרנו, מרצוננו, להיות במדינה יהודית. בחרנו במדינה יהודית – –

היו"ר ש' וייס:

אולי באגף הזה לא יצקו?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – כי אנו משוכנעים שמדינה דו-לאומית עם מיליון ערבים פלשתינים לא תוכל למלא את ייעודה היהודי הכלל-עולמי של מדינת ישראל שהיא מדינת היהודים.

היו"ר ש' וייס:

מיקי, זה מפריע עכשיו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

חברי הכנסת, אנו חוזרים וקובעים, כי הפלשתינים לא היוו בעבר ואינם מהווים היום איום קיומי על מדינת ישראל. ואולם המכשול העיקרי במימוש תהליך השלום בין הפלשתינים לבינינו הוא הטרור הרצחני של ארגוני הטרור האסלאמיים הקיצוניים, ה"חמאס" ו"הג'יהאד האסלאמי", ואליהם מצטרפים ארגוני הסירוב.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

ערי מקלט.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

הטרור פוגע ללא אבחנה באזרחים, שמשרתים בכוחות צה"ל – –

היו"ר ש' וייס:

טוב, זהו, מספיק. חבר הכנסת בני בגין, שמעו את זה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – המשטרה, משמר הגבול וזרועות הביטחון האחרות.

היו"ר ש' וייס:

למה אתם מדברים בצד הזה? לכל הרוחות.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

לא נסתר מעינינו, כי הטרור הרצחני פגע ופוגע בתחושת הביטחון האישי של ישראלים בשטחה של המדינה ובישראלים החיים בשטחי יהודה, שומרון ועזה. אש"ף, אלה מתוכו הנתונים למרות היושב-ראש שלו, ערפאת, הפסיק את הטרור כלפינו – –

לימור לבנת (הליכוד):

למה מתייחסים?

עוזי לנדאו (הליכוד):

שקר.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— כפי שהתחייב בהסכם הצהרת העקרונות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, מספיק. אף שזה קצר, זו כבר פעם רביעית. אני מבקש ממך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

שקר.

רון נחמן (הליכוד):

לא ייאמן.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

ואולם, ארגוני הטרור האחרים מוסיפים לפגוע בנו, כי מטרתם הפוליטית היא לרצוח ישראלים באשר הם, ובאמצעות מעשי הרצח לגרום להפסקת התהליך, תהליך השלום הפלשתיני-הישראלי. כיוון שזו מטרתם, אין לנו שום כוונה לחדול מן המאמץ לשלום, גם אם יוסיפו מעשי הטרור לפגוע בנו. אנו, מצדנו, נעשה כל מאמץ לפגוע באנשי הטרור. אנו מודעים היטב לחומרת מעשי הטרור, ובכל שיקולינו, בדרך להשגת הפתרון הפלשתיני-הישראלי, אנו נוקטים את הצעדים הנדרשים והמותרים על-פי החוק הישראלי — —

שאול יהלום (מפד"ל):

הפקרה לרוצחים.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— — כדי להילחם בו. לא ניתן. הטרור הזה לא ישיג את יעדו הפוליטי.

רון נחמן (הליכוד):

נגדע את הזרוע.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אנו גם חוזרים ותובעים ודורשים מהרשות הפלשתינית למלא את חובתה, על-פי ההסכמים שנחתמו עמה, ולהחמיר, להגביר ולהחריף את פעילותה — —

צחי הנגבי (הליכוד):

מה עם להסגיר? איפה המוסגרים? מדוע אינך עומד על הסגרה?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— — כנגד מרצחי השלום ואויביו באזורים הנתונים למרותה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הנגבי, שאלת. השאלה נשמעה.

שאול יהלום (מפד"ל):

הוא לא מתייחס לשאלה.

צחי הנגבי (הליכוד):

— — — במקום לצעוק — — —

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת הנגבי ויהלום, אנא. ראש ממשלה ישיב כפי שהוא ירצה.

צחי הנגבי (הליכוד):

מה ישיב? בחיך. ישיב.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אנו יודעים, שהרשות הפלשתינית – –

שאול יהלום (מפד"ל):

זה לא מזיז לו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – נקטה שורת צעדים, שסיכלו פיגועים בנו, אך עליה לעשות יותר, הרבה יותר, נגד ארגוני הטרור, אויבי השלום.

עוזי לנדאו (הליכוד):

שקר.

רון נחמן (הליכוד):

ארגוני הטרור – אויבי השלום.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

חברי הכנסת, הסכם הביניים, שהונח על שולחנכם, נבנה בעמל רב על-ידי צוותים רבי-משתתפים. הוא מתפרס על פני כ-300 עמודים, וסעיפיו הרבים מתייחסים לענייני הביטחון ולחיי היום-יום של האזרחים הישראלים ביהודה, שומרון וחבל עזה ושל התושבים הפלשתינים.

אדגיש כמה נושאים. כמדינה יהודית, אנו חייבים, בראש ובראשונה, תשומת לב למקומות הקדושים לדתנו, מורשתנו ותרבותנו. בהסכם הביניים הקפדנו על כך. והנה כמה דוגמאות –

יגאל ביבי (מפד"ל):

תראה את ההסכם. החזרת את כל – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יגאל ביבי, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כתוב כאן שאין – – –

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר. אני לא מתעניין במה שכתוב עכשיו. אני מתעניין עכשיו באווירה סבירה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, אתה על סף קריאה ראשונה.

יהושע מצא (הליכוד):

זה נכסי דלא נידי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

והנה כמה דוגמאות: במערת-המכפלה יישארו סדרי הביטחון והתפילות של יהודים ומוסלמים כפי שהם היום. הסכמנו על בחינת כלל הסדרים בחברון אחרי שלושה חודשים. אין בכוונתנו לשנות דבר במערת-המכפלה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

מוכרת לנו ההתחייבות הזו. נכסי דלא נידי.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

בקבר רחל נקבע העיקרון, שמתפללים ומבקרים לא ייתקלו בשוטר פלשתיני, לא בעת גישתם אל הקבר ולא בעת התפילה. הכביש הראשי לקבר רחל מאזור גילה ועד לקבר עצמו יהיה באחריות צה"ל. השמירה על מתחם הקבר, קבר רחל, תהיה בידי צה"ל או בידי משמר הגבול, לרבות שלוש עמדות שמירה מחוצה לו, השולטות גם על מגרש החנייה. מעבר לכך, תיעשה האבטחה האזורית על-ידי פעילות פטרול משותף ישראלי-פלשתיני – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – כדי לשמור על שלום הבאים לקבר רחל. ההסכם הנוכחי יאפשר תנועת תלמידים לקבר מדי יום בליווי פטרול משותף ישראלי-פלשתיני. השמירה בתוך מתחם הקבר תיעשה על-ידי ישראלים חמושים. השמירה באזור תיעשה על-ידי המשטרה הפלשתינית במתכונת הקיימת היום ולפי סידורי

התנועה והתפילה הנהוגים כיום בבית-הכנסת "שלום על ישראל" ביריחו. שנה וחמישה חודשים קיימים סידורים אלה ביריחו. היתה תקרית אחת? נמנע מיהודי אחד להתפלל שם?

יגאל ביבי (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

סליחה, אדוני ראש הממשלה. חבר הכנסת יגאל ביבי, אני קראתי אותך לסדר פעם ראשונה. אני לא רוצה להגיע למצב שאני אצטרך להוציא אותך ותפסיד את רשות הדיבור.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

תבדקו אם הם מצליחים להגיע למניין שם מדי יום.

אשר למקומות האחרים הקדושים ליהדות, רובם נמצאים באזור B או הצהוב שנתון לשליטה ביטחונית גוברת של צה"ל.

שאול יהלום (מפד"ל):

כמו בית-הקברות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אשר לאתרים הארכיאולוגים, מצאנו פתרון בהסכמה משותפת, שלא יחול כל שינוי שהוא בכל אתר ארכיאולוגי בלי שיסכימו עליו שני הצדדים.

חברי הכנסת, הדרך שבה תיישם ישראל את ההסכם כדי להשיג את יעדיה המדיניים, את פתרון הקבע ואת קיום הביטחון ליישובים ולישראלים בשטחים נועדה להבטיח את המשך החיים השוטפים ואת הביטחון הן של הצד הישראלי והן של הצד הפלשתיני.

השלב הראשון של הפריסה מחדש של כוחות צה"ל ייעשה כדי לאפשר לפלשתינים לערוך בחירות למועצה הפלשתינית ולעומד בראשה בלי שצה"ל יהיה נוכח דרך קבע ביישובים הפלשתיניים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

יהיו קלפיות בירושלים, אדוני?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, מכיוון שכבר שש פעמים שאלת, אני אצטרך מייד לקרוא אותך לסדר. אין לנו סידור שמחייב תשובות. אין לנו פרוצדורה כזאת.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אני אקרא אותך לסדר. אתה יכול להעביר לו בפתק. אין פרוצדורה שמחייבת להשיב תשובות.

(חברי הכנסת א' הירשזון וד' מנע מניפים מטריות שחורות פתוחות.)

אני קורא לסדר את חבר הכנסת הירשזון, את חבר הכנסת דוד מנע, ומבקש לקפל מייד את המטריות. אני קורא אתכם לסדר פעם שנייה ומבקש לקפל מייד את המטריות. אמרו לי שאני צריך לקרוא שלוש פעמים לסדר, אחרת כבר מזמן הייתי מוציא אתכם מכאן.

דליה איציק (העבודה):

תוציא אותם.

היו"ר ש' וייס:

אני פועל על-פי התקנון, אני צריך לקרוא שלוש פעמים לסדר. תודה רבה על העצה שלך. פעמיים עשיתי זאת, וועדת הכנסת לא קיבלה את הדעה שלי. קראתי כל אחד מכם לסדר פעמיים. תודה רבה, ועכשיו ראש הממשלה ימשיך.

רפאל אלול (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

אני לא רוצה עזרה מהצד הזה. חבר הכנסת אלול, אל תפריע לי.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, העניין רציני.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, תקשיב לי. עכשיו אתה תקשיב לי. לו היתה פרוצדורה מחייבת או איזו פרוצדורה של מתן תשובות על שפע של שאלות בזמן נאום – עניין אחר. שאלת כמה פעמים. ראש הממשלה ירצה – ישיב לך או לא. מרגע זה השאלות הן בבחינת הפרעה. תודה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

פריסה זו של כוחות צה"ל תיעשה בשלושה אזורים: אזור A או האזור החום יכלול את התחום המוניציפלי של שש הערים ג'נין, שכם, טול-כרם, קלקיליה, רמאללה ובית-לחם. הסמכות האזרחית והביטחונית תועבר באזור לרשות הפלשתינית. אזור B או האזור הצהוב – –

היו"ר ש' וייס:

אל תענו, חברים. אל תתפתו לגירוי – מצד לצד. אי-אפשר כך.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – לרבות כ-450 ערים וכפרים שבהם חיים הפלשתינים בגדה. באזור תתקיים הפרדת סמכויות. לפלשתינים תהיה האחריות לניהול חייהם שלהם, ולישראל תהיה הסמכות הביטחונית הגוברת, אני מדגיש זאת, לביטחון הישראלים ולמלחמה בטרור.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עובדיה עלי, עוד מעט תצטרך לנהל את הישיבה. אנא אל תפריע. חבר הכנסת עובדיה עלי, סגן יושב-ראש הכנסת.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

כלומר, בכל עת יוכלו כוחות צה"ל וזרועות הביטחון להיכנס לכל מקום באזור זה.

האזור השלישי, אזור C, או האזור הלבן, הוא כל מה שלא כלול בשני האזורים שהוזכרו עד כאן. באזור זה נמצאים כל היישובים היהודיים, כל מתקני צה"ל, אזורי הגבול עם ירדן. אזור זה נשאר בשלטון צה"ל. אזורי A ו-B מהווים כ-27% משטח הגדה. אזור C שבשליטתנו מהווה יותר מ-70%.

יגאל ביבי (מפד"ל):

מדבר-יהודה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

עם זאת, עלי להביא לידיעת חברי הכנסת, כי התחייבנו לפריסה-מחדש נוספת בשלושה שלבים מעבר לפריסה שתיארתי קודם לכן. הפריסה תיעשה לפי לוח-זמנים, וכל שלב יתבצע אחר קודמו. הראשון כעבור שישה חודשים, החל מכינון המועצה הפלשתינית לאחר הבחירות שם. עלי להדגיש, שלא התחייבנו – אני חוזר: לא התחייבנו – להיקף הפריסה מחדש בכל שלב.

מעל לכול הוגדר בהסכם, שהסייג להשלמת הפריסה הוא נושאים שיידונו בעת המשא-ומתן על פתרון הקבע. כאן נאמר בהסכם עצמו: "במהלך שלבי ההיערכות-מחדש הנוספת שיושלמו בתוך 18 חודשים מיום כינון המועצה, כוחות ואחריות הנוגעים לשטח יועברו בהדרגה לסמכות פלשתינית שתכסה את שטח הגדה המערבית ורצועת-עזה, למעט סוגיות שיידונו במשא-ומתן על מעמד הקבע."

משה קצב (הליכוד):

זאת אומרת, נסיגה מכל יהודה ושומרון, ואתה אמרת – – –

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

כמה מלים על הנאמר בהסכם הנוכחי על הסכם הקבע – אני מצטט מההסכם כלשונו, והדברים מדברים בעד עצמם: "משא-ומתן בין הצדדים להסכם בדבר מעמד הקבע יחול מוקדם ככל האפשר אך לא מאוחר מ-4 במאי 1996". כזכור, הוא יסתיים ב-4 במאי 1999. מובן כי משא-ומתן זה יכסה נושאים נותרים, לרבות ירושלים, הסדרי ביטחון וגבולות, יחסים ושיתוף פעולה עם שכנים אחרים וכן נושאים אחרים בעלי עניין משותף.

דן מרידור (הליכוד):

איך תיסוג במשך 18 חודש?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

כלומר, בין המרכיבים שיובאו בחשבון בכל דיון על המשך הפריסה מחדש בהסכמה עם הפלשתינים על-פי הסכם זה, המרכיבים של פתרון הקבע מהווים שיקולים בעניין המשך הפריסה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

מרשים מאוד.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

יתירה מזו, בוועדת החוץ והביטחון התפעל מאוד יושב-ראש הליכוד, חבר הכנסת נתניהו, מהסעיף הבא: "שום דבר בהסכם זה לא ישפיע או יפגע בתוצאות המשא-ומתן על מעמד הקבע שינוהל בהתאם להצהרת העקרונות. אף אחד מהצדדים להסכם לא ייחשב, על סמך כניסתו להסכם זה, כאילו ויתר על אף אחת מזכויותיו, תביעותיו או עמדותיו הקיימות, או חזר בו מהן." וכן "אף אחד מן הצדדים לא ייזום או יעשה כל צעד לשינוי מעמד הגדה המערבית ורצועת-עזה לפני השלמת המשא-ומתן על מעמד הקבע."

אני רוצה להזכיר לכם: התחייבנו – כלומר, הגענו להסכם – התחייבנו בפני הכנסת שלא לעקור אף יישוב במסגרת הסדר הביניים, גם שלא להקפיא בנייה וגידול טבעי.

חברי הכנסת, אנו מודעים לעובדה שהרשות הפלשתינית לא עמדה עד כה בהתחייבותה לשנות את האמנה הפלשתינית, וכל ההבטחות בעניין זה לא קוימו. אני מבקש להביא לידיעת חברי הכנסת, שאני רואה בשינויים אלה משום מבחן עליון לרצונה וליכולתה של הרשות הפלשתינית, והשינויים הנדרשים יהיו אבן-בוחן חשובה ורצינית להמשך מימושו של ההסכם כולו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אומר על כך הסעיף הרלוונטי.

יהושע מצא (הליכוד):

נחזור לעזה? מה?

רחבעם זאבי (מולדת):

גם על עזה ויריחו אמרת ---

היו"ר ש' וייס:

גמרנו את הגל הזה. חבר הכנסת זאבי, מספיק.

צחי הנגבי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צחי הנגבי, אני מצטרף לקרוא אותך לסדר אף שאתה צרוד.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אש"ף התחייב, שתוך חודשיים מיום הקמת המועצה, המועצה הפלשתינית תתכנס ותאשר רשמית את השינויים הנוגעים לאמנה הפלשתינית, על-פי התחייבות במכתבים שנחתמו על-ידי יושב-ראש אש"ף – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

רגע, רגע, אין לה סמכות. צריכה להיות המועצה הלאומית הפלשתינית.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, תבטא זאת בנאומך. עד אז כדאי שאני לא אוציא אותך.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – והופנו לראש הממשלה, מ-9 בספטמבר 1993 ומ-4 במאי 1994.

חברי הכנסת, עיון במפות ובסעיפי ההסכם – – –

אהוד אולמרט (הליכוד):

למה זה לא כתוב בהסכם?

היו"ר ש' וייס:

אדוני ראש העיר ירושלים, אנא.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

כדאי שתקרא אותו לפני שאתה מדבר עליו.

דוד מנע (הליכוד):

קראנו אותו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

עיון במפות ובסעיפי ההסכם אשר לשלבים הנוספים של הפריסה מחדש מצביע על כך, שבידי ישראל נשמר מלוא חופש הפעולה כדי לממש את יעדיה הביטחוניים והמדיניים הנוגעים לפתרון הקבע, וחלוקת האזורים נותנת לצה"ל ולזרועות הביטחון שליטה ביטחונית מלאה באזורי B-C, למעט בשטחי הערים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

תוכל לסכל טרור באזורים אלה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה, אחרי שאמרתי לך קודם שמרגע מסוים השאלות הן הפרעה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אפשר לתבוע הסגרה באזור B, אדוני?

היו"ר ש' וייס:

אפשר לצפות שתפסיק.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

זה עוד ייאמר – – –

היו"ר ש' וייס:

בסדר. יהיה לך תור ותוכל – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, זה לא ילך כך, ואני לא אפלה בין איש לאיש. קראתי אותך לסדר פעם ראשונה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

יותר מרצחי "חמאס" ברחו למדינה ערבית שאתה יש לנו שלום מאשר לערי המקלט.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

ועל אלה אתה רוצה להוסיף?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אני אצטרך לקרוא אותך לסדר פעם שנייה. זה לא ילך כך. אל תיתן לי עצות.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

התעוררה בעיה קשה בחברון, ועל דעת הצדדים נקבע, כי בטרם יושלם הכביש העוקף את חלחול לא תהיה פריסה מחדש מלאה בעיר חברון, ודבר זה ידרוש מחצית שנה נוספת מיום חתימת ההסכם, קרי, עד 28 במרס 1996. להערכתנו, נדרשים שישה חודשים כדי לבנות את הכביש העוקף הזה. כאשר תושלם סלילת כביש עוקף-חלחול וכביש עוקף-חברון בקטע בית-חג"י, הר-מנוח, קריית-ארבע, תוכל תנועת ישראלים החיים בחברון דרומה שלא לעבור באותם קטעים של חברון שאין בהם נוכחות ישראלית. אלה הם, אגב, אותם קטעי הדרך שעברו בתוך מרכזי האוכלוסייה הערבית הצפופה והיו מועדים לפיגועים קטלניים, כמו צומת הזכוכית.

הנה לפניכם עוד כמה פרטים מתוך ההסכם שהושג בעמל רב.

רון נחמן (הליכוד):

איך ייסעו מקריית-ארבע לקריית-גת? באיזו דרך?

קריאה:

מסביב.

היו"ר ש' וייס:

השאלה נשמעה. ראש הממשלה יוכל להמשיך.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

גוש-עציון. כדאי לשמור את גוש-עציון.

מעבר כוחות משטרה מאזור A הנמצא כולו בשליטת הפלשתינים לאזור B שבו יש חלוקת סמכויות בין ישראל לבין הפלשתינים מחייבת אישור – באנגלית: של מנגנון התיאום המשותף. המשמעות היא, כי אין מעבר שוטרים פלשתינים ללא אישור ישראלי.

מעבר כוחות משטרה פלשתיניים במדים – –

שאול יהלום (מפד"ל):

שלושה חודשים.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת יהלום ובגין, עוד מעט קריאה שנייה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – ו/או חמושים מ-25 כפרים פלשתיניים, שימוקמו בהם תחנות משטרה, ליתרת אזור B יחייב תיאום ואישור שלנו.

תהיה פריסה של משרדי קישור ישראלים-פלשתיניים במרחב. משרדי קישור אלה יפעילו יחידות ניידות משותפות לצרכים שיתעוררו באזור.

עלי להדגיש עוד, כי תימשך הפעילות להקניית מרכיבי ביטחון – גדרות, דרכים מקיפות, תאורה, שער חשמלי – ליישובים הישראליים. ייסללו כבישים עוקפים שמטרתם לאפשר לתושבים הישראלים לנוע שלא דרך ריכוזי אוכלוסייה פלשתינית במקומות שיועברו לאחריות הרשות הפלשתינית. בכל מקרה, צה"ל לא יבצע פריסה מחדש משבע הערים הראשיות בטרם יושלמו הצירים העוקפים. סך כל ההשקעה בכבישים העוקפים תהיה כחצי מיליארד שקלים.

היו"ר ש' וייס:

אדוני ראש הממשלה, סליחה, אני שומע פה דפיקות פטיש. אני מבקש לברר מה זה. תיקונים לא עכשיו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

האחריות לביטחון חוץ בגבולות עם מצרים וירדן וכן השליטה על המרחב האווירי מעל לכל השטחים והמרחב הימי ברצועת-עזה נשארות בידינו.

חברי הכנסת, הדרך אל הפיוס מובילה דרך בתי-הסוהר. בבתי-הסוהר כלואים היום יותר מ-5,000 פלשתינים – –

אברהם הירשזון (הליכוד):

וכמה יהודים?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – ועל-פי החלטת הממשלה ישוחררו עצירים ואסירים שהם נכללים בקטגוריות הבאות: עצירות ואסירים שריצו יותר משני-שלישים מעונשם, עצירים ו/או אסירים הנאשמים או אסורים בגין עבירות ביטחוניות שלא היו כרוכות במוות או בפציעה חמורה – משתמע מכך שרוצחי ישראלים או הפוגעים בהם קשות לא ישוחררו – עצירים ו/או אסירים הנאשמים או מורשעים בעבירות פליליות שאינן ביטחוניות, וכן אזרחי מדינות ערב המוחזקים בישראל עד לביצוע צווי גירוש נגדם.

כן ייבחן שחרורם של אסירים ועצירים שגילם 50 שנה לפחות, אסירים ועצירים שגילם 18 שנים או פחות, שישבו במאסר עשר שנים או יותר, וכן אסירים ועצירים חולים ולא-בריאים, לפי הקטגוריות שאמרתי קודם לכן.

כל אסיר ועציר לא ישוחרר אלא אם חתם על התחייבות לשמור על הוראות החוק ולהימנע מפעולות טרור וממעורבות בהן. היה לנו ניסיון בעבר בעקבות הסכם קהיר, ומאות נשארו בכלא משום שסירבו לחתום.

התעוררה במלוא חריפותה שאלת הסגרתם של רוצחים נמלטים. אין אנו מקלים ראש בבעיה זו, ואנו ממשיכים לתבוע את הסגרתם של רוצחים כאלה על-פי ההסכם שנחתם.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — של ראש הממשלה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

חברי הכנסת, עשרה ימים לאחר חתימת ההסכם בושינגטון נתחיל בפריסה מחדש. בשלב ראשון – בפנינו נציגויות המינהל האזרחי ב-14 יישובים פלשתיניים. לוח הזמנים האחר הכולל יסוכם תוך שבועיים מאז חתימת ההסכם.

ההסכם כולל עוד עשרות ומאות פרטים: הבחירות – לרבות דרך הבחירה של הפלשתינים שלא רצו לקבל אזרחות ישראלית, שהוצעה להם על-ידי כל ממשלות ישראל, והם תושבי ירושלים המאוחדת היום – מים, חשמל, הגדלת אזור יריחו ב-10% בלי שהדבר ישפיע כהוא-זה על חיי התושבים בבקעת-הירדן, המעבר הבטוח ועוד. במסגרת הזמן לא נוכל להתייחס לכל פרט בנפרד, והדברים כולם הרי הם פרוסים בפניכם בספר ההסכם.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ההסכם על כל סעיפיו מונח לפניכם. אין נספחים ומכתבים סודיים. זה ההסכם שעליו טרחו עשרות ואולי מאות עובדי מדינה וקציני צה"ל בראשותו של שר החוץ שמעון פרס, ולכולם תודה מקרב לב.

אפשר שאנו פותחים היום בשלב חדש בקורות העם היהודי ומדינת ישראל. אנו יודעים את הסיכונים, אנו יודעים את הסיכונים. נעשה את המירב, נעשה כמיטב יכולתנו למצות את הסיכונים ולצמצם את הסיכונים.

אנו קוראים מעומק הלב – – –

רון נחמן (הליכוד):

בכפר יטא – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן.

רון נחמן (הליכוד):

בכפר יטא – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה.

רון נחמן (הליכוד):

יש אינפורמציה חשובה מאוד.

היו"ר ש' וייס:

בינתיים יש אינפורמציה שקראתי אותך לסדר פעם שנייה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אנו קוראים – – –

רון נחמן (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

אצטרך לקרוא אותך לסדר פעם שלישית.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אנו קוראים מעומק הלב לכל אזרחי מדינת ישראל ובוודאי לאלה החיים ביהודה, שומרון וחבל עזה, כמו לתושבים הפלשתינים, לתת הזדמנות לכינון השלום; לתת הזדמנות לסופם של מעשי איבה, לתת הזדמנות לחיים אחרים, לחיים חדשים – לא רק בהסתדרות.

לימור לבנת (הליכוד):

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אנו פונים ליהודים ולפלשתינים כאחד לשמור על איפוק, לשמור על כבוד האדם, לנהוג כהלכה ולחיות בשלום ובביטחון.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אנא, חברים.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אנו יוצאים לדרך חדשה שעשויה להוביל אותנו אל עידן השלום, אל סופן של המלחמות. זאת תפילתנו, זאת תקוותנו.

דוד מנע (הליכוד):

דרך ללא מוצא.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מנע, אנא.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

שנה טובה וגמר חתימה טובה לחברי הכנסת ולכל בית ישראל.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לראש הממשלה על דבריו.

אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת בנימין נתניהו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

תקומו ללחוץ את ידו עכשיו.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לא להפריע. עכשיו יישא את נאומו חבר הכנסת בנימין נתניהו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, לא להפריע.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין. עכשיו לא כדאי לנהל משא-ומתן עם מזכיר הכנסת, כי זה מפריע. בבקשה, אדוני.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הבית, במהלך תולדות האנושות הוגלו עמים רבים ממולדתם. לעמים אלה תמיד קרה אחד משני דברים: או שמצאו להם מולדת חדשה או שנטמעו בקרב עמים אחרים וירדו מבמת ההיסטוריה. רק העם היהודי סירב לקבל את הגורל הזה. הוא סירב להיטמע בין העמים והוא סירב לאמץ לו מולדת חדשה. הוא שמר בדבקות ובמסירות אין קץ על זהותו הייחודית ועל החלום לשוב לארץ-ישראל, מולדתו העתיקה.

"לבי במזרח ואנוכי בסוף מערב", כתב רבי יהודה הלוי באמצע ימי-הביניים בספרד הרחוקה. ובפיוט אחר, "ציון הלא תשאליו", הוא אומר: "לבי לבית-אל, ולחברון מאוד יהמה, מי ייתנני הלך ערום ויחף על מקום קברות אבותי".

משה נסים (הליכוד):

זה טאבו ישן.

בנימין נתניהו (הליכוד):

כל אחד מבני העם היהודי שנמצא כאן היום נמצא כאן בזכות אותה שאיפה, בזכות אותו חלום שליווה את אבותינו בגלותם.

"זכרו, ילדי ישראל, דעו תמיד, שכל עוד אינכם יושבים על הרי יהודה, על אדמת המולדת, אתם בנכר". כך פנה סבי, הרב נתן מיליקובסקי, זיכרוננו לברכה, לילדים יהודים שלימד בגולה. והוא ממשיך ואומר להם: "חלילה לנו למחוק מהזיכרון את ארץ-ישראל, וחלילה לנו לשכוח את העבר שלנו, את הסיפור ההיסטורי שלנו, כי אז לא יהיה לנו עתיד ונהיה אבודים בעולם. כי אז מי אנחנו בכלל".

כך האמין הסבא שלי, ועל כן הוא עלה לארץ-ישראל, וכך האמינו הסבים והסבתות של כולנו, לרבות המנהיגים הראשונים של תנועת העבודה, ברל כצנלסון ודוד בן-גוריון.

היו"ר ש' וייס:

רבתי השרים, אני מבקש לא לדבר בקול רם סביב שולחן הממשלה. אדוני שר האוצר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ומכוחו של החזון הזה שבנו לארצנו והקימונו מחדש את מדינתנו.

ואני שואל: היכן מקופל העבר הזה, שסבי דיבר עליו? איפה טמונים שורשי הסיפור ההיסטורי של עמנו? איפה אם לא בהרי יהודה ובירושלים, בחברון בקברי האבות ובבית-לחם בקבר רחל, בתקוע עירו של עמוס ובענתות עירו של ירמיהו, בשילה ובבית-אל שם ניבאו הנביאים, בבית-חורון ובמעלה-לבונה שם נלחמו המכבים?

יצחק רבין, אלה הם נכסי הדלא נייד של העם היהודי. אלה הם הנכסים שעליהם לחמנו ועליהם חלמנו במשך אלפי שנות קיומנו כעם. ואני רוצה להגיד לך, אלה אינם סתם נכסי דלא נייד, אלה הם נכסי צאן הברזל של עם ישראל, והשאיפה לשוב אליהם והסירוב לוותר על השאיפה הזו הם שהשיבו אותנו לכאן.

מר רבין, אתה מדבר בביטול על 400 יהודים בחברון, ואילו אני אומר: אלה הם לא רק 400 יהודים בחברון, אלה הן 4,000 שנות היסטוריה יהודית שקושרות אותנו לארץ הזאת והחזירו אותנו לארץ הזאת.

אתה, אדוני ראש הממשלה, התבטאת לפני ימים אחדים בצורה מזעזעת. התנ"ך, אמרת, התנ"ך הוא לא הטאבו שלנו. ואילו אני אומר: התנ"ך הוא הוא הטאבו שלנו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

תנדיק.

בנימין נתניהו (הליכוד):

הוא המנדט שלנו, הוא שטר הבעלות שלנו.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, רבותי השרים ואדוני ראש הממשלה, יש לי בקשה אליכם.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה מדבר על שקרן?

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לאפשר לי להרגיע את הרוחות.

דוד מנע (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מנע, אני אצטרך להוציא אותך בזמן נאומו של ביבי נתניהו. מה אתך?

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, הירגע.

אני מפנה בקשה אל כל השרים מראש הממשלה ואל כל חברי הכנסת, אני מאוד מבקש. הדיון עד כה היה סביר, יחסית. אני מבקש לקיים אותה אווירה. אני פונה לכל אחד ומבקש – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, זה יהיה מוזר אם אוציא אותך בזמן נאומו של חבר הכנסת נתניהו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

הירגע עכשיו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אם ראש הממשלה – – –

היו"ר ש' וייס:

כשהוא ירצה, יש לראש הממשלה הזכות. לא באמצע נאומו של חבר הכנסת נתניהו. הוא יקבל כשירצה את הזכות להבהיר.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אולי אפשר לתת לראש הממשלה לתקן – – –

היו"ר ש' וייס:

עכשיו אפשר להירגע. חבר הכנסת רביץ – – –

דוד מנע (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מנע, אתה יודע שאקרא אותך פעם שלישית.

אדוני חבר הכנסת רביץ, תקשיב לי. ראש הממשלה שמע אותם היטב. אם יחפוץ לעשות זאת – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

הוא רוצה.

היו"ר ש' וייס:

לא באמצע נאומו של חבר הכנסת נתניהו. בתום הנאום אפשר לו, ואפילו אשמח. כל מלה שירצה לומר אפשר לומר פה.

דוד מנע (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מנע, תקשיב לי. אני אקרא אותך פעמיים לסדר. יש לך שתי מטריות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

רבתי חברי הכנסת, זה איננו עניין של ימין או שמאל, ליכוד או עבודה, זה היסוד של הקיום הציוני. דוד בן-גוריון, כשהתייצב לפני ועדת-פיל ב-1937, הרים את ספר התנ"ך בידו והכריז: זה המנדט שלנו על ארץ-ישראל.

בנימין טמקין (מרצ):

ואחר כך הסכים לחלוקה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ואילו אתה, מר רבין, מדבר כך על התנ"ך.

היו"ר ש' וייס:

לא טוב שהשרים ישסעו את הנואם לאחר שקודם היה שקט כזה. לא בסדר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

מי היה מאמין שראש ממשלת ישראל יגיד שהתנ"ך הוא לא הטאבו שלנו?

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

היו"ר ש' וייס:

אדוני שר החינוך, אני לא אאפשר הפרעות, גם לא לשרים. לאיש לא אאפשר להפריע.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

דיוק היסטורי.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש מכם להתאפק, כפי שקודם תבעתי מאחרים.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

היו"ר ש' וייס:

אני מבין הכול. מורי ורבי שר החינוך, אבקש איפוק.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — — ההיסטוריה היהודית — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, אתה רוצה שאוציא אותך בנאום שלו דווקא? הירגע. בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

רק על רקע ההתבטאות שלך, אדוני ראש הממשלה, ושל שרי ממשלתך, אפשר לעמוד על מלוא המשמעות של המעשה שעשיתם, מעשה שלא היה כדוגמתו בתולדות העם היהודי. נכון, קרה בתולדות עמנו שהובסנו ושגורשנו ושכפו עלינו קריעת חבלי מולדת. לפעמים נאלצנו, גם בדור הזה נאלצנו להשלים בלית ברירה עם עובדות מסוימות שקבעו לנו בזמן נתון, אבל עוד לא קרה שיהודים ויתרו ברצון ובשמחה ובעליצות על חלקי מולדתם, על הכרה בזכות שלנו על הארץ הזאת.

קריאה:

כמו בסיני.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

היו"ר ש' וייס:

אדוני ראש הממשלה, זה לא טוב כך. אני מבקש לאפשר לנואם לנאום.

בנימין נתניהו (הליכוד):

כולם יודעים שלעתים קורה שלא מצליחים לממש חלומות, אבל זה בדרך כלל מביא שיברון לב וכאב נורא.

אלי גולדשמידט (העבודה):

בהר-סיני - - -

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גולדשמידט, אני מבקש.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אצלכם, אצל קומץ אנשי השמאל, חבורת שרים ויועצים ואותם אנשי שמאל שאינם מאמינים שיש פה ממשלה שמבצעת את תוכניתם לבטל את החלום של העם היהודי – אצלכם יש עליצות ושמחה; תראו את פניכם עכשיו.

ואני שואל: מה פשר השמחה הזאת? מה מקור העליצות הזאת? מר רבין, מר פרס – מר רבין במיוחד, שמעתי את הנאום שלך. שמעתי את האזכור של ערכים יהודיים. אל תספר לנו סיפורים. אל תספר לנו סיפורים שמה שמניע אתכם במדיניות הזאת הוא ערכים יהודיים.

קריאות:

בנימין נתניהו (הליכוד):

ממשלתך היא הממשלה המנותקת ביותר והרחוקה ביותר מערכי היהדות שהיתה לנו אי-פעם. ואני אומר זאת בכאב ובצער עמוק.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת נתניהו, תרשה לי רגע, אנא ממך. אני רוצה להרגיע. חבר הכנסת רן כהן, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, אצלי רשום אחד.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

אתה אל תתקן אותי. כבר קודם עשית תיקון באיזה מכתב שלך.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אדוני חבר הכנסת דראושה, גם אותך עדיין לא קראתי לסדר. הייתם צמד שמה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני חוזר ואומר — — —

היו"ר ש' וייס:

רגע, אדוני, סליחה. כדי שלא תהיינה אי-הבנות – חבר הכנסת דראושה, שמעת אותי? קראתי אותך לסדר פעם ראשונה. נקודה. עכשיו תירגע.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

מה קרה?

היו"ר ש' וייס:

אתה עוד שואל מה קרה? הו הא עשית. זהו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני חוזר ואומר, אדוני היושב-ראש, ולא בשמחה, כיהודי, כאזרח מדינת ישראל, מדינת היהודים: זו הממשלה המרוחקת ביותר והמנוכרת ביותר ממורשת ישראל שהיתה אי-פעם. הניתוק הזה, הניכור הזה ממורשת ישראל הוא הרקע האמיתי למהלכים שלכם ולהתנהגות שלכם. עבורכם חברון היא עיר ערבית, יהודה ושומרון הם הגדה המערבית; כך הגדרת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

כן, כן, זה נכון.

בנימין נתניהו (הליכוד):

והגולן, אליבא דשר החוץ, הוא אדמה סורית.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

רק שנייה. חבר הכנסת דראושה, עכשיו אני פונה לחבר הכנסת, ובאמצעותו גם אליכם. חבר הכנסת דראושה, אתה תרצה בוודאי לנאום. אני צריך עוד מעט לקרוא אותך לסדר פעם שנייה. מה אני אעשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

אתה יודע שקראתי אותך עשרות פעמים קודם.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, אתה לפני קריאה ראשונה לסדר. אתה לפני קריאה ראשונה לסדר.

דוד מנע (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מנע, אני קורא אותך פעם שלישית, ואתה יוצא. עשרות פעמים הזהרתי אותו שאני לא רוצה לעשות זאת. אני מבקש ממך.

אהוד אולמרט (הליכוד):

מה הוא יעשה כל היום?

היו"ר ש' וייס:

אני לא יודע, יש מזנון.

חבר הכנסת מנע, אני מצטער, אתה יוצא. אני עשיתי הכול כדי לא להגיע לרגע הזה; אפילו לא מתנצל. אתה יוצא. ביקשתי ממך לצאת.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ולכן, אין פלא שוויתרתם בקלות כל כך מדהימה על לב המולדת. אדם אינו מוותר בקלות כזאת ובשמחה כזאת על ארצו ועל ביתו. רק מי שמרגיש כפולש זר, גזלן, מתנהג בצורה כזאת. רק מי שחש כך מתייחס לארץ אבותיו כאל נכסי דלא נידי גרידא, כאל נטל שששים להיפטר ממנו.

וזאת, חברי הכנסת, הסכנה הגדולה ביותר שאני רואה בהסכם הזה. אני רוצה להבטיח לכם, אני רואה גם סכנות אחרות, ביטחוניות, אסטרטגיות, מדיניות – הן חמורות מאוד. אבל הסכנה היסודית ביותר שבהסכם הזה היא הפגיעה שפגעתם בחזון, באמונה, בהכרת הזכות.

עם שאינו מאמין בזכותו, עם שאיבד את החלום – כיצד ימשיך להגן על קיומו ולהיאבק עליו? ואתם הלוא יודעים שעוד נכוננו לנו מאבקים קשים, כי הוויתור שלכם מרצון על הזכות לא ייעצר באיזה "קו ירוק" מלאכותי. אובדן הזכות יתגלגל לירושלים ולקווי 1967 ולקווי 1947.

מבחינת הלאומנות הערבית והקנאות האסלאמית, קו הוויתורים לא ייעצר אלא בקו הכחול, קו הים התיכון.

מר רבין, אני רוצה לשאול אותך: מה תגיד לערפאת ולאחיו, כך הוא קורא לו, לאחיו השיח' יאסין, מה תגיד להם כשהם יתבעו את המשולש ואת הגליל? האם תאמר להם: טוב, אין לנו זכות בבית-אל ובאריאל, אבל יש לנו זכות בטירה ובטייבה? זה מה שתגיד להם? מה תגיד להם כשהם יתבעו את זכות השיבה ליפו, לעכו ולשיח' מוניס שעל חורבותיה עומדות אוניברסיטת תל-אביב ושכונת נוה-אביבים – אם אינני טועה, אתה ומר פרס גרים שם – מה תגיד להם? קחו את הגזל ההוא, אני גר פה ואני שומר על הגזל הזה? בזכות הזאת אתה חי פה? בזכות ההתיישבות שלך על הגזל? זה מה שקרה לציונות? זה מה שקרה למדינה היהודית, שראש ממשלה יפגע בזכות הבסיסית של העם היהודי על ארצו?

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אורון, אתה לפני קריאה ראשונה לסדר.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

אתה לפני קריאה ראשונה לסדר. זה הכול. לפני. וגם חברת הכנסת דליה איציק, לפני קריאה ראשונה.

שר המשטרה מ' שחל:

למה לא סיפחתם את יהודה ושומרון כשהייתם בשלטון?

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר שחל, אדוני השר שחל. חבר הכנסת צחי הנגבי, אל תפריע.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אם אין לנו זכות להיות בחברון ובאריאל – אין לנו זכות להיות בשום מקום בארץ-ישראל. אבל אתם, בהתנכרות שלכם לזכותנו על הארץ, יוצרים את הפריצה שדרכה יבוא שיטפון התביעות הערביות שלא ידעו שובעה, שלא יהיה להן גבול. אל תשלו את עצמכם: כוח צבאי לא יחפה על אובדן אמונה ורצון לאומי. שום כוח צבאי לא יועיל לעם שאיבד את האמונה בצדקת דרכו.

ראינו במהלך ההיסטוריה, לרבות בשנים האחרונות, כיצד משטרים כבירים התמוטטו כהרף עין כשמת הרעיון, כשנמוג החזון. זה בדיוק מה שעלול לקרות כאן אם אתם תמשיכו להוביל את העם בדרך שלכם. אם תצליחו, חלילה, לנתק אותו מעברו, ממורשתו, מהקשר הרגשי – תשאירו אותו, תשאירו את עם ישראל בלי עתיד.

אבל, אדוני היושב-ראש, אנחנו לא נמצאים במצב של חולשה. להיפך, אנחנו נמצאים במצב של כוח, במצב של עוצמה. מאז הניצחון ההיסטורי במלחמת ששת הימים הורחקה הסכנה שריחפה מעל ירושלים ומעל ערי שפלת החוף. הרחקנו את גבולנו המזרחי מגדות הירקון לגדות הירדן וסיפקנו סוף-סוף למדינת ישראל חגורת ביטחון, קיר מגן אדיר בדמותם של הרי יהודה ושומרון וערי יהודה גם כן. מנענו מהם את אופציית המלחמה ומתוך כך התחילה אופציית השלום, בהתחלה, בהדרגה ולאט לאט – זה צובר תאוצה כיוון שהגבול הורחק.

מעמדה זו אנו מציעים לשכנינו את תוכנית האוטונומיה למינהל עצמי, הצעה הגונה ומכובדת, ורק היא יכולה לשמור על זכויותינו ועל ביטחוננו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

משה פלד (צומת):

רבין אמר, שמי שלא שירת בצבא אין לו זכות הצבעה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה. חבר הכנסת פלד.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אנו מכירים בצורך בפתרון לפלשתינים, לכן הלכנו לקמפ-דייוויד ולמדריד, ולכן אנו מציעים אוטונומיה מינהלית לפלשתינים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

בנימין נתניהו (הליכוד):

אוטונומיה, אדוני, ולא מדינה לכל דבר.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, אם אתה רוצה שאני אוציא אותך, תעביר לי פתק.

בנימין נתניהו (הליכוד):

מינהל עצמי שבו ינהלו הפלשתינים את חייהם ואת ענייניהם ללא הפרעה באזורים צפופי האוכלוסייה הערבית, כשמסביבם יהיו אזורי ביטחון יהודיים. וצה"ל – ורק צה"ל – יהיה אחראי לביטחון. זאת תוכניתנו, וחלק משכנינו החל להשלים עמה בהדרגה במהלכי השלום שהובילו ממשלות הליכוד מאז קמפ-דייוויד.

בנימין טמקין (מרצ):

אולי תיתן לנו שם אחד, אדוני ראש האופוזיציה.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש מחברי הכנסת זאבי, מיכאל איתן, בני טמקין ואלי גולדשמידט לא להפריע. אנא. שלב השאלה הזוהי אולי לקראת הערב.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, אני מבקש ממך לא להפריע. חבר הכנסת פנחסי, אנא שב. חבר הכנסת זאבי, אתה אומנם עושה זאת בשקט, אבל הרבה זמן, וזה מפריע.

חגי מירום (העבודה):

חבר הכנסת נתניהו, מי הם אלה שהתחילו להשלים?

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתם במסווה — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני טמקין, אני צריך לקרוא אותך לסדר. אני לא רוצה, אז אנא.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, ברשותך, שאלה — — —

היו"ר ש' וייס:

לא, אני גם אצל ראש הממשלה התייחסתי לשאלות כהערות שנשמעו וזהו. בבקשה, אדוני.

קריאה:

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתם במסווה של הגשמת תוכנית האוטונומיה מבית-מדרשו של הליכוד, מקימים היום מדינה
פלשתינית — — —

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

לא, זה לא ילך ככה, סליחה. רגע, חבר הכנסת בנימין נתניהו, אני רוצה פה שנייה — — —

יורם לס (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לס, מספיק. אני אתחיל להוציא.

יורם לס (העבודה):

הוא אומר שיש — — —

היו"ר ש' וייס:

לא רוצה תירוצים, רוצה שקט. לא רוצה הסברים.

קריאה:

תוציא אותו.

היו"ר ש' וייס:

לפי הכלל הזה אתה כבר היית צריך להיות בחוץ, אתה יודע.

אברהם הירשזון (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

הוא בפעם הראשונה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

לא מסוגלים לשמוע את האמת. תבין אותם.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הירשזון, קראתי אותך לסדר פעמיים, ומצפה לך נאום. דווקא בזמן נאומו של ראש המפלגה שלך אני צריך להוציא אותך? איזו צורה תהיה לזה? חבר הכנסת נתניהו, בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ממשלת השמאל, במסווה של הגשמת תוכנית האוטונומיה מבית-מדרשו של הליכוד –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פנחסי, מספיק.

בנימין נתניהו (הליכוד):

— מקימה היום מדינה פלשתינית לכל דבר, והיא תתפשט בהדרגה לכל שטחי יהודה ושומרון עד קווי 1967 המסוכנים, ובגבולות אלה יעמוד צבא חמוש של רבבות חיילים המצוידים במיטב הנשק. כבר היום חיילים אלה נותנים חיפוי לטרוריסטים שמגיחים משם ונמלטים לשם. זו המהות של הסכמי אוסלו — —

היו"ר ש' וייס:

אני אקרא אותך לסדר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

— אדוני ראש הממשלה, זה החזון שלך, זו המהות האמיתית של מה שהצגת פה. לא מדינה יהודית חזקה המשתרעת על רוב רוחבה של ארץ-ישראל, אלא ארץ קטנטונת, מאוימת, צרה, על חלק מזערי מרוחבה של ארץ-ישראל, מדינה שביטחון אזרחיה תלוי בחדשיו של ערפאת.

ומה קיבלתם תמורת הוויתורים מרחיקי הלכת הללו שעשיתם עד כה? לפני שנתיים הבטחתם לנו מזרח תיכון חדש, "תנו לשמש לעלות" אמרתם, עידן חדש של שלום ופיוס, של ביטחון אישי לכל אזרח. ואילו אנחנו קיבלנו טרור מתגבר, אוטובוסים מתפוצצים בכל מקום בארץ, הורים חרדים. אני אומר זאת בצער ובכאב, משום שמאז הקמת המדינה לא היתה תקופה, לא היו שנתיים מאז הקמת המדינה שבהן הביטחון האישי הידרדר לרמה ירודה כל כך. ועזה ויריחו הפכו בדיוק כפי שאמרנו — ואני אומר זאת שוב בצער — בדיוק כפי שאמרנו, עזה ויריחו הפכו לערי מקלט לטרוריסטים. אפשר פשוט לשחזר את הדיון שהיה פה בכנסת, את הדברים שאני וחברי אמרנו כאן. ואל תספרו לנו — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת נתניהו, ברשותך. יש לנו הוראה חד-משמעית שאין פלאפונים באולם המליאה ולא ביציע. כל מי שמחזיק פלאפון — יצא או יסגור אותו. מינימום של נימוס, גם ביציע. בבקשה, אדוני.

סילבן שלום (הליכוד):

כאן אנחנו מסכימים.

אורי אור (העבודה):

אתם מציעים לחזור לעזה?

שר האוצר א' שוחט:

בנימין נתניהו (הליכוד):

ואל תאמרו לנו שאלה רק ה"חמאס" ו"הג'יהאד האסלאמי" שאחראים לטרור. מי שמסרב להסגיר רוצחי יהודים, מי שממשיך לקרוא ללא הרף לג'יהאד – "עד הילד הפלשתיני האחרון" – מי שלא מנסה אפילו לפרק את ה"חמאס" מנשקו, מי שמוכר לכם בפעם האלף את ההבטחה לבטל את האמנה הפלשתינית – הוא שותף בכיר לטרור ושותף בכיר להונאה מדינית. הסכם אוסלו א' מתפוצץ לכם בפרצוף, ואתם אינכם לומדים דבר, ואינכם משנים דבר, אינכם מסיקים שום מסקנה מן הכישלון הצורב של השלב הראשון שאתם בעצמכם הגדרתם אותו רק כניסוי.

והנה מונח לפנינו הסכם אוסלו ב'. קראתי אותו בעיון. מה שעולה ממנו הוא לא הכוונה שלכם להקים מדינה יהודית, אלא לסכן את זו שכבר קיימת; לא להיפרד מערביי יהודה ושומרון, אלא להיפרד מן הביטחון שמקנים לנו אזורי יהודה ושומרון. נטשתם את ארץ-ישראל השלמה לטובת מדינת ישראל קטנטונת, מגומדת ומצומקת שביטחונה תלוי בחברך ערפאת. הקמתם פה מחדש איזה תחום מושב שיהודים יצטרכו להתגודד בו, ויהיו אזורים בלב מולדתם שיהיו אסורים ליהודים או שבאופן מעשי הם לא יוכלו להיכנס אליהם.

עכשיו, אדוני ראש הממשלה, אתה הבטחת לנו כמה הבטחות במהלך השנתיים האחרונות, לרבות בחודשים האחרונים, לרבות בשבועות האחרונים, אבל על חלק חזרת, על חלק לא חזרת. הבטחה אחת שהבטחת – והיא חשובה – אמרת: אנו לא נחזור לקווי 1967. ובכן, ראיתי יחד עם חברי את המפות – תחילה בוועדת חוץ וביטחון בערב יום-הכיפורים – זה היה מראה מזעזע. נעשה לי שחור בעיניים. אני צריך אולי להגיד: נעשה לי צהוב בעיניים. הכול היה צהוב, צבוע בצבע צהוב של אזורי B הניתנים לפלשתינים.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אורון, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

מיכה גולדמן (העבודה):

צבוע בשחור.

גדעון שגיא (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גדעון שגיא, אתה על סף קריאה לסדר. חבר הכנסת אורון, קראתי אותך לסדר פעם ראשונה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

וזו הפתעה גדולה — —

רן כהן (מרצ):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, לך כבר יש קריאה ראשונה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

— — כשתראו את המפות — אני מדבר עכשיו אל הציבור שניסיתם להסתיר ממנו עד הרגע האחרון את המפות הללו בכל מיני טענות שווא: לא היו מפות, לא הדפיסו מפות. תודה רבה. עוד סיפורים שאתם מספרים לנו. כשהציבור יראה את המפות האלה, הוא יראה את ההפתעה הגדולה של ההסכם הזה.

דליה איציק (העבודה):

— — — שיראו את המפות.

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת דליה איציק, למה צריך לצעוק?

בנימין נתניהו (הליכוד):

הוא יראה את הגודל ואת המיקום של אזורי B הצהובים. מה שאנחנו רואים הוא, שהגודל והמיקום של אזורי B – אזור B בכללותו, שמשיק ל"קו הירוק" הישן, צריך להיות הקו הצהוב החדש.

אורי אור (העבודה):

— — —

יורם לס (העבודה):

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

בחזית המערבית, זו שנושקת לשפלת החוף, אתם החזרתם את הגבול לקווי 1967 — — —

יורם לס (העבודה):

איזו חזית?

קריאה:

יש שלום.

אלי גולדשמידט (העבודה):

בנימין נתניהו (הליכוד):

את דיר-בלוט נתתם להם, היא יושבת מעל יהוד. פלאמה יושבת מעל כוכב-יאיר. קיביה ובודרוס מעל מודיעין – – –

יורם לס (העבודה):

איזו חזית מערבית? פרנואיד.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לס, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. חבר הכנסת אורון, אתה על סף פעם שנייה. חברת הכנסת דליה איציק, עוד פעם אחת ואני אקרא אותך לסדר.

דליה איציק (העבודה):

זה לא אני.

היו"ר ש' וייס:

אני שומע את קולך.

מיכה גולדמן (העבודה):

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת לס, מאין אתה מומחה בפסיכיאטריה?

יורם לס (העבודה):

בפרנויה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לס, קראתי אותך לסדר פעם ראשונה. חבר הכנסת לס, אתה שמעת אותי? אתה רוצה להפסיד את רשות הדיבור. בכלל, סגני שרים לא צריכים לקרוא קריאות ביניים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, במהלך מערכת הבחירות האחרונה אני עמדתי במקום שנקרא רנתיס, על ציר קולה-רנתיס הידוע לרבים כאן. עמדתי על הגבעות הללו המשקיפות על שדה התעופה הבין-לאומי בן-גוריון בלוד ואמרתי, שאם תיבחר הממשלה הזאת, היא תחזיר את רנתיס. קמה צעקה, ובשצף קצף ביטלו את דברי בשידור סותר. והנה אני מסתכל על המפה הזאת של שטח B, ואני רואה שם בצהוב את רנתיס יחד עם כל האזורים, כל הקווים שמציירים את קווי 1967.

סאלח טריף (העבודה):

דליה איציק (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת דליה איציק, אל תגרמי לכך שאני אקרא אותך לסדר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

כפרים ליד אום-אל-פחם, מעל עפולה ועמק יזרעאל –

וליד חאג' יחיא (מרצ):

לא תצליח – – –

היו"ר ש' וייס:

סגן השר וליד חאג' יחיא, נא להירגע.

בנימין נתניהו (הליכוד):

– – כפרים בשיפולי הר חברון ובפתח באר-שבע – – –

חגי מירום (העבודה):

עיר הקודש רנתיס.

היו"ר ש' וייס:

ההערות נשמעו, ועכשיו חוזרים לסדר.

רן כהן (מרצ):

אנחנו מזועזעים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתם אינכם מזועזעים משום דבר, כי לכם לא חשוב שום דבר. אין לכם שום דבר בעל ערך שיזדעזע. אבל מצביעי מפלגת העבודה בבקעת-הירדן – הם מזועזעים – –

מיכה גולדמן (העבודה):

הם לא מזועזעים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

– – משום שהם גם כן ראו את המפה, המפה שאמורה להבטיח אזור ביטחון רצוף בבקעת-הירדן. ומה אנחנו רואים שם? אנחנו רואים את שטח יריחו מוגבל.

היו"ר ש' וייס:

אני אוציא גם סגני שרים, סגן השר מיכה גולדמן.

מיכה גולדמן (העבודה):

– – –

לימור לבנת (הליכוד):

– – –

רון נחמן (הליכוד):

אתה לא מוציא אף אחד ממפלגת העבודה. איפה השוויון?

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתה יודע, אדוני היושב-ראש, תעזור לי. אל תפריע לי, תפריע להם.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש רק שנייה, אני רוצה להרגיע אותם. אני מאוד מבקש. אני קורא לחברי הכנסת – בצד זה, הפעם – להירגע. זהו, לא לגחך ולא כל מיני הערות שהן לא לעניין כרגע.

מיכה גולדמן (העבודה):

הפקירו את הבקעה – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סגן השר גולדמן, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה, עם כל החברות. חבר הכנסת רן כהן, אני אקרא אותך לסדר פעם שנייה.

רן כהן (מרצ):

— — —

היו"ר ש' וייס:

כלום, נכון? זה היה שקט מוחלט. אני מבקש שתירגע, תירגע.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אתנו אין לך חברות?

אהוד אולמרט (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אולמרט, מראשית הנאומים אתה משוחח; אומנם בשקט. אני מבקש ממך, אני קורא אותך להקשבה.

אהוד אולמרט (הליכוד):

רק מלה.

היו"ר ש' וייס:

לא עכשיו. לא. לא רוצה תקדים. לא, תעשה לי טובה. אולי אחר כך.

אהוד אולמרט (הליכוד):

הנואם יסכים.

היו"ר ש' וייס:

זה תלוי בי, לא רוצה תקדימים פה. שום מלה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

בגבול בקעת-הירדן – –

אהוד אולמרט (הליכוד):

פשוט רציתי להזכיר את בית-איכסא, את בית-חנינא, את עזריה באזור ירושלים.

היו"ר ש' וייס:

אתה רוצה להפריע לראש סיעתך לנאום? בסדר. עכשיו גמרנו, שמענו. אני מודה.

לימור לבנת (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

גמרנו. למה סיעת הליכוד לא מסייעת לי בקטע הזה?

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, או שחברי מפלגת העבודה לוקים בעיוורון ולא ראו את ההסכם, או שהם ראו את ההסכם ולא מעניין אותם שמחזירים אותנו לקווי 1967. הזכרתי את יישובי הבקעה. הם רואים כיצד תחום יריחו הורחב, עד כדי כך שהיום המרחק, המעבר, בין גדר המערכת על גדות הירדן לבין האזור שניתן לאש"ף הוא ברוחב של 700 מטר – לא במקום אחד, בשני מקומות. ועל כך הוספתם עכשיו איים של אזור B בבקעת-הירדן. הוספתם את האיים בג'יפטליק, בארגמן, ליד תומר – והם יכולים, כמובן, להתפשט אחר כך, לפי ההסכם.

יורם לס (העבודה):

בנימין נתניהו (הליכוד):

ובכן, מפגינים שלכם, במפלגת העבודה, אומרים: רימיתם אותנו, נטשתם אותנו. ונטשתם בוודאי את הרעיון שבקעת-הירדן תהיה גבול הביטחון של מדינת ישראל.

והזכיר בצדק ראש עיריית ירושלים, ידידי חבר הכנסת אולמרט: אתה מדבר על ירושלים שלמה. נדמה לי, אדוני ראש הממשלה, שעד לנאום הזה דיברת על ירושלים רבתי, אחר כך צמצמת את זה לירושלים פלוס, ואני רואה פה ירושלים מינוס. קודם כול הפרוזדור –

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

בנימין נתניהו (הליכוד):

– הפרוזדור שלא היה צריך להיות. מה פתאום שיהיה פרוזדור לירושלים? האם ירושלים צריכה להיות איזה Cul-de-sac, איזו סמטה ללא מוצא? מה פתאום החזרתם אותנו לקווי 1967? החזרתם את בידו, החזרתם את נבי-סמואל, החזרתם את השטח שעל הר-אדר, ליד הר-אדר, את בית-איכסא.

יהושע מצא (הליכוד):

את בית-איכסא, מעל ירושלים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

שאלתי את חבר הכנסת שרון איפה היתה הפעולה שלו. באחת הפעולות הראשונות באזור ירושלים הוא פיקד בראש כוח שעשה פעולת תגמול בנבי-סמואל. הוא הלך שם באותם מקומות שאתם מחזירים. בית-איכסא שהחזרתם נמצא במרחק של 700 מטר מכביש ירושלים-תל-אביב. שם אתם מציירים בקו צהוב את הגבול. אז אל תספר לי על ירושלים.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתם מאפשרים חגורה רצופה פלשתינית מבית-לחם בדרום ועד רמאללה בצפון, דרך אבו-דיס, דרך עזריה במזרח. אתם חונקים את ירושלים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

אבל כל זה, כל מה שאמרתי פה, זו מנת האפס, זה מה שאתם נותנים עכשיו. אחר כך תבואנה עוד שלוש מנות של נסיגה לתוך האזורים שעדיין לא נתתם. מה שתיארתי זו רק ההתחלה.

אומר לנו אבו-עלא – אני למדתי לכבד את אבו-עלא, משום שבניגוד לממשלה הזאת התדירות שבה הוא אומר אמת גבוהה יותר; הוא גם אומר הרבה שקרים, אבל התדירות שבה הוא אומר אמת גבוהה יותר – — —

רפאל אלול (העבודה):

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

ובכן, אומר אבו-עלא: בסוף התהליך עם הממשלה הזאת אנחנו נישאר עם 89%.

רפאל אלול (העבודה):

חיים דיין (צומת):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת אלול, חבר הכנסת דיין, חבר הכנסת דראושה, אני מבקשת להפסיק.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אבו-עלא לא אמר שבגמר התהליך, אחרי שלוש מנות הנסיגה הנוספות, הם יישארו עם 90% או עם 80%. הוא היה מאוד ספציפי: 89%. על הנקודה. ואם אתה, מר רבין, תכחיש לנו עכשיו ותאמר שאין הסכמים – גם אין הסכמים על סגירת מוסדות אש"ף או על השארת מוסדות אש"ף בירושלים, גם אין מסמך הגולן, אנחנו יודעים; אין, אין, אין. אבל אם אתה, מר רבין, תגיד לנו: אני לא חוזר לקווי 1967, כי יישארו עוד כמה אחוזים בודדים, "תגלח" קצת ממובלעת לטרון – על מי אתה עובד? זה כמו: אני לא ארד מרמת-הגולן, כי אני אשאיר על רמת-הגולן איזה מגדל מעץ, מסנדות, מכלונסאות. לא ירדתי.

אתה חוזר לקווי 1967. ההבטחה הראשונה שלך מתבטלת על-ידי כל מי שמסתכל על ההסכם הזה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

מה אתה מציע? אתה רוצה המשך הכיבוש? זה מה שאתה רוצה?

חיים דיין (צומת):

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת דראושה ודיין, אני מבקשת להפסיק.

בנימין נתניהו (הליכוד):

ועכשיו להבטחה השנייה שלך. אתה מבטיח לשמור על אחדותה של ירושלים. אני ראיתי, באמת לצערי, לא רק שמוסדות אש"ף, תריסר במספר, פועלים בלב ירושלים, וה"אוריינט האוס" מתפקד כמושב הממשלה שבדרך; לא רק שהפלשתינים מכריזים שהם מקימים עכשיו עיריית ירושלים-מזרח, ואתה אינך נוקף אצבע; עכשיו היתוסף להסכם הזה, כפי שהדגיש חבר הכנסת בגין קודם לכן, דבר חמור עוד יותר: היתוספה החלוקה הפוליטית של ירושלים, על-ידי כך שאתם מאפשרים לערביי מזרח-ירושלים להצביע לרשות נפרדת – לא לרשות מוניציפלית נפרדת, לרשות לאומית נפרדת. וכדי להגיד שזה לא הצבעות, שיניתם את המלה "קלפיות" למלה "מכלים". הם לא יטילו את הפתקים בקלפיות, הם יטילו אותם לתוך המכלים, לתוך כלי הקיבול.

אבל כולנו יודעים, ואני אומר זאת עוד פעם בעצב ובחרדה עמוקה כיהודי: אם אתם תמשיכו, אתם תחלקו גם את ירושלים.

וההבטחה השלישית והאחרונה שלך: הבטחת שתשמור על הביטחון. ואני אומר, לאחר שראיתי את המפה הזאת – ואני מזמין את עם ישראל כולו להסתכל עליה – יצרתם פה תוהו ובוהו ביטחוני, הכנסתם את המשטרה הפלשתינית לכל מקום, לכל כפר, לכל כביש, ויצרתם שטח חיכוך ענק בין האוכלוסייה היהודית לבין האוכלוסייה הערבית. מי שביטחונם מועמד מייד בסכנה הם 150,000 מאחינו תושבי יהודה ושומרון, שעמם נמנים 40,000 ילדים. ואתה מסכן אותם. טוב, הם 3% מהאוכלוסייה, הם לא חשובים –

רון נחמן (הליכוד):

הם לא מעניינים אותו.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

בנימין נתניהו (הליכוד):

– – אבל אתה מסכן גם את כל תושבי קו התפר. ואגב, כל המדינה הופכת לפי ההסכם הזה לקו תפר, משום שערי המקלט או מחוזות המקלט – כך צריך להגדיר אותם היום, הם לא רק ערים, הם מחוזות שלמים – מחוזות המקלט לא יהיו בעזה הרחוקה, הם יהיו דקה מכפר-סבא, שלוש דקות מרעננה וחמש דקות מחדרה. הם יהיו בקרבת דקות ליד כל ערי ישראל. ואל תגיד לי: זה "רק" סיכון ביטחוני של טרור. אנחנו ראינו שלוש מלחמות – מלחמת 1956, סיני, מלחמת ששת הימים, ומלחמת לבנון – שפרצו מתוך הידרדרות של מצב של טרור בלתי נשלט. אתם יוצרים פה איום מיידי, איום טרור, איום אסטרטגי, איום על עצם קיומה של המדינה.

כלומר, אתה מפר גם את ההבטחה השלישית, אתה מסכן את ביטחון מדינת ישראל ואזרחיה.

ובכן, מכל ההבטחות שלך לא נשאר דבר. תחזיר את ישראל לקווי 1967, תחלק את ירושלים, תפגע בביטחון.

אדוני ראש הממשלה, אני לא מופתע, כי אני כבר רגיל להבטחות של ראש הממשלה. מר רבין, אמרת שלא תסכים לרדת מרמת-הגולן, אמרת שלא תדבר עם אש"ף, אמרת שלא תקבע עובדות טריטוריאליות בקדנציה הזאת, אמרת שלא תקים מדינה פלשתינית, אמרת שלא תאפשר את קיומם של משרדי אש"ף בירושלים או המשך פעולתם – – –

דליה איציק (העבודה):

– – –

סילבן שלום (הליכוד):

זאת האמת.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אמרת שלא תסיר את הסגר עד שיוסגרו הרוצחים. עכשיו אתה מבטיח עוד הבטחות.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ואת המס על הבורסה כבר שכחתם?

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני רוצה להגיד לך: אני מבין, שאתה מבין, שהעם איננו מאמין לך יותר, ולכן אתה משתמש במלת הקסם, יש מלה חדשה לראש הממשלה, והמלה הזאת היא הפרדה. מלה חדשה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אל תדבר בשם העם, אף אחד לא הסמיך אותך.

יהושע מצא (הליכוד):

גם אותך לא הסמיכו. אלסאנע תומך בך, דראושה תומך בך – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת מצא, אני מבקשת להפסיק.

יהושע מצא (הליכוד):

איזה עם תומך בך? בושה וחרפה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת מצא, חבר הכנסת מצא, אני קוראת אותך לסדר.

רון נחמן (הליכוד):

יוסי עופר, הבן-דוד, תומך בך. יאסר ערפאת שינה את שמו ליוסי עופר.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת רון נחמן.

אברהם הירשזון (הליכוד):

כאשר גולדפרב החשמלאי תומך בהסכם, אז יש חושך.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת הירשזון.

בנימין נתניהו (הליכוד):

חברי הכנסת, אחרי שהופרו כל הבטחותיו של ראש הממשלה הוא בא לנו עם הבטחה חדשה: הפרדה. איזו הפרדה? מה הפרדה? הפרדה יכולה להיות בתוכנית האוטונומיה שלנו, הפרדה מעשית בחי' היום-יום, איי אוטונומיה בתוך מרחב ביטחוני ישראלי שמפריד את אזורי האוטונומיה מערי ישראל.

יורם לס (העבודה):

הפרדה בתוך – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לס.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אבל אצלך זה הפוך: עשית איים מבודדים של התיישבות יהודית ויצרת רצף פלשתיני עצום שמגיע עד כפר-סבא, עד חדרה, עד עפולה, עד ירושלים עצמה, לתוך ירושלים עצמה. לא נפרדת מערביי יהודה ושומרון, נפרדת מן הביטחון, ותעמיד את המדינה כולה בסכנה גדולה. זה החזון שלך.

אתם מדברים על תמיכה ציבורית. הציבור מבין ויבין עוד יותר את מה שמתרחש כאן, והסחף הבולט בין התמיכה הציבורית במעמד חתימת הסכם אוסלו א' לתמיכה במעמד חתימת הסכם אוסלו ב' נמדד היטב במה שקורה גם פה, בין כותלי הבית הזה. בזמן הסכם אוסלו א' היה לכם יתרון של 11 חברי כנסת – 61-50. היום אתם בקושי, בהבטחות – רציתי להגיד ב"מיצובישי", אבל שמעתי שסגן השר קיבל "טיוטות" – ב"טיוטות" אולי תחלצו רוב של אחד או שניים.

ואני רוצה להגיד לכם: זה לא הסכם אוסלו ב', זה הסכם אוסלו ח' או ט', כי היו הצרמוניה באוסלו, והטקס בוושינגטון, והטקס בקהיר, וטקס פרס נובל, והטקס בטאבה, ושוב טקס בוושינגטון. טקסים, טקסים, טקסים – והעם לא קונה, אדוני ראש הממשלה.

בנימין טמקין (מרצ):

אתה מעדיף מלחמות, מלחמות, מלחמות.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טמקין.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אתה רוצה לחזור לעזה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לא, מר רבין. לא, מר רבין, אני לא רוצה לחזור לעזה, אבל אתה החזרת את עזה לתוך תל-אביב. אנחנו יצאנו מעזה, ואתה הכנסת את עזה לכל מקום בארץ-ישראל, זה מה שאתה עשית. אל תדבר אתי על עזה ואל תפחיד אותי בעזה.

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת בני בגין, אתה אדם הגון, תגיד את האמת.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת רמון, אתה מפריע.

חיים רמון (העבודה):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת רמון. חבר הכנסת רמון, אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה.

צחי הנגבי (הליכוד):

חבר הכנסת רמון, שטרית מסכים אתך?

חיים רמון (העבודה):

— — — שיענה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת רמון, מה קורה פה?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת בגין.

חיים רמון (העבודה):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת רמון, אני קוראת אותך לסדר בפעם השנייה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

בלי ביטחון בעזה לא יהיה ביטחון בתל-אביב.

רן כהן (מרצ):

לא תחזירו אותנו לעזה, לא יעזור לכם.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת רן כהן.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

בלי ביטחון בעזה לא יהיה ביטחון בתל אביב.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת בגין, חבר הכנסת בגין.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

עוד חצי שנה – – –

גדעון שגיא (העבודה):

לך לעזה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת שגיא.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא יעזור לכם.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת בגין.

בנימין נתניהו (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אפילו בהסכם חמור זה, אפילו בהסכם חמור ומסוכן זה נקבע, ששום דבר בהסכם זה לא ישפיע או יפגע בתוצאות המשא-ומתן על מעמד הקבע.

עוזי לנדאו (הליכוד):

מבריק, ראש הממשלה; מבריק, הגיוני.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת עוזי לנדאו.

דליה איציק (העבודה):

— — —

חיים רמון (העבודה):

לפני שבוע הוא חתם על נאמנות — — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת רמון, קראתי אותך פעמיים לסדר. אני מבקשת. פעמיים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

כמובן, השאלה המעניינת היא, אתם שאומרים שלא תחזרו: מי יעצור את הדהירה לקווי 1967? מר רבין? מר פרס? מר שריד? אלה ייאבקו באש"ף כדי שבהסדר הקבע תורחק הישות הפלשתינית מערי ישראל ותוגשם ההפרדה שאתה מדבר עליה? באמת. אתם תביאו אותנו, אנחנו יודעים לאן. אבל אני יכול להגיד לך מה אנחנו נעשה: אנחנו נקיים מדיניות הנשענת בראש ובראשונה על זכויות היהודים בארצם ועל האינטרסים שלנו, של מדינת ישראל, ולא על התכתיבים של ערפאת. אני משוכנע, ויש לי יסוד להגיד את זה: רוב העם תומך בדרך שלנו, רוב העם תומך בדרכו של המחנה הלאומי, ולמזלנו, אדוני ראש הממשלה – –

דליה איציק (העבודה):

אפילו המפלגה שלך לא תומכת – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חברת הכנסת איציק.

בנימין נתניהו (הליכוד):

– – לא נשאר לכם הרבה זמן לגרום עוד הרבה נזק.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אני מבקש: אתה לא מוסמך – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני יודע שעובדות מסוימות ייקבעו, ייתכן, אבל הרבה מאוד עדיין יישאר פתוח – – –

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אתה מדבר – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אדוני ראש הממשלה.

רון נחמן (הליכוד):

אתה לא לאומי.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אנחנו נחזור לרעיון האוטונומיה והמינהל העצמי, ובמסגרת האוטונומיה שאנחנו מציעים לערביי יהודה ושומרון נאפשר להם לנהל את חייהם בכבוד במסגרת מינהל עצמי. אבל שמירת הביטחון והמאבק בטרור בכל מקום יישארו אך ורק בידי צה"ל.

גדעון שגיא (העבודה):

בנימין נתניהו (הליכוד):

אנחנו נבטיח אזורי ביטחון נרחבים סביב ריכוזי האוטונומיה על מנת להרחיק את איום הטרור מעל ערי ישראל; משק המים של הארץ יישאר אך ורק בידי ישראל; בשטחים הפתוחים יוקצו אזורים להתיישבות יהודית ולא לשיבה המונית של מאות אלפי פליטים מכל מדינות ערב; השליטה על מעברי הגבול בנהר הירדן וברפיח תישאר אף היא אך ורק בידי ישראל.

המחנה הלאומי כולו שואף לשלום אמיתי וחותר לשלום כזה, ודווקא משום כך אנחנו מתנגדים להסכם הזה. שלום אמת לא יצמח מכניעה, מהתקפלות, מוויתור על האינטרסים הלאומיים שלנו ועל זכויותינו ההיסטוריות. שלום אמת לא יצמח מישראל מגומדת ומצומקת. שלום אמת יצמח דווקא על בסיס של ישראל חזקה, בטוחה בצדקתה, נחושה להיאבק על האינטרסים הלאומיים שלה.

אני פונה היום אל ראש הממשלה בקריאה של הרגע האחרון: אתם יודעים שעם ישראל בארץ ובתפוצות קרוע וחצוי באופן עמוק ביחס להסכם הזה. מחצית העם, לפחות – ואני אומר, יותר – רואה בו פגיעה ביסודות קיומנו וסכנה ממשית לעתידנו בארץ הזאת. אתם יכולים, אולי, לכפות עלינו את ההסכם עם רוב דחוק של חבר כנסת אחד – –

משה נסים (הליכוד):

איזה?

בנימין נתניהו (הליכוד):

— — מן הגרועים שבגונבי הקולות שידעה הכנסת הזאת — —

עוזי לנדאו (הליכוד):

חלאות פוליטיות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

— — ואולי יהיה לכם הרוב הזה. אבל מהלך כזה רק יעמיק את הקרע בעם ובכך יפגע ביסוד נוסף של קיומנו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ובשוחד, אדוני ראש הממשלה, יש שני קצוות: אחד שנותן ואחד שמקבל.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת עוזי לנדאו.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

מה יש אצלכם?

עוזי לנדאו (הליכוד):

אנחנו שואלים, מי מבטיח פוליטיקה נקייה. אתם תלמדו אותנו? נזכיר לכם מה היה עם התרגיל המסריח. ועכשיו עם התרגילים המסריחים — — —

רן כהן (מרצ):

אתם נקיים וטהורים.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אילו 14, 15 חברים – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני ראש הממשלה, גולדפרב וגונן שגב בממשלה המושחתת שלך – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה העברת אותם ממפלגה – – – למפלגה המושחתת שלך.

דוד צוקר (מרצ):

עוזי, טול קורה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת צוקר.

צחי הנגבי (הליכוד):

מושחתים, נמאסתם.

עוזי לנדאו (הליכוד):

על כל זה אמר הנביא ישעיהו: "איכה היתה לזונה קריה נאמנה" – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, אתה מפריע לחבר הכנסת נתניהו.

צחי הנגבי (הליכוד):

יש משבר בשיחות, כי הוא רוצה להחליף את ה"טיוטה" ב"קדילק" של ראש הממשלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת הנגבי.

רן כהן (מרצ):

אצלכם היו 13 סגני שרים עם "טיוטות". איך אתם מדברים ולא מתביישים?

מיכאל איתן (הליכוד):

גולדפרב הלך להתייעץ.

קריאה:

עם אשתו.

צחי הנגבי (הליכוד):

שר התחבורה מתווך במשבר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני ראש הממשלה, אם אתה מאמין, שרוב העם תומך בדרכך, הבא את ההסכם הזה אל העם, בקש את אמונו. אנחנו נכבד כל הכרעה דמוקרטית. הכרעה ציבורית בנושא כה גורלי בדרך של בחירות או משאל עם תצמצם את הקרע ותאפשר לנו להמשיך כחברה אחת מלוכדת.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת בגין, אתה מפריע.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אחדות העם היא לא רק ערך לאומי חשוב, היא נכס אסטרטגי ראשון במעלה במאזן שבינינו לבין העולם הערבי שמסביבנו.

הימים האלה, ימי חודש תשרי, ובמיוחד יום הכיפורים שזה עתה עברנו, הם ימי חשבון נפש ליחיד ולכלל. אני קורא לכם להיענות לפנייתי, או, נכון יותר, לפנייתו החוזרת ונשנית של נשיא המדינה: עצרו, חשבו, תראו לאן מובילה דרככם, הקשיבו לרחשי לבו של העם ושמרו מכל משמר על אחדותו. שנה טובה וגמר חתימה טובה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת בנימין נתניהו.

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

היו"ר א' סלמוביץ:

כעת הודעה ליושב-ראש ועדת הכנסת, חבר הכנסת חגי מירום.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, אני רוצה לקרוא בפני הכנסת את החלטות ועדת הכנסת בדבר סדרי הדיון – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

לפי איזו פרוצדורה זו?

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אני רוצה להודיע על החלטות ועדת הכנסת בדבר סדרי הדיון במליאה על הסכמי אוסלו ב' מהיום.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רוצה לדעת לפי איזה סעיף זה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

הוחלט כך: 1. לראות בהצבעה על הודעת הממשלה הצבעת אמון, כפי שביקשה הממשלה; 2. לקיים הצבעה אחת על הצעת האמון או על הצעת האי-אמון, אם תוגש הצעת אי-אמון במהלך הדיון;

מיכאל איתן (הליכוד):

אנחנו לא מקבלים את ההודעה הזאת. אנחנו רוצים הצבעה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

3. לא תהיה הצבעה לפני השעה 21:00 בגלל יציאת שרים וחברי כנסת המייצגים את הממשלה לבתי-העלמין – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן, תאפשר לו לדבר, לפחות.

מיכאל איתן (הליכוד):

הכול קרקס.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

את מקבלת את ההשתוללות הזו?

היו"ר א' סלמוביץ:

אני לא מקבלת כלום. חבר הכנסת איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

מי אתה שתודיע אם אני אודיע או לא אודיע?

מיכאל איתן (הליכוד):

מי אתה?

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

החלטת שאתה תשתלט פה בחוליגניות על המליאה? שב בשקט ותגיד את דברך אחר כך.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן, אני קוראת אותך לסדר. מה זה?

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

איזו התנהגות יש לך?

מיכאל איתן (הליכוד):

— — — זו בכלל סמכותו של יושב-ראש הכנסת. אתה לוקח ממנו את הסמכויות?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

גברתי, האם את מוכנה שככה יימשך?

היו"ר א' סלמוביץ:

לא. כבר קראתי אותו לסדר.

דן תיכון (הליכוד):

ההצבעה תהיה בגמר הדיון. איזה נוהל זה?

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

ההצבעה תהיה בגמר הדיון.

היו"ר א' סלמוביץ:

הוא אמר משהו אחר.

מיכאל איתן (הליכוד):

בתוקף מה הוא מדבר כעת?

היו"ר א' סלמוביץ:

הוא מדבר בתוקף זה שיש לו הודעה כיושב-ראש ועדת הכנסת. אין לו זכות לדבר?

מיכאל איתן (הליכוד):

מה פתאום?

היו"ר א' סלמוביץ:

מה זה מה פתאום? איפה כתוב בתקנון?

חבר הכנסת איתן, עכשיו תאפשר לו לדבר, ותיכף אשיב לך.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אפילו מן הטעם שיושב-ראש הכנסת הודיע שאני אמסור את הודעת ועדת הכנסת אני מדבר כאן.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר א' סלמוביץ:

אתה לא תפריע, חבר הכנסת איתן.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

זה לא מסמכותו של יושב-ראש הכנסת להחליט כך? מתוקף מה ייתנו לך בעוד רגע את רשות הדיבור?

היו"ר א' סלמוביץ:

אבל לא באמצע דבריו, אני מבקשת.

יורם לס (העבודה):

הצבעת בשביל זה. מה אתה פותח את הפה עכשיו? היושב-ראש קרא את ההחלטה. מה אתה פותח את הפה?

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר א' סלמוביץ:

לא להפריע.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

חבר הכנסת מיכאל איתן השתתף אתי בישיבת ועדת הכנסת ובהצבעות. נכון שחלק מהדברים לא התקבלו כפי שהוא רצה, אבל מה זה בתוקף מה?

דן תיכון (הליכוד):

אתה מפעיל את סעיף 148?

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אני לא מודיע לך עכשיו מה אני מפעיל.

דן תיכון (הליכוד):

לפי איזה סעיף?

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אני לא עובד אתך עכשיו על-פי התקנון. אני לא עוסק בפרשנות תקנון.

דן תיכון (הליכוד):

יש תקנון.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אני מודיע לך פה מה הן החלטות ועדת הכנסת, ואתה תחשוב לך על-פי מה אנחנו החלטנו.

דן תיכון (הליכוד):

לפי 148?

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אתה רוצה שאני אומר לך? 47(א)(6). עכשיו פתח את התקנון ותסתכל על-פי מה החלטתי.

חברי הכנסת, ועדת הכנסת החליטה, שלא תהיה הצבעה לפני השעה 21:00, בגלל יציאת שרים וחברי כנסת – –

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אתה תרשה לי לדבר או לא?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

— — המייצגים את הממשלה לבתי-העלמין לאזכרות לחללי צה"ל שנפלו במלחמת יום הכיפורים. על כן נקבע שההצבעה לא תהיה — — —

משה קצב (הליכוד):

ההחלטה שלא תהיה הצבעה לפני השעה 21:00 היא על דעת סיעת הליכוד.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אני מודה לך, חבר הכנסת משה קצב. נכון, זאת היתה החלטה מוסכמת.

חברי הכנסת, יתקיים דיון ברצף במליאה. מי שלא יהיה נוכח בדיון – יאבד את תורו.

זכות הדיבור של שרים תישמר להם, אך הוועדה מביעה את תקוותה, שלרוב השרים, מלבד ראש הממשלה ושר החוץ ועוד שלושה-ארבעה שרים שהשתתפו בגיבוש ההסכם, תישמר מסגרת דיון כנהוג לגבי חברי הכנסת.

דן תיכון (הליכוד):

שיירשמו כחברי הכנסת.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

הדיון יימשך במידת הצורך גם אל יום שישי ויתקיים כדיון סיעתי של עשר שעות, במגמה לאפשר לכל חבר כנסת לנאום. כל חבר כנסת ינאם חמש דקות.

היושב-ראש והסגנים מתבקשים להקפיד על לוח הזמנים של כל הנואמים.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה אתה קובע?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

מתבקשים להקפיד.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה קובע תקנון חדש? או שזה דיון אישי או שזה דיון סיעתי.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

זה דיון סיעתי שבו משתתפים כולם במסגרת של חמש דקות כל אחד.

מיכאל איתן (הליכוד):

אין דברים כאלה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

חבר הכנסת מיכאל איתן, אתה עמדת בוועדת הכנסת וצרכת צרכות כאלו שלא הקשבת ולא שמעת, לצערי, על מה אנחנו מצביעים ומה התקבל.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני יודע מצוין על מה אתה מצביע – על קרקס. עשית צחוק מהתקנון.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אני רוצה להביע בשם ועדת הכנסת את תקוותי, שהדיון יהיה – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אין לך מושג על מה אתה מדבר.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

כמה את תיתני לו ככה להתפרחח פה ולהשתולל ולמנוע ממני את האפשרות להביע את דעתי?

היו"ר א' סלמוביץ:

קראתי אותו לסדר.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

קראת אותו לסדר פעם אחת, והוא ממשיך בהתפרצויותיו.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני מבקש שלא למתוח ביקור על סגנית היושב-ראש.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

חלילה לי מלהביע ביקורת עליה. אני מבקש את עזרתה.

דב שילנסקי (הליכוד):

היא יודעת לנהל את השיבות.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

תודה רבה לך.

חברי הכנסת, מה שאני רוצה לומר בסיום דברי הוא, שוועדת הכנסת מביעה את תקוותה, שהכנסת תשמור על תרבות דיון, וחרף חילוקי הדעות הידועים לנו כאן תצא מן הדיון הזה – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

מה אתה ממציא לנו המצאות? אתה מטיף מוסר?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן, אני מבקשת ממך לא להפריע.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

– – – תצא מן הדיון הזה ככנסת מכובדת בעיני עצמה ובעיני העם. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת חגי מירום, יושב-ראש ועדת הכנסת.

משה קצב (הליכוד):

מבקש להציע לסדר.

היו"ר א' סלמוביץ:

כן, חבר הכנסת קצב.

דן תיכון (הליכוד):

לסדר הדין?

היו"ר א' סלמוביץ:

כן.

משה קצב (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כל ההודעות שמסר יושב-ראש ועדת הכנסת התקבלו בהתנגדות סיעת הליכוד, זולת אחת: שההצבעה לא תתקיים לפני השעה 21:00.

ההחלטה החמורה ביותר של ועדת הכנסת, שהתקבלה ברוב קולות, בניגוד לדעת חברי סיעות האופוזיציה בוועדת הכנסת, החלטה שרירורית ושערורייתית: היא מאפשרת לכל שרי הממשלה לדבר ללא הגבלת זמן. דבר כזה עוד לא היה בתולדות הכנסת.

רן כהן (מרצ):

זה בדיוק התקנון.

משה קצב (הליכוד):

דבר כזה פוגע בעקרונות הדמוקרטיה. אני מבקש ממך, יושבת-ראש הישיבה, לכנס את נשיאות הכנסת ולאפשר לשרי הממשלה להשתתף בדיון במסגרת הודעות הסיעות. כל שר הוא חבר סיעה, והוא יוכל ליטול חלק בדיון כמו כל חבר כנסת, זולת ראש הממשלה ושר החוץ, שיוכלו לדבר בכל עת שיחפצו, ללא שום הגבלת זמן.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת קצב. אני מעביר את בקשתך ליושב-ראש הכנסת.

חבר הכנסת איתן.

דן תיכון (הליכוד):

מה אתי?

היו"ר א' סלמוביץ:

אי-אפשר כולם יחד.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

מתקיים פה דיון?

היו"ר א' סלמוביץ:

לא. אני אתן להם להעיר הערה וזהו.

דן תיכון (הליכוד):

לסדר מותר.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כל ההצעות וכל ההודעות שהשמיע פה יושב-ראש ועדת הכנסת הן כולן או רובן המכריע בסמכותו של יושב-ראש הכנסת והן נוגעות לסדר ניהול הישיבה.

אנחנו רואים בניסיון שלו לקבל החלטות כאלה ברוב אוטומטי ושרירותי בוועדת הכנסת, בדברים שהם לא בסמכות ועדת הכנסת, חריגה ופגיעה בתקנון.

עכשיו לצד המעשי: עומד כאן יושב-ראש ועדת הכנסת, שמתיימר להבין בתקנון, ומודיע לנו, שהוא החליט, עוד הפעם, במסגרת ההחלטות השרירותיות שהוא הצביע שם למטה: השתדלו כאן. הוא פונה אלינו ומבקש ברוח טובה: בואו נשמור על כללי הדיון. תמיד, בכל דיון, היה ניסיון להגיע להבנה לפחות על סדר הדיונים, על התקנון, איך

אנשים ידברו כאן, על כללי המשחק. היום הוא לקח רוב אוטומטי בלי לנסות להידבר עם האופוזיציה, בלי לקבוע, בלי לתאם. עכשיו הוא בא ואומר: בואו נשמור על אווירה טובה. גנב את הסוסים, ועכשיו הוא אומר: בואו נקרא לשמור על החוק.

עכשיו אני רוצה להעלות בעיה מעשית. בכל הדברים שהוא העלה כאן, עד לרגע זה אני לא מבין איזה דיון אנחנו מקיימים. אם זה דיון אישי שנרשמים אליו אנשים, לכל אחד יש חמש דקות, הם יירשמו, והתקנון קובע איך יתנהל הדיון. אם הדיון סיעתי, שיודיעו שהדיון הוא סיעתי, הסיעות ישבצו ויקבעו. אי-אפשר לעשות שעטנז.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת איתן.

דן תיכון (הליכוד):

רק רגע.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני אאפשר לך, חבר הכנסת תיכון.

רן כהן (מרצ):

הצעה לסדר.

היו"ר א' סלמוביץ:

כן.

רענן כהן (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת מיקי איתן, אני רוצה לקבוע בצורה חד-משמעית, שהיו המון ניסיונות במשך כל היום להגיע להבנות עם חברי מהליכוד כדי שנוכל להגיע בוועדת הכנסת להסכמה על כל אותם נושאים שיעמדו על סדר-היום. גם דיוק חשוב בחיים. חייבים לומר את האמת, כפי שהדברים נעשו.

דן תיכון (הליכוד):

מה אמרת?

רענן כהן (העבודה):

דיוק בדברים, בעובדות. אני קובע שעשיתי את כל הניסיונות על מנת להגיע לאיזו הסכמה לגבי כל אותם נושאים – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

עד היום הגיעו תמיד להסכם.

רענן כהן (העבודה):

הרי כל המטרה שלכם היא לעשות גימיקים, כל המטרה שלכם היא לנסות לפגוע בהעברת התהליך והדיון בצורה מסודרת. אנחנו יודעים זאת, זה לא חדש. זה ניסיון שלא תצליחו בו. ביקשתי לומר, שהדברים שאמרת, אין בהם שום דיוק.

ניסיתי להגיע להסכמה כיושב-ראש הקואליציה, לבוא לוועדה בראשותו של חגי מירום עם הסכמה והבנות של הליכוד ושלנו, אבל לא הצלחתי להגיע להבנות. לכן קיבלנו את ההחלטה בהצבעות. חבל שאת הדברים האלה לא אמרת כאן. קיבלנו אותם ברוב קולות, הבאנו אותם לדיון. ביקשתם דיון סיעתי – קיבלתם דיון סיעתי. חזרתם מדיון סיעתי, היו הצבעות ודיונים, והכול התקבל בצורה המסודרת ביותר והנכונה ביותר, עם הרוב הדרוש.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה לחבר הכנסת רענן כהן. חבר הכנסת דן תיכון. אחריו – חבר הכנסת רן כהן, וזהו, אנחנו ממשיכים.

דן תיכון (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אמרתי פעם ליושב-ראש ועדת הכנסת, שביום שבו הוא ישתמש לראשונה בסעיף 148 לתקנון, לא יהיה עוד תקנון במדינת ישראל. אני יכול להעיד בעצמי, שבמשך שלוש שנים לא הפעילו את סעיף 148, כי המשמעות של הפעלת סעיף 148 היא אחת: אין עוד תקנון, והרוב קובע את סדרי הבית. לכן אני מוחה על כך שלראשונה מופעל הסעיף הזה שרומס את התקנון.

אני לא מבין איזה דיון זה. כל השבוע אמרו לנו שיהיה דיון אישי ושלחו אותנו להירשם במזכירות הכנסת. עכשיו באים ואומרים שהדיון יהיה דיון סיעתי-אישי. אין דבר כזה. שיחליטו האם הדיון אישי או סיעתי. אני מבקש שהדברים ייאמרו באופן ברור.

לעתים מגיעים להסכמות. למשל, אילו היה בא יושב-ראש ועדת הכנסת ואומר שיש הסכמה בין כל הסיעות שההצבעה לא תתקיים לפני 21:00 – אני מבין. אבל אם ועדת הכנסת מחליטה שההצבעות לא תתקיימנה לפני 21:00, זה תקדים מסוכן ביותר.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

זה בהסכמת כולם.

דן תיכון (הליכוד):

לא, לא.

מיכאל איתן (הליכוד):

ברגע שלא היתה הסכמה, לא היתה הסכמה – – –

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

— — —

רענן כהן (העבודה):

— — —

דן תיכון (הליכוד):

אבל הדבר החמור ביותר שנעשה כאן הוא, שעלה יושב-ראש ועדת הכנסת וכפה את עמדתו בנושא התנהגות חברי הנשיאות, קרי, סגני יושב-ראש הכנסת. כל סגן יושב-ראש הכנסת יפעל על-פי התקנון, הוא יקרא לדובר בשמו והוא יאמר לו מתי הוא מסיים. אין לוועדת הכנסת ולא כלום עם הנוהל בתוך המליאה בזה הרגע. זו פריווילגיה של יושב-ראש הכנסת והנשיאות.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת תיכון. חבר הכנסת רן כהן.

רן כהן (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, אומנם חברי חבר הכנסת דן תיכון כועס מאוד, אבל הוא פשוט לא יודע. בכלל לא הפעלנו בוועדת הכנסת את סעיף 148.

דן תיכון (הליכוד):

רן כהן (מרצ):

תקשיב, שמעתי אותך בשקט. אני גם יודע שכשאתה לומד אתה גם רגוע.

הסעיף היה 47(6). זה הסעיף שמאפשר לממשלה לקיים – לפי כל חוות-דעת – דיון בפגרה, או על-ידי 30 חתימות. לפי הנוהל הזה מתקיים הדיון.

דן תיכון (הליכוד):

רן כהן (מרצ):

תרשה לי, דן. שמעתי אותך. תהיה הוגן כמו שאני הוגן אתך.

זה הסעיף. לכן סעיף 148 לא הופעל. אגב, בתנאים נדירים מותר להפעיל – בהסכמה מלאה. זה עניין אחד.

דן תיכון (הליכוד):

רן כהן (מרצ):

אתה לא חושב שזה לא הוגן? הקשבתי לך. אמרת שהשתמשנו בסעיף 148(א), אני אומר לך שלא השתמשנו בסעיף זה. זו עובדה, זו החלטה, זה קיים, ולמרות הכול אתה ממשיך בעזות מצח.

העניין השני, גברתי היושבת-ראש – אני קורא מתוך תקנון הכנסת בפרק רביעי, סדר הדיונים – הוראות כלליות – לגבי השתתפות שרים. בסעיף 50 כתוב במפורש: "חבר הממשלה המדבר בשמה רשאי לבקש את רשות הדיבור בכל שלבי הדיון, בין סיעתי ובין אישי". למרות הכול, הודעתי בשם הנהלת הקואליציה בוועדת הכנסת, שאין בכוונתנו לנצל דבר זה ניצול גורף. ממילא הוחלט מלכתחילה שידברו ראש הממשלה ושלושה שרים, אולי ידברו ארבעה. מזה לעשות עניין ומהומות, באמת לא כדאי.

עניין אחרון, לגבי השאלה אם זה דיון סיעתי או אישי. שוב, כתוב בסעיף 48 לתקנון: "תקבע ועדת הכנסת את הזמן שיוקצב לדיון והוא יחולק בין הסיעות לפי גודלן, ובלבד שבכל דיון יהיו לכל סיעה 10 דקות, לפחות". קבעה ועדת הכנסת שזה דיון של 10 שעות – כפולה של 5 דקות לכל חבר כנסת. אם סיעת הליכוד רוצה שלא לחלק את הזמן בין כל חבריה, והיא תחליט לקבל את הזמן, היא רשאית לעשות זאת. יושב-ראש ועדת הכנסת אמר שזה כפולה של חמש דקות לכל חבר כנסת בכל הסיעות. זה הכול. זה הוגן, זה ענייני. אתם מנסים למצוא טריקים, תרגילים ומכשולים, ובלבד שלא לאשר את הסכמי השלום. אז תגידו ישירות, בגלוי, בהגינות, ואל תנסו לערב את תקנון הכנסת כדי לנסות לשבש את התהליך.

אני מבקש שהדיון יימשך, גברתי.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת רן כהן.

אני אעביר את כל ההערות שלכם ליושב-ראש הכנסת, והוא יחליט בעניין. הכול נרשם. תודה.

הודעת הממשלה על אישור הסכם ביניים ישראלי-פלשתיני בדבר הגדה המערבית ורצועת-עזה

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו ממשיכים בדיון. אני מזמינה את חבר הכנסת רענן כהן. אחריו – חבר הכנסת משה קצב.

דן תיכון (הליכוד):

אתה מדבר עכשיו? אתה מדבר על קזינו? הבוקר אמרת שמהמרים.

רענן כהן (העבודה):

אתם באמת מהמרים. הרי אין לכם משהו אחר לעשות.

יוסף בא-גד (מולדת):

יש קונה עולמו בשעה אחת – – –

רענן כהן (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אני מקווה, שחברי מהליכוד נרגעו ואפשר להתחיל בסדר-היום. אני מקווה, שהיום הסכם אוסלו ב' יצא לדרך בהסכמה של רוב חברי הכנסת, שהוא בוודאי רוב העם.

שאול יהלום (מפד"ל):

איזה עם?

רענן כהן (העבודה):

העם שלנו במדינת ישראל. כל אזרחי מדינת ישראל ילכו לבחירות ונראה מה הכוח שלכם ומה הכוח שלנו.

שאול יהלום (מפד"ל):

למה אתם פוחדים מהקדמת הבחירות?

יוסף בא-גד (מולדת):

בוא נלך עכשיו לבחירות. תסביר למה לא.

רענן כהן (העבודה):

תבוא אלי אחר כך, אסביר לך, לא מבימת הכנסת. אתן לך שיעור בפוליטיקה, לא עכשיו.

יוסף בא-גד (מולדת):

העם מעוניין לדעת, 61%.

רענן כהן (העבודה):

התהליך שלנו, שאנו עומדים היום להמשיך, נכנס לשלבו אולי המורכב והעדין ביותר, שלב מבחן הדו-קיום, והוא שיתוף הפעולה עם שכנינו הפלשתינים.

אנחנו רוצים מדינה יהודית עם רוב יהודי. זאת המטרה שלנו, ואנחנו לא מסתירים את העובדה הזאת. אנחנו לא רוצים להשתלט על עם נוסף, על עם אחר, על עוד 2.2 מיליוני תושבים, אזרחים פלשתינים.

רון נחמן (הליכוד):

אז למה אתה מוסיף עוד מיליון פליטים בוועדת הפליטים היום? מה ההיגיון?

רענן כהן (העבודה):

הליכוד, כל מה שאתם רוצים – את העבר, אתם רוצים מלחמות, אתם רוצים עוד דם.

רון נחמן (הליכוד):

תענה לי.

רענן כהן (העבודה):

אנחנו רוצים להגיע להסדר הגיוני, להסדר שיכול להביא ביטחון למדינת ישראל.

רון נחמן (הליכוד):

אתה לא עונה. תשימי לב, גברתי היושבת-ראש. תענה לי.

רענן כהן (העבודה):

זה תהליך רב-סיכונים. אני אומר זאת כאן, מהבמה הזאת.

רון נחמן (הליכוד):

למה אתה לא עונה לי?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת נחמן, הוא לא חייב.

רענן כהן (העבודה):

הוא לא מפריע לי. יש לי חמש דקות.

רון נחמן (הליכוד):

אני רק שואל שאלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אבל הוא לא חייב להשיב לך, חבר הכנסת נחמן, ואתה לא צריך להפריע לו.

רענן כהן (העבודה):

אבל אני לא חייב להשיב לך.

רון נחמן (הליכוד):

— — בטלוויזיה ישמעו אותך.

רענן כהן (העבודה):

תפסיק להפריע לי. תפסיק לעשות גימיקים. תפסיק לעשות רוח וגימיקים. אתה עוסק בפריימריס עכשיו. אנחנו יודעים בשביל מה אתה עושה את ההפרעות האלה. שמענו עליך.

אין לי ספק שזה תהליך רב-סיכונים ורב-סיכויים כאחד. אולם כל אלטרנטיבה, בוודאי זו המוצעת על-ידי האופוזיציה, מסוכנת הרבה יותר, כי אם היתה באה הצעה אחרת או אלטרנטיבה הגיונית הייתי מוכן לשמוע אותה. אכן הם לא הגישו הצעה. ההצעה היחידה שהם יכולים לבוא אתה הנה היא להחזיר את עם ישראל לעזה, להחזיר את עם ישראל ללבנון. דבר זה אנחנו לא רוצים, והתנסינו בכך.

אני מקווה, שאנחנו מביאים היום הסכם טוב לעם ישראל. זה הסכם טוב הרבה יותר מהסכם קמפ-דיוויד, כי אנחנו משאירים את היישובים היהודיים, אנחנו נותנים את האיזונים הדרושים כדי להבטיח את הביטחון, כי זה הנושא החשוב ביותר שלנו.

אבל, אנחנו פותחים שער לתהליך של דו-קיום הדדי, של דו-קיום אחרי מלחמות מתמשכות בינינו לבין שכנינו הערבים. אולי זה הפתח לשלום ולתקווה במזרח התיכון.

אנחנו לא קובעים את ההסכם הזה. לנו יש רוב בעם, ואנחנו נעביר אותו היום. רוב בעצם מוחלט. אנחנו לא רוצים להשתלט על עם אחר, כפי שאמרתי. אם יושב-ראש הליכוד, ביבי נתניהו, בא לכאן ואומר שכאן קונים קולות – מי שקונה את הקולות הוא הליכוד. הוא מנסה בכל דרך להפעיל כוחות מחוץ-לארץ, מנסה להפעיל כוחות עם ממון כדי להשפיע על כל מיני אנשים שלא יהיו שותפים להסכם הזה. אלה שעושים זאת הורסים את הדמוקרטיה במדינת ישראל, פוגעים בכל הליך דמוקרטי אמיתי. למה אתם רוצים להגיע? אתם מנסים להשפיע בכל הדרכים כדי שההסכם הזה אכן לא יעבור.

אני מעריך, שאנחנו פותחים בשלב חדש, נכון, אמיתי, כדי להבטיח שלעם ישראל יהיו שלוה ושלווה במזרח התיכון. אם נלך לזה, אני חושב שאנחנו הולכים בדרך הטובה ביותר.

אני רוצה לפנות לחברי מהליכוד. מאחר שאתם לא מסוגלים להביא הסכם טוב יותר, אולי חברי שיבוא אחרי, חבר הכנסת קצב, יושב-ראש סיעת הליכוד, יודיע מהבמה הזאת שזה הסכם טוב, ואתם גם תצביעו בעד ההסכם הזה, כי הוא ההסכם הטוב ביותר שאפשר להביא למדינת ישראל ולאזרחיה.

זבולון המר (מפד"ל):

בתנאי שאתם תצביעו נגד.

רון נחמן (הליכוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת רענן כהן. אני מזמינה את חבר הכנסת משה קצב. אחריו – חבר הכנסת רן כהן. אחריו – חבר הכנסת זבולון המר.

משה קצב (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, הכנסת זומנה על-פי בקשת הממשלה. הדיון חשוב, הוא אולי החשוב ביותר בתולדות המדינה. אני לא רואה פה את נציג הממשלה. גברתי היושבת-ראש, אני מבקש להפסיק את הדיון ולא להמשיך עד שנציג ממשלה יכבד את הנושא שלשמו היא כינסה את הכנסת.

רון נחמן (הליכוד):

נכון מאוד.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני חושבת שבמקרה הזה אתה צודק. אני מקבלת את דעתך. אני מפסיקה את הדיון לדקה-שתיים עד שנציג ממשלה יגיע הנה. בבקשה.

משה קצב (הליכוד):

אני מודה ליושבת-ראש.

(הישיבה נפסקה בשעה 14:45 ונתחדשה בשעה 14:47.)

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני פה.

היו"ר א' סלמוביץ:

השר שריד הגיע. אנחנו ממשיכים בדיון.

אני מזמינה את חבר הכנסת קצב לדון לשאת את דברו.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אילו ידעתי שזה חבר הכנסת קצב הייתי בא קודם.

דן תיכון (הליכוד):

לא הייתי הולך.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

לא הייתי הולך.

משה קצב (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, ההחלטה החשובה ביותר בתולדות מדינת ישראל עומדת על סדר-יומה של הכנסת היום. הצעת ההחלטה, גברתי היושבת-ראש, התקבלה בצורה חפוזה וללא תקדים.

מתכנסת קבוצת בכירים לדיון מרתוני, ללא התייעצות עם חברי הקבינט הביטחוני, והם קבעו עוד לפני המשא-ומתן מועדים לחתימת ההסכם, העיקר שיהיה הסכם, בלי שהממשלה קיימה שום דיון, ללא עבודת מטה. וכל זה ללא הפקת לקחים ממה שקרה במזרח התיכון במשך השנתיים האחרונות.

הממשלה אישרה את הסכם אוסלו א' משום שהיא רצתה גם להפיק לקחים, רצתה ללמוד מהניסיון של הסכם אוסלו א'. אמרה: ניקח לדוגמה את יריחו ועזה, נפעיל שם תקופת-מה ממשל עצמי ונפיק

את הלקחים. אבל הממשלה נרתעה מהפקת הלקחים ממה שהתרחש ברצועת-עזה וביריחו, כיוון שהלקחים היו מובילים אותה להפסקת המשא-ומתן או לניתוק הקשרים עם אש"ף.

מה קרה במשך השנתיים האחרונות, מאז החליטה הממשלה על הסכם אוסלו א' הטרור גבר. המסקנה המתבקשת בעקבות התגברות הטרור – נקיטת צעדים כדי שהטרור לא רק לא יגדל אלא אף ייפסק ואולי יצטמצם. אולם ראש הממשלה וגורמי הביטחון, כולם מודים בפה מלא: אנחנו צפויים לתקופה קשה של התגברות מעשי הטרור.

לקח נוסף שהממשלה היתה צריכה להסיק – אש"ף התחייב בווינגטון בספטמבר 1993, בדיוק לפני שנתיים, שיבטל את הסעיפים באמנה הפלשתינית הקוראים להשמדת ישראל. זה לא קרה. חלפו עוד שנתיים, ואף על-פי-כן האמנה הפלשתינית עדיין בתוקף. גם היום ממשלת ישראל ממשיכה לנהל משא-ומתן עם גוף שבעיקר מצעו-אמונתו: השמדתה של מדינת ישראל.

הממשלה ממשיכה לנהל משא-ומתן ומתחייבת ומוותרת בלי שתקבע למדינת ישראל ולעצמה שום יעדים מוגדרים – לאן הממשלה חותרת, מה יהיו גבולותיה של מדינת ישראל באופן קבוע? כיצד רואה הממשלה את הצורה והאופי של אותה יצירה הקוראת לה "הישות הפלשתינית". אומר השר יוסי שריד: תקום מדינה פלשתינית. אומר יצחק רבין: לא תקום מדינה פלשתינית. אומר שמעון פרס: תהיה קונפדרציה. אבל, ריבונו של עולם, מה יהיו גבולותיה של מדינת ישראל? האם אנחנו, אזרחי ישראל, לאחר מהלך כל כך דרמטי של החודשים האחרונים, לאחר אותו טקס מפואר בווינגטון, מותר לנו לדעת מה יהיו לדעתכם גבולותיה של מדינת ישראל?

ולא די בכך. הממשלה הזו עדיין לא מסוגלת להבטיח לאזרחי ישראל שלום וביטחון. את המלים שלום וביטחון הם מציגים בראש חוצות כמקסם שווא, כדי להוליך שולל את אזרחי ישראל. גם היום, בנאומו של ראש הממשלה כאן, וגם בהסכם שנחתם בווינגטון, אין שום ביטחון, ואיש משרי הממשלה לא מסוגל לקום היום ולהבטיח לאזרחי ישראל: אנחנו מביאים לכם את משאת נפשכם, מתחייבים בפניכם שיהיו שלום וביטחון. ההיפך, כולם – גם הגורמים המוסמכים, גורמי הביטחון – מנבאים לנו, ששלום לא יהיה ותהיה הידרדרות נוספת בפעילות הטרור באזור שלנו.

ולא רק שחותמים על ההסכם דקות אחדות לפני כניסת ראש השנה, כשכל אזרחי ישראל עסוקים בהכנות לחג; הם גם כופים משמעת סיעתית על חברי הקואליציה, מפעילים מכבש. אילו הלכה הממשלה לבחירות עם המצע הזה: הכרה באש"ף, הקמת מדינה פלשתינית, וקיבלה את אמון העם, יכול להיות שהיתה הצדקה להטלת משמעת סיעתית. אבל הנושא הזה כולו לא עמד על סדר-היום של מפלגת העבודה במערכת הבחירות האחרונה. מפלגת העבודה התחייבה שלא זו תהיה המדיניות, בנושא הזה לא קיבלו כלל את אמון העם, ואנחנו נדרשים היום לדון בעצם על נושא שבו הממשלה מעלה באמון בוחריה שלה. ואם יש שני חברי כנסת ממפלגת העבודה שרוצים להישאר נאמנים למפלגת העבודה, למצע מפלגת העבודה, מאיימים עליהם, שהם יסולקו מהכנסת הבאה, שלא יוכלו להתמודד שוב בבחירות, שיסולקו ממפלגת העבודה, ומאיימים עליהם בנקיטת צעדי עונשין.

ואחרי כל זה, גברתי היושבת-ראש, החברה הישראלית נקלעת לקרע החמור ביותר בתולדותינו, והממשלה לא מסוגלת להוביל מהלך כזה בקונסנסוס לאומי. חמור מכך: הכרזות ראש הממשלה דוחפות לקרעים נוספים.

היו"ר א' סלמוביץ:

אבקש לסיים. חלפו חמש דקות.

משה קצב (הליכוד):

ההסכם הזה נחתם, גברתי היושבת-ראש, למרות ההסכמות שבין אש"ף לבין ה"חמאס". ה"חמאס" לא פועל, אדוני השר שריד, נגד אש"ף, ה"חמאס" לא פועל לביטול ההסכם.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

היו"ר א' סלמוביץ:

רק שנייה אחת, חבר הכנסת קצב. אני רוצה להבהיר לשר לאיכות הסביבה. חבר הכנסת קצב טוען שהיתה הסכמה עם יושב-ראש סיעת העבודה שיושבי-ראש הסיעות ידברו עשר דקות. אני מבררת את העניין הזה עכשיו.

רן כהן (מרצ):

היו"ר א' סלמוביץ:

אני בודקת זאת.

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת רענן כהן דיבר עשר דקות. הוא דיבר לפני.

רן כהן (מרצ):

היו"ר א' סלמוביץ:

הוא טוען, ואני בודקת.

רן כהן (מרצ):

היו"ר א' סלמוביץ:

אני בודקת, חבר הכנסת רן כהן.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

דן תיכון (הליכוד):

אדוני יושב-ראש סיעת הליכוד, אם הדיון הוא סיעתי, אתה יכול לקחת לעצמך כמה זמן שאתה רוצה.

רן כהן (מרצ):

אבל הוא מבטל לאחרים.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

משה קצב (הליכוד):

נעמוד במכסת הזמן, השר שריד.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני בודקת זאת, אדוני השר.

דן תיכון (הליכוד):

למשל, חבר הכנסת גדעון פת איננו כאן.

משה קצב (הליכוד):

הדיון סיעתי, ונעמוד במכסת הזמן.

ה"חמאס", גברתי היושבת-ראש, לא פועל לביטול הסכם אוסלו א', ה"חמאס" לא פועל לביטול הסכם אוסלו ב', כי לו רצה לפעול לביטול אוסלו ב', הוא היה יכול לעשות זאת באמצעים יעילים הרבה יותר מאלה שנקט עד היום. ה"חמאס" רוצה לעזור ליאסר ערפאת לקדם את ההסכמות שלו עם יצחק רבין; ה"חמאס" רוצה לזרז את תהליך הוויתורים של ממשלת ישראל. ה"חמאס" רוצה לעודד את הוויתורים, לעודד את תהליך אוסלו ב', וההוכחה הטובה ביותר לכך היא, שה"חמאס" עדיין לא נקט שום פעולה כדי לבטל את הסכמי אוסלו א' ואוסלו ב', אלא להיפך, הוא רוצה לזרז את המשא-ומתן, וההסכמות שבין אש"ף לבין ה"חמאס" מדברות על כך שפיגועים יהיו נגד מדינת ישראל בתחומים שמדינת ישראל שולטת בהם. יאסר ערפאת לא מעוניין בהפסקת פעולות הטרור. הוא הגיע להסכמה עם ה"חמאס", שפעולות הטרור תימשכנה נגד ישראל, ובלבד שהן תתקיימנה בתוך שטחים שנמצאים ברשותה של ממשלת ישראל.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

יש לך עותק מההסכם?

משה קצב (הליכוד):

המציאות, הריאליה, אדוני השר שריד, היא ההוכחה הטובה ביותר, כי אם ה"חמאס" רוצה לבטל את ההסכם הזה, מדוע הוא לא פועל נגד הצד הערבי הפלשתיני שחתם על ההסכם? איזו תועלת הפקנו

— — —

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

יש הסכם?

משה קצב (הליכוד):

יש הסכמות. יאסר ערפאת מודה בהסכמות האלה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

שאלתי אם יש לך העתק. אז אתה אומר – – –

משה קצב (הליכוד):

די להתחכם, השר שריד, די להתחכם. אנחנו עוסקים כרגע בקיומה של המדינה. די עם ההתחכמויות. עוסקים בעניינים היסודיים ביותר שנוגעים לקיומנו הפיזי, ואתה עוסק כרגע בהתחכמויות אם יש הסכם או אין הסכם? יש הסכמה בין אש"ף לבין ה"חמאס". זה כלל ידוע לכול. יש הסכמות כאלה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

אני רוצה לבקש ממך, השר שריד, עם כל הכבוד – – –

רן כהן (מרצ):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת רן כהן. חבר הכנסת רן כהן, אני מבקשת לא להפריע.

רן כהן (מרצ):

משה קצב (הליכוד):

ה"חמאס" מפעיל טרור על דעתו של יאסר ערפאת. הם פועלים בשתי זרועות, הזרוע המדינית באמצעות אש"ף והזרוע הטרוריסטית באמצעות ה"חמאס".

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת כהן, עוד מעט תעמוד פה על הדוכן ולא תרצה שיפריעו לך, נכון?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

לשקר זה לא טוב, זה לא מומלץ.

משה קצב (הליכוד):

עם כל הכבוד, אין לך שום מונופול על האמת, חבר הכנסת שריד.

המציאות מדברת בעד עצמה. יש הסכמות בין אש"ף לבין ה"חמאס": האחד פועל באמצעות הטרור כדי לכפות על ממשלת ישראל לעשות ויתורים, והאחר פועל באמצעים מדיניים כדי להשיג ויתורים מדיניים. שניהם מובילים לאותה מטרה, לאותה נקודה.

רן כהן (מרצ):

משה קצב (הליכוד):

וההגנות שלכם על אש"ף ועל ה"חמאס" לא יעזרו, כי המציאות היא שמוכיחה, היא שמורידה את המסכה מעל הפנים שלכם גם כן.

גברתי היושבת-ראש, מותר לנו לדעת, איזו תועלת הפיקה מדינת ישראל בשנתיים האחרונות, מאז ההכרה ביאסר ערפאת ובאש"ף, איזו תועלת צמחה לביטחון ישראל? באיזו פיסת שלום זכינו ליהנות במשך השנתיים האחרונות כתוצאה מאותו הסכם אומלל, מאותה הכרה אומללה?

וההסכם, כנראה, עומד להיות מאושר היום על חודו של קול. אילו קולות? שני חברי כנסת שמעלו באמון הבוחרים שלהם, מסיעת צומת: אלכס גולדפרב וגונן שגב. האם על-פי המצע הזה אשר מטעמו הם נבחרו הם יכולים להרשות לעצמם להצביע היום בעד ההסכם הזה?

חמישה חברי כנסת – ואינני מתבייש לומר זאת – חמישה חברי כנסת ישראלים, שבכל עניין מתייצבים לימינו של יאסר ערפאת בכל ויכוח עם יצחק רבין. האם שמעת פעם את חברי הכנסת מסייעות חד"ש ומד"ע, פעם אחת במשך השנתיים האחרונות, במאות נושאים שהיו שנויים במחלוקת בין יצחק רבין לבין יאסר ערפאת, שהם התייצבו פעם אחת לימינו של יצחק רבין? ועל חמשת חברי הכנסת האלה יצחק רבין נשען היום, כי בלעדיהם הוא לא יכול להעביר את ההסכם היום. האם כך אנחנו דואגים לביטחונה של מדינת ישראל?

יכול יצחק רבין לדבר גבוהה גבוהה על המדינה היהודית, על כך שהוא רוצה הפרדה, אבל הוא לא יכול להעביר החלטה אחת בלי שחמישה חברי כנסת, בכל עניין, מתייצבים לימינו של יאסר ערפאת. ועל חודו של קול ההסכם הזה הולך להיות מועבר היום.

גברתי היושבת-ראש, אין שום אחיזה להבטחותיו של ראש הממשלה. אין בהסכם הזה שום הבטחה להבטחת השלום; אין בהסכם הזה שום הבטחה להבטחת הביטחון של אזרחי ישראל; אין בהסכם הזה שום סייגים לגבי יישובי הבקעה, גוש-עציון, ירושלים רבתי, כפי שהתחייב היום יצחק רבין; אין שום התחייבות מצד אש"ף למנוע את הפיכת הערים לערי מקלט, וההסכם היום הוא קנוניה – קנוניה, גברתי היושבת-ראש – בין אש"ף לבין ממשלת ישראל. ההסכם הוא קנוניה להקמת מדינה פלשתינית, לחלוקת ירושלים, למתן סמכויות חקיקה ראשית למועצה הפלשתינית, עם סמכויות מרחיקות לכת בחקיקה, ליאסר ערפאת, והקמת צבא פלשתיני בן 30,000 חיילים.

הלוואי שתצליחו להביא שלום – ובכך אני רוצה לסיים. אני מתפלל שהמטרה הזאת תושג והממשלה תוכל להבטיח לנו את השלום, ואני אומר זאת במלוא הכנות, במלוא האחריות, עם כל חילוקי הדעות הפוליטיים. אבל, גברתי היושבת-ראש, אם יצחק רבין טועה וההסכם יתברר ככישלון, אז צפוי לנו אסון. אין בהסכם הזה כדי להבטיח את השלום ואת הביטחון לאזרחי ישראל.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת משה קצב. אני מזמינה את חבר הכנסת רן כהן. בבקשה.

רן כהן (מרצ):

גברתי היושבת-הראש, אדוני השר, חברות וחברי הכנסת, גמר חתימה טובה ומועדים לשמחה.

קודם כול, אני חייב לתקן תיקון אחד את חבר הכנסת קצב שדיבר לפני. אני, כחבר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, וגם חברי זבולון המר, שגם הוא חבר באותה ועדה, קיבלנו דיווחים – גם בוועדות המשנה הסגורות, שחברי הליכוד נמצאים בהן, וגם בוועדה הגדולה – על מאמצים להגיע להידברות בין ה"חמאס" לבין הרשות הפלשתינית. כולם נכשלו. הם נכשלו בגלל תביעתו של ערפאת להפסקה מוחלטת של הטרור; מאחר ש"החמאס" לא הסכים לכך, אין הסכם כזה.

לדאבוני, אני מוכרח לומר, אין גם הסכמה בין הליכוד לבין ה"חמאס", אבל יש התאמה בין הליכוד לבין ה"חמאס", משום שבכל פעם שה"חמאס" מפגע ויוצר טרור, הליכוד נזעק להשתלב בתמונה, כדי להפיל את הממשלה, מתוך חוסר אחריות וחוסר ראייה אלמנטרית – –

משה קצב (הליכוד):

מי שמנסה לעשות הון פוליטי הוא רן כהן.

רן כהן (מרצ):

– – חוסר אחריות והפקרות. זה בדיוק מה שקורה, לדאבוני, בארץ שלנו, ואני עצוב מאוד על כך וצר לי מאוד על כך.

גברתי היושבת-ראש, לפני 28 שנים כבשנו את שטחי הגדה המערבית במלחמת מגן. לא יזמנו את המלחמה הזו. לא שאפתנות להשתלטות על שטחים, ודאי שלא שאיפה להשתלט על עם אחר, הביאה אותנו במלחמת ששת הימים לכבוש את הגדה המערבית ואת יישוביה.

היו"ר א' סלמוביץ:

סליחה. אתה מרשה לי שנייה? אני אוריד זאת מזמנך; כלומר, אני אוסיף לך אחר כך.

רן כהן (מרצ):

תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני רוצה רק להודיע לכבוד השר, שביררנו את העניין. חבר הכנסת רענן כהן אומר, שהיתה הסכמה כזו, פרט לחבר הכנסת קצב. האם אתה רוצה להודיע בעצמך?

רענן כהן (העבודה):

כן.

דן תיכון (הליכוד):

מה זה משנה?

היו"ר א' סלמוביץ:

לא. אני חייבת לך תשובה. אנו ביררנו את זה. בסדר. כן. בסדר גמור.

רענן כהן (העבודה):

רק לגבי חבר הכנסת משה קצב היתה הבנה, שהוא היחיד שיכול לקבל עשר דקות.

דן תיכון (הליכוד):

אין דבר כזה.

רענן כהן (העבודה):

כל היתר – כמו שאני לקחתי חמש דקות, כולנו – במסגרת הזמן שנקבע.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה.

רן כהן (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, אני מצטרף, בעניין הזה, לדעתו של חבר הכנסת איתן.

דן תיכון (הליכוד):

זה דיון סיעתי, ואין הסדרים מיוחדים.

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת דן תיכון צודק. עם כל הכבוד לידידי רענן כהן, דעתו לא משנה; לא משנה ולא מורידה. זה דיון סיעתי.

רון נחמן (הליכוד):

אתה צודק, ודן צודק.

רן כהן (מרצ):

אני אומר שדן צודק. אתה רואה, שבמקום שבו יש דבר צודק – לעניות דעתי, חבר הכנסת תיכון צודק. במקרה הקודם אתה לא צודק. אתה יודע, אף פעם אתה לא יודע להודות כשאתה לא צודק.

דן תיכון (הליכוד):

מה לעשות?

רן כהן (מרצ):

הנה, צדקת, ואמרתי שצדקת. אז תלמד, לפעמים, להודות גם במקרים אחרים.

אבל, גברתי היושבת-ראש, לא היתה לנו כוונה להשתלט על עם אחר במלחמת ששת הימים. לא היתה לנו כוונה או תיאבון להשתלט על שטחי ארץ-ישראל שלא היו בידינו. אנו כבשנו את השטחים במלחמת הגנה עצמית, במלחמה שבאה להגן על קיומה של מדינת ישראל.

רבותי חברי הכנסת, כשהיום אני שואל את עצמי, האם למען הסכם מסוג זה נלחמנו, הקרבנו וניצחנו במלחמה, אני משיב בביטחון גמור: כן, למען הסכם כזה ניצחנו במלחמה. למען פשרה כזו ניצחנו במלחמה. למען פשרה שיש בה אולי סיכוי לשלום הקרבנו במלחמות האלה וגילינו אומץ לב. בשביל זה נלחמנו במלחמות, ולא לכיבוש ולא לדיכוי עם אחר.

אומר גם יותר מזה. כאשר נלחמנו במלחמת ששת הימים, רבותי חברי הכנסת, איש מאתנו לא העלה על דעתו שאנו לא רק באים להגן על חיינו ועל ביטחוננו, אלא שגם נצליח, בסיכומו של דבר, להביא בגין הניצחון הזה במלחמה גם את השלום ואת הסיכוי לשלום. זה כמעט תוספת יתר שלא התכוונו אליה. אם היום אנו מביאים לפני עם ישראל את ההסכם הזה, אנו צריכים לברך את הגורם המדיני, את ראש הממשלה ואת הממשלה, בכך שהם משכילים, סוף-סוף, לעשות שימוש ביתרונותיה של אותה מלחמה, כדי להביא לעם ישראל לא רק את הביטחון אז, אלא גם את השלום ואת הביטחון היום ובעתיד.

לכן אני גם בטוח, בכלל אין לי צל צלו של ספק, שרוב עצום של הציבור בעד ההסכם הזה במהותו – לא בפרטיו, בפרטי פרטיו – ועליו מנסים לאיים, להלך אימים ולזעזע. בכלל לא ראיתי דבר נקלה יותר מאנשי ביטחון ואנשים שמתיימרים להיות ראשי מדינה. מתיימרים, כשכל מה שהם יודעים לעשות הוא רק להלך אימים ולאיים על העם, עד כמה העם הזה הוא עם חלש ובלתי בטוח, בה בשעה שכל אחד יודע שההסכם הזה לא נעשה מעמדת חולשה. ההסכם הזה נעשה כאשר מדינת ישראל היא החזקה ביותר, כאשר כלכלתה של ישראל משגשגת, כאשר ישראל קולטת עלייה, כאשר איש לא אונס אותנו לעשות את ההסכם הזה. אנו עושים אותו מתוך חופש בחירה שלא לשלוט על עם אחר ומתוך חופש בחירה להשיג את השלום לעצמנו.

גברתי היושבת-ראש, אני האזנתי כאן – ואני מוכרח לומר, כמעט המום – לדבריו של יושב-ראש האופוזיציה, חבר הכנסת נתניהו. מה נשאר מהציונות של נתניהו? רק שטחים? רק קרקעות? רק לדכא עם אחר? רק לדכא בני אדם אחרים? שמעתי את כל הנאום שלו. כלומר, ציונות היא כבר לא חירות לעם ישראל, עצמאות לעם ישראל. היא כבר לא קליטת עלייה. היא כבר לא הקמת כלכלה. היא כבר לא עוצמה של העם היהודי בארץ הזו. מה נשאר? על מה הוא בוכה? על רנתים. יצאנו מרנתים. נצא מארץ מולדת, רנתים. על כך בכה המשורר נתניהו.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אתה מסלף את כל דבריו.

רן כהן (מרצ):

איזה עלבון. יש לי בשורה בשביל חבר הכנסת נתניהו. אנו באנו לכאן להיות עם חופשי בארצנו. עם חופשי בארצנו הוא עם שחופשי מלדכא עם אחר. לכך הגענו בארץ הזו, ודבר זה יש לנו היום זכות להציג.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת רן כהן, כבר הוספתי לך שתי דקות, והן חלפו.

רן כהן (מרצ):

בדקה אני מסיים.

היו"ר א' סלמוביץ:

ממש בקצרה פה.

רן כהן (מרצ):

ברשותך, אני ראש הסיעה השלישית בגודלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

כן, אבל לגביך לא היו הסכמות.

רן כהן (מרצ):

על-פי אותן פרופורציות, מגיעות לי שמונה דקות, לפחות. אני מסיים.

ההסכם הזה, גברתי היושבת-ראש, הוא גם הסכם ביטחון טוב. טמון בו סיכוי –יחיד, אולי – להקטנת הטרור ולהגברת הביטחון. מדוע? משום שהתפרסות הרשות הפלשתינית ביישובים הפלשתיניים בגדה המערבית והמלחמה שלהם בטרור, כפי שהם נלחמים ברצועת-עזה – זו הקומבינציה. זה הצירוף שיש בו סיכוי אמיתי גם להקטנת הטרור וגם להגברת הביטחון. לכן כל מהלכי האימים וזורעי המהומה הם אנשים שרואים שחורות, ורק שחורות הם יודעים להביא.

לכן אני אומר, גברתי היושבת-ראש, שההסכם הזה הוא הסכם ראוי. הוא הסכם ראוי למתן סיכוי אפילו מצד האופוזיציה. אבל מה האופוזיציה מציגה? הרי גם אילו היא היתה רוצה לבוא לכאן ביושר, היא היתה צריכה להציג פשרה מול פשרה, שהרי איש לא מעלה בדעתו שיהיה שלום ללא פשרה. במקום שבו האופוזיציה מציגה כלום שיביא לתווך ובוהו מול פשרה יחידה אפשרית, הבחירה בפשרה היא לא רק הגיונית, היא כמעט הכרח. תודה רבה ושנה טובה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת רן כהן. אני מזמינה את חבר הכנסת זבולון המר, אחריו – חבר הכנסת אריה דרעי, ואחריו – חבר הכנסת רפאל איתן.

זבולון המר (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אין כאן חברי כנסת, והדיון גורלי כל כך.

זבולון המר (מפד"ל):

מפני שלדיון הזה יש אופי חפוז כל כך; בנושא גורלי קשה מאוד לבטא בחמש דקות באופן אמיתי את הדברים.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אתה יכול לדבר 30 דקות.

זבולון המר (מפד"ל):

לא. א. אני חושב שלא, כי אתם החלטתם כך בניגוד לאחרים.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

זה דיון סיעתי.

זבולון המר (מפד"ל):

אתה לא היית כאן. ודאי נעדרת לכמה דקות. וב. ראוי נושא זה שכל חבר כנסת יוכל להתבטא בו. גם זה נכון.

אופי הדיון החפוז הזה בעניין יסודי כל כך ובעניין עקרוני כל כך מבטא את קלות הדעת שבה מתייחסת הממשלה לנושא. אין כאן רק דיון מדיני וטכני אלא יש כאן נסיגה ערכית שבה ארץ-ישראל נחשבת כנדל"ן ולא יותר, וחברון עיר ערבית בלי יחס לעיר דוד, מערת-המכפלה ורצח תרפ"ט. פשוט רוצים להיפטר מנחלת אבות.

בחמש הדקות המוקצות אין טעם ואין זמן להידיין כאן אידיאולוגית, אפילו לא מדינית, אבל אני מבקש להעיר הערה אחת. הממשלה בועטת בעיטה גדולה בארץ-ישראל, היא מואסת בארץ חמדה בלי קשר למצב פוליטי או לתפיסה מדינית וביטחונית.

ארץ-ישראל איננה מוקרבת בגלל איזה אילוץ או למען מטרה ותמורה כלשהן, היא נעזבת וננטשת בגלל הערכיות היהודית הייחודית שלה. הממשלה מנצלת הזדמנות כדי להיפטר ממה שמבטא ומייצג את היהדות שלנו ואת הציונות שלנו. אי-אפשר להסביר אחרת את דבריו של ראש הממשלה, שארץ-ישראל איננה קדושה, היא נדל"ן בלבד.

מי שמזלזל כך בקדושת ארץ-ישראל מעיד שהוא מייצג ממשלה שאצלה אין הבדל בין בירוביג'ן – שהרי זאת ממשלה שנשענת על קומוניסטים – ואוגדה לבין ישראל. הממשלה מתעלמת מרחשי לב של העם ואטומה כלפי רגשות המתיישבים. אפילו לא נקודת צער אחת, אפילו לא טיפה של התלבטות; הם חפים מהתחבטות, מדמעה.

הרי זה לא נורמלי שמי שכורת, חס ושלום, רגל יצא בשירה ובריקודים. אפשר לקרוא את השמחה בפניהם ובהבעתם של שרי הממשלה. אפשר להרגיש בבירור את האטימות שהממשלה מגלה כלפי כל כאב שיש בעם.

להגיד שהתנ"ך אינו מבטא את קדושת ארץ-ישראל זה להביא עלינו פורענות, להגיד שהממשלה מכבדת את מוסר הנביאים ולהשלים עם חברה של עמק אלכוהול ומסיבות אסיד ותרבות מדונה וקזינו, ששרים בממשלה מציעים, והימורים והרס המשפחה – זה לעג לרש.

אתם בונים פה מדינה עצמאית שמשועבדת ברוחה לדברים שנוגדים את היהדות, מתייוונת. אתם בונים פה אוטונומיה יהודית כמובלעת בתוך מדינה פלשתינית.

חברי הממשלה, אל תמהרו לשמוח.

אריה דרעי (ש"ס):

לא אוטונומיה יהודית, אוטונומיה ישראלית.

זבולון המר (מפד"ל):

אני מודה לך, חבר הכנסת דרעי, על ההערה הנכונה. אני מקבל אותה.

אל תמהרו לשמוח. אל תסמכו על השלמה של חלק מהעם שעדיין לא יצא למחות. שימו לב לבחילה הנוראה שיש בעם נוכח הבעיטה הגדולה שלכם, מול מסיבת הסיום שאתם עורכים למדינת ישראל כמדינה יהודית וציונית.

אלי גולדשמידט (העבודה):

למה העם עדיין לא יצא?

זבולון המר (מפד"ל):

מפני שהוא עדיין בבחילה. אתה תראה שיבוא. אני מדבר על ההסכם האחרון, שספק אם יצליח לשרוד ללא ייעוד יהודי וציוני, ייעוד בלי מרכאות. אלא אם כן לא תשרדו אתם בשלטון, והממשלה תתחלף ותתקן את עוולותיכם.

חברי הכנסת, לבעוט בארץ-ישראל באמצעות ממשלת מיעוט ציונית, ברוב מניפולטיבי של קול אחד, של שניים שערקו, בהתכחשות להתחייבות של רוב חברי הממשלה לבוחרים ובלי לשאול את העם במשאל עם או בבחירות – זאת שערורייה שלא תיסלח. זה צפצוף ארוך על ארץ-ישראל ועל העם היהודי. זה גם יתפוצץ לכם בפנים פעמיים: עם הפלשתינים בדם ואש, לצערי, ועם היהודים בקרע ובשסע, בריב אחים ובבחירות.

ממשלה יכולה לעשות טעות פוליטית, זה קורה. אבל כאן זה הרבה יותר חמור מכך. סתם רוצים להיפטר מארץ-ישראל, מיהדות ומציונות, רק משתמשים במונחים הפוכים. לזה קוראים מדינה יהודית. ועל כך תבואו למשפט ההיסטוריה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת זבולון המר.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אפשר לשאול שאלה קצרה.

היו"ר א' סלמוביץ:

ממש קצרה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

כאשר היית שר החינוך היה ריאיון אתך ושאלו אותך מה עדיף: עם ישראל או ארץ-ישראל, אתה אמרת באומץ לב שעדיף עם ישראל מארץ-ישראל. איזו דרך עברת מאז, חבר הכנסת המר?

זבולון המר (מפד"ל):

אני לא חושב שאני מעמיד את עם ישראל מול ארץ-ישראל.

אלי גולדשמידט (העבודה):

ידעת שאי-אפשר שתהיה מדינה דו-לאומית.

זבולון המר (מפד"ל):

לא, לא. הדיון אז היה בנושא מצרים. הנושא היה מצרים ולא ארץ-ישראל. ושם אמרנו עם ישראל, תורת ישראל וארץ-ישראל – אלה שלושה עקרונות שאותם אנחנו רוצים, וכל פעם יש דגש בנושא אחר. הפעם הדגש הוא בארץ-ישראל.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר א' סלמוביץ:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושבת-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת החלטת ועדת הכנסת מהיום בדבר סדרי הדיון במליאה על הסכמי אוסלו ב' ביום י"א בתשרי התשנ"ו. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לסגנית מזכיר הכנסת.

דן תיכון (הליכוד):

עכשיו את מודיעה לנו?

הודעת הממשלה על אישור הסכם ביניים ישראלי-פלשתיני בדבר ההגדה המערבית
ורצועת-עזה

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מזמינה את חבר הכנסת אריה דרעי, אחריו – חבר הכנסת רפאל איתן, ואחריו – חבר הכנסת אברהם שפירא.

אריה דרעי (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת זבולון המר, ברשותך, אני מענה תשובה לחבר הכנסת אלי גולדשמידט. אני גם מסכים לתשובה שנתן בזמנו חבר הכנסת המר. עם ישראל עדיף מארץ-ישראל, אבל עם ישראל ולא עם אחר.

אי-אפשר להפריד את הדיונים. הממשלה כפי שהיא מצטיירת היום בפעולותיה, כפי שכל אחד מהשרים עושה משיקוליו הוא, הולכת למחוק גם את עם ישראל. ללכת ולשנות דברים מהותיים ביותר ולגדל פה דור חדש – אולי הוא נקרא ישראלי, אבל הוא מנותק מתרבות ישראל – אז לא נשאר לך לא עם ישראל ולא ארץ-ישראל. עם ישראל, כפי שרוצים לעשות אותו היום – ברור שעדיפה ארץ-ישראל. לכל הפחות שיישאר משהו של ישראל.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

זה בהסכם?

אריה דרעי (ש"ס):

יוסי, בלי ציניות. אני מבין את השמחה.

היו"ר א' סלמוביץ:

השר שריד.

אריה דרעי (ש"ס):

אני חוזר ואומר יוסי, כיוון שההערה שלי היא לא לשר שריד אלא ליוסי.

היו"ר א' סלמוביץ:

לא פה באולם המליאה.

אריה דרעי (ש"ס):

השר שריד, אני מבין את השמחה. החלום שלכם התגשם. אתם שמחים מאוד להיפטר מגיבנת שהיתה לכם כל השנים. אתם גם שמחים – ואתה, באופן אישי, על שנבואתך התקיימה. אני לא הייתי שמח בימים כאלה להיות נביא. חז"ל כבר אמרו מי נביא. אני ראיתי בתקשורת את השמחה שלך על שהנבואה שלך התגשמה, עם התקווה שלך – בציניות – לעתיד שגם הנבואות האחרות יתגשמו. יש יהודים שכואב להם העניין הזה; לא יהודים שחולמים על ארץ-ישראל השלמה, יהודים שגם מסכימים ללכת להסכם ולשלום, אבל ללכת להסכם בשמחה?

מי שקורא – ולא הספקתי לקרוא את כל הספר, רק לקלוט את הרוח של מה שנאמר שם – את ההקדמות ואת ראשית הדברים הללו – בלי לפגוע באיש, אף תגר בבסטה בשוק לא היה מנהל, לדעתי, משא-ומתן בצורה כזו.

יש לנו העיתוי הטוב ביותר שיכול להיות. קיבלנו אש"ף ופלשתינים שהיו לא על הרצפה אלא מתחת לרצפה אחרי מלחמת עירק. מעולם לא היה מצב פוליטי נוח כל כך לנהל משא-ומתן עם הפלשתינים כמו שקיבלנו אותם. החלטתם לדבר עם אש"ף. אני לא מדבר על כך כי זה עבר, וחבל לבכות על העבר. יש לכם ערפאת שהלך אתכם ליריחו ולעזה בהסכם אוסלו א', ומבחינתו הוא כבר עבר את הקו, כאילו מבחינת הקיצונים שהוא בגד בהם. אין לו דרך חזרה. אתם הכנסתם לעצמכם לראש, לצערי, שגם לכם אין דרך חזרה. אבל להבדיל מערפאת שאין לו דרך חזרה מבחינה מהותית, אתם הכנסתם לראש שלכם אין דרך חזרה מבחינת תאריך הבחירות של 1996. איזה להט להספיק, אולי חלילה וחס אתם לא תהיו בשלטון.

לקבוע עובדות – נניח שזה לגיטימי, אבל תעשו זאת בחוכמה. כבר התחלתם, הכרתם באש"ף, הלכתם להסכם עזה ויריחו תחילה, אבל למה ללכת להסכם אוסלו ב' כשאתם יודעים את כל מה שנעשה בשנה וחצי האחרונה, את כל ההפרות? אתם יודעים שהאדם הזה, ערפאת, ילך אתכם ויקבל

גם עם משברים מזרח-תיכוניים; ואנחנו יודעים מה זה במשחק המזרח התיכון עם משברים. אפשר לעשות אותם.

אם כבר הלכת לדבר כזה ואתה רוצה להספיק, ריבון העולמים, אתה רוצה, השר שריד, שהעם יאמין לך שכשאתה מופיע ב"שיחת ועידה" אצל נסים משעל ואתה אומר ברוב הכשרון שלך, עם החיוך על הפנים, והעיניים שלך נוצצות, אתה מבטיח לאהוד ברק שלא נחזור לקווי 1967, כשהסכם אוסלו ב', כשהאוד ברק עוד נמנע – אני לא יודע מה עשו לו בינתיים שהוא החליט להיות חסיד של ההסכם הזה – אבל אתה מבטיח לו, שלא יחזרו לקווי 1967, אתה מבטיח לו שלא תוקם מדינה פלשתינית, אתה מבטיח לו שאלה דברים שעדיין לא חתכתם, עדיין יש מה לקבל בהסכם הקבע, לא נתנו הכול – באותו משפט ובאותו חיוך אתה אומר: אני אישית בעד מדינה פלשתינית, אני אישית בעד חזרה לקווי 1967.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

מעולם לא אמרתי דבר כזה.

אריה דרעי (ש"ס):

אתה לא אמרת שאתה בעד מדינה פלשתינית?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

מדינת פלשתינית כן.

אריה דרעי (ש"ס):

אצלי זה אותו דבר. כך אני הבנתי. אז אני מוגבל בהבנתי, בסדר? אני הבנתי שאתה, להבדיל ממנו – אבל אתה כאיש ממלכתי, כאיש המרכז, אתה מבטיח שלא נקבעו כאלו עובדות. למי אתה רוצה להסביר זאת? לציבור שכואב לו ומאמין שהוא ראה את כל ההפרות במשך השנתיים הללו, וראה איך כל ההבטחות נפלות, אתה רוצה להאמין שעושים הסכם אוסלו ב' ולמעשה יש שם מדינה פלשתינית מוחלטת גם אם לא יקראו לה כך? מה זה בחירות לראיס? מה, זה ביידיש, ראיס? מה זה הראיס? מישהו מיתמם שכל הספר הזה עם כל התקנות שלו זו לא מדינה? אז אני כבר לא מדבר על מדינה, אני כבר לא רוצה להוציא את הדבר הזה מהפה. אתם נותנים מדינה? זה כבר עובדה, מדינה? אבל בוא נעשה הסדר קבע כדי שנדע, לפחות, מה קיבלנו ועל מה ויתרנו; שנדע שכשאתם אומרים ירושלים אז זה באמת ירושלים, כשמדברים על מעלה-אדומים ועל גבעת-זאב ועל גוש-עציון ועל בקעת-הירדן ועל היישובים היהודיים הגדולים בשומרון, שאת זה ישאירו אצלנו. שנדע את הדבר הזה.

מי היום יאמין? ואתה רוצה שאחר כך לא ישאלו למה יש קרע בעם, ולמה לא מקבל זאת גם חלק גדול מהעם שתומך בפשרה? הם לא מאמינים שהרכב הממשלה הזאת, אחרי מה שהוא עשה, אחרי ההצהרות ואחרי מה שהוא משדר – כמו שאמר חבר הכנסת המר, השמחה הזאת שהתפטרנו.

כשנכנסתי לאולם חבר הכנסת רן כהן אמר לי: אריה, החלום של ארץ-ישראל השלמה נגמר. אמרתי לו: תגיד את זה, אבל תוריד את החיוך מהפנים. מה השמחה הזו? אני כבר מתחיל להרהר, ואני לא רוצה להגיד זאת על יהודים, שגם אם מישו היה מוצא איזה פטנט – דבר היפותטי – והיה אומר: לקחתי 2 מיליוני ערבים מחברון, מיהודה ושומרון, ולקחתי אותם לממלכה אחרת, גם אז הייתם כועסים, למה קלקלתם לנו את החלום, כאילו חברון, בית-לחם ושכם לא נדבקות לכם עם התרבות שלכם. זה מה שאתם משדרים. ואתם רוצים, שהעם יאמין להסכם אוסלו ב', שזה בסך הכול 27% מהשטח, ושלא הפסדנו את בקעת-הירדן ואת גוש-עציון, וירושלים תישאר, כפי שאמר ראש הממשלה מר רבין, שהיא תישאר עם מעלה-אדומים וגבעת-זאב – לי קשה להאמין. איך אתה רוצה שהציבור האחר שלא מבין בדברים הללו יאמין להבטחה אחרי הבטחה? תהיו אמיצים.

יגאל ביבי (מפד"ל):

חבר הכנסת דרעי, יש לי שאלה.

אריה דרעי (ש"ס):

רגע, סליחה, אני רוצה לגמור. חבר הכנסת ביבי, תן לי לגמור עוד משפט אחד.

מה עונים על כך? עונים על כך ואומרים: אילו היינו הולכים להסדר קבע הכול היה מתפוצץ. ומה יהיה בעוד שנה? אני לא מצטט אף אחד, אבל אני מכיר את שיחות הסלון. אנחנו נסחב את הסכם אוסלו ב' חמש שנים, לכל אורך הקדנציה הבאה, וערפאת לאט לאט ייכנס ויבין, ואנחנו נמצא שעזה תהיה מדינה פלשתינית, ויהודה ושומרון יהיה משולש של כל האזרחים: ישראלים, פלשתינים או ירדנים. ערפאת לא טיפש, כבר ראינו זאת. אולי הוא נראה טיפש. השרים שלנו נראים חכמים, אך במשא-ומתן זה היה בדיוק הפוך, בלי לפגוע באף אחד.

בעוד כמה חודשים יהיו בחירות למועצת האוטונומיה. השר שריד, הרי אתה כבר מנסה להבין מה תהיה מערכת ההסברה שם. המצע של המתונים מבין הפלשתינים יהיה ירושלים בירתנו. הקיצונים מביניהם שירצו להיבחר, בשביל לעבור את הבחירות הללו ידברו על רמלה ועל מקומות אחרים. איך אפשר להעביר דבר זה בעם ולהגיד לעם: תאמינו לנו, אנחנו אמינים, אנחנו נשמור לכם על האינטרסים של ירושלים ושל בקעת-הירדן? מי יאמין לדבר כזה? יהיה משבר? יהיה משבר חודש, יהיה משבר חודשיים.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

שאלה. כל זאת גילית רק עכשיו? למה תמכת בהסכם אוסלו א'? לא היו בחירות בהסכם אוסלו א'?

אריה דרעי (ש"ס):

אני אתן לך תשובה, השר שריד.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

מפני שהיית קודם בממשלה – – –

אריה דרעי (ש"ס):

לא, לא, סליחה. קודם כול אתן לך תשובה. רק למען הזיכרון – – –

משה נסים (הליכוד):

שאלת אותו שאלה קלה מדי. שאל משהו עמוק יותר.

אברהם שפירא (יהדות התורה):

— — —

אריה דרעי (ש"ס):

אני מוכן לתת תשובה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת דרעי, זמן כבר תם. אני מבקשת לא להפריע לנואם. אני מבקשת שתסיים.

אריה דרעי (ש"ס):

השר שריד, אני אתן לך תשובה. קודם כול, על הסכם אוסלו א' לא הצבענו בעד. נמנענו. דבר שני, מי שמוכן, אבל בצורה אמיתית, שלא לנסות לרמות ולהגיד שהסכם אוסלו ב' הוא הסכם קמפ-דיוויד –

שמעתי גם את הדברים הללו, או שזו ועידת מדריד – אין שום קשר בין הסכם אוסלו ב' לבין הסכם אוסלו א'.

משה נסים (הליכוד):

נכון.

אריה דרעי (ש"ס):

מי שאומר שזה אותו דבר, מרמה את כולם. אולי הכותרת נכונה, אבל אין שום הבדל?

חיים דיין (צומת):

זה האוסלו.

אריה דרעי (ש"ס):

זה האוסלו, אולי.

מה אתה מדבר? בחי"ך, איפה ביטול האמנה הפלשתינית? לתת את כפר אכסאל זה נקרא הסכם אוסלו א'?

דן תיכון (הליכוד):

בית-איכסא.

אריה דרעי (ש"ס):

בית-איכסא, 700 מטר מהכביש? ולהגיד שאנחנו לא קבענו עובדות להסכם הקבע? באמת, השר שריד, חשבתי שתשאל שאלה חכמה יותר. חוץ מזה, אתה יודע מה, כדי שתבוא על סיפוקך, אם טעיתי אז אני אומר לכולם: חטאתי, עווייתי, פשעתי שתמכתי – אם תמכתי – בעניין הזה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

זה הגון יותר.

אריה דרעי (ש"ס):

אבל תסתכל בעיניים של כולם, מי שמשווה את הסכם אוסלו ב' לאוסלו א' מרמה את הציבור. הסכם אוסלו ב' הוא למעשה הסדר קבע בלי לקבל שום תמורה מהסדר הקבע הזה. אם היינו מקבלים, אף שאנחנו בחוץ, הייתי התומך הראשון ומצביע בעד ההסכם הזה, אם תביא את ההסדר הזה כהסדר קבע. אבל מה, אתה נותן כמעט את כל מה שיש לנו לתת בלי שקיבלנו עדיין שום דבר, וכשערפאת אומר לך מה הוא יבקש בהסדר הקבע. וכשאתה מנסח שבהסדר הקבע – מה שהעיר חבר הכנסת נסים ולא שמעו אותו, ואת הסעיף הזה ראיתי – למעשה כל יהודה ושומרון, חוץ ממצודות הצלבנים של היישובים היהודיים שייכת לו.

משה נסים (הליכוד):

נכון.

אריה דרעי (ש"ס):

מי שקורא את ההסכם. לעומת זאת, יש סעיפים אחרים שמראים, אבל מי שקורא, מבחינה משפטית זאת המשמעות של דבר זה; ואני לא עורך-דין. יש לי, לצערי, ניסיון אתם. תודה רבה ושנה טובה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת אריה דרעי. אני מזמינה את חבר הכנסת רפאל איתן. אחריו – חבר הכנסת אברהם שפירא.

רפאל איתן (צומת):

היושבת-ראש, חברי הכנסת, אתמול לפני 22 שנים פרצה מלחמה מתוך הסכמי הפסקת אש, מלחמה על נכסי דלא נידי, לא מלחמה על עקרונות.

לראש הממשלה המכנה את ארצו ומדינתו נכסי דלא נידי, כלומר, ניתנים למכירה, לסחר ולמיקוח – אין ערכים, אין לו בסיס מוסרי, אין לו זכות לסחור ברכושו של העם היהודי השוכן בארץ-ישראל ומפוזר בתפוצות.

על איזה ערכים מדבר ראש הממשלה, שהם חזקים וחשובים יותר מאדמת ארץ-ישראל, ששורשיו של העם היהודי נטועים בקרבה אלפי שנים? בדבריו ובמעשיו ממיט ראש הממשלה קטסטרופה על החזון הציוני, ההתיישבות, העצמאות, ההתחדשות והקיום.

ראש הממשלה מלעיג על יהדות התפוצות, אבל אינו מתבייש לחטט בכיסיהם.

האם גם לערבים אזרחי ישראל ייאמר אי-פעם שאין להם זכות כי אינם משרתים? אנחנו אומרים זאת כל הזמן. שיגיד זאת ראש הממשלה גם לך.

סאלח סלים (חד"ש):

אבל אנחנו ישראלים, לא אמריקנים.

רפאל איתן (צומת):

שיגיד זאת ראש הממשלה, גם לך.

אני מתבייש, כי לא הבנתי ואיני מבין מדוע נלחמנו. על מה נלחמנו, על סחורה עוברת לסוחר?

כל העקרונות שלמענם הקרבנו אלפי קורבנות נבעו מאדמות ארץ-ישראל, השיבה למולדת של מאות אלפי ניצולי שואה, שואה שנגרמה מאובדן נכסי דלא נידי לפני אלפיים שנה, העקרונות היו חלומן של התפוצות לחזור לנכסי האומה. חלקם חזרו, רובם עלו בעשן, היתר נשארו שם.

ראש הממשלה והממשלה מביאים את מדינת ישראל – ביודעין, בכזב ובמרמה – לקווי החלוקה של 1947, בשלבים ובכינויים שונים, לאותה נקודה – האויב, למרות כל האשליות וההונאות נשאר אויב השואף להשמידנו – נקודה שתהיה מלחמה לחיים ולמוות, בתנאים חמורים, קשים ומסוכנים. לאותה נקודה מובילה אותנו הממשלה.

התקווה לשנה הבאה היא, ששוב לא ניאלץ לחזות באסון שממיטה עלינו ממשלה זו, ותוחזרנה לעם הזה התקווה, הרוח הציונית לאומית, האמונה בנכס, בארץ-ישראל.

ראש הממשלה צוטט כאומר: אין לנו קושאן על ירושלים. כלומר, ירושלים גם היא מהווה נכס דלא נידי לסחר-מכר.

על-פי הרכבה ודרכה של הממשלה, זה מה שעלול לקרות בזמן הקצר שנותר להם עדיין להיאחז בקרנות המזבח.

הרסתם הכול, החרבתם כל חזון, מחקתם בשיטתיות את הקשר של העם לארצו, הפכתם לעבדים נרצעים, לאויבי העם והמדינה.

גם אם תצליחו להעביר היום את האסון הזה, ברוב זעום שכולנו יודעים על מי הוא נשען, אין לכם רשות לסחור בנכסי האומה, נכסים בני 3,000 ו-4,000 שנים.

אם עוד נותר בכם שמץ של הגינות, התחשבות, שאר רוח ואמונה בצדקתכם, לכו לבחירות ואל תדחקו אותנו לגטאות, כי משם – הס מלהזכיר.

ראש הממשלה הפר את דבריו, את הבטחותיו ואת תוכניותיו מלפני בחירות 1992. איך אפשר לתת בו אמון היום ובעתיד?

במחשבה נוספת, ניתן לשער מניין בא הרעיון של ראש הממשלה, רעיון הנכסי דלא נידי. "מחנה השלום", הוא כנראה פיתה את ראש הממשלה והפך אותו לסוחר ביישובים השוכנים לבטח, עד המכירה הפומבית, על אדמתם של פליטים ערבים ברחבי ארץ-ישראל, בתחומי המדינה הערבית. הוא שמציע לראש הממשלה למוכרם בכבוד, לאפשר להם להתפנות תחת הכסות של תגרנות, בתקווה שיקבלו גושפנקה רשמית, גם כסף, למחיקת עברם החלוצי-הציוני, וראש הממשלה נפל בפח. נראה אותם בקרוב, ואולי עד לבחירות הקרובות, מתפנים, נמכרים, נמחקים, בשם העקרונות המזויפים והכוזבים, ותקוותם שהגזל שלהם יישכח, יחלוף, והמכירה תכרית את החלוצים האמיתיים, אולי האחרונים שנשארו לעם הזה, שאינם קיימים בתודעתו של ראש הממשלה. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת רפאל איתן. אני מזמינה את חבר הכנסת אברהם שפירא, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת האשם מחאמיד, ואחריו – חבר הכנסת אלכס גולדפרב.

אברהם שפירא (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, קודם כול אני רוצה לאחל לכולם – לכל הבית, לאופוזיציה ולקואליציה ולעם ישראל – שנה טובה.

שוללי הסכם אוסלו ב' שהספיקו להתבטא היום, התמקדו בעיקר בהיבטים השליליים, כגון הקמת מדינה פלשתינית, ויתור על שטחי ארץ-ישראל, הפקרת הביטחון, שחרור האסירים.

דרך אגב, כל פעם שמישהו מנסה לפגוע, אני שומע שהם אויבי השלום, שזה כנראה ה"חמאס". אבל כשהולכים לשחרר אותם – איזה סימן יש להם? ה"חמאס" הולך בלי ציציות ואש"ף הולך עם ציציות? איך יודעים שזה לא ה"חמאס"? איך יודעים?

משה נסים (הליכוד):

משחררים גם אנשי "חמאס".

אברהם שפירא (יהדות התורה):

בוודאי.

יוצא היום שאגודת ישראל צדקה, שציונות בלי תורת ישראל היא כלי ריק. שום דבר לא שווה. עם ישראל, תורת ישראל וארץ-ישראל הם קשר אחד, ואם שמים את תורת ישראל בצד – פירוש רש"י הראשון על התורה אומר: אם יגידו לכם ליסטים אתם שכבשתם, אנחנו אומרים לכם לא. אנחנו יושבים פה לא כליסטים.

אני יכול להבין את אלה שרוצים שלום, אבל מה השמחה? אם, לא עלינו, חותכים למישהו איבר – אני עברתי את זה – בשביל להציל את כל הגוף, הוא עושה סעודה ורוקד משמחה?

אני חושב, שאחדות העם חשובה יותר משלום עם אותו שייגעץ, עם אותו ערפאת. מה היה אילו נסעו לאמריקה בעוד שבועיים? ראש הממשלה היה צריך לשבת עם כל האופוזיציה לקרוא את החוזה, לתת להם אפשרות להגיד מה מפריע להם. כי גם הליכוד רוצה שלום, גם הם מוכנים להחזיר.

אנחנו רואים, לצערי הרב, שמנקרים מאתנו פה בכוח לא רק את ארץ-ישראל אלא את תורת ישראל. אתן כמה דוגמאות. תמיד היה מקובל שאת החדשות ב-06:00 מתחילים בקריאת שמע. זה עול מלכות שמים, וזה היה קידוש השם. עשו עכשיו איזה קונץ, שלפני שמתחילים בחדשות אומרים את זה כמו בגנבה בצד. זה לא יפה בהתחלת החדשות... אגיד דבר על החינוך של הילדים. יום כיפור הוא לא יום קדוש אצלם, יום כיפור הוא יום חג. והנה 86 ילדים נתפסו עם אופניים על הכבישים ביום כיפור. זה החינוך.

בה בעת שרוצים לעקור חלק גדול מארץ-ישראל, רוצים להכניס את הרפורמים ואת הקונסרבטיבים, רוצים להכניס קזינו. רוצים, כך אני מפחד, לעשות פה עם אחד עם הערבים, רוקדים משמחה שזכו לכך. יהיו נישואי תערובת. כל השמחה כשאומרים שלא רוצים מדינה דו-לאומית – היא תהפוך בכלל להיות מדינה ערבית. מדינה בלי תורה אין לה כל תוכן.

אילו לפחות ראיתי שממשלה זו מצד אחד נותנת חלק מארץ-ישראל ומצד שני רוצה לחזק את התורה. אבל אני רואה, לצערי הרב, שאנחנו חוזרים לכך שמה שיחזיק את העם הוא רק התורה, מדינה כמעט שאין לנו.

יש אוסלו ב'. מי יודע מה יהיה באוסלו ג'. באוסלו א' מישהו חשב שיבוא אוסלו ב' וייתנו את כל זה? אולי יבוא אוסלו ג' וייתנו את יפו. מי יודע מה יהיה באוסלו ג'. תמיד יגידו לנו שבגין הבטיח את זה בקמפ-דייוויד. אלה שחושבים כך, אם בגין טעה, אתה צריך להמשיך בטעות? אולי הוא טעה. אם הוא באמת עשה זאת, הוא טעה.

גם אם אתה רוצה שלום, בורא עולם, תחזיר לנו את התורה, תחזק אותנו. יש עכשיו משרד דתות שרוצה להחריב את כל מוסדות התורה. לא היה במדינה בכל הממשלות משרד דתות שכל כך רדף מוסדות תורה כמו המשרד שיש היום.

מה עוד? רק שלום עם ערפאת, רק להתנשק אתנו, לחפש בשבילו תקציבים, לראות שתהיה להם עבודה ותהיה להם פרנסה ותהיה להם מדינה. ואנחנו לא נהיה מדינה לאומית, אנחנו נהיה מדינה ערבית, מדינה בלי תורה.

לכן אנחנו נצביע, בוודאי, נגד ההסכם, אבל אני עוד פונה לראש הממשלה, אני חושב שהוא איש הגון. הוא כל הזמן מדבר על הסטטוס-קוו – – –

פיני בדש (צומת):

אתה עדיין חושב כך?

אברהם שפירא (יהדות התורה):

אני עדיין חושב שהוא איש הגון, ואני מקבל הרבה צעקות על כך. לפחות דבר אחד, שיחזק את התורה. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת אברהם שפירא. אני מזמין את חבר הכנסת האשם מחאמיד, בבקשה, אדוני. אחריו – חבר הכנסת אלכס גולדפרב.

האשם מחאמיד (חד"ש):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, תרשה לי, אדוני היושב-ראש, להעיר שתי הערות ליושב-ראש הליכוד: ראשית, אני רוצה להדגיש בפניו שאנחנו חלק ממדינת ישראל, ואי-אפשר לעשות כל מיני תרגילים ולספר שיש סכנה שיספחו את הגליל ואת המשולש וכו' וכו'. הגיע הזמן שיפסיקו לחשוב עלינו כעל אזור נכבש. אנחנו לא כבושים ולא נכבשים. אנחנו חלק ממדינת ישראל, ואסור, גם ליושב-ראש מפלגה גדולה הטוען שיכול להיות שהוא יהיה ראש ממשלה, לחשוב שיש לו 17% של נתינים שהם לא אזרחי המדינה. זאת אני דוחה מכול וכול.

שנית, אני רוצה לומר, אדוני היושב-ראש, ששמעתי את ראש הממשלה מדבר נגד גזענות וקורא לאלה שאומרים שהכנסת נשענת על קולות ערביים קולות גזעניים. שמעתי גם את יושב-ראש הליכוד אומר שההחלטה שתתקבל היום נשענת על קולות של סוכני אש"ף. אני רוצה לשאול: האם לפני כמה חודשים, כאשר רצו אותנו כדי להפיל את הממשלה, האם אז היינו כשרים? האם אז לא היינו סוכני אש"ף? האם אז היינו ציונים טובים, והיום אנחנו סוכני אש"ף? איפה ההיגיון של יושב-ראש הליכוד?

ולעצם העניין, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לציין עוד דבר. אני רוצה לציין לחיוב את דברי המבוא להסכם, אשר לפיו שני הצדדים מאשרים את נחישותם לשים קץ לעימות של עשרות שנים ולחיות בדו-קיום של שלום, כבוד הדדי וביטחון תוך הכרה בזכויותיהם הלגיטימיות והפוליטיות ההדדיות, כאשר הדגש הוא בקשר שבין שלום וביטחון והתנערות מקונפציות ישנות וכושלות של חרב וכיבוש.

והדבר השלישי: דברי ראש הממשלה בדבר חלוקת הארץ בין ישראל לבין הפלשתינים, שאין לה שום משמעות אחרת מלבד חלוקת הריבונות הגיאוגרפית והמדינית שסופה אינו אלא מדינה ליד מדינה.

אני אציין אולי גם דברים הקשורים לבחירות של המועצה הפלשתינית. נכתב שם: כדי שבחירות אלה תהווה שלב מעבר משמעותי מכין לקראת מימוש הזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתיני ודרישותיו הצודקות. פירוש הדבר, עוד הפעם, הגדרה עצמית, עצמאות מדינית ומדינה ליד מדינה.

ובכל זאת, ההסכם אינו שחור-לבן, שכן יש מוקשים ופרצות העלולים לפוצץ את הגשר שנבנה עד כה בתהליך השלום, ואמנה חלק מהם: הסגר על השטחים ודאי שאיננו תורם לשלום; ההרעבה של הפלשתינים לא תורמת לשלום; ושחרור האסירים: מן הדין היה להסכים לשחרור כלל האסירים הפלשתינים ולא לעשות מהם שלבים וקטגוריות, לרבות האסירים הערבים הישראליים אשר פעלו גם הם בפקודו של אש"ף, יאסר ערפאת ואחרים. גם להם מגיע שחרור.

ודבר נוסף, אדוני היושב-ראש, שחרור כל הגופות – גם גופות של ישראלים, של ערבים ושל פלשתינים – והחזרתן למשפחותיהם.

ואני כאן דורש מממשלת ישראל להתחיל במחווה אנושית ולשחרר גופות של פלשתינים הקבורות בגשר בנות-יעקב וליד גשר אדם.

הבנייה בהר-חומה בירושלים, אדוני היושב-ראש, היא גם מוקש אחר ועיקרי. בכלל, כל השלבים – שלב א', ב' וג' – נוצרו כדי להגן כביכול על קומץ של מתנחלים חסרי מעצורים, לאומנים, פונדמנטליסטים, אויבי השלום, ובמיוחד בחברון. מה עושים 150 מתנחלים בלבה של חברון? מדוע לא ראתה הממשלה את הסכנות הכרוכות בהישארותם שם?

אני בטוח, אדוני היושב-ראש, שיש ביניהם – – –

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש לסיים.

האשם מחאמיד (חד"ש):

כן, אדוני, תרשה לי.

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו חייבים לעמוד בלוח הזמנים, אדוני. אני מבקש.

האשם מחאמיד (חד"ש):

תודה, אדוני.

אני בטוח שיש ביניהם יותר מגולדשטיין אחד ויותר מכהנא אחד. אלה לא יחסכו שום מאמץ כדי לחבל בתהליך השלום, ולכן אני מזהיר מפני טבח שהם עלולים לבצע בפלשתינים בחברון ובמקומות אחרים כדי לחבל בתהליך השלום.

ולבסוף, אדוני, נכתב בהסכם – – –

שאל יהלום (מפד"ל):

מי טבח – – –

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, אני מבקש.

האשם מחאמיד (חד"ש):

זה מראה עד כמה אתה מסכים עם גולדשטיין ועם רוצחים. אתה מסכים עם רוצחים.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אני מבקש לסיים. אני מודה לך, אדוני.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אדוני, משפט אחרון, אם תרשה לי. הוא הפריע לי באמצע המשפט.

היו"ר ר' אדרי:

אל תענה לו.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אני לא אענה לו, אדוני.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש מכם, זמנו תם. תאפשרו לו לומר משפט אחרון. בבקשה, אדוני.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אדוני, ברשותך. בהסכם שקראנו, חברת הכנסת גוז'נסקי, בהסכם שקראנו את ואני יש פסקה האומרת, שמועמדים או מפלגות המעודדים גזענות או החותרים ליישום מטרותיהם באמצעים בלתי חוקיים ובלתי דמוקרטיים לא יורשו לרוץ לבחירות. אני הייתי מוסיף עוד סעיף: מי ששולל את קיומה של המדינה הפלשתינית כמדינתו של העם הפלשתיני לא יוכל להשתתף בבחירות בשטחים הכבושים. וזה מזכיר לי את סעיף 7 שקבעה הכנסת.

אדוני, אני חושב שהגיע הזמן שכל הבית הזה יתאחד למען השלום.

היו"ר ר' אדרי:

תודה. אני מודה לך מאוד, אדוני חבר הכנסת האשם מחאמיד. אני מזמין את חבר הכנסת אלכס גולדפרב. אחריו – חבר הכנסת רחבעם זאבי.

דן תיכון (הליכוד):

מה דעתכם שנעזוב את האולם?

יוסף בא-גד (מולדת):

יש טעות בשם המשפחה, השם הוא אלכס "מיצובישי".

דן תיכון (הליכוד):

"טויוטה" יותר טוב.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

טויוטה היה גנרל – – –

דן תיכון (הליכוד):

"מיצובישי" היא לא "טויוטה". "טויוטה" זה יותר טוב.

אלכס גולדפרב (יעוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אזרחי מדינת ישראל, מנחם בגין, זיכרוננו לברכה, הראשון מבין מנהיגי ישראל בעת החדשה, הוביל את העם אל תוך שערי הפתוחים של עידן השלום, הרגיעה והביטחון.

עוד בימים שבהם התחלפה תפיסת השלום אצל רבים מאתנו בתפיסה של ביטחון ושל השגת יתרון צבאי, במצב של לוחמה ושל טרור, קבע מנחם בגין, זיכרוננו לברכה, קביעה חשובה: טובים קשיי השלום מכאבי המלחמה.

רעיון השלום היה כה זר וכה יוצא דופן עבורנו עד שרבים מאתנו, בראשית ימי קמפ-דייוויד – שבהם, אגב, דובר לראשונה על אוטונומיה פלשתינית – יצאנו לרחובות והבענו התנגדות כה חריפה למהלכים, עד אשר נשקפה מנגד, בבירור, סכנת הפילוג בעם, סכנת המרי האזרחי, והסכנה הגדולה מכולן: איבוד ההזדמנות ההיסטורית והגדולה לשים קץ לימי שפיכות הדמים.

חיים דיין (צומת):

מה קיבלת מהממשלה שאתה הולך אתה?

אלכס גולדפרב (יעוד):

אני אתייחס גם אליך.

הזמן, השנים שחלפו מאז היו עדינו לנכונות ההחלטה, לנכונות הצעד ולנכונות הקביעה אשר טבע מר בגין.

קל מאוד, רבותי, להחמיץ הזדמנות, ואין אני אומר זאת בקנטרנות. לעתים יש שהנסיבות מקשות ומורכבות, מסובכות, לעתים אף מסוכנות. יש לפעמים שהצל שמטילים הנסיבות והמאורעות על ההזדמנויות כבד מאוד, מטיל מורא, מדכא, מעורר חששות ופחדים.

חיים דיין (צומת):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דיין, אפשרתי לך כמה קריאות ביניים.

חיים דיין (צומת):

אלכס גולדפרב (יעוד)

בעת זו, בחודשים האחרונים, עם התרבותם של מעשי הטרור, עם התחושה המתעוררת לאחר כל פיגוע ולאחר כל אבדה, שייתכן שאיבדנו את השליטה והתערערה יכולתנו לכוון ולנתב את ההתרחשויות – דומני כי עלינו אכן להיזכר, לנקוט משנה זהירות, ואכן כך הוא הדבר.

אנו הצועדים לקראת עידן השלום ברגל בטוחה רוצים להיות חבים את חובנו הקיומי והמוסרי לחיים ולתקווה ולא עוד לשכול ולמוות.

צר לנו עליכם, חברינו – אני קורא לכם "חברינו" למרות המחלוקת ולמרות קיתונות הרותחים והצוננים שבהם דנתם אותנו, מן האופוזיציה – – –

משה פלד (צומת):

— — —

קריאות:

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת פלד, חבר הכנסת פלד, אני מבין ללבך. אבל מותר לו לדבר.

אלכס גולדפרב (יעוד):

אתם שמשמיעים קולכם בזעקות שבר שמטרתן להוסיף קולות בבחירות הקרבות והולכות – מטרתכם אינה תמימה, מטרתכם אינה טהורה. צר לנו עליכם, על שלא ידעתם להתעלות מעל השיקולים הזולים של הפוליטיקה הפופולרית.

אני פונה בעיקר אל חברי משכבר הימים מתנועת צומת – –

חיים דיין (צומת):

אתה קורא לנו חברים?

אלכס גולדפרב (יעוד):

– – אתם שבצביעותכם הרבה עמדתכם להצטרף לממשלה הנוכחית, שאותה אתם מגדפים בכל פה. אתם, שרק משיקולים אינטרסנטיים ופרסונליים לא ביצעתם מהלך של הצטרפות לקואליציה.

משה פלד (צומת):

תתבייש לך.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת פלד, אני מבקש.

פיני בדש (צומת):

אתה לא מתבייש? תסתכל על עצמך במראה.

אלכס גולדפרב (יעוד):

בעידן שבו נפלו חומות ברלין אתם מתעקשים – –

פיני בדש (צומת):

– – –

משה פלד (צומת):

– – –

אלכס גולדפרב (יעוד):

— — — להיצמד לחיקה החמים של הפרהיסטוריה — — —

חיים דיין (צומת):

תתבייש לך.

משה נסים (הליכוד):

— — —

אלכס גולדפרב (יעוד):

— — — אתם עדיין מתעקשים להיצמד לחיקה החמים של הפרהיסטוריה המוכרת לכם, יהא המחיר אשר יהא. הקדמה והמציאות מכם והלאה. בצומת שאליה הגעתם בדרכיכם העקלקלות פניתם בכיוון הלא-נכון והינכם ניצבים עתה בסיומה של דרך ללא מוצא. תזכרו זאת, אתם בדרך ללא מוצא, מקום שבו לא נעים לשהות, בייחוד — — —

פיני בדש (צומת):

יש כאן — — —

אלכס גולדפרב (יעוד):

— — — ודאי שלא בשנה אשר בסופה תבואו לבוחר — — —

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אי-אפשר לשמוע מלה.

היו"ר ר' אדרי:

אתה באמת רוצה לשמוע? חברי הכנסת.

דן תיכון (הליכוד):

— — —

אלכס גולדפרב (יעוד):

— — ותבקשו את קולו. האזרחים יתבקשו להחליט למי הם נותנים את קולם — לכם או למצביאי השלום המכלכלים צעדיהם בזהירות אך גם בנחישות.

משה פלד (צומת):

מצביאי השלום? תתבייש לך.

חיים דיין (צומת):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת חיים דיין, אני מבקש.

אלכס גולדפרב (יעוד):

על חברינו באופוזיציה היה לדעת לזהות את ההזדמנות ולבוא ולעבוד עם הממשלה ועם אדריכלי השלום בצוותא. היה עליכם לבוא ולהצטרף אלינו בתפקיד השומרים ומציבי המגננות — —

פיני בדש (צומת):

תסתכל בעיניים — — —

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת גולדפרב, תם זמנך. אני מבקש לסיים.

אלכס גולדפרב (יעוד):

אני מסיים.

פיני בדש (צומת):

תסתכל לאנשים בעיניים, לא בנייר.

משה פלד (צומת):

— — —

אלכס גולדפרב (יעוד):

— — על האינטרס הלאומי. היה עליכם לבוא, אם כוונתיכם היו אכן נכונות וראויות, כדי לדאוג לכך שלא תיפגע המדינה היקרה לנו כל כך במהלך התהליך של השלום המורכב הזה. במקום זאת — — —

רחבעם זאבי (מולדת):

לפי איזה מצע נבחרת? — — — שהמדינה הזאת לא תיפגע.

אלכס גולדפרב (יעוד):

במקום זאת הוכחתם גם היום – בחרתם לעמוד מעבר לגדר ולזעוק חמס. אין לי ספק, שאילו הייתם תורמים ממרצכם הבלתי-נלאה לטובת שיפור הסכם אוסלו, כמו גם לשיפור מהלכים מדיניים אחרים, במקום הקללות, החרפות והנאצות, היו המדינה ועם ישראל יוצאים נשכרים.

משה פלד (צומת):

איזו בדיחה.

פיני בדש (צומת):

זה יירשם בהיסטוריה כבדיחה גרועה.

אלכס גולדפרב (יעוד):

אלא שאתם בחרתם לעמוד מנגד, אף בלי שתטרחו להעלות אלטרנטיבה סבירה – איזו אלטרנטיבה יש לכם? איזו אלטרנטיבה יש לכם?

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

משה פלד (צומת):

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

לפי איזה מצע נבחרת?

אלכס גולדפרב (יעוד):

ועד כמה שהשכל מבקש להבין ולהזדהות באמת ובתמים עם חלק מן החששות והחרדות מפני האי-וודאות – —

היו"ר ר' אדרי:

השר שריד, אתה נהנה.

אלכס גולדפרב (יעוד):

— — הנפש מסרבת לסלוח על שהייתם מוכנים להעדיף אינטרס פרטי על פני אינטרס לאומי — —

פיני בדש (צומת):

— — —

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

אלכס גולדפרב (יעוד):

— — שיקול של רווח פוליטי על פני שיקול של טובת האם — —

משה פלד (צומת):

בוגד.

אליעזר זנדברג (צומת):

— — —

חיים דיין (צומת):

— — —

אלכס גולדפרב (יעוד):

— — האם, האב, האחיות והבן, המבקשים להמשיך ולחיות — —

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש.

אלכס גולדפרב (יעוד):

— — במחיצת יקיריהם עוד שנים ארוכות ולא לקפח את חייהם באסון זה או אחר, מחיר אשר נראה בעיניכם סביר בתמורה לתעמולה זו או אחרת מבית-היוצר שלכם.

משה פלד (צומת):

— — —

פיני בדש (צומת):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש לאפשר — —

משה פלד (צומת):

זו בושה. לא ניתן — — —

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אל תתבטא בצורה כזאת אתי, לא אלי.

אלכס גולדפרב (יעוד):

על כולנו מוטלת החובה להיזהר בצעדינו, שכן כל צעד שאנו עושים הוא בשמם של אלפים ורבבות שאנו חבים להם אחריות כבדה ושיקול דעת מרבי, שכן בדמינו ובדמים הדברים שאנו באים להחליט עליהם היום. בעידן של קשיי השלום, של חבלי לידה קשים, הבה נקדם בברכה את קשיי השלום. נעדיפם על פני ייסורי המלחמה, על פני פצעים. אזרחי ישראל, צריך לתת סיכוי לשלום – –

אליעזר זנדברג (צומת):

— — —

חיים דיין (צומת):

אל תקרא לאזרחי ישראל – – –

אלכס גולדפרב (יעוד):

— – ורק הזמן יוכיח עם מי הצדק.

דן תיכון (הליכוד):

— — —

פיני בדש (צומת):

תסתכל בעיניים.

אלכס גולדפרב (יעוד):

צריך לתת סיכוי לשלום, ורק הזמן יוכיח מי צדק.

היו"ר ר' אדרי:

תודה. אני מודה לך – –

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

— ואני מזמין את חבר הכנסת רחבעם זאבי. אחריו – חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

משה פלד (צומת):

— — —

האשם מחאמיד (חד"ש):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש.

פיני בדש (צומת):

כמו אחד שרוצח וצועק: אני יתום.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש מכם, חברי הכנסת העומדים, אני מבקש מכם לשבת או לצאת. חבר הכנסת האשם מחאמיד, חבר הכנסת פלד, אני מבקש מכם לשבת או לצאת.

האשם מחאמיד (חד"ש):

היו"ר ר' אדרי:

לא, אדוני, דיברת. אל תפריע לאחרים. אני מבקש לשבת. זו כנסת. חבר הכנסת זנדברג, אני מבקש לשבת. אני אודה לכם אם תואילו לא להפריע ולהמשיך את הדין בצורה סדירה. תודה.

פיני בדש (צומת):

השר שריד, למה יצאת?

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אני מבקש ממך – אם יש לך שאלות, לא כאן, אדוני. בבקשה, חבר הכנסת זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים. כחבר כנסת שנקרא ליטול חלק בדיון הגורלי ביותר לעם ישראל אני עומד חסר אונים וחסר מידע, כי יושב-ראש הכנסת נתן יד לממשלה בכוונת ההסתרה של מפת הכניעה וההתחסלות שעליה חתמו הצמד רבין וערפאת.

לפיכך אזכיר בזמן העומד לרשותי את שמותיהם של חיילי צה"ל, השם ייקום דמם, שנפלו במלחמת ששת הימים בשחרור אזורי יהודה ושומרון.

בקרבות עמק דותן ויעבד נפלו: מכלוף אבוטבול, יעקב אביתר, מנשה אבנון, שאול אגר, אפרים אלאוף, עוזי בורשטיין, אלישע בן-עמי, אורי ברזילי, יהודה גולן, יהודה גזז, עודד גינסברג, יורם הר-נוי, יהודה וורונקר, יעקב וקסלר, ויקטור זיתון, יעקב חיימוביץ, יעקב חקון, בצלאל יעיר, זכריה כהן, שמעון כהן, משה לבין, יעקב לבני, ארמונד לוי, יובל לוי, יצחק לוין, אליהו מור-יוסף, ברונו מירס, יקותיאל נוביק, עוזי פלד, יצחק רויפה, דן שטראוס, דוד שלימק. השם ייקום דמם.

בשחרור ג'נין נפלו: בארי אורן, מרדכי אילוז, דוד אסייג, אברהם חדד, מנחם ינקוביץ, רזי יעקב, בנימין לנצ'נר, רפאל מדחיאן, משה מימון, שלמה מלל, אריה סופר, יעקב סופר, אמיר פויכטונגר, איתן קרפל, גיורא שרפברג, אבי תירוש. השם ייקום דמם.

בשחרור שכם נפלו: עודד אבן-טוב, שמחה בלנק, צבי בן-נתן, יהושע דגן, פנחס יצחק, אברהם מיצמכר, יהודה עמר, אברהם קאופמן, אהוד רפמן, דן שוורץ, יאיר שחרי, יעקב שילה, דוד שמואלי, יוחנן תמיר. השם ייקום דמם.

בשחרור חלקי השומרון האחרים נפלו: שמעון קניגסבוך, יעקב שושני, מריאן משה, גדעון נחשוני, צבי מלכיאלי, אורי הראל, עמי אלקיים, חיים שפיר, אברהם רחמים. השם ייקום דמם.

בחבל תענך נפלו: דוד אשכנזי, אליעזר עוזרי, דניאל שיפר. השם ייקום דמם.

שמעון יודקוביץ ודני סוירי נפלו במגל; יעקב כפרי וראובן נויפלד נפלו בבוחן; שלום מאדאני נפל באייל; רפאל צדוק נפל בניר-אליהו; גד ביתן, נסים כהן ודניאל סרוסי נפלו בניצני-עוז; יעקב ביליה נפל בכפר-סירקין; אהרן בן-יונה נפל ליד ראש-העין. השם ייקום דמם.

בקרבות מעוז-ציון, הקסטל ושיח' עבד-אל-עזיז נפלו: יחיא אהרן, לוי איסמאילוב, הרצל דוסטן, אורי דלל, אסא יגורי, יעקב יחזקאל, שלום כהן, אברהם מורלי, יוסף סייג, ליאטו סרנו, שמואל פרקש, יעקב קסוטו, שמעון קקון, חנוך שקלו. השם ייקום דמם.

עוזי רמון, אלכסנדר בורשצ'וק, יורם פלייסיג, השם ייקום דמם, נפלו בקרבות לשחרור יהודה.

אלברט זפרני, יוסף חליוה, רחמים חלפון ושלום שמשי נפלו בקרב בבידו. השם ייקום דמם.

עמירם אסא, יובל גליקמן, אברהם שטדלר, אהוד שני, נפלו בשחרור תל-אל-פול, היא גבעת-שאול המקראית. השם ייקום דמם.

בשחרור ירושלים נפלו: משה אבוטבול, מאיר אוחנה, דב אורטנר, ישראל אלון, יורם אלישיב, יוסף אלמליח, יהודה אסולין, שלמה אפשטיין, דניאל חי אשורי, יהודה אשכול, גיורא אשכנזי, מרדכי אשכנזי, חנן בוך, יעקב ביבי, יובל ביהם, אברהם בינשטוק, משה בלזם, מנחם בנארי, יצחק בן-ארצי, יהושע בן-ברק, יהודה בן-זאב, יעקב בן-חורין, יהודה בנימיני, יצחק בנימיני, אלי בן-סדון, יעקב בן-פז, יהודה בראשי, שבתאי גבאי, אלחנן גבע, דן גבעון, זבולון שלמה גדיאל, אליהו גואטה, משה גוטרמן, יאיר גולדברגר, פנחס גולדמן, אריה גולן, יוסף גילה, אהוד גלוסקא, דוד גלעדי, אילן גנני, אבנר שמעון גץ, אליעזר גרונדלנד, יואב גרוס, מיכאל גרטנר, זכי דוד, יהושע מרדכי עזריאל דיאמנט, דן דרור, נטע הדרי, מיכה היימן, גדעון הירש, גדעון הלב"ץ, משה הרשקוביץ, שמואל ואזנה, אריה וייס, יעקב יהושע ולצר, רמי ולד, שלום זכריה, יוסף זקין, ראובן חדד, עודד חן, אמנון חרודי, דניאל טריינין, ברוך יואלי, יוסף יחזקאל יוחאי, יונתן יחיל, אלי ילון, אמנון יעקבסון, אברהם מרדכי כהן, משה כהן, ציון כהן, שלמה כהן, אליהו כהנא, שמואל כץ, אורי לבוביץ, עמי לוטבק, יוסף לוי, חנן שלמה לוין, יוסף ליברמן, אהוד ליפשיץ, דונלד למקין, יעקב מאיר, משה מבורך, צבי מגן, שלמה מגריל, מאיר מור, יוסף מורי, ירמיהו מזרחי, אבינועם מיודובסקי, מאיר מלמודי, יצחק ממון, נסים מעתוק, מוריד מפודה, איתן נאווה, שלום נחמיאס, מאיר נטף, מנחם ניצן, גיורא נצר, גדעון נתנזון, רוברט סולומון, שמעון סונגו, צדוק סעדיה, שלמה עטור, יעקב עילם, אברהם עמדי, אברהם עמר, אהרן ענתבי, יורם פורטוב, מיכאל פייקס, אביהו פלד, אורי פייבל, עופר פניגר, מרדכי פרידמן, דן פרישמן, ינון פרנקל, אברהם פרנקפורט, יואב צורי, אורי קוטון, צבי קולפק, אליקים קזרנבסקי, שלום קלף, יעקב קפוטה, משה קפלנסקי, אלדד קרוק, פנחס קריספל, ז'אן קרמר, קורל קרפ, אליעזר רגב, עוזי רוזן, גדעון רוזנפלד, מאיר רול, חיים רוסק, אברהם רז, שמריהו ריביר, אליהו ריבק, אברהם רייזמן, אברהם רענן, רפאל רפאלי, ראובן שדה, יהודה שאמי, יעקב שוורץ, יוסף שוורצנברג, משה שובל, אלברט שוקרון, יעקב מרדכי שחר, יעקב שמשון שטיין, דוד שטיינר, מיכאל שטיינר, ישראל שטרן, משה שטרנפלד, נתן

שכטר, זאב שמואלי, מאיר שנור, אבינועם שני, מנחם גדעון שרגא, יום-טוב שרם, רוברט שרשבסקי.
השם ייקום דמם.

טייסי חייל האוויר שנפלו בזירה הירדנית: שבתאי בן-אהרן נפל במעלה-אדומים, חנניה בוך ונדב
נהוראי נפלו במפרק, אלכסנדר ענבר ושלמה קרן נפלו ב-H3. השם ייקום דמם.

זה מסדר הנופלים שלנו בשחרור יהודה ושומרון, במלחמה שנכפתה עלינו. אחריהם נפלו עוד רבים
וטובים בהגנת בקעת-הירדן ובפעולות חבלה וטרור בירושלים, יהודה ושומרון. ומסדר הנופלים
התארך, והם נטמנו בחלקות הצבאיות ברחבי הארץ.

עכשיו באה ממשלה בוגדנית ששכחה אותם ואת דמם שנספג באדמת המולדת, במחוזות המולדת,
והיא מסרה אותם לידי הרוצחים והמחבלים, כדי שניאלץ לשוב ולשחרר אותם בעוד דם יהודי. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת זאבי. אני מזמין את חבר הכנסת טלב אלסאנע, אחריו – חבר
הכנסת השר מיכאל חריש או חבר הכנסת עוזי ברעם.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אחת הסיבות שסיעת מד"ע החליטה לתמוך בהסכם השלום היא
שהנואמים שיעלו כאן לא יזכירו שמות של קורבנות, כדי למנוע נפילתם של אנשים אחרים. אלה נפלו
במלחמות. השלום בא למנוע את הקורבנות האלה, הוא בא לתת לאנשים לחיות, לתת להם את
התקווה ואת הסיכוי לחיות בתנאים טובים יותר, ולחיות ולשמוח בעידן של שלום, כששני העמים חיים
זה ליד זה ולא נלחמים זה בזה.

הכי קל לעלות ולנגן על הרגשות האפלים של הכעס והתסכול הנובעים מהעבר. וכשמזכירים את
הקורבנות של הצד הישראלי צריך לזכור, שגם בצד הפלשתיני נפלו קורבנות, נפלו צעירים, נפלו
נערים שיש להם הורים, שיש להם משפחות, שיש להם ילדים, שגם הם רצו לחיות. אף אחד לא הולך
למות מרצונו הטוב. כל אחד רוצה לחיות, וכל אחד רוצה לחיות בחירות, כל אחד רוצה לחיות בשלום.
וכאן בא הסכם השלום כדי לתת תקווה לא לצד אחד, אלא לשני הצדדים, לשני העמים, לחיות זה ליד
זה, כשכל צד מכבד את רצונו של הצד שמנגד, את רצונו לחיות בעצמאות ובמדינה עצמאית, זה ליד
זה.

החשש והפחד מהעתיד, החשש והפחד מהלא-ידוע, טמונים בקרבו של כל אדם, בקרבו של כל אחד
מאתנו. ולכן קל מאוד לנגן על החשש הזה, קל מאוד לנגן על הרגשות האפלים שבתוך כל אדם
ולהגיד שהשלום הזה טומן בחובו סכנות. השלום טומן בחובו אך ורק תקוות וסיכויים טובים יותר.
לאורך כל ההיסטוריה העמים המוסלמים הערבים חיו יחד עם היהודים, בהרמוניה, בשלווה, חיים
טובים, ותרמו תרומה הכי גדולה לעולם. עידן הזהב של היהדות היה בזמן השלטון המוסלמי בספרד.
וכשהיה הגירוש מספרד גורשו גם המוסלמים, גם הערבים וגם היהודים.

לכן הסיכוי לחיות יחד קיים, ההיסטוריה מוכיחה זאת, אבל בתנאי שמכירים זה בזכותו של זה לחיות במדינה עצמאית.

שאלו יהלום (מפד"ל):

שמעת על המופתי שעזר לנאצים?

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני רוצה לציין שהיה ח'ליף שקוראים לו עומר אבן אל-חטאב, שטבע איזה מושג. הוא אמר: למי יש הזכות לשלוט ולשלול את החירות מתינוק? הוא אמר זאת בערבית: "מתא אסתעבדתם אלנאס וקד ולדתהם אמהאתהם אחראר". ואותו הדבר אומר כל ילד פלשתיני, כל תינוק פלשתיני. מאין אתם שואבים את זכותכם לשלול ממנו את החירות לחיות במדינה עצמאית משלו, עם דגל ועם המנון משלו? מאין נובעת זכותו של תינוק יהודי לשלוט בתינוק פלשתיני? שניהם נולדו בצלם, לשניהם יש השאיפה והרצון לחיות במדינה עצמאית, לשניהם יש הרצון והזכות לחיות זה ליד זה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

ב-1929 לא היתה מדינה עצמאית, ורצחו בחברון 67 יהודים.

טלב אלסאנע (מד"ע):

חבר הכנסת יהלום, אם תדפדף בדפי ההיסטוריה תראה שהיהדות בעולם נרדפה בצרפת בזמן האמנציפציה, נרדפה בגרמניה, נרדפה בכל אירופה, אבל חיו בהרמוניה במדינות ערב, חיו בהרמוניה במדינות האסלאם. בדבר זה צריך להודות, להכיר. היו טעויות, היו מעידות. בין ערבים לערבים יש מלחמות מדי פעם, יש סכסוכים בתוך משפחות, אבל זה לא האופי של מערכת היחסים הערבית-היהודית. האופי הוא אחר, ובמערכת היחסים אפשר להתפאר. הסיכוי קיים, רק צריך לתת ביטוי לגישה החיובית, להכרה בזכות הצד השני, לא לשלול ממנו את זכותו. אתה תסכים בוודאי, שכמו שהעם היהודי התנגד לשלטון הבריטי או יתנגד לכל כיבוש, אם יהיה מחר במדינת ישראל, בתל-אביב – יתנגדו, יתקוממו ותהיה אינתיפאדה – כך גם העם הפלשתיני התקומם נגד הכיבוש ונגד השליטה הישראלית בעם הפלשתיני.

אני רוצה לציין היום: כשאנחנו תומכים בהסכם השלום שנותן סיכוי ותקווה טובה יותר לעתיד, אי-אפשר להכריח ולדבר על שלום, כשמצד אחד יש ההתנחלויות – – –

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש להפסיק, אדוני, חמש הדקות שלך עברו.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, ראיתי את הנואם לפני, נתת לו עד אין סוף.

היו"ר ר' אדרי:

תסלח לי, אני לא יכולתי להפסיק באמצע, כשקוראים שמות נופלים.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אתה רוצה שאני אוציא רשימה ואתחיל לקרוא שמות של קורבנות פלשתינים או יהודים?

היו"ר ר' אדרי:

הוקצבו חמש דקות, ואני מבקש לכבד את ההחלטה.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני רוצה לציין, שהממשלה צריכה להביא בחשבון, שהמשך ההתנחלות בלב לבה של חברון הוא מוקש שעשוי להתפוצץ ולפוצץ את תהליך השלום ואת האזור כולו.

אני סבור גם בסוגיית האסירים, שהם בגדר שבויי מלחמה, שמשנפתח דף חדש צריך לתת להם סיכוי להיות חלק מתהליך השלום.

אני סבור, שצריך להביא להסרת ההתנחלויות, כשאנחנו יודעים איזה אנשים הם המתנחלים ומה הכוונות שלהם ומה המחשבות שלהם לגבי תהליך השלום, על מנת שיהיה השלום שלום צודק, שלום בר-קיימא, שלום שיחזיק מעמד, שלום שיהיה מבוסס על בסיס חזק ואיתן ויבטיח עתיד טוב יותר לכל העמים ולאזור כולו.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת טלב אלסאנע. אני מזמין את השר עוזי ברעם, ואחריו – חבר הכנסת דוד לוי. אני מבין שגם השרים מוגבלים לחמש דקות.

שר התיירות ע' ברעם:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, היה לי רצון להגיד שאני מדבר חמש דקות כחבר כנסת, אבל הבנתי שזו מצוות חכמים מלומדה, וכך אעשה.

השאלה שעומדת לפנינו היום היא לא רק שאלת טיבו של ההסכם, השאלה האסטרטגית היא אם ישראל רואה כיעד מועדף, אבל מועדף מאוד, השגת שלום עם העם הפלשתיני או לא. נכון, יבואו הדוברים מהימין – ואני לא רוצה לנאום היום נאום של התגרות – ויאמרו: כן, היה אפשר להשיג שלום בתנאים טובים יותר. תצאו מהנחה שכאשר הממשלה הזאת החליטה לראות בעניין הפלשתיני עניין ראשון, היא ביררה עם מי לנהל משא-ומתן. ועומד לפניכם שר שבתחילת ימיה של הממשלה הזאת תבע מראש הממשלה ומשר החוץ הכרה הדדית בין מדינת ישראל לבין אש"ף, והיתה אז התנגדות עד שהתנאים בשלום, ואנחנו מציגים בעצם את הפרטנר היחיד. כל מי שאומר שיש פרטנר אחר, יודע שזה דבר מדומה. כל מי שאומר שהיה אפשר לנהל משא-ומתן עם חלקים אחרים של העם הפלשתיני, טועה ומטעה, אלא אם הוא אומר – ואני מכבד את דעתם של האומרים – שמדינת ישראל היתה יכולה להתקיים עוד שנים רבות בלי השלום הזה.

ואני אומר: השלום עם העם הפלשתיני, שהוא רק בתחילת התהוותו, הוא רק חלק מחגורה מדינית של השלום עם מצרים, עם ירדן, עם הפלשתינים, ואולי גם יום יבוא – עם סוריה, עם מדינות או ארגונים שנמצאים כולם, בצורה זו או אחרת, במאבק עם המחנה הפונדמנטליסטי, שקם ומתחזק בעולם הערבי.

ההחלטה היום היא החלטה קשה, היא החלטה בין האלטרנטיבות שלא עמדו לפני עם ישראל לפני שנים. הייתי אז חבר כנסת חדש מאוד, אבל כאשר מנחם בגין הביא את ההסכם, והוא דיבר על נסיגה מוחלטת – ולא משה דיין ולא איש לפניו חלם על נסיגה מוחלטת – היתה תהייה, היתה השתאות, היתה ביקורת, היה גם הלם, אבל העם ברובו קיבל את ההסכם, והוא סלל בעצם את הדרך להסכמים שיבואו לאחר מכן.

אני יודע שיש בעיות עם המתנחלים, ובעיות קשות. הממשלה הזאת, בשלב הזה, למרות כל דברי הנאצה, מקבלת על עצמה אחריות לביטחונם של המתנחלים באשר הם. היא עשתה כל מאמץ, גם מאמץ כספי וגם מאמץ ביטחוני. ההתנגדות של המתנחלים להסכם אין לה כל קשר לביטחונם. ההתנגדות היא התנגדות אידיאולוגית ורעיונית, וכאשר הם מבטאים את ההתנגדות הזאת אני מכבד אותם. אבל אפילו אם היו מתקבלות כל תביעותיהם הביטחוניות, הן לא היו מביאות את האנשים האלה להסכים לשום הסכם שיש עמו חלוקה זו או אחרת של ארץ-ישראל.

שאלו יהלום (מפד"ל):

לכן זו לא בעיה של המתנחלים.

שר התיירות ע' ברעם:

היות שקבענו חמש דקות אני רוצה לומר מלה לחבר שאיננו פה, לעמנואל זיסמן. עמנואל זיסמן הוא חבר שלי שנים רבות. יחד צמחנו. היה לי חלק לא קטן גם בחיזוקו וגם בבחירתו, אבל גם בבניית בסיס משותף. אני חייב לומר לזכותו מלה: עמנואל זיסמן תמיד ייצג בתוך מפלגת העבודה את הקו היותר נצי, את הקו היותר – כמו שהוא קרא לו – ביטחוניסטי. שנים רבות הוא נאבק בתוך המפלגה, אבל כאשר בא ההסכם בשלב הראשון עם הפלשתינים, הוא היה הראשון שהסכים. עמנואל בשבילי היה תמיד דוגמה דווקא של קבלת מרות פוליטית. הוא היה איש שצמח מתוך שלבים של החלטות פוליטיות. אני ציפיתי ממנו, שכאשר המפלגה שלו הגיעה להכרעה קשה כל כך, וכאשר הרוב המכריע במפלגתו הוא בעד העניין הזה, שהוא ייתן יד – משום שפה אין שום שאלה שהיא מצפונית, זו שאלה פוליטית, ובשאלה הפוליטית הוא צריך להכריע הכרעה נכונה. ואני פונה אליו – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

שר התיירות ע' ברעם:

אני לא פונה אליך ולא אליך, אני פונה אליו. בשלב הזה לא מעניין אותי מה אתם אומרים, אני פונה אליו.

שאול יהלום (מפד"ל):

עם כל דברי השבח שאתה אומר לו אולי יתגלה לך שעברתם את הגבול.

שר התיירות ע' ברעם:

באמת, באמת, ראיתי כמה התפעלת מהדברים של גולדפרב. אולי הוא חשב שאתם עברתם את הגבול? מדוע אחד פסול ואחד כשר בעיניכם?

שאול יהלום (מפד"ל):

משום שאתה עצמך אומר שחבר הכנסת זיסמן הוא אדם אידיאולוגי. הרי אתה אומר זאת.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, קריאת ביניים אחת מותרת.

שר התיירות ע' ברעם:

חבר הכנסת שאול יהלום, כדי להדגיש: הוא היה תמיד קרוב אלי לאין ערוך יותר מאשר אליך. שזה יהיה לך ברור לגמרי.

שאול יהלום (מפד"ל):

לכן אמרתי שעברתם את הגבול. תסיק מסקנות.

שר התיירות ע' ברעם:

אני חושב, שאנחנו עומדים היום בפני הכרעה היסטורית, אבל ההכרעה הזאת תיתן לישראל את הפריחה המדינית ואת הפריחה הכלכלית. ימים יבואו והכנסת תהיה גאה ביום הזה. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני השר, גם על נאומך וגם על כך שעמדת בזמן שהוקצב לך. אני מזמין את חבר הכנסת דוד לוי. אדוני, בבקשה.

דוד לוי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, זאת בוודאי משימה בלתי אפשרית להתייחס ולנתח בחמש דקות סוגיה כל כך גדולה וקרדינלית לעתידנו, לעתיד העם כולו, וודאי שלגבי רבבות משפחות על ילדיהן ועל טפן. אבל קבעה ועדת הכנסת, והחלטתה היא נר לרגלינו.

הקשבתי לדברי ראש הממשלה ושאלתי את עצמי, האם באמת יודע ראש הממשלה לאן הוא מוביל, או שהוא איננו יודע. אולי הוא אינו יודע? בשתיים אלה החומרה, אדוני היושב-ראש. המדיניות הננקטת על-ידי הממשלה בדבר המהותי הזה, הקרדינלי הזה לחיינו, לשלום ולמלחמה, איננה יכולה להיות מוצגת, מושתתת על אילוזיות, על אשליות.

אני קובע, אדוני היושב-ראש, בהכירי קצת את הפרטים ובהכירי גם איך מתייחסים בעולם – לרבות הפרטנר שנבחר על-ידי הממשלה הזאת – לעתיד, לשלב הבא – האמירה מפיו של ראש הממשלה לכנסת, כי לא נחזור לקווי 1967, או שהיא משאלת לב שאין לה על מה להתבסס, או שהיא אשליה, או שהיא פשוט אי-ידיעה אלמנטרית, או שהיא הטעיה. משום שהקו הזה, שנקבע באוסלו, וההסכם הזה, שהובא בפנינו, שהונח על שולחן הכנסת, מוביל בהכרח למדינה פלשתינית, לקווי 1967. כל

ניסיון של הממשלה בשלבים הבאים לעצור, לבלום, להתווכח, הופך את הקערה על פיה, ולא יהיה לנו לא שלום ולא מלחמה. מן הדין היה שהממשלה הזו תעשה לעצמה את המאזן – אפילו האידיאולוגי – שלה, לאן היא רוצה להגיע, ומכאן נגזר מה שנקרא תהליך הביניים, כי אין מדובר עוד באוטונומיה. בל יבלבלו את המוח. מדובר בריבונות לכל דבר. היא מוענקת היום לפלשתינים.

הייתי מבין אם ראש הממשלה היה בא ואומר: אני לא מייצג את עמדת הליכוד, אני יודע לאן אני הולך. אליבא דעמדותי – כלומר, דעמדתו ודעמדת מפלגתו הוא – אלה הקווים שאני חותר אליהם. ידע הפרטנר, שאם לא – ומוטב עכשיו שכל העם, לרבות מפלגתו של ראש הממשלה, ידע לאן חותר הפרטנר. והוא אומר זאת. הוא אומר זאת מכל במה: כל השטחים, סילוק היישובים, ירושלים בירת המדינה הפלשתינית. וממשלת ישראל עושה את עצמה כבת יענה, לא שומעת, לא מבינה, לא רואה, והיא הולכת – לאן?

אני חושש מאוד מאוד, כי לא ירחק היום ואנחנו נעמוד כבראשונה בפני תסיסה איומה, כי מה שהצד השני מצפה – הוא גם מבין, שלממשלה הזאת ולקואליציה הזאת אין ברירה, והוא ישיג זאת. והממשלה איננה אומרת אמת לא לעצמה, לא לעם, ודאי שגם לא לפרטנר. זאת הדרמה, אם לא הטרגדיה. אנחנו הולכים בדרך לא דרך אל יעד שאיש אינו יודע אותו, והממשלה לא קבעה לעצמה מה הם הקווים. ראש הממשלה דיבר על ירושלים, על ירושלים שהוא מצרף אליה את מעלה-אדומים, את גבעת-זאב. דיבר גם על ביתר. קודם כול, אני שמח, משום שהיה לי חלק בהקמת היישובים האלה שהם חומת מגן לבירתנו. אבל אני שואל אותו: בממשלה יש לו רוב לזה? הוא יודע שלא. בגוש החוסם, או איך שזה נקרא, "המשלים", בימים אלה בוודאי, יש לו תמיכה אם יעלה זאת מייד, או שהוא ימצא במיעוט בבית הזה גם מבפנים וגם מכאן?

לכן, אדוני היושב-ראש, אני חושב שהדרך הזו שבה הולכת הממשלה היא פשוט דרך תחתית, דרך של "נדמה לי", דרך שאין לה יעד, דרך שאיננה מבטיחה ביטחון, דרך שתביא לאכזבה מהשלום בגלל כפל הלשון של הממשלה הזאת.

אני באמת מודאג, אדוני היושב-ראש, כאזרח. אנחנו בבית הזה כולנו נציגי העם, שליחי הציבור כולו. אומנם השקפות העולם מנוגדות, שונות. לא אחת אנחנו בהתנגשות פרלמנטרית. זה מה שעושה את חיי הכנסת. אבל אפשר לומר, עם היד על הלב, שהדרך הזו שהממשלה הולכת בה, יש לה תמיכה היום בעם? יש חרדה, יש דכדוך, יש משבר. מה עושה ראש ממשלה בימים כאלה? כאשר ראש ממשלה רואה מצב כזה, מן הדין ומאחריותו לעשות הכול כדי להגיע להסכמה לאומית רחבה עד כמה שניתן. כאשר הדבר הזה ישנו הוא מקרין על העולם, הוא מחזק את רוחו. כאשר הדבר הזה איננו, אין אפילו ניסיון – יש משבר, אם לא שבר ושיברון לב, אצל רבים, ודאי שאצל המתיישבים שלא מקבלים שום תשובה, ועל גורלם איש לא יכול לומר דבר. אומרים להם: עדיין לא הורדנו יישוב. עדיין. האמרה הזאת איננה מרגיעה, אדוני היושב-ראש. היא פעמון אזהרה. עדיין. כי אנחנו מתכוונים.

מדוע ובמה חטאו האזרחים האלה ומשפחותיהם שהלכו אל המקומות האלה על-פי החלטות ממשלות ישראל, לרבות הממשלות שבהן היו שותפים ראש הממשלה ושר החוץ? אין תשובה. אתם מכשול לשלום. בהם מותר לפגוע. אותם לא צריך להרגיע. ואתה שואל את עצמך, אדוני היושב-ראש, לאן זה מוביל.

היו"ר ר' אדרי:

אודה לך, אדוני, אם תסיים.

דוד לוי (הליכוד):

אני מייד מסיים.

אני חייב לומר, אדוני היושב-ראש, שעוד לא היתה תקופה שבה העם נמצא במשבר כזה ואין מי שירגיע אותו. עוד לא היתה ממשלה שלא יכלה לסרטט את דרכה בנושא כל כך קרדינלי, אולי אפילו כדי להרגיע את חבריה. הגענו למצב שראש הממשלה, בהזדמנות זו, בדבר שאם הוא היה באמת שלום הוא היה צריך להיות בשורה, אבל הוא היום כבשורת איוב, הוא צריך להנחית את הכלי המהותי ביותר, הקשה ביותר, של משמעת ושל אמון בממשלה כדי לזכות עוד בקול אחד אולי.

לכן זאת לא דרך, זה משבר. משבר לאומי. כולי תפילה, שתבוא התפכחות, שהממשלה תדבר אל עצמה אמת, תדבר אל העם אמת, תציב בפני הצד השני – היא בחרה את הפרטנר הזה, הוא קיים – אבל היא צריכה להציב בפניו מה היא דרכה, כדי שלא יערימו מחר על כולם, וכל העולם יהיה נגדנו. כל המאמץ אשר הושקע בחודשים ובשנים אלה לא הושקע אלא לטקסים, לדברים נבובים, לנאומים רמים, אבל העם רואה את הקולות, יש דאגה, ואין מרגיע.

אדוני היושב-ראש, ההסכם הזה שהובא בפנינו, בן מאות העמודים, היה חסר בו רק עמוד אחד: עמוד לעם ישראל. עמוד שיאמר למה אנחנו חותרים. עמוד שיאמר על מה נעמוד. עמוד שייתן ביטחון, שירגיע את מאות האלפים המודאגים. באין עמוד זה אין בהסכם הזה, אדוני היושב-ראש, לא בשורה, וודאי שלא ייקרא לזה דרך לשלום. הוא יסכן את הביטחון ויביא לדבר חמור מאוד בעם – לאכזבה ממה שקרוי השלום בגלל הדרך הקלוקלת של הממשלה הזו.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת דוד לוי. אני מזמין את חבר הכנסת אליהו בן-אלישר. אחריו – חבר הכנסת עובדיה עלי.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ממשלת גולדפרב הנעדרת, אני חייב לומר, אדוני היושב-ראש, שכולנו ידענו שהאסון הזה עומד להתרחש. זה לא נפל עלינו ככה בלי שנרגיש שזה ממשמש ובא.

עם זאת, גם זאת אני חייב לומר, קיווינו שאולי יש מי שיתעשת. התפללנו לכך שאולי, בכל זאת, יצחק רבין ואולי גם אחרים ידחו את המפולת, אולי יעמדו בפרץ, אולי יבלמו. לא בלמו, לא רצו לבלום, ומה שעומד להתרחש, מה שנחתם גרוע ממה שראינו אפילו בחלומותינו הרעים.

אני בטוח שרבים מבין חברי הבית הספיקו לקרוא את ההסכם הרע הזה. לא תיארתי לעצמי, שכחבר בפרלמנט יהודי אני אצטרך להקדיש חלק מיום הכיפורים על מנת לקרוא מין מסמך כזה, אבל לא היתה לי ברירה. על מנת לדעת על מה אני מדבר הייתי חייב אפילו להקדיש שעות מספר מיום הכיפורים הקדוש על מנת לעסוק בהסכם טמא, ואינני מנסה כאן להשתמש בלשון נופל על לשון.

אתן רק כמה דוגמאות של הפרת התחייבויות מפורשות של יצחק רבין. הפרת ההתחייבויות בקשר לירושלים: בפעם הראשונה ניתנת גושפנקה ישראלית רשמית לנוכחות אש"ף בירושלים, אדוני היושב-ראש. הם גם יבחרו, הם גם יבחרו, גם ינהלו תעמולה בירושלים. תנהל תעמולה של אש"ף בירושלים. יהיה משקיף בין-לאומי בקלפיות, לא פחות ולא יותר. ריבונות ישראל בירושלים, משקיף בין-לאומי.

סביבות ירושלים הולכות להימסר לאש"ף. אני רוצה לומר גם לך, אדוני היושב-ראש, שכאשר אתה עולה ממקום מגוריך לכנסת ואתה ממשיך ממוצא לכיוון ירושלים, אתה תראה את דגל אש"ף מתנוסס מעל כפר ושמו בית-איכסא. אני רוצה לומר, שאברום בורג – הוא אומנם כבר איננו חבר כנסת, אבל קאטנה, ששולטת על המקום שבורג גר בו ושמו נטף, תימסר לידי אש"ף. מעל הר-אדר, מעל מעלה-החמישה, מעל קריית-ענבים, מקום מאוד שולט ולא מרוחק יתנוסס דגל אש"ף. מה יוצא לי מאותו מפקד חטיבת הראל ששמו יצחק רבין, אשר כבש את המקומות הללו ועל חלקם הגן בשנת 1948, כאשר היום הוא מוסר אותם לידי אש"ף?

הוא מבטיח עד עצם היום הזה שהבקעה תישאר בידי ישראל. כך הג'יפטליק עובר לידי אש"ף. שני כפרים בדואיים חדשים, שלא היו קיימים לפני עשר שנים, למרגלות ארגמן – לידי אש"ף. חברון עוברת לידי אש"ף.

זו כבר לא יציאה מעזה. אני יודע שכל הזמן שרי הממשלה מתפארים בכך שאנחנו יוצאים מעזה. זו בעצם התחלת היציאה מירושלים. כדאי שהעם ידע, כדאי שזה יירשם בפרוטוקול. זה כבר אפילו לא קץ לחלום ארץ-ישראל השלמה, ואני יודע שיש כאלה שצוהלים על כך. זה מסמן, לצערי הגדול, ואולי מסמל את התחלת הקץ של החזון הציוני.

אני יודע שהזמן שמוקצב לכל אחד מאתנו קצר, ולכן אעמוד בקצרה ובתמציתיות גם על סמליות מסוימת שיש בתאריכים מסוימים. ספטמבר 1938 – 1938, אני מדגיש – יירשם לדיראון עולם בתולדות העמים, בתולדות אירופה, בתולדות המעצמות. 29 בספטמבר 1938, זה התאריך שנושא ההסכם הקרוי מינכן. 28 בספטמבר, זה התאריך שנושא ההסכם הזה שמונח אצלנו כאן על השולחן. הכול, גם המכניזם שהוביל למינכן, שבא אחרי מינכן, התרחש לפני ראש השנה, בין כסה לעשור. גם אצלנו אותו דבר.

אני חייב לומר שמצאתי, שאצל הבריטים ואצל הצרפתים, בממשלות שלהם, מתייחסים אל צ'כוסלובקיה כאל נדל"ן – כהאי לישנא. אני יכול גם להראות זאת. אני מצטער לומר, שראש הממשלה הישראלי מנוכר, מנוכר למורשתו, מנוכר לחבלי מולדתו, מתייחס ליהודה ושומרון, לענתות, לשילה, לבית-אל, לחברון כאל נדל"ן. גם הם, גם ראש ממשלת בריטניה, גם ראש ממשלת צרפת, אבל בעיקר ראש ממשלת בריטניה – מה הוא הבטיח? כולנו יודעים זאת. הבאתי לכם שלום עם כבוד, אמר צ'מברלין. כך זעק צ'רצ'יל לעומתו: תקבלו גם מלחמה וגם חרפה.

ומלה אחרונה, אדוני היושב-ראש. ראש הממשלה הזכיר בנאומו סעיף בהסכם, והוא סעיף 31 פסקה (6), וראש האופוזיציה – אני מקווה מאוד שראש הממשלה הבא – חבר הכנסת נתניהו, אמר ואישר שאנחנו אכן נשתמש בסעיף הזה כאשר נגיע לשלטון, ואני רוצה לומר באמת רק במלה אחת, שאותו סעיף אומר: אף אחד מהצדדים – זה היה צריך להיות אף לא אחד מהצדדים – להסכם לא ייחשב על סמך כניסתו זו כאילו ויתר על אף לא אחת מזכויותיו, תביעותיו או עמדותיו הקיימות או חזר בו מהן. זה תרגום מאוד קלוקל מאנגלית, אבל מילא.

אני מבקש לומר – ולא רק בשמי, אלא בשם אותה אסכולה בציונות שאותה אני מייצג, שיש לי הזכות לייצג – זה לא יהיה חד-צדדי, אדוני היושב-ראש, זה לא יעבוד לטובת הפלשתינים, זה יעבוד לטובתנו. ואם מותר לי לומר זאת למחרת יום כיפור, אבל עם התחייבות שבה אנחנו, בניגוד לראש הממשלה, נעמוד. אנו חוזרים ומכריזים כאן, שארץ-ישראל שייכת בזכות לעם ישראל. אנחנו נעמוד על מימוש הזכות הזאת כאשר נחזור לשלטון. אנחנו גם נממש אותה. בארץ-ישראל המערבית לא תהיה ריבונות זרה.

ומלה פוליטית, אבל אולי בעלת משמעות אף שהיא פוליטית: אנחנו נעשה להסכם אוסלו א' וב' מה שיצחק רבין ושמעון פרס עושים לקמפ-דייוויד. אמרתי זאת מבמת הכנסת. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת בן-אלישר. אני מזמין את חבר הכנסת עובדיה עלי. אחריו – חבר הכנסת שאול גוטמן.

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הסכם זה, הסכם אוסלו ב', כמו גם הסכם אוסלו א', הוא הסכם מופקר, שעשו אותו אנשים מופקרים, שהחליטו להפקיר את ארץ-ישראל ואת ביטחון ישראל.

קודמי דיברו – בצדק – על בעיית ירושלים בהסכם, על הכרסום שחל באחדות ירושלים. הם דיברו – בצדק – על הקמת מדינה פלשתינית בפועל על רוב השטח של יהודה, שומרון וחבל עזה, הם דיברו – בצדק – על בעיות הביטחון בבקעה, על הביטחון האישי, על הקרקע, על המים, על התכנון והבנייה, על המקומות המקודשים ועל עוד נושאים כהנה וכהנה שהם בעיות קשות מאוד שמעוגנות בהסכם המופקר הזה.

בשל סד הזמן – מובן שאפשר לדבר על כל אחד מהנושאים האלה ולהקדיש להם שעות ארוכות של ביקורת כדי להראות עד כמה הדברים האלה מסכנים את ביטחון ישראל. בפועל מקימים מדינה פלשתינית שתהווה סכנה גדולה, כפי שהגדיר זאת ראש האופוזיציה וכפי שאמר קודמי, חבר הכנסת בן-אלישר. אנחנו מקווים, שראש האופוזיציה, חבר הכנסת נתניהו, גם יהיה ראש הממשלה הבא, והוא יצטרך להתמודד עם הבעיות האלה, והן בעיות קשות ממש.

היום אני מבקש לדבר על נושא אחד מכל המכלול הגדול הזה. אני רוצה להתייחס לדברים הנלעגים והעלובים של ראש הממשלה, שבהם הוא מבקש לשדל את עם ישראל לעצום את עיניו ולאכול את התבשיל שהם הכינו בעבורו – הדברים האלה המוזרים והמשונים של ראש ממשלתנו המדבר על ויתור על נכסי דלא ניידי לטובת ערכים –

פיני בדש (צומת):

הוא מתנוך דירות.

עובדיה עלי (הליכוד):

– – הווי אומר: ויתור על ארץ-ישראל לטובת ערכים. ואני איני יודע עתה אם לבכות או לצחוק.

אדוני היושב-ראש, עם ישראל נטבח בשואה ועלה בעשן ארובות אושוויץ על ערכיו באין מולדת. אני מצטער שהיום אני צריך לדבר על כך. עניינים אלה – ערכים וארץ-ישראל – מפי ראש ממשלתנו נשמעים כדברים סותרים. ולא די שהדברים אינם סותרים זה את זה, אלא משלימים הם זה את זה ואף תלויים זה בזה עד שהופכים הם לאחד.

ארץ-ישראל היא ערך עליון, אדוני היושב-ראש. בדת ישראל ובאמונת ישראל ארץ-ישראל נחשבת לערך העליון ביותר. יש מצוות שאפשר לקיים רק בארץ-ישראל. אני מציע לראש הממשלה, שכאשר תהיה שעתו פנויה, יפתח את התנ"ך וירענן את ידיעותיו בנושא ערכי זה. טוב יהיה אם יעשו זאת גם כל אלה המסייעים בידו, שאולי ידם רבה להם בניהול משא-ומתן, אך ידם קצרה בכל הנוגע לערכים המעוגנים בתורת ישראל ובאמונה היהודית.

אך יודעני, אדוני היושב-ראש, שהדברים הללו אינם, לצערי, על סדר-יומם של שרי הממשלה. אבל הרי גם אתם יודעים שערכים עושים בני-אדם ובני תמותה רגילים צריכים אדמה מתחת לרגליהם על מנת לעשות ערכים ולהשתעשע בהם ולחיות על-פיהם. וזאת אתם שומטים מתחת לרגלינו. ובאין מולדת אין גם ערכים.

במרוצת אלפיים שנה נטבחנו והפכנו ללעג ולקלס באין מולדת. והנה בא היום ראש ממשלתנו, ובמוחו האנליטי הקודח מציע נוסחת פלאים, שנוותר על המולדת למען הערכים, שכן לשיטתו מולדת אינה ערך.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כל מי שמוכן לוותר ולהפקיר את ארצו נוהג בהפקרות, פוגע בערכים, ואין הוא ראוי שידבר על ערכים. ארץ-ישראל היא ערך עליון, ובדברי חז"ל ובמקורות שונים היא שקולה כנגד כל מצוות התורה. ומי שמדבר על ערכים, מוטב שידע זאת.

אבל, אדוני היושב-ראש, הרי הסכם אוסלו אינו מצוי בתחום הערכים, אינו מצוי בתחום האמונה. זה ביטוי של התמודדות בין שני צדדים וביטוי ליכולתו של כל אחד משני הצדדים הנושאים ונותנים בו להפיק ממנו את המירב לטובתו הוא.

ומי שקורא את ההסכם, או אפילו מפרפר עליו, יגלה על נקלה צד אחד חזק שהוא ממש מעצמה, שכן הישגיו בהסכם מרובים ונתינתו מועטה, ולעומתו צד אחר חלש, שחולשתו ניכרת בהישגיו הדלים, שכן אין מאחוריו לא אמונה ולא עוצמה ולא צבא שיכול לגבות אותו, ואין צורך לפרש מי הוא צד א' ומי הוא צד ב' בהסכם, שכן התוצאות מעידות ומצביעות על כך.

אני, אדוני היושב-ראש, נדהם מכך ושואל, למה זה קורה לנו? הרי מולנו עומדת חבורת טרוריסטים, חלקם בדימוס וחלקם בשירות, והם סוחטים את מנהיגי העם הזה שמאחוריו עומד צבא מפואר ואמונה ויכולת של מעצמה. ולא אחת עומד כאן ראש הממשלה ואומר בצדק: אנחנו מעצמה, יש מאחורינו צבא מצוין. ומסתבר שהמענה על כך הוא אחד: המנהיגות הזאת אינה ראויה לעם הזה. העם הטוב הזה והארץ הטובה הזאת ראויים למנהיגות טובה יותר וחזקה יותר ואמינה יותר, שמאמינה בחוסנו של העם ורואה בארץ-ישראל ערך ולא סתם נכסים.

השואה, אדוני היושב-ראש, באה עלינו באין מולדת, ומוטב שנזכור זאת. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת עובדיה עלי. אני מזמין את חבר הכנסת שאול גוטמן, ואחריו – חבר הכנסת אברהם כ"ץ-עוז. בבקשה, אדוני.

שאול גוטמן (ימין ישראל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מדינת ישראל קמה והתחדשה מן הגלות ואמורה היתה להגשים את חזון הדורות.

כבר בשנת 1937 ביטא בן-גוריון את החזון לגבי ארץ-ישראל באומרו, כי אין לאיש או לקבוצה, גם לא לכל הציבור היהודי – לוותר על חלק כלשהו מארץ-ישראל. דבריו אלה נשמעים יותר כפסק הלכה מאשר כנאום פוליטי. בן-גוריון, אף שלא היה שומר מצוות, ינק, כמו רבים מבני דורו, ממורשת ישראל ומבית-המדרש. היום, כאן בכנסת, היו קוראים לו גזען.

כיצד קרה שהוויכוח כיום בין העבודה לליכוד הוא איזה סוג אוטונומיה לספק לפלשתינים? כיצד קרה שהציונות המזויפת שמתבטאת כאן בכנסת דואגת לפלשתינים? לתומי סברתי, כי הציונות קמה על מנת להקים בית לאומי לעם היהודי ולא לפלשתיני. מי שאינו מאמין בכך, שיחזור למגילת העצמאות ולהמנון היהודי. כיצד קרה שמחוגי המפד"ל יוצאת קריאה: רק העם יחליט? על ארץ-ישראל העם לא מחליט.

ואומנם, מי שיבחן את ההיסטוריה של העת החדשה יגלה, כי מעולם לא נתנה תנועת העבודה ההיסטורית זכות לגיטימית או אחרת לערבים בארץ-ישראל עד המהפך ההוא, עד שעלה מנחם בגין לשלטון. מי שעניו בראשו, מי שמוכן לנתח את מצבנו ביושר חייב להגיע למסקנה, שהסכמי קמפ-דייוויד הם אבי אבות הטומאה. שם בוצעה נסיגה עד הגבול הבין-לאומי. שם הונחה זיקה בין סיני לבין יש"ע. שם ניתנו בפעם הראשונה – כן, בפעם הראשונה – זכויות לגיטימיות לפלשתינים בארץ-ישראל. שם נוסו לראשונה ובהצלחה שיטות לגירוש יהודים מארץ-ישראל. כאן השבר הגדול, וכאן קרס החזון הציוני.

היום על כל משתפי הפעולה בקמפ-דייוויד להכות על חטא. מנחם בגין פתח פתח רחב דיו, ודרכו עובר עתה יצחק רבין בגסות רוח וגודע את המפעל הציוני.

מר רבין מדבר על הפרדה בין יהודים לבין ערבים. מדוע אתה מאחז את עיני הציבור, מר רבין? שאל את יועציו ותלמד, שמדינת ישראל שבתוך תחומי "הקו הירוק" מתקרבת בצעדי ענק למצב של מדינה דו-לאומית. מספר הערבים במדינת ישראל גדל, יחסית למספר היהודים, בקצב של 3% לעשור. גורם זה קבוע ובלתי משתנה. אפילו העלייה אינה משפיעה עוד על מצב זה. אפשר להעריך, כי בשנת 2000 תהיה מפלגה ערבית-לאומית בתוך תחומי "הקו הירוק" עם 15 מושבים בכנסת. כבר עתה נפתח הקרב על הקול הערבי בין העבודה לליכוד, ועוד היד נטויה. על-פי מהלך העניינים שלנגד עינינו, מדינת ישראל תהפוך דו-לאומית. היא תחדל להיות יהודית ובהכרח תחדל להיות דמוקרטית. כך הולך לו, נעלם לו, חזון הדורות. את הסכנה הדמוגרפית מטאטאים אל מתחת לשטיח, כי הנושא לא נעים. את השטר תגיש ההיסטוריה לבנינו ולנכדנו, אך אותנו מעניין לשרוד בקדנציה הבאה.

מתווכחים אצלנו, האם ההסכם יביא ביטחון אישי. ממש חוצפה. ונניח שיהיו ביטחון אישי או שלום מדומה, מה עם הפצצה המתקתקת – הסכנה הדמוגרפית?

רבתי חברי הכנסת, אני מוכן להסתכן בתחזית למזרח התיכון. כיום עסוקה הממשלה בהקמת מדינה פלשתינית ממערב לירדן. יש להעריך, כי ירדן, שרוב אוכלוסייתה פלשתינים, תתאחד עם זו שהקמנו ותהפוך למדינה פלשתינית המשתרעת מהמדבר העירקי עד פרברי תל-אביב.

אדוני היושב-ראש, כאשר אנו מדברים על מדינה יהודית אנחנו מתכוונים למכנה המשותף הרחב ביותר, והוא מדינה שבה היהודים מחליטים על גורלם בעצמם. מי שדוגל בפתרון האוטונומיה מכל סוג שהוא חייב להסכים לפחות לכך, שהיהודים בארץ-ישראל המערבית יצביעו לכנסת ישראל, ואילו כל הערבים בארץ-ישראל המערבית יצביעו לפרלמנט אחר. רק אז יכולה להיות הפרדה שעליה מדבר כל העת ראש הממשלה.

ומלה לליכוד.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש לסיים, אדוני.

שאל גוטמן (ימין ישראל):

אני כבר מסיים, אדוני.

על הליכוד להודיע מפורשות וללא גמגומים, כי ממשלת ימין תחזיר את המצב לקדמותו, וכי על-פי חזון הדורות אין לכנסת ישראל זכות מוסרית לוותר על ארץ-ישראל.

לסיכום, רבותי חברי הכנסת, בטרם יהיה מאוחר, יש לבצע פעולות דחופות בחקיקת הכנסת: א. הזכות לבחור ולהיבחר תותנה בשבועת אמונים למדינת ישראל כמדינת העם היהודי; ב. יש להחיל את ריבונות ישראל על כל ארץ-ישראל המערבית; ג. יש לאכלס את השומרון במיליון יהודים, על חשבון רצועת החוף; ד. יש לשכנע את אומות העולם, שכדי למנוע המשך שפיכות דמים, יש להפריד ממש בין העמים: מדינה יהודית לעם היהודי ממערב לירדן, ומדינה ערבית לערבים ממזרח לירדן. כן, זה נראה פתרון כואב, אך כל פתרון אחר יוביל, חס ושלום, להיעלמותה של מדינת היהודים.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, אדוני חבר הכנסת שאל גוטמן, ואני מזמין את חבר הכנסת אברהם כ"ץ-עוז, ואחריו – חבר הכנסת אברהם פורז.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רואה צורך להביע מלה אחת של הסתייגות מדבריו של חבר הכנסת עובדיה עלי בדבר הערכים: הערך שנקרא מולדת, הערך שנקרא אדמה והערך שנקרא ארץ. לפי תפיסת עולמי ולפי תפיסת עולמה של התנועה שאני משתייך אליה, הערך העליון הוא האדם ולא שום דבר אחר. כל שאר הערכים יכולים לבוא לאחר מכן. על כן, גם כאשר אנחנו דנים בשאלות הקשורות בתשובה הפוליטית-המדינית שצריכה להינתן כיום בין האלטרנטיבות, האדם לנגד עינינו, ולא ערים, יישובים, כפרים או דברים בדומה לזה.

כמובן, כמו כל האחרים – ואני לא רואה אחד שאיננו מודאג – גם אני מודאג. אין איש שיכול להגיד: שישו בני עמי, יש לנו הסידור הטוב ביותר בעולם. אבל חבר כנסת צריך, כמובן, לבחור בין אלטרנטיבות, והשאלה היא מה הן האלטרנטיבות המוצגות. הליכוד לא הציג שום אלטרנטיבה, למעט האלטרנטיבה שגם אני, בעוונותי, הצבעתי עבורה במועד שבו היא הוצעה על-ידי מנחם בגין, כאשר מפלגת העבודה ביקשה מראש הממשלה דאז: אנה הפרד בין ההצבעה על הסכם השלום לבין ההצבעה על הורדת היישובים. זה בוודאי זכור גם לך, אדוני היושב-ראש. רצינו להחליט: בעד הסכם השלום ונגד הורדת היישובים. לא ניתנה לנו אז ההזדמנות הזאת. הצבענו יחדיו, כי החלטנו בין אלטרנטיבות. לו היתה לנו האפשרות להפריד, היינו מפרידים, אבל משזה לא ניתן, הצבענו על כך יחדיו – גם בעד הורדת היישובים, כן.

אנשים פוליטיים שרוצים לדבר אל ציבור צריכים לדבר אמת, והאמת היא: או התוכנית של התחיה – לא של צומת – משמע מדינה יהודית עם איזה סידור שלא יהיו פה ערבים, או לחלופין הפרדת

אוכלוסיות. כן, יש הרבה מאוד מהסכם קמפ-דייוויד בתוך התוכנית הזאת, ולא חשוב כרגע אם הוא היה טוב או לא טוב. יש לי המון מה לומר, ולא בכדי הצטרפתי ללובי למען הגולן לאחר שאושר הסכם קמפ-דייוויד, כי חשבתי שהיו שם דברים רעים מאוד – אני עדיין חושב כך, אבל זה לא משנה. את החשבונות האלה אי-אפשר לעשות לאחור. היישובים פונו, והגבול נקבע במקום שנקבע, וישראל חתמה על ההסכם, ואנחנו רק ממשיכים, וכך יעשה גם הליכוד, ירצה או לא ירצה, אם וכאשר – אני מקווה שזה לא יקרה – יהיה בממשלה שתצטרך ליישם אי-אלו החלטות.

עובדיה עלי (הליכוד):

מה קרה עם הגולן? השתנה משהו?

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אני רוצה לומר, שדוגמאות של עירוב אוכלוסיות יש רבות, ואין טעם לעמוד עליהן: בקרואטיה, ביוגוסלביה, באירלנד ובמקומות אחרים. אנחנו לא שואפים לכך, איש לא שואף לכך. צריך להציג אלטרנטיבה. האלטרנטיבה שמציגה היום מפלגת העבודה היא התחלת הפרדה של אוכלוסיות בארץ-ישראל המערבית, כשהיא מעמידה את התזה הציונית של מדינה יהודית, ככל שניתן לנו היום, לפני שטחים – כן, לפני שטחים. זה ערך שעומד אצלנו לפני שטחים. אמרתי זאת לפני כן, חבר הכנסת עובדיה עלי, בתגובה על דבריו, כאשר אמרת: מולדת היא הערך העליון. לא מולדת. האדם הציוני, הישראלי, היהודי, הוא הערך העליון. לכן כך החלטנו.

אני רוצה לומר, אדוני היושב-ראש, שמוכן שקיימת בעיה של דמוגרפיה. ברצועת-עזה היו ב-1968 220,000 תושבים. היום יש 880,000. האוכלוסייה גדלה פי ארבעה.

עובדיה עלי (הליכוד):

מותר לשאול אותך שאלה?

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אם היושב-ראש יסכים, אני בשמחה אענה.

היו"ר ר' אדרי:

הזמן שלו כל כך מצומצם.

עובדיה עלי (הליכוד):

חצי דקה על חשבוני. עוד מעט אהיה יושב-ראש הישיבה. ודאי שהאדם הוא ערך עליון, כבוד האדם, זכות האדם וכו', אבל על איזה אדם מדובר? כשמדובר על הזכויות שלנו מול הזכויות של אחרים, מולדת זה לא ערך? זה נכסי דלא נידי?

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

לא, בנוסח זה אני חלקית מסכים אתך, אבל לא בנוסח שאתה הצגת זאת. אני מעמיד את הצורך – –

עובדיה עלי (הליכוד):

מה הוא ערך?

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

מייד אסביר.

היו"ר ר' אדרי:

זמן כבר תם. אני רק נותן לך עוד דקה אחת בגלל – – –

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אם כן, אני רוצה להשלים את דברי.

היו"ר ר' אדרי:

תשלים בבקשה, אדוני, את דבריך.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אני רוצה לומר, שהדילמה שלנו בשלב הבא תהיה הסדר הקבע. זה הסדר זמני, הסדר ביניים, ועוד הפעם יעמדו חברי הכנסת ועוד הפעם תהיה מפלגת העבודה שתציע את ההצעות, ואני רוצה לומר לחברי בכנסת, כאן בליכוד: בכל הצמתיים הפוליטיים, או ברוב רובם של הצמתיים הפוליטיים – כשצומת פוליטי היה גם במועד קבלת ההחלטה על פיני סיני והיישובים מסיני – עמדה מפלגת העבודה כתנועה שמוליכה קו ברור, החל מהקו של חלוקת ארץ-ישראל. גם אז חרות והליכוד התנגדו. לאחר מכן, במלחמות, מדינת ישראל הולכה, הובלה והונהגה על-ידי תנועת העבודה ועל-ידי השמאל, אם זה טוב או לא טוב, וגם היום, בעת הזאת, בצומת הפוליטי שבו אנחנו נמצאים, מפלגת העבודה ותנועת העבודה והשמאל מוליכים לכיוון מסוים, ועוד הפעם הימין והליכוד טועים היום. הם טועים, והם ייווכחו בטעותם. אלמלא היו טועים, הם היו יודעים לבוא ולהציג לא אנטי – – –

פיני בדש (צומת):

— — — כמו שאתם — — —

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אני לא מתווכח אתך. אני מדבר על הליכוד, כי הליכוד הוא תנועה עממית גדולה, ואתה עדיין לא הוכחת מה אתה. אני מדבר על הליכוד, כיוון שאני חושב שהליכוד הוא תנועה — — —

אהוד אולמרט (הליכוד):

אם הם לא היו מצליחים בבחירות, לא היתה לך היום ממשלה.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

תראה, זה גורל. זה נכון.

פיני בדש (צומת):

— — —

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אני רוצה לומר לכם, שההחלטות הן החלטות נכונות. לכל אורך הדרך הן היו נכונות. תמיד היו ויכוחים, הוויכוח קיים גם היום. אני מודאג מאוד, כמו רבים אחרים שמקבלים את ההחלטה הזאת, ואני חושב שכולנו צריכים לעשות את המאמץ שהסכם זה יצליח, וכולנו נעשה למען זה שיצליח, כדי

שנעמוד יחד בשלב הבא, שבו עוד הפעם נהיה בדילמה האם הערך הוא אדמה או שהערך העליון הוא מדינה יהודית, ציונית, לאדם ישראלי, יהודי גאה שחי בארץ הזאת.

הדבר האחרון – לפי מיטב הערכתי, אדוני היושב-ראש, רבים מאד, גם מבין אנשי הליכוד – ואני עוד הפעם מדבר על הליכוד – חושבים וסבורים שיש צורך, וזה ניתן להם, לראות מה קורה. כל מי שטוען, שברצועת-עזה היתה אי-הצלחה, טועה ומטעה. אני יכול להעיד על עצמי, כאחד שכבר מתגורר שם 40 שנה, שהתקופה שלאחר פינוי רצועת-עזה או רובה, הקמת הגדר, ההסדרים הביטחוניים, מבחינת ביטחון היישובים – אני זוכר את בני בגין עולה כאן ומדבר על פגזי ה"קטיושות" והמרגמות שייפלו באשקלון. המצב נוח, שקט, סביר, ולפי הערכתי ממלא את הציפיות שלנו לגבי שלב א'. לפי הערכתי, הציפיות שלנו לגבי שלב ב', גם הן התממשו.

אנו נמצאים בתחילתו של המאבק והגדרתה של הדילמה לגבי העתיד של פתרון הקבע. כן, אנו עוד הפעם נעמוד בפני השאלה: קונפדרציה, מדינה פלשתינית, עצמאית או לא עצמאית, אוטונומיה כזו או אוטונומיה אחרת. אני מציע לעצמנו, שלא השוליים, לא של הימין ולא של השמאל, לא שהזנב יכשכש בכלב, אלא שהגופים הגדולים יתאמצו, יאזרו אומץ, ויקבלו החלטות שהן לא בחזקת נצנוצים של ויכוח אלא תשובה נכונה, מלאה ואמיתית לגורלה של מדינת ישראל ולגורל העם היהודי. תודה.

היו"ר ע' עלי:

כעת חבר הכנסת אברהם פורז, ואחריו – ראש עיריית ירושלים, חבר הכנסת אהוד אולמרט. טעיתי בהיגוי השם?

אהוד אולמרט (הליכוד):

אמרת בסדר גמור. אתה לא טועה אף פעם.

היו"ר ע' עלי:

אני לא טועה. זה נכון.

אברהם פורז (מרצ):

עד כדי כך?

אהוד אולמרט (הליכוד):

אדוני, אני כאן. אני שומע אותך.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בדיון שבו משתתפים כמעט כל חברי הכנסת, אם לא כל חברי הכנסת, קשה מאוד לחדש משהו. לכן בעצם כמעט כל דבר נאמר גם לכיוון הזה וגם לכיוון הזה, ואינני מאמין שהדברים שאני אומר כאן, יש בהם איזה חידוש יוצא דופן. בכל זאת, מאחר שהכנסת הקצתה לעניין הזה כמעט יממה, ויש האומרים שיש חשש גדול שאפילו עד יום שישי, עד כניסת השבת, לא נצליח לגמור, אז אני אשתדל, בדקות הספורות העומדות לרשותי, לומר כמה מלים.

כאשר יש סכסוך בין שני עמים, יש שתי דרכים לפתרון הסכסוך. הפתרון האחד והידוע הוא המלחמה. במלחמה אחד הצדדים חזק יותר. אם הוא מצליח לנצח, הוא כופה על הצד השני את התנאים שלו. הדרך האחרת, והיא איננה כרוכה בשפיכות דמים, היא ההסכם. בהסכם, מטבע הדברים, לא קורה שאחד הצדדים מקבל הכול. רק כשאתה מצליח להכניע מישהו במלחמה, באופן מוחלט, אז אתה מקבל הכול. אם אתה רוצה ללכת להסכם, מטבע הדברים הוא שלא תקבל הכול. תקבל חלק.

מתחילתו של המפעל הציוני – נדמה לי, כך אני חושב – חיכינו תמיד לצד ערבי, שיהיה אפשר לעשות אתו איזה הסכם. תקופות ארוכות מאד – לדעתי, אם מותר לי לומר, עד לבואו של סאדאת לירושלים – לא היה צד ערבי שהיה מוכן להסכם כלשהו, ולו להסכם חלקי. נכון שיש האומרים, שלפני מלחמת יום הכיפורים היתה גולדה מאיר יכולה להשיג הסכם עם מצרים אולי אפילו בתנאים טובים יותר מאלה שהשיג בגין, אבל זו שאלה של "אילו", ובהיסטוריה קשה תמיד לומר "אילו". אבל עובדה היא, ואיש לא חשב שכך ינהג מנחם בגין.

כשהוא עלה לשלטון, והליכוד עלה לשלטון, הוא הבטיח לכמה אנשים טובים, שבבוא העת, לעת פרישה, הוא ילך ויתגורר בסיני. איש לא העלה על הדעת, שמנחם בגין יבוא הנה, לכנסת, ויציע נסיגה מלאה מכל סיני. אף אחד לא חשב שזה יקרה. כשזה קרה, זה אושר תוך התנגדות דווקא בתוך מפלגתו, ויש כאלה שכבר אז צפו שחורות. אפשר לומר שהם לא צדקו, לשמחתנו. הגבול עם מצרים שקט. ההסכם הוכיח את עצמו, ומצרים תורמת וממשיכה לתרום לבניין הסכמים נוספים בינינו לבין צד ערבי אחר.

לי לא יכול להיות שום ויכוח עם אנשים, שמדברים על העניין הזה במונחים של לאומיות ודת. מי שמאמין שחברון היא נחלת אבות מאז ולתמיד, מטעמים אמוציונליים, מטעמים של אמונה דתית, לא יכול להיות לי אתו שום ויכוח. גם לא יכול להיות לי שום ויכוח עם אנשים שאומרים, שעל מולדת לא מוותרים, שהמולדת קודמת לכול, והאדמה היא קודש וכו'. אין לי ויכוח עם האנשים האלה. אני יכול להתווכח רק עם אנשים, הטוענים שההסכם הזה מסכן את ביטחון ישראל ומצבנו בעקבותיו יהיה גרוע יותר, חלילה. הצד הערבי איננו מתכוון, בעצם, לשלום. הצד הערבי, בעצם, בשיטת הסלאמי הידועה. טריק נוסף. טריק אחר טריק. הוא יביא אותנו, בסופו של דבר, לנסיגה חלקית, ובבוא היום, כשהיה בידו הכוח, הוא ינחית את המהלומה הסופית. איך אמרו כאן? רחבעם זאבי אמר זאת: אנו נהיה כולנו בים.

אני לא חושב כך. גם אני חייתי כאן ב-1990-1991, בתקופת מלחמת המפרץ, בעיר תל-אביב, עם גבולות ביטחון נהדרים, וטילים נחתו כאן וטילים נחתו שם, וככל שהטכנולוגיה מתקדמת יש גם טילים יותר – – –

אהוד אולמרט (הליכוד):

אז מה היא המסקנה?

אברהם פורז (מרצ):

אדוני ראש עיריית ירושלים, המסקנה היא ששטח איננו ביטחון.

אהוד אולמרט (הליכוד):

זה אומר שאפשר לוותר גם על יפו.

אברהם פורז (מרצ):

אני רוצה לומר לך: מבחינת הביטחון, כן. אני רוצה לומר לך, שאילו היתה ביפו אוטונומיה פלשתינית, זה לא היה מסכן את ביטחון תל-אביב. אני נגד זה מטעמים אחרים.

לימור לבנת (הליכוד):

למה – – –

אברהם פורז (מרצ):

אני נגד זה מטעמים אחרים – לא מפני שיש בזה סכנה לקיום תל-אביב. אנו צריכים לנסות.

אברהם שפירא (יהדות התורה):

– – –

אברהם פורז (מרצ):

רק דקה, חבר הכנסת שפירא.

אהוד אולמרט (הליכוד):

זה פועל גם בכיוון ההפוך. הואיל ואפשר לפגוע בשטח ממרחק של 3,000 קילומטר, השיקול הזה, שאתה מצביע עליו, מהיכן אפשר לפגוע בשטח, לא רלוונטי. מה שרלוונטי הוא איפה יש בסיס שיכול להוות, מבחינה ביטחונית, הטרדה יומיומית לתושבים שגרים לידו. זו לא מלחמה כוללת, זו מלחמת התשה של טרור יומיומי. כשאתה שם את הערים האלה, את ערי המקלט הללו, שזו האוכלוסייה שלנו, יצרת בסיסים לתוקפנות טרוריסטית בנוסח – – –

אברהם שפירא (יהדות התורה):

— — —

אברהם פורז (מרצ):

מייד. תן לי להשיב לו. אני עלול לשכוח את השאלה שלו.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אל תשכח את התשובה.

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת אולמרט, אני אינני מזלזל כלל במה שאתה אומר. מה שאתה אומר הם דברים נכונים, וזו אפשרות סבירה ביותר. פה המבחן. הפלשתינים יצטרכו להוכיח האם הם באמת גוף שרוצה לקיים אתנו יחסי שכנות טובה, והם יילחמו בטרור, או שהם יהיו גוף שיעודד את הטרור. אם יסתבר, שהערים האלה הפכו לערי מקלט, והפלשתינים מעודדים את הטרור, התהליך הזה לא יימשך. הוא גם הפיך, אגב. הוא גם הפיך, לצערי הרב. זאת אומרת, הוא הפיך, לשמחתי. אני לא רואה סיכון ביטחוני לישראל בכך שיהיו כמה אלפי חיילי חי"ר – ואני קורא לשוטרים הפלשתינים חיילי חי"ר – פלשתינים בכל הערים הללו. זה המבחן.

אני אומר דבר פשוט מאוד – אני רוצה לתת צ'אנס לתהליך הזה, לתת לו צ'אנס. אילו ידעתי שהתהליך הזה הוא כזה, שבסופו זו חלילה עיר מקלט למחבלים, וישראל מושמדת – לא הייתי הולך לזה. אני מאמין, שבכל מקרה, גם אם הפלשתינים יעשו מה שאנו לא רוצים שיעשו, ותהיה אכזבה גדולה מהם, אנו יכולים, במידה מסוימת, להחזיר את הגלגל אחורנית.

זה לא יהיה קל. זה יהיה כרוך בכאב גדול. מי יכול לתקוע לידנו שמרפיח המצרית לא תהיה הפגזה על באר-שבע? מי יכול לתקוע לידנו? מי יכול לתקוע לידנו שמטאבה המצרית לא תהיה פגיעה באילת? מי יכול לתקוע לידנו? מי יכול לתקוע לידנו, שהשלום שעשינו עם ירדן יחזיק מעמד לעד והמלך חוסיין יהיה תמיד כזה, והוא יהיה שם תמיד ולא יהיו אחרים? אין ביטחון מוחלט בדברים האלה.

אבל אתה רוצה באיזה מקום – אתה, לפחות, יכול להבין. אני לא הייתי רוצה לחיות תחת כיבוש צבאי של אף אחד, וודאי שגם לא אתה. לכן אני יכול להבין ללבם של הפלשתינים שנמצאים בעוצר, שמחפשים בכליהם, שמשפילים אותם במחסומים. הם לא רוצים לחיות באווירה כזאת. אני רוצה להאמין, שאם הם יחיו באווירה אחרת, בתנאים אחרים, הם יתחילו לחשוב על צמיחה כלכלית, על איך מגדלים משפחה, איך עושים כסף, איך עושים כלכלה חופשית, ולא איך נאבקים כל הזמן בחיילים ובמחסומים. זה עניין של ניסיון, לתת לדבר הזה צ'אנס.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לסכם ולומר, פתרון של שלום איננו יכול להיעשות בתנאי ארץ-ישראל השלמה, הוא חייב להיות במחיר של ויתור, ויתור כואב. אין דרך אחרת. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת אהוד אולמרט, בבקשה.

אהוד אולמרט (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, כל אחד פה הוא נחמד באופן מיוחד ונכבד באופן מיוחד, כי אתם כל כך מעטים.

אני רוצה להעיר הערה אחת כללית לאופיו של הדיון הזה. האמת היא, שהכול מבינים שהמסגרת הזאת והמתכונת הזאת אינן הבמה הנכונה לקיום דיון רציני ויסודי כפי שצריך היה להתקיים בהסכם הזה, במשמעויות שלו, בהשלכות שלו.

בשנים האחרונות הכנסת איבדה, במידה רבה מאוד, את יכולתה לקיים דיונים רציניים באווירה של ליבון בעיות, לפעמים תוך מחלוקת קשה. נדמה לי, שרובנו העולים כאן לדוכן עושים זאת בראש ובראשונה מתוך תחושה שאנחנו רוצים לרשום בפרוטוקול של ההיסטוריה את חוות הדעת הפרטית שלנו. אבל המתכונת, המסגרת, הזמן מאפשרים לעשות זאת בתמצות שלפעמים מותיר פרקים חשובים ביותר מהנושאים שעומדים על סדר-היום מחוץ למסגרת הדיון, וחבל על כך.

לכן רציתי להגביל את עצמי מראש לכמה הערות, בעיקר בכל מה שקשור בהסכם זה במעמדה של ירושלים, שהוא הנושא שמעסיק אותי מטבע הדברים יותר מכל נושא אחר.

אדוני היושב-ראש, צריך לומר את הדברים במדויק. ההסכם הזה, שנקרא הסכם ביניים ישראלי-פלשתיני בדבר הגדה המערבית ורצועת-עזה, הוא הסכם שמניח יסודות מוצקים לחלוקתה המעשית של ירושלים ולהפקעת חלקים ניכרים ממנה לשלטון פלשתיני ריבוני. זו המשמעות החמורה ביותר, הקשה ביותר של ההסכם הזה. מי שאיננו רואה את הדברים כתובים שחור על גבי לבן נוהג כבת-יענה וטומן את ראשו בחול, בין שהוא מוליך שולל את הציבור מדעת ובין שהוא מוליך שולל את הציבור ואת עצמו בהיתממות, בהתחסדות ובחוסר רצינות.

ההסכם הזה קובע, שירושלים היא מחוז בחירה לרשות האוטונומית הפלשתינית כמו כל אחד מהמחוזות האחרים ביהודה, שומרון ועזה. אין שום הבדל בשום דבר. כמו שכם, כמו ג'נין, כמו רמאללה, כמו רצועת-עזה כך חלקה המזרחי של ירושלים. תושבי ירושלים יוכלו להיבחר, וההגדרה של זכות ההצבעה לתושב גמישה ורחבה – אני לא רוצה להיכנס לפרטים, כדי שלא לגזול מזמן הדיון – היא כזאת שאין כמעט שום הגבלה. התוספת היא, שלא רק שתושבים יוכלו לבחור, הם יוכלו גם להיבחר.

לא זו אף זו, נעשתה כאן התחכמות לא מכובדת שכביכול בירושלים לא יהיו קלפיות. ניתן פה ציון של מקומות של חמישה בתי-דואר שבהם יוכלו להצביע. מה? זה לא קלפיות? יבוא תושב עם תעודה מזהה, יבוא לפקיד הדואר שלצורך העניין הם יהיו ועדת הקלפי, יקבל מהם את פתקי ההצבעה עם המעטפות ויפקיד אותם אצלם. מה הם יעשו אתם? הם ישלחו אותם בדואר אוויר לשכם או לרמאללה? מה פתאום. הם ירכזו את כל מעטפות הקלפי, יסמנו את כל המצביעים, ובסוף היום יספרו אותן וייתנו אותן כוועדת קלפי לכל דבר. שום הבדל בין זה לבין כל מקום אחר.

לא זו בלבד, אלא שכדי לבסס את מעמדה של ירושלים כאזור בחירה ככל אזורי הבחירה נקבע, רבותי, בהסכם הזה בפעם הראשונה זה עשרות בשנים, שמשקיפים בין-לאומיים יפקחו על ביצוע הבחירות בשטחה הריבוני של מדינת ישראל בתוך לבה של ירושלים.

צריך לזכור, שתכלית הבחירות כולן היא להביא להגשמת התביעות הלאומיות הצודקות של הפלשתינים. איפה? בירושלים כמו בכל מקום אחר. ואם עדיין נותר ספק, שירושלים היא מחוז בחירה, נקבע בהסכם במפורש, שיהיה ניתן לנהל תעמולת בחירות בירושלים. מה ההבדל?

עכשיו אני שואל אתכם ברצינות, ואני אומר זאת לראש הממשלה: אני מבין שראש הממשלה עסוק ואין לו אפשרות להקשיב לנאום הזה כמו ליתר הנאומים. אני זוכר את הימים שבהם התנהלו דיונים הפוכים בכנסת, וכששולחן הממשלה היה ריק היתה כאן דרמה גדולה, זעקה: אין פה וולו שר אחד. אבל אני לא נעלב, לא בשם עצמי ולא בשם הכנסת. זו דרכה של הממשלה הזאת, מידת הרצינות שהיא מייחסת להצעה שהיא העלתה ולדיון בכנסת. אבל אני בכל זאת אומר זאת לראש הממשלה, כי אולי הדברים יגיעו לאוזניו: אתה ראש הממשלה, יצחק רבין, שחוזר מכל במה ומדבר גבוהה גבוהה בפאתוס מתלהם כמעט: אני נאמן לירושלים השלמה, הבלתי-מחולקת, המאוחדת, כבירת ישראל בלבד. בהסכם הזה נאמר במפורש, שירושלים תהיה הנושא הראשון לדיון במשא-ומתן בנושא הסדר הקבע.

עכשיו אני שואל אותך: יבואו למשא-ומתן הזה לאחר בחירות שנערכו בירושלים, כששמונה מתושבי ירושלים חברים במועצת האוטונומיה. נו, מה זה אם לא בשלב המקדמי הזה הסכמה מדעת לכך שירושלים היא חלק בלתי נפרד מהמתכונת של הרשות האוטונומית? מישוהו יוכל אחר כך להתווכח בשם ממשלת ישראל הזאת? אני מקווה מאוד, שכאשר תגיע שעת הכרעה זו, תהיה ממשלה אחרת. אבל לצורך הדיון, מנקודת המבט של הממשלה הזאת, האם עולה על הדעת שהממשלה הזאת תוכל

להגיד לאחר מכן: ירושלים היא לא חלק מן העניין? הרי זאת הונאה, בראש ובראשונה הונאה עצמית שאין כמוה.

זאת לא ההונאה הראשונה של הממשלה. זאת לא ההונאה היחידה של הממשלה. מה שמפליא אותי הוא, שיש לראש הממשלה ולשריו החוצפה ועזות המצח להופיע כאן ולהגיד: ירושלים קודש הקודשים, לא נוותר. ויתרתם. הנחתם את היסודות לחלוקתה של ירושלים ולהפיכתה של מזרח-ירושלים לעיר הבירה הפלשתינית.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אמן.

סילבן שלום (הליכוד):

למה לא אינשאללה?

אהוד אולמרט (הליכוד):

תעזבו, חבר'ה, תעזבו.

היו"ר ע' עלי:

מה השמחה הגדולה הזאת?

לימור לבנת (הליכוד):

זו ממשלה שמיישמת – – –

אהוד אולמרט (הליכוד):

רבותי, אין לי שום ויכוח, ותאמינו לי, אני חייב לומר שאין לי אפילו שום קמצוץ של כעס על הגברת גוז'נסקי.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אפילו לא קמצוצון?

אהוד אולמרט (הליכוד):

לא, אפילו לא קמצוצון. מה יש לי אתה? מה יש לה אתנו? כלום. כלום. היא שייכת לעולם אחר, לזיכרונות אחרים, למורשת אחרת, למסורת אחרת. היא לא מעניינת אותי בכלל. אני בא אליה בטענות? היתה עבד של פלשתין מאז ומעולם, עבד של אש"ף, ונשארה. אני מתווכח עם רבין, אני מתווכח עם מפלגת העבודה, אני מתווכח עם כל הספסלים הריקים האלה.

אומר לכם משהו.

סילבן שלום (הליכוד):

אמא רוסיה.

אהוד אולמרט (הליכוד):

סליחה, הספסלים האלה גם כשיושבים בהם הם ריקים, והיום אולי יותר מאי-פעם.

עכשיו אני רוצה לומר עוד מלה אחת לגבי הפילוסופיה שמאחורי ההסדר הזה. אני שומע מראש הממשלה את התזה על הפרדה באיזה להט אידיאולוגי שחבל שהוא חסר אותו בנושאים אחרים. ואני שואל אותך, אדוני: הפרדה, איפה היא נגמרת? הפרדה בין יהודים לבין ערבים, איפה היא נגמרת? מה יהיה מחר, כשידברו ערבים החיים באזורים אחרים על כך שצריך להמשיך את התזה הזאת כי יש בה היגיון, כי יהודים וערבים אינם יכולים לחיות ביחד? מה יהיה כשהם ידגלו בה באזורים אחרים? מדוע ההיגיון של האזורים האחרים נופל מההיגיון של האזורים שעליהם הוחלט מה שהוחלט? מה ההתלהבות הזאת מהתזה הזאת, בלי שום סיוג, בלי שום הגדרה, בלי שום הבחנה, באיזה מין שטחיות חלולה, לא רצינית?

הלאה, כדי שלא לגזול יותר מדי מן הזמן. דובר על הסגרה. הסגרה היא אולי אחת הנקודות החמורות ביותר. את הסכם אוסלו א' לא אנחנו עשינו, עשתה הממשלה הזאת. הממשלה הזאת קבעה מנגנון שעל פניו נועד ליצור איזה תחושה של ביטחון או הרתעה ממעשי טרור. איפה אתם עומדים במבחן הזה? תראו לי מקרה אחד, נושא אחד, עניין אחד שבו הרשות הפלשתינית מפירה את ההסכם לעיני העולם כולו, ואתם מוכנים בעניין הזה לומר: עד כאן.

מה המשמעות של הוויתור בנושא ההסגרה? המשמעות היא הפיכת כל ערי יהודה ושומרון שיהיו בשליטת הרשות הפלשתינית לערי מקלט, כדי לעודד את שיטת ה"רצח וברח". מה יהיה? הרוצחים

הללו יקבלו עידוד. הם יודעים שבמרחק של חמש דקות ממרכזי הערים שלנו יש עיר מקלט, זה לא סיכון כל כך גדול. עד היום הם ידעו, שהזרוע של שירותי הביטחון שלנו וצה"ל בפוטנציה יכולה להגיע כמעט לכל מקום, למעט הרצועה. לכל מקום אחר. רבים מהם נתפסו כתוצאה מכך, אלה שלא מתאבדים. היום הם לא יצטרכו להתאבד. לכן הם התאבדו. מדוע? משום שהם ידעו שאין כמעט מפלט. עכשיו הם לא יצטרכו להתאבד. יפגעו בנתיניה ויברחו מכפר-סבא לקלקיליה. אחרי כן יש משא-ומתן, והניסיון מורה שאנחנו שעשינו את ההסכם, שהם התחייבו בו לבצע הסגרה, אנחנו אומרים: איך אתם מצפים מערפאת ברצינות שהוא יוכל להסגיר את האנשים שלו? זה עידוד מדעת לערעור כל יסודות הביטחון שעליהם דיבר הנואם לפני חבר הכנסת אברהם פורז; ביטחון, ביטחון.

אדוני היושב-ראש, הסוגיה הכואבת בעניין הזה היא העובדה, שבהסכם הזה – והופעתו החלשלושה והמבולבלת והרופסת של ראש הממשלה היום רק הדגישה זאת – הממשלה איבדה את כושר ההתנגדות שלה באיזה עניין.

לא פעם שאלתי את ראש הממשלה בשיחות פרטיות, ואני מודה שלא קיבלתי תשובה שיכלה לספק אותי, ואני שואל את השאלה הזאת עוד הפעם: מה היא אותה נקודה שבה ממשלת ישראל תגיד – איזו נקודה שתגדיר אותה, שתתחייב עליה. הרי אינני בעד ההסכם. אני חושב, שההסכם הזה, על כרעיו ועל קרביו, מראשיתו ועד תומו, הוא הסכם רע. אבל אתם, שחושבים שהוא הסכם טוב, אתם אומרים: יש בו מידה של סיכון, יש פנים לכאן ויש פנים לכאן, יש התחייבויות, נראה אם הם יעמדו בהן.

תנו לי שלוש התחייבויות – שלושה נושאים עם הגדרה של לוחות-זמנים, שאם הם לא יבוצעו כל התהליך נפסק. אני אומר לכם: אין דבר כזה, ולא יהיה דבר כזה. כל הפרה בכל נושא קטן כגדול, חשוב כפחות חשוב, כשהיא תתבצע, ראשוני הסניגורים של ההפרה יהיו שרי הממשלה שיסבירו מדוע אי-אפשר לפעול נגד הרשות האוטונומית אף שהיא הפירה את ההסכם הזה. כי ממשלת ישראל הפכה שבויה בתהליך הזה תוך איבוד מוחלט של כל קני המידה, של כל הגבולות, של כל הרסנים, עד הסוף. מכל הטרגדיות של ההסכם זו הטרגדיה החמורה ביותר, משום שהיא מובילה אותנו לתחושה של רגרסיה בלתי פוסקת עד הסוף.

ולבסוף, ברשותך, אדוני היושב-ראש, הערה אחרונה. ראש הממשלה הופיע בארצות-הברית לפני יהודי ארצות-הברית, והוא אמר שם דבר שחמור ממנו לא שמעתי מראש ממשלה ישראלית שנים רבות, הן בחוצפתו והן בצביעותו. מה אמר ראש הממשלה למנהיגות יהודי אמריקה? קודם כול הוא אמר: תראו, לפני שאתם באים למתוח עלי ביקורת, בואו נראה כמה כסף אתם תורמים למדינת ישראל. כלומר, יש איזה קריטריון בקני המידה המוסריים של ראש הממשלה, שבו סכום כסף מסוים מקנה זכות אמירה. מי שתורם עד סכום מסוים איננו רשאי למתוח ביקורת, אבל אם הוא יתרום יותר הוא כן רשאי למתוח ביקורת. איזה קנה מידה זה? איזה בסיס זה מבחינה מוסרית לבוא ולדבר אל יהדות העולם ולומר לה: אם תתרמו כסף למדינת ישראל, אז מותר לכם, ואם לא תתרמו אסור לכם?

אבל אני שואל שאלה עמוקה יותר. כאשר משלחת של יהודי ארצות-הברית בראשות יושב-ראש תנועת העבודה באמריקה זחלה לפני חמש או שמונה שנים לערפאת, פרכסה כהדום לרגליו והודיעה לו שהם מוכנים לקבל את עול המשא-ומתן אתו, בניגוד מפורש לעמדת ממשלת ישראל, בניגוד מפורש לעמדה של הרוב המכריע של תושבי מדינת ישראל, האם אז יצחק רבין או מישהו מאנשיו בא ליהודי אמריקה ואמר: מי שאיננו שולח את ילדיו לשרת בצבא, מי שאיננו חי בארץ איננו רשאי להציע ויתור על כל השטחים, איננו רשאי להגיע לערפאת שלא בהתאם למדיניות הממשלה? שקר וכזב.

האם בתקופה שממשלת ישראל היתה אחרת הוא אמר לתנועת "שלום עכשיו", שפעילה כל השנים, שפעילה ועושה לובי בקונגרס: אנחנו מתנגדים למה שאתם עושים כי זאת הפרה של כללי המשחק וכללי ההתנהגות? האם אי-פעם הוא אמר למישהו שהציע לוותר על שטחים, שאין לו זכות לעשות זאת, כי בניו לא משרתים בצבא או הוא לא משרת בצבא, והוא לא יישא בתוצאות של החזרת השטחים? לבוא ליהודי אמריקה ולומר להם: אתם מאבדים את הלגיטימציה שלכם אם אתם חולקים על הממשלה.

אני רוצה לומר משהו לראש ממשלת ישראל. יהודי ארצות-הברית לא יכולים להכריע מה יהיה כאן. אנחנו נכריע מה יהיה כאן. אבל יזכור נא ראש ממשלת ישראל, שהקיצוץ בסיוע החוץ של ארצות-הברית לישראל לא בוצע בגללו, אלא משום שיהודי אמריקה עשו לובי למען העניין הזה שם, ואלה אותם יהודים עצמם. והקונגרס האמריקני רוצה לחוקק את חוק ירושלים לא בגלל העמדה של יצחק רבין שמתנגדת לכך, אלא משום שליהודי ארצות-הברית יש השפעה על הקונגרס האמריקני, אותם יהודים עצמם שרבין מבזה אותם ופוגע בהם. ויכולנו להביא עוד דוגמאות כהנה וכהנה.

אני לא מציע לממשלה – גם בסערת הוויכוח הזה, גם בימים שבהם חלק ניכר מהציבור היהודי האמריקני נקעה נפשו מאיבוד האמינות של הממשלה, מנקיטה של מדיניות שעומדת בסתירה לכל מה שהאנשים הללו במשך שנים רבות אמרו ליהדות האמריקנית – אני לא מציע לה לעסוק בפסילה. מי שעוסק בפסילה מתחיל במסלול שעלול, בסופו של דבר, לפגוע בו עצמו.

זאת שיטה. פוסלים את המתנחלים, הופכים את אנשי הליכוד לשותפי ה"חמאס", פוסלים את הלגיטימיות המוסרית של יהודי הגולה. וכך הולכים בדרך של פסילה, של הכפשה, של פגיעה בכל מי שאיננו מוכן לקבל שהדרך היחידה להביא את השלום היא הדרך הפתלתולה, הבלתי-אמינה, הבלתי-אחראית שנוקטת ממשלת ישראל בראשותם של יצחק רבין ושמעון פרס. תודה רבה.

מאיר שטרית (הליכוד):

אמרו חז"ל, כל הפוסל במומו פוסל.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. רבותי, לחבר הכנסת אולמרט אפשרתי עוד כמה דקות. היות שהוא ראש עיריית ירושלים יש לו מה לומר, ההסכם הזה עוסק בפועל בנושא ירושלים. זה רק הגיוני והוגן לאפשר לו עוד דקות אחדות להשמיע את הדברים.

כעת חברת הכנסת לימור לבנת, ואחריה – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

פיני בדש (צומת):

אני לא מבין את הסדר.

לימור לבנת (הליכוד):

יש סדר.

היו"ר ע' עלי:

לפי הסדר שמופיע כאן.

לימור לבנת (הליכוד):

לא בדיוק. יש שינויים בסדר, אדוני היושב-ראש, שעושים קצת בלגן.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, שלא יהיו אי-הבנות, אנחנו נוהגים כאן על-פי הסדר. חבר הכנסת אולמרט התחלף עם חבר הכנסת דוד לוי. היו כמה שינויים פנימיים, אבל כרגע הולכים לפי הסדר הרץ. כעת חברת הכנסת לימור לבנת, אחריה – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, אחר כך – חבר הכנסת סאלח סלים, וכך הלאה.

לימור לבנת (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני שאפתח את דברי אני רוצה לברך את "נשים בירוק", שרק עכשיו ראיתי שהן נמצאות אתנו ביצע. אני חושבת שהן מביאות כבוד רב לעם ישראל ולנשות ישראל במעשים, באומץ, בדבקות במטרה בלתי רגילים, שעליהם מגיע להן ממש כל הכבוד, במיוחד ליושבת-ראש "נשים בירוק" נדיה מטר, שעושה ממש לילות כימים, ואני רואה אותה נמצאת כאן אתנו. לכבוד הוא לי לברך אותן ולהסיר בפניהן את הכובע הירוק – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

היושב-ראש מרשה כובעים – – –

לימור לבנת (הליכוד):

הרב בא-גד, אתה הפרעת לי בדיוק כשרציתי להסיר את הכובע הירוק שאין לי בפני "נשים בירוק", שחובשות תמיד כובעים ירוקים.

היור'ר ע' עלי:

כשאתה תעלה לבמה תמחא להן כף בצורת נאום.

סאלח סלים (חד"ש):

למה הן רק שלוש?

לימור לבנת (הליכוד):

הייתם רוצים שהן יהיו רק שלוש. הן הרבה יותר. מחצית מהעם הזה היא "נשים בירוק". כולנו "נשים בירוק". לא נעים לשמוע, מה לעשות.

אדוני היושב-ראש, ההסכם הזה שנחתם בווישינגטון בשבוע שעבר ומובא באיחור לכנסת – ועוד אומר על כך מלה אחר כך – באיחור מבזה, שמבזה את הכנסת, את מעמדה ואותנו כחברי כנסת, ההסכם הזה הוא יום שחור לציונות, הוא יום שחור לחזון, לאמונה, לתפיסות שכולנו גדלנו וכולנו התחנכנו עליהן. ההסכם הזה הפך את כל היוצרות. למעשה על-ידי ההסכם הזה, תפיסת העולם שמאחוריו, אנחנו מאבדים את כל הבסיס המוסרי לקיומנו כאן כעם ולישיבתנו כאן בארץ-ישראל.

אולי כדאי, אדוני היושב-ראש, שנלמד קצת מהערבים שמייחסים חשיבות רבה לאחיזה באדמה, ל"צומד", להיצמדות לקרקע שבעיניהם חשובה כל כך, שבעינינו היתה פעם חשובה כל כך ועכשיו נשארה רק נחלתו של חצי מהציבור וחצי מהעם.

מה היה קורה אילו לפני קום המדינה היו אנשי קטני חזון, קטני אמונה – הייתי אומרת, גמדי חזון וגמדי אמונה – כמו אלה שעומדים היום בראש הציבור כאן, בראש הממשלה הזאת. הרי מדינת ישראל לא היתה קמה, ארץ-ישראל לא היתה מיושבת שוב בעם ישראל, הרי כולנו היינו יושבים עדיין אולי איפה שהוא במדינות אחרות מעבר לים, אבל פה לא היתה קמה מדינת ישראל ב-1948.

אדוני היושב-ראש, ההסכם הזה מתיימר להביא שלום, אבל בואו נראה מה הוא מביא עלינו במקום זה. הוא מביא עלינו עוד סגר ועוד סגר, הוא מביא עלינו אוטובוסים מתפוצצים, הוא מביא עלינו גידור של יישובים, הוא מביא עלינו כל הזמן כוננויות בשל התרעות על פיגועים, הוא מביא עלינו בניית כבישים עוקפים.

מה שהוא איננו מביא עלינו, ולממשלה הזאת לא אכפת – הוא לא מביא להסגרת רוצחים, הוא לא מביא – גם לדעת אלה שתומכים בו – למידע על הנעדרים שלנו, זכריה באומל ואחרים, ולא מתנה בכך את המשך התהליך, הוא איננו מביא לשחרורו של יונתן פולרד מהכלא האמריקני ואיננו מתנה בכך את המשך התהליך. מפני שהממשלה הזאת לא חשובה לה, לא אכפת לה, היא רצה לוותר.

אמר זאת ראש הממשלה בצורה הברורה ביותר: אנחנו לא עוזבים, אנחנו לא נסוגים, אנחנו מוותרים. הם ויתרו. הם ויתרו על ציונות, הם ויתרו על חזון, הם ויתרו על אמונה, הם ויתרו על יהדות, הם ויתרו על כל מה שלנו היה יקר, על כל מה שבגללו בא לכאן העם היהודי.

אדוני היושב-ראש, כאן קמה בימים אלה המדינה הפלשתינית, אותה מדינה שניתן לה בהסכם הזה פרלמנט ורשות מבצעת ויושב-ראש פרלמנט והמנון ודגל ומטבע ומשטרה שגודלה פי אחד וחצי מגודל המשטרה של מדינת ישראל, משטרה שיהיו בה 30,000 שוטרים פלשתינים, ועוד יהיו שם מה שנקרא השב"כ הפלשתיני – איזה מין מלה אבסורדית – אלה שבבגדים אזרחיים יוכלו לשאת נשק קל. מי ידע לזהות אותם? מי ידע, כשהוא מסתובב בשטחי יהודה ושומרון, אם מותר לו, אם הוא צריך להישמע, לא צריך להישמע. מי האנשים האלה, מי בכלל ייתן להם תעודות? איך נגן על ביטחוננו, איך נגן על עצמנו מהתרעות על פיגועים ששומעים עליהם?

אבל מעבר לכל הדברים האלה שנאמרו כאן על-ידי חברי באופוזיציה אני רוצה לדבר על הכנסת, אני רוצה לדבר על הדרך שבה ניהלו את ההסכם הזה. מי שקרא ביום שישי האחרון את "ידיעות אחרונות" יכול לקרוא שם את ההתחלה של יומני ז'ק נריה. זה הסיפור. למי שלא קרא, כדאי לקרוא. ז'ק נריה מספר איך הוא נסע במיוחד להיפגש עם ערפאת כדי לברר פרטים על זכריה באומל. הוא מספר שהלך לישון וב-01:00 העירו אותו כדי לקחת אותו לפגישה עם ערפאת. הוא התעורר הלום שינה. הוא הגיע לפגישה עם ערפאת, ורק כשעמד מול ערפאת הוא גילה שהרוכסן במכנסיים שלו פתוח.

אפרים גור (הליכוד):

מי זה היה?

לימור לבנת (הליכוד):

כך – ז'ק נריה, יועץ ראש הממשלה.

היו"ר ע' עלי:

לשעבר.

לימור לבנת (הליכוד):

לשעבר. ככה הוא ניהל משא-ומתן עם ערפאת, כשהרוכסן שלו פתוח.

היו"ר ע' עלי:

כעת הוא יועץ לחיים רמון.

לימור לבנת (הליכוד):

אני לא יודעת אם הוא סגר אותנו או לא. אבל אנחנו כולנו – כל הממשלה הזאת, נציגי הצבא שאילצו אותם להשתתף במהלכים מדיניים בלילה, בלילות לבנים, ללא שינה, מטושטשים – כך ניהלו את העניינים. כך אנחנו – ממשלת ישראל, לא אנחנו – ממשלת ישראל ויתרה תוך כדי טשטוש חושים, כשאנשים כבר לא יודעים מה נעשה אתם, באמצע הלילה מעירים אותם מהשינה.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה כאן לשאול. אני קיבלתי בערב יום כיפור, ביום שלישי ב-10:00 קיבלתי עותק מההסכם, רק בעברית, כתוב עליו "תרגום לא רשמי". את הנוסח באנגלית לא קיבלנו. לא קיבלנו את המפות. הבוקר, כאשר הלכתי לאולם ההרצאות כדי לראות את המפות ולקחתי מהשולחן את הנוסח בעברית, אמר לי האלוף עוזי דיין: לא, לא, אל תיקחי את הנוסח בעברית, זה לא טוב, תיקחי את הנוסח באנגלית, יש המון בעיות בתרגום לעברית, ויש שם דברים לא מדויקים, וזה חשוב. אמרתי: מה אתה אומר? מדוע אנחנו, חברי הכנסת, קיבלנו רק נוסח עברי, וגם כתוב עליו "תרגום לא רשמי"? הוא אמר: זה אני לא יודע, אבל עזבי את הנוסח בעברית, הוא לא טוב.

כלומר, מישהו עשה מאתנו צחוק – לא מחברי כנסת כיחידים, לא ממני באופן אישי, אלא מכנסת ישראל כולה, מהפרלמנט שלנו. מישהו בממשלה חושב שזה לא חשוב באמת שגם אתה, אדוני סגן השר אלי דיין, תקרא מה כתוב שם, וגם חבר הכנסת אבי יחזקאל, לא רק אנחנו, חברי האופוזיציה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

לימור לבנת (הליכוד):

מישהו חשב שאין לזה חשיבות, לא חשוב מה אתם חושבים, לא חשוב שתדעו מה יש שם ומה אין שם. מצפצפים לא רק עלי, גם עליכם. כי ראש הממשלה, אנחנו כבר יודעים זאת, מגדף, מחרף ומצפצף על כולם – עלינו, עליכם, על היהודים, על הפרופלורים, על המתישבים פה ועל המתיישבים שם. אין לו אלוהים. לא מעניין אותו שום דבר. הוא עושה מה שהוא מבין. הוא חושב והוא רץ הלאה. הוא מנווט, הוא מובל בידי יאסר ערפאת.

אדוני היושב-ראש, בנאומי בכנסת בספטמבר 1993, כשהביא לכאן את הסכם הצהרת העקרונות, אמר ראש הממשלה: תנו לשמש לעלות. הוא ניבא לנו ימים ללא טרור, ללא מלחמה. שנתיים חלפו מאז, מה הביאו עלינו? רק עוד טרור, רק פחות ביטחון, רק אובדן החזון, אובדן האמונה.

הומרץ יצחק רבין ואתו כל מדינת ישראל על כורחנו. אבל אין דבר, בעוד שנה, בבחירות, הציבור הזה, שקרעו אותו עכשיו לגזרים, שקרעו אותו לשניים, הציבור הזה יוכיח שלא אלמן ישראל. זה יהיה קשה יותר, אבל דבר אחד צריך לזכור כל מי שידוע שההסכם הזה הוא אסון – שההסכם הוא רע, אבל בפרספקטיבה של ההיסטוריה הוא איננו אלא עוד אפיזודה שתחלוף. העם היהודי לא קם עם יצחק רבין, והעם היהודי לא יומרץ עם יצחק רבין. שנה טובה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בבקשה.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, האם מותר גם לי לברך, נוסף על ברכתה של חברתי לימור לבנת, את "נשים בירוק" שיושבות למעלה – נדיה מטר, הבנות הטובות ביותר של עם ישראל, לתפארת העם והמדינה? תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה על הברכות.

דב שילנסקי (הליכוד):

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי גם תצטרף אלי, בוודאי.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

תיכף תשמע אותה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בתחילת השנה העברית אנו נוהגים לברך "תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה". על משקל זה חברי ואני מברכים את כל תושבי ישראל, נשים וגברים, יהודים וערבים, בברכה שנראית לי אקטואלית: תכלה תקופת המלחמה וקללותיה, תחל תקופת השלום וברכותיה.

שמענו את נציגי הליכוד והימין עולים בזה אחר זה לבימה ומביעים התנגדות מנומקת פחות או יותר להסכם. אבל ההתנגדות שלהם איננה להסכם המסוים הזה בנוסח העברי או בנוסח האנגלי המקורי שלו, ההתנגדות היא לכל הסכם עם אש"ף, ההתנגדות היא לכל משא-ומתן עם אש"ף, שכן הליכוד והימין לבם גס במחיר הכבד שעם ישראל, העם הפלשתיני, כל העמים באזור שילמו במשך 28 שנות הכיבוש.

אבל אנחנו, אזרחי ישראל, ובמיוחד הנשים והאמהות, אנחנו עשינו בחירה ב-1992, ואני חושבת שהיום, ב-1995, הבחירה הזאת התחזקה יותר – שלום עדיף גם מקריית-ארבע וגם מגבעת החרסניה. ולכן בהמשך, כשייחתם הסכם השלום, הסכם הקבע, בין שתי המדינות – ישראל ופלשתיין – אני חושבת שכולנו נוכל בלי שום בעיה לנסוע לחברון עם דרכון. אני לא הראשונה שמדברת על נסיעה עם דרכון, אבל היום זה נראה לי אקטואלי יותר, מוחשי יותר ומעודד יותר.

שליטה על עם אחר היא אסון לא רק לעם הנשלט אלא גם לעם השולט. קראתי בסוף השבוע את הריאיון עם חייל מילואים צעיר ששירת עם המסתערבים והיה מעורב בהריגתם של הפלשתינים ממש ערב הנסיגה מעזה, ולבי נצבט בי – מה עשינו, מה עשתה הממשלה לצעירים ישראלים, לאן היא הובילה אותם בשנות הכיבוש. אני חושבת, שהציבור הישראלי, האמהות והאבות – – –

הי"ר ע' עלי:

אני מציע – זה נושא שהוא סוב-יודיצה, הוא נמצא בבית-משפט. לא כדאי להיכנס לפרטים ולקבוע עמדות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אני דיברתי רק על הרגש, לא דיברתי על שום עובדה. דיברתי רק על הרגש. אני חושבת שהציבור הישראלי לא פוחד מהשלום אלא פוחד ממלחמות, ולכן, למען השלום אני שבה וקוראת לממשלה לעשות כמה דברים חיוניים: לפרק את מוקשי ההתנחלויות, וקודם כול להוציא את המתנחלים מחברון; לבטל את התוכנית להקמת שכונות חדשות בירושלים, הר-חומה ואחרות; לבצע את כל סעיפי ההסכם, וקודם כול בנושא שחרור האסירים הפלשתינים ועריכת בחירות למועצה הפלשתינית.

אני רוצה להזכיר לחברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, פעם בכנסת היה מקובל – –

דב שילנסקי (הליכוד):

מותר לי לשאול שאלה – רציתי רק לדעת אם – – – גורלך אצל הערבים טוב יותר מגורלי? אצלם את יהודייה בדיוק כמוני, בדיוק.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

חבר הכנסת שילנסקי, תן לי לומר את דברי.

דב שילנסקי (הליכוד):

כל היהודים שהתרפסו לגויים, גורלם היה כמו של שאר היהודים. אני סבלתי אצל הגויים – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

חבר הכנסת שילנסקי, אני הייתי ונשארתי יהודייה גאה, אבל אני לא מוכנה לדכא אחרים ולא רוצה שבני יהיו חיילים שמדכאים אחרים. זאת הסיבה שאני אומרת לכל חברי הכנסת, שמי שפעם לא יכול לבטא את המלה אש"ף ונחרד כשאמרו אותה – התרגלתם לכך. עכשיו – –

דב שילנסקי (הליכוד):

אני סבלתי כי אני יהודי, כי הייתי גאה להיות יהודי, ואלה סבלו בשביל מה שהם לא רוצים להיות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

– – התרגלתם לבטא גם את המלים מדינה פלשתינית, ומדברים עליה כמו על עובדה מוגמרת. רק עכשיו ציין בפני חבר הכנסת אולמרט באבחנה דקה, כי בהסכם הביניים בעצם טמון גם עובר עניין הבירה הפלשתינית בירושלים. לכן הרעיון הישן, שהיה טוב בשנים שבהן חד"ש אמרה את הדברים לבדה וגונתה ונרדפה, טוב בוודאי גם היום – הרעיון של שתי מדינות בארץ ושתי בירות בירושלים.

אני מבקשת, אדוני היושב-ראש, לסיים את דברי בקטע משיר שקראתי היום ונראה לי מתאים מאוד, של המשורר ב. מרדכי. אני קוראת את השיר: "אנחנו נצא עוד לשבור גדרות הזמנים, / להטביע צעדים בסלעים ולתהות, / עד נצא אל מעבר ימים ושנים, / עד נמצא את עצמנו צעירים בשעות. / ונדע כי זה אנו יצרנו בראשית. / אנו בראשית. ענני שרץ / אל שמש מחייך, הכמיהה תשים / ערימות חלום וזוהי הדרך". תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. חבר הכנסת סאלח סלים, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת סגן השר בן-מנחם.

דב שילנסקי (הליכוד):

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, את יהודייה כמוני. כשאויבי ישראל לא יהיו זקוקים לך עוד, הם יזרקו אותך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

תסמוך עלי, יהיה בסדר.

דב שילנסקי (הליכוד):

תסמוך, ככה אמרו רבים כאלה. אני סבלתי מפני שאני יהודי, והייתי גאה להיות יהודי, אבל אלה שהתחנפו לגויים סבלו בגלל מה שהם לא רוצים להיות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

באמת, מה שייך הסבל מהנאצים להיום? למה לגרור את השואה לכל דיון ודיון? לשם מה?

דב שילנסקי (הליכוד):

אני לא מדבר על השואה, אני מדבר על ההיסטוריה. ההיסטוריה לימדה אותי, שכל יהודי שגאה במדינת ישראל – – – לאורך כל ההיסטוריה, לא רק בשואה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

– – – הכול שואה?

היו"ר ע' עלי:

טוב, אנחנו ממשיכים.

סאלח סלים (חד"ש):

היהודייה הזו שירתה את היהודים הרבה יותר מיהודים שלקחו את הבנים למלחמות; הרבה יותר, אדוני היושב-ראש.

פיני בדש (צומת):

בהפגנות בצמתיים?

דב שילנסקי (הליכוד):

לא היה צריך לקחת את הבנים. את הבנים לא לקחו למלחמות, הם הלכו כי הם רצו להציל את המולדת כי הם היו פטריוטים.

סאלח סלים (חד"ש):

אתם לקחתם למלחמות, אתם לקחתם אותם למלחמות וכבשתם והרגתם ונהרגתם. אתם, אתם.

דב שילנסקי (הליכוד):

הערבים הרגו, לא אנחנו הרגנו. הערבים הרגו את הבנים שלנו.

משה גפני (יהדות התורה):

היהודים יצאו למלחמות?

סאלח סלים (חד"ש):

בטח, אז מה, אני יצאתי למלחמה?

משה גפני (יהדות התורה):

אתה לא, אבל – – –

סאלח סלים (חד"ש):

אני ציני? אני כבשתי ב-1967? מה? או שאתם לא יודעים או שאתם לא מבינים.

חיים דיין (צומת):

בששת הימים אתם יצאתם למלחמה.

סאלח סלים (חד"ש):

מדינת ישראל כבשה ב-1967, אז מה?

חיים דיין (צומת):

מזל שישראל כבשה ולא אתם.

משה גפני (יהדות התורה):

מי עשה את מלחמת 1967 – – –

לימור לבנת (הליכוד):

– – – מצרים – – –

סאלח סלים (חד"ש):

אנחנו לא כובשים, זה ההבדל. היא מתגאה על כך שהיא לא כובשת. אנחנו שוחרי שלום בין יהודים לבין ערבים, זה ההבדל. לא דורכים זה על זה.

חיים דיין (צומת):

גם אני שוחר שלום, השאלה באיזה מחיר – שלום תמורת שלום.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, מספיק.

משה גפני (יהדות התורה):

חבר הכנסת סאלח סלים, אתה יודע שאתה מדבר בכנסת בישראל? אתה לא מדבר עכשיו ב"קול קהיר". אנחנו יצאנו למלחמה?

פיני בדש (צומת):

אם הוא היה מדבר ככה במדינה ערבית, אחרי שעה הוא היה נעלם.

משה גפני (יהדות התורה):

אנחנו יצאנו למלחמת 1967? מי סיפר לכם את זה?

היו"ר ע' עלי:

רבותי, רבותי, חברי הכנסת.

סאלח סלים (חד"ש):

חבר הכנסת גפני, היית צעיר עדיין בזמן המלחמה. אתה לא יודע הרבה היסטוריה.

אדוני היושב-ראש, אני מקווה שכל זה לא על חשבוני.

היו"ר ע' עלי:

אתה עושה פרובוקציות, מגרה את כולם, ואחר כך אומר שזה לא על חשבונך.

סאלח סלים (חד"ש):

התחילו אתי, והוא אומר לי שאני התחלתי. בדיוק כמו במלחמת 1967. ישראל כבשה, אבל אחר כך אומרים שהערבים התחילו.

משה גפני (יהדות התורה):

אנחנו התחלנו בזה שחברת הכנסת גוז'נסקי אמרה – – –

סאלח סלים (חד"ש):

אתה רואה, גם פה יש דוגמה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת גפני, אני מבקש מאוד.

משה גפני (יהדות התורה):

— — —

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש מאוד. לכולי עלמא ברור שאתה חולק על דעתה.

סאלח סלים (חד"ש):

אני חושב שהיום הזה הוא יום חשוב, הוא יום חשוב למדינת ישראל, הוא יום חשוב לעמי האזור.

לגבי ההסכם שמובא אלינו היום כחברי כנסת יש לנו הרבה הסתייגויות, אבל אנחנו רואים את החיוב שבו.

היו"ר ע' עלי:

יש לכם הסתייגויות?

סאלח סלים (חד"ש):

כן. ואני אומר לך איזה.

אנחנו נתמוך בהסכם. חבל שההסכם הזה בא רק היום. הסכם טוב מזה היה צריך לבוא לפני שנים רבות, לפני שנים רבות, לפני עשרות שנים רבות. כי מה שקורה היום זה בדיוק מה שנאמר פה לפני שנים רבות. חבר הכנסת שילנסקי, אתה ותיק פה, אתה יודע שעמדו פה חברים שלנו, מאיר וילנר ותופיק טובי שייבדלו לחיים ארוכים –

דב שילנסקי (הליכוד):

הם שיבחו את סטלין.

סאלח סלים (חד"ש):

– עמד כאן חבר הכנסת תופיק זיאד, זיכרונו לברכה, ומה הם אמרו? הם אמרו, שלמדינת ישראל, לממשלת ישראל, אין דרך אחרת, אין דרך של כיבוש והרג, אלא יש רק דרך אחת: משא-ומתן עם אש"ף להכרה בעם הפלשתיני, להכרה בזכויות העם הפלשתיני, הכרה בהקמת מדינה פלשתינית. זה מה שהם אמרו לפני עשרות שנים.

משה גפני (יהדות התורה):

וילנר גם אמר שברית-המועצות היא שמש העמים. הוא אמר הרבה דברים.

סאלח סלים (חד"ש):

אלה דברים שנאמרו פה. ואתם, מה אמרתם אתם? אמרתם להם: אתם בוגדים, אתם סוכני מוסקבה, אתם סוכני אש"ף.

דב שילנסקי (הליכוד):

איפה מוסקבה שלך היום?

סאלח סלים (חד"ש):

ומה קורה היום? מה קורה היום, חבר הכנסת גפני? מפה נשמעו הדברים לחברים שלנו שאמרו להם: אתם בוגדים, אתם סוכני מוסקבה, אתם סוכני אש"ף. מה אנחנו רואים היום? שמה שאמרו החברים האלה כבר לפני 30 שנה מתקיים היום בשטח.

דב שילנסקי (הליכוד):

אמרת אמת, רבין קיבל את מה שוילנר ותופיק טובי אמרו תמיד.

סאלח סלים (חד"ש):

ההבדל בינך לבין רבין הוא שרבין התבגר ואתה עדיין לא. זה ההבדל.

דב שילנסקי (הליכוד):

רבין התבגר.

סאלח סלים (חד"ש):

כן. ואתה עדיין לא.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, סליחה, אני מבקש מאוד לאפשר לו לדבר, זה חשוב.

משה גפני (יהדות התורה):

היום רבין לא שומע לוילנר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת גפני, אני מבקש לאפשר לנואם לנואם.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, מותר תמיד לתת מחמאה לנואם. הנואם אמר אמת, שרבין קיבל את התיאוריה ואת התורה של וילנר, וזו גם התורה של סטלין.

סאלח סלים (חד"ש):

אם אנחנו מסכמים, בטוח שהתורה שלך הגיעה לסוף דרכה, כי לליכוד אין עוד עתיד בזמן שיהיה שלום; או שתפרקו אותו או שתשתנו. אין לכם עתיד. עם מה אתם תלכו לעם? מה אתם תציעו לעם? עם מה אתם הולכים לעם? עם מה? כל הפרוגרמה שלכם היום לא שווה גרוש. תתחילו לחשוב על משהו חדש.

לכן, אדוני היושב-ראש, מההסתייגויות שיש לנו לגבי ההסכם הזה – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת סאלח סלים, אפילו במגזר הערבי קיבלנו כמעט מחצית הקולות שאתם קיבלתם. אפילו במגזר הערבי.

סאלח סלים (חד"ש):

טוב, הייתם בשלטון, קניתם סוכנים וקניתם קולות. הסקטור הערבי הצביע עבורכם מפני שבן-דודו הוא ז'בוטינסקי, ליכוד או אידיאולוגיה, אתה חושב? שילמתם כסף, וסוכנים הביאו קולות. מה אתה אומר על ש"ס שקיבלה קולות בסקטור הערבי? ש"ס קיבלה קולות בסקטור הערבי. זה אותו דבר, אותו משחק, אותו כסף.

פיני בדש (צומת):

זאת אומרת שאפשר לקנות אתכם בכסף.

היו"ר ע' עלי:

אני מציע שלא תפגע בסקטור הערבי.

סאלח סלים (חד"ש):

לא פוגע.

היו"ר ע' עלי:

זה סקטור רציני. אל תפגע בהם. אתה פוגע בהם. זה לא יפה. קונים את הקולות? לא יפה.

פיני בדש (צומת):

מה המחיר אם אפשר לקנות אותך בכסף?

סאלח סלים (חד"ש):

אותי אפשר לקנות בכבוד הדדי ולא בכסף.

פיני בדש (צומת):

אתה אומר שקנו אותם בכסף.

סאלח סלים (חד"ש):

כן. יש כאלה בסקטור הערבי כמו שיש בסקטור היהודי, שהם נמכרים. ואתה יודע שאתם גם קניתם. יש לכם סוכנים בסקטור הערבי. חילקתם כסף ופה ושם כל מיני הבטחות. הליכוד היה בשלטון, ולכן הצלחתם לקבל 20,000-30,000 קולות. מה, לא קונים? אתה לא יודע? גם אתה היית שותף.

משה גפני (יהדות התורה):

גם אתה בבעיה, כי הערבים יצביעו עכשיו בשביל אחמד טיבי.

סאלח סלים (חד"ש):

אנחנו, חד"ש, אנחנו הגוף החזק בסקטור הערבי. אתה יכול להירגע. וכל מי שיבוא – אהלן וסהלן, אבל אנחנו הראשונים, אנחנו הגדולים, אנחנו החזקים. אם אתה לא יודע – תדע את זה.

משה גפני (יהדות התורה):

אחמד טיבי יבוא עם הכוח של ערפאת.

סאלח סלים (חד"ש):

בבקשה, בבקשה. אין לי התנגדות לכל מי שיבוא. אבל אנחנו נישאר הכתובת. אנחנו אלה שהצענו את הקו הפוליטי הנכון, וזה החשוב.

לכן אני פונה לנשים, לבנות, לבנים ולאבות בבתיים שיראו שמה שאנחנו אמרנו כבר לפני 30 שנה הולך ומתבצע. חבל, חבל מאוד שזה לקח 30 שנה. כמה עשרות אלפים נהרגו, יהודים וערבים. היינו חוסכים את כל הדם הזה, היינו חוסכים סבל, היינו חוסכים הרג, היינו חוסכים את כל האסונות שראינו, גם ליהודים וגם לערבים. לא שמעו אותנו, לצערי. היום מוכח יום אחרי יום שאנחנו היחידים שצדקנו, צדקנו בפרוגרמה הפוליטית שלנו, ואתם נכשלתם, נכשלתם טוטלית.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

חכה, חכה יש עוד – – –

סאלח סלים (חד"ש):

נכשלתם טוטלית. אין לכם מקום במפה הפוליטית בכלל. אין לכם מקום. פשטתם רגל, לא יעזור.

אחת ההסתייגויות שלנו מההסכם הזה היא הישארותם של המתנחלים בעיר חברון במיוחד ובגדה המערבית בכלל. אני ביקרתי שם לפני שבועיים ומה שראיתי זעזע אותי. ממש גנבים, גנבו בתים והתיישבו שם בכוח. הם מתגרים בתושבים, ראיתי זאת בעיני.

אתם רוצים שלום? אתם רוצים שלום במצב כזה כשאחד עומד מעל השני? אין שלום כזה, בחיים לא יהיה שלום כזה. שלום יהיה רק בכבוד הדדי, לא בכיבוש. בחיים לא יהיה שלום בכיבוש.

היו"ר ע' עלי:

היות שאתה ראש מועצת אעבלין קיבלת עוד חמש דקות. מספיק.

סאלח סלים (חד"ש):

אני מודה לך. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. סגן השר חבר הכנסת אלי בן-מנחם, ואחריו – חבר הכנסת פני בדש.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ב-1988 נבחרתי לכנסת ישראל כנציגם של השכבות החלשות בשכונות ובערי הפיתוח.

בנאום הבכורה שלי בכנסת הודעתי שאשתדל להתמקד בנושאים החברתיים. הלובי המדיני-הביטחוני בכנסת גדול ורחב מאוד, אבל הלובי החברתי מצומצם, לצערי. אני אשמח מאוד אם בעתיד הלובי הזה יורחב, כי גם אתה חבר שם וגם אני חבר שם.

כך פעלתי עד לרגע זה. תמיד האמנתי, ואני עדיין מאמין, שאם נייצר פחות טנקים ותותחים נוכל לייצר יותר ספרים ומחברות לילדים באזורי המצוקה.

בערב יום הכיפורים עיינתי בהסכם אוסלו ב', בעיקר בחלקו הביטחוני. המסקנה שהגעתי אליה היא תודה וברכות מקרב לב לראש הממשלה יצחק רבין ולשר החוץ שמעון פרס. ההסכם שעליו חתמו ראש הממשלה ושר החוץ הוא הסכם טוב הרבה יותר מההסכם שעליו חתם מנחם בגין, זיכרוננו לברכה, בקמפ-דייוויד, אותו הסכם שאם היה נחתם על-פי הכתוב בו, באמת היה מסוג ההסכמים שביבי נתניהו וחבריו ניסו להפחיד בהם את עם ישראל במשך

השנתיים האחרונות. והרי כל חברי הליכוד יודעים זאת.

אנחנו שומרים, לצערי, על פרופיל נמוך בכוונה, כדי שלא להראות עד כמה ההסכם הזה גרוע לפלשתינים. אבל ההסכם באמת גרוע להם. ההסכם הזה טוב הרבה יותר מכפי שאני ציפיתי ומכפי שציפו גם רבים מהחברים שלי בכנסת.

עם ישראל זוכר היטב כיצד לפני זמן לא רב, לפני כשנה, אותם צעירי הליכוד התחפשו לשיטרים פלשתינים העוצרים יהודים ומתנחלים ברחבי יהודה ושומרון, עם נשק צמוד, בפיקוח ובשלטון פלשתיני.

דיברתם על הפקרת מתנחלים, דיברתם על הפקרת המקומות הקדושים לעם ישראל. בעבר גם התנגדתם לפירוז עזה, כי אמרתם: עזה היא מקום לטרור, היא מקום שממנו יחדרו ויפגעו בעם ישראל. מאז הקמת הממשלה הנוכחית, יום-יום ושעה-שעה אתם מנסים להפחיד את כולם, ליצור פניקה בקרב העם.

פיני בדש (צומת):

לא צריך להפחיד אותו, הוא כבר בפניקה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

יש לי הפתעה בשבילך, לא יעזור לכם.

פיני בדש (צומת):

רוב השרים שלך לא יודעים על מה מדובר בכלל.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

בסדר. אתה יודע, בדש?

פיני בדש (צומת):

— — —

אליהו בן-מנחם (העבודה):

נכון, כל החוכמה נמצאת אצלך ואצל המנהיגים שלך. אתה צודק.

פיני בדש (צומת):

העם בפניקה בלי שיכניסו אותו לפניקה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

העם זה לא אתה ולא ביישוב שלך. אני בא מאותו עם שאתה בא ממנו, אותו עם שיושב פה למעלה. אין עמים אחרים. זה עם אחד. אותו עם שגר בשכונת התקווה ובכפר-שלם הוא אותו עם שגם גר בצד השני של "הקו הירוק". אז אל תנסו להפחיד את העם, הוא לא אידיוט והוא לא יהיה אידיוט. העם הרבה יותר חכם מאתנו וממה שאתם חושבים.

אתם ממשיכים להלך אימים על עם ישראל, יום-יום ושעה-שעה. ולפעמים – ואני עומד להגיד פה דבר קשה – לפעמים לי, לא כחבר כנסת, כאזרח, יש בי התחושה שכאילו יש, חס וחלילה, אנשים שממתינים בפינה שיהיה רע לעם ישראל כדי שלהם יהיה טוב. אני מדבר על חלק שבא מהצד הזה. עוד לא היה פיגוע, וכבר השלטים ברחובות, כבר מוכנים עם שלטי ענק. יוצאים מייד בהפגנות, כאילו כולם מחכים בפינה שיקרה, חס וחלילה, משהו. זה לא היה בעבר, חבר הכנסת בדש. זה לא היה במדינת ישראל. במקרים כאלה כל העם היה מאוחד. כשיש פיגוע, ואדם נפגע, לא מסתכלים לא ימינה ולא שמאלה. כי אותו יהודי הוא יהודי של כולם. זה דם של כולם. ולא ייתכן שיצאו לי לחגיגות ולהפגנות. כך אני רואה זאת.

אמרתי שזאת תחושה רעה שלי. זו תחושה לא רק שלי, אלא של הרבה מאוד אנשים בשטח, שכאילו מחכים, חס וחלילה, למשהו. אם כך, אני אומר, שהמצב גרוע, המצב לא טוב, וכדאי שתסתובב ותראה.

פיני בדש (צומת):

אתה כנראה לא מסתובב בארץ.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני לא מסתובב? אני מסתובב יותר ממך. אל תגיד לי איפה אני מסתובב. אני יודע איפה אתה מסתובב.

פיני בדש (צומת):

אפילו השמאלנים שאני גר ביניהם מדברים אחרת.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

בסדר. אמרתי לך שלא יעזור לך.

היו"ר ע' עלי:

ידידי סגן שר השיכון, אתה האשמת כאן אגף אחד בבית בהאשמה חמורה – – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אמרתי שיש בי תחושה. זו התחושה שלי, ולא יעזור לאף אחד.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת בן-מנחם, אני כיושב-ראש הישיבה חושב שאינני יכול לעבור על כך לסדר-היום. האשמת כאן האשמה חמורה שאין לה כל יסוד. מה שאתה אומר הוא דבר איום. האם מישוה שמח כשיש פיגוע? האם אתה יורד לסוף דעתך?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אמרתי שיש בי תחושה רעה מאד, שיש אנשים שמחכים בפניה שיקרה, חס וחלילה, משהו. אמרתי זאת, ואני עומד מאחורי מה שאמרתי, כי זו התחושה שלי. אולי אני אומר דברים לא נעימים לאוזן, אבל זו התחושה שלי. כי שעה אחרי פיגוע כבר הכול מוכן. זה לא היה בעבר, לא היה דבר כזה. ואתה יודע, חבר הכנסת עובדיה עלי, שמעולם לא היה דבר כזה במדינת ישראל. לא היו דברים כאלה. ותראו מה קורה היום. משהו משונה מאוד. יכול להיות שאני טועה. אם אני טועה, אני מתנצל.

היו"ר ע' עלי:

האם מישוה שמח כשהיה פיגוע בעפולה, כשהיה פיגוע בדיזנגוף? מה זה, אתה בכלל מדבר בהיגיון?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אמרתי שיש בי תחושה.

היו"ר ע' עלי:

איזה מין תחושות אלה?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

זו התחושה שלי.

היו"ר ע' עלי:

זה דבר איום, מה שאתה אומר.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

יכול להיות. זו התחושה שלי.

היו"ר ע' עלי:

אתה לא חושב עד הסוף.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני חושב עד הסוף. אולי תחשבו גם אתם בתוך הבית שלכם עד הסוף.

שאול יהלום (מפד"ל):

השכל של הממשלה עומד על הבמה בכבודו ובעצמו.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

חבר הכנסת יהלום, פעם אמרתי שלך יש בעיה: יש לך גוף גדול מאוד, אבל הבעיה שלך זה הראש. אז אל תמשוך אותי בלשון. תירגע ותיתן לי להמשיך לדבר. אתה באמת ענק מאוד בגוף שלך. תירגע.

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה מדבר כמו אידיוט. אידיוט גמור. שמעת?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אמרתי לך שיש לך בעיה בראש.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדם שמאשים את הספסלים כאן בכך שהם שמחים על מה שקורה בעם הוא רשע מרושע. זה מה שאתה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

תראה, מי שרשע הוא אתה, ואתה יודע. אתה יודע שכשאני אומר משהו מהתחושות שלי, אתה יודע למה אני מתכוון.

שאול יהלום (מפד"ל):

אני הכול גרוע. אבל אתה רשע מרושע.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אתה לא הכול גרוע. אתה הכול בסדר, חוץ מהראש. אמרתי לך. אצלך רק החלק העליון הורס אותך, לא אתה.

שאול יהלום (מפד"ל):

רשע מרושע, רשע מרושע.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

האם אני יכול להמשיך לדבר, אדוני?

היו"ר ע' עלי:

אתה יכול לדבר.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

לך יש תחושה, ולו יש תחושה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

מאה אחוז. יש לו תחושה, הוא יכול להביע את התחושות שלו. אין לי בעיה עם התחושות שלו. הוא גם אומר על ראש הממשלה בוגד וכל מיני דברים. אז מה? אלה התחושות שלו. וגם הוא טועה. אז מה? אז יכול להיות שאני טועה. אמרתי שאם אני טועה, אני מתנצל. אמרתי זאת.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

נשאר כל אחד עם תחושותיו.

היו"ר ע' עלי:

בכל זאת אני מציע לך לחזור בך מהדברים שאמרתי. אני מציע לך לחשוב עד סוף הנאום ולחזור בך מהדברים. אתה כאן מאשים אותנו בהאשמה קשה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אמרתי שיש לי תחושות קשות. כך אני מרגיש. הלוואי שאני טועה. מה אתה רוצה שאגיד לך יותר מזה? אתה יודע שאני מדבר מהבטן. ככה אני. מה לעשות?

ולביבי נתניהו. לצערי זו הפעם הראשונה בהיסטוריה שמנהיג של מפלגה גדולה, מנהיג שמתיימר להיות ראש ממשלה, הפך להיות מנהיג של קבוצת ימין קיצונית, מהקיצוניים ביותר. הוא מוביל אותם, מפגין אתם. לא היה דבר כזה. אדם שרוצה להיות ראש ממשלה, שיהיה לפחות מנהיג של כולם, של כל אותם אנשים שהצביעו למפלגה שלו. והמפלגה שלו היא מפלגה די גדולה.

אתה, ביבי נתניהו, כדי להגיע לכיסא הנכסף נתת יד לדראושה, אותו אדם שאתה מזכיר אותו 16 פעמים בכל נאום שלך. הוא הסכים לתת לו יד כדי למנוע את פיתוח ירושלים, כדי למנוע בנייה

בירושלים. העם לא שוכח זאת, אדוני היושב-ראש. אנחנו זוכרים את הדברים האלה. כל הדברים האלה רשומים. ולמה זה היה? מתוך אהבה? לא. מתוך כוונות אחרות.

האם אתה, ביבי נתניהו, מאמין שעם ישראל כל כך תמים ומאמין לך כאשר אתה בא ומדבר על שלום תמורת שלום, בלי פשרה טריטוריאלית? הרי מנחם בגין, זיכרוננו לברכה, כשרצה לעשות שלום, הוא עשה שלום, אבל הוא החזיר כל גרגיר, עד טיפת החול האחרונה. ובסוף גם את טאבה. אנחנו זוכרים את המאבקים. ומה מנהיגים אחרים נופלים מסאדאת, זיכרוננו לברכה, מה יש?

פיני בדש (צומת):

אליהו בן-מנחם (העבודה):

בסדר, אחרים חיים, יש גם מנהיגים חזקים ממנו.

פיני בדש (צומת):

מנהיג אחר שהחליף אותו, עד היום לא בא לארץ. כבר עשר שנים הוא לא מעז לבוא למדינה.

קריאה:

אין לו ויזה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

ביבי נתניהו – ואני אומר: ביבי נתניהו – שכח דבר אחד. הוא שכח, שכאשר אסד וחוסין ומובארק ורבין עסקו במלחמות, הוא עדיין היה בחיתוליו.

קריאה:

הוא צעיר.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

יכול להיות שהוא צעיר, אבל כשהם עשו מלחמות הוא עדיין היה בחיתוליו. אבל היום הם הגיעו למצב שהם כבר מעבר למלחמות. בואו נאמין, אולי באמת הם רוצים להגיע לשלום אמת, שלום עם ביטחון. יש תחושה כזאת בכל העולם, גם במזרח התיכון. אבל מה לעשות שבייבי נתניהו חי עדיין בתקופת החיתולים שלו, הוא עדיין חושב שהוא יוביל אותנו וינהיג אותנו לשלום בלי להחזיר שום דבר. אבל זה יוביל אותנו רק למקום אחד: לעוד מלחמה ולעוד מלחמה.

אבל העם לא אידיוט. זה אותו עם שאתם מדברים עליו. העם מספיק חכם. מספיק לפלג את העם.

יגאל ביבי (מפד"ל):

הבעיה היא שהממשלה – – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני מתכוון לביבי השני, לא אליך, לביבי נתניהו.

תפסיקו להטעות את העם, תפסיקו להפחיד את העם, תפסיקו לפלג את העם. העם על כל חלקיו במדינה רוצה שלום, דתיים וחילונים, אשכנזים וספרדים, שכונות וערי פיתוח, קיבוצים ומושבים. כולם, הרוב רוצה שלום, ואתם יודעים זאת. אז יש לכם הזמן שלכם. כל עוד אתם באופוזיציה, תמשיכו להפחיד, כמה שתמצאו. אבל זה כבר מזיק לכם. כי העם חכם יותר ממה שאתם חושבים. לעם נמאס מהמלחמות. והעם לא ייתן לשום מנהיג מהסוג של ביבי נתניהו להוביל אותו למלחמה חדשה. כי נמאס לו. אני נלחמתי בכמה מלחמות. אני לא רוצה שהילדים שלי יילחמו, ודאי שאנשים לא רוצים שהנכדים שלהם יילחמו. מספיק. ואם אפשר להגיע לשלום – – –

פיני בדש (צומת):

האם אתם לא מקשיבים למה שערפאת אומר כל הזמן? אתם לא מקשיבים?

בנימין טמקין (מרצ):

מה הוא אומר?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

פיני בדש (צומת):

היו"ר ע' עלי:

חברי הכנסת, אני מבקש מאוד לאפשר לסגן שר השיכון לסיים את דבריו.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

רבותי, גם אם היום גבול הביטחון הוא נהר הירדן – על כך דיברנו, זו התוכנית שלנו, זו התוכנית שהלכנו אתה לבחירות – יש ביטחון. הרוב המוחלט של השטחים בפיקוח מלא של צה"ל, ואני מדבר על 97% מהשטחים. לא על 70%, על 97% מהשטחים. צה"ל יכול להיכנס ל-97% במקרה של פיגוע.

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה לא יודע מה אתה קורא ומה אתה – – – זה לארבעה חודשים בלבד.

פיני בדש (צומת):

הכול הלך, לא רק קווי 1967.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

כך אתם חושבים.

פיני בדש (צומת):

תקרא את ההסכם, תראה מה כתוב בו.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

ירושלים המאוחדת בירת ישראל. אני חושב, שגם כאן הממשלה עשתה צעד חשוב וחכם, הרבה יותר חכם ממה שאתם מאמינים. ואני אגיד לכם מה החוכמה: אותם ערבים, אם היינו מנתקים אותם מהקלפיות או מהבחירות הם היו הופכים למין נגע של קבוצה גדולה של אנשים הנופלים לא כאן ולא שם. פשוט אפשרו להם לבחור במקום אחר, אבל הם כבר מאמינים שירושלים המאוחדת היא בירת ישראל הנצחית. אתם לא מאמינים, אהוד אולמרט לא מאמין, אבל הם התחילו להאמין. תתחילו להתפכח גם אתם, כי בסופו של דבר יהיו שלום וביטחון, ומי שיוכלו להביא את השלום והביטחון האלה הם רק מנהיגים אמנים, חזקים, מנוסים, מהסוג של יצחק רבין, של שמעון פרס והממשלה הזאת. ולא יעזור לכם, העם יחליט בעתיד, נגיע לקלפי. אתם את הסטירה שלכם תקבלו בקלפי, כי רוב העם רוצה שלום עם ביטחון, ורק המנהיגים שהזכרתי מסוגלים להביא – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

אליהו בן-מנחם (העבודה):

– – – ולא אנשים מהסוג של ביבי-בייבי ואנשים מהסוג שלך, יהלום, שמנסים להפחיד את העם עם ילדים קטנים בני 17, 12, 15, בהפגנות. העם לא אידיוט, העם חכם מכם, מכולנו.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לסגן השר אלי בן-מנחם. חבר הכנסת פני בדש, אחריו – חבר הכנסת שאול יהלום, ואחריו – חבר הכנסת בוחבוט.

פני בדש (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני חושב, שחבר הכנסת האחרון שדיבר לא קרא פשוט את ההסכם. אתה אומר שאנחנו מביאים אימה ופחד על הציבור? הציבור מפחד; הוא בהיסטריה בלי שאנחנו נכניס אותו להיסטריה. אני חושב, שההצבעה היום היא תחילתו של חורבן בית שלישי, ואני אומר זאת בשיא החומרה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אל תיסחף.

פיני בדש (צומת):

אני אומר זאת בשיא החומרה. כשירדנו לראות את המפות ולשאול שאלות, אלה היו התשובות: עניין זה עדיין לא סגרנו, על כך אנחנו עדיין חושבים, זה עוד נראה, זה יבוא בשלב הבא, זאת לא רצינו להגדיר כדי שנוכל לשחק עם העניין. אלה היו התשובות על רוב השאלות, ועל כך אנחנו הולכים להצביע.

אני אומר לך, חבר הכנסת בן-מנחם: השרים ברובם לא יודעים מה כתוב. קיבלו בלילה 460 עמודים, ולמחרת בבוקר הם צריכים להצביע – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

300.

פיני בדש (צומת):

– – – כמו רובוטריקים היו צריכים להצביע. אף אחד לא קרא מה כתוב בכלל. שר אחד אומר: אני סומך על הצוותים שהיו.

בנימין טמקין (מרצ):

ואתה, עד שקראת לא ידעת איך להצביע? פיני בדש, חיכית לקרוא כדי לדעת איך להצביע?

פיני בדש (צומת):

אבל אלה שרים שהיו צריכים להחליט בישיבת ממשלה, אלה המנהיגים כביכול שצריכים להוביל אותנו. הם לא יכולים לתת לשמעון פרס להחליט לבד.

בנימין טמקין (מרצ):

גם אתה וגם אני יודעים – – –

פיני בדש (צומת):

הם צריכים להיות הבקרה. על איזה בקרה מדובר? מה הפזיזות? לא היה אפשר לחכות שלושה ימים שיקראו את החומר? מה הפזיזות לגמור בערב ראש השנה? מה קרה? למה לגמור בערב ראש השנה בלחץ כזה? פשוט האנשים שניהלו משא-ומתן לא מכירים את המנטליות, והמנטליות הערבית – ואני לא אומר זאת לשלילה – היא: אם במשא-ומתן הוא רוצה – אל תיפגע, אני לא אומר זאת לשלילה – למכור ב-100, הוא אומר 300.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

מה היא מנטליות יהודית?

פיני בדש (צומת):

תקשיב. הוא אומר 300 כדי למכור ב-100.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

מה היא מנטליות יהודית?

פיני בדש (צומת):

תקשיב. אבל הצד השני שמתחיל, מתחיל ב-50. אם הראשון מתחיל ב-300, נגמור על 150. באו החברה ונתנו את המקסימום, וכשמתחילים לשבת אתם על המקסימום זו נקודת ההתחלה שלהם. ודאי שהם רוצים יותר.

חיים דיין (צומת):

מי אמר שהסכמים חייבים כל הזמן לכבד? לא חייבים לכבד הסכמים.

פיני בדש (צומת):

מה הפזיזות הזאת? הרי אנחנו לא שומעים, אנחנו משחקים את שיטת בת-היענה. תקשיבו לדברים שאומר ערפאת כל הזמן: ירושלים בירת פלשתיין, אבן אבן לירושלים. ועוד הוא עושה לנו טובה: ניתן לכם להגיע לכותל. תשמעו מה אומר פייצל אל-חוסייני. אתם פשוט לא רוצים לשמוע. כולם אומרים: ירושלים בירת ישראל המאוחדת, לא לחלוקה. אז תעצרו, תדברו עכשיו על ירושלים. אין ויכוח, יש פה קונסנסוס לגבי ירושלים מאוחדת, נכון? בואו דברו על ירושלים. תגידו לערפאת: אדוני, על ירושלים לא מתווכחים. לא מסכים, תעצור. למה להמשיך הלאה? כן מסכים, תמשיך הלאה. אז לא, אומרים: אתה רוצה לפוצץ את המשא-ומתן? אז מה יהיה בסוף? יחזירו הכול, יגיעו לירושלים. יגידו: מה

פתאום, את ירושלים לא נותנים. הוא אומר: סליחה, אני לאורך כל הדרך, תסתכלו, אמרתי: ירושלים בירת פלשתיין, לא מוותרים על סנטימטר. מה התוצאה? או שיגידו: תראה, הגענו עד לכאן, מה, נפוצץ את כל המשא-ומתן בגלל ירושלים? נחזיר את ירושלים. או שיגידו: לא, ואז מה יקרה? יתפוצץ הכול. אבל באיזה מצב יתפוצץ? אחרי שהחזרתם הכול בתנאים הגרועים ביותר, עם משטרה – ומוגדר שם, בכל ההסכם הזה: משטרה חזקה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה כתוב בהסכם קמפ-דיוויד: משטרה חזקה.

פיני בדש (צומת):

עזוב אותי מקמפ-דיוויד. אתה יודע מה? אנחנו מתגעגעים לקמפ-דיוויד, תאמין לי. אנחנו התנגדנו למה שכתוב בהסכם קמפ-דיוויד. כולם מתגעגעים לקמפ-דיוויד.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

— — — זה פחות — — —

בנימין טמקין (מרצ):

— — —

פיני בדש (צומת):

לא יושבת פה ממשלת המערך, יושבת פה ממשלת מרצ. אתה צריך להיות גאה. כל המצע שלכם, של מרצ – אני נותן לכם פרגון – מתחילתו ועד סופו מיישם אותו רבין.

בנימין טמקין (מרצ):

— — — תקשיבו, בוחרים מרצ — — —

פיני בדש (צומת):

כן, כן. כל המצע שלכם, מתחילתו ועד סופו, מיישם אותו רבין.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת טמקין, כאן רשום אצלי שקיבלת התראה, קראו אותך פעם אחת לסדר.

פיני בדש (צומת):

רבין הפך להיות גם מתווך דירות. הוא בכלל אומר: אני בעד ערכים, הנדל"ן לא חשוב בכלל. הוא הפך להיות מתווך דירות. כל ההתבטאויות שלו לאחרונה – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

פיני, מה אתה מציע? מה היא תוכנית השלום שלך?

פיני בדש (צומת):

חבר הכנסת טמקין, פעם הכוח והכשרון וההצלחה של העם היהודי היו המוח, התעוזה, המקוריות. היום זה עבר לפלשתינים. מה אני אגיד לך, זו בושה וחרפה שכך מנהלים משא-ומתן. אנחנו איבדנו את הכוח הזה. ואני אתן לך דוגמה פשוטה. הפלשתינים צוחקים מאתנו בדבר פעוט המשליך על דברים אחרים: יש 2,000 כלי רכב גנובים במשטרה הפלשתינית, והם אומרים: אנחנו מוכנים להחזיר אותם בתנאי שתשלמו מחצית ממחיר המכונית. 2,000 כלי רכב, וכל חודש מדינת ישראל מעבירה עשרות מיליוני שקלים לרשות הפלשתינית. הם מחזיקים 2,000 כלי רכב ואומרים: תשלמו 50%, נחזיר לכם. אם אפשר לצחוק עליך בדבר כזה, למה שלא יצחקו עליך בדברים אחרים? תבדוק את הנושא הזה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

זו באמת השוואה טובה מאוד: הסכם מדיני עם הסכם החזרת רכבים.

פיני בדש (צומת):

ודאי, זו דוגמה של ניהול משא-ומתן, זו דוגמה להתבזות. אין לכם כבוד עצמי. זו דוגמה להתבזות. אתה לא מבין?

תקשיבו לנשיא המדינה. איש לא יכול להגיד שנשיא המדינה הוא ימני. תקשיבו לדברים שאומר נשיא המדינה. לא נעים לרבין לשמוע זאת, לא נעים לכם. הוא אומר: מה הפזיזות? הפזיזות מהשטן. לאן אתם ממהרים? מה קרה?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אתה מצטט פתגם ערבי.

פיני בדש (צומת):

מה קרה? הוא אמר. והוא יושב ומשתגע שם מהפזיזות הזאת. לאן אתם ממהרים?

אני חזרתי מסיור בארצות-הברית, ממפגשים עם מנהיגות יהדות ארצות-הברית. שמענו את ההתבטאויות של רבין נגדם. כל הזמן אמרו להם: אתם אל תתערבו. תעלו לארץ, תשרתו בצה"ל. אבל הם אומרים: רבותי, הבן שלנו בצבא, הנכד שלנו בצבא, אתם לא תגידו לנו לא להתערב. כל המשפחה שלנו בארץ, מי אתם שתגידו לנו לא להתערב? כשהיה נוח, לקחת את הכסף; זה היה נוח? כשהיה כדאי לקחת את הכסף, זה היה כדאי? היום, פתאום, כשהדעה השתנתה שם, מתייחסים אליהם כמו שמתייחסים אליהם היום.

בנימין טמקין (מרצ):

הוא דיבר על השוליים. הוא דיבר על השוליים – – –

פיני בדש (צומת):

היום בתוכנית "ערב חדש" שמעתי את ראש הממשלה אומר לזיסמן ולקהלני: תחזירו את המנדט, זה לא המנדט שלכם. אתם עורקים, זה לא המנדט שלכם. אין לכם זכות להצביע נגד. איזה מין חוצפה? יושבים בקואליציה ומעבירים הסכם כזה בקולות שלהם, בקול של גולדפרב. הוא עמד פה, ופשוט לא ידעתי אם לצחוק או לבכות, כי אם הוא היה מסתכל על עצמו כל בוקר במראה הוא פשוט היה חוטף דיכאון ומתאבד. אבל בקולות של שניהם מעבירים הסכם גורלי כזה. הוא בא בטענות לקהלני ולזיסמן על ששמרו על המצע של מפלגת העבודה ולא של מרצ? איזה מין חוצפה?

שלמה בוחבוט (העבודה):

— — —

פיני בדש (צומת):

גם אתה, אדוני מר בוחבוט, מתלבט. גם אתה. יש פה המון אנשים ממפלגת העבודה שמתלבטים ומתנגדים, ואין להם אומץ לדבר.

אסיים אולי במשהו קטן שפרס אמר, כדי להדגים את נוהל המשא-ומתן. נראה לי שהם היו בטיסה של 30,000 רגל כשהם עשו את ההסכם הזה. הוא מציע כביש מחבר בין הגדה לבין עזה בגובה 10 מטרים באוויר. כביש, אוטוסטרדה באוויר. שמעת על הדבר הזה? לא שמעת? הוא הציע לסלול כביש מעזה לגדה בגובה של 10 מטרים. כביש אווירי שיחבר בין שני המקומות האלה.

בנימין טמקין (מרצ):

פיני בדש (צומת):

אני חושב שההצעה הזו משקפת את כל המשא-ומתן, שהוא מצחיק, לצערי הרב, ואנחנו לא מפחידים את האנשים שנבוא בעוד שנה ונגיד לכם שאמרנו. אבל כשנגיד "אמרנו לכם", זה יהיה מאוחר מדי; נשלם הרבה בשביל זה. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה. רשות הדיבור לחבר הכנסת שאול יהלום, ואחריו – לחבר הכנסת שלמה בוחבוט, ראש מועצת מעלות. עירייה או מועצה?

שלמה בוחבוט (העבודה):

מועצה. עוד מעט עירייה.

היו"ר ע' עלי:

אחרי חבר הכנסת בוחבוט – חבר הכנסת חיים דיין.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, היום הוא יום קשה. אני חושב, שהוא קשה מאוד למתנגדים להסכם, קשה מאוד לציבור בישראל שמתנגד להסכם – לפי הסקרים, לפחות, ארבעה-חמישה סקרים שנערכו לאחרונה, רוב הציבור מתנגד להסכם. לפי ארבעת הסקרים האחרונים, רוב הציבור מתנגד להסכם. הכול כתוב וגלוי.

אלי גולדשמידט (העבודה):

סקרים שפורסמו בעיתון "הצפה". בכל העיתונים האחרים יש רוב למצדדים בהסכם. איפה קראת את הדבר הזה?

שאול יהלום (מפד"ל):

אעביר לך. הסקרים של מינה צמח, הסקרים של מכון "גיאוקרטוגרפיה". לפי הסקרים האלה, רוב הציבור מתנגד במפורש להסכם.

זה יום קשה. אבל הצער שלנו הוא, שבמצב כזה של ויתורים על חלקים בנחלת אבותינו, אותו חלק שבעד ההסכם, אותם 61 – הלוואי שיפחת עד הערב, אבל כרגע הוא מונה 61 חברי כנסת, ואפילו הם מגיעים לצורך להגיע לנסיגה הזו שכולנו מתנגדים לה מכול וכול – מה שכואב לנו יותר זה השמחה והצהלה שבהן אתם נפרדים מחלקי ארץ-ישראל.

אנחנו לא שומעים מלה של צער, לא שומעים מלה של כאב, לא שומעים שום מלה שיש בה

השתתפות בצער על כך שצריכים לעזוב ערים יהודיות, ערש תרבותנו, ערש עמנו. ניתוק גמור. ניתוק גמור מההיסטוריה היהודית, ניתוק גמור מהתנ"ך, כפי שראש הממשלה אמר: מה זה התנ"ך? הוא לא מלמד אותנו מה הם גבולות ארץ-ישראל, הוא לא ספר הטאבו של ארץ-ישראל. יש שמחה, עוזבים את נחלת אבותינו.

אם השמחה הזאת היתה נחלת לבם של אבות הציונות המדינית, שברובם היו אנשי תנועת העבודה, הם לא היו מגיעים, ללא כל ספק, לציונות, להכרזת מדינת ישראל, משום שהם ידעו שהם באים למאבק קשה אבל הם ידעו שהם גואלים בציונות את ארץ-ישראל ההיסטורית. אתם שמחים לעזוב את חברון, שמחים לעזוב את שכם, שמחים לעזוב כל מקום ביהודה ושומרון שאנחנו כל כך קשורים אליו בעבותות של תנ"ך, של היסטוריה, של חיים יהודיים ושל לאומיות יהודית.

אנחנו כאן מתווכחים, היה ויכוח גדול, והאופוזיציה, הליכוד העלה על נס את עניין המפות, למה לא מקבלים מפות. המפות כבר הוצגו היום, ברגע האחרון. אין רמאות גדולה יותר מצד הממשלה מאשר המפות האלה. המפות האלה אומרות, לכאורה: מה אתם רוצים? 30% הם הקטעים החומים והצהובים, 70% הם הקטעים הלבנים, שטח C, שנשאר לכאורה ברשותנו. אבל זה בדיוק מה שהיה באוסלו א': כלי חוץ אמרו – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

אבל כל הצבעים עושים שחור בעיניים.

שאול יהלום (מפד"ל):

גם נכון. באוסלו א' אמרו עזה ויריחו תחילה, ולא אמרו שיש כאן שלושה שלבים, וכאן אין אומרים בצורה מפורשת, שהמפות האלה תקפות עד הבחירות לרשות הפלשתינית, למועצה שלהם, שזה יכול להיות, לפי אחת האפשרויות, בינואר 1996, או לכל מאוחר במרס. זאת אומרת, מדובר על ארבעה-שישה חודשים. ביום שבו נגמרות הבחירות האלה, אחרי כמה ימים מתכוננת המועצה הלאומית הפלשתינית, מתחיל – – –

בנימין טמקין (מרצ):

ומתבטלת האמנה הפלשתינית. אל תשכח.

שאול יהלום (מפד"ל):

הלוואי. הלוואי. הרי אתה יודע שהיא היתה צריכה להתבטל כבר באוסלו א' והיא לא התבטלה.

מתחיל תהליך של שלוש פעמים שישה חודשים, שבהם במפורש הולכים למסור שטחים נוספים ולהפוך מ-C ל-B ול-A.

בנימין טמקין (מרצ):

אם המפות יהיו בסדר, תסכים?

שאול יהלום (מפד"ל):

לא. אני קודם כול אומר: דבר אמת.

בנימין טמקין (מרצ):

— — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת טמקין, אני קורא אותך לסדר. אני מבקש להפסיק עם קריאות הביניים.

שאלו יהלום (מפד"ל):

חבר הכנסת טמקין, אני כמובן מתנגד, ואתה יודע זאת. אני רק אומר לך: דבר אמת לעם. זה כל מה שאני מבקש ממך. זאת הזכות היחידה.

אדוני היושב-ראש, אם יש דבר שאפשר לראות בו ביטוי לדברים שאמרתי הוא התייחסות הממשלה הזאת לבית-קברות האשכנזי בחברון. יש שם בית-קברות שבמשך 170 שנה קברה בו בעיקר חבורת חב"ד שעלתה והיתה חלוצה בחברון. כמובן, כל היישוב הזה נהרס ב-1929, במאורעות תרפ"ט, כאשר נרצחו, נטבחו, 67. עד אז נקברו שם. יש שם קבר שעולים אליו עד היום, נכדתו של הרב בעל "התניא", הרבנית מנוחה רחל סלונים. זה קבר שהולכים אליו אלפי יהודים ובאים אליו מחוץ-לארץ כדי להתפלל בו. בשנים 1929-1967 ערביי חברון חיללו את בית-הקברות הזה, הרסו את המצבות, הפכו אותו למקום לאשפה. הנה עכשיו הלכו ועשו הסכם. המרחק בין הקו שקבעו לבין בית-הקברות הוא מטר בודד. אילו ניחנה הממשלה ברגישות מינימלית, היא היתה אומרת, מקום כזה, בית-קברות יהודי ליד המובלעת היהודית שאנחנו משאירים, במרחק של מטר אחד, כשאנחנו יודעים מה הערבים עלולים לעשות שם, יש שם קבר של הרבנית מנוחה רחל זצ"ל שעולים אליו אלפי יהודים – מה היה קורה אם היה קצת רצון, קצת רגישות, להזיז את הקו כמה עשרות מטרים? בכל זאת לא עשו זאת. זו דוגמה מובהקת לאטימות.

היה כאן ויכוח, אדוני היושב-ראש, במשך החודש האחרון, בנושא הסגרת רוצחים. היה ויכוח עם שר המשפטים, היה יום שסגרו את יריחו. האם זו זכותנו? יש אי-הבהרה בהסכם. מה היה פשוט יותר מאשר להבהיר אותה אי-הבהרה בהסכם אוסלו ב'? השאירו אותו נוסח. לא שינו שום דבר בנושא הסגרת רוצחים. והרי אנחנו יודעים, לצערנו הרב, שהם לא מסגירים את הרוצחים, כמה רבי-מרצחים יושבים שם, והם מצפצפים על 14 הבקשות של ממשלת ישראל. מדוע לא הבהירו את העניין הזה, לפחות, שחייבים להסגיר רוצחי יהודים? מה היה קורה אם היתה קצת רגישות לדם יהודי? זה היה תמיד בקונסנסוס, לא ענין שבין ימין לשמאל. העלו זאת אפילו כמה חברי כנסת ממפלגת העבודה בימים האחרונים, כמו חבר הכנסת בוחבוט שעומד לדבר אחרי. מה היה קורה אם היו מכניסים סעיף כזה בהסכם? אם היו מבהירים את העניין? גם זה לא היה אכפת להם.

אדוני היושב-ראש, אין לנו אלא לקבוע בצורה כואבת וחד-משמעית, שמדובר כאן בשינוי ערכים שהיו בקונסנסוס מתחילת הציונות, ערכים של אהבת הארץ, של שמירה על מקומות קדושים, של שמירה על הנושא של דם יהודי וקדושתו; ערכים אלה ירדו וחוללו על-ידי ההסכם הזה. זו רק אחת הסיבות לכך שנצביע נגדו. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת שאול יהלום. חבר הכנסת שלמה בוחבוט. אחריו – חבר הכנסת חיים דיין. אחריו – חבר הכנסת שמואל אביטל. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת שאול עמור. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת אסעד אסעד. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת מאיר שטרית. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת משה פלד. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת אריאל ויינשטיין.

אני מבקש להדגיש, כדאי שחברי הכנסת יוזעקו. מי שלא ימצא בשעה ששמו ייקרא, מפסיד את זכות הדיבור, וחבל.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כל אחד מאתנו ישב לילות כימים והכין נאומים, ראה מפות, ראה את ההסכם ורצה להתבטא – – –

חיים דיין (צומת):

מי ראה את המפות? אני לא ראיתי.

שאול יהלום (מפד"ל):

אם היית בקואליציה היית רואה את המפות.

שלמה בוחבוט (העבודה):

מי שרצה לראות את המפות, יכול היה לראות אותן הבוקר. מי שרצה ללמוד ולהכיר את ההסכם, יכול היה לקרוא אותו במשך הימים האחרונים. כל אחד מאתנו שינן את כל מה שהוא רוצה לומר, גם אנשי מפלגת העבודה, גם אנשי הימין. כל אחד ישב עם בוראו ביום הכיפורים ושאל שאלות. אבל כשאתה בא לכנסת, מאזין ושומע ביטויים, גם אם רצית להצביע אחרת, אתה אומר: איך אני יכול להצביע עם אנשים שבאים ומכנים את ראש הממשלה שקרן? קצת כבוד אחרי יום הכיפורים. האם אנחנו לא במדינה יהודית? האם אנחנו לא חושבים שכל המאבק הזה הוא מאבק פוליטי?

נכון, כל אחד נאבק על דרך, כל אחד נאבק על תפיסת עולם. בכל זאת, הממשלה הזאת חתמה על הסכם, ואנחנו מקווים שהוא יביא את השלום למזרח התיכון.

חיים דיין (צומת):

הוא נתן לך תשובה לגבי ערי המקלט, לגבי הרוצחים?

שלמה בוחבוט (העבודה):

ברור לי שיש הרבה תהיות והרבה שאלות. אני לא בעד להחזיק בכל השטחים, אבל אני גם לא בעד מדינה פלשתינית. אני בעד הסכם אמיתי, רציני, בלי גדרות, בלי השקעת משאבים לגידור כל מיני יישובים. כאדם שבא מהגליל אני יודע מה זה לחיות יהודים וערבים ביחד.

אדוני היושב-ראש, ברור שהעם מחולק לשני חלקים. אי-אפשר לומר היום שכאילו רוב העם נגד ההסכם. זה לא נכון. העם היה בעד ההסכם, היה בעד לדבר עם אש"ף, אבל יש תהיות, יש שאלות, יש בעיות שכל אחד מאתנו חייב לשאול – בנושא ההסגרה, למשל. אותי זה מדאיג. מה יהיה עם אותם רוצחים שרצחו וברחו ליריחו, ומה יהיה בעתיד. ישבתי על כך עם ראש הממשלה וניתנו לי כמה תשובות. גם אני הצעתי כמה הצעות, ואנחנו שוקלים אותן.

הי"ר ע' עלי:

אולי תספר לנו קצת על התשובות.

חיים דיין (צומת):

אולי נשמע גם אנחנו. הרי ראש הממשלה לא מדבר אתנו, הוא מדבר רק עם סיעתו.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אני בטוח, חברי וידידי חיים דיין, שאם היית מבקש להיפגש עם ראש הממשלה, היית שומע בדיוק אותן תשובות שאני שמעתי. אני יודע היטב שההסגרה אינה פשוטה. הצעתי, שלגבי כל אדם שאנחנו מבקשים את הסגרתו, ויש לנו כל הנתונים על העבירה שהוא עבר בארץ, אם פלילית ואם רצח, שהוא יועמד לדין וישב אפילו ברשות עצמה, העיקר שאותו רוצח לא יברח ולא יסתובב חופשי אלא ישב 20 או 30 שנה. אם אנחנו מדברים על שלום, אנחנו מדברים עם רשות שבכל זאת יש לנו איזה פיקוח עליה.

אדוני היושב-ראש, אני כאדם שבא מיישוב – אם אתם זוכרים את הרצח של 21 התלמידים ב-1974 – כאדם שלא יכול לשכוח את הרגעים הקשים האלה, בכל זאת, לי יש כמיהה ורצון לשלום. במקום שיהיה קונסנסוס פה, בבית הזה, לשבת ולדבר, לצערי הרב – אני מדבר פה אל הצד הימני – מדוע אין הצעות? ייתכן מאוד שהיום חלק מאתנו היה מצביע אתכם. חוץ מהתקפה מוחצת, בוטה, מכוערת כלפי הממשלה וכלפי מפלגת העבודה, אתם פשוט לא מציגים תוכניות.

שאל עמור (הליכוד):

היו הצעות.

שלמה בוחבוט (העבודה):

תבואו ותאמרו: זאת האלטרנטיבה של הליכוד. אם נהיה בשלטון, אנחנו לא נחזיר את השטחים, הכול יהיה שלנו, אנחנו נכריז על יהודה ושומרון כעל מדינת ישראל, אנחנו מחזירים את עזה.

שאול עמור (הליכוד):

אתה לא היית כשהציעו הצעות. היו הצעות.

היו"ר ע' עלי:

אולי תעבירו לו את הפרוטוקול, שהוא יקרא זאת בפרוטוקול.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אני שמעתי היטב את יושב-ראש הליכוד, והוא דיבר, לצערי, בצורה בוטה מאוד. אני באופן אישי נפגעת, ואפילו התחלתי לשנות את דעתי אם להימנע או להתנגד להסכם.

שאול יהלום (מפד"ל):

טוב שיש לך את מי להאשים.

משה פלד (צומת):

שלוימלה, החלטת?

שלמה בוחבוט (העבודה):

התעוררת מהתרדמה, מוסא?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת בוחבוט משאיר אותנו במתח. נא להפסיק להפריע לחבר הכנסת בוחבוט.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, ההסכם הזה של מדינת ישראל הוא הסכם חובק עולם, הסכם שמדבר על שלום בכל העולם. לא רק במדינת ישראל רוצים לעשות שלום, בכל מקום בעולם. אנחנו נתפלל, מי ייתן ועד סוף הערב הזה יראה לנו אלוהים את הדרך כיצד להצביע. ואסיים: השם עוז לעמו ייתן, השם יברך את עמו בשלום.

היו"ר ע' עלי:

אתה משאיר את הכול מעורפל. האנשים במתח.

משה נסים (הליכוד):

תעזור לנו קצת, אל תשאיר אותנו במתח כזה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת חיים דיין, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת שמואל אביטל.

חיים דיין (צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הסכם אסלה א' נתן את עזה ויריחו תחילה. הסכם אסלה ב' נותן לנו עוד שבע ערי מקלט. הסכם אסלה ג' ייתן אולי את המדינה הפלשתינית, ששם יהיה הבור לכל עם ישראל לשבת בתוכו ואולי לא נדע איך לצאת ממנו. כך אני מגדיר את ההסכם, הסכם האסלה הזה שראש הממשלה הזה מוביל אותנו אליו.

סדר העדיפויות החדש של ראש הממשלה נתן לגיטימציה לטרור. עם כל הכבוד, אנשי הקואליציה שלו עומדים עם אותן שאלות כלפי ראש הממשלה, מה נעשה עם אותם רוצחים שיגיעו לאותן ערי מקלט. מי שיש לו צל של ספק שיאסר ערפאת יושיב אותם בבתי-הכלא, שיפסיק לזרות חול בעיניים.

שחרור האסירים הפלשתינים, בשבוע הבא 1,500 אסירים, יעמיד אותנו בפני מצב חדש, בפני עובדה שלא תהיה עליה שום תשובה, כי אותם מרצחים שפגעו באזרחים חפים מפשע באוטובוסים בתל-אביב, בעפולה, בירושלים ובכל מקום שהיו בו פיגועים, הם אלה שהיו עצורים בתוך מדינת ישראל.

אדוני היושב-ראש, אני חושב שיש כאן קונסנסוס בין כל חברי הבית, גם אלה שתמכו וגם אלה שלא תמכו. מהמקום הזה אני קורא לנשיא מדינת ישראל, מר עזר ויצמן, לחשוב על עזיבת כיסא הנשיאות ולרוץ להתמודד על ראשות הממשלה, כי הוא היחיד היום שיכול להיות מנהיג ולאחד את כל העם הזה הקרוע לגזרים.

הבוקר נכנסתי לאולם מס' 1. העמידו בפנינו את המפות לראשונה. אומר כאן חבר הכנסת בוחבוט: יכולת להיפגש, יכולת לקרוא. את הסכם אסלה הביאו לי בערב יום כיפור ואמרו לי: קח, תקרא אותו. את ערב יום כיפור אני אשקיע בבית-כנסת. אם אתה באמת רוצה שאהיה רציני, אל תביא לי את זה יום לפני ההצבעה כדי שאני אעיין בהסכם הזה. בערב ראש השנה רצתם כדי לחתום על הסכם כזה, בלי שחברי הכנסת יעיינו בו. אני בטוח שכל השרים של הממשלה הזאת לא יודעים אפילו על מה מדובר בהסכם הזה.

אדוני היושב-ראש, ראש הממשלה מפנה, בשיא חוצפתו, אצבע מאשימה כלפי יהודי ארצות-הברית ואומר להם: שהילדים שלכם ישרתו את המדינה לפני שאתם נותנים עצות. הוא אומר, שאולי 10% מהתרומות מגיעים לקליטת עלייה. אני שואל שאלה: אם ראש הממשלה והשרים שלו מעבירים עשרות מיליוני שקלים לרשות הפלשתינית שמממנת את כל כלי הנשק, את הרכב, את הביטחון – –

משה נסים (הליכוד):

עשרות מיליוני שקלים? מאות מיליוני שקלים.

חיים דיין (צומת):

עשרות, מאות, אני לא רוצה להפריז, אין לי כאן מספר מדויק.

משה נסים (הליכוד):

לא רוצה להפריז.

חיים דיין (צומת):

אתה מעביר מכספי משלם המסים לרשות הפלשתינית ואתה הולך ליהודי ארצות-הברית ומטיף להם מוסר?

היו"ר ע' עלי:

רק החזר מע"מ הוא 600 מיליון שקל בשנה.

חיים דיין (צומת):

היערכות צה"ל מחדש, חברי חברי הכנסת, מעמידה אותנו בדילמה קשה. אנחנו יודעים שהיתוספו למפות האלה עוד ערי מקלט, עוד יישובי ספר. אני רוצה לקרוא קטע מההתחייבות שהממשלה הזאת נתנה, וראש הממשלה הצהיר: התיישבות – הממשלה רואה בהתיישבות על כל צורותיה מפעל בעל ערך חיוני שיש לחזק ולבסס. אני שואל, איפה הביסוס, איפה הערך העליון הזה? הממשלה תראה אחריות מיוחדת לביסוס מחדש לחיזוקם של היישובים לאורך קו העימות והסדרים מתאימים. לאיזה קו עימות ראש הממשלה הזה מתכוון?

אדוני היושב-ראש, לאיזה קו עימות? אני כבר לא יודע אם אלה קווי 1967, קווי 1947, ואולי בכלל לא קווי המדינה. היום כל המדינה הזאת הפכה להיות קו עימות אחד גדול. אין כאן מי שייתן תשובות לעם ישראל, ושלא יתפלאו למה יש קרע.

הביטחון האישי לכל אדם – אולי זה המקום לבוא ולומר לכל אזרחי מדינת ישראל, שהביטחון האישי הוא ברשותו של כל אדם. אם אתה לא תדע לשמור על ביטחונך האישי, הממשלה הזאת לא תדע לשמור על ביטחונך. לכן זה המקום לומר פה, שכל אחד ייקח את ביטחונו האישי לידיים.

היה ויכוח מר וחרף בין משרד החוץ לבין משרד המשפטים – מי יהיה האחראי להחדיר סעיף באמנה לגבי הסגרת רוצחים שנמצאים בערי מקלט. מה עשו בהסכם אוסלו? הנה ההסכם מונח לפני עם כל מה שהצלחתי לעבור עליו. אין סעיף קטן אחד שאומר ודורש מהרשות הפלשתינית להסגיר מרצחים. אולי בדרך הזאת הם קיבלו את הפתרון.

אני רוצה לומר לכם, חברי חברי הכנסת, הטירוף שאחז בממשלה הזאת להביא הסכם לא בדוק, לא מבוסס, ללא תנאים מגבילים, ללא תקופת מעבר ארוכה, יוביל אותנו למצב שבו המנהיגים שלנו שחותמים היום על ההסכם יעמדו למשפט, תרשה לי לומר, על בגידה במולדת. זה פשוט הפקרת ביטחון. זה פשוט לקרוע חלקים מהארץ ולתת אותם – לא להם. מי קבע מי אחראי לשטח מדינת ישראל? רבין? בגין? זיכרוננו לברכה? יש ספר הקודש המראה את הגבולות של מדינת ישראל.

אני רוצה לומר לכם, חברי חברי הכנסת: ביום כיפור כל אחד עמד והתפלל ואמר אותן מלים: תעביר ממשלת זדון מן הארץ. אחד הדברים שבלטו שם הוא אותה מלה שאומרת: קרע – את רוע גזר דיננו. המלה קרע היא ראשי תיבות של: קלינטון-רבין-ערפאת. וזה ההסכם. הוא התפורר. סליחה.

היו"ר ס' טריף:

מה אתה עושה עם כל הדפים?

חיים דיין (צומת):

הוא התפורר. כמו שההסכם התפורר לו שם – הוא התפורר לי גם כאן. אני מצטער, ככה נראה ההסכם, מתפורר לחתיכות.

היו"ר ס' טריף:

מה אתה עושה עם הדברים האלה? אתה דיברת על יום כיפור שעברנו.

חיים דיין (צומת):

ככה המדינה הזאת תתפורר. הנה, אלה החלקים שלה. כמו שבהסכם התפוררו הדפים לשר החוץ, כך אני רואה את ההסכם הזה מתפורר למדינת ישראל. אני מקווה שהקדוש-ברוך-הוא יעביר את רוע גזר-הדין הזה שהפיל על עם ישראל. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה. יש פה מתחרים גדולים. מאז התחיל חבר הכנסת בא-גד בכל מיני פעולות, אנחנו עדים לפעולות משוכללים כל פעם מחדש. אנחנו צריכים להבין את העניין, שכל הזמן זה צריך להשתכלל.

חבר הכנסת שמואל אביטל, ואחריו – חבר הכנסת שאול עמור; איננו כאן באולם. סליחה, הוא יושב פה לידי. אני מברך אותך, אדוני, לא ראיתי אותך. אני שמח לראות אותך. בבקשה, חבר הכנסת אביטל, חמש דקות יספיקו?

שמואל אביטל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, באופן טבעי, כאשר ההכרעה גורלית כל כך, יש בוודאי פניות מקשת רחבה של אנשים לרבים וטובים מחברי הבית הזה. אלי היו שלושה סוגים של פניות: מושבניקים, אנשי נגב וחברים טובים מההתיישבות מעבר ל"קו הירוק", לרבות ידידים כמו צבי הנדל ואחרים.

לחברים מההתנחלות הסברתי, שאנחנו כהתיישבות עובדת זה למעלה משני עשורים עוברים חוויה; היום המספריים האלה נסגרים, בעצם. אני זוכר את הימים עם עלות הליכוד לשלטון – מה נעשה להתיישבות שלנו, להתיישבות העובדת ההיסטורית. כאשר היום מישהו בוכה בהתיישבות האחרת,

שגם לה יש ערכיה, וגם היא עושה מה שהיא עושה והרבה דברים זהים – אם תלך למושב בגוש-קטיף, הוא לא שונה ממושב במרכז הנגב.

אבל היום אנחנו עדים למה שנעשה להתיישבות שלנו. האמירות והצער הגדול סביב מה שמתקבל אצל המתיישבים היום כפעולה של דה-לגיטימציה שלהם הם בומרנג שממשלות ישראל יצרו, לצערי הרב, ללא אבחנה ביניהן. מה שקרה להתיישבות שאני מתיימר לייצג, היום, כאשר הדברים עומדים באיזה מקום – לי זה כואב מאוד, אבל זה סיכום היסטורי של שני עשורים שבהם העם הזה וממשלותיו קרה לבם, קרה לבן של הממשלות להתיישבות. אחרי שהליכוד השכיב אותנו באיזה מקום האמנו שתבוא הממשלה הזאת, ואני לא רוצה להגיד תחזיר עטרה ליושנה, אבל שתהיה תחושה שההתיישבות הזאת, ובעיקר במושבים, יקרה בה משהו חיובי. אגיד בלשון המעטה, שהאכזבה קשה, מרה, וההתיישבות הזאת חוטפת את המכה הקשה ביותר שלה דווקא מממשלת הציפיות הזאת שלנו.

בשל האכזבה הזו, כפי שאמרתי, באופן טבעי, ובשל – אינני יודע איך להגדיר אותם, אדוני היושב-ראש – שמועות וכתובות למיניהן, אני, באופן טבעי, לא ייאמן, לרבות אתמול בלילה, מאוחר מאוד, היו אצלי קבוצה של פעילי שכונות מבאר-שבע הידועה בציבור כצל"ש – צעירים למען שכונות – שאך לפני כחצי שנה צורפו ללשכת מפלגת העבודה. הם הניפו שני דגלים מתוך אמונה שאומרת: 'יהיה שלום – יהיה טוב לשכונות. הם היו אצלי, לצערי הרב, עד מאוחר אתמול בלילה ותבעו ממני שאני אצביע נגד ההסכם הזה; הם, לא מישהו אחר. מובן שלכולם אמרתי שאי-אפשר להעמיד היום את שגרת החיים על ההצבעות האלה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

מה זה אומר?

שמואל אביטל (העבודה):

והסברתי להם. כמי שמנהל את המאבקים האלה, אני לא עושה שום חשבון פוליטי ביום הזה, ולכן כל מי שרוצה לנצל את הסיטואציה – וכולנו יודעים לספור – אני מציע לו שימתין עם העניין הזה. נפגעת מאוד, לצערי הרב, גם מדרך הפעולה של יושב-ראש הקואליציה. יש גבול. הוא יכול לזרוק על הליכוד מה שהוא רוצה, זו שגרת עבודה בין מצליפים למיניהם, אבל אנא יתכבד ויעשה זאת מול מי שהוא מוצא לנכון, לא לגרור אותי לתוך הדברים האלה.

בהסכם הזה יש – מעבר לדברים שנאמרו פה, והספק הוא כבד, ואני לא יודע באיזו שעה ייתמו הספקות האלה של כמה וכמה אנשים פה. אני לא יודע אם זה יקרה בעוד שעה או בעוד עשר שעות, וההתלבטות קשה. אני אומר לכם, שמי שיקרא, למשל, את הסעיף הקטן, הנידח, נדמה לי בעמוד 232, בעניין החקלאות, ימצא שהחקלאות הישראלית בעצם מופקרת.

משה נסים (הליכוד):

יש שר חקלאות.

שמואל אביטל (העבודה):

אני מקווה מאוד שיימצאו לעניין הזה פתרונות, כי הם לא בשמים. הם לא בשמים. העניין הזה הוא בעצם נדבך נוסף בהתכחשות המתמשכת של הממשלה להתיישבות, אם לא מעבר ל"קו הירוק", הרי לפחות להתיישבות שאני מתיימר לייצג אותה. והנושאים שעלו פה והשאלות הקשות, אין לי צל של ספק שהם מלווים גם את הממשלה – אין לי צל של ספק – ואני מקווה שהספקות האלה יתבהרו יותר ויותר.

אני, כמי שהאמין שנים רבות וזוכר אפילו את ראש הממשלה בדיונים, בשיחות ובמפגשים שונים בשנים האחרונות, מתריס: איך אתה בין אלה שחושבים שאולי צריך לדבר עם אותם גורמים – אני מצדיע לו על כך שהוא קיבל את ההחלטה, אני מצדיע לו. אני מאמין שבכוחו לגרום לכך שבסופו של דבר גם המתנגדים יכירו בכך שנעשה דבר גדול. אני מקווה מאוד, שכמה וכמה דברים שהיו בספק מתבהרים גם בשעות האלה. תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ס' טריף:

תודה לחבר הכנסת שמואל אביטל. חבר הכנסת שאול עמור, בבקשה, ואחריו – חבר הכנסת אסעד אסעד, ואחריו – חבר הכנסת מאיר שטרית.

שאול עמור (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, קטונתי מלנתח את ההסכם הזה בהיבט הביטחוני, כביכול, המפוקפק, ובהיבט הפתלתול של הכבישים והשבילים. אני חושב שהבעיה חמורה הרבה יותר. ההסכם הזה מסמל דבר אחד. הוא לא בומבסטי, הוא אמיתי. ההסכם הזה מסמל את העברת שרביט הציונות מממשלת ישראל הנוכחית לערפאת. ערפאת הפך להיות הציוני, במרכאות או בלי מרכאות, שדבק באדמה, באמונה שלו, ואולי הוא באמת הפך להיות ראש הממשלה של העם היהודי. לא מזמן אמר ראש ממשלתנו, יצחק רבין, בטקס באוסלו, שהוא קרוב משפחה. יכול להיות. יכול להיות שהוא בכלל ממוצא יהודי, ואז פתרנו את הבעיה.

זה ההסכם. ההסכם מגדיר שלושה דברים, שלושה כיוונים אנטי-ציוניים. הכיוון הראשון הוא תחילת הוויתור על ארץ-ישראל כולה. ההסכם הנוכחי מבשר טרנספר של יהודים מארץ אבותיהם, של המתיישבים הגיבורים ביהודה ושומרון. לא, חלילה, טרנספר מרצון. טרנספר מאונס. הדבר השני הוא ויתור על מחציתה של ירושלים ואולי, חלילה – אולי אני מנבא שחורות – על ירושלים כולה. והדבר השלישי – וזאת שמענו בהתקפתו של ראש הממשלה בארצות-הברית על הפזורה היהודית – ניתוק, ניסיון לנתק את תושביה היהודים של ארץ-ישראל מהעם היהודי בתפוצות.

אנחנו יודעים, שהיום המאבק הוא בין ממשלת שמאל, ששואפת למדינה חילונית דמוקרטית שיש בה יהודים ולא-יהודים, לבין מדינה יהודית, ופה ראש הממשלה סתר את עצמו כשהוא אמר הבוקר

בנאומו שהוא מעוניין במדינה יהודית. מדינה יהודית היא עלייה יהודית, היא התיישבות יהודית, והוא תוקף אותם יהודים ציוניים שיושבים בארצות-הברית ובארצות אחרות.

השלב הבא של הסכם אוסלו ב' יהיה הצפה דמוגרפית בארץ-ישראל. כבר התבשרנו לאחרונה, שבחודשים שחלפו מאז ההסכם עם ירדן פלשו כ-15,000 פלשתינים במסווה של עובדים או איחוד משפחות. התהליך הזה נמשך וימשך מכיוון שהסכמו על זכות השיבה של הפלשתינים לארץ-ישראל.

ההסכם הזה עלול להוביל ליום כיפורים ב'. היום זכרנו את חללי מלחמת יום הכיפורים. אני משוכנע, שרבים מהם מתהפכים בקברם בעקבות ההסכם הזה, רבים מבנינו שנפלו למען האדמה הקדושה הזאת. ההסכם הזה עלול להביא למלחמת יום הכיפורים ב', מלחמה עקובה מדם, קשה יותר, רבת קורבנות.

לכן הייתי מציע לממשלת ישראל, עוד היום, קודם כול, לבטל את הסעיף שקורא לדיון ולמשא-ומתן על בירת הנצח, על ירושלים. הרי אנחנו יודעים שההסכם הזה ייפול ויתפוצץ על רקע המלחמה של הערבים על ירושלים.

משה נסים (הליכוד):

הוא לא ייפול ולא יתפוצץ, כי הם יוותרו.

שאול עמור (הליכוד):

אני מקבל את מה שאתה אומר, לצערי הרב. אני רוצה לראות מה הקו האדום של הממשלה הזאת בעניין הזה. מה הקו האדום? ההסכם הזה הוא כבר, למעשה, הסכם קבע, אם לא גרוע מזה. לא שומעים מה הוא הקו האדום של הממשלה הזאת.

לכן אני קורא לממשלה לשוב אל העם, לשוב לשפיות הדעת, ליהדות, לציונות, ובמקום להרים ידיים להרים את דגל מדינת ישראל ואת כל מה שהוא מסמל עבורנו.

אני קורא לממשלה, עוד הלילה – כשם שבקמפ-דיוויד העניק מנחם בגין, זכרו לברכה, חופש הצבעה בהצבעה גורלית כל כך בזמנה, כך היא צריכה לנהוג גם עכשיו. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

אני מודה לחבר הכנסת שאול עמור. חבר הכנסת אסעד אסעד, בבקשה, אחריו – חבר הכנסת מאיר שטרית, ואחריו – חבר הכנסת פלד שיושב מולי. חבר הכנסת שטרית איננו כאן, כך שאתה יכול להקדים. אינני רואה את חבר הכנסת מאיר שטרית באולם.

אסעד אסעד (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני כשנתיים ועשרה ימים אישרה הכנסת את הסכם אוסלו א'. אני נמנה עם אלה במפלגתי שנמנעו בהצבעה על הסכמי אוסלו א', כי האמנתי למה שנאמר כאן על-ידי מנהיגי ישראל ובראשם ראש הממשלה. ראש הממשלה, בדברים שנשא מבימת הכנסת, אמר, שההסכם הזה בינינו לבין הפלשתינים שם קץ למלחמות שנמשכו יותר ממאה שנה, שם קץ לשפיכות הדמים, שם קץ למלחמות, שם קץ לטרור, ורבים רבים במדינת ישראל האמינו להבטחות האלה בעקבות חתימת ההסכם. השמחה בקרב העם בישראל היתה גדולה, וגם בקרב הפלשתינים. השמחה בעולם היתה גדולה.

אבל שנתיים חלפו מאז חתימת הסכם אוסלו א', ואנו רואים וחשים, והציבור חש וגם רואה, שכל ההבטחות שניתנו על-ידי ראש הממשלה ועל-ידי מנהיגי הפלשתינים כמעט התבדו. הטרור גבר לא רק בגבולות מדינת ישראל ובשטחים, אלא בתוך גבולות מדינת ישראל. אנו חזינו, בשנתיים האחרונות, בפעולות של מתאבדים בתוך מדינת ישראל. ראינו מכוניות שהתפוצצו ברחוב דיזנגוף, בבית-ליד, בחדרה, בעפולה ובמקומות אחרים.

אנו רואים, לצערנו הרב, ואני שמעתי זאת יותר מפעם אחת מחברי, לרבות יושב-ראש תנועת הליכוד, ביבי נתניהו: הלוואי שטעינו. היום ניסיתי להשוות מה שאמר ביבי נתניהו לפני שנתיים למה שאמר ראש הממשלה. הוא אמר לו: אדוני, אתה טועה, ואני רואה שהוא אכן טעה. נאמר לנו, שיבטלו את האמנה הפלשתינית, שקוראת להשמיד את מדינת ישראל. האמנה הזו לא בוטלה. השמחה שהיתה בקרב העם בישראל אינה קיימת. תסתובבו ברחובות, תדברו עם האנשים ותראו שזה לא קיים.

אני רוצה להעלות נושא, שאחרים אולי לא חשבו עליו. כאן הולך ומתיישם הסכם בין מנהיגות של ממשלה של מדינה דמוקרטית לבין מנהיגות שהגיעה מתוניס. לאותה מנהיגות שהגיעה מתוניס לא היה חסר כלום: היו וילות, מטוסים פרטיים, רכבים, כסף וחשבונות בנקים. הם ישבו שם כדי לפתור את הבעיה הפלשתינית. לב הבעיה הפלשתינית הם אותם אנשים שהסכם קמפ-דייוויד דיבר עליהם – בעיית הפליטים שחיים במחנות הפליטים. אותם פליטים עדיין חיים במחנות הפליטים בלבנון, בסוריה, בירדן, ומי פותר להם את הבעיה? אותם מנהיגים שהיו בתוניס, יצאו מאותם מחנות. פתרנו את בעיית המנהיגות בתוניס, אבל יש אותה בעיה של מחנות הפליטים שהפכו, יהפכו, למדגרה של מחבלים בעתיד הקרוב לעין. ההסכם הזה לא פותר את הבעיה שהסכם קמפ-דייוויד דיבר עליה.

היתה לי שיחה מעניינת עם שר בכיר, שהיה מפקדי בצבא. הוא אמר לי, שההסכם הזה יביא להפרדה בין העמים. אמרתי לו: על איזו הפרדה אתה מדבר? הרי העם הפלשתיני, בוא נודה על האמת, והעם היהודי במדינת ישראל מחוברים בטבורם זה לזה. הם כמו שני תאומים סיאמיים. הבאתי לו דוגמה מלבנון, שם ניסינו לעשות הפרדה לא בין העמים אלא בין שתי מדינות.

יש שם גדר מערכת, יש מוצבי צה"ל, יש צה"ל שמסייר בפנים, יש צבא דרום-לבנון, ויש טרור. כאן, בתוך יו"ש, לא רק שצה"ל יוצא מהשטחים, אלא יש מתיישבים שנים יום-יום בדרכים ובכבישים ללא אבטחה, ושם הטרור, במקום שיקטן, ילך ויגבר. אם שם, בלבנון, עם כל המערכות האלקטרוניות שיש לנו – ואין שם אזרחים, אין ילדים, אין זקנים, אין טף, לא מצליחים להגן על דרום-לבנון, אז ודאי שלא נצליח לעשות את הפירוד הזה שמדברים עליו. איך יעשו הפרדה בין טול-כרם לבין נתניה? איך יעשו הפרדה בין קלקיליה לבין כפר-סבא? איך יעשו הפרדה בין עפולה לג'נין? אני פשוט לא מבין זאת.

הוא אמר לי: אנו נפסיק לתת לפלשתינים להיכנס לתחומי מדינת ישראל. אמרתי לו: עובדים בתוך מדינת ישראל יותר מ-100,000 פועלים. הוא אמר לי: לא, אין 100,000. הוא אמר 50,000. אותם 50,000, שמחר אתה מונע מהם להיכנס לתוך שטח מדינת ישראל, יעסקו בדבר אחד – מי שישב בבית, ויש לו עשרה ילדים, הוא רוצה לתת להם אוכל. אתה מביא במקומם אנשים מחוץ-לארץ כדי לעבוד – – –

משה פלד (צומת):

כבוד היושב-ראש, אין כאן שר. זה בסדר, העניין הזה?

היו"ר ס' טריף:

הבנתי. אנו נטפל בעניין הזה.

אסעד אסעד (הליכוד):

הממשלה לא שומעת ולא רואה. זה לא חשוב אם נוכח שר או לא נוכח שר.

משה פלד (צומת):

כבר יותר משעה שהממשלה בורחת מהדיון הזה. אין כאן שום שר מהממשלה.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת פלד, אני כאן רבע שעה. שמעתי את הערתך. נטפל בכך. בבקשה.

אסעד אסעד (הליכוד):

אז הוא טוען, אדוני היושב-ראש, שאותם פועלים לא יעבדו כאן.

משה פלד (צומת):

אולי אתה כבר נציג הממשלה, סגן שר הפנים?

היו"ר ס' טריף:

אני לא סגן שר הפנים, ואני מבטיח שגם לא אהיה בקרוב. אל תדאג. הכול יהיה בסדר. בבקשה.

אסעד אסעד (הליכוד):

חבר הכנסת פלד, אותם פועלים לא יעבדו בגבולות מדינת ישראל. יביאו אנשים זרים במקומם. אותם פועלים, אדוני יושב-הראש, יחזרו הביתה, ואם אין אוכל לילדים, גם יעסקו בטרור. ההפרדה הזו בין העמים אינה קיימת, לא תהיה קיימת, ולא יכולים לעשות אותה לא עכשיו ולא מחר ולא בשום הסכם.

מדברים על כבישים עוקפים. אני חושב שזו המצאה. זה כמו מטות קסם. מה זה כבישים עוקפים? גם בלבנון ניסו את השיטה של כבישים עוקפים. שם אין מתיישבים, אין ילדים שנעים על הכבישים האלה ואין זקנים. מי שנע על הכבישים האלה – צה"ל, וגם בכבישים העוקפים האלה היו הרבה יותר פיגועים. גם כאן יהיו יותר פיגועים. כל מטות הקסם האלה שמדברים עליהם אינם יכולים לפתור את הבעיה ואינם יכולים ליישם את ההסכם.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אז מה אתה מציע?

אסעד אסעד (הליכוד):

אני לא ראש ממשלה שאציע.

היו"ר ס' טריף:

אודה לך אם תצמצם את הסיכום שלך כי – – –

אסעד אסעד (הליכוד):

רק שלשום, לפני כמה חודשים, בעצם, אחרי הפיגוע בבית-ליד, חברי כנסת ממפלגתך, אדוני ראש הממשלה, קראו לצה"ל להיכנס שוב לעזה. אז היתה עזה, והיום יש הרבה "עזות" שתהיינה צמודות מאוד לגבולות מדינת ישראל.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

מה זה רע?

אסעד אסעד (הליכוד):

ראש הממשלה אמר בארצות-הברית – – –

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

מה זה רע?

אסעד אסעד (הליכוד):

ראש הממשלה אמר בארצות-הברית, וזה מעניין: אין זכות מוסרית למנהיגי יהדות ארצות-הברית ולמנהיגי היהודים להתערב ולבקר את ממשלת ישראל שנבחרה בצורה דמוקרטית במדינת ישראל. אבל אני חושב, שאין זכות מוסרית לראש הממשלה, שמביא הסכם, שקורע את העם הזה. אם הוא רוצה הסכמים מהסוג הזה, כדאי לו שילך לעם. אני לא רוצה לומר, שההסכם הזה עובר על-ידי כמה אנשים. הוא אומר על יהודי ארצות-הברית שהם לא משרתים בצבא, אבל יש כאלה שנמצאים ומעבירים את ההסכם, בצורה אידיאולוגית, שמתנגדים לשרת בצבא. אז מוסר – כדאי לו שיבדוק את עצמו לפני שהוא מדבר. לכן אני אתנגד להסכם.

היו"ר ס' טריף:

תודה. חבר הכנסת מאיר שטרית, אחריו – חבר הכנסת משה פלד, ואחריו – חבר הכנסת אריאל ויינשטיין.

מאיר שטרית (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מצטער על כך שאיש מהממשלה לא נמצא כאן כדי לשמוע.

היו"ר ס' טריף:

נמצא כאן סגן שר החקלאות.

מאיר שטרית (הליכוד):

אני מעריך מאוד את ידידי חבר הכנסת נואף מסאלחה, אבל אני חושב שבדיון כזה צריך להיות נציג הממשלה ליד שולחן הממשלה.

היו"ר ס' טריף:

אנחנו הזמנו נציג ממשלה לכבודך, אדוני. אני מקווה שהוא יגיע. אתה יודע שאני מעריך אותך מאוד, לכן אני מקווה שיבוא לשמוע אותך. הוא גם מכבד את הנוכחים.

מאיר שטרית (הליכוד):

אני מכבד את הנוכחים בהחלט, אבל בדיון כזה חשוב מאוד שנציג הממשלה יהיה פה, בעיקר לאור הדיון העמוק והגדול שהממשלה קיימה בהסכם הזה.

משה פלד (צומת):

אתה לא יכול לקרוא לחבר הכנסת וליד חאג' יחיא נואף מסאלחה.

מאיר שטרית (הליכוד):

טעיתי. אדוני היושב-ראש, אני יודע שנציגי הממשלה והקואליציה זורקים, בדרך כלל, על דוברי הימין: אין לכם שום הצעה אלטרנטיבית, הביקורת שלכם לא רלוונטית, ממילא אתם מתנגדים לכל הסכם שנביא.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר לכנסת ולחברי: נוח לי לעמוד על הבמה הזו כמי שלא התנגד להסכם אוסלו. לא הצבעתי נגד ההסכם אוסלו א' חרף המשמעת הסיעתית, כי חשבתי שצריך באמת לחפש דרך לחיות עם הפלשתינים ולהגיע אתם לשלום. אני לא שיניתי את תפיסתי העקרונית ורציתי לתת הזדמנות לממשלה לעשות הסכם שלום.

אבל מה היתה הציפייה שלי ושל הציבור הרחב בארץ מההסכם ההוא? שהנה ימים באים ובאמת איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו ישב ובאמת יהיה שלום ושקט.

משה נסים (הליכוד):

על כל פנים הבטיחו זאת.

היו"ר ס' טריף:

כל כך מהר.

מאיר שטרית (הליכוד):

תנו לשמש לעלות. אני נתתי לשמש לעלות. והנה מאז ההסכם עברה תקופה די ארוכה. לית מאן דפליג שהיא היתה תקופת מבחן אמיתית להסכם הזה. והיום, בזמן שעבר מאז נחתם ההסכם, הממשלה איננה עומדת, לצערי הרב, על כך שהפלשתינים יקיימו את חלקם בהסכם.

אציין רק אחדים מהסעיפים. ראשית, ביטול הסעיפים שנוגעים להשמדת ישראל באמנה הפלשתינית. זו ההתחייבות שעליה חתם ערפאת קבל עם ועולם. זה לא התקיים עד עצם היום הזה. שנית, מלחמה בטרור. הרי בהסכם היה כתוב שהרשות הפלשתינית תילחם בטרור לצדה של ישראל ותמנע פיגועי טרור בישראל. שלישית, הפסקת תקיפתה של ישראל. שמענו את נאומיו של יאסר ערפאת מכל במה. הדברים הוקלטו, נאמרו בטלוויזיה, ברדיו. והדברים נאמרו בצורה חריפה. אדם שפניו לשלום לא יכול לעמוד על אותה במה ולקרוא לג'יהאד נגד ישראל.

התירוצים אינם מקובלים עלי כל כך. כשסאדאט בא לירושלים ועמד על הבמה הזו, היה ברור לעמו שהוא שינה את גישתו ואת דרכו, שפניו מועדים לשלום. הוא שכנע לא רק ישראלים בכנותו אלא גם את עמו. חשוב לא פחות כשהוא מדבר אל העם שלו להסביר הלכה למעשה שהוא באמת מתכוון לשלום. זה לא הרושם שמתקבל מיאסר ערפאת.

דבר שולי וקטן כמו גנבת כלי רכב – איזה הסכם שלום יש כאשר נגנבים מארץ-ישראל 25,000 כלי רכב בשנה, חלק גדול מהרכב הזה מוצא את דרכו לרצועת-עזה, ליריחו, מפורק? תמורת 300 שקל אפשר לקבל רשיון של הרשות הפלשתינית.

היו"ר ס' טריף:

אפילו על גנבות הבנקים אנחנו לא מצליחים להתגבר, חבר הכנסת שטרית.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

הם משמשים את ראשי הרשות.

מאיר שטרית (הליכוד):

אני מגיע לעניין הזה. חבר הכנסת סאלח טריף, אינני מדבר על מלחמה במכת הגנבות. זו מלחמה אחרת, של משטרת ישראל. אני מדבר על העובדה, שאדם שגנב רכב ומגיע אתו לרצועה יכול תמורת 300 שקל לקבל רשיון רכב.

היו"ר ס' טריף:

אני חשבתי שזה לא היה קודם, כששלטנו ברצועה.

מאיר שטרית (הליכוד):

היה. אבל אדם לא היה יכול לקבל תמורת 300 שקל רשיון לרכב אם הוא גנב אותו. הוא יכול היה לפרק אותו ולמכור את החלקים, אבל לא לנסוע בו באופן רשמי.

היו"ר ס' טריף:

הוא קיבל יותר.

מאיר שטרית (הליכוד):

מה עוד שאנשי הרשות עצמם נתפסו נוסעים במכוניות גנובות. אז יש לי בהחלט שאלה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ב"סובארו" שלי נוסע שוטר שניהל משא-ומתן.

היו"ר ס' טריף:

ה"סובארו" שלך לא מעניין אותם, חבר הכנסת לנדאו.

מאיר שטרית (הליכוד):

עוזי, במיוחד גנבו את ה"סובארו" שלך, כדי שייסע בו איש משטרה.

עוזי לבדאו (הליכוד):

לכן אני מתנגד להסכם. אחרת הייתי מצביע בעד.

מאיר שטרית (הליכוד):

בדיוק. הנה הבאתי רק ארבע דוגמאות לכך שהרשות הפלשתינית איננה מקיימת את חלקה בהסכם.

נקודה נוספת, אדוני היושב-ראש, כשאתה הולך להסכם שלום, אתה מצפה לראות היערכות לשלום. וכשאנחנו מדברים פה על היערכות להסכם אוסלו ב', כמו שנעשתה היערכות להסכם אוסלו א', הרושם שמתקבל אצל כל בר-דעת הוא, שההיערכות היא לא לשלום אלא למלחמה. מקימים גדרות, עושים כבישים עוקפים, קשת צבעים א', קשת צבעים ב', כלבים, משטרה, קווי תפר, היערכות מסיבית רצינית. מה זה? זו היערכות לשלום?

אדוני היושב-ראש, הרי מדברים פה על השקעות של מיליארדים בשטח. אם באמת פנינו לשלום ופניהם לשלום, למה ההיערכות הזו, העולה מיליארדים, כדי להתכונן לשלום הזה? להיפך, ציפיתי שהסכם השלום הזה יחסוך למדינת ישראל מיליארדים בהוצאות הביטחון, לא להיפך. זה מגדיל את הוצאות הביטחון בצורה דרסטית ויוצר סימן שאלה, לאן פנינו מועדות.

אדוני היושב-ראש, כל אלה ניחא. הדבר החשוב ביותר בעיני הוא, שהממשלה בהסכם הזה מתפרקת, לצערי הרב, מנכסיה אחד לאחד בלי לקבל חזרה תמורה ממשיה. אני שואל, וברצינות: איזה מין צורת ניהול משא-ומתן זו? איפה החוכמה הטקטית, שלא לדבר על האסטרטגיה? הרי מה הממשלה עושה בהסכם הזה? היא בעצם כבר מסרה לפלשתינים את שמונה הסמכויות של השלטון האזרחי. היא מוסרת להם את שש הערים ביהודה ושומרון.

משה נסים (הליכוד):

שבע.

מאיר שטרית (הליכוד):

שבע ערים. מוסרת להם את השליטה בכל היישובים הערביים ביהודה ושומרון, עם תחנות משטרה באמצע. דהיינו, אותם שלושה אזורים מפורסמים במפות: אזורים A, B ו-C. אזור A הוא רשות פלשתינית עם ריבונות ועם הכול. אזור B המסומן בצהוב – גם הוא מחולק לשניים. באזורים הצהובים הגדולים מעבירים להם את כל הסמכויות האזרחיות: תכנון ובנייה, רישום בטאבו, שליטה בקרקע

המהותית מעבירים לכל האזור הצהוב. בתוך האזור הצהוב עצמו, ברוב הערים נוטים להקים תחנות משטרה. וכך הם יכולים לא רק לשלוט על הסדר.

משה נסים (הליכוד):

כך גם באזור C.

היו"ר ס' טריף:

מה יש בזה?

מאיר שטרית (הליכוד):

אני אגיע לעניין זה. לא רק לשלוט בקרקע ובמים ובכל המתלווה לחיים האזרחיים, אלא גם לשלוט בסדר הציבורי, לנקוט פעולות נגד אותם כפרים, לעשות כל פעולה שנראית להם בשטח. וכן באזור C שבעתיד יתרחב עוד יותר.

עכשיו ניחא, אתה עושה הסכם, אתה בעצם מוותר. ויתרת על הסמכויות האזרחיות, ויתרת על שליטה בערים, נתת סמכויות שליטה ופיקוח על הסדר הציבורי ועל הקרקע, הכנסת שוטרים לכל מקום. הכול בסדר. אז אני שואל אותך, אדוני היושב-ראש, כשאתה הולך כל כך רחוק, מה עוד יישאר בידי הממשלה לתת?

היו"ר ס' טריף:

הנה השרה אורה נמיר הגיעה לכבודך, לקראת סיכום דברך.

מאיר שטרית (הליכוד):

מה עוד יישאר, אדוני היושב-ראש, בידי הממשלה לתת לקראת הסדר הקבע? לא יישאר לה דבר. כבר התפרקו מכל הנכסים. אם זה המצב, אני הייתי מעדיף, אדוני היושב-ראש, טקטית ואסטרטגית, לדלג על הסכם הביניים ולגשת ישר למשא-ומתן על הסדר קבע. בוא נראה, או שיש לנו הסכם שאנחנו יכולים לחיות אתו, או שנפרק אותו. אם ההסכם הזה באמת יעמוד, אפילו לגרסתם של ראש הממשלה ושל הממשלה, וירושלים באמת תישאר בהסכם הקבע מאוחדת ושלמה, וצה"ל יישאר על הירדן, ולא תהיה זכות שיבה המונית לפלשתינים, ובאמת הביטחון של ישראל יובטח, והיישובים היהודיים ומרכזי האוכלוסייה יישארו בידינו – אני הראשון לתמוך בהסדר הקבע הזה. אבל היום, כשאתם מתפרקים מנכסיכם, לא נשאר דבר להציע לפלשתינים.

ואני שואל את הממשלה, מה באמת תעשו אם מחר ייגמר הסכם הביניים – – –

היו"ר ס' טריף:

אתה התפרקת גם מזמנך החופשי.

מאיר שטרית (הליכוד):

אני כבר מסיים, אדוני. מה תעשו אם ייגמר זמן הסדר הביניים, יגיע זמן המשא-ומתן על הסדר קבע והפלשתינים יגידו "נייט"? שום דבר, אנחנו רוצים את ירושלים, אנחנו רוצים שייתנו לנו את א', את ב', את ג', ואולי גם דברים אחרים. מה תגיד הממשלה אז, לא ניתן? נלך חזרה לשטחים האלה? תיכנסו למלחמה על יהודה ושומרון, נגד היישובים האלה? מה תעשו?

האמת היא, אדוני היושב-ראש, כמו שאמר השר יוסי שריד, וצריך לומר לזכותו שהוא אומר את האמת, את מה שהוא באמת חושב ומתכוון לו, שהממשלה באמת יוצרת מצב בלתי רברסבילי של חלוקת ארץ-ישראל, שיש בה, לצערי הרב, סממנים רבים מאוד של הקמת מדינה עוד לפני שקיבלנו את התמורה המתבקשת – שלום. אני עדיין לא רואה, אדוני, את השלום הזה בשער; הוא אפילו לא מצלצל, ההסדר הזה.

משפט אחרון, אדוני היושב-ראש. בהסדר הביניים הזה לא לילד הזה התפללנו. על כן אני מתנגד להסדר הביניים הזה.

היו"ר ס' טריף:

אני מודה לך. חבר הכנסת משה פלד, ואחריו – חבר הכנסת אריאל ויינשטיין.

משה פלד (צומת):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, בערב המר והנמהר הזה אינני מעוניין לדבר על ההסכם האומלל הנקרא הסכם אוסלו ב'. אינני רוצה לדבר על קריסת הערכים הציוניים, אינני מעוניין לדבר על הפקרת ההתיישבות בארץ-ישראל, לא על הפקרת ביטחון המתיישבים ביש"ע ולא על הפקרת ביטחונם של אזרחי מדינת ישראל כולה.

לא אדבר על אופן קבלת ההחלטות בממשלה ובצוותים העייפים הנרדמים לאחר לילות ללא שינה. לא אדבר על הבהילות והחיפזון שליוו את הנושאים ונותנים הן בקביעת העובדות בשטח – וראינו זאת במפות – והן בניסוחים המשפטיים הרשלניים. לא אדבר על כך שבהסכם הזה אין כלל קווים אדומים, אין קווי עצירה ואין נקודות לשינוי החלטה. והרי הגו אותו אנשי צבא, מר ביטחון, הוא יודע בדיוק מה זה קו עצירה ומה היא נקודת החלטה ומה היא נקודה לשינוי החלטה. אבל אין בו קווים כאלה.

אינני מעוניין לדבר על המדינה הפלשתינית שהוקמה בטאבה, גם לא על ירושלים שחולקה מחדש ולא על שחרורם של אלפי רוצחים. גם את פניותי אעשה לא אל ראש הממשלה ולא אל שר החוץ, שהרי השניים האלה איבדו כל בושה, כל חזון ציוני ויהודי וכל חזונם היום הוא חזונה של המדינה הפלשתינית.

לא אפנה גם אל חברי הכנסת של מפלגת העבודה. הם הולכים כעדר עולפה, עיוור ומסומם. גם אל חכמי התורה ואל גדולי התורה לא אפנה, הם יודעים היטב היום את גודל האסון.

לאחר ההצבעה על שריון חוק רמת-הגולן הבנתי כי פנייתי חייבת להתמקד באשה אלמונית, האשה שקבעה אולי יותר מכולם את גורל חוק רמת-הגולן, ונראה שהיא גם תקבע את גורלה של מדינת ישראל, של ארץ-ישראל ואולי את גורלו של העם היהודי כולו. מה לעשות, רבותי, זאת הפוליטיקה הישראלית. האשה האלמונית הזאת היא שתקבע את שלמותה ועתידה של ירושלים, היא זו שתקבע את ביטחונם של אזרחי מדינת ישראל, היא זו שעל פיה יישק דבר בכל הקשור לחזון הציוני בארץ-ישראל.

אני פונה אלייך ישירות, גברת גולדפרב. המעשה שעשה בעלך, חבר הכנסת גולדפרב, אין לו כפרה, ואני מדגיש זאת במיוחד לאחר יום הכיפורים.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

סליחה, אפשר להעיר לך משהו?

משה פלד (צומת):

לא עכשיו, אחרי הנאום שלי.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

חבר הכנסת פלד, אשתך חברה במרצ.

משה פלד (צומת):

נכון.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

ואתה רוצה שנעשה כך עם אשתך?

משה פלד (צומת):

בבקשה. אני רוצה להזכיר לך, שרת העבודה והרווחה, שבנאומי של ראש הממשלה מדוכן זה על רמת-הגולן הוא דיבר אל מזכירת קיבוץ מרום-גולן דרורה – – –

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

לא. לא.

משה פלד (צומת):

אל תגידי לי לא. ואני מבקש ממך עכשיו לא להפריע לי לדבר.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

למה – – –

משה פלד (צומת):

אני פונה אל גברת גולדפרב ישירות.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

מה זה שייך? נביא את אשתך לכאן.

משה פלד (צומת):

המעשה שעשה בעלך, גברת גולדפרב, הוא מעשה שאין לו כפרה. כבוד היושב-ראש, אני מבקש את הגנתך.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אשתו חברת מרצ.

היו"ר ס' טריף:

כבוד השרה, תודה. בבקשה.

משה פלד (צומת):

כבר הדגשתי ואמרתי, על-פי החלטתך יקום או ייפול הסכם אוסלו ב' ועמו עתידו של עם ישראל וקיומה של מדינת ישראל. ולכן אני פונה אלייך, גברת גולדפרב, בצורה הישירה והכנה ביותר. עשי חשבון נפש עם עצמך, חשבון נפש עם מצפונך, עם בעלך ועם ילדייך. הרי את עדיין זוכרת לפי איזה מצע נבחר חבר הכנסת גולדפרב, לפי איזה מוסר ולפי איזה ערכים הוא הגיע לכנסת ישראל. חשבי כיצד יסתכל על עצמו בראי, כיצד יסביר לילדיו את מעשה הבגידה הזה, כיצד יוכל ללכת ברחוב כשהאצבעות מופנות אליו. כיצד תוכלי את להמשיך ולחיות עם השקר הנורא שעושה בעלך. כיצד תוכלי לשאת את האחריות הכבדה הזאת של רצח ישראלים באשר הם, כיצד תוכלי לשאת את המשא הכבד הזה.

זכרי, גברת גולדפרב, החלטתך והטלפון האחרון שלך אל בעלך הם אלה שיקבעו את גורלה של מדינת ישראל ואת עתיד המעשה הציוני המפואר. עיני עם ישראל נשואות אלייך, גברת גולדפרב, קומי באומץ ועשי מעשה. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

תודה לחבר הכנסת פלד. חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת אברהם הירשזון, ואחריו – חברת הכנסת נעמי חזן.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אתרכז, ברשותכם, במישור הכלכלי של ההסכם הנורא הזה, ככל שניתן בחמש דקות. בשעתי ציינתי, שהסכם אוסלו א' סולל את הדרך למדינה פלשתינית, בין השאר משום שאנשי מכס ישראלים ורשות הנמלים הישראלית לא יוכלו לפקח על מטעני הייבוא ועל מסי הייבוא שייגבו בנמלי עזה ויריחו שהותר להם להקיםם. ואכן, המציאות מוכיחה שאין לנו דריסת רגל בעזה ויריחו. לכן ייווצר הכרח להקים, לאחר הקמת הנמלים האלה, תחנות מכס בגבולות שבין האוטונומיה וישראל, ואלה סממניהם של שתי מדינות.

עתה, באמצעות הסכם אוסלו ב', סוללת הממשלה הזו את הדרך לירושלים מחולקת, כשחלקה המזרחי הוא בירת פלשתיין. לא יקום ולא יהיה.

כיצד סוללת הממשלה את הדרך הזאת? על מה אני מבסס את הערכתי? ראשית, בהסכם החדש נאמר, שהרשות הפלשתינית תקום עבור העם הפלשתיני בגדה המערבית וברצועת-עזה. שנית, ירושלים המזרחית מופיעה במפה במצב הנותן להם יסוד לתביעה שירושלים היא אזור C, שיועבר בשלבים לידי הרשות. שלישית, נקבע שבירושלים המזרחית יושבים פלשתינים; לא ישראלים, אלא פלשתינים בעלי זכות בחירה, שכאמור, הרשות מוקמת למענם.

אומרים לי שירושלים מחוץ להסכם. בולשיט.

אברהם פורז (מרצ):

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת ויינשטיין, מחקנו את המלה מהפרוטוקול.

אברהם הירשזון (הליכוד):

איזו מלה?

היו"ר ס' טריף:

שלא היתה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

בולשיט. אני לא יודע אם אפשר למחוק. אבל כן תמחק, לא תמחק.

היו"ר ס' טריף:

אדוני, יש דברים מיותרים.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

בירושלים נמצאים פלשתינים המשתתפים בבחירות. הם בשר מבשרו הבאוש של ההסכם הזה.

הלאה. ההסכם קובע, שמסים ישירים המשולמים על-ידי פלשתינים העובדים ביישובים ישראליים יועברו במלואם לידי הרשות. ומי יגבה את המסים האלה מהפלשתינים בירושלים? יגבה אותם משרד מס הכנסה הממוקם במזרח-ירושלים, אשר מנהלו היהודי הועבר למשרד חדש, פקיד שומה חדש שהוצב בחשאי במערב העיר. ישראל נסוגה מגביית מסים במזרח העיר. הוכחה נוספת לנסיגה הזאת היא העובדה, שתיקי הנישומים הפלשתינים נשארים במזרח העיר, ומי שמחזיק בתיקים הוא גם מי שגובה את המס.

תשאל, אדוני היושב-ראש, מה זה משנה – הרשות תגבה את המסים בירושלים במקום שישראל תגבה אותם ותעבירם לרשות. מה זה משנה? העברת סמכות הגבייה לפלשתינים משמעותה, שהרשות תוכל גם לקבוע את גובה המס בירושלים המזרחית. וכבר ידוע שהרשות מתכוננת לגבות מס ערך מוסף הנמוך בכ-12% מזה שבישראל. במקום 17% אצלנו, יגבו אצלם 15%. אין ספק שהיא מתכוננת לקבוע ולגבות גם מסי הכנסה נמוכים יותר מאשר בישראל.

גברתי סגנית השר, אין אפשרות לקיים עיר מאוחדת כאשר שיעורי המס בה שונים זה מזה. מה יקרה כשיש פערים של מס? תושבי ירושלים היהודים יזעקו חמס, שבשל רמת המסים הנמוכה במזרח העיר עסקיהם נפגעים ומצטמצמים. הפלשתינים תושבי מזרח העיר לא ייתנו להעלות את המסים ולהשוותם לאלו שבישראל, גם אם ישראל תתחנן ותלחץ. הפלשתינים במזרח העיר יטענו – ובצדק, מבחינתם – מדוע ברמאללה ובבית-לחם המסים נמוכים ואצלנו רוצים להעלותם ולהשוותם למסים בישראל?

ומכאן ועד לחלוקתה של ירושלים הדרך קצרה.

תגידו, חברי הכנסת משמאל, שאני הוזה ושוזה חלום בלהות. האם לא הייתם אתם, אנשי השמאל בממשלה הזאת, שכולה שמאל, האם לא הייתם אומרים לפני שלוש-ארבע שנים בלבד, שכל מי שאומר שרבין מוביל למדינה פלשתינית בגבולות 1967 שירושלים בירתה הוא סהרורי והוזה?

במקום יציבות והפרדה בין העמים, שאתם חותרים לה, יוצר מחדל יום כיפורים ב' זה, הנקרא אוסלו ב', אי-יציבות, יוצר מוקד לסכסוכים מתמשכים בירושלים, לב העם היהודי. אתם מובילים לביירותיזציה של ירושלים.

יצחק רבין בצעירותו, בשנת 1948, חילץ את ירושלים מהמצור. יצחק רבין בזיקנתו, בשנת 1995, מכניס את ירושלים למצור חדש. ממלחמת שחרור הרואית עבר רבין למלחמת חנק נוראה. רבין ייזכר בהיסטוריה על מעשיו בשנת 1948 ובשנת 1995. רבין יישפט על-ידי ההיסטוריה על המצור ששם בשנת 1995 על ירושלים, העלולה להתמזער במלתעותיה של מדינה פלשתינית.

לא יקום ולא יהיה.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת אברהם הירשזון, בבקשה. אחריו – חברת הכנסת נעמי חזן.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, גברתי סגנית השר, רבותי חברי הכנסת, ודאי שבמסגרת חמש הדקות שניתנות לכל דובר אי-אפשר למצות את כל ההסכם האומלל הזה שנחתם בווישינגטון ולהתייחס אליו ברצינות. וכך, אדוני היושב-ראש, גם דיונים מסוג אחר, אף שאני חושב שהדיון הזה חשוב ועקרוני מאוד בחייה של הכנסת הזאת. אני חושב שגם ראש הממשלה היה צריך להיות נוכח ולשמוע מה שחברי הכנסת אומרים. אבל אם לא הוא, לפחות – – –

היו"ר ס' טריף:

יש כאן שרה ויש סגנית שר. יש בהחלט ייצוג מוצלח. הם מעבירים את כל רחשי הלב.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אני מעריך מאוד את השרה אורה נמיר. סליחה, לא ראיתי את השרה.

דן תיכון (הליכוד):

אתה יודע מה היתה עושה השרה אילו שר בממשלת הליכוד היה יושב בתא שבצד האולם.

היו"ר ס' טריף:

תן בכל זאת קרדיט לשרה אורה נמיר.

דן תיכון (הליכוד):

היא היתה מזמינה אותו לשבת ליד שולחן הממשלה. אני מציע שהשרה תעבור לשולחן הממשלה.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אעבור.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אני מכיר את השרה אורה נמיר, ואני מאמין שהיא באמת שומעת ומתייחסת לכל הדברים בכל מקום שהיא נמצאת, אבל ההערה נכונה. שר מן הראוי שישב במקומו.

אדוני היושב-ראש, שמחתי לשמוע שראש הממשלה החליט להחליף עיסוק: מעיסוק בנכסי דלא נידי הוא התחיל לעבור לתחום חדש, לערכים, כשבא ואמר שהוא מחליף נכסי דלא נידי בערכים. אני רק רוצה לומר לו, שאילו ידע מה הם נכסי דלא נידי, הוא היה יודע שלהעביר נכסים דלא נידי של קבלן פשוט אורך לפעמים שלוש-ארבע שנים, והוא פה מוכר את הבית השלישי בשבוע ימים. אילו היה אכן קבלן ויודע מה הם נכסי דלא נידי, הוא היה גם בנושא הזה זהיר מאוד ולא מזדרז בו כפי שהוא עושה.

על איזה ערכים הוא מדבר? מה הוא מחליף? במשך אלפיים שנות גולה היהודים אומרים "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני, תדבק לשוני לחכי". זאת היתה תקוותם היחידה עוד מזמן גלות בבל. לאחר מכן, המשוררים בכל הדורות – על מה הם דיברו? מה החזיק את היהודים בגולה אם לא השאיפה לעלות לארץ-ישראל, אם לא ירושלים? הרי רק אתמול, ביום הכיפורים, לאחר שתקעו בשופר, מה שרנו? – "לשנה הבאה בירושלים". אולי במקום "בירושלים הבנויה" צריך היה לשיר "בירושלים המאוחדת", משום שאני חושש מאוד שהממשלה הזאת תביא לכך שבשנה הבאה ירושלים לא תהיה מאוחדת.

יכול לבוא ראש הממשלה ויכולים לבוא נציגי הממשלה בזה אחר זה ולטעון מהדוכן הזה: אנחנו בעד ירושלים מאוחדת. רבותי, מי מאמין לכם? אתם באמת חושבים שהעם מאמין לכם? הוא שמע אתכם פעם ראשונה בענייני רמת-הגולן; שמע אתכם פעם שנייה בענייני השיחות עם ערפאת – אם הוא לא ישנה, אתם לא תשוחחו, וכו' וכו', והמשתתפים לשוחח והוא עושה בדיוק מה שהוא רוצה; הוא שמע אתכם בענייני הבורסה; הוא שמע אתכם בעניין אחר עניין, ואין עניין אחד שהוא אמת. בכל דבר מסתבר עכשיו שאתם משקרים לציבור. ואתם רוצים שהוא יאמין לכם עכשיו בעניין ירושלים?

ההסכם הזה, בלי להיכנס לפרטיו, אומר בפירוש את הדברים הבאים: מדינה פלשתינית לצד מדינת ישראל; ירושלים לא מאוחדת אלא חצויה – כבר היום אנחנו רואים ניצנים של מדינה ושל בירה פלשתינית בירושלים; וויתור, שיכול להיות טרגי לשנים הבאות, ויתור על מקורות המים. ואתם במין ששון, במין שמחה, בשעטה, מוותרים על הכול. אז מה תבואו ותגידו? הנה, במלחמת המפרץ, ממרחק של 300-400 קילומטר הטילים נחתו על תל-אביב.

זו אחיזת עיניים. זה כמו שיושב צבא פלשתיני – בעוד 10, 15, 20 שנה זו תהיה מדינה פלשתינית עם צבא פלשתיני, ואף אחד מכם לא יוכל למנוע מהם, גם לא הממשלות הבאות.

כיליד תל-מונד כבר חוויתי את החוויה הזאת של גבול במשולש, כאשר כילד הייתי צריך יחד עם הורי לפנות את מקום יישובי. לא הייתי רוצה לחזור על כך פעם נוספת, אבל אתם מובילים אותנו לכך.

והגדיל לעשות ראש הממשלה, ובשצף קצף. מה הוא חושב, שיהדות ארצות-הברית היא סיעת המערך בכנסת? הוא יצא בשצף קצף מול – – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

הוא צודק.

אברהם הירשזון (הליכוד):

הוא צודק? מחר אתה תתגעגע אליהם. דע לך – – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

הוא צודק. שלא ינהלו את מדינת ישראל מהווילות שלהם שם.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אל תשתחצן. אל תשתחצן. דע לך, עם ישראל, העם היהודי שיושב במדינת ישראל הוא חלק מהעם היהודי שיושב בכל רחבי העולם, והעם היהודי שיושב ברחבי העולם הוא חלק ממדינת ישראל, מהעם היושב פה, במדינת ישראל, ורק כאשר הם מחוברים ביחד זה עם יהודי חזק. ראש הממשלה נזקק להם בעבר ועוד יזדקק להם בעתיד, אבל הוא בא ופורט את הדבר לפרוטות של כסף ושואל: כמה שילמתם? האם גם זה נכסי דלא נידי? הוא שואל: כמה שילמתם? כמה אתם משלמים בכלל? האם זה קנה המידה? הרי כל הזמן אנחנו אומרים: לא זה קנה המידה. אנחנו רוצים שאתם תהיו פה, אנחנו רוצים שאתם תהיו מעורבים ולא רק שתיתנו את הכסף שלכם. והנה בא ראש הממשלה ואומר: כמה שילמתם? זה הקריטריון.

אדוני היושב-ראש, מאחר שהשעון מורה שאני חייב לסיים אף שיש עוד הרבה דברים לומר, אומר רק שהדבר החשוב ביותר הוא שאולי יקרה היום נס והממשלה הזאת אכן תיפול, וזו תהיה שנה טובה וחתימה טובה לכל עם ישראל. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

חברת הכנסת נעמי חזן, בבקשה. אחריה – חבר הכנסת משה נסים.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בעוד שעות אחדות נצביע על ההסכם ונכריז, בעצם, קבל עם ועדה, שמסתיים הכיבוש. בכך, בסיום הכיבוש, ניתנות הערבויות העתידיות הטובות ביותר לביטחונה האמיתי של מדינת ישראל.

אדוני היושב-ראש, ההסכם הזה הוא הסכם מורכב ומסובך; הוא גם הסכם זמני במהותו. חשיבותו של ההסכם הזה בכך שזו רק התחלה, אבל התחלה בדרך הנכונה מבחינתה של מרצ. אנחנו נתמוך בהסכם הזה בכל מאודנו אף-על-פי שהוא איננו ממלא את כל ציפיותינו. נתמוך בהסכם קודם כול משום שהוא מניח את היסוד להגדרה עצמית פלשתינית לצד מדינת ישראל – ויש כאן הבדל גדול בין מרצ לבין מפלגת העבודה, משום שאנחנו אומרים: מונחת כאן התשתית לא לישות פלשתינית לצד מדינת ישראל אלא למדינה פלשתינית לצד מדינת ישראל.

בעוד כשישה חודשים, וייתכן שאפילו קודם, יערכו בחירות למועצה הפלשתינית, והמועצה הפלשתינית הזאת תכונן ממשלה של מדינה בדרך. אחד הסעיפים החשובים ביותר בהסכם הזה, סעיף שלא הוזכר עד עכשיו, הוא סעיף מס' 17, כי הסעיף הזה נותן לרשות הפלשתינית הנבחרת סמכות לעסוק בנושאים שקשורים בשליטה טריטוריאלית, פונקציונלית ואישית של פלשתינים על פלשתינים. זה יעשה כתוצאה מבחירות חופשיות חשאיות – ואני מקווה מאוד שגם דמוקרטיה. בבחירות האלה ישתתפו כל הפלשתינים שהיו תחת כיבוש ישראלי – כל הפלשתינים, לרבות 171,000 תושבים פלשתינים מירושלים.

ולכן אנחנו מניחים היום את הקרקע להקמת מדינה פלשתינית, וצריך לומר זאת בצורה ישירה וברורה לכל אזרחי מדינת ישראל. ואנחנו אומרים זאת, כי אנחנו מאמינים שהאינטרס העליון של מדינת ישראל הוא להיפטר מהכיבוש על עם זר. כיבוש הוא לא מוסרי ולא דמוקרטי, והוא מנוגד בתכלית הניגוד לערכי היסוד של העם היהודי.

רבות דובר היום בכנסת ישראל על הסכנות הביטחוניות הנעוצות בהסכם הזה, אבל לא מספיק דובר כאן היום, אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, על כך שאיום גדול יותר מכיבוש לא קיים על ביטחונה של מדינת ישראל. העובדה שאנחנו נסיים היום את הכיבוש בהחלטה אמיצה של נבחרת ישראל מדינת ישראל היא באמת הדרך הטובה ביותר להגן על ביטחונה של ישראל.

צר לי מאוד על כך שההסכם עוכב בשלב המשא-ומתן – לדעתי, גם בשלב של היישום – בעיקר בגלל ההתנחלויות. אמרתי קודם, שאנחנו תומכים בהסכם הזה, אבל הוא לא מספק אותנו. הוא איננו מספק אותנו, כי מרצ היתה רוצה לראות בפנינו היישוב היהודי מחברון עוד טרם חתימת ההסכם הזה.

אנחנו עלולים להימצא במצב שבו בגלל 400 נפש בלב חברון כמעט השמטנו מתחת ידינו הסכם כה חשוב, כה חיוני לעתידה של מדינת ישראל. אבל אנחנו נעכב גם את יישום ההסכם כתוצאה מההתנחלויות בחברון ובסביבתה, ואם יהיה אפשר לזרז את הביצוע ואת הבחירות הפלשתיניות, אנחנו נשרת במלוא מובן המלה את האינטרסים שלנו.

בהסכם הזה – אני מקווה שכל אזרחי המדינה יקראו את כל 300 פלוס העמודים בעברית – בהסכם הזה יש גם פרקים חשובים מאוד על צעדים בוני אמון, לרבות שחרור אסירים ואסירות ביטחוניים מכלא ישראל. אני מקווה, שכבר מחר, לאחר שאנחנו נצביע בעד ההסכם, ישוחררו אסירים וכל האסירות. אני חושבת, שזה שלב כואב אבל חיוני ליצירת אווירה חדשה בינינו לבין הפלשתינים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

מדוע גברתי לא מזכירה את סעיף ההסגרה?

היו"ר ס' טריף:

ובתקווה זו היא צריכה לסיים, אדוני חבר הכנסת בגין.

נעמי חזן (מרצ):

משום שחבר הכנסת בגין ידבר דקות ספורות אחרי, אני מתארת לעצמי שהוא ידבר גם על המכלים וגם על סעיפי ההסגרה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

זו החלוקה?

נעמי חזן (מרצ):

זו החלוקה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

זו החלוקה שלנו – אני מדבר על אש"ף, ואת מדברת על אסירי אש"ף.

נעמי חזן (מרצ):

לא, אני מדברת על ישראל ועל האינטרסים של מדינת ישראל. ואם תרשה לי, חבר הכנסת בגין, כמי שנולדה שנתיים לפני קום המדינה, וכל החיים שלי ושל בני דורי הם חיים של מאבק ושל לוחמה, של אלימות, אני רוצה לומר, שכבוד גדול הוא לי לייצג היום את דור אלה שגדלו עם המדינה הזאת ולהגיד: טוב שאנחנו במצב שאנחנו יכולים לחסל חמישים ומאה שנות עימות. בגאווה ובכבוד אצביע בעד ההסכם הזה. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ס' טריף:

תודה. חבר הכנסת משה נסים – בבקשה, אדוני. אחריו, לפי הרישום – השר בנימין בן-אליעזר. אם הוא איננו כאן, אז חבר הכנסת בגין.

משה נסים (הליכוד):

הוא – – – שהוא יפתח את המהדורה של החדשות, אז השר בן-אליעזר במקומו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אבל הוא לא רשום, עם כל הכבוד. השר בן-אליעזר לא רשום.

משה נסים (הליכוד):

הוא צריך לפתוח, באמת. אין לך חמלה על הממשלה?

היו"ר ס' טריף:

אדוני חבר הכנסת נסים, בוא תתחיל. אני קראתי מה שרשום לי, ואני אבדוק את העניין.

מאשה לובלסקי (העבודה):

אצלנו הוא לא רשום.

היו"ר ס' טריף:

נכון, זה כתוב אצלי בעיפרון.

משה נסים (הליכוד):

ב-20:00 הטלוויזיה תפתח במהדורת חדשות בפואד, לא בבגין.

היו"ר ס' טריף:

אינני חושב שיש כאן כוונת זדון.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

בעיפרון יכולנו לכתוב עוד כמה דברים. כל ההסכם הזה כתוב בעיפרון.

היו"ר ס' טריף:

אמרתי: אני לא חושב ששמו הוכנס כאן בזדון.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא, דיברנו על העיפרון. אמרתי: ההסכם כתוב בעיפרון.

היו"ר ס' טריף:

אתה תגיד אחר כך על העיפרון מה שאתה רוצה, אבל אני – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני למדתי מן היושב-ראש.

היו"ר ס' טריף:

בבקשה, אדוני חבר הכנסת נסים.

משה נסים (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הסכם אוסלו ב': 300 עמודים, מאות רבות של סעיפים שממלאים לא רק רימון אחד אלא כמה רימונים. חברי ממשלה אישרו אותו בלא שהיה סיפק בידם לקרוא אותו. חברי הכנסת, בהסכם כה גורלי, מתבקשים לאשר אותו בלא שהיה סיפק בידם לעיין בו. מה נבקש מהעם הנבון – האם נוכל לפרט בפניו את כל סעיפי ההסכם?

שומה עלינו בדיון כזה להתרכז בעיקר. לנוכח פני האומה עלינו להציג את השאלה הנוקבת האם זה הסכם שלום אם לאו. צר לי לקבוע – ואני קובע זאת בכאב, כאב אמיתי – שאין זה הסכם שלום כלל וכלל, זה הסכם שמסכן את קיומה של מדינת ישראל. זה הסכם שבשתי שנותיו הראשונות, באופן ברור ונחרץ – ואין מי שיכול לסתור עובדה זו – תחת שלום הוא הביא כפל כפליים של טרור. בשנתיים האחרונות מספר הקורבנות היהודים, הרוגים ופצועים, הוכפל ושולש לעומת כל תקופה מקבילה לפניה. הגענו למצב שהביטחון האישי במדינת ישראל התערער כמעט כליל. יהודים פוחדים לשלוח את בניהם לבתי-ספר, פוחדים שבניהם או הם עצמם ייסעו באוטובוסים – לא בגבול אלא ברחוב דיזנגוף בתל-אביב, בכיכר-ציון בירושלים, בנתניה, בכל חלקי ארץ-ישראל.

דב שילנסקי (הליכוד):

הרי יש שלום, מה הבעיה?

משה נסים (הליכוד):

אוטובוס הפך להיות היום מקור לחוסר ביטחון במדינת ישראל.

דב שילנסקי (הליכוד):

חבר הכנסת נסים, אתה לא שמעת את רבין אומר "שלום"?

משה נסים (הליכוד):

אני מבקש – אם היו נותנים לי זמן, תאמין לי שהייתי שמח לכל דיון וויכוח. כל זאת קרה בתקופת השנתיים שחלפו. איזה לקח למדה הממשלה מהתופעה הנוראה הזאת? במקום לדבר אמת לעם, במקום להכיר בכישלון אוסלו א' – ועוד נעמוד על כך – באים בצהלה ובשמחה ומבשרים על אוסלו ב', שהוא חמור פי כמה וכמה מאוסלו א', משום שהחטא העיקרי של אוסלו א' נבע מן העובדה שהממשלה הזו מסרה את האחריות לביטחון היהודים לידי צבא אש"ף, והיא הפכה את עזה ויריחו לערי מקלט לרוצחים. אם עד היום היו שתי ערי מקלט, מהיום ואילך, לפי אוסלו ב', יהיו הרבה ערי

מקלט, הרבה יישובי מקלט, הרבה כפרים שישמשו מקלט לרוצחים, והממשלה לא תוכל לנער את חוצנה ולהתפרק מאחריותה נוכח התופעה הנוראה הזאת.

מה היא המשמעות האמיתית של הסכם אוסלו ב'? רבותי, אי-אפשר להונות את הציבור, ומי שאיננו רוצה להצטעע במלים חייב לקבוע: הסכם אוסלו ב' מקים מדינה פלשתינית. אפשר לפרט הרבה סעיפים בהסכם שיש בהם מרכיבים של מדינה פלשתינית, למעשה כבר היום קיימת מדינה פלשתינית, מדינה פלשתינית-אש"פיסטית כשבאין מנוס בירתה תהיה ירושלים או מזרח-ירושלים.

יש ויכוח האם הממשלה לא מיהרה להתפרק מנכסים. אמר זאת הנשיא עזר ויצמן. אז באו ראש הממשלה והשר שריד ואחרים ואמרו מבימת הכנסת: כל הנכסים עדיין בידינו. לדאבון לבי, ראש הממשלה, בהופיעו היום בפני הכנסת, לא אמר אמת כאשר הציג את אזור C כאזור לא מוגדר מבחינת שטחו. הוא אמר: לא הגדרנו את השטח. אין זו אמת, כי בהסכם נאמר כמה וכמה פעמים, יותר מפעם אחת, שאזור C מכסה – המלה באנגלית היא cover, מכסה – את כל יהודה ושומרון. את כל יהודה ושומרון, למעט נושאים שצריכים להידון בהסכם הסופי. ומה הם האזורים? יישובים? הלוא ראש הממשלה אומר: בהסכם הביניים לא נוריד יישובים, אבל הוא לא אומר דבר על הסכם הקבע.

ירושלים. איך אפשר לשאת את שם ירושלים לשווא כאשר – אולי לא קראו זאת השרים – בהסכם במפורש נאמר יותר מחמש פעמים: "על מנת שהעם הפלשתיני בגדה המערבית, בירושלים וברצועת-עזה, יוכל לבחור באופן דמוקרטי נציגים אחראים" – ירושלים בפיכם? ואתם עוד מדברים על אחדות ירושלים, כשבהסכם הזה חיללתם את מעמדה של ירושלים כבירת ישראל. הנמכתם את ריבונותנו על ירושלים, ואינני רוצה לפרט, כל מה שקורה ב"אוריינט האוס" וכו'. הזמן איננו מרשה. אז מי יאמין לכם כשאתם מדברים על ירושלים?

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

חבר הכנסת נסים, האם מותר לי להעיר הערה?

משה נסים (הליכוד):

ברצון רב.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל הנואם גמר את מכסת זמנו. אני פשוט אינני יכול להרשות את הדבר הזה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

כבוד היושב-ראש, עם כל הכבוד, אני חושב שזה תמיד ראוי כאשר שר רוצה להאיר את עינינו ויהיה דיאלוג של דקות אחדות.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני תמיד מקבל דעת חכמים. אם גם חברי כנסת חושבים והשר חושב, אז בבקשה, אדוני השר.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

הרי מדובר בזכות בחירה פסיבית של תושבי ירושלים המזרחית. השאלה היא מה היית רוצה, שהם יצביעו בבחירות לכנסת?

משה נסים (הליכוד):

לא. הייתי רוצה שהם לא יצביעו לרשות הפלשתינית, אדוני, בכלל לא, כמו ביפו, כמו בעכו, כמו שבטייבה אינם מצביעים, אלא אם כן שכחתם – – –

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

בטייבה מצביעים לכנסת.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

כבוד השר לא הזכיר זכות בחירה אקטיבית.

היו"ר ד' שילנסקי:

לפי עצת חברים אפשרתי לשר קריאת ביניים, אני חייב לאפשר לחבר הכנסת משה נסים תשובה, אבל אני מבקש להסתפק בכך בלי קריאות ביניים נוספות, כי אין לו זמן להשיב.

משה נסים (הליכוד):

ראה למה הגענו, ששר בממשלה, כמוך, ואתה יודע שאני מכבד אותך, מרגיש שזה דבר מובן מאליי שתושבי מזרח-ירושלים צריכים להצביע לרשות הפלשתינית. למה הגענו? שכחתם שירושלים, לא

עלינו, סופחה לישראל, וירושלים נכנסה באמצעות חוק של הכנסת לריבונות של מדינת ישראל, וכמוה
כמו יפו-תל-אביב, כמו חיפה.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

לא, לא נתנו אזרחות ישראלית לתושבים שם.

משה נסים (הליכוד):

מה זה משנה?

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

זה משנה.

משה נסים (הליכוד):

מה זה משנה? אנחנו אפשרנו לכל פלשתיני בירושלים לקבל אזרחות ישראלית. אם הוא לא רצה, זה
עניינו. איך אתם אינכם חשים זאת, וזה בנוסף על כל המתרחש בירושלים? ואינני רוצה לחזור על
הדברים.

אדוני היושב-ראש, עלי לסיים. באמת, בנושא רציני כזה, כשלכל חבר כנסת חמש דקות, קשה
להתבטא. אינני יודע מדוע הכנסת צריכה ללכת באותה שיטה של ריצת אמוק שנתגלתה בתהליך
עצמו, ואנחנו נאלצים להיות צמודים ללוח זמנים, להחלטות מוזרות של ועדת הכנסת, שאני כוונתי
בכנסת אינני זוכר כמותן לרוע, בסטייתן מכל נורמה של תקנון במוסד מכובד.

דן תיכון (הליכוד):

אין תקנון עוד.

משה נסים (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, היה מקום לדבר על שלל נושאים, ואינני רוצה לחזור על דברים שאמרו חברי
הכנסת. אבל מלה אחת לראש הממשלה שדיבר על ערכים יהודיים מול נדל". הוא אמר היום בנאום
דברים נלהבים על חזון נביאי ישראל. אבל אותו ראש ממשלה מכנה את מה שנביאי ישראל אמרו

וחזרו ואמרו על ארץ-ישראל – וזאת ציטטה, הוא לא יכול להגיד, כפי שאמר ליושב-ראש הליכוד שאני משקר – הוא אמר: אני מייחס קדושה קודם כול לערכים יהודיים ולא לספרי טאבו מיושנים. אז אני צריך להזכיר לראש הממשלה, שספרי הטאבו המיושנים, כלומר התנ"ך, הוא ספר הספרים וספר הערכים היהודיים האחד והיחיד, ואין זולתו. והתנ"ך הזה לימד אותנו ונטע בנו ערכים של אהבת ארץ-ישראל, של אהבת עם ישראל.

אני אצטט, אדוני היושב-ראש, אחד מני עשרות – אם לא מאות – של דברי נבואה וחזון הנביאים של ישראל, לעניין הערך של ארץ-ישראל. אומר הנביא עמוס, אותו נביא שדיבר על "שלושה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו" – ואינני רוצה כעת לעשות פרפראזה על הממשלה שלנו – אותו נביא אמר: "ושבתי את שבות עמי ישראל" – שיבת ציון – "ובנו ערים נשמות וישבו ונטעו כרמים ושתו את יינם ועשו גנות ואכלו את פריהם; ונטעתים על אדמתם, ולא ינתשו עוד מעל אדמתם אשר נתתי להם, אמר השם אלוהיך".

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אבל הערים אינן נשמות, אינן שוממות, הן מלאות, יש שם 2 מיליוני אנשים.

משה נסים (הליכוד):

אבל אתה צריך להבין את הפסוק כדי להגיב, בכל הדרת הכבוד, אדוני שר החינוך.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

עם כל הכבוד, הערים אינן נשמות.

משה נסים (הליכוד):

ועל ירושלים אומר הנביא זכריה: "ואשא עיני וארא והנה איש ובידו חבל מדה; ואמר אנה אתה הלך ויאמר אלי למד את ירושלם, לראות כמה רחבה וכמה ארכה; והנה המלאך הדבר בי יצא ומלאך אחר יצא לקראתו: ויאמר אלו; רץ דבר אל הנער הלז לאמר פרזות תשב ירושלם מרב אדם ובהמה בתוכה; ואני אהיה לה נאם השם חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה". ומוסיף הנביא זכריה: "כה אמר השם צבאות קנאתי לציון קנאה גדולה וחמה גדולה קנאתי לה; כה אמר השם שבותי אל ציון ושכנתי בתוך ירושלם ונקראה ירושלם עיר האמת והר השם צבאות – – –".

אלה הערכים. אם תרצו, זה הנדל"ן שלנו. אבל אני אינני מתבייש בנדל"ן הזה. מי שבז לנדל"ן הזה בז לעמו ובז לחזון הנביאים.

אדוני היושב-ראש, אני מקווה שמה שיתקיים הוא חזון נביאי ישראל ולא חזון עוועים אחר.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. כבוד שר הבינוי והשיכון בנימין בן-אליעזר, בבקשה.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, בישיבת הממשלה האחרונה ביום ראשון, כאשר יצאתי, נדרשה תגובתי אחרי שיהודי טוב הלך לו ברחוב דוד בירושלים ושם נדקר. ומה שאני מצפה עכשיו – תגובתי הופיעה במשך כל היום, זה מה שאמרתי: לפי דעתי והערכתי, התגובה הטובה ביותר שצריכה להיות היא שכל המוני בית ישראל יקומו על נשותיהם ועל טפם ויתחילו לטייל ירושלימה. אני אומר את הדבר הזה משום שאני מוכרח לומר לכם, שאני נחרד כל פעם מחדש כשאני שומע את הבכי ואת הדמעות ואת האיומים ואת כמעט קריאת ה"קדיש" על ירושלים. ואני אומר: אל אלוקים, מה קורה לנו? מה בדיוק קורה לנו?

היה לי הכבוד לשרת בצה"ל 27 שנים, 28 שנים. בין היתר שירתתי ארבע שנים כמפקד יהודה ושומרון. חברי היו ראשי המתנחלים, ואתם אני מקיים קשר מכובד עד עצם היום הזה, ואליהם יש לי כבוד. לא פעם ולא פעמיים אמרתי להם, שאם קרה איזה דבר והתחדדו הבדלי צבעים בין "הקו הירוק" מזרחה ומערבה – לא מעט, אולי את חלק הארי, הם תרמו. הם עשו זאת בשגגה. הם לא עשו זאת משום שרצו לעשות זאת, אלא שבמשך שנים הלכו ושתלו במוחנו, בנפשנו, בדמנו, את התחושה, שכל מי שעובר את "הקו הירוק" הזה מזרחה נכנס אל מלכות המוות. ותרצו או לא תרצו – לא נעים. הפעם אני אומר זאת, תאמינו לי, מכל הלב. החבורה הנפלאה הזאת גרמה לא מעט למה שהתרחש אחרי כן.

היום אנחנו חוזרים עוד הפעם על אותה איוולת, על אותה שטות: ירושלים, ירושלים, ירושלים. למה? עומד בפניכם שר הבינוי והשיכון ואומר לכם: מחויב אני כשר בממשלה לבנות את ירושלים. מחויב אני לבנות בשנים הבאות 35,000 יחידות דיור בירושלים. מחויב אני לעשות כל מאמץ כדי לחזק את ירושלים, כדי למנוע את הנהירה או הירידה מירושלים החוצה, אפילו לא לאחד המקומות היותר-אהובים עלי, לעיר ושמה מודיעין.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

30,000 דירות, כבוד השר, הן הרבה נכסי דלא נידי. באיזו זכות? בזכות הנובעת מן הקושאן. הכול מהקושאן.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני רוצה לומר לך דבר אחד, חבר הכנסת בני בגין, ויש לי כלפיך הערכה רבה: אני הייתי ממליץ לך על בסיס חברי – תמצאו כרים אחרים לתקיפת הממשלה, ולא ירושלים. אל תקעקעו את אחדותה של הממשלה, לפחות, סביב ירושלים – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אנחנו?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

— — חזקו אותה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אנחנו כתבנו מכתב לשר החוץ הולסט ובאמצעותו לערפאת — —

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני רוצה לומר לך: עומד כאן לפניכם אחד — —

משה נסים (הליכוד):

אחד, יכול להיות.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

סלח לי, סלח לי.

משה נסים (הליכוד):

יכולים להאמין לך אישית, אבל לא לממשלה.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

סלח לי, חבר בממשלה מקיים את מדיניותה.

משה נסים (הליכוד):

עוצרים אותך, אדוני, ואתה מודה בכך.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אף אחד לא עוצר אותי.

משה נסים (הליכוד):

אתה אמרת בריאיון שעוצרים אותך.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

תשמע, אני לא יכול ללכת ולהתעלם, אנחנו לא עיוורים. גם הממשלות הקודמות היו ממשלות של קואליציה, ובקואליציה יש אילוצים. אחד האילוצים שהיו – בהחלט, אני מודה בדבר הזה – היה גם הסיפור הזה של מה שנקרא ועדת השרים המיוחדת לענייני בנייה. בסדר. אבל האם אנחנו עצרנו את הבנייה במעלה-אדומים? האם עצרנו את הבנייה בביתר? האם עצרנו את הבנייה בגבעת-זאב? מישו יכול לענות לי על כך? אני מענה לכם: בונים ובונים ובונים.

ואני אומר לכם: כאן בירושלים לא יעזור דבר, אנחנו נמשיך ונבנה את ירושלים. הנחנו תוכנית, והתוכנית הזאת פורסמה, ולא בכדי נתתי יד לפרסומה, כדי שמישהו יעמוד גם בסוף – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

נבנית על רבעים?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

לא, לא.

מיכאל איתן (הליכוד):

איזה תוכנית?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

לא, לא. מיקי איתן, אם אתה רוצה, אני יכול לומר לך. תבוא אלי למשרד ותקבל תוכנית שלמה, מה בונים בירושלים ואיפה.

מיכאל איתן (הליכוד):

בעיתון כתוב, ששר בממשלה מביא תוכנית שקוראים לה תוכנית לחלוקת ירושלים לרבעים. ראש הממשלה לא העיר לו, לא נזף בו. פעם הוא קרא לו "פודל", היום אפילו זה לא.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני רוצה לומר לך: אני מכיר את עמדתו של ראש הממשלה לגבי ירושלים, ואני רוצה להבטיח לכם כאן, במקום הזה – אם יש אדם בממשלה שעומד מאחורי בכל מה שקשור לבנייה בירושלים, זה ראש הממשלה. אנחנו מתכוונים לבנות בהר-חומה 6,500 יחידות דיור, בגבעת-המטוס – 3,000 יחידות דיור, ברמת-רחל – – –

יהושע מצא (הליכוד):

כבוד השר, אפשר לשאול שאלה על ירושלים?

היו"ר ד' שילנסקי:

רבותי, כבר מראש הוספתי לשר שתי דקות. הוא דיבר רק שתי דקות, כי כל הזמן יש שאלות.

יהושע מצא (הליכוד):

בכל זאת.

היו"ר ד' שילנסקי:

שאלה אחרונה ויותר לא. בבקשה.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני השר, אני שומע לאחרונה ללא הרף את ההצהרות שלך ושל ראש הממשלה על שלמות ירושלים. תבהיר לי: בית-איכסא יושבת 200 מטרים מהכביש הראשי של ירושלים – – –

משה נסים (הליכוד):

500.

יהושע מצא (הליכוד):

500. הבוקר דיברתי אתך על כביש רוחב 45 שצריך לעלות במעלה בית-חורון, והוא נכנס לתחום השיפוט הפלשתיני. תסביר לי, כיצד אתם שומרים על ירושלים וההצהרות שלכם הן לא הצהרות שבגדר פטפוטים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני השר, עכשיו מעמיד את השעון על ארבע דקות. אני מבקש מכולם: בלי קריאות ביניים, כי אחרת אני חייב שוב להוסיף לשר.

יהושע מצא (הליכוד):

אבל ששיב לנו.

היו"ר ד' שילנסקי:

הוא ישיב, אבל בלי קריאות ביניים ובלי שאלות.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני רוצה לסכם את הפרק הזה של ירושלים ולומר: בואו נתאחד סביב ירושלים, לפחות.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

נכון.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

בואו נתאחד סביב הבנייה בירושלים, לפחות, בואו נתאחד סביב הבנייה במעלה-אדומים, בגבעת-זאב, בביתר – – –

משה נסים (הליכוד):

כבישי הגישה לירושלים.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

בואו נתאחד סביב זה שממשלה זו מדברת על כך שלעולם היא לא תוותר על גוש-עציון.

מיכאל איתן (הליכוד):

מי מדבר בממשלה הזאת?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

ולכן אני ממליץ לעזוב את העניין הזה בצד.

עכשיו כמה מלים לגבי המפות. אני במקרה יודע קצת לקרוא מפות. תרשו לי לומר לכם איך אני רואה את סיפור המפות, כי שמעתי היום רבים שהתייחסו למפות. ובכן, כשאתה עולה למעלה ואתה מביט – יש פה כמה הערות והשגות על הצבע הצהוב שגולש פה וגולש שם, אבל בעצם מה רואים למעלה?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא הבנתי. לנו יש הערות והשגות?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

לא.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לכבוד השר יש השגות?

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו קבענו: בלי קריאות ביניים נוספות.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הבנתי עכשיו שלכבוד השר יש כמה הערות והשגות על המפות. דייקתי?

היו"ר ד' שילנסקי:

הוא יענה.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

מה שאנחנו רואים הוא בעצם דבר פשוט: 2.7% מכלל השטח נמסרו לשליטה מוחלטת לידי הפלשתינים ואתם ביחד הרוב המכריע והמסיבי של האוכלוסייה הפלשתינית.

מיכאל איתן (הליכוד):

בינתיים.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

עוד 25% של השטח נמסרו לשליטה מינהלית, אבל השליטה הביטחונית בידי צה"ל. 71% מהשטח כוללים את כל ההתנחלויות ואת כל המתקנים הצבאיים, וכל השאר – בשליטה מוחלטת של הממשל הצבאי של צבא-הגנה לישראל.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

בעוד שישה חודשים?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

מבחנה של כל תוכנית הוא בעצם בשני פרמטרים כפי שאני רואה אותם: הפרמטר הראשון הוא הביטחוני – באיזו מידה התוכנית הזו מסוגלת לענות על שלושה דברים ברמת הביטחון – 1. לשמור על שלום המתנחלים; 2. למנוע עד כמה שרק ניתן טרור וגלישתו אל הארץ; 3. באיזו מידה אנחנו מונעים גם עכשיו אפשרות של התפתחות מתקפה מכיוון מזרח. אלו בעיני שלושת המבחנים הביטחוניים של התוכנית הזו. ברמה המדינית האסטרטגית מבחן התוכנית הוא רק אחד: באיזו מידה אתה משאיר בידך נכסים אסטרטגיים מספיק חזקים למיקוח ולוויכוח בשלב הבא.

מיכאל איתן (הליכוד):

מתי השלב הבא? זה עוד שישה חודשים.

יהושע מצא (הליכוד):

השלב הבא מתבצע על-ידי הפלשתינים. מה זה "אוריינט האוס"? מה זה הבנייה בתוך ירושלים? כבר מתחיל המאבק בירושלים.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אתם רוצים שהשר יעמוד פה עד הבוקר?

יהושע מצא (הליכוד):

במאי יתחילו את שיחות הקבע. הם יוצרים את העובדות היום יחד עם הפלשתינים.

מיכאל איתן (הליכוד):

השר אומר דברים אדירים, כי בעוד שישה חודשים הוא יצטרך לבלוע את הניירות האלה ולהסביר כאן שכל מה שהוא אומר היום צריך לשנות אותו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אתה חבר ועדת הכנסת, צריך היית לבקש ששר ידבר ללא הגבלה. אבל מאחר שלא ביקשת, השר מוגבל בזמן. אתם לא יכולים ללא הפסק להציג לו שאלות – הוא באמת יעמוד פה ללא הגבלה. כשאתם שואלים שאלה, מחובתי לאפשר לו לענות, כפי שאפשרתי גם לחבר הכנסת נסים.

יהושע מצא (הליכוד):

כל מה שהוא יענה סותר את המציאות. לכן לא מפריע לי שהוא מדבר.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני שקלתי אם לומר משפט מסוים או לא. בכל אופן אני אסתכן ואומר אותו: בצבא הרגילו אותנו תמיד ללכת על התרחישים הכי גרועים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

עיין מלחמת יום הכיפורים.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

בואו נניח לשנייה אחת שתמונת המצב היא כפי שהיא – שלב א' יצא לפועל. נו, אז מה יקרה אם בשנה הבאה נגיע למסקנה שמהו התפקדש?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

נו, מה יהיה?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

רגע, מה קרה? 70% של השטח בידינו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

25% של יתרת השטח עדיין בידינו, ו-2.5% של השטח עם רוב הפלשתינים בידם. בסדר? אז מה?

יהושע מצא (הליכוד):

אתה מציע לחזור לעזה?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני לא מציע לחזור לעזה. אני מעבר לצעקות.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

מה זה התפקוש?

יהושע מצא (הליכוד):

על מדינה לא מפקששים.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מצא, אל תביא אותי למצב לא נעים. חבר הכנסת מצא, אתה עושה לי את זה דווקא?

בבקשה, אדוני השר, נא להמשיך. השר עומד פה כבר 20 דקות, וחמש דקות בקושי דיבר בשם עצמו.

יהושע מצא (הליכוד):

מה קרה? למה לא לשאול שאלות בוויכוח עקר כזה ומשעמם?

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל אנחנו לא באנו פה על מנת שלא יהיה משעמם אלא באנו לנהל ישיבת כנסת. בבקשה.

חבר הכנסת עוזי לנדאו, זה מפריע.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

חברי הכנסת המכובדים, אני יושב בחדרי ומאזין בקשב רב לכל הנאומים. עד היום הזה לא שמעתי שום אלטרנטיבה. כל אלטרנטיבה שאני שמעתי, חברים יקרים, היא להישאר בערים הראשיות – בטול-כרם, בקלקיליה, בשכם, בחברון. להישאר בעזה. זה כל מה ששמעתי.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

איך תסכל טרור שבא משכם? איך תסכל אותו מראש? איך תעצור את אנשי ה"חמאס"? איך תמנע מראש את הטרור?

משה נסים (הליכוד):

אפס מודיעין. אפס יכולת לפעול נגד טרור, לדעת כל מומחי הצבא, לפי ההסכמים.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

לפי השיטה הזאת, חבר הכנסת בני בגין, בוא נחזור וניכנס חזרה ללבנון ונשתלט על "חיזבאללה".

זאב בנימין בגין (הליכוד):

ואיפה אתה היום? איך אתה נלחם בטרור בלבנון? הממשלה מחזיקה, ובצדק, אזור ביטחון בדרום-לבנון, כדי לא לאפשר לחוליות הטרור להשתולל שם ולהגיע למרכזי הערים.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אז מה אתה מציע? אתה מציע לספח את חבל הארץ הזה עם 2.5 מיליוני ערבים ולהפוך אותם לחומת מגן?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא הצעת. בינתיים אתם לא מציעים אלא מפקירים. ואם זה יתפקשש, אדוני אומר.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתם רוצים להביא מאות אלפים, 2.5 מיליונים, 3 מיליונים.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני מבקש ממך. אני מודיע לך – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אל תכריח אותי לתת לך אזהרות. יש שניים-שלושה חברי כנסת שגורמים לשר לעמוד פה ללא הפסקה.

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא אומר דברים חשובים.

היו"ר ד' שילנסקי:

צריך היית להחליט אחרת בוועדת הכנסת. אתה לא יכול להחליט דבר אחד בוועדת הכנסת ופה לנהוג אחרת ולהעמיד את מי שמנהל את הישיבה במצב לא נוח. בבקשה.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אין לי צל של ספק, שעם כל הקושי, ויש קושי, אנחנו יוצאים לדרך שלפי הערכתי ודעתי אם נדע יחד, יחד – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא נהיה אתכם. אתם לבד.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אם נדע יחד לתת לה יד כדי שתצליח – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

מה לנו ולכם, בני צרויה?

יהושע מצא (הליכוד):

אפילו את יהדות העולם קרעתם.

מיכאל איתן (הליכוד):

יחד בנשיאות אומר אחרת.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

— — אין לי צל של ספק, שסוף-סוף אנחנו הולכים לבנייה של ישראל אחרת, ישראל שונה, ישראל עם ירושלים מאוחדת.

יהושע מצא (הליכוד):

ישראל של טלב אלסאנע.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

ישראל שיש לה כדי להציע הרבה לעולם. ישראל חזקה, חזקה יותר מאשר היום. ישראל שנפרדת סוף-סוף מ-2.5 מיליוני פלשתינים שלא רוצים לחיות תחת שליטתה, כי האלטרנטיבה — —

יהושע מצא (הליכוד):

מה עם המיליון בישראל?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני מציע לך — —

יהושע מצא (הליכוד):

אתם דוחקים אותם לשם.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני מציע לך, כחבר מפלגה ציונית אתה יוצא בוודאי בקריאה אל הציבור הערבי, תיזהר מלהכליל אותם יחד.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה מכליל אותם.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני לא מכליל אותם.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה מכליל אותם יחד בהפרדה של רבין. רבין אומר 20% ולא יותר.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

לא. 2.5 מיליוני ערבים. הרי אתה רוצה גם את הקולות שלהם, מצא. אתה חולם להיות שר, מצא. אתה רוצה את הקולות שלהם. רד מהם, עזוב אותם במנוחה.

יהושע מצא (הליכוד):

אתם יוצרים הפרדה. אתם מחלקים את העיר הזאת.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אין לי צל של ספק, אדוני היושב-ראש – – –

יהושע מצא (הליכוד):

תהום בינינו לביניכם.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אתה יודע מה? זה נכון.

יהושע מצא (הליכוד):

לכן צריך להוריד אתכם.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אלו שתי אידיאולוגיות שעומדות משני הצדדים.

יהושע מצא (הליכוד):

זו היתה האידיאולוגיה שלך לפני שנה כשהלכת – – –

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

זו היתה האידיאולוגיה שהצגנו בבחירות. עליה נאבקנו, עליה קיבלנו את קולות הבוחרים.

יהושע מצא (הליכוד):

— — —

רפאל אלול (העבודה):

תן לו לדבר.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מצא – – –

יהושע מצא (הליכוד):

אתה משכת קולות מ"יעד".

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מצא, מספיק. בבקשה.

יהושע מצא (הליכוד):

היית ב"יעד".

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני רוצה להודות לכם על ההאזנה. אני בהחלט משתתף ברגשות של חברי הליכוד, אבל אין מה לעשות, יש ממשלה נבחרת. היא נבחרה, והיא התחייבה בפני הציבור. המפלגה הזו, בכוחה להפעיל את מה שהיא מאמינה בו. אני בטוח ומשוכנע שההסכם הזה יאושר ויצא לדרך. אין לי צל של ספק שיום יבוא וגם האגף הזה יברך על ההסכם. תודה רבה לכם.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אני מבין שעכשיו, לפי הסדר, חבר הכנסת זאב בנימין בגין.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מלחמות מתחילות שנים לפני שהן פורצות. מלחמת יום הכיפורים החלה שלוש שנים לפני שהיא פרצה. באוגוסט 1970 נחתמו שלוש שנות התשה בהסכם הפסקת אש בין ישראל למצרים, והאחרונה הפירה אותו באותו לילה, בקרבה את טילי הקרקע-אוויר שלה לתעלת סואץ. ישראל מחתה, התלוננה, השתתקה ואמרה: מה, בגלל זה נחזור להתשה? ההפרה הזאת של ההסכם קבעה במידה רבה את תוצאת הדמים של אותה מלחמה שפרצה מתוך הסנוורים שבהם הוכתה ממשלת המערך.

אבל אז הפעיל האויב תוכנית הונאה על ממשלת ישראל. בימים אלה, לגבי הסכמי אוסלו א' וב', ממשלת ישראל מפעילה תרגיל הונאה אסטרטגי על אזרחי מדינת ישראל. ומי שמעלה על הדעת לרדת לרמה הזאת, יפקיר, יפקיר את ביטחון ישראל.

שלושה חודשים לפני הימים הנוראים ההם הודיע אסטרטג ישראלי כדלקמן: נתמעטה יכולתן של המדינות הערביות לתאם את פעולותיהן המדיניות או הצבאיות, וצירף המלצה מבצעית כדלקמן: אין צורך בגיוס כוחותינו, גם כאשר נשמעים איומים ומבוצעת פריסת כוחות אויב לאורך קווי הפסקת האש, כל עוד קו ההגנה של ישראל מוצב לאורכה של תעלת סואץ. אלה הם הדברים שפרסם ב-13 ביולי 1973 מר יצחק רבין, וגישתו, פרי אנליטי של יהירות עיוורת, אכן אומצה על-ידי הממשלה דאז.

אותה יהירות, אותו רהב של "אני אקבע, אני אנווט ואני אוביל", מוסיפים להנחות את הממשלה. גם עכשיו יש למר רבין תירוץ הגיוני לעיוורונו המדיני, והוא אומר: ככל שניתן לאש"ף יותר, כך יהיה לו יותר מה להפסיד. אבל במקום את אש"ף, הוא ממלכד דווקא את מדינת ישראל, כי במקום שתיים שהובטחו לו תחילה, יהיו מעתה לערפאת תשע ערי מקלט לרוצחים, וההצהרה כי ידנו הארוכה תשיגם תהדהד בצליל חלול אחרי כל פיגוע, ואחריו ישאל מר רבין בקוצר רוח, מתוך קוצר ידו, מה,

בגלל זה נחזור להתשה? בגלל ההפרה הזאת נחזור לאינתיפאדה? איך אתם שואלים, בגלל זה נחזור לעזה? וכך כובלת התעמולה שלכם את ידיכם שלכם. השאלה הזאת כשלעצמה, המבטיחה חסינות לעד לכל ארגוני הטרור, היא זאת המעניקה חסינות מדינית, לא רק צבאית-מבצעית, למפירי ההסכם על כל הפרה.

זה, אדוני היושב-ראש, מנגנון הפלא אשר כורך את נטישת חבלי המולדת היהודיים בהפקרת ביטחונם. לכך מובילה המדיניות והתעמולה של הממשלה.

אבל אותה יהירות עיוורת הובילה את ראש הממשלה למסקנה מסוכנת מאוד, כי למען ההסכם הזה מותר לבוא בקנוניה עם ערפאת שמטרתה להעלים את העובדות, להסוות את האמת, להטעות את הציבור, להערים על אזרחי ישראל, להונות את הכנסת, לכתוב הסכם כאילו. הסכם אוסלו א', ידוע לנו היום, לא היה אלא הסכם חודיבה ב' – נחתם ונועד להפרה. אבל אודה על האמת, רבותי חברי, לפני שנה וחצי לא ידעתי דבר וחצי דבר על חודיבה. איש משרי הממשלה, נדמה לי, לא ידע דבר וחצי דבר על חודיבה.

משה נסים (הליכוד):

אולי על קורייש ידעו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

גם על קורייש לא ידעו. אבל היום הסכם אוסלו ב' הוא בעליל הסכם חודיבה ג', וזאת בידיעתכם, זה כבר אחרי הניסיון שהצטבר. אתן דוגמאות אחדות. אומר ההסכם: לא יהיה ארגון מזוין אחר מלבד המשטרה הפלשתינית – שאיננה אלא צבא אש"ף. והאמת היא, שערפאת טוען ויטען: ה"חמאס" איננו אלא אופוזיציה לגיטימית אצלנו. הוא לא יפורק. אתם יודעים זאת וממשיכים בהטעיה.

אומר ההסכם: לא תורשה הסתה נגד ישראל בתחומי הרשות הפלשתינית. והאמת היא שערפאת ימשיך להסית לג'יהאד ולמעשים אחרים. יהיו קלטות ואנחנו נוסיף לספק אותן. אתם יודעים זאת וממשיכים בהסתרה.

ההסכם קובע שערפאת והצבא שלו יילחמו בטרור. האמת היא שהוא יעצור ליום-יומיים על מנת לתשאל, ישפוט למאסר על מנת לשחרר, וברגע שיגיע המשא-ומתן לקיפאון, יחזור אל מה שאמר לנו ולכם לפני שבועות אחדים: העם הפלשתיני מוכן להקריב את הילד האחרון והילדה האחרונה להגשמת מטרותיו. אתם יודעים זאת וממשיכים בהערמה.

על-פי ההסכם אש"ף יסגיר לישראל חשודים בטרור. זה הסעיף שהועתק במדויק מהסכם קהיר. הוא לא בוצע, הוא לא מתבצע, הוא לא יבוצע. אתם יודעים זאת וממשיכים בהסוואה.

על-פי ההסכם, אדוני שר החינוך, שאלת קודם לגבי ירושלים: מה רע בהסכם? תושבים ערבים בירושלים, לא רק בעלי זכות פסיבית לבחירה – יהיה נציג ערבי של ירושלים במה שאתם הקמתם בהסכם, פרלמנט של אש"ף עם 82 חברים, רשות מבצעת, כלומר ממשלה.

על-פי ההסכם, בזמן הבחירות יהיו משקיפים בין-לאומיים בירושלים. אדוני שר החינוך, אתם הבאתם בהסכם לכך שבבחירות האלה תורשה בירושלים הבירה שלנו תעמולת בחירות של אש"ף, וייתכן שה"חמאס" ישתתף בבחירות האלה. ואתה שואל: מה נורא?

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

שאלתי דבר אחר. אמרתי מה אתה מעדיף. תדייק.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה נזכר תמיד להציג שאלות כשהשעון מצלצל. אבל לפי הכלל שקבענו, שר שרוצה להציג שאלה, מאפשרים לו בתנאי שתהיה קצרה, והתשובה גם תהיה קצרה. אדוני השר, בבקשה.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

רציתי להעיר, שלא אמרתי מה נורא. אמרתי: מה נורא יותר, הצבעה של 171,000 ערביי מזרח-ירושלים לכנסת או לרשות הפלשתינית. זה מה שאמרתי.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אבל הרי לא תוכל להפריד בין הדבקים.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

איזו בירה בעולם יש לה אחוז כה גבוה של מצביעי מדינה אחרת?

מיכאל איתן (הליכוד):

ובה מנהלים מסע בחירות ומביאים משקיפים בין-לאומיים.

חיים אורון (מרצ):

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, קריאת הביניים היתה לחבר הכנסת בגין. נא לאפשר לחבר הכנסת בגין גם לענות על קריאת הביניים וגם לסיים. בבקשה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

כבוד השר, אתה מומחה למשפט קונסטיטוציוני. אתה יודע על כן שהדבר הזה למעשה איננו בידינו. אבל מרגע שהחלנו את המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה על ירושלים זו רבתי, לו רצו בכך כולם או כמעט כולם, יכולים היו ויכולים גם היום לפנות למשרד הפנים לבקש אזרחות, והיתה ניתנת להם.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אבל אני לא רוצה בזאת. למען ישראל אני לא רוצה בזאת.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אבל זה לא בידך. אני רק רוצה לומר שזה לא בידך. אתה מעדיף.

משה נסים (הליכוד):

אתה לא רוצה שירושלים המאוחדת תהיה בירת ישראל?

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

— — — בירת ישראל — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אי-אפשר לעשות פה רב-שיח. חבר הכנסת בגין, אודה לך אם תשתדל לסיים בכמה משפטים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני אשתדל לסיים בעוד דקות אחדות.

מיכאל איתן (הליכוד):

עוד כמה דקות. אני תורם לו מזמני.

היו"ר ד' שילנסקי:

בוא נעשה פשרה, עוד שתי דקות, כי כבר עברת את מכסת זמןך בהרבה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

כבודו, אני מודה לך. היו כאן חילופי דברים, אני חושב שהם דווקא טובים ומועילים ותורמים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מסכים, אבל יש לי תפקיד מסוים. בבקשה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

כבוד שר החינוך, הרי אתם גם במצב הזה אמרתם, שבכל מקרה, גם אם יהיו בחירות, לא תהיה פגיעה בריבונותנו בירושלים. משקיפים הזכרתי. תעמולה כבר הזכרתי. לגביך זה בסדר, אין פגיעה. אבל מה עוד הבטחתם? אמרתם שכדי למנוע פגיעה בריבונותנו בירושלים התושבים הערבים שירצו להצביע בירושלים לא יצביעו בקלפיות. באמצעות מכתבים מבוילים שיימסרו בבתי-הדואר, כך אמרתם, ללא ועדת קלפי, ללא קלפי. רצינו להאמין לכם. והנה, מה אומר ההסכם, כבוד השר, אם

אתה זוכר אותו: הבוחרים יגיעו אכן לבתי-הדואר, והם יקבלו פתקי הצבעה ומעטפות. אני מודה על האמת, לא מוועדת קלפי. ממי? תראו את ההסכם: מעובדי הדואר הרלוונטיים, להלן – העובדים. זאת לא הונאה? זאת לא ועדת קלפי? זאת לא הערמה? עכשיו שאלה – – –

חיים אורון (מרצ):

מה זה לעומת האמירה שפייצל חוסייני הוא לא אש"ף ולשבת אתו במדריד.

משה נסים (הליכוד):

לא נכון.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא ישוב, עם כל הכבוד, חברי חבר הכנסת אורון – אני אהיה אדיב, יום אחרי יום הכיפורים – אינך מדייק בפרטים. לא ישוב, לא היה חבר המשלחת, בניגוד לכל מה שאמרתם לא היה חבר המשלחת.

חיים אורון (מרצ):

ושקאקי?

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

– – – אבו-שקאקי.

משה נסים (הליכוד):

הוא לא תושב ירושלים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

ידידי חברי חבר הכנסת אורון, אני אשאל אותך בעוד דקות אחדות, מה דעתך כאדם – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, אל תשאל אותו, חבר הכנסת בגין, אני אודה לך אם תסיים. זה בלתי אפשרי.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מסיים. כבודו אולי יודע שכאשר בשנתיים האחרונות ניסתה הממשלה להעלים עובדות מן הכנסת ועובדות אחדות נודעו לבית – כבודו אולי לא יתעלם מן העובדה שהיתה לי אחריות מסוימת בגילוי עובדות מסוימות לבית, ועל כן ירשה לי אולי להמשיך על יסוד זאת.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת בגין, תרשה לי להגיד לך משהו. כשאני יושב שם – – –

חיים אורון (מרצ):

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני לא שומע.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, תרשה לי, חבר הכנסת אורון. אני רוצה לענות על ההערה של חבר הכנסת בגין. חברי חבר הכנסת בגין, כשאני יושב שם אני יודע הכול ומבין הכול, ואתה יודע שאני מסכים. כשאני יושב פה אני אדם אחר, ואני חייב להקפיד על הסדרים הטובים. אני מבקש מכולם שלא לקרוא עוד קריאות ביניים ולאפשר לחבר הכנסת בגין לסיים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מודה לכבודו.

עכשיו צריך לשאול כך: אותה קבוצת עובדים רלוונטיים שאיננה ועדת קלפי מוסרת מעטפות ופתקי הצבעה ואין קלפיות, אז מה עושים עם המעטפות האלה? מה אומר ההסכם? יכניסו אותן לאן, חברי חבר הכנסת אורון, לאן יכניסו אותן? לכלי קיבול שגודלם וצורתם יוסכמו בין שני הצדדים. זו לא קלפי.

משה נסים (הליכוד):

שמים במכל.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

זו תהיה הסכמה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

זו לא קלפי. אני מתרגם נאמנה מן האנגלית. בתרגום העברי כתוב מכלים. לא נכון. Receptacles, כלי קיבול.

מיכאל איתן (הליכוד):

יש בבית מכל כזה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

ועוד ועוד.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה רוצה – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש מחברי הכנסת לא לעזור ולא להפריע לחבר הכנסת בגין כי זמנו תם. חבר הכנסת דראושה, זמנו של חבר הכנסת בגין תם.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

חבר הכנסת דראושה, אני אענה, ברשות היושב-ראש, פשוט לא שמעתי.

היו"ר ד' שילנסקי:

אי-אפשר, אני מצטער.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני מתפלא עליך, אדם הגון, בדרך כלל, אתה מדבר על – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

– – – להשתתף בזכות – – – בקביעת גורלם – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא, חבר הכנסת דראושה, אתה טועה, ואין לי טענה אליך. זה לא הנושא. הנושא הוא האמת, הנושא הוא אמירת האמת, הנושא הוא הימנעות של הממשלה מהאקט הבלתי-חינוכי של ההונאה וההערמה וההסוואה וההטעיה. זה הנושא. כלי קיבול שגודלם וצורתם יוסכמו בין הצדדים, ואין קלפי בירושלים. ועל-פי ההסכם, בתום היום כלי הקיבול האלה, שגודלם וצורתם יוסכמו, יועברו במהירות למשרד ועדת הבחירות המרכזית של אש"ף.

אבל לפני כן כתוב בהסכם: כלי הקיבול האלה שגודלם וצורתם יוסכמו בין הצדדים ואינם קלפי ייחתמו כדין. שר החינוך, זה חינוכי, זה יפה? אתם לא מתביישים? חבר הכנסת אורון, לא מתביישים? תגידו את האמת, יש קלפיות בירושלים? אני משוכנע, כמובן, שמעתה שר החוץ וראש הממשלה יילחמו בחירוף נפש על גודלם ועל צורתם ועל צבעם של כלי הקיבול.

משה נסים (הליכוד):

גובה 60 סנטימטר.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

תגיד לי, חבר הכנסת אורון, עגול וסגול זה בסדר? מרובע ואדום זה לא בסדר?

חיים אורון (מרצ):

אתה יודע שהמקצוע שלי הוא יצירת כלי קיבול. אתן לך כמה הצעות – – – כלי קיבול.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, אני מבקש, אני לא מאפשר. חבר הכנסת בגין, אני מבקש מאוד, אל תכריח אותי לבקש עוד כמה פעמים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מסיים.

יכולה להיות מחלוקת, אדוני היושב-ראש, הממשלה יכולה ללכת בדרכה, היא מוסמכת לכך, היא אפילו יכולה כנראה לפגוע בריבונותנו בירושלים, אבל תגידו אמת, אל תטעו, אל תסוו.

שר החינוך, בנוכחותך אני צריך לומר דברים כאלה, עם השכלתך וניסיוןך המשפטי, אתה נתת יד להסכם הזה, אתה מברך עליו, אתה תצביע עבורו. בושה. לאחר קנוניית מכתב ירושלים לערפאת באמצעות השר הולסט, לאחר קנוניית המפקד בירושלים בין מר פרס לבין סאיב עריקאת באה קנוניית הבחירות ללא קלפיות. אני יכול לומר לכם, שהשבוע שמעתי בתדהמה נציג רשמי של הממשלה אומר לקבוצת חברי כנסת כשהוא מחזיק את ההסכם: לא יהיו קלפיות בירושלים. גם חברי חבר הכנסת נסים שמע זאת. ואתם יודעים את האמת וממשיכים בהונאה.

ראש הממשלה השווה – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש לסיים במשפט אחד, אין לי ברירה. אתם צריכים להבין שההגבלה היא לחמש דקות. אי-אפשר – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מסיים.

מיכאל איתן (הליכוד):

השר בנימין בן-אליעזר דיבר שמונה דקות כי הפריעו לי.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש, חבר הכנסת מיכאל איתן. רבותי, אני מבקש מכל חברי לא להעמיד אותי במצב לא נעים.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לפי שעוני זה ארבע דקות עד עכשיו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מסיים.

היו"ר ד' שילנסקי:

השעון שלך מפגר מאוד.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא, השעון מצוין, אבל הוא שעון שהביא בחשבון גם זמן פציעות. זה כולל זמן פציעות.

היו"ר ד' שילנסקי:

עם כל הכבוד, במשפט אחד אני מבקש ממך לסיים. תביאו בחשבון שאני צריך להיות הוגן כלפי כל הצדדים. אני צריך לתת גם לצד השני אותו הדבר, ואז אתם תצעקו.

יהושע מצא (הליכוד):

לבן-אליעזר נתת.

חיים אורון (מרצ):

שר, מה לעשות?

היו"ר ד' שילנסקי:

נתתי. תשאל כמה חברים אחרים שלך לקחו כי פשוט אני מעיר ולא יורדים. בבקשה, חבר הכנסת בגין.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש לציין, כאשר עמד שר הבינוי והשיכון לפחות אנחנו גם אפשרנו לו לדבר וגם ביקשנו שייתנו לו תוספת זמן על מנת שאפשר יהיה לשמוע דברים חשובים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אם אתה אומר זאת כך בפומבי, הרי חבר הכנסת בגין כבר עבר את מכסת הזמן של שר הבינוי והשיכון, בעוד הוועדה שאתה היית בה קיבלה החלטה לתת לשרים לדבר ללא הגבלה, רק מבקשים מהם להצטמצם. עכשיו אל תבוא בטענה פומבית אלי.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני הצעתי שאורך הנאומים יהיה לפי חשיבות הנאומים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני אומר מה שהוועדה החליטה. אתם לא יכולים להיות לארג' בוועדה ואחר כך פה לדבר אחרת ולבוא עם ביקורת אלי. בבקשה, חבר הכנסת בגין, אודה לך אם תסיים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מייד מסיים, משפטים אחדים.

היו"ר ד' שילנסקי:

באמת במשפט אחד.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

ראש הממשלה ערך ניגוד משווע בין נכסי דלא נידי בארץ-ישראל לבין ערכים יהודיים, ועל סמך מה שאמרנו קודם, אדוני היושב-ראש, גם אמירת אמת נמנית עם הערכים היהודיים והאנושיים. כדברי המשורר אורי צבי גרינברג: "אמת אחת ולא שתיים, כשמש אחת, וכשם שאין שתי ירושלים".

אדוני היושב-ראש, גם זאת אמת: הסכם אוסלו יסודו בהטעיה ובהונאה, הוא חסר תוקף מוסרי. גם זאת אמת: הארגון לשחרור פלשתינ מן הנוכחות היהודית בארץ-ישראל הוא ארגון טרור, אויב מושבע של ישראל. גם זאת אמת: אש"ף חתם על הסכם אוסלו – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת בגין, אני מבקש ממך.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מסיים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה אומר מסיים, ואתה לא מסיים.

אברהם הירשזון (הליכוד):

כי אתה לא מאפשר לו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מסיים.

חיים אורון (מרצ):

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אש"ף חתם על הסכם אוסלו בעודו מחזיק באמנתו הפושעת, בעודו מצהיר שהוא רואה בו הסכם חודייה, בעודו מצהיר שהוא רואה בו שלב בתוכנית השלבים מ-1974. להסכם זה אין זכות קיום מוסרית.

גם זאת אמת: הגורם היחיד – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת בגין, אני מבקש ממך. שני משפטים ושני משפטים. אתה רוצה שאני אבקש ממך בצורה אחרת?

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כל הזמן מפריעים לו.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה לא למבין באיזה מצב אתם מעמידים אותי? נא לסיים.

יורם לס (העבודה):

מה הוא מסיים?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

גם זאת אמת: זכות העם היהודי על ארץ-ישראל היא טבעית ונצחית ואין עליה ויתור. וגם זאת אמת: בלא מימוש הזכות הזאת גם בשומרון, גם ביהודה, גם בחבל עזה – לא יהיה ביטחון ליהודים בארצם. וגם זאת אמת: רק על יסוד ביטחון ייכון שלום. וגם זאת אמת: בהסכם אוסלו – לא שלום, כי אין לו ביטחון. נצביע נגדו, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אין ביטחון ואין שלום עם כיבוש.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

יהושע מצא (הליכוד):

חזק ואמץ, חבר הכנסת בגין.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אף עם לא השלים עם כיבוש.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

חיים אורון (מרצ):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברת הכנסת מאשה לובלסקי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זה כיבוש של עם אחר. גם ירושלים המזרחית — — —

חיים אורון (מרצ):

מי אחריה, אדוני היושב-ראש?

היו"ר ד' שילנסקי:

אחריה – השואל, ואחריו – אנוכי, אם מישהו יחליף אותי.

מאשה לובלסקי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הדלקת הנרות מחר לקראת השעה 17:00. היה אפשר לקיים את הדיון כאן עד מחר – – –

משה נסים (הליכוד):

זה בתל-אביב. בירושלים לפני כן.

מאשה לובלסקי (העבודה):

קצת לפני כן בירושלים. לקראת, אמרתי.

היה אפשר להחליט שהדיון יתקיים כאן עד מחר בשעה 12:00, אבל אי-אפשר להחליט להגביל כל חבר כנסת לחמש דקות ובעצם לאפשר שכל חבר כנסת – לפחות בזמן שאני יושבת כאן באולם, קרוב לשעתיים – ידבר חצי שעה ושלושת רבעי שעה וכו'.

יורם לס (העבודה):

מאשה לובלסקי (העבודה):

נדמה לי שצריך לכבד כל אחד מאתנו.

אינני יודעת אם אני הולכת להקל כאן על מישהו או להכביד. הסכמי אוסלו א' והסכמי אוסלו ב' לא נקבעו לא על-ידי יצחק רבין ולא על-ידי שמעון פרס, ולא על-פי ההערה, שאינני יודעת אפילו איך להגדיר אותה, שנשמעה כאן על-ידי חבר הכנסת משה פלד.

הסכמי אוסלו א' והסכמי אוסלו ב' נקבעו עם ראשית ההתיישבות היהודית במאה העשרים במדינת ישראל. הסכמי אוסלו אלה, שאנחנו באים אליהם ואנחנו נצביע עליהם היום, ראשיתם בהתחדשות החיים הלאומיים הציוניים שלנו כאן. קודם כול, לקראת הקמת מדינת ישראל, לאחר מכן – עם הקמת מדינת ישראל. במעשה ההתיישבות התיישבנו, משה פלד, בבית-השיטה ובעמק ובגליל ובנגב, ולא

משום שחשבנו שחברון איננה חשובה. אבל הסמלים שאנחנו חונכים והתחנכנו עליהם – וכך בנינו את הבית הלאומי המתחדש שלנו, של העם היהודי – היו: אל החולה נעפילה וביצותיה נייבש.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אתם חונכתם לעוד דונם, ועכשיו אתם מחזירים כל דונם.

מאשה לובלסקי (העבודה):

ואינני מדברת כרגע על סמלים ערכיים בלבד, מפני שרובנו, ואולי כולנו, ואולי הורינו – אולי אני צריכה לפנות עכשיו לאבי ולאמי שעשו את המעשה החלוצי, הגיעו כחלוצים לארץ-ישראל והלכו להתיישב היכן שהיו יכולים לבנות את החיים שלהם. הם הלכו להתיישב בשפלה, כשם שהלכו הורים אחרים להתיישב בדגניה, וכשם שהלכו אחרים להתיישב במקומות אחרים. לא חלמנו אפילו, עד למלחמת ששת הימים, שמעשה הבנייה של הבית הלאומי שלנו הוא בחברון. ולא משום שאנחנו משמיטים או שוכחים את הזיכרונות ההיסטוריים שלנו.

הסבא שלי, כשהיו לו כמה פרוטות, שאף – ונדמה לי שאף הצליח – לקנות איזו חלקת אדמה בחברון, אבל הוא לא היה ציוני, והוא לא עלה לארץ-ישראל, והוא לא האמין שצריך לעשות את המעשה החלוצי ולמרוד בגלות ולעלות ולהתיישב ולבנות מחדש את הבית הלאומי. הוא לא זכה, אבל הבית הלאומי שלנו לא נבנה ביהודה ושומרון. וכשאנחנו מדברים על אוסלו א' ועל אוסלו ב', אל יחשוב איש מאתנו שכל ההיסטוריה מתחילה בנו. ההיסטוריה לא מתחילה בנו. אנחנו חלק מהיסטוריה, ומדינת ישראל היא מדינה שקמה כמעשה פשרה.

מיכאל איתן (הליכוד):

והוא לא נבנה גם בנגב ולא נבנה גם ביפו.

מאשה לובלסקי (העבודה):

הקמתה של מדינת ישראל היא החלטה של פשרה. בחלום, בשאיפה, בהזדהות, באהבה – למי מאתנו אין אהבה למערת-המכפלה בחלום?

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

מה הפתרון לזה?

מאשה לובלסקי (העבודה):

אבל בציונות האמיתית, כשהוויכוחים התנהלו עוד בראשית המאה, בציונות האמיתית ובקו שהכריע את הקמתה של מדינת ישראל, עמדה במרכז הפשרה ועמדה במרכז ההשקפה שאנחנו לא נשלט על עם אחר.

לכן אף אחד פה, לא מן הימין ולא מן השמאל, אל יחשוב שהוא ממציא את אוסלו א' או ממציא את אוסלו ב'. החיים שלנו כאן במדינת ישראל הביאו אותנו – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אולי תסבירי מדוע כבשו את לוד ורמלה? למה כבשו את יפו, לוד ורמלה? לא רציתם בשום פנים לכבוש – – –

מאשה לובלסקי (העבודה):

אל תפריע לי. עזוב, אני אקשיב לך אחר כך.

מיכאל איתן (הליכוד):

אין לך תשובה – – –

מאשה לובלסקי (העבודה):

מיקי, אני לא קראתי קריאות ביניים. אל תפריע לי. אני יושבת ומקשיבה בשקט. ועוד יותר מזה.

מיכאל איתן (הליכוד):

המצאות שאת ממציאה. אין לך שוב תשובה. למה הלכתם ללוד ולרמלה?

מאשה לובלסקי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני לא רוצה לענות לו. שהוא ידבר בזמנו.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

היתה מלחמה, אתה יודע?

מיכאל איתן (הליכוד):

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת כ"ץ-עוז, השאלה הופנתה לנואמת.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

נכון.

היו"ר ד' שילנסקי:

ותן לה קרדיט שהיא יודעת לענות גם בלי עזרתך.

מאשה לובלסקי (העבודה):

אם אני רוצה.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

היא סגן שר. היא יודעת בוודאי לענות טוב יותר ממך.

מיכאל איתן (הליכוד):

למה קוראים לזה רמת-הכובש אם לא רציתם לכבוש עם זר? לוקשים את מוכרת פה.

מאשה לובלסקי (העבודה):

הלכנו גם לכיבוש עבודה, אבל לא אמרנו: אל חברון נעפילה. אמרנו: אל החולה נעפילה, וצריך לזכור זאת.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

מאשה לובלסקי (העבודה):

ואני מבקשת להמשיך בלי שתפריע לי.

היו"ר ד' שילנסקי:

מספיק עם קריאות הביניים.

משה פלד (צומת):

משכתבת את ההיסטוריה.

מיכאל איתן (הליכוד):

מסלפת את היהדות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דראושה, נא לאפשר — — —

משה פלד (צומת):

— — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת דראושה ופלד; פלד, מוסא.

משה פלד (צומת):

אבל רבין שלל ממנו את — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אל תתווכח אתו. בבקשה.

מאשה לובלסקי (העבודה):

היו הערכות והיו ממשלות — גם ממשלות בראשות הליכוד וגם ממשלות בראשות העבודה — שחשבו שנושא היחסים שלנו והסדר היחסים שלנו עם הפלשתינים יבוא באיזה מועד, ויש לו זמן. היו גם כאלה שהתעלמו ואמרו שבכלל אין נושא כזה. היו כאלה שרצו לבנות אפילו אסטרטגיה — הם נמנו גם

עם ראשי העבודה וגם עם ראשי הליכוד, עם חברי כל המפלגות. הם אמרו: קודם ייכון שלום בינינו לבין שכנינו, ואחר כך נסדיר את היחסים שלנו עם הפלשתינים. באה ההיסטוריה, באה המציאות וטפחה על פני ההערכה הזו, והתברר שאי-אפשר ללכת להסכמי שלום בינינו לבין שכנינו בלי להסדיר בינינו את יחסינו עם הפלשתינים. לכן אף אחד גם לא יכול לבוא ולהגיד שהוא ממציא היום, או להפנות אצבע מאשימה כלפי מישהו אחר. יש מציאות, ואולי המציאות הזו היא המציאות הנכונה. אף אחד לא יכול היום לבוא ולומר בביטחון שתקום מדינה פלשתינית, כמו שאף אחד לא יכול להגיד בביטחון שלא תקום מדינה פלשתינית.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

מה חסר במדינה?

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

מאשה לובלסקי (העבודה):

אולי הכוח שבהסכם, חבר הכנסת שאקי, הוא שהוא בנוי על הדרגתיות, הוא בנוי על בחינה הדדית, הוא בנוי על מחויבות הדדית, והוא בנוי על מבחן הדדי. זה הכוח שבהסכם. אם כל אחד מאתנו, אם כל אחד מהיושבים כאן היה בין הנושאים ונותנים, אני בטוחה שהתוצאות לא היו שונות כלל. אולי הן היו עוד יותר מרחיקות לכת אפילו.

מיכאל איתן (הליכוד):

אולי.

מאשה לובלסקי (העבודה):

אני משוכנעת בכך. אם אנו יודעים, שהסכם אוסלו ב' הוא בבחינת עוד פרק ואולי עוד שלב, אבל הוא מותיר בידינו אפשרות לבחון ולהיבחן, והוא מותיר בידי הפלשתינים לראות איך אנו מעמידים במבחן את מערכות היחסים שלנו – נדמה לי שמזה אנו צריכים למצות את כוחו של ההסכם.

אני רוצה לסיים ולומר: הלילה או מחר בבוקר תהיה הצבעה. ההסכם יאושר. מה יהיה מחר בבוקר? האם האופוזיציה תעמוד ותארוך, מתוך שמחה לאיד, לראות אם יש עוד פיגוע, עוד איזו בעיה – –

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

יש מי ששמח בפיגוע? באמת.

מאשה לובלסקי (העבודה):

– – או האם מחר בבוקר – וכדאי לחשוב על כך כבר היום – תתלכד האופוזיציה כולה בנושא של ירושלים, לפחות בנושא של ירושלים? וצריך לחשוב גם על מחר בבוקר.

מיכאל איתן (הליכוד):

תשכנעי את ביילין קודם. את באה אלי עם ירושלים? כשאת והוא תסכימו, תבואו אלינו.

מאשה לובלסקי (העבודה):

צריך לחשוב גם על מחר בבוקר.

מיכאל איתן (הליכוד):

דברי אליו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מיכאל איתן.

מאשה לובלסקי (העבודה):

הלילה יאושר ההסכם. ממחר מתחילה, בעצם, האחריות של כולנו – דיברתם בצורה רמה כל כך ובמלים מפוצצות על ירושלים. המבחן הוא של כולנו, והוא מבחן לא קל. רבים נשאו כאן דברי תורה, פסוקים, ציטטו מן המקורות וקיבלו הרבה זמן לצטט מן המקורות. אני אוסיף את הציטוט שלי, שאני

מאמינה בו, ואנו חוזרים ואומרים זאת בתפילת מוסף ובתפילות אחרות: "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום". כך נאמר על תורת ישראל. הבה ונזכור, כל אלה שרוממות התורה בפיהם, את האמור לגבי "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום" –

מיכאל איתן (הליכוד):

זה לא שייך לציונות – – –

מאשה לובלסקי (העבודה):

– – ונתלכד להביא שלום לישראל. גמר חתימה טובה.

היו"ר ד' שילנסקי:

גמר חתימה טובה.

חבר הכנסת חיים אורון. אני חוזר ומבקש, בעיקר מחברי, כי עכשיו, באופן טבעי, קריאות הביניים באות מצד החברים שלי. אני מבקש מכם: מיציתם. אלה שיושבים כאן כבר מיצו את מכסת קריאות הביניים פי עשרה. מה קורה? אתם גורמים לכך, שאפילו למתחרים שלכם אני צריך לתת יותר זמן, כי אני צריך להיות הוגן כלפי כולם.

מיכאל איתן (הליכוד):

היינו מביאים שלט, שבמזנון הם לא מיצו.

חיים אורון (מרצ):

אולי אני יכול להתחיל?

היו"ר ד' שילנסקי:

טוב, בסדר. אני רוצה שתוכל להתחיל ותוכל גם לדבר. אני מבקש מחברי: בלי קריאות ביניים. תאפשרו לחבר הכנסת אורון לדבר. בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, פעמים מספר במהלך הדיון היום נאמר על-ידי כמה חברים מהאופוזיציה, שאולי מבינים מה שאנו עושים – אבל מדוע עם שמחה לאיד? אין בי ולו שמץ של שמחה לאיד. אני חושב שאפילו אני, חבר הכנסת מיכאל איתן, מבין. אני מבין, כי תקופה ארוכה היתה לי תחושה דומה מאוד לתחושתכם. היתה לי תחושה, שהנה עוד מהלך אחד וכל תפיסתי הציונית מתמוטטת. המהלכים שבהם מדובר היו המהלכים שאתם עשיתם מתוך אמונה שלמה שזו האמת שלכם והגשמתה היא הגשמת הציונות על-פי דרככם. מעולם לא עליתי על הדוכן הזה ועל שום דוכן אחר כפי שעלה יושב-ראש הליכוד, כאילו שבידיו המפתח לאמת הציונית, לאמת היהודית ולמימוש הנכון של זכותנו על הארץ, משום שבציונות – ובבית הזה – הנושאים האלה נתונים, באופן חוזר ונשנה, במחלוקת. אם אני יכול להבין את מה שעובר עליכם, אני מבין את התחושה שאתם חשים, אולי, ואני מקווה שמהלכינו סוגרים את האופציה לתפיסתכם את הציונות.

זה לא התחיל עכשיו. הוזכר כאן דוד בן-גוריון בוועדת-פיל עם התנ"ך, וכבר נאמר בקריאת ביניים: דוד בן-גוריון בוועדת-פיל עם התנ"ך הוליד את המהלך להכרעה בתנועה הציונית על חלוקת הארץ.

מיכאל איתן (הליכוד):

והטרנספר.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

נכון.

חיים אורון (מרצ):

על חלוקת הארץ.

מיכאל איתן (הליכוד):

וטרנספר.

חיים אורון (מרצ):

וחלוקת הארץ היתה מרכיב מרכזי בתפיסתנו הציונית. נכון, לא בתפיסתכם. כאשר אתם פיזרתם מוקשי נעל לאורך המסלול הציוני שלנו בדמותן של עשרות התנחלויות, ובעיקר – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

עם שם-טוב. עם מפ"ם.

חיים אורון (מרצ):

אני מוכן – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, עשינו כמעט הסכם. תעמוד. לפחות לדובר אחד תאפשר.

חיים אורון (מרצ):

– – ובעיקר בדמותן של התנחלויות והתיישבויות בלבם של ריכוזים פלשתיניים כמו חברון. התכוונתם לדבר הזה. אני גם מבין את כאבכם, את הכאב של מי שמרגיש שמה שנשאר לו זה לעלות לדוכן ולהשוות את הטקסט הקודם לטקסט הקיים, את הציטוט מ"אל-וותר" עם הציטוט ב"אלתחאד" ולהגיד: ואיפה החיים ביניהם?

ידידי, חבר הכנסת בני בגין, אני רואה שאתה לא פה, המציאות לא נמצאת בציטטות. המציאות נמצאת במקום שאתה מסרב להסתכל בו.

מיכאל איתן (הליכוד):

בדיזנגוף, בבית-ליד וברמת-גן.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני לא אצטרף למצעד הכאב של העם היהודי במשך 100 שנה שבית-ליד ודיזנגוף הם אחד הקטעים הקשים שבו. אבל הרשימה לא התחילה שם, ואני מקווה שהיא תסתיים שם. יכולתי לעלות ולמנות – ואני לא אעשה זאת – את רשימת המקומות ורשימת המאבקים ורשימת הכאבים שפזורים על כל פני הארץ הזאת. נכון, בית-ליד ודיזנגוף הם אחד הקטעים שבהם; לא היחידים – אפילו, אני מעז לומר, לא הקשים ביותר, עם כל הקושי שהיה בהם.

חבר הכנסת מיכאל איתן וחבר הכנסת בני בגין אומרים: תגידו לנו את האמת. אנחנו, אנשי מרצ, אומרים את האמת זה שנים. כאשר אתם ישבתם כאילו לא עם פלשתינים, כאשר ישבתם עם חיידר עבד-אל-שאפי במדריד וסאיב עריקאת נכנס לחדר, אז כמו ילדים קטנים כיסיתם את העיניים ואמרתם, לא רואים. כל העולם ראה, כל העולם צילם, אתם לא ראיתם. כאשר ישבו בווינגטון חדר ליד חדר – בחדר האחד ישב חיידר עבד-אל-שאפי ועל-ידו פייצל אל-חוסייני בטלפון פתוח עם תוניס – אמרתם: לא יודעים, לא שומעים ולא רואים. אבל אנחנו ידענו ושמענו וראינו.

אבל אם מדובר על האמת, הרי האמת החמורה ביותר שלכם – וחבל שחבר הכנסת בני בגין איננו פה – היתה כאשר חתמתם על הסכם האוטונומיה ולא התכוונתם לבצע אותו. התכוונתם לכאילו הסכם אוטונומיה, אוטונומיה שאגאלית כזאת, באוויר, בלי קרקע, בלי טריטוריה ובלי ממסד ובלי פלשתינים. ואפילו בראתם לכם פלשתינים.

כל פעם שואלים את חבר הכנסת ביבי נתניהו: תגיד, איפה הפלשתינים שלך? אני מכיר אותם. חבר הכנסת שאקי, אני מכיר אותם אישית. מוצטפא דודין, אני מכיר אותו אישית, נפגשתי אתו הרבה פעמים, אתו ועם קציני צה"ל והחוקרים שליוו ויצרו את "אגודות הכפרים". זה היה יציר כפיכם להתהדר בו; אמרתם: אתם תעשו הסכם. איפה הם?

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

הם חוששים לחייהם.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת שאקי, נעים לך או לא נעים לך, כל עם בוחר את ההנהגה שלו, וההנהגה שהוא בחר ראויה לעם הזה. זה מוצא חן בעיניך או לא מוצא חן בעיניך, מה לעשות – הכלל האלמנטרי הזה נכון גם לגבי הפלשתינים.

האמת הזאת שברחתם מפניה מוטחת היום בפניכם מהטעם הפשוט, שמשמעות האוטונומיה על-פי השקפתכם היתה אשליה מתנפצת, שניתן להתקדם בתהליך שלום ולקיים ארץ-ישראל השלמה. לא שלא רציתם שלום – רציתם שלום בתנאים בלתי אפשריים. כי שלום וארץ-ישראל השלמה הם תרתי דסתרי, מיניה וביה. אתם יודעים זאת היום כי אתם יודעים שאתם אחרי ארבע, חמש ושש שנים של אינתיפאדה.

אבל האמת הזאת הרבה יותר קשה לעיכול מאשר השאלה של הקלפי בירושלים. כן, יש קלפי בירושלים, קוראים לה מכל, קוראים לה קופסה או קוראים לה בשם אחר. נכון, אני מודה ומתוודה, שכאשר –

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

זה לא אקט שלטוני?

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, אני מבקש מכולם סליחה, חבר הכנסת אורון, אני מראש הכפלתי לך את הזמן.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתם מרמים את הציבור. מי לידי יתקע שאתם לא מרמים בנושאים אחרים?

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת מיכאל איתן, אנחנו אומרים לציבור את האמת. אנחנו אומרים, שהמסלול שאנחנו הולכים בו מאוסלו א' לאוסלו ב' מוביל להקמתה של ישות פלשתינית בגדה המערבית וברצועת-עזה. אני אומר זאת מהדוכן: אני מקווה, שהאמת הזאת תתממש כקונפדרציה בין הפלשתינים לבין הירדנים, כאשר קונפדרציה משמעותה ישות לאומית פלשתינית שמתחברת עם הישות הירדנית. אנחנו אומרים זאת שנים, לא בגלל אוסלו א'.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, הוא מזמן גמר את זמנו. תאפשרו לו לסיים.

חיים אורון (מרצ):

לכן אמרנו, חזרנו ואמרנו, זו אשליה שניתן לכופף את המציאות וניתן לכופף את המציאות בשטחים, וניתן לברור מציאות שאנחנו והם לא רוצים לחיות בה.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לסיים בנקודה אחת. אני הלכתי למפות לבדוק עד כמה השטח הצהוב קרוב לבית שלי. הוא נושק לבית שלי. השטח הצהוב הדרומי ביותר נושק ממש לבית שלי.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

ואתה מאושר?

חיים אורון (מרצ):

אתה יודע מה? את המושג מאושר אני משאיר לנושאים אחרים. אני שמח שכך המצב, כי אני יודע מה האלטרנטיבה. אני חי שם 30 שנה, האלטרנטיבה היא פטרולים על הגבול, האלטרנטיבה היא מחבלים בלילה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל זה יבוא.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת איתן, אתם מאיימים עלי שזה יבוא.

מיכאל איתן (הליכוד):

זה בא לרמת-גן, זה בא לירושלים, זה בא לכל מקום.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

למה זה לא בא מעזה?

מיכאל איתן (הליכוד):

מאיפה זה בא?

בנימין טמקין (מרצ):

משנת 1967 זה קיים.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת איתן, אני מודה ומתוודה, אני חי עם התקווה – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת איתן, אני יודע – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, רק רגע. חבר הכנסת מיכאל איתן, אני מודה לך בשם כל יריביך הפוליטיים שאתה מכפיל להם את הזמן. עכשיו, אחרי התודה שקיבלת, אני מבקש, תן לו לסיים, אחרת הוא עוד יעמוד פה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מדבר פה אחד מול חמישה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה מתחיל והחמישה הולכים אחריך.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה זה, גן ילדים?

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה חושב שנעים לי להגיד לך את זה? אתה חבר שלי, אבל אין לי ברירה, ככה זה יוצא. המציאות היא שכל יריב פוליטי שלך ועוד אחד או שניים מהליכוד מדבר פי שניים-שלושה תודות לכם.

מיכאל איתן (הליכוד):

כמה שידברו יותר, יותר בריא ויותר טוב. העם צריך לדעת את האמת. אתם פוחדים מהעם.

היו"ר ד' שילנסקי:

עכשיו תאפשר לו לסיים.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת איתן, אני יודע – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

שמחים שהפלשתינים מקימים מדינה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת מכל הצדדים, תאפשרו לחבר הכנסת לסיים.

חיים אורון (מרצ):

היום קיבלנו פה שיעור בציונות מיושב-ראש הליכוד. אבל ראה זה פלא, חבר הכנסת כ"ץ-עוז, איש נחל-עוז, קם ואמר כאן: אני אומר לכם שאחרי ההסדר בעזה ויריחו הרצועה שקטה יותר מאשר בכל תקופה מאז אני חבר נחל-עוז.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

רק 40 שנה.

חיים אורון (מרצ):

והוא חבר נחל-עוז.

מיכאל איתן (הליכוד):

איפה הריכוזים של ה"חמאס"?

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אז תלך ותסתכל.

חיים אורון (מרצ):

חברי הכנסת, הוא חבר נחל-עוז אותו פרק זמן שאני חבר להב, ואני אומר לך, שאני מאמין שיש סיכוי שאותה חוויה שהוא עובר בקיבוצו אני אעבור בקיבוצי. זה המבחן האמיתי של המהלך שלנו, ולכן אתם כל כך מתנגדים לו. בסופו של דבר אתם יודעים שיש סיכוי שהמהלך שאנחנו הולכים אותו, של חיים זה בצד זה, לא חיים זה על גבו של זה, לא תל-רומיידה, בית-אברהם ובית-הדסה – –

מיכאל איתן (הליכוד):

מה קרה אחרי עזה?

חיים אורון (מרצ):

– – הוא הדרך הנכונה.

היו"ר ד' שילנסקי:

ריבוננו של עולם, תן לו לסיים. חבר הכנסת מיכאל איתן, תן לו לסיים. אתה לא נותן לו לסיים.

חיים אורון (מרצ):

אתם ניסיתם שנים להוכיח שני דברים שלא עלו יפה. ניסיתם להוכיח שזאת הדרך היחידה האפשרית וניסיתם לפזר מוקשי נעל כדי שלא נוכל לצעוד בדרך שלנו. הוכח שלמרות מוקשי הנעל שפיזרתם מצאנו מסלול – מסובך מאוד, מפותל מאוד, קשה מאוד ליישום – שאנחנו נלך בדרך שלנו. ואתם הגעתם בדרככם עכשיו למצב של עמידה מול שוקת שבורה, ולי לא נותר אלא לגייס – ואני אומר זאת בכל הכנות, חבר הכנסת איתן – את כל משאבי האמפתיה שיש לי לתחושה הקשה שמלווה אתכם; מה לעשות, זאת ההכרעה ההיסטורית שאנחנו שותפים לה היום.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

מיכאל איתן (הליכוד):

עד הבחירות.

היו"ר ד' שילנסקי:

מאחר שלא היה מי שיחליף אותי אני מזמין את חבר הכנסת וליד חאג' יחיא. אחריו – חבר הכנסת דוד מגן.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, את דברי אבקש להקדים בברכה לראש הממשלה ולממשלה כולה. ואני שולח את ברכתי ליושב-ראש ערפאת שבזכותם היום לפנינו – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

הראיס.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

הראיס, אם אתה רוצה. – הסכם אשר מבטא מהלך אמיץ ומבטא את ניצחון הריאליזם הפוליטי על רגשות השווא שאחזו בנו שנים והביאו לשפיכות דמים כה אימה.

היום הביאו לנו הסכם משמעותי לקראת כינון חיים נורמליים באזור ויצירת שלום מלא בין ישראל לפלשתינים. היום אפשר לומר, שיש הכרה במדינת ישראל כחלק מהמרחב השלם ותום חזון האשליה של ארץ-ישראל השלמה, התמוטטות החזון הזה. היום בא הקץ למדיניות הקולוניאלית היחידה שנותרה בעולם. ישראל הכובשת – לא עוד.

מכאן ברור הטירוף שאוחז בימין בשל פשיטת הרגל של תיאוריית האשליה של שלמות הארץ, טירוף אשר מביא אותם לביטויים גזעניים כדוגמת "הממשלה נשענת על הרוב הערבי", בלי לזכור כי הערבים נמצאים בכנסת ובארץ בזכות ולא בחסד.

במקום זה, רבים מהימין מנצלים בצורה מרושעת את החשש הקיים, ויש חשש בעם, מהצעדים המתקיימים היום, ומעמידים את ההסכם כאיום קיומי לישראל, כאמצעי להגברת הטרור, כאילו שהטרור הוא-הוא המצאה מימי אוסלו ולא הכרנו אותו לפני כן. אתם, המתנגדים להסכם, מציגים אותו כסיכון לביטחון, לשלמות הטרטוריאלי, כפרי של משא-ומתן שלומיאל, ככניעה למרצחים וכו', בלי לזכור שיש סיכוי לשלום, שיש פרי לשלום המובא בהסכם המונח לפנינו ומבטא פתח לחיים של ביטחון, לחיי אדם היקרים יותר משלמות טרטוריאלי, לחיים נורמליים יותר לצד עם אחר.

נראה כי שלל הטיעונים שהובאו כאן על-ידי חברי, על-ידי חיים אורון לפני, על-ידי אחרים כמוהו, לא יכולים לפקוח את עיניהם של הזורעים אימה ופניקה סביב ההסכם, שהרי רק בזה כוחם.

למרות תמיכתי בהסכם הנדון ובתהליך בכללו, אני מבקש לנצל את ההזדמנות הזו לבטא את הסתייגותי מנקודה עיקרית וצורמת. ערביי ישראל, שבעבר הוכיחו שבכוחם לגשר ולקשר בין הישראלים לפלשתינים, כמי שמהווים הן את אלו והן את אלו, לא נוצלו כראוי בתהליך כולו, והכיסא שלהם בישיבות לאורכו של כל המשא-ומתן נותר יתום – וזה חבל. היינו יכולים להאיץ את התהליך, היינו יכולים לגשר בין הפערים, היינו יכולים לעשות הרבה יותר ממה שהושג עד כה ובצורה משמעותית יותר וטובה יותר לשני הצדדים.

היות שהיום יש התפייסות היסטורית בין העם הישראלי לבין העם פלשתיני, הוסרו מאתנו, ערביי מדינת ישראל, הרבה מהמועקות הקשות נוכח חוויית מדינתנו הנלחמת עם עמנו. היה חלק מערביי מדינת ישראל שהתארגן בקשר עם אש"ף, שהוא היום הפרטנר לעשיית השלום והסכם השלום של אוסלו.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, אתה אמרת העם הישראלי. לי, למשל, לא ידוע שיש עם ישראלי. אני יודע שיש עם יהודי. על עם ישראלי לא שמעתי. מה הכוונה? אולי אני בור ועם הארץ שלא יודע שיש עם כזה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אני חוזר על מה שקראתי, ואני לא רואה שאמרתי עם ישראלי.

היו"ר ד' שילנסקי:

כן, כן, אמרת עם ישראלי. אמרת שיש פיוס היסטורי בין העם הישראלי והעם הפלשתיני.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

כן.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני פשוט מפנה את תשומת לבך לכך שאולי היתה לך טעות.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אזרחי מדינת ישראל. כי אני כולל את ערביי מדינת ישראל גם כן.

היו"ר ד' שילנסקי:

אזרחי מדינת ישראל. לא, כי בפליטת פה אמרת העם הישראלי.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

טוב, אם יש אי-הבנות, אז אני – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חשבתי שאולי יש עם שאני לא יודע עליו.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

לא, אתה יודע הכול, אדוני היושב-ראש. מי כמוך יודע הכול.

אני סבור שיש להתאים את עצמנו לקצב ההתקדמות ההיסטורית ולדאוג גם לשחרור אלה שעדיין יושבים בבתי-הכלא בגין האשמות שונות. מה גם שחלק ניכר מאסירים אלו הם חולים ועברו את גיל ה-60. המשך ההתעלמות הזו והזנחה של ערביי ישראל עשויים להביא, לצערי, לדלדול התמיכה של אוכלוסייה זו בתהליך חשוב כל כך, הן למדינתם, ישראל, והן לעמם הפלשטיני.

אנחנו מסתכלים היום קדימה ולא מסתכלים אחורה. אנחנו רוצים להסתכל על עתיד טוב יותר, על עתידה של מדינת ישראל, כי עתידם וטובתם של עם ישראל והעם הפלשתיני קשורים בטבורם. האינטרס משותף. טובתם של ערביי ישראל, יהודי ישראל, הפלשתינים מעבר ל"קו הירוק" היא אחת. אנחנו קשורים כתאומי סיאם, ואנחנו לא יכולים להיפרד ולהסתכל כל אחד רק על טובתו הוא ולראות בטובתו של השני דבר רע לעצמו.

לכן אני מברך על ההסכם הזה, ואני מקווה שאנחנו נתקדם בצעדי ענק לקראת התפייסות היסטורית אמיתית המושתתת על זכותם של שני העמים במדינה הזאת, בארץ הזאת, פלשתיין, ארץ-ישראל, Palestine, מה שאתם רוצים לקרוא לה; אבל לערביי פלשתיין יש הזכות כמו שיש ליהודים, ולכן אני חושב שאנחנו בדרך הנכונה, ואנחנו נצמד לקראת עתיד טוב הרבה יותר ממה שעשינו לפני 47 שנים, אפילו יותר מזה. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת דוד מגן, אתה בבעיה. אינני רואה מי שיקרא לך קריאות ביניים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

נדאג לו.

היו"ר ד' שילנסקי:

תדאג לו, ואני אדאג לזמן שלו. אם אתה רוצה להאריך את זמנו, תקרא לו קריאות ביניים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה לא תקרא לו. אני יודע שאתה לא תקרא לחבר הכנסת דוד מגן קריאות ביניים.

חבר הכנסת דוד מגן, בבקשה.

דוד מגן (הליכוד):

חברי היושב-ראש, שמעתי חברי כנסת המכנים את הדיון שאנחנו מנהלים היום והלילה דיון גורלי. אני מבקש לדייק בהגדרה ולהזכיר, כי ההצבעה הלילה או בבוקר היא הצבעה גורלית, אבל הדיון אינו דיון גורלי, משום שהמוטיבים בדיון הזה נקבעו כבר ב-13 בספטמבר 1993 עת דנו בהסכם אוסלו, אותו הסכם עקרונות שנחתם בלילה אפלולי וחשוך באוסלו. ומשנקבעו הקווים ומשנקבע המסלול המוביל, לדעתי, אלי שפל התהום, נקבעו דעות והתייבבויות של ממשלה הנשענת על רוב קואליציוני טכני המונה היום 61 חברי כנסת. ואותה ממשלה המבקשת להצדיק את עצמה נמנעת לראות את אשר כל העם רואה כשגיאה בעליל. הרי הכתובת רשומה על הקיר והעיניים טחות מראות.

ראש הממשלה התפאר היום בפתיחת הדיונים בניסיון המצטבר "העשיר והטוב" ב-17 החודשים האחרונים בעוד הוא בוחן את אשר מתרחש בעזה ובריחו, אותן שתי ערים שנקבעו כשתי ערים "ניסיוניות" בהגדרה של עזה ויריחו תחילה. ראש הממשלה התייצב כאן בפני הכנסת ואמר, ללא כחל ושרק, שהניסיון בשנה וחמשת החודשים האחרונים הוא ניסיון טוב, ומי שהקשיב לו היטב צריך לקבוע כי נורמת הכחשת האמת רושמת לעצמה היום שיאים חדשים.

והכנסת דנה לא אחת בהפרות הבטחות של אש"ף את ההסכמים, הסכמי אוסלו והסכם קהיר והצהרת העקרונות בווינגטון – כיצד הוא מפר בריש גלי אותם הסכמים. אנחנו רואים, לצערנו הרב ובכאב גדול, כיצד הטרור מתרחב ומעמיק. עוד מהדהדת באוזנינו, אדוני היושב-ראש, אותה הבטחה של אדריכל הסכם אוסלו, שר החוץ שמעון פרס, אשר התייצב כאן לפני כשנתיים, פנה אלינו והבטיח כי נסתיימו מאה שנות טרור. הוא חשב שהוא מבטיח לנו לפחות עוד דור אחד של שקט. ואנו כולנו, כל העם, כל חברי הכנסת מכל הסיעות, יודעים מה היתה נחלתנו בראייה הזאת בשנה וחמשת החודשים האחרונים.

לאחר ששמענו את דברי ראש הממשלה אנו צריכים לשאול את עצמנו, מה ערך לדברי ראש הממשלה יצחק רבין, מה ערך לקווי היסוד של תוכנית הממשלה אשר הונחו על שולחן הכנסת לפני כשלוש שנים, מה הערך של מצע מפלגתו של ראש הממשלה. גם בנושא הצביעות והדמגוגיה אנחנו יכולים, לדעתי, לרשום היום שיאים חדשים.

ראש הממשלה פונה אל יהדות ארצות-הברית בקוצר הרוח הידוע שלו, בעצבנות היתירה שלו, נוכח הביקורות הנוקבות והאמיתיות שהוא שומע מבית ומחוץ, של יהודים מישראל ויהודים בארצות-הברית. הוא פונה ליהודי ארצות-הברית לבל יגלו עניין במתרחש בישראל, כי מי שבנו לא משרת בצה"ל אין לו זכות מוסרית להביע את דעתו לגבי מדיניות הממשלה.

אדוני ראש הממשלה, אם למי שבנו לא משרת בצה"ל אין זכות מוסרית להביע את דעתו על מה שקורה בממשלה או לגבי שגיאותיה של הממשלה, מדוע הכלל הזה יפסח על נבחר ציבור בכנסת שבפניה אתה מופיע היום? מה ההבדלה הזו, מה ההפרדה הזו? ראה נא על איזה רוב – – –

דוד צוקר (מרצ):

אתם תפסידו – – –

דוד מגן (הליכוד):

הכול נלקח בחשבון, האמן לי.

דוד צוקר (מרצ):

— — —

דוד מגן (הליכוד):

אני מוכן שתשקול את העניין בוועדת החוקה בצורה יסודית. עוד יהיו לך הפתעות בעניין הזה. אבל עצם הגישה, חבר הכנסת דדי צוקר, עצם הגישה שיש אנשים שפסולים מלהביע את דעתם מפני שדעתם לא זהה לדעת ראש הממשלה – נדמה לי שגם אתה צריך להיות שותף – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא דיבר על אנשים שאינם חיים כאן, הם לא אזרחי מדינת ישראל.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

דוד מגן (הליכוד):

אבל ראש הממשלה לא בא אליהם בטענות על כך שהם לא חיים בישראל. חבר הכנסת דראושה, אם קראת קריאת ביניים, ראש הממשלה בעקיפין פסל גם את דעתך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא לא פסל את דעתי. ראש הממשלה לא יכול לפסול את דעתי, גם אתה לא יכול.

דוד מגן (הליכוד):

אני לא אמרתי זאת, חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גם הוא לא אמר. הוא לא התכוון לכך.

דוד מגן (הליכוד):

אם הגענו לכך שאתה יודע למה הוא התכוון ואני לא, אין לי ויכוח אתך. אני רק מצטט ואומר שהוא קשר את שירות הבנים בצה"ל לזכות להביע דעה או להביע דעה באמצעות הצבעה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אנשים שחיים בארצות-הברית.

רחבעם זאבי (מולדת):

מה עם הערבים אזרחי מדינת ישראל?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הם אזרחי מדינת ישראל בדיוק כמון.

רחבעם זאבי (מולדת):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דראושה, אתה הודעת שתקרא קריאות ביניים, ואתה מקיים את הודעתך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זה מה שהתבקשתי.

היו"ר ד' שילנסקי:

בסדר. כאן גמרנו.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כל מי שעיניו בראשו רואה שיש סיבות כבדות משקל לעצור את התהליך, לעצור את ההידרדרות, אלא שהממשלה שבויה בשגיאותיה, אין לה האומץ הציבורי ואין לה הכוחות המוסריים לעמוד כאן להודות בכך ולהתוודות בפני הכנסת שהיא שגתה בחלק מהתחומים, לפחות, של מה שקרוי הסכם אוסלו א', והיא מבקשת לעצור, לתקן, לשפר ואולי בהמשך להתקדם. היא רצה ריצת אמוק ועיניה עצומות, אינה מוכנה להכיר במציאות הטופחת על פנינו תוך שאנו נתבעים לקורבנות רבים.

אדוני היושב-ראש, מה שמדאיג אותי בעיקר הוא לא הדברים שראש הממשלה לא אמר אלא הדברים שהוא ביטא היום ביתר הדגשה. אני מבקש להזכיר לחברי הכנסת, שבספטמבר 1993 דאג ראש הממשלה רבין להדגיש באוזני הכנסת ובאוזני העם בכמה הזדמנויות, שלא תקום מדינה פלשתינית, שהסכם אוסלו או הסכם העקרונות או הצהרת העקרונות אין פירושם הקמת מדינה פלשתינית. אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מישוהו מכם שמע היום את ראש הממשלה חוזר על ההצהרה הזו?

מדוע אני חרד ומדוע אני מודאג? משום שהיום חזר ראש הממשלה והדגיש שהוא מבטיח את אחדותה של ירושלים ואת ריבונותנו בעיר המאוחדת הגדולה. הוא גם הרחיק לכת בדרך ברוכה וכלל את מעלה-אדומים ואת גבעת-זאב בתחומי העיר ירושלים, והבטיח לכנסת כי ריבונותנו בירושלים השלמה והמאוחדת לא תיפגע.

ואני מבקש להזהיר את חברי הכנסת בטרם הצבעה: אותו ראש ממשלה אשר הכריז ואמר והדגיש, כאשר הציג את תחילתו של ההסכם, אולי תוך הטעיית חברי הכנסת, שלא תקום מדינה פלשתינית, והיום הוא מחריש, ושתיקתו נחשבת כהודאה לפחות בשגיאה, היום הוא מנסה להרגיע אותנו בשמירתה של ירושלים כעיר יהודית ריבונית.

אני חושב, שאם היום יאושר, חס וחלילה, ההסכם, ואם אנחנו נמנה את הקולות רק מבחינה טכנית – לדעתי השגיאה הזו אכן תבוצע במהלך ההצבעה – הרי שהקרב על ירושלים החל, ואותה נסיגה המתבצעת מהשומרון ומיהודה וממקומות חיוניים אסטרטגיים אחרים היא אות לנסיגה שעלולה חלילה להיות בעמדתה של הממשלה בכל מה שקשור לאחדותה ולשלמותה של ירושלים.

אני קורא לחברי הכנסת לערוך את חשבון הנפש, לחשוב היטב, לראות את שגיאותיה של הממשלה, לא להאמין להצהרות שהן הצהרות שווא, כך מסתבר מניסיונו בשנתיים האחרונות, ולהצביע נגד ההסכם המוצע היום, הכול בתקווה שהממשלה תתעשת ותבחן את צעדיה מחדש ותעצור את ההידרדרות.

אני מאמין, שאם הדברים לא ייעשו בחופזה, אם הם ייעשו בניסיון להגיע לקונסנסוס בעם, אפשר להגיע להסכמים טובים, אפשר להגיע להסכם יציב, אפשר להגיע להסכם אמיתי. הניסיון הזה לא נעשה עד היום. אני מקווה, שבהגיע שלב ההתעשתות ייעשה הניסיון הזה בכנות, נימנע מחופזה יתירה, ואולי בכוחות משותפים בכל זאת נצליח להגיע להישגים גם בשדה הקרב על השלום. להגיע להישגים הללו אפשר רק מתוך קונסנסוס.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת דב שילנסקי, ואחריו – אנוכי.

היו"ר ד' שילנסקי:

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, איזה צירוף, היום, כשמתייחדים אנו עם זכר חללי מלחמת יום כיפור, טובי בנינו היקרים שמסרו את נפשם עבור העם והמולדת, עומדים פה היום להחליט על קריעת איברים חיים מגופה של ארץ-ישראל ומסירתם לידי אויבינו שמגמתם, כפי שמוגדרת היא באמנה הפלשתינית, להשמיד את מדינת היהודים בארץ-ישראל. ותזכרו, ההגדרה הזו שלהם טרם בוטלה. אנחנו נותנים כוח לאלה שאומרים: אנחנו נשמיד אתכם בכוח שאתם נותנים לנו.

מאז מלחמת יום כיפור נמצא אני ביום זה בקריית-שאול. היום, בגלל ישיבת הכנסת, במקום בקריית-שאול הייתי בהר-הרצל בירושלים. ואני אינני מדבר בשם אחרים, לא בשם המשפחות השכולות, לא בשם הנופלים. קטונתי מכך, אינני רואה את עצמי זכאי לכך. אני יכול לדבר רק בשם עצמי. ולי היתה תחושה, בשם עצמי, שאני חייב להיות היום פה. הם נפלו למען עמם והמולדת, ואני חייב להיות היום פה ולהיאבק למען העם והמולדת.

אבל בשם המשפחות השכולות דיבר הרב ד"ר משה חיים ויילר, חבר מועצת יד לבנים בירושלים, ששניים מבניו, רב-סרן אדם ורב-סרן גדעון נפלו – האחד במלחמת יום כיפור והשני במלחמת ההתשה שנתמשכה אחריה. הוא קרא לכל העם ללמוד את לקח מלחמת יום כיפור, אותו יום כיפור שחור מני שחור בתולדות מדינת ישראל.

מה קרה ביום כיפור? איך זה קרה? איך היינו כסומים, כעיוורים, כחירשים, כאטומים? הרי במשך השנים הובהרו פרטים רבים והיום יודעים אנו שלא רק היו סימנים למלחמה שתפרוץ ושיתקיפו אותנו, אלא היו ידיעות מפורטות, היו אזהרות שזרמו אלינו בזו אחר זו. רק לפני ימים מספר סיפר לי אדם שאני מכיר, יהודי שהיה בעל עמדה בכירה מאוד בברית-המועצות, יהודי שהיום הוא בארץ, לא אזכיר את שמו כי הוא לא רוצה, שהוא העביר ידיעות, ואני יודע באמצעות מי ואיך, ואני יודע שהידיעה הגיעה לשלטונות. הוא הודיע במפורש את היום שבו יתקיפו אותנו. והיום אנחנו יודעים שהמלך חוסיין הזהיר אותנו וציין גם את השעה.

ריבוננו של עולם לקח מאתנו את התבונה ואת השכל. תארו לעצמכם מה היה קורה אילו במצב דאז היינו עומדים לא על רמת-הגולן – גם כשעמדנו שם הם כמעט הגיעו עד טבריה, לא היה חסר הרבה – אלא היינו עומדים כפי שהיום ממשלה זו רוצה להביא אותנו, היינו עומדים ליד הכינרת, הם היו מגיעים לחיפה. ואם יתקיפו אותנו מהצד השני, הערבים שאנחנו נותנים להם נשק ועוזרים להם להקים מדינה, ושמעון פרס וחבריו הולכים ומשנוררים מדלת לדלת ואומרים: תנו כסף ליאסר ערפאת – תוך כמה זמן הם יכולים מקלקיליה לחצות את מדינת ישראל.

ואם שוב, כמו שקרה כבר פעם אחת, כשהריבוננו של עולם לקח מאתנו את התבונה, אם זה קרה פעם אחת, זה יכול לקרות עוד הפעם. אם עוד הפעם זה יקרה, איזה אסון יכול לקרות.

חברי הכנסת, אתם יודעים שהבסיס שלי הוא זכותנו על ארץ-ישראל. בשבילי – אני מדבר גלויות, ואתם תכנו אותי בכל כינוי שתמצאו – בשבילי ארץ-ישראל היא לא סתם מקרקעין, לא סתם נכסי דלא ניידים כמו שמר רבין הגדיר זאת, בשבילי היא מולדת שזכותנו עליה מעוגנת בתנ"ך שכל העולם קיבל אותו מידינו, ובשבילכם, קטני האמונה בישראל, זה טאבו מיושן.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת שילנסקי, אני מבקשת שתסיים.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני רוצה רק להגיד לך, גברתי היושבת-ראש, שחברייך לסיעה דיברו פי כמה יותר מהזמן שאני מדבר, ואף שאני ביקשתי כמה פעמים לסיים הם המשיכו. תני לי לפחות את זה. תני לי כמה זמן שדיבר חבר הכנסת חיים אורון, הוא חבר סיעה שלך. חבר הכנסת אורון, תביט על השעון ותראה שאדבר פחות ממך.

חיים אורון (מרצ):

דב שילנסקי (הליכוד):

אני לא בא אליך בטענה, הרי אני ניהלתי את הישיבה. אני רק אומר שאתה יכול להעיד על מה שאני אומר.

אצלכם קיימת רק שאלת ביטחון. אתם חוזרים ואומרים: אנחנו חזקים. עם מציאות כזאת שאתם הולכים ליצור עכשיו אתם מביאים את אויבינו לפתח ביתנו. אתם אומרים: אנחנו חזקים. האם המלים האלה אינן מזכירות לכם את התקופה שלפני מלחמת יום כיפור? אנחנו היינו חזקים, כך אמרנו. נכון, היינו חזקים, ניצחנו, אך בכמה בתים בישראל בוכים על אותו ניצחון עד ליום זה?

אתם שמים את עצמכם כרודפי שלום ואותנו כצמאי מלחמות. מולנו עומדים זאבים ואתם פועלים כאילו הגענו כבר לעידן של גר זאב עם כבש. הסופר האמריקני ויליאם אינג' אמר: לא יעזור לכבשים אם יקבלו החלטה בזכות הצמחונות כל עוד הזאב בדעה אחרת.

אתם רוצים לקבל פה החלטות יפות, צמחוניות, ככבשים, אבל הזאב משחז את ציפורניו. מה קורה אתכם? אני רוצה בשלום לא פחות מכם. אני יודע את מחיר המלחמות יותר מכל אחד פה בבניין הזה, אבל אני רוצה גם מולדת. ואני אגלה לכם סוד: אני רוצה גם חיים.

אתם רוצים שלום עכשיו, הכול עכשיו – מה עם המחר? אתם זורים חול בעיניים ומבטיחים כל טוב – דולרים, זהב, חמאה, שמנת, הרבה שמנת. ולמען אותו שפע מדומה אתם נותנים משטחי מולדת, והלוואי שאתבדה. אני רואה שחורות. באותו מסלול שאתם נסוגים היום ייאצו – והלוואי שאתבדה – ילדינו ונכדינו לחזור, ללכת, להתקדם תוך קרב, תחת מטר של אש. אני מאמין, שכפי שעמדנו ביום כיפור נעמוד גם אז וננצח. אבל המחיר, רבותי, המחיר.

הריבונות של עולם העניש אותנו, הוא כועס עלינו, כנראה. ואני בדוגמה הזו מסיים, גברתי. חז"ל אומרים: כשהרועה כועס על הצאן, הוא מסמא את עיני התיש המוביל. והנה הקרקע כבר נשמטת מתחת לרגלי התיש המוביל, היא נשמטת תוך התפוצצויות, התפוצצויות אוטובוסים, התפוצצויות פצצות, התפוצצויות כדורים בלבות בנינו, התפוצצות מדקירות סכינים, וכבר עומדים על פי התהום והוא, התיש, אתם, הממשלה, המובילים, ממשיכים להוביל כשאתם על פי התהום וגוררים את כולנו.

גברתי היושבת-ראש, אני חרד, אני חרד, אני מודאג והלוואי שאתבדה. אני רואה את האסון בדרך, ואני פונה אל מר רבין – מר רבין, יש לך עבר, והרי גם אתה יהודי. תעצור. אין זו בושה לעשות חשבון נפש. תעצור, כשאדם מודה בטעות זו גדולה. תעצור, וזו, בנסיבות האלה, יכולה להיות שעתך הגדולה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. עכשיו, כאמור, אני אשא דברים. אחרי – השר אברהם שוחט. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת מיכאל איתן, ואם הוא לא יהיה – חברת הכנסת יעל דיין.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לפני שאתחיל את דברי אני חושבת שנפל דבר חמור לפני כשעתיים במדינה שלנו. אנשי הימין, שזכותם להתנגד וזכותם להפגין, הציגו את דמותו של ראש הממשלה שלנו במדי גסטפו. זה שפל מוסרי שאין חמור ממנו. מי שמוריד את עצמו לנקודת שפל כזו, אף שונאי ישראל לא מגיעים אליה, וכל נבחר ציבור שלא עזב מייד את המקום נושא אף הוא באחריות.

חברי הכנסת, "חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים באספך מגרנך ומיקבך, ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך – – – והיית אך שמח". עם בוא חג הסוכות, חג האסיף, מצווה עלינו לשמוח בחגנו ואנחנו ובנינו והגרים אשר בשערינו. גם אם טרם בשלו התנאים של "והיית אך שמח" – שכן הסכם השלום עם הפלשתינים הוא עדיין הסכם ביניים, ומצוקתם האישית של המתיישבים בשטחים, שנשלחו בשם ממשלת ישראל, היא מצוקת אמת, ואיומי הטרור והשכול עדיין מרחפים מעלינו – הרי שהסיכוי והתקווה שנזרעים היום בהסכם אוסלו ב' הם קרקע פורייה ל"שמחת בחגך" ולברכה במעשי ידיו.

חלום השלום שלי הוא בן 114 שנות ציונות, חלום של יונה ולא של חרב, חלום של אחווה ולא של שנאה. אך כשקמו עלינו מדינות ערב ואיימו על תקומתנו וקיומנו, אחזנו בחרב ולחמנו במלוא העוז והצדק לעצמאותנו. זו היתה התשובה לזהותנו היהודית ולמענה שלנו כנגד הקטסטרופה של השואה. זו היתה המדינה שבה נולדתי ובה גדלתי בגאווה.

אך שברו של חלום השלום שלי בא ביום שלאחר מלחמת ששת הימים. שיכרון הניצחון גרם לנו לליקוי מאורות של כיבוש ושל כוח. כמה חודשים לאחר מלחמת ששת הימים, ב-1968, במפגש של "השומר הצעיר" בגבעת-חביבה, טבע הסופר עמוס עוז את מטבע הלשון הדייקני – זהו סכסוך של צדק מול צדק. הציונות והיהדות שלי ושלנו כמהות לארץ-ישראל, למקומות הקדושים, למורשת אבות. אך בה בעת יושב עמנו ולצדנו עם פלשתיני ששורשיו, קיומו וזיכרונותיו כמהים לאותה ארץ מולדת. לכן, במקום שבו ניצבים צדק מול צדק, עם ליד עם, הפתרון והמוצא רק בפשרה הם – פשרה של הוגנות, פשרה של הבנה, ויתור מרצון ומתוך תעצומה פנימית.

עם חתימת הסכם אוסלו הראשון, בחתימת הסכם השלום עם ירדן ובחתימה על הסכם אוסלו הנוכחי הממשלה שלנו והכנסת מצעידות את מדינת ישראל לפריצת דרך ממדרגה ראשונה. העובדה שהבנים והבנות שלנו, החיילים והחיילות, יצמצמו את נקודות החיכוך בשטחים ויימנעו מהם בהדרגה דילמות מוסריות של כיבוש שאין לו מוצא – היא מתנת חג שאין גדולה ממנה. וזו הבשורה של ההסכם הנדון היום.

בסוגיות הממשיות של ההסדר – סדר גודל פינוי הערים והשטחים, סידורי הביטחון והכבישים העוקפים, תהליך העברת הסמכויות ועריכת הבחירות לרשות הפלשתינית, שחרור האסירים

והאסירות הפלשתינים – יש לי אמון מלא בשיקול הדעת ובמקצועיות של הצוות המדיני והצבאי שניהל את המשא-ומתן, ואני מביעה תמיכה מלאה ובלתי מסויגת בכל שסוכם והוסכם על כל חלקיו.

מבחן הדרך שלנו יהיה עתה ביישום – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

חברת הכנסת מאור, הערה להאשמה הכוללת שלך של הימין. מסרו לי כרגע בדרך לכאן שהודיעו בחדשות כי היו אלה אנשי "כך". אי-אפשר לבוא ולומר על הימין – – –

ענת מאור (מרצ):

אנשי "כך" בהפגנה מאורגנת של הימין. ומה היתה תגובתם של נבחרי הציבור, חבר הכנסת לנדאו?

עוזי לנדאו (הליכוד):

אם כן, בכל מקום שמגיעים אליו אנשי "כך" אנחנו נקום ונלך רק מכיוון שהם נמצאים במקום? זה מה שאת מציעה?

ענת מאור (מרצ):

האם אין ביכולת המארגנים לבלום את המעשה הזה של אנשי "כך"? האם זה נעשה, חבר הכנסת לנדאו?

עוזי לנדאו (הליכוד):

אם יש גינוי לדברים האלה, זה צריך להיות מובן מאליו. לכן אני חושב שאסור את הכתם הזה להחיל על כל אנשי הימין. את ההכללה הזאת אין לך רשות לעשות, עם כל הכבוד.

ענת מאור (מרצ):

אני לא יודעת, חבר הכנסת לנדאו, אם ראית את התמונות ששודרו בטלוויזיה. זה שודר בפני כל עם ישראל מהפגנת הימין.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברת הכנסת ענת מאור, אני רק מפנה את תשומת לבך לכך שאת כבר מדברת עשר דקות.

ענת מאור (מרצ):

עשר דקות?

היו"ר ד' שילנסקי:

כן. תמשיכי, תמשיכי, רק הפניתי את תשומת לבך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

זה בסדר, תיתן לה אפילו יותר משום שעוד מעט יגיע תורי לדבר והיא תהיה היושבת-ראש.

ענת מאור (מרצ):

ומבחננו עתה מצוי במעלה ההר – – –

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת לנדאו, השאלה אם מייד משכו את הדמות, סחפו את זה, או – – –

ענת מאור (מרצ):

זאת בדיוק השאלה.

אברהם פורז (מרצ):

זה באמת דבר נורא.

היו"ר ד' שילנסקי:

טוב, חברת הכנסת ענת מאור מדברת.

ענת מאור (מרצ):

זאת בדיוק השאלה.

מבחננו אנו מצוי עתה במעלה ההר. המבחן הראשון הוא מבחן החוסן הדמוקרטי. הקושי – והוא גדול, והוא מובן – הוא דווקא של האופוזיציה. אך אני מאמינה שדווקא המנהיגות של מתנגדי ההסכם תשכיל להוביל את המאבק בדרכים דמוקרטיות בלבד.

המבחן השני הוא מבחן הכבוד והשוויון שנדע במגע עם סמכויות השלטון הפלשתיני. אני פונה לממשלה להוריד נקודות חיכוך מיותרות, גם לפני הסדר הקבע.

המבחן השלישי הוא מבחן אושיות השלטון. הגם שניתן להבין את הסכמת ראש הממשלה למשאל עם בנושא רמת-הגולן, בגין הפער שנוצר בין מצע מפלגתו לבין המדיניות שהוא נוקט היום, הרי שאין זה ראוי לאמץ אל צורת השלטון שלנו את משאלי העם, שיש בהם ערעור על מקור סמכותן של הכנסות והממשלות הנבחרות במדינה.

הממשלה שלנו מובילה ומשיגה תוצאות מרשימות בנושא קידום השלום, ואני מאמינה שהיא תקבל גיבוי ציבורי רחב בבחירות הבאות, בחירות שבהן נתייצב עם הסיכוי שהחרב תהפוך מחדש ליונה, שיהדות התפוצות והקהילה הבין-לאומית יקיימו אתנו דיאלוג הולך ומעמיק, סיכוי שהעוצמה, התבונה והסובלנות יחליפו את כוח הזרוע והמלחמה. ואז דווקא אנחנו, מדינת ישראל, וירושלים כבירתה, נוכל להציע לאו"ם להכריז על שנת 2000 כשנת שלום עולמית לעמים כולם, לדתות כולן. ואז תתגשם נבואתו של ישעיהו, "וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות, לא יישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה". תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. התבקשתי להודיע לחברי הכנסת הנוכחים כאן, כי נציג צה"ל יימצא באולם ההרצאות עד 22:30. המפות עצמן תוצגנה עד סוף הדיון.

רשות הדיבור לשר אברהם שוחט; הוא איננו. חבר הכנסת מיכאל איתן – גם כן איננו. חברת הכנסת יעל דיין – איננה. חבר הכנסת חגי מירום, בבקשה.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ההסכם הזה שאנחנו נצביע עליו הלילה, אולי לפנות בוקר, הוא לדעתי ההסכם הכבד ביותר והגורלי ביותר שהכנסת הזאת הצביעה עליו מעודה. לא שאין חשיבות להחיצת היד בווינגטון ב-13 בספטמבר 1993 – היתה לה חשיבות עצומה; לא שלא היתה חשיבות להסכם השלום עם ירדן – היתה להם חשיבות עצומה. אבל ההסכם הזה, חברי חברי הכנסת, הוא הסכם שמביא לידי ביטוי ביצועי את הרעיונות הגלומים בשרשרת ההיא שהחלה בהסכמי קמפ-דייוויד, ממשכה בוועידת מדריד, ולאחר מכן קרמה עור וגידים באוסלו א'.

זה הסכם שבו לראשונה אנחנו נפרדים מתרבות הכיבוש, ממאורעות הכיבוש ומאימי הכיבוש, מאימי הזוועה המורלית, המוסרית, שהיינו נתונים בה כמעט 28 שנים, מאימי הצורך לשלוט בעם אחר. ולא שאני חש שמחה בלב על ויתור על חלקי ארץ, שכמו שחבר הכנסת ביבי נתניהו הגדיר אותם: נכסי צאן הברזל של עם ישראל; לא שאני מזלזל, חלילה, בסיפורי התנ"ך והמקרא, בעמק דותן ובאגדות יוסף ואחיו, במערת-המכפלה ובעפרון החיתי הנושא ונותן שם, בקברי האבות וכל אלה. לא שאני מזלזל כהוא זה בערכם ההיסטורי. אלא, חברי הכנסת, מה לעשות שבאותם אזורים שיש בהם פינות קדושות מאוד לעם היהודי, חיים, נושמים, מקיימים את חייהם, מאות אלפים, מיליוני פלשתינים. ושאלה גדולה ניצבת לפנינו: היש תוחלת ותכלית לקיום משותף ליהודים ולערבים במצב שהיינו נתונים בו?

אינני חושש, חברי הכנסת, מחזרה לגבולות או לקווי 1967. לא נשוב אליהם מן הטעם שאיננו רואים בקווי 1967 קווי ביטחון ומן הטעם שנוצרה מציאות מאוד מאוד מחייבת אותנו בחלקים שונים לאורך קווי הגבול, לאורך קווי התפר, לאורך הבקעה, לאורך גוש-עציון ומקומות אחרים, ואנחנו נרצה לראותם שייכים לתחומי מדינת ישראל. לא חזרה לגבולות 1967.

אז לצורך הוויכוח הפוליטי אפשר לעמוד פה ולומר – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

מה גודל השינוי?

חגי מירום (העבודה):

אנחנו נראה ונבחן אותו בהסכמי הקבע. אין מדובר, חבר הכנסת שילנסקי, בהשתלטות על – – –

דוד צוקר (מרצ):

הוא לא גדול.

דב שילנסקי (הליכוד):

הרי קראנו את ההסכם, ראינו את המפות. והנה חברך אומר שהשינוי איננו גדול. כמה זה לא גדול?
אולי נשמע?

חגי מירום (העבודה):

חבר הכנסת שילנסקי, כדי שלא יהיו אי-הבנות – אנחנו איננו מדברים אלא על תוספת של 15%, אולי 20%, לשטח שהיה קיים לפני מלחמת ששת הימים בתחומי הגדה. ואנחנו מודים ומתוודים שכך הדבר.

עוזי לבדאו (הליכוד):

זו תוכנית אלון?

חגי מירום (העבודה):

אנחנו רוצים לדבר על שטחים חיוניים, מאוכלסים ביהודים, וביהודים בלבד. ואנחנו רוצים לוותר אחר כבוד על תרבות הכיבוש ועל תרבות ההשתלטות, ועל המחשבה שאפשר להחזיק 2.5 מיליוני פלשתינים במצב של העדר עצמאות.

דב שילנסקי (הליכוד):

חבר הכנסת חגי מירום, אני לא מסכים אתך, אבל אני מכבד את מה שאתה עכשיו הודית בו. כי חבריך האחרים מכחישים זאת ומרמים אותנו.

דוד מנע (הליכוד):

חבר הכנסת שילנסקי, זה הכול אותו בולשיט.

חגי מירום (העבודה):

אתה יודע, חבר הכנסת שילנסקי, אני משתדל, בדרך כלל, לומר לציבור את האמת. אני יודע שבחיים הפוליטיים אנחנו מצווים לעתים להסתיר קצת, להשאיר קצת בתוך הבטן.

דב שילנסקי (הליכוד):

אבל הם מסתירים הרבה.

חגי מירום (העבודה):

לי אין ספק, שבסופו של דבר, בשטחים שתפנה ישראל ושיועברו לריבונות פלשתינית, תיכון ישות ריבונית פלשתינית – –

דב שילנסקי (הליכוד):

מה זה?

חגי מירום (העבודה):

– – במבנה של מדינה פלשתינית או במסגרת קונפדרטיבית אחרת, כפי שיחליטו הפלשתינים.

ואני רוצה לומר כאן, שאף שהילכו עלינו אימים שנים עם רעיון העיוועים של המדינה הפלשתינית, יש גם יתרון בכך שקמה ישות ריבונית מדינית ליד מדינת ישראל, כי אז אפשר לשאת ולתת כמדינה אל מדינה, כריבון אל ריבון, כי אז אפשר להפעיל את הקהילה הבין-לאומית ולהגיע אתה ביחד להסכמים מחייבי מדינות – –

דוד מנע (הליכוד):

כמו בששת הימים? הקהילה הבין-לאומית בששת הימים רק עזרה לנו.

חגי מירום (העבודה):

– – ולכפוף את הפלשתינים לאמנות האו"ם וג'נבה וכל הדברים האלה, שכאשר אתה מדבר על ארגון לשחרור הוא אינו כפוף להם, וכאשר אתה מדבר על גורם מדיני הוא אכן כפוף להם.

חברי חברי הכנסת, אני חושב שאנחנו נצטרך להפעיל רעיונות מורכבים ומעניינים אשר לעתידם של המתישבים היהודים ביהודה ובשומרון ובחבל עזה ואשר לפלשתינים החיים בירושלים. לפי דעתי, אין מניעה שמי שירצה לבחור להישאר בשטחים שיהיו בישות הריבונית הפלשתינית יוכל להישאר בהם, ואנחנו נצטרך בהסכם שלום כולל להגדיר את תנאי הביטחון ואת התנאים המיוחדים שהם יחיו בהם.

לא נזנח את היהודים שיחליטו לבחור לחיות שם, ואת אלה שיחליטו לשוב ולחיות עמנו במדינת ישראל נפנה בכבוד, תוך מתן פיצוי, תוך ראיית עתידם ובניית ביתם החדש בשטחי מדינת ישראל, אותם שטחים שנגיע אליהם בהסכמי הקבע.

אני אומר לכם פה, שאנחנו יכולים להגיע למצב שבו ירושלים תישאר ירושלים רבתי, שהשכונות הסובבות אותה יהיו שכונות ששייכות אליה בריבונות ישראל ולא בריבונות אחרת, תוך הכרה בכך שהציבור הפלשטיני שחי בירושלים יזכה לאיזו הגדרה של ניהול עצמי – לא בריבונות פלשטינית, בריבונות ישראלית, אבל בכל זאת לאיזו הגדרה. הכול אפשרי, ובלבד שאנחנו רוצים לראות את חזון השלום מתגשם לנגד עינינו, ובלבד שלא נפקיר יהודי באשר הוא, ובלבד שנראה עצמנו מדינה ריבונית, מוסרית, שמקיימת את חיייה לא כשולטת על עם אחר אלא כשולטת על ענייניה ומתברכת בשלום. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת עוזי לנדאו, ואחריו – חבר הכנסת יוסי כץ. אני מבקשת, ברשותכם, לסייע בעמידה בלוח הזמנים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני מבקש, ברשותך, להיות זכאי לאותו לוח זמנים שהיו זכאים לו כל חברי הכנסת המכובדים שהקדימו אותי.

גברתי היושבת-ראש, ימים נוראים סיימנו אתמול, עשרה, אבל הימים שמכינה לנו הממשלה הזאת עם הסכמה האחרון נוראים מאלה.

כמה הערות בשולי ההסכם, המאפיינות אותו ואת הסביבה שלו.

הערה ראשונה: מה ניתן ללמוד על יחס הממשלה לשבוייה ולנעדריה? גברתי, המשפחות אלשיך, ארד, באומל, כץ, פינק ופלדמן, השבויים והנעדרים, מבקשות לדעת מה גורל יקיריהן. פולארד נרקב בכלאו. ההסכמים הנחתמים עם הפלשטינים, היחסים המצוינים עם ארצות-הברית, המגעים עם סוריה, הלוא הם מנוף אדיר לקדם את עניינם. אבל חתימת ההסכם הזה בלי שנוצלו כל אלה למענם, למען קידום הנושא הזה, היא עדות לכך שממשלת ישראל מפקירה את חייליה ואת שליחיה. הלוואי שיצחק רבין היה דואג לשבויינו כפי שיאסר ערפאת דואג לאסיריו.

הערה שנייה: ההסכם שנחתם, גברתי היושבת-ראש, הוא בלתי לגיטימי. ההסכם הזה יורד לשורש עתידם של העם הציוני ושל הציונות בארץ-ישראל. יש בתוכנו ויכוח פנימי, ויכוח קשה. יש המבקשים ומוכנים לוותר, ויש אחרים הסבורים שאין צורך לוותר כה הרבה. והיום מבקשת הממשלה הזאת להכניסנו לתהליך שהמשמעות שלו היא, לדעתנו, ויתור על ריבונותנו בירושלים, חריצת גורל יישובים לפינוי בעתיד, ריבונותנו בערי יהודה ושומרון וכדומה. אין לממשלה הזאת רוב בוויכוח היהודי הפנימי הזה בקרב הציבור הזה. אבל כדי להכריע בו לגבי עתידנו מגייס ראש הממשלה לעזרתו את מי

שאינם נאמנים לישראל כמדינת העם היהודי; מעבר לזה – מי שמתנגדים למדינת ישראל כמדינת העם היהודי. ראש הממשלה הזה הוא הראשון המתיר לעצמו את הדבר החמור הזה. וראש הממשלה מגלגל עיניים לשמים ואומר: מה זה, זה דמוקרטיה.

גברתי היושבת-ראש, זו איוולת. הנה היה ראש ממשלה בצרפת, פייר מנדס-פרנס, לא פחות דמוקרט מראש הממשלה שלנו, וכאשר היה לראש ממשלה נכנס להסכם בוועידת ג'נבה, ביולי 1954, על הוצאת צרפת מהודו-סין. אם זיכרוני אינו מטעה אותי הוא אמר לחבריו בצרפת, שהוא ינהל משא-ומתן על נושא זה עם הקומוניסטים של הודו-סין בתנאי שיש לו רוב שאינו מותנה בקומוניסטים באספה הלאומית הצרפתית. ואף אחד לא אמר עליו "גזען" כמו דברי ההבל של ראש הממשלה ואף אחד לא אמר עליו שהוא לא דמוקרט, כי הוא אמר אמת פשוטה. הוא אמר: אינני יכול לנהל משא-ומתן עם אויבי בחוץ, הקומוניסטים, כאשר אני בן ערובה בידי משתפי הפעולה עמם, הקומוניסטים באספה הלאומית הצרפתית.

רבין איננו עוסק, כמובן, בקטנות האלה שלגבי פייר מנדס-פרנס היו תנאי בל יעבור מתוך הבנת החשיבות באחדותה של צרפת, מתוך הבנת החשיבות בלגיטימיות של הפתרון. רבין מגייס את תומכי ערפאת מבית נגד בני עמו שלו במהלך המשעבד את עתידנו לאחמד טיבי ולדראושה מבית ולסכנות ערפאת מבחוץ.

גברתי היושבת-ראש, זאת ועוד: אין הדבר הזה מפליא כלל כאשר מדובר בממשלת מר רבין. היא מתבוללת מיהדות, מתרחקת מציונות, הורסת את הקונסנסוס היהודי והציוני שהיה פה כל השנים, שברה כל קו אדום, אין לה עוד קו אדום, מרוקנת אט-אט את ישראל ממורשתה הציונית, בזה לדת ולמסורת ולכל מה שקשור לתחום היהודי והציוני והחזון הציוני במדינה הזאת; ממשלה זו כולה תוהו ובוהו ואין בה אפילו רוח אלוהים שמנשבת מעל פני המים.

גברתי היושבת-ראש, הערה שלישית: ממשלה החותמת על ההסכם הזה מושחתת מבחינה פוליטית ומוסרית. בממשלה זו יש שרים, חלקם גנבים ולוקחי שוחד. אני מתכוון לשר גונב שגן ולארכסנדר גונבפרב. הם חללה פוליטית המאפיינת את הכנסת ואת הממשלה ומשפילה עד עפר את דימוין בעיני הציבור. הכנסת – כי ממנה יצאו; הממשלה, שאימצה אותם אל חיקה המרופד כסף.

אבל, גברתי היושבת-ראש, לא רק הם מושחתים. לשוחד שני קצוות: המקבל והנותן. המקבלים שוחד הם גולדפרב ושגב, אבל פסול באותה מידה מציע השוחד, הלוא הוא יצחק רבין. רבותי חברי הכנסת, מדובר במשחק מכור של אנשים מכורים, תרגיל מסריח, בלשונו של רבין, הפעם מבית-מדרשו של רבין, המדרדר את הפוליטיקה הישראלית אל שפל מדרגה.

הרוב של רבין בממשלה הוא רוב המבוסס על גנבים שחברו לאנטי-ציונים ולאנטי-יהודים. זה רוב פסול למדיניות בלתי לגיטימית של ממשלה מושחתת.

היו"ר ע' מאור:

כן, חבר הכנסת לנדאו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כל מה שאני מבקש הוא לא יותר אבל גם לא פחות ממה שכל קודמי קיבלו, בכלל זה כבוד היושבת-ראש.

היו"ר ע' מאור:

הוספתי לך עוד שתי דקות.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אולי עוד מלה אחת לגבי הפרספקטיבה ההיסטורית והיהודית של ראש הממשלה.

הקשבתי להתבטאויותיו של ראש הממשלה כלפי יהודי ארצות-הברית, וטיב לב ההתבטאויות האלה היה, שהשותפות בינינו ובינם צריכה להיות לא רק במלים אלא גם בכספים. אני עד למגעיו של ראש הממשלה עם היהדות למיניה בשלוש השנים האחרונות, מאז הוא בתפקידו. בכל השנים האלה אין הוא מעלה סוגיות לא של חינוך יהודי ולא של התבוללות ולא של סדר-יום יהודי, לא של קשר בין ישראל לגולה אלא כסף. זו תפיסה ישראלית צרה, צרת אופק, קצרת בינה של צבר הרואה עצמו מרכז בלי ראיית ההקשר היהודי הרחב. כאשר הדברים מגיעים אל התנ"ך כולו, הנה נמשך אותו קו של שטחיות, של בורות, המנותק מן השורשים שלנו.

גברתי היושבת-ראש, אני אבקש עוד דקה אחת כדי לסיים.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת לנדאו, כבר הוספתי לך שלוש דקות.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, דיברו פה רבע שעה כל אחד.

עוזי לנדאו (הליכוד):

רבע שעה, 20 דקות.

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אני מצטערת. זה ויכוח היסטורי שלא נוכל לעמוד בו. יש החלטה של ועדת הכנסת, יש לוח זמנים, ואנחנו צריכים לעמוד בו. הוספתי לו שתי דקות, עכשיו עוד דקה. הנוהל הקודם היה לא תקין. יושב-ראש הכנסת יחליף אותי אחר כך וימסור הודעה בעניין. בבקשה, אבקש לסיים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, מר רבין נאם שני נאומים בארצות-הברית – האחד בווישינגטון, שם אמר: כל מקום בארץ, בארץ הנביאים – – –

היו"ר ש' וייס:

אבקש לסיים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני מייד מסיים.

היו"ר ש' וייס:

ממש עכשיו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ובניו-יורק הוא אמר: התנ"ך לא ספר לרישום מקרקעין הוא, לא טאבו. אני שואל: מי הוא רבין האמיתי – של וושינגטון או של ניו-יורק. וברור מי הוא רבין האמיתי. בווישינגטון הוא דיבר אנגלית, דיבר מן הדפים הכתובים של איתן הבר.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אתה צריך לסיים. אני מבקש ממך לסיים מייד.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני סר למרותך ולשיקול הדעת חסר הפניות שלך ואני מסיים. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש למסור הודעה, ואני מצטער על שאני צריך למסור אותה. ועדת הכנסת החליטה להקצות לכל חבר כנסת חמש דקות. עד עכשיו אינני יודע מאיזו סיבה דיברו שבע, 12, 13 וכו'.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גם חצי שעה.

היו"ר ש' וייס:

כל אחד הסתמך על קודמו. אני רוצה עכשיו להודיע כאן, שאם יושבי-ראש שיבואו אחרי לא יהיו מסוגלים להקפיד על כך אני אבוא לנהל את הישיבה. זה הכול. תודה רבה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

תוציא להם כרטיס אדום.

היו"ר ש' וייס:

שום כרטיס אדום. יש גבול לסחיבה הזאת. אין שוויון. יש החלטה של ועדת כנסת. חבר כנסת שלא יהיה נוכח כאן – עכשיו זה מתחיל, ממש – פשוט על-פי התקנון מאבד את תורו. כל פעם יש לנו ויכוח על התקנון.

חברי היקרים, התחלנו ב-12:30. מחר שבת. זה הכול. אני מבקש – גם מן החברים – אני כבר לא רוצה לדבר על הגידופים שאני שומע כאן בנאומים. על זה אני לא צנזור. אבל לפחות גידופים במסגרת חמש דקות.

גדעון פת (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ההחלטה על חמש דקות היא החלטה מבזה. צריך היה יומיים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פת, היה קשה מאוד לעשות יומיים מיום חמישי עד יום שישי. אני יודע למה מישהו רצה יומיים.

עוזי לבדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

עזוב, דיברת 11 דקות.

עוזי לבדאו (הליכוד):

אני לא מדבר על מה שאתה מדבר. אני מדבר על משהו אחר.

היו"ר ש' וייס:

חבל על הזמן. תעשה זאת מהר.

עוזי לבדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, נראה לי בלתי סביר ובלתי הוגן ששרים בממשלה, למרות העובדה שכל חבר כנסת רשאי לדבר חמש דקות בלבד – – –

היו"ר ש' וייס:

חברים יקרים, יש החלטה של ועדת הכנסת – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

גמרנו גם עם העניין הזה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

על-פי התקנון השרים יכולים לדבר בכל זמן כמה שהם רוצים. ועדת הכנסת הגבילה אותם כהוגן.

עוזי לנדאו (הליכוד):

זה תפקידו של היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

היושב-ראש נתן לוועדת הכנסת להגביל את השרים כהוגן בניגוד לתקנון, והחלטת הכנסת מחייבת. בכך נגמר הסיפור. כל פעם להתחיל להתווכח.

עוזי לנדאו (הליכוד):

זה אליבי שהיושב-ראש מנסה לתפור לעצמו.

היו"ר ש' וייס:

יושב-ראש הכנסת פועל על-פי החלטת ועדת הכנסת. אני לא מתווכח אתך, גם לא עם גידופיך שהשמעת פה בחמש דקות.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני לא מבקש את הציונים שלך ולא את חוות הדעת שלך.

היו"ר ש' וייס:

אני רוצה לומר לך, שאני עמדתי פה בצד – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

אני יושב-ראש, וכיושב-ראש כנסת אני נדהם מגידופיך ומשפתך. תגיש נגדי תלונה לוועדת האתיקה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

אתה יודע כמה גידופים השמעת בחמש דקות כאן?

עוזי לנדאו (הליכוד):

צריך לומר לשרי הממשלה את האמת בפניהם ולא להסתתר.

היו"ר ש' וייס:

חמש דקות של גדפנות שלא שמעתי כמותה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זה האיש, זה הסגנון.

עוזי לנדאו (הליכוד):

זו הודעת יושב-ראש הכנסת.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת יוסי כץ, אחריו – חבר הכנסת מיכאל איתן, ואחריו – חברת הכנסת יעל דיין. בבקשה.

יוסי כץ (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, למרות חילופי הדברים בין חבר הכנסת לנדאו לבין היושב-ראש אני רוצה לומר לכם: הדיון הזה הוא, בעיני, תעודת כבוד לפרלמנטריזם בישראל. אני חושב שזו הדמוקרטיה במיטבה. אני משוכנע שבדברי הימים של עם ישראל ייחרת הערב הזה כדוגמה ומופת למשטר דמוקרטי נאור. אני חושב שמגיעה מלה של הערכה גם לאופוזיציה בהקשר זה. אני חושב שהדיון כאן מתנהל בצורה תרבותית. זה דיון בהחלט ברמה שמשקפת את העובדה שכולנו מסכימים שבמדינת ישראל צריך לשמור על המינימום של כללי דמוקרטיה: רוב זה רוב, מיעוט זה מיעוט, ואחד איננו צריך לדרוס את השני, לא באמצעות הרוב ולא באמצעות הצעקות.

לדידי, הערב הזה הוא אחד הרגעים המפוארים של התנועה הציונית. ההכרעות הגדולות בתולדות עמנו מעולם לא התקבלו בלב קל. גם כאשר קמה מדינת ישראל, דוד בן-גוריון, ראש הממשלה הראשון, לא נמנה עם אלה שצהלו בכיכרות.

הערב הזה אנחנו מכריעים באחד הנושאים הגורליים בהיסטוריה של עם ישראל. אנחנו מכריעים, האם נחיה לפי הפסוק "הלנצח תאכל חרב", או האם נהיה אור לגויים – במקרה הזה, שכנינו במזרח התיכון.

במיוחד עליכם, חברי האופוזיציה, מוטלת בערב כזה אחריות כבדה מאוד, כי סוד כוחו של עם ישראל ושל מדינת ישראל באחדותנו. על כולנו להתפלל היום ולעשות הכול כדי שקיצונים בשני הצדדים לא ינסו לשנות את מהלך ההיסטוריה באמצעים אלימים. אם ינסו לעשות זאת, נתאחד כולנו ונחסל ניסיון כזה בעודו באיבו.

מה מעניק ההסכם הזה? ההסכם הזה נותן, בסך הכול, סיכוי, הוא בא, אומרים במקומותינו, בדקה התשעים. לולא הכרנו באש"ף ובהנהגתו של היושב-ראש ערפאת, היתה קריסה מוחלטת של ההנהגה הפלשתינית. עוני, דלות, מרירות, משטמה היו נחלת חלקו של כל ילד פלשתיני. אני אומר לכם במלוא הכנות: גם אני, לו הייתי ילד, במצב כזה הייתי מרגיש אותו דבר. זה המתכון הבטוח ביותר לקיצוניות, לבורות, לשנאה, לטרור ולצמיחת הקיצוניות האסלאמית.

הסיכוי שאנחנו מעניקים לעולם המערבי, אבל בראש ובראשונה למדינת ישראל, הוא יצירת חיץ, יצירת מחסום כנגד הקיצוניות האסלאמית. איש מכם איננו מאמין באמת ובתמים בהמשך השליטה שלנו בעם אחר. איש מכם איננו מאמין שהעם הזה, שתושבי מדינת ישראל, מאמינים בהיגיון מעוות של המשך שליטה בעם אחר, בעם ששואף לעצמאות. מדינת ישראל, תושבי מדינת ישראל כמהים לשלום. העם הזה בוטח בכוחו, ולכן הוא תומך ברובו בתהליך השלום. הוא יודע, שמדינת ישראל היא מדינה חזקה, ומדינה חזקה יכולה לקחת על עצמה סיכונים. אל תהיו קטני אמונה. תנו לעם הזה את הכבוד שראוי לו, תנו לו את הגאווה שהוא ראוי לה. אל תעוררו בו מורך לב ופחד מיותר.

על סף שנת 2000, מדינת ישראל נמצאת על מפתנו של עידן חדש, עידן של שלום, ואיש מאתנו לא יוכל לשנות את מהלך ההיסטוריה כפי שהוא מובא לידי ביטוי בהסכם הזה. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. אני מודה מאוד לחבר הכנסת כץ על הדוגמה של עמידה בלוח הזמנים.

חבר הכנסת מיכאל איתן. אחריו – חברת הכנסת יעל דיין. בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה – מה שבטוח הוא, שאי-אפשר לקרוא לך גברתי הראיס.

אנחנו שומעים קריאות מצד ספסלי הקואליציה, שמדברים אתנו עכשיו על שמירה על אחדותו של העם היהודי. אני קורא בדברי ראש הממשלה קריאה נרגשת שבה הוא מדבר על העם היהודי שידע סבל ומכאובים, ידע לשמור על דתו, על מורשתו ועל מסורתו אלפי שנות גלות ומימש חלום של דורות. אני שומע את ראש הממשלה מדבר כאן בארץ-ישראל: חזרנו ובנינו עם, כאן בארץ-ישראל הקמנו מדינה, ארצם של הנביאים, שהנחילה ערכי מוסר. אני שומע אותו ראש ממשלה אומר, שהוא מייצג ערכים, שהוא נלחם על הערכים של העם היהודי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

ערכים של כיבוש? זה מה שאתה רוצה?

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת דראושה, אני ציטטתי את רבין. אולי לא הבנתי. רבין מדבר על הדברים האלה. רבין מדבר על העם היהודי, על הערכים של העם היהודי, על המסורת, על הדת. רבין אומר: בואו נתאחד סביב הערכים האלה. רבין אומר לעם היהודי: תשמרו כאן על מדינה יהודית. רבין מדבר על מה משותף לדעתו לעם היהודי, לא למיעוט הערבי שחי אתנו בשוויון כתושבים כאן.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

כאזרחים.

מיכאל איתן (הליכוד):

כאזרחים, כפרטים, אבל מדינה יהודית. רבין אומר: זאת מדינה יהודית.

ואני שואל את רבין: אם אתה חרד כל כך לערכים היהודיים, מצד אחד, ומצד שני אתה רוצה לשמור על האחדות היהודית, איך זה יכול להיות שאתה, יצחק רבין, בא ליהדות ארצות-הברית ואומר להם: אתם לא יכולים להתערב בגורל ארץ-ישראל. אתה, יצחק רבין, יוצר ברית עם המיעוט הערבי הפלשתיני התומך בעניין הפלשתיני כמיעוט בעם היהודי. אתה רוצה שדראושה יכריע מה יהיו הערכים שמייצגים את העם היהודי. זה הגיוני? אני רוצה לשמוע שאדם אחד כאן יקום ויגיד: זה הגיוני.

אחת מהשתיים – אם אתם מדברים במושגים של מדינה יהודית של העם היהודי, של הסולידריות היהודית, של עבר ומסורת וציפיות לעתיד, אם אתם קוראים לאחדות העם היהודי, תביאו בחשבון, בין השאר – אני לא אומר טוטלית, כי אני לא מכיר מושגים טוטליים בדמוקרטיה, אבל תביאו בחשבון, שכדי לשמור על אחדות העם היהודי, למשקל של הרוב היהודי בארץ-ישראל צריך להיות ערך מסוים בעיניכם. אבל דבר זה אתם מבטלים מכול וכול. אתם אומרים: בואו נשמור על אחדות העם היהודי. איך? שרוב היהודים יסכימו למה שאתם אומרים כשאתם במיעוט בעם היהודי. לא מיעוט מקרי, לא שנה ראשונה, לא חמש שנים אחרונות – 15 שנה אתם במיעוט בקרב הציבור היהודי. אתם שומרים על שוויון רק בגלל הקואליציה עם המיעוט הערבי שגר כאן בארץ. בדמוקרטיה זה אפשרי, אבל יש לנו גם בעיה של העם היהודי, של מדינה יהודית. אני לא חושב שכללי הדמוקרטיה היו מאפשרים לראש ממשלה כלשהו לדבר כפי שדיבר כאן יצחק רבין, שאנחנו רוצים מדינה יהודית וש-80% מהתושבים יהיו יהודים.

לכן אני מסיים ואומר: הסיקו מסקנות מהדברים שלא מתיישבים אצלכם עם ההיגיון, אלא עם הרגש שלכם, כי אתם יהודים, ולמושג יהדות יש משמעות בעיניכם; אתם רוצים מדינה יהודית ואתם רוצים סולידריות יהודית. תעשו משהו על מנת לקיים אותן.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חברת הכנסת יעל דיין. אחריה – חבר הכנסת אבנר חי שאקי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

לא שמעתי מה אתה מציע לנו, לחברי הכנסת הערבים.

מיכאל איתן (הליכוד):

תן לי עוד חמש דקות.

יעל דיין (העבודה):

כבוד היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה לזכור היום להודות לצוותות המשא-ומתן שהביאו אותנו להסכם הביניים, לשר החוץ ולראש הממשלה, ליאסר ערפאת, היושב-ראש, לאורי סביר ולאבו-עלא, לעוזי דיין וליואב בירן, לעבד-אל-ראזק יחיא, לצוות שעסק בהסכם הכלכלי, לטריה לרסן הנורבגי, לדניס רוס, לעמרו מוסא, לכלכלנים ברודט ושעת', לכל העוסקים במלאכה.

יש מידה רבה של נכונות בסמיכות שבין תפילת יום הכיפור אתמול ובין הדיון היום.

יגאל ביבי (מפד"ל):

לא היית בים?

יעל דיין (העבודה):

אני הייתי בבית-כנסת אתמול.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כל הכבוד.

יעל דיין (העבודה):

גם לך, אדוני. אתה סוגר לי את בית-הכנסת? את הים סגרתם לי, נשאר לי בית-כנסת.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אנחנו מברכים אותך על כך.

יעל דיין (העבודה):

שני הימים האלה, תפילת יום הכיפורים והדין היום שיסתיים בהחלטה ובאישור ההסכם היום, אין עיסוקם באזורים A, B ו-C ולא בסוג הנשק שיצוידו בו השוטרים הפלשתינים ולא רק בקיום המצוות ובדקדוקי ההלכה, אלא במושג שזר מאוד לרבים מהדוברים והיושבים כאן. המושג הזה הוא צדק, והוא משותף גם לאתמול וגם להיום.

אתמול בשעה זו הייתי בבית-הכנסת עם שר החוץ. לפני תפילות "אבינו מלכנו" ו"אשמנו בגדנו" דיבר שר החוץ על יהדותנו ועל כך שמעולם לא הרגיש יהודי יותר מאשר בימים הנוראים האלה ובימים האלה שהיתה לו הזכות לחתום על הסכם הביניים. הקהל, אלפי יהודים שאינם נמנים עם "שלום עכשיו" ואלפי נשים שאינן נמנות עם "נשים בשחור", קמו על רגליהם והריעו. וכך גם אני מרגישה. בפעם הראשונה זה הרבה שנים אני מרגישה את החיבור בין הישראליות, היהדות וההומניות האוניברסלית בגלל סמיכות הימים. אין ישראל יהודית שהיא ישראל השלמה. אין ישראל מדינה יהודית שהיא מדינה כובשת, שוללת זכויות, מקדשת מקום ולא חיים, מתעקשת להמשיך בשיא עוצמתה להיות קורבן ויהי מה ולחיות בפחד.

אלה ימים היסטוריים. ההסכם יהיה רווחה וישועה לדורות, לילדינו וילדי ילדינו. ישראל עמדה בפני ימים קשים יותר ותעמוד גם בקשיים שכל הסכם מורכב וסבוך כזה מעמיד בפניה.

שני דברים לא יעלו בידכם, אנשי האופוזיציה, לא בידכם ולא בידי מתנגדי השלום מצד האסלאם הקיצוני. לא הפחדה שלכם ולא של ה"חמאס", לא איומים של "המהנדס" ולא איומים של ארגון "אייל", לא איומים של מולדת והימין, ולא האיומים שאנחנו שומעים מ"הג'יהאד האסלאמי". לא תצליחו בכך. לא פיגועי ההתאבדות, לא הסכינים, לא הפיכת הבסטות בחברון ולא פיצוץ שמשות ערבים בחברון. לא זה ולא זה לא יפחידו אותנו – לא אותנו ולא את בעלי בריתנו ובני שיחנו.

וגם לא יעלה בידכם סיכול המהלך ההיסטורי, הערכי, הצודק של היהדות והדמוקרטיה. על מה אתם מדברים בכלל? ממתי עיר אבות וקברים ובתי-כנסת וקדושה רשומים בטאבו לעולמי עד? זו האנושיות? זו הרוחניות של הדת היהודית, לרשום מטרים רבועים עם גדר, עם גדודים שישמרו עליהם? ואם זה ככה, מה קרה שהר-סיני והר-נבו אינם רשומים בטאבו של מדינת ישראל? הם פחות קדושים לנו? ממתי דם נופלים רושם אתרים בנדל"ן? ואם כן, מה קרה בשנים ששלטתם, מדוע לא סיפחתם, מדוע לא הנצחתם גבולות, לא זרקתם את עצמכם ברחובות חברון אלא עסקתם רק בבניית מפה פרובוקטיבית מעורבת שהופכת כל הסכם לבלתי אפשרי? הפעם לא תצליחו, אין לכם מונופול על הביטחון, לא מונופול על פתרון שאתם לא מציעים, לא על העצב ולא על השכול. אין לכם מונופול על אחדות העם. בדמוקרטיה פלורליסטית כמו שלנו אנחנו גם לא מחפשים את אחדות העם. אנחנו מחפשים רוב בעם. רוב בעם יש לנו, והרוב הזה ישיג את ההסכם.

ב-1930 כתב אורי צבי גרינברג שיר שאז היה רלוונטי, ואתם נותרתם באורי צבי גרינברג של 1930. הוא כתב: "אלוהינו רוצה, וגם המשיח ישנו. / יש ניר למולדת, ריבוא בחורים לצבא. / ויש הזהב, ויש הצורף המחכה/ליציקת המטבע: לחירות ישראל; / אך מי אינו רוצה? – השטן הגורל, הסוחבנו לנצח באש ובדם: / משיני הנצרות עד שיני האסלאם". אנחנו יצאנו משיני הנצרות, ואנחנו יצאנו משיני האסלאם, ואנחנו איננו נמצאים בשנות ה-30, ולא המשיח ולא השטן הגורל של אורי צבי גרינברג יקבעו את גורלנו. גורלנו בידינו, עוצמתנו בידינו, ומתוך העוצמה הזו אנחנו נשיג גם את הצדק לאזור הזה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

הכול דיבורים, חברת הכנסת יעל דיין.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת אבנר חי שאקי, ואחריו – חבר הכנסת אורי אור.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, חברי הכנסת, התנגדותנו להסכם אוסלו ב' נובעת מן הסיבות להתנגדותנו להסכם אוסלו א'. התנגדותנו להסכם אוסלו א' נובעת מכך שתוכנו מנוגד לחלוטין למטרות העליונות של הציונות והוא מנתק כל זיקה ליהדות. אני רוצה שחברת הכנסת דיין תקשיב, אולי; אני הקשבתי לך, תשתדלי להקשיב.

יעל דיין (העבודה):

אני מקשיבה לכל מלה.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

בפירושו לפסוק הראשון בספר בראשית אומר רש"י בשם רבי יצחק: אם יבואו אומות העולם לומר לכם ליסטים אתם שכבשתם את הארץ מידי האמורי, החיווי, היבوسی והגרגשי, אמרו להם: הוא הבורא, הוא נתנה להם והוא נטלה מהם ונתנה לכם. לעולם לא נוכל להיחשב כובשים. אין אדם כובש את ביתו, אין אדם כובש את עמו. אנחנו לא כובשים בשום סנטימטר לא ביהודה, לא בשומרון ולא בעזה.

אני חושב שמקור כל חולשתה של הממשלה הזאת הוא בניתוק של הזיקה מן הזכות ההיסטורית. לעגו לזכות ההיסטורית ושוכחים שאברהם אבינו, עליו השלום, בהתגלות האלוהית הראשונה אליו נאמר לו: לך מארץ וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. הווי אומר, שבפסוק הראשון, בהתגלות האלוהית הראשונה אל אברהם אבינו, עליו השלום, הובטחה לו הארץ הזאת. אם אנו לא מסתמכים על הזכות ההיסטורית הזאת, פירושו של דבר שאנחנו מבססים את זכותנו על הכוח.

אני רוצה – ואני מאמין שכולנו נרצה – שכוחנו יהיה מבוסס על זכותנו ולא זכותנו על כוחנו. וזכותנו תהיה חזקה יותר אם נקשור אותה היסטורית.

אני רוצה לומר לכם, חברי, ב"שולחן ערוך", אורח חיים, בהלכות תשעה באב, יש הלכה ברורה: הרואה ערי יהודה בחורבן אומר "ערי קודש" היו מדבר" וקורע. חייב אדם לקרוע לפי ההלכה את בגדיו אם הוא בא לערי יהודה ורואה אותן בחורבן. ה"בית יוסף", רבנו יוסף קארו, עליו השלום, גדול הפוסקים ב-500 השנים האחרונות, בא להסביר מה זה "בחורבן". אדוני השר, זה ייתן לך משהו. אדוני שר הפנים, תרשה לי לפנות אליך כאיש ביטחון גדול שאני מעריך ומוקיר כל כך. אומר בעל ה"שולחן ערוך", מה זה יהודה בחורבנה? מתי יהודה נמצאת בחורבן? הוא אומר: אף-על-פי שיושבים בה ישראל, כיוון שגויים מושלים עליהם זהו חורבן. כך הבין את המושג חורבן גדול פוסקי ישראל ב-500 השנים האחרונות. ואם זו ההלכה – אם לא תבזזו להלכה, ואם תתחילו להעריך את ההלכה, תראו שהיא יכולה להדריך את כולנו לשמור על נחלת האבות.

אני רוצה לומר לכם, ושוב אני חייב לצטט גדול בישראל, "חפץ חיים", זכר צדיק לברכה, רבנו ישראל מאיר הכהן מראדין, כאשר חיילים בצבא הצאר היו חייבים לאכול טרפות, כי לא היה מה לאכול והם עמדו למות מרעב, הלכו ל"חפץ חיים" ואמרו לו: האם מותר לנו לאכול טרפה בצבא הצאר? אמר להם בעל ה"חפץ חיים": אין מנוס, זה פיקוח נפש, אבל כשתאכלו, אל תמצצו את המוח מן העצמות.

קמו יהודים ישראלים ואמרו בעקבות ההסכם: זה יום שמחה לישראל. יום שמחה? כאשר למעלה ממחצית האוכלוסייה היהודית מרגישה אבל, מרגישה צער, לבוא ולומר סוף לחלום ארץ-ישראל השלמה, קץ לארץ-ישראל השלמה, יש שמחה על כך? מי שהוא יהודי בלבד יכול לומר שגאוותו ושמחתו וסיפוקו על כך שאנחנו לא נזכה לארץ-ישראל השלמה? יש עם בעולם, יש אומה בהיסטוריה האנושית שוויתרה מרצון על מולדתה למען איזה עיקרון של שלום מדומה?

ואני בא לשלום. אילו היה שלום אמת, אילו היה הטרור מחוסל, אילו השתלטו על ה"חמאס" ועל ה"ג'יהאד", אילו חיסלו את האמנה הגזענית האנטישמית הקרויה אמנת אש"ף, ועוד סדרה של אילו כאלה, אז אולי. אבל ערפאת הוכיח מי הוא. ערפאת היה רב-רוצחים, נחשב רב-רוצחים, והוא רוצה להישאר רב-רוצחים. הוא שותפו של ה"חמאס", הוא שותפו של ה"ג'יהאד", הוא רוצה במותם של יהודים. והוא אמר זאת. את הקלטת הזאת שמע כל בית ישראל, כל העם היהודי כולו.

ואני פונה אליך, מר רבין, ראש הממשלה, ואני אומר לך: שמחתי לשמוע ממך הבוקר, שישראל צריכה להיות מדינה יהודית. אדרבה, תן יד לכך שהיא תהיה יהודית. איך היא תהיה יהודית? בזה שהיא תהיה מגומדת, קטנה, חסרת יכולת הגנה, חסרת יכולת לקלוט את היהודים שרוצים להגיע אליה? יעלה על הדעת שכך חושב מי שהיה הרמטכ"ל במלחמת ששת הימים? יעלה על הדעת – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת שאקי, ברשותך.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

גברתי, אני יושב פה כבר שבע שעות, מעטים עשו זאת. אני שמעתי אחד שדיבר חצי שעה, 25 דקות, 20 דקות. ועדיין לא הגעתי למחצית דברי. אם נתנו לכולם – תני גם לי.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת שאקי, ברשותך.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אל תפלי אותי לרעה. אני מדבר בדיוק כמו אחרים.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת שאקי, היושב-ראש הבהיר את הנושא.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת שאקי, ברשותך, הוספתי לך שתי דקות. אני אאפשר לך עכשיו עוד דקה, אבל אני מבקשת — — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

תוסיפי לו עוד דקה. אולי הוא ישכנע אותי — — —

היו"ר ע' מאור:

כן, אני אוסיף לך על מנת – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה, ברשותך, אני מבקשת לא לעזור לי. חבר הכנסת שאקי, אני מצטערת.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אני עיינתי בהסכם, הפעם כמשפטן, ואני רוצה לומר לכם: יש דברים שלא היו ולא נבראו בהסכם אוסלו א', יש פתאום "ראיס". אין לו שם בעברית, אין לו שם באנגלית. באנגלית כותבים "ra'ees", בעברית "ראיס", והכוונה לערפאת, והנה נותנים לו סמכויות של דיקטטור, וישראל רוצה להיות שותפה למדינה שהיא נותנת למנהיגה להיות דיקטטור, להיות במצב שהוא יכול לבטל חוקים, להיות במצב שהוא יכול למנות שרים על אפה וחמתה של המועצה המינהלית, היינו – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא נשיא.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

הוא לא נשיא. הוא יושב-ראש.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הנשיא ערפאת.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אתה ממנה אותו נשיא. עם ישראל עוד לא מינה אותו נשיא.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

העם שלו בחר בו כנשיא, לא אתה.

סאלח סלים (חד"ש):

ראיס זה נשיא באנגלית.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

לא. כל הזמן הוא יושב-ראש, כל הזמן כתבו "chairman", ועכשיו כותבים "ra'ees". מה זה, מהתלים בעם שלם?

סאלח סלים (חד"ש):

התרגום המילולי – – –

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

זאת הבעיה שלנו עכשיו?

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

כתבתי למר רבין: מה אם ערפאת יכריז על השטח שבידו כעל מדינה פלשתינית? מה הסנקציות?

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

היו"ר ע' מאור:

זה משפט מסיים.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אם ערפאת יכריז על מדינה – וכל הסימנים מורים שהוא מתכוון לעשות זאת – כמה הוא צריך להפתיע את הממשלה הזאת ואת מר רבין? האומנם – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא לא צריך להכריז – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה, אני מבקשת שתאפשר לו לסיים. חבר הכנסת שאקי, אני מבקשת משפט מסיים.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אני מסיים.

כל דמיון בין הסכם קמפ-דייוויד לבין הסכם אוסלו מוטעה ומטעה. להסכם קמפ-דייוויד היתה תמיכה של כ-100 חברי כנסת, ופה רוצים להכריע בגורלו של עם ובגורלה של ארץ על חודו של קול. מה החיפזון? אל-עג'לא מן אל-שטן, אתם אומרים, אומרים הערבים. מה המהירות הזאת? מה החיפזון הזה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

תתפלא, הקול הזה יכול להיות הקול של – – –

סאלח סלים (חד"ש):

זו הבעיה.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אני מוכן להסביר לכם. אתה תצדיק אותי כשתשמע אותי.

היו"ר ע' מאור:

לא, אני מצטערת, חבר הכנסת שאקי. אני הארכתי לך את הזמן כפליים, בגין העובדה שישבת והאזנת.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

אין מנוס ממשאל עם רציני או מבחירות. רוב העם נגד ההסכם, נגד הסכם אוסלו א', נגד הסכם קהיר, נגד הסכם אוסלו ב', והוא נגדם מפני שהם נגד האינטרסים הקיומיים הביטחוניים. הביטחון התערער, אנשים פוחדים לנסוע באוטובוסים. 48 שנים לאחר כינונה של מדינה אזרחיה פוחדים לנסוע באוטובוסיה. זה נורמלי? כך מבטיחים שלום? כך מבטיחים ביטחון?

לכן נעשה הכול כדי להכשיל את ההסכם הזה, האומלל, שפוגע בביטחון של ישראל, פוגע בסיכוייה לגדול ולהיות מה שנועדה להיות, והוא בא למסור זכויות של העם שלנו על חלקי מולדת לעם זר. לכן זה לא יצלח, ובסופו של חשבון אין לי ספק, שבעזרת השם המטרה הזאת לא תצלח בידי הממשלה הזאת.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת אורי אור, ואחריו – חבר הכנסת יגאל ביבי. חברי הכנסת, ברשותכם, אצטרך לקטוע – – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

— — —

היו"ר ע' מאור:

כן, כבר היו כמה ששיתפו פעולה ועמדו בזמן.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

— — — כשגירשו את הגרגשי. זה אני מבין. אבל מה אתה נדבק לליכוד?

אורי אור (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת שאקי, הקשבתי לך יותר מחמש דקות. אז או תקשיב או תצא.

עוזי לבדאו (הליכוד):

המשכנו בדברי תורה.

אורי אור (העבודה):

בוודאי, אתה איש תורה ידוע. תקשיב.

עוזי לבדאו (הליכוד):

אני שומע ממנו.

אורי אור (העבודה):

אני אפתח בדברי תורה. יש לי כמה שאלות. שאלה ראשונה אני רוצה לשאול את חבר הכנסת רביץ: איך יכול להיות שגם דגל התורה, גם יהדות התורה וגם ש"ס, אף אחד מהם לא מתלבט אפילו בשאלה אם להימנע מההסכם? אתה רוצה לומר שכל הציבור היהודי הדתי, לאחר שעשה חשבון נפש כזה ביום הכיפורים, כל הציבור היהודי הדתי שאתם מנהיגיו, איש ממנו אפילו לא נמנע? אני מרגיש פה משהו מאוד מאוד לא נוח, ואני חושב שגם אתה, הרב רביץ, צריך להרגיש מאוד מאוד לא נוח — —

עוזי לבדאו (הליכוד):

אולי אצלכם צריך — — —

אורי אור (העבודה):

— שבכל הציבור שאתם מייצגים אין לאיש ספקות. אני מוטרד מאוד מצורת החשיבה, ואני עומד להיות מוטרד מאוד מצורת ההצבעה שלכם היום. דיברתי היום עם כמה מנהיגים שלכם, ואני אומר לך שהתשובה היחידה שלהם היתה: אתה צודק. והרי אתה יודע עם כמה אנשים אני דיברתי. הרי לא ייתכן. בכל המפלגות הדתיות איש לא נמנע.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

מה זה אומר לך?

אורי אור (העבודה):

זה אומר שחלק מכם טועה בגדול. לא כולם. הרי גם ראש הממשלה — — —

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אבל למה אתה לא שואל זאת גם על מפלגת העבודה, גם על הליכוד, גם על צומת? למה אתה שואל זאת רק עלינו?

אורי אור (העבודה):

תקשיב. כי אנשי יהדות התורה ידועים כאנשים מתונים, כאנשים חושבים, כאנשים שלא נכנעים לדוגמות של מפלגות אחרות. אני זוכר את הצבעותיכם בעבר. משהו קרה לכם, וזה מטריד אותי.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אבל זה צריך ללמד אותך סוגיה עמוקה מאוד על הממשלה הזאת. אתה צריך ללמוד מזה.

אורי אור (העבודה):

מה אני למד מזה? אני אענה לך, חבר הכנסת רביץ.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אתה רואה שיש שם אנשים חכמים ומתונים, והרי החמאתם לנו, ואני מסכים אתך, ובכל זאת כולם מחליטים להצביע נגדכם.

אורי אור (העבודה):

מה זה אומר, חבר הכנסת רביץ?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

זה אומר משהו, לא?

אורי אור (העבודה):

זה אומר, חבר הכנסת רביץ, שיש, כנראה, שיקולים זרים בהצבעה שלכם, שלא רק הביטחון – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

שיקולים להצביע עם הממשלה, תאמין לי. יש לנו שיקולים טובים להצביע עם הממשלה.

אורי אור (העבודה):

לא, לא.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רביץ, אני מצטערת.

אורי אור (העבודה):

אני מודיע לך, שזה לא כך, כנראה, ויבוא יום וחלקים מכם – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

— — —

אורי אור (העבודה):

שאלת, ועכשיו אני נותן את התשובה. זה הזמן שלי. יבוא יום וחלקים מכם יבואו ויאמרו: טעינו, משום שההבדל הגדול ביותר בין אלה שמתנגדים לבין אלה שתומכים הוא בכך, שיש כאלה שחיים על הזיכרון, חיים על העבר ועל המלחמות הגדולות שהיו בטרור, שהיו עם שכנינו ועדיין נמשכות — — —

אברהם רביץ (יהדות התורה):

— — —

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רביץ, לא, אני מצטערת.

אורי אור (העבודה):

די, מספיק.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

הוא שאל אותי.

היו"ר ע' מאור:

לא, אני מבקשת להפסיק.

אורי אור (העבודה):

יש כאלה — — —

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני עניתי לו.

היו"ר ע' מאור:

משפט אחד, אבל לא להמשיך כל הזמן.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אורי אור (העבודה):

אני עברתי לנושא הבא. יש פה כאלה שמה שיש להם זה זיכרון, יש להם פחד, יש להם טרור, והם מנסים להפחיד את החלק הגדול של העם – ואנחנו יודעים איך העם מתחלק. העם לא אתם, העם כולו מתלבט, וכאשר מפחידים אותו בטרור – והוא עדיין קיים, לצערי הרב – כאשר אנשים, במקום לחשוב על העתיד, עוסקים בזיכרונות – ואין דבר מפחיד כמו זיכרונות, במיוחד לעם שחלקו ניצול שואה, חלקו בא מגלויות וחלקו נלחם פה על עצמאותו – קל מאוד להפחיד אנשים, ולעתים זה מצליח, לצערי הרב.

אבל הם לא שמים לב שחל שינוי באזור הזה, ואת הדבר הזה לא רק לך אני אומר, חבר הכנסת רביץ, אלא גם לאחרים בספסל הימני. יותר ויותר אנשים מאמינים שאפשר גם אחרת, וכל גנרל טוב – ולא כולם גנרלים טובים, חלקם גם יושבים פה בכמה מפלגות – יודע שהניצחון האמיתי במלחמה הוא להוציא לאויב את הרצון להילחם. זה הניצחון האמיתי, ומתחיל תהליך כזה, חבר הכנסת רביץ. חלק מהאנשים לא רוצים לראות אותו, חלק מהאנשים לא מאמינים בו, וזה מה שמטריד אותי.

ובמקום לשאול כל הזמן את רבין, את שמעון פרס או אותי, כיושב-ראש ועדת החוץ והביטחון: מה עם זה, מה עם זה, מה עם הטרור – שאלות חשובות מאוד – תשאלו את חבר הכנסת נתניהו, תשאלו את חבר הכנסת אריק שרון עם מי הם דיברו, מה הם עשו, מה הם יצרו במשך כל שנות שלטונם. כמעט ולא כלום, ואתה יודע לאן הגענו בתקופה הזאת.

לכן, בזמן שיש לי כאן אני רוצה להדגיש שיש בעיות. אחת הבעיות העיקריות – ואמרתי זאת גם היום בסיעה שלנו – שאנו צריכים להתמודד אתה היא מבחן הביצוע. מבחן הביצוע חשוב מאוד – הביצוע של אותו הסכם, שראיתם אותו במפות, הוא מבחן אמיתי, ואם לא נעמוד במבחן הביצוע, ההסכם לא יתקיים. הוא לא ימשיך להתקיים. אני מאמין שהוא יעבוד.

מבחן גדול יותר הוא בעצם השאלה האמיתית, שאותה כולם מטשטשים: האם נוכל להגיע לדברים – ואני מאמין בזה – שהם גבולות של ביטחון, ירושלים בירת ישראל מאוחדת? האם נוכל להגיע לכך בצורה טובה יותר אם נתקדם עם הפלשתינים ונשבור לאט-לאט את מעגל האיבה או שנחזור ונחפש עם מי לדבר? מי שבא היום ואומר – וזה לא משנה אם זו הדרך השלישית הטיפשית או משהו אחר: בואו נדבר מחר על הסדר הקבע. אנו, בינינו, לא יכולים לדבר על הסדר הקבע. יאסר ערפאת עם אנשיו עדיין לא יכול לדבר על הסדר הקבע. המתכון להפסקת המשא-ומתן הוא לדבר היום על הסדר הקבע. אני חושב, שלאחר הבחירות ביהודה ושומרון יהיה הזמן בשל לדבר על הסדר הקבע.

מאחר שאני מאמין שהדרך להפחתת השנאה היא הסכם הביניים הזה, אני תומך בו. אני לא מאושר, כמו שמישהו אמר, כי אני יודע מה היא המשמעות של חלקי ארץ-ישראל. לצערי הרב, בחלקי ארץ-ישראל הללו גרים בני אדם, והם רבים, ומי שחושב להתייחס אליהם כאל שולחן חול, שאין בו בני אדם, לא יגיע לשום ביטחון. מה שאמר כאן חבר הכנסת שאקי – אין בזה פתרון, כי גרים שם הרבה מאוד בני אדם –

הי"ר ע' מאור:

אורי אור (העבודה):

– ואנו צריכים ללמוד לחיות זה עם זה ולא לשלוט זה על זה. תודה רבה לך.

הי"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת יגאל ביבי, ואחריו – חברת הכנסת דליה איציק.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד היושבת-ראש, כנסת נכבדה, מכובדי שר הפנים, אני רואה שאתה מקיים מצוות לימוד תורה. חשוב. האמן לי, שלימוד תורה עדיף לפעמים מהדברים האחרים. בכלל, אתה בדרך הנכונה. תתקרב ליהדות, ליהודים שומרי התורה. קבע עתים לתורה. זה יעזור לך גם בפנים וגם בחוץ.

כאן, בגן-הוורדים, עשרות אלפי יהודים שצעדו מכיכר-ציון, ומתקיימת ברגעים אלה כאן, מול הכנסת, עצרת המונים של נאמני ארץ-ישראל, המוחים נגד הסכם הכניעה, הסכם אוסלו ב'. מעניין שחלק גדול מהציבור שמפגין כאן בחוץ הוא דתי, עם כיפות. כשראיתי כאן, ממרפסת הכנסת, את אלפי הצועדים, שאלתי את עצמי, כיצד ציבור דתי דווקא מפגין כביכול נגד שלום. הרי אנו, הציבור הדתי, עשרות פעמים ביום בתפילותינו אומרים "עושה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו". אין עם, אין דת בעולם, חבר הכנסת דראושה, לא האסלאם ולא הנצרות, שבמשך יום שלם – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זה מזכיר לי, שגם בציבור הפלשתיני הדתיים הפונדמנטליסטיים הם נגד השלום, וגם היהודים הקיצוניים הם נגד השלום.

יגאל ביבי (מפד"ל):

לא. אני אומר, דראושה, שהדת שלנו מצווה על יהודי מאמין – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

להיות נגד השלום.

יגאל ביבי (מפד"ל):

– – 30-40 פעם ביום להגיד "עושה שלום".

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

והוא עושה מלחמה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אז מה קורה שאנחנו – – –

היו"ר ע' מאור:

כן, חבר הכנסת דראושה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

זה לא על חשבוני.

היו"ר ע' מאור:

לא. אני לא יכולה. לא לענות לו, בבקשה. חמש הדקות הולכות.

יגאל ביבי (מפד"ל):

לא. הוא מפריע.

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת: בלי קריאות ביניים ולא לענות. אי-אפשר לענות ואחר כך להגיד: לא על חשבוני. בבקשה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

מה קרה? אני אדם מתון. הרב רביץ אדם מתון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היית פעם.

יגאל ביבי (מפד"ל):

הרב ריסקין אדם מתון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היית פעם.

יגאל ביבי (מפד"ל):

מה קרה שכולנו, כמו שאמר אורי אור, מאוחדים כאן? אולי תבדקו את עצמכם? אולי זו קטסטרופה שמתקרבת לעם ישראל, ואנו חרדים לנושא הזה? אולי צהלות השמחה שלכם, שמחזירים את ארץ-ישראל, מרתיעות אותנו ומפחידות אותנו?

חבר הכנסת זיסמן, אתה בכוחותינו בינתיים, לא? מה החלטת?

עמנואל זיסמן (העבודה):

נגד.

יגאל ביבי (מפד"ל):

נגד. אתה בסדר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

לא יחזור בכנסת הבאה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

רבותי, כמי שגר היום ביש"ע, בגוש-עציון, ומי שעוקב אחרי הנעשה, לא גר ברמת-אביב אלא גר ונוסע, אני רוצה לומר לציבור הפלשתיני ולציבור היהודי: הממשלה הזו עושה אסון לעם ישראל וגם לציבור הפלשתיני.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

למה?

יגאל ביבי (מפד"ל):

ההסכם המסובך, המשובש, הלא-ברור, הלא-מציאותי, לצערי – ואני מקווה ומתפלל שאני אתבדה – יביא לשפיכות דמים, לצערנו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

מה אתה מציע?

יגאל ביבי (מפד"ל):

זה לא הסכם. זה לא רציני. זה לא אמיתי. הממשלה הזו עוד תיקרא, לצערי, ממשלת דמים, חס וחלילה. אמרתי מלה קשה. רבותי, ההסכם הזה לא ריאלי, לא מציאותי, הוא מפקיר 150,000 מתיישבים. אני הייתי עד בשבוע שעבר – והאמינו לי, חברי הכנסת – כשנסעתי לגוש-עציון, נסעתי ליד דהיישה. אלפי בחורים צעירים קיבלו הוראה מושינגטון, ששם יושב מובראק עוואד. באותם רגעים שבהם חתמו את ההסכם, מובראק עוואד, ראש ארגון טרור בושינגטון, נתן הוראה לאנשי דהיישה להוציא את הגדרות ולהתפרע. פתאום עשרות צוותי טלוויזיה היו שם, והיה שם חילול. בושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא לא ראש ארגון טרור. הוא ראש ארגון נגד אלימות. רק אל תסלף את העובדות.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה, אני מצטערת.

יגאל ביבי (מפד"ל):

הוא מפריע לי כל הזמן.

היו"ר ע' מאור:

כן, אני מצטערת.

יגאל ביבי (מפד"ל):

הוא לא נתן לדבר. לא דיברתי בכלל.

הוא נתן הוראה.

היו"ר ע' מאור:

אני מוסיפה לך דקה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אי-אפשר. תן לי לדבר, דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אל תסלף.

יגאל ביבי (מפד"ל):

דראושה, לשיא השפלות הגיעו כאן ברגע שנתנו לערביי ירושלים להצביע, וגם תעמולת בחירות תהיה כאן בירושלים. עם ישראל והירושלמים, שחלקם אדיש, שלא כולם היו בהפגנה היום, בעוד כמה חודשים יראו כאן, בירושלים, כתעמולה, את תמונתו של הראיס ערפאת; בכל בית כאן בירושלים. אוי לה לאותה בושה – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היא נמצאת בכל בית.

יגאל ביבי (מפד"ל):

– – – ושלא ימכרו לנו סיפורים.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת דראושה, אני אצטרך לקרוא אותך לסדר. זה הזמן שלו.

יגאל ביבי (מפד"ל):

דליה איציק, כאן בירושלים, העיר שלך, תהיה תחילת שלטון פלשתיני, ואתם אשמים בעניין הזה.

אני רוצה לומר, שראש הממשלה, שיש לו זכויות רבות בעם ישראל, הגזים בשבועות האחרונים כשדראושה, שלא משרת בצבא, הוא השותף שלו, והאחריות היהודית של כל ישראל ערבים זה לזה נשברה בדברים הבוטים שלו.

היו"ר ע' מאור:

עכשיו אני מבקשת לסיים.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני רוצה לומר לסיום, ודבר תורה זה לא בחשבון: "ירושלם הרים סביב לה, ואדוני סביב לעמו מעתה ועד עולם". יש לנו כמה הרים כאן בירושלים: הר-הזיתים, הר-המוריה, שם בוכים, והיתוסף לנו הר נוסף – הר-הרצל – שם קבורים הבנים שלנו, וגם שם בוכים. רבותי, קצת. אלה אנשים ששפכו את דמם על שחרור ארץ-ישראל. היום מכרתם את הארץ שקדושה לכולנו בנזיד עדשים.

אני רוצה לומר עוד משפט אחד. אתם גם בגביית מסים לא פועלים כמו שצריך, אתם נותנים להם דברים שלא צריך לתת בביטחון, באי-קיום הסכמים שהם לא מקיימים.

אתמול התפללו מיליונים שהעיניים של הממשלה הזאת ייפקחו, שקצת יחזרו בתשובה. לא הצלחנו, נראה שלא חזרו בתשובה, אפילו אחד לא חזר בתשובה. אבל אני מקווה שעם ישראל מאמין. חיכינו אלפיים שנה, נחכה עוד תקופה קצרה ונקווה שהדברים ישתנו.

היו"ר ע' מאור:

חברת הכנסת דליה איציק, ואחריה – חבר הכנסת רפי אדרי.

דליה איציק (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת יגאל ביבי, אני הקשבתי לך קשב רב, ואני רוצה להגיד לך שאני אצביע היום בעד ההסכם בחיל וברעדה. אני חושבת, שהמסר החינוכי שלנו לאותו ציבור צעיר צריך להיות, שמי שמתנתק מחבלי ארץ-ישראל צריך לעשות זאת בצער. זה צריך להיות המסר החינוכי. אבל המסר החינוכי שלך, חבר הכנסת יגאל ביבי, צריך להיות שלא קוראים למי שהשקיע את כל חייו – בוגד, רוצח; אלה הסממאות שנשמעות עכשיו מפי הציבור שלך.

יגאל ביבי (מפד"ל):

מפי עשרה אנשים.

היו"ר ע' מאור:

חברת הכנסת דליה איציק, אולי את לא יודעת, אבל הלבישו את דמותו של ראש הממשלה במדי גסטפו בהפגנה של הערב.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני מגנה את זה. הייתי בהפגנה, היו 10-15 אנשים כאלה.

דליה איציק (העבודה):

שמעתי שאת דוד לוי שלחתם למרצ גם כן. שמעתי שהוא כבר נהיה מרצ בהפגנה. חבר הכנסת יגאל ביבי, העם הזה מעולם לא היה אימפריאליסט, והוא הגיע לכאן כי הוא רצה את חלקת אלוהים הקטנה והשקטה שלנו.

וראה זה פלא, לא הצלחתם היום להוציאו להפגנה, כשאתם מדברים בשם הציבור הרחב והגדול. והנה, בהפגנה הזאת, מה לעשות, אתה עצמך אמרת, יש רק חובשי כיפות, ואתה בעצמך רואה שאתם לא מצליחים להוציא את הציבור.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

היו המונים.

דליה איציק (העבודה):

איזה המונים. בכל הציבור הזה אולי מדובר על 20,000 איש. יוסי אחימאיר, אתה יודע זאת כמוני. אחד הדברים שמאוד קוסמים לי בציבור שלנו הוא שהציבור הזה לא הפנים את השטחים באמת, הציבור הזה מפחד. תן לו ביטחון, תן לו שקט, והוא יוותר על 90% מן השטחים. זה מה שהציבור הזה רוצה. הוא לא שתלטן, הוא לא רוצה לשלוט על עם אחר, והוא לא רוצה 2.2 מיליוני ערבים, הוא רוצה ביטחון. תן לו ביטחון, והוא מוותר לך על 90% מהשטחים.

חבר הכנסת יגאל ביבי, בשלוש השנים האחרונות אדון ביבי נתניהו הפך להיות המפחידן הלאומי. מפחידן חובב, אגב; הוא לא מצליח להוציא את הציבור החוצה. חובבן גדול. הוא באמת עסוק בשלוש השנים האחרונות בלהפחיד ובלאיים. אני מוכרחה לומר לך, בכל פעם כאשר אני רואה אותו אני מתגעגעת למנהיגים שלי. בכל פעם שאני רואה אותו המנהיגים שלי הופכים להיות ענקיים לעומתו.

עוד דבר. בעוד 10-15 שנה מה אגיד לילדים שלי, לנכדים שלי? האם אני הייתי שותפה להליך הזה, והאם היתה בי איזו שמחה או איזו חדווה? לא, לא היתה בי, אין בי היום. אני מאמינה באמונה שלמה שאסור לנו בשום אופן לשלוט על עם שאנחנו לא רוצים בו והוא לא רוצה בנו. לא מתוך אהבה אליהם.

רחבעם זאבי (מולדת):

לכן טרנספר.

דליה איציק (העבודה):

ראינו איך אתה מצליח לעשות אותו. נניח שזה היה מוסרי, הצלחת לעשות זאת?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

רחבעם זאבי (מולדת):

חבר של ערפאת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה תיעלם מהמפה הפוליטית.

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אני מבקשת להפסיק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה תיעלם מהמפה הפוליטית.

רחבעם זאבי (מולדת):

שוטה – – –

דליה איציק (העבודה):

מה אני אגיד לך? חבר הכנסת זאבי, להיות ערבי בבית הזה זה ממש לא פיקניק, בלשון המעטה. תאמין לי. אני לא הייתי מחליפה אתם דקה אחת. דקה אחת לא הייתי מחליפה אתם. אני חושבת על ההרגשה שאנחנו נותנים להם פעם אחר פעם. הו, זה באמת פיקניק מפוקפק.

אני רוצה להגיד לכם, שהאצ"ל והלח"י היו שותפים בהקמת המדינה. חבר הכנסת יגאל ביבי, אילו אנשים כמוך היו משתלטים על המפד"ל – ואני השתייכתי אליה פעם, כאשר היא היתה המפד"ל היפה, כאשר אמרנו "שנן ואל תחדל, אני בעד מפד"ל".

רחבעם זאבי (מולדת):

גם מפא"י היתה פעם יפה.

דליה איציק (העבודה):

אילו לא נתתם לאנשים כמו שאול יהלום להשתלט עליכם, הפרצוף שלכם היה נראה אחרת, הייתם שומרים על 12 ו-13 מנדטים.

רחבעם זאבי (מולדת):

– – –

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת להפסיק, חבר הכנסת זאבי.

דליה איציק (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, בעוד 15 שנה ישאלו את הנכד של חבר הכנסת זאבי מה עשה הסבא שלך כאשר היה כל התהליך הזה.

אולי נוח לי יותר לשאול את חבר הכנסת ביבי נתניהו, שלא נמצא כאן, הוא אולי יגיד: תשמעו, כאשר דיברו על המהות אני לא הייתי טוב בזה. כשדיברו על הבנת ההיסטוריה, אני לא הבנתי. אני ידעתי למכור מוצרים. אולי הייתי טוב בלמכור ברים, אולי ידעתי לדבר בטלוויזיה יפה. את זה ידעתי מצוין. לא היה לי הכוח שהיה לבגין האב ולא היה לי הכוח של שמעון פרס ושל יצחק רבין ולא הבנתי את גודל השעה.

רחבעם זאבי (מולדת):

זו חולשה, זו חולשת דעת, זה איבוד דרך, זה איבוד אמונה. זה כוח, מה שפרס עושה? זה איבוד אמונה, חולשת דעת.

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת להפסיק. חבר הכנסת זאבי, אני אצטרך לקרוא אותך לסדר.

רחבעם זאבי (מולדת):

חולשת דעת, איבוד אמונה.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זאבי, אני קוראת אותך לסדר פעם ראשונה.

דליה איציק (העבודה):

— — — ולא היה בי החזון לראות את מה שהאב בגין ראה.

חבר הכנסת רחבעם זאבי, כשאני מסתכלת על יצחק רבין ועל שמעון פרס אני אומרת לעצמי, איך קרה ששני האנשים האלה, שסוכסכו והסתכסכו במשך שנים בריב עקוב מדם, אני מעזה לומר, איך

זה קרה שבשנתיים האחרונות האנשים האלה מבינים שזה לוקסוס לריב ושצריך לדעת להתאחד סביב מעשה היסטורי ענק, וראה איך הם משתפים פעולה. מה אני אגיד לך, אותי זה מרשים.

רחבעם זאבי (מולדת):

השטן משתף אתם פעולה לחיסול המדינה הלאומית.

דליה איציק (העבודה):

זה צריך לחייב גם אותך.

היו"ר ע' מאור:

את צריכה להתחיל לסיים, חברת הכנסת איציק.

דליה איציק (העבודה):

ועוד מלה אחת, גברתי, לאדון יאסר ערפאת. אני מאוד לא שבעת רצון מהקלטות המתועבות שלו ואני מאוד לא שבעת רצון מהדיבורים הנלזים שלו. אם יאסר ערפאת חושב שיש לו פריימריס ובשל כך הוא מרשה לעצמו לדבר כמו שהוא מדבר, גם הסבלנות שלנו פוקעת – כפי שהוא מדבר. אנחנו לא פראירים ולא נולדנו אתמול, ואנחנו ניכנס בו באבי אביו אם הוא יפר את ההסכם. אנחנו הולכים להסכם הזה לא כי אנחנו אוהבים את יאסר ערפאת, אנחנו הולכים להסכם הזה כי קודם כול הוא טוב לנו ואנחנו אוהבים את עצמנו. זאת האמת. שנה טובה.

רחבעם זאבי (מולדת):

מה טוב לנו?

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת רפי אדרי. אחריו – חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

רפאל אדרי (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, חתימת הסכם הביניים בין ישראל ובין הרשות הפלשתינית לפני שבוע בווישינגטון היתה הכרח. אני מאמין שכל אלה שעסקו בהכנת ההסכם השקיעו מחשבה ונתנו את הדעת על כל פסיק כדי להשיג את התוצאות הטובות ביותר.

מובן שיש בינינו כאלה שסעיפים מן ההסכם מסבים להם אי-נחת. בנקל ניתן להשליך את החיוב ולראות רק את הרע, את השלילי. קל לבקר, קל להוקיע, קל לדבר, קל להרים קול. לבצע, לעשות, להשיג תוצאות אחרות – זה סיפור אחר.

ברור לכולנו, שמשמעותו של הסכם הביניים היא שינויים טריטוריאליים, ויתורים על שטחים. ברור גם לכולנו, שההסדר יתבהר רק בעוד כמה חודשים, רק לאחר שיסתגלו האוכלוסיות ואנשי כוחות הביטחון בשטח לדו-קיום המנחה את ההסכם. רק אז יהיה ניתן לבחון האם יתממשו הציפיות.

שאלתי את עצמי לא פעם אם יש אלטרנטיבות אחרות, והגעתי למסקנה שאין. האלטרנטיבה גרועה יותר.

חנן פורת (מפד"ל):

יש אלטרנטיבה של שיבת ציון – – –

רפאל אדרי (העבודה):

זה תהליך בלתי הפיך אשר צריך היה לקרות לפני הרבה מאוד זמן, ואם הוא היה קורה לפני הרבה זמן גם המחיר היה שונה. ההיסטוריה הוכיחה לנו כי הבסיס למשא-ומתן על הסכם השלום עם מצרים נבע ממלחמת יום הכיפורים לפני 22 שנה. האם היה ניתן להגיע להסכם שלום עם מצרים אילולא המלחמה ההיא? שני הצדדים שילמו מחיר יקר מאוד בטרם ישבו סביב שולחן הדיונים. כך גם האינתיפאדה, תהליך שהבשיל במשך 20 שנה, מ-1967 עד 1987, תהליך אשר נצר בתוכו תחושה של השפלה עמוקה, פחד מן הכובש ושאיפה אנושית לשיפור חיי היום-יום.

יפי-נפש, דומני, היה הכינוי לאלו אשר עמדו על זכויותיו של העם הפלשתיני, אבל עצם ההכרה בזכותו של העם הפלשתיני להגדרה עצמית ניתן עוד בימי קמפ-דייוויד על-ידי הליכוד בכבודו ובעצמו.

גברתי היושבת-ראש, נכון שאנו עומדים בפני שאלות גדולות, ואת התשובות ייתן רק הזמן; שאלות כמו משמעות פינוי צה"ל מן היישובים הערביים בגדה והאפשרות לסכל פעולות טרור בתוככי מדינת ישראל. לכן על כוחות הביטחון לתבוע שיתוף פעולה אמיתי עם הביטחון המסכל הפלשתיני כתנאי להמשך פינוי צה"ל ממוקדי האוכלוסייה הערבית.

עם זאת עלינו להבין כי השלטון העצמי הוא אילוץ מוסרי אשר משמעותו קץ העימות בין הכוחות השפויים. משמעות נוספת של ההסכם היא שיפור הכלכלה ורמת החיים באזורנו תוך ביטול החרם הערבי. מובן שעלינו להביא בחשבון, שיש לנהוג בחוכמה בכל האמור בתכנון כלכלי אזורי, על מנת

שלא ייווצרו התחושה והרושם כי היתרון הכלכלי והטכנולוגי של ישראל מהווים פטרונאז' על הפלשתינים.

באופן אישי הייתי מעדיף לראות כבר מזמן הסכם שלום סופי ולא הסכם ביניים אשר בין שלב לשלב במימושו עולה ויורד מפלס הציפיות והאכזבות של שני הצדדים. אולם האילוצים אינם מאפשרים זאת, ולכן יש להתאזר בסבלנות המאפיינת את המנטליות של המזרח התיכון. אין כאן קסמים. לא ניתן להפוך איבה בת 100 שנים במעין קסם להערכה ולאהבה, ואיש אינו תמים לחשוב כי כך יהיה, אולם בהחלט ניתן להבין ולהתחשב בצרכים של שכנינו.

גברתי היושבת-ראש, המחיר שאנו אמורים לשלם הוא גבוה. אין ספק בכך, התחלנו בתהליך ארוך של חלוקת ארץ-ישראל, אבל זו החלוקה הראשונה הנקבעת מכוחו של הסכם בין שני צדדים ולא כתוצאה ממלחמה. חלוקת השטחים היתה חייבת להביא בחשבון שיקולים דמוגרפיים, ולכן היא הוגנת, לדעתי. רבותי, כולנו יודעים שלא ניתן לאכול את כל העוגה ולהשאיר שלמה. חייבים גם לשלם מחיר.

לסיום, גברתי היושבת-ראש, יש פתגם – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

איזה מחיר שילמו הערבים? איזה מחיר שילמו הערבים?

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת להפסיק.

רפאל אדרי (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, יש פתגם מרוקאי עתיק האומר: סבלנות היא מתנה שהאלוהים נותן רק לאלה שהוא אוהב. אני מקווה שלכולנו יהיו הסבלנות ואורך הרוח לראות בהסכם זה הצלחה. תודה, גברתי היושבת-ראש.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה. אחריו – חבר הכנסת יוסף עזרן. חבר הכנסת עזרן צריך להחליף אותי בניהול הישיבה, ולכן הקדמנו אותו ברשימה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, ב-15 בנובמבר 1947 החליט האו"ם על הקמת שתי מדינות: מדינת פלשתינ ומדינת ישראל.

רחבעם זאבי (מולדת):

ומי לא הסכים?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אכן ההנהגה הפלשתינית לא הסכימה ועשתה טעות היסטורית. ההנהגה של העם היהודי השכילה להבין את ההחלטה, ובן-גוריון הכריז על הקמת מדינת ישראל. אבל היום יש הנהגה פלשתינית מפוכחת בראשותו של מנהיג אמיתי, יאסר ערפאת, שמנסה לממש את ההחלטה הזאת ולהקים מדינה פלשתינית בפחות ממה שניתן לפלשתינים לפי החלטת האומות המאוחדות.

בן-גוריון והעם היהודי הסתמכו על ההחלטה הזאת כדי להכריז על הקמת מדינת ישראל. אני חושב שמה שנתן ליהודים את הזכות להכריז על הקמת המדינה ולהתקבל בעולם היתה ההחלטה הזאת, שמקנה גם לפלשתינים את הזכות להקים מדינה עצמאית. אני חושב, שצריכים להבין שזה המהלך ההיסטורי. אומנם הוא בא מאוחר, אבל ההנהגה הפלשתינית שנשענת היום על הרוב המסיבי של העם הפלשתיני ועל הרוב המסיבי של העולם הערבי רוצה באמת לממש את הזכות להקים מדינה פלשתינית עצמאית בגדה המערבית וברצועת-עזה, שתחיה בשלום עם מדינת ישראל, מדינה ליד מדינה ועם ליד עם.

מי שחושב אחרת – ממשלה או אופוזיציה, זה לא משנה – אני חושב שאתם טועים. מדינה פלשתינית תקום בסופו של תהליך, כל תהליך, תהליך קמפ-דייוויד או תהליך אוסלו או תהליך מדריד שהמשכו היה אוסלו א' ואוסלו ב'. ואוסלו ב', הסכם טאבה, הוא צעד נוסף בסיום הכיבוש, בפשרה בין שני העמים ובהקמת מדינה פלשתינית עצמאית.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אעזזו ביללה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

ולאהי, היא תקום והיא כבר בדרך.

רחבעם זאבי (מולדת):

תורת השלבים – – ואחר כך תזרוק אותנו לים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה חי בעולם העבר.

רחבעם זאבי (מולדת):

תורת השלבים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אמרתי לך עכשיו בלחש שאתה חי בעולם העבר. אתה חי בעבר.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זאבי, אל תכריח אותי לקרוא אותך לסדר פעם שנייה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

שאלת אותי, תשמע תשובה. אמרתי לך עכשיו בלחש, שאף אחד מהנכדים שלך לא יתמוך ברעיונות המטורפים שלך, כי הם לא ריאליסטים. אני בטוח שהם יתרחקו מהדעות שלך, כי הן לא ריאליסטיות. כאשר אתה זועק כאן טרנספר, טרנספר של ערבים, אתה פותר בעיה של מישהו?

יגאל ביבי (מפד"ל):

הוא לא יעשה טרנספר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני אומר לכם, אחרי ביצוע – – –

הי"ר ע' מאור:

חברי הכנסת ביבי וזאבי, אני מבקשת להפסיק.

רחבעם זאבי (מולדת):

הם הציעו את הטרנספר.

הי"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זאבי, אל תכריח אותי לקרוא אותך לסדר. אם תקרא עוד קריאת ביניים, אני אקרא אותך לסדר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

שאלת שאלה לגבי ביטול אותם סעיפים באמנה הפלשתינית שלא מקבלים את מדינת ישראל כעובדה קיימת, ואני אומר לכם, אחרי הבחירות שיהיו – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

מדוע לא? מדוע לא?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

כיוון שהיום אין רוב במועצה הלאומית הפלשתינית, שרוב חבריה חיים מחוץ לשטחים, אין היום רוב במועצה הזאת שיוכל לקבל החלטה כזאת. לכן אני חושב שהסוגיה הזאת חשובה.

משה קצב (הליכוד):

מתי תדרשו את תוכנית החלוקה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

כבר יש הסכמה בין שני העמים שמקובלת על כל העולם הערבי. הפלשתינים תובעים הקמת מדינה פלשתינית עצמאית בגדה המערבית וברצועת-עזה וירושלים המזרחית היא בירתה, ואתה יודע זאת. הם לא תובעים את החלוקה ולא תובעים את פלשתינ רבתי כפי שאתה דורש את ארץ-ישראל רבתי, ארץ-ישראל השלמה. הם הרבה יותר מפוכחים ממך ומהפרטנר שלך, גנדי. הם הרבה יותר מפוכחים ממך.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זאבי, אני קוראת אותך לסדר פעם שנייה. זו קריאה לסדר פעם שנייה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

כי מי שמדבר על ארץ-ישראל השלמה אחרי אוסלו ומדריד הוא אדם לא ריאליסטי וחי באשליות. אני חושב שאתה צריך להיות ריאליסטי ולהכיר במציאות כפי שהיא.

משה קצב (הליכוד):

רבין אומר שמדינה פלשתינית לא תקום.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא אמר הרבה דברים אחרים, אבל המציאות תכפה על רבין ועל נתניהו ועליך ועל כולנו הקמת מדינה פלשתינית עצמאית. לא יעזור לא לרבין, לא לך ולא לאף אחד אחר – – –

משה קצב (הליכוד):

לא תקום מדינה פלשתינית.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת קצב, אני מבקשת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יש 6 מיליוני פלשתינים במרחב הזה וכולם רוצים בהקמת מדינה פלשתינית עצמאית.

קריאה:

איפה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יש 6 מיליוני פלשתינים: 2.5 מיליוני פלשתינים בגדה המערבית וברצועת-עזה, עוד 2.5 מיליוני פלשתינית בפזורה הפלשתינית ומיליון פלשתינים בתוך מדינת ישראל שתומכים ברעיון של מדינה פלשתינית, אבל ימשיכו לחיות כאזרחים נאמנים של מדינת ישראל. אז יש 6 מיליוני פלשתינים. לא ישלימו עם הכיבוש. אף אחד לא ישלים עם הכיבוש. אם אתם חושבים שאתם יכולים להמשיך בכיבוש השטחים הפלשתיניים, להתנחל שם ולמנוע מהפלשתינים את מימוש זכויותיהם ולעשות שלום – עם מי תעשו שלום? עם "אגודות הכפרים" שניסיתם לטפח? עם מי תעשו שלום?

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת להפסיק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

עם מי תעשו שלום? רק עם מנהיגים אותנטיים דוגמת ערפאת, רק עם מנהיגים אותנטיים שמייצגים את העם אתם יכולים לעשות שלום. וזה מה שהשכילה להבין הממשלה הזאת, שעם ערפאת אפשר לעשות עסק, עם ערפאת אפשר להגיע להסכם של שלום שיכבד אותו. אבל הוא יכבד אותו אם תשימו קץ לכיבוש, לא עם כיבוש, לא עם התנחלויות. כל הקיצוניים שבאו להפגין היום, ואתם משסים אותם נגד השלום – – –

משה קצב (הליכוד):

50% ויותר מאזרחי ישראל, יותר מחצי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתם משסים. מה אתם עושים למדינת ישראל? אתם עוזרים למדינת ישראל? אתם טועים.

דוד מנע (הליכוד):

הם רוב בישראל.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת מנע, אני מבקשת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הם מיעוט מבוטל בעם. עם כל ההכנות שעשיתם לא הצלחתם לגייס 20,000 אנשים מתוך 5.5 מיליוני אזרחים. אתם נכשלתם, אתם תיכשלו בעתיד. ואנחנו ניתן אפשרות לשלום – – –

משה קצב (הליכוד):

בבחירות נפתיע אותך.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת קצב.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

כדי שיהיה שלום לילדים שלך ולילדים שלי, כדי שיהיה שלום לילדים של רבין ולבת של ערפאת, כדי שיהיה שלום לכולנו.

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת דראושה, ענה לי על שאלה.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת קצב, אני מצטערת. הוא צריך לסיים.

משה קצב (הליכוד):

שאלה עניינית.

היו"ר ע' מאור:

אבל הזמן תם. אני מצטערת.

משה קצב (הליכוד):

היו מאות נושאים במחלוקת בין רבין לבין ערפאת. אמרת פעם אחת שרבין צודק?

היו"ר ע' מאור:

משפט אחד, משפט מסכם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני אומר שרבין שמדבר היום על פשרה היסטורית ומדבר על חלוקת הארץ הזאת בין שני העמים – הוא צודק. תמיד אמרתי את הדברים הללו.

משה קצב (הליכוד):

ערפאת מעולם לא טעה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גם ערפאת טועה כבן-אדם. יש לו טעויות. אבל בראייה של הקמת מדינה פלשתינית עצמאית ליד מדינת ישראל הוא צודק, והיא תקום.

יגאל ביבי (מפד"ל):

on וחלילה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

לא יעזור לכם, היא תקום. היא קמה עובדתית. כל עוד יש עם תחת השמש ששואף לעצמאות, הוא ישיג את העצמאות שלו. מדינת ישראל והעם היהודי יודעים זאת. אחרי אלפיים שנה העם היהודי הקים את המדינה העצמאית שלו, והעם הפלשתיני יקים את המדינה העצמאית שלו.

רחבעם זאבי (מולדת):

גם כשהוא אמר "כולנו מתאבדים" הוא צדק?

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת להפסיק. חבר הכנסת זאבי, אל תכריח אותי להוציא אותך. כבר יש לך שתי קריאות. חבר הכנסת דראושה, אני מבקשת שתסיים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

משפט אחרון. שני העמים יחיו בשלום זה ליד זה, כל אחד במדינה שלו, כשכנים טובים, בשיתוף פעולה פורה לטובת שני העמים, לטובת הילדים של כולנו. תתפכחו, דעו שאין עוד אפשרות להמשך הכיבוש וההתנחלויות, ויש צורך לשים קץ למצב הזה ולהגיע להסדר של שלום אמת.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת יוסף עזרן, ואחריו – חבר הכנסת יצחק לוי.

יוסף עזרן (ש"ס):

גברתי היושבת-ראש, חברי הבית, רבותי, לא אלאה אתכם בנאומים בשעה מאוחרת כל כך, ועוד הרבה זמן לפנינו. חשבתי לקרוא לפניכם מכתב מרגש מאוד שקיבלתי מהתנחלות מסוימת.

"יש היסטוריה עולמית ויש היסטוריה יהודית, ובהיסטוריה זו קיימת ארץ בשם יהודה, או כפי שאנו קוראים לה: ארץ-ישראל. אנו קוראים לה בשם זה מימי יהושע בן נון" – נראה שפעם לא אסרו לקרוא על יהושע בן נון ככובש – "היתה ארץ כזו בהיסטוריה, והיא עדיין קיימת. ארץ קטנה היא, קטנה מאוד, אבל ארץ קטנה זו הטביעה רושם עמוק בדברי ימי העולם ובדברי הימים שלנו, מפני שארץ זו עשתה אותנו לעם ועמנו עשה את הארץ הזאת. שום עם אחר בעולם לא עשה את הארץ הזאת, וארץ זו לא עשתה שום עם אחר בעולם. ושוב מתחילים אנו לעשות את הארץ הזאת, ושוב מתחילה הארץ הזאת לעשות אותנו. זה דבר מיוחד במינו, זוהי עובדה."

ובהמשך: "הלכנו בגולה – גלינו והורחקנו מארצנו. אבל לקחנו אתנו את ספרנו, את הספר, ובספר הזה, שהיה בשבילנו יותר מספר – כי בו צרורה כל נפשנו – לקחנו אתנו לגולה גם את מולדתנו". זאת מולדת פורטאטיבית, כנראה. "כי גם ארצנו זו היתה צרורה בספר, ונשאנו את ארצנו בלבנו, בנשמתנו" – ויש דבר כזה שנקרא נשמה, כשם שיש דבר שנקרא גוף.

"אדוני, זכותנו על הארץ זו, קשרינו אתה, מקומנו בתוכה – תמצא באותו הספר, אך ורק באותו הספר, ולא בשום ספר אחר. הספר ההוא מחייב אותנו, ורק הוא. אם הוא מחייב גם אחרים – לא עלי להגיד. אני יודע הרבה נוצרים המאמינים שהספר ההוא מחייב גם אותם – אותנו ודאי שהוא מחייב. אין לתאר את עמנו בלי הספר, לא בעבר ולא בהווה, ולפי דעתי ואמונתי, גם בעתיד."

מי אמר את הדברים האלה? דוד בן-גוריון בשנת 1947.

מה אומר לנו היום תלמיד תלמידו? ספר הספרים, שאין לעם ישראל לא עתיד, לא עבר ולא הווה בלעדיו, הוא לא ספר נדל"ן. אתם שומעים, רבותי, כך מתייחסים לספר הספרים שהוא יסוד הזכות, הקושאן והטאבו שלנו על המדינה הזאת, כפי חזונו ודבריו של מקים מדינת ישראל, המכריז על

עצמאותה של מדינת ישראל. אומר לנו היום ראש הממשלה יצחק רבין, זה לא ספר נדל"ן. איפה כן כתובה הזכות שלנו על ארץ-ישראל?

דוד בן-גוריון עצמו ממשיך ואומר: "איני מכיר שום טענה המוכיחה בתוקף כה רב את תביעתנו המיוחדת כטענה זו" וכן הלאה. דברים נפלאים מאוד, רבותי, בוועדת-פיל ב-1947, דברים שיוצאים מן הלב, דברים של איש חזון, של איש שהאמין שהבסיס המוסרי שלנו להיותנו כאן הוא ספר הספרים. זה ספר נדל"ן, זה קושאן, זה טאבו.

ברשותך, אני רוצה לסיים בדבר נוסף. במה מפחידים אותנו? שני עמים, מדינה דו-לאומית. תגידו, רבותי, אנחנו מדינה דמוקרטית; אילו לא היה כאן טרור, למישהו היה מפריע שתהיה מדינה דו-לאומית? שיהיו כאן ערבים. מיליונים? 2 מיליונים. 2.5 מיליונים – בבקשה. ייבחרו לכנסת – ייבחרו לכנסת, אז מה? מה האימה הזאת שמהלכים עלינו?

אלי דיין (העבודה):

זו מדינה דו-לאומית.

יוסף עזרן (ש"ס):

בוודאי, אם הם רוצים לחיות כאן בשלום, כמו מיליון הערבים החיים בתוכנו, שולחים את הנציגים שלהם לכנסת ואינם עוסקים בטרור. זו לא מדינה דו-לאומית, זו מדינה יהודית שחיים בה ערבים, כמו שיהודים חיים בהרבה מקומות במדינות ערביות. מה הבעיה הזאת, החדשה?

הבעיה היא שהם לא מוכנים לחיות אתנו בשלום. הם רוצים להפעיל פה טרור. אם היה שקט, למישהו היה מפריע? 28 שנים, מאז מלחמת ששת הימים, חיו כאן בתוכנו כל הפלשתינים. כשלא היתה אינתיפאדה זה הפריע לך? לא. ואני הסתובבתי בחברון וזה לא הפריע לי. היו ערים שהרוב בהן היה ערבי, והיו ערים שהרוב בהן היה יהודי. מה קרה?

אלי דיין (העבודה):

הם לא רוצים שנשלט עליהם.

קריאה:

הם גרו באשקלון.

יוסף עזרן (ש"ס):

אדוני, אתם המצאתם את העניין של לא לשלוט. אם הייתם אומרים להם: אתם רוצים לחיות פה? בבקשה, כל הזכויות.

אלי דיין (העבודה):

יוסף עזרן (ש"ס):

אנחנו המצאנו את זה. המלה כובש – אנחנו המצאנו אותה ולא הם. בוודאי, כאשר אנחנו מחנכים אותם שאנחנו כובשים ואנחנו שולטים, אז אתם באים להפחיד אותנו עם הדבר הזה.

ובכן, רבותי, אדוני ראש הממשלה, אל תקרא לספר הספרים שלנו מדריך לנדל"ן – הוא הקושאן והוא הטאבו. תתנהג בדרך ארץ ובכבוד לספר התנ"ך.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת יצחק לוי, ואחריו – חבר הכנסת רפאל אלול.

יצחק לוי (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, אדוני שר הפנים, טוב שיש נציג לממשלה בדיון המכובד הזה, ועוד הוא עוסק בלימוד תורה. אני מקווה ששר הפנים יושפע מדברי התורה שהוא למד, ואולי עד סוף הלילה הוא עוד יהרהר בעניינים אלו.

ובכן, גברתי היושבת-ראש, "נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם" – פסוק מוסרי מדברי המוסר שבתנ"ך, לא בטאבו.

הרי ראש הממשלה הבדיל ועשה את התנ"ך לשני חלקים: החלקים המעשיים, שאולי אינם נחשבים בעיניו, והחלקים המוסריים, שכן נחשבים בעיניו. כך הבנתי מדברי ראש הממשלה.

אני רוצה לדבר אכן על העניינים המוסריים שבתנ"ך. הזכות שלנו על ארץ-ישראל חייבת להיות מעוגנת אצלנו מאוד מאוד בצד המוסרי שלה, ולא – גזלנים אנחנו.

לפני 120 שנה בערך קם ארגון ציוני שהחליט שעם ישראל צריך לחזור לארץ-ישראל, כאשר כמעט שלא היו יהודים בארץ. תמיד היה יישוב יהודי. הגאון מווילנה חידש את היישוב, עוד לפני הרמב"ן. לא היה יום אחד בארץ-ישראל שלא היה בה יישוב יהודי. היו יהודים שבאו לשוב ולחיות בארץ-ישראל, לנשק את אדמת ארץ-ישראל, והכול כמובן מאותו הכוח המוסרי של התנ"ך, הכוח המוסרי כמו שכתוב בפרשת השבוע, פרשת האזינו – הקדוש-ברוך-הוא חילק את העולם לאומות וחילק את ארץ-ישראל לעם ישראל. זו החלוקה המוסרית.

אני רוצה לומר לכם, מורי ורבותי, שיהיה לנו קשה מאוד לעמוד מול תביעות של ערבים שיבואו ויבקשו את בתיהם בקטמון, מול תביעות של פלשתינים שיבואו ויבקשו את בתיהם או את רכושם בכל מקום בארץ. לי, בכל אופן, יהיה קשה לעמוד מול זה.

אני לא יודע מה ממשלת ישראל הזאת, אם היא תעמוד מול תביעה כזאת, תוכל לומר או להשיב. מה תשיב ממשלת ישראל לערביי שראיתי בטלוויזיה מסתובב בקטמון ואומר: הבית הזה היה שלי, במלחמת השחרור הוציאו אותי ממנו ולקחו אותו, ועכשיו משפחה ישראלית גרה בו. מה היא תגיד לו? כלומר, באיזו זכות לקחנו ממנו את הבית? באיזו זכות התיישבנו בביתו? האם לא בזכות "נצח ישראל לא ישקר"? האם לא בזכות האמונה העמוקה שיש לנו בסגולת עם ישראל ובסגולת ארץ-ישראל? האמונה שנשאבת מן התנ"ך.

איך תוכלו לעמוד בכך? איזו זכות מוסרית יש לכם?

רחבעם זאבי (מולדת):

הרב לוי, תרשה לי. אין קיבוץ אחד שלא יושב במקומו של כפר ערבי שגורש, שנכבש. אין קיבוץ אחד.

יצחק לוי (מפד"ל):

אני רוצה לומר לממשלה הזאת ולקואליציה של היום, שאין בי שום ייאוש. אני בטוח שארץ-ישראל היא של עם ישראל, ושעם ישראל יחזור לארץ-ישראל. אין לי ספק בכך. ואם זה לא יקרה בדור הזה, זה יקרה בדור הבא.

הרי אין ספק שדברי התורה ודברי התנ"ך הם אמת מוצקה, ובכל ההיסטוריה נוכחנו לדעת שהם אמת מוצקה. לכן אין לי חשש. הכאב הוא – – –

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת לוי, ברשותך, אם אתה מדבר על דברי אמונה – לפי רבנו בחי"י, בפרשת השבוע, מטות-מסעי, הוא אומר שהם גם יחזרו לסיני. שתדע את זה, אם אתה רוצה דברי אמונה.

יצחק לוי (מפד"ל):

הכאב הוא, אדוני היושב-ראש, שנסיגה זו מארץ-ישראל והנטישה הזאת, שהיא בוודאי נטישה זמנית, ללא שום ספק, נעשית על-ידי יהודים, בהסכמה, ברצון. זה כאב גדול. והכאב הזה מצביע – בעיני, בכל אופן – על ירידה מוסרית גדולה של עם ישראל.

והרי לכם בתוך ההסכם ירידות מוסריות: כל העולם נלחם בטרור; ההגדרה של טרור כארגון לא מדיני ולא מוכר שהולך ותוקף אזרחים חפים מפשע. יש מדינות שנלחמות צבא מול צבא, ויש ארגוני טרור, וכל העולם מצווה להילחם בטרור, ואסור לתת שום חנינה לטרור. אש"ף הוא ארגון טרוריסטי. וגם אם נניח היום שהוא זנח את הצד הטרוריסטי – דבר שלא נאמין לו – הרי שכל אלה שנמצאים בבית-הסוהר, כל הרוצחים, כל המתפרעים וכל עושי הפיגועים הם טרוריסטים. ומדינת ישראל מחליטה, אני חושב החלטה שהיא תקדימית בעולם – לבוא ולתת לטרוריסטים מעמד של שבויי מלחמה או של אסירי תנועת שחרור. זה דבר ששמענו מראש הממשלה, שמענו משרים בממשלה. ושוב, זו נקודה אנטי-מוסרית, נקודה אנטי-מוסרית. רוצחי ילדינו יסתובבו בתוכנו חופשיים, דבר שפשוט אי-אפשר להאמין, וזה כאשר אנחנו, לגבי אחינו היהודים, אם יש רוצח אנחנו כולאים אותו ולא משחררים אותו.

ונשיא המדינה כבר העיר כמה פעמים שהוא נגד החנינות בעניין הזה, כי רצח זה הדבר החמור ביותר. אבל ממשלת ישראל הולכת ונותנת חנינה למרצחים טרוריסטים. ראו עד כמה ההסכם הזה הוא הסכם שכולו לא מוסרי.

גם בנקודות ההומניסטיות – לא רק בנקודות האמוניות, התנ"כיות – גם בנקודות הפשוטות שכל מדינות העולם מבינות, מדינת ישראל הולכת להסכם שלום שמעוגן, לצערי הרב, בעניינים לא מוסריים.

לכן ההסכם הזה לא יעמוד. מה שלא מוסרי לא עומד, ומה ששקרי מתמוטט. אני לא יודע מה יהיה המחיר שנשלם. אני מקווה ומתפלל לקדוש-ברוך-הוא שהמחיר לא יהיה יקר מדי. להסכם הזה אין קיום. אני אומר זאת פה בפני כל עם ישראל.

הכנסת תצביע, ואנחנו מחויבים להחלטות דמוקרטיות; כל מה שייעשה בצורה דמוקרטית, אנחנו מחויבים לו. ואף-על-פי-כן ההסכם הזה לא יעמוד, כי נצח ישראל לא ישקר.

חנן פורת (מפד"ל):

צריך להביא את זה להכרעת העם כולו.

יצחק לוי (מפד"ל):

חנן, אל תפריע לי, אני רוצה לסיים.

"נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם"; הממשלה הזאת אין לה מנדט של האומה הישראלית.

היו"ר י' עזרן:

נא לסיים.

יצחק לוי (מפד"ל):

אני מצטער על שהיושב-ראש דוחק בי לסיים. אני אעשה כמצוותו, כי אנחנו מסגרת דמוקרטית. אסיים בכמה פסוקים מספר תהילים, אדוני היושב-ראש.

היו"ר י' עזרן:

אדוני שמע את הצלצול.

יצחק לוי (מפד"ל):

דוד המלך אומר באחד משירי המעלות – וכל הכנסת, אולי חלק גדול ממנה, הלכה לשיר אותם לא מזמן בהר-הצופים, במסגרת חגיגות ירושלים, עם אלף מקהלות ואלף חזנים. עשו ערב שירי המעלות.

אני לא אקרא את כל שירי המעלות.

היו"ר י' עזרן:

למנצח על השמינית.

יצחק לוי (מפד"ל):

לא, זה לא שיר מעלות.

אני לא אקרא את כל שירי המעלות, אלא רק קטע אחד משיר מעלות אחד. אומר המשורר בשם הקדוש-ברוך-הוא: "זאת מנוחתי עדי עד, פה אשב כי אותיה: צידה ברך אברך אביוניה אשביע לחם: וכהניא אלביש ישע וחסידיה רנן ירננו: שם אצמיח קרן לדוד ערכתי נר למשיחי: אויביו אלביש בשת ועליו יציץ נזרו." תודה רבה, אדוני.

היו"ר י' עזרן:

תודה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אין פה אף שר מהממשלה.

קריאות:

יש, יש.

דב שילנסקי (הליכוד):

כבוד הרב מצטט משהו רציני, אבל כשראש הממשלה אומר שהתנ"ך זה טאבו מיושן – – –

אלי דיין (העבודה):

הוא לא אמר זאת. חבר הכנסת שילנסקי, ראש הממשלה אמר דברים אחרים.

היו"ר י' עזרן:

אדוני חבר הכנסת רפאל אלול, בבקשה.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני שמעתי שחבר הכנסת רפי אלול מתנגד להסכם.

עמיר פרץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, שמענו שהשר בן-אליעזר בקושי נחלץ מאנשי הימין. לא נותנים לחברי כנסת להיכנס למשכן.

דוד מנע (הליכוד):

די, מספיק לנפח דברים – הימין, הימין.

דב שילנסקי (הליכוד):

הנה אני עכשיו בא מההפגנה ונתנו לי להיכנס, אפילו לחצו את ידי, נישקו אותי וחיבקו אותי.

רפאל אלול (העבודה):

אתה מהימין.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת דב שילנסקי, אנא ממך.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו שם שלטים עם צלבי קרס.

עמיר פרץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אתה חייב לדאוג לכך שהחיים הדמוקרטיים יתקיימו. לא ייתכן שאנשי הימין ימנעו מאנשים להגיע לפה.

קריאות:

— — —

היו"ר י' עזרן:

סיימת? חבר הכנסת עמיר פרץ, שמעתי אותך. ראשית, אדוני, אני מבטיחך נאמנה – שום הצבעה לא תיערך פה, אם כל חברי הכנסת הרשומים לא יהיו כאן יושבים על כנם. ושנית, אני חושב שהמפגינים מפריעים רק למי שיש לו שפם גדול.

עמיר פרץ (העבודה):

תשאל את פואד.

היו"ר י' עזרן:

אין לו שפם, לכן נתנו לו להיכנס.

דב שילנסקי (הליכוד):

אבל, כבוד היושב-ראש, הוא אמר דברים שפוגעים בציבור שלם. אני מודיע – – –

עמיר פרץ (העבודה):

אני עומד מאחורי כל מלה – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

תן לי. אני בא עכשיו מההפגנה, ולא רק שנתנו לי לעבור אלא לחצו לי את היד, חיבקו אותי, נישקו אותי.

היו"ר י' עזרן:

כי אתה מהימין, שמענו אותך.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אותך נישקו, אותו הכו. מה אתה מתגאה? לחצו לך את היד, מה קרה?

היו"ר י' עזרן:

חס ושלום, עדיין לא מכים שרים בישראל.

עמיר פרץ (העבודה):

תשאל את כבוד השר.

היו"ר י' עזרן:

מכים? אני מצטער מאוד. ובכן, רבותי, יש קרן פיצויים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

גם את חבר הכנסת דוד לוי כמעט הכו שם.

היו"ר י' עזרן:

רבותי חברי הכנסת, מה יהיה הסוף כאן? אני מבקש לשבת. חבר הכנסת גולדשמידט, אני מאוד מבקש. חבר הכנסת סאלח טריף. חבר הכנסת ידידי מכובדי המלומד אבי יחזקאל, גמר חתימה טובה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אני מדבר עם גנדי.

היו"ר י' עזרן:

שב על ידו ותדבר. אתה מפריע לי ולחברך. בבקשה.

רפאל אלול (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, הקשבתי כאן ברוב קשב ללא מעט חברים שדיברו על ההסכם, וגם שמעתי פנייה מאוד מוזרה של חברי חבר הכנסת משה פלד. הוא עשה שימוש ציני בפנייה לאשתו של חבר הכנסת אלכס גולדפרב, ודי איים עליה דרך הטלוויזיה שהיא וילדיה קובעים את גורל מדינת ישראל. ענתה לו השרה אורה נמיר, שאשתו חברת מרצ. אני חושב שטוב נעשה אם יהיה כאן ויכוח בינינו על הסכם די מסובך – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

אשתו של מי חברת מרצ?

רפאל אלול (העבודה):

אשתו של חבר הכנסת משה פלד. אני מעביר לך אינפורמציה עכשיו.

דב שילנסקי (הליכוד):

כל הכבוד.

רפאל אלול (העבודה):

תשלח אליה את השר שריד שישכנע אותה. אני אומר, שההסכם הוא די מסובך, קשה מאוד בדבר כל כך עדין להגיע לקונסנזוס, כי אם רצו הקברניטים שעשו את ההסכם הזה לבצע ניתוק מלא – – –

אברהם יחזקאל (העבודה):

פואד – – – מן הארץ. אנחנו קטנים על – – –

סאלח טריף (העבודה):

— — —

היו"ר י' עזרני:

סליחה, אני מבקש מחברי הכנסת. רבותי, חבר הכנסת סאלח טריף, אדוני סגן יושב-ראש הכנסת. לשם מה צריך חבר הכנסת משה פלד לשכנע את אשתו של חבר הכנסת אלכס גולדפרב – היא מצביעה במקומו? מי מצביע?

רפאל אלול (העבודה):

הוא דיבר אליה שתתקשר לאלכס גולדפרב ותשפיע עליו שיצביע נגד, ואני חושב שהוא עשה מעשה טיפשי שאיננו במקומו. לא כך עובד חבר כנסת. חבל שהוא לא פה לשמוע את הביקורת.

קריאות:

רפאל אלול (העבודה):

קשה מאוד היה לבנות הסכם כזה על מנת לשמור, קודם כול, על ההתנחלויות, להשאיר קונסנסוס מקסימלי וגם כמובן לדאוג לכך שלא מעט חברים, גם ממפלגת העבודה, עם השקפה מרכזית, יתמכו בהסכם הזה. אבל אני אומר – כשאני רואה את האלטרנטיבה – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

איזה קונסנסוס אתה מציע? בוא נשמע.

רפאל אלול (העבודה):

תשמע אותי עד הסוף, תיכף תשמע. כשאני רואה את האלטרנטיבה לאי-קיום הסכם מהסוג הזה – האלטרנטיבה היא מלחמה, בפירוש מלחמה.

רחבעם זאבי (מולדת):

מי צריך לפחד ממנה? הם. הם הפסידו בכל המלחמות.

רפאל אלול (העבודה):

אני לא בעד מלחמות. להיפך. נלך, נתווכח, גם אם קשה לנו עם ההסכם הזה – הסכם מהסוג הזה עדיף תמיד מהאלטרנטיבה של מלחמה.

רחבעם זאבי (מולדת):

ואז תבוא מלחמה מקווי התחלה אומללים כי לא היתה לכם יכולת לצפות את העתיד.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת זאבי, אנא ממך, תן לו לסיים עכשיו.

רפאל אלול (העבודה):

לפני שאני מסיים, חבר הכנסת זאבי, אני רוצה, ברשותך, לקוות – ואני משוכנע שההסכם יעבור כאן הלילה – שאכן השלום יבוא ונוכל כולנו, ובכלל זה אתה, להתפנות לצרכים חברתיים. כולנו בטוחים שההסכם הזה גם יסייע לנו טיפה בשינויים חברתיים בחברה הישראלית, ואתה ואני יחד נפעל לכך שאותם משאבים שהולכים היום למלחמה יתרמו לכך שיהיו פחות עניים במדינת ישראל, ייתנו יותר רווחה בארץ הזו. אני מהאופטימיסטים, אני מאמין שהסכם כזה יכול להצליח ואתה ואני נילחם שיהיה לנו יותר צדק חברתי.

רחבעם זאבי (מולדת):

הם רוצים גם את עקרון, הם רוצים את עקיר. אתה גר בעקיר, על חורבות כפר ערבי. הם רוצים גם את היישוב שלך, והם יילחמו על היישוב שלך.

היו"ר י' עזרן:

על היישוב הזה הוא מוכן להילחם.

רפאל אלול (העבודה):

אני אלחם ואתה גם תעזור לי.

אני רוצה, ברשותכם, לפנות לחברי אביגדור קהלני.

שלמה בוחבוט (העבודה):

הוא לא פה.

עובדיה עלי (הליכוד):

תפנה קודם כול לחבר הכנסת סאלח טריף.

רפאל אלול (העבודה):

אני רוצה לפנות לאביגדור באופן אישי. אביגדור ידידי – – –

היו"ר י' עזרן:

אני מבין שלחברי כנסת מותר לפנות, רק לנשותיהם אסור.

רפאל אלול (העבודה):

כן, לחבר הכנסת אני פונה.

משה קצב (הליכוד):

אתה לא יכול להפלות בין חברי הכנסת. לפי הפרסומים בעיתון יש אביגדור קהלני, יש שלמה בוחבוט
— — —

סאלח טריף (העבודה):

שלמה בוחבוט הוא נציג הצפון.

משה קצב (הליכוד):

יש שמואל אביטל, יש עמנואל זיסמן. תפנה לכל החמישה.

רפאל אלול (העבודה):

תן לי זמן לפנות לאחד-אחד.

עובדיה עלי (הליכוד):

יש עריק – חבר הכנסת גולדפרב.

קריאה:

— — —

משה קצב (הליכוד):

כך פרסמתם בעיתון — — —

היו"ר י' עזרני:

אדוני יושב-ראש האופוזיציה.

רפאל אלול (העבודה):

אביגדור ידידי, בוא נניח שאתה, אביגדור, היית עושה את ההסכם הזה. אני מניח שהיו כמה סעיפים בהסכם שאתה הייתי עושה, ואני לא הייתי מסכים אתם, והיו סעיפים אחרים שאנשים אחרים לא היו מסכימים אתם. לא ייתכן הסכם כל כך מורכב שתהיה עליו הסכמה כללית. מה שחשוב בהסכם מסוג זה — — —

קריאות:

— — —

היו"ר י' עזרן:

רבותי, אתם לא עייפים קצת בשעה כזאת?

עובדיה עלי (הליכוד):

מה עם גולדפרב?

היו"ר י' עזרן:

השומר אחי אנוכי?

רפאל אלול (העבודה):

מה שחשוב בהסכם מסוג זה הוא העובדה שמצליחים להגיע אליו. צריך לתת קרדיט לאנשים כמו רבין, פרס, האלוף בירן, אורי סביר, שאוהבים את מדינת ישראל בדיוק כמוך, אביגדור.

אתה איש אמיץ מאוד, היית מוכן למות בעד מדינת ישראל, אבל יש לי הרושם שאתה מפחד לחיות בעד מדינת ישראל.

משה קצב (הליכוד):

הוא נבהל מרפי אלול.

רפאל אלול (העבודה):

אני מקווה שתהיה אמיץ מספיק לסגת מהאמירות שהתחייבת עליהן בימים האחרונים ותוכל להצביע בעד ההסכם אף שכאילו כבודך נפגע, כי איש אמיץ כמוך שהיה מוכן להקריב את חייו למען המדינה צריך להיות אמיץ להקריב גם את כבודו. תודה.

היו"ר י' עזרן:

כתוב בתלמוד שלפעמים קל יותר לאדם להקריב את חייו מאשר להקריב את כבודו. דעו זאת.

חבר הכנסת גדליה גל, בבקשה.

גדליה גל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ביום שלישי בבוקר, כשקבוצת חברי כנסת יצאה מפגישה עם ראש הממשלה, וחברי הכנסת קהלני וזיסמן עמנו, נשאלתי על-ידי כתב "קול ישראל" מה לפי דעתי יעשו שני החברים האלה. אמרתי שלפי מיטב הכרתי הם לא יצביעו נגד. אנחנו מתקרבים לשעת ההצבעה, ואני רוצה לפנות פעם נוספת לחברי וידידי אביגדור ועמנואל שלא יצביעו נגד. אני חושב שהשימוש בנשק הזה, אם יש בו בכלל מקום, הוא מוקדם מדי.

יחד הלכנו בחודשים האחרונים כמה וכמה פעמים אל ראש הממשלה יצחק רבין, קבוצה של עשרה, 12 חברי כנסת, ועמנו, כאמור, קהלני וזיסמן, וביקשנו ותבענו שבהסכם הביניים לא תיקבענה עובדות שיהיה בהן כדי למנוע את שליטתנו בהסדר הקבע באותם מקומות שהתחייבנו במצע לשמור עליהם בשליטתה של מדינת ישראל. וכאשר קיבלנו את ההסכם וראינו את המפות שאלנו שאלות, והשאלה העיקרית היתה האם המשאלות שלנו נתקבלו. אני חייב לומר, שרובן המכריע התקבל, אני מניח גם בגלל הפנייה שלנו, ולא במעט בגלל האיום של קהלני וזיסמן שיצביעו נגד.

מי שיתבונן במפה וישאל את עצמו האם נשמרת האפשרות הבלתי-מעוררת שירושלים המאוחדת תישאר בירת ישראל, ועמה מעלה-אדומים, גבעת-זאב וביתר בשליטתנו – התשובה היא: כן. האם על-פי המפה יהיה באפשרותנו, ייקבע בהסדר הקבע שבקעת-הירדן, שאנחנו רואים בה גבול ביטחון בעל חשיבות ממדרגה ראשונה – האם נקבעות שם היום עובדות שתמנענה – – –

יוסף אחימאיר (הליכוד):

למה מפגינים שם? למה התושבים מפגינים שם?

רחבעם זאבי (מולדת):

כי את הג'יפטליק נתנו לערפאת.

גדליה גל (העבודה):

חבר הכנסת אחימאיר, לא במקרה אמרתי שאני פונה אל חברי אביגדור קהלני ועמנואל זיסמן, ובשלב הזה אינני פונה אליכם, אם כי אני חושב שטוב עשה אריק שרון לפני שלושה חודשים שאמר גם לחבריו שאולי ראוי, במקום לזנוב ולהישאר מאחור, להיות שותפים ולהגיע יחד למשהו מוצק יותר. אבל זאת לא נעשה בערב הזה. אולי מאוחר יותר. אני לא בטוח. ואני יכול להבין את אנשי בקעת-הירדן שזה ביתם, והם חוששים, ובצדק – – –

יוסף אחימאיר (הליכוד):

הם לא חוששים, הם רואים עובדות בשטח.

רחבעם זאבי (מולדת):

הם שליחים שירדו לקו החזית.

גדליה גל (העבודה):

חבר הכנסת זאבי, אין לי ויכוח אתך, אז תניח לזה.

רחבעם זאבי (מולדת):

זה המקום לעשות אותו.

גדליה גל (העבודה):

אבל אינני רוצה להתווכח אתך.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא רוצה – זה לא יעזור לך.

גדליה גל (העבודה):

למה לא יעזור?

יוסף אחימאיר (הליכוד):

גדליה גל (העבודה):

חבר הכנסת אחימאיר, אין בהסכם דבר שימנע את שליטתנו בבקעת-הירדן. אין בהסכם דבר שימנע את הישארותו של גוש-עציון כחלק ממדינת ישראל. אין בהסכם הזה כדי למנוע שדרך מודיעין-ירושלים תישאר בשליטתנו.

רחבעם זאבי (מולדת):

דרך ירושלים-מודיעין היא בתחום הצהוב. לא עיינת במפה. דרך מודיעין-ירושלים היא בתחום הצהוב.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת רחבעם זאבי, ידידי ומכובדי, אני שואל אותך בכנות: השעה מאוחרת, ישנת טוב כמה שעות לפני שבאת לכאן?

רחבעם זאבי (מולדת):

בפעם האחרונה – לפני יום הכיפורים.

היו"ר י' עזרן:

אז כל הכבוד, אני מצדיע לך. אבל עם זאת – – –

גדליה גל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כדי שבהסדר הקבע המקומות האלה יישארו בידי מדינת ישראל, יש לנו מלאכה רבה ומאבק קשה מאוד. הצבעת נגד של קהלני וזיסמן היום מוציאה אותם מהיכולת להיאבק יחד אתנו על דמותו של הסדר הקבע.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

גדליה גל (העבודה):

והצבעה נגד היא לא יחד אתכם. הרי ההסכם יעבור. הוא יעבור אתי, הוא יעבור עם עוד כמה חברים. ההסכם הזה יעבור, ואני מקווה שאתה תמשיך לקרוא את הסמאות שלך, וחלק מהחברים פה ירצה לברוח ממך. זה מה שיהיה בסופו של דבר.

רחבעם זאבי (מולדת):

בפעם הבאה אתם תשבו פה.

גדליה גל (העבודה):

לי אין בעיה עם הצעקות שלך. לחברים שלך תהיה בעיה עם הסמאות והצעקות שלך.

אני פונה אל אביגדור קהלני ועמנואל זיסמן: בואו אתנו, יש לנו עוד מלאכה רבה, דרך קשה ומאבקים לא פשוטים. אל תוציאו את עצמכם ממעגל המשפיעים בסיעת העבודה ובקואליציה. תודה רבה.

רחבעם זאבי (מולדת):

הם לא שומעים אותך.

היו"ר י' עזרן:

תודה רבה. אני רק מזכיר לאדוני חבר הכנסת ש"ויעבור" היה אתמול. כל יום הכיפורים צעקנו "ויעבור". חבר הכנסת אלי דיין, בבקשה.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אין ספק שלפנינו הסכם בעל חשיבות היסטורית, והנני סבור שיש להפסיק את ההתפלספות האם זה ההסכם של קמפ-דיוויד או לא ההסכם של קמפ-דיוויד. זה ההסכם על-פי השקפת עולמנו, על-פי המצע שלנו ועל-פי ההתחייבות שלנו לבוחר.

עם זאת הנני נמנה עם אלה שסבורים שאנחנו בעצם מוותרים, עושים ויתורים. וצריך לומר זאת בצורה הברורה והגלויה ביותר. יש לנו זכויות על ארץ-ישראל, ועל ארץ-ישראל כולה, זכויות היסטוריות, זכויות דתיות – – –

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

גם בירדן, לפי שבט מנשה.

היו"ר י' עזרן:

אי-אפשר למחוק את זה מהתנ"ך, אדוני השר.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

לא אמרתי את זה בלעג.

אלי דיין (העבודה):

אבל אנחנו מוותרים, כי אנחנו לא רוצים לשלוט על עם אחר.

דב שילנסקי (הליכוד):

עם כל הכבוד לך, מי נתן לך את הזכות לוותר על זכותנו על ארץ-ישראל?

אלי דיין (העבודה):

אשיב לך על כך.

קריאה:

יש גם ערכים.

אלי דיין (העבודה):

אני מציע לחברי הכנסת לעיין היטב בהחלטה של מימד, התנועה הדתית הציונית הערכית, בראשותו של הרב עמיטל.

דב שילנסקי (הליכוד):

היא כבר לא ציונית.

אלי דיין (העבודה):

היא אומרת במפורש, ולדעתי כך זה צריך להיות, זה לא יום של שמחה, זה לא יום שצריך לומר בו: נגמר החזון של ארץ-ישראל השלמה. זו לא צריכה להיות דרכנו. ואני מסתייג מהדברים האלה שנאמרו. זה היום שצריך לומר, עם כל הכאב הלאומי והאישי הכרוך בויתור על חלקים מארץ-ישראל, יש לראות בהסכם אוסלו זה, המוותר על אזורים צפופי אוכלוסייה ערבית ביש"ע, מהלך בכיוון הנכון למען שלומן של עם ישראל וטובתה של מדינת ישראל. כך יש לראות את העניין.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הוא לא מסתמך על בן-גוריון. בן-גוריון הוא מנהיג שלך ולא שלי, ובן-גוריון אמר שאין לשום יהודי בדור הזה ובדורות הבאים רשות לוותר על זכות כלשהי של העם היהודי על ארץ-ישראל. בן-גוריון אמר את זה, לא אני.

יורם לס (העבודה):

מי חתם על תוכנית החלוקה, מי?

יוסף אחימאיר (הליכוד):

עוד לא היתה מדינה.

היו"ר י' עזרן:

אבל העיקרון של ארץ-ישראל מקודש כל הזמן.

אלי דיין (העבודה):

אני רוצה לענות לחברי, במיוחד מהמפלגות הדתיות.

דב שילנסקי (הליכוד):

תענה לי.

היו"ר י' עזרן:

אדוני סגן היושב-ראש הנכבד, תן אפשרות לסגן השר לענות.

אלי דיין (העבודה):

אני רוצה לענות ברצינות.

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא לא מכיר את בן-גוריון אלא את ערפאת.

היו"ר י' עזרן:

חברי הכנסת, מה קרה לכם הערב?

רחבעם זאבי (מולדת):

— — שורפים לי את המדינה.

היו"ר י' עזרן:

מה לעשות? תן לו לגמור את השרפה.

רחבעם זאבי (מולדת):

שיבין מה קורה: זו שעה הרת עולם, עוד מעט נהיה פליטים.

היו"ר י' עזרן:

"עוד מעט נהיה פליטים" מצחיק אותי.

אלי דיין (העבודה):

אני רוצה לענות לחברי חברי הכנסת הדתיים שבאו הנה וטענו טענות רציניות. אני אומר להם, שאנחנו עושים זאת מתוך כאב לאומי, מתוך כאב אישי, ולא מתוך חדווה. אנחנו מוותרים מכיוון שיש עם אחר שאנחנו צריכים להתחשב בזכויותיו, ואנחנו לא באנו לכאן כדי לשלוט על עם אחר. אנחנו רוצים להישאר – וזו מטרת ההסכם – ולהיות מדינה יהודית על-פי הערכים היהודיים, בעלת רוב יהודי, שאינה שולטת על עם אחר – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

גם בירושלים יש עם אחר.

אלי דיין (העבודה):

– – – זו מטרת ההסכם. ולהישאר, כמובן, מדינה חזקה, עם צבא חזק, עם גבולות ביטחון – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

יש לי שאלה.

היו"ר י' עזרן:

אני ארשה לך לשאול.

אלי דיין (העבודה):

– – עם זכויות למתיישבים.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מה תעשה עם ירושלים? יש עם אחר בירושלים.

אלי דיין (העבודה):

הממשלה הזאת, רבותי חברי הכנסת, החליטה – –

רחבעם זאבי (מולדת):

יש עם אחר בגליל. בגליל אין עם אחר?

אלי דיין (העבודה):

– – להשאיר את כל היישובים – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מה הגבול?

אלי דיין (העבודה):

– – וכל ישראלי יהיה נתון רק למשפט הישראלי, וגם להשקיע מאות מיליוני שקלים באמצעי ביטחון, בכבישים עוקפים ובאמצעי ביטחון אחרים כדי לשמור על חייהם ועל ביטחונם האישי של כל הישראלים – ובהם המתיישבים, בוודאי. בואו נראה את הדברים האלה. אנחנו לא נשלים עם כך שהמקומות האלה יהפכו ערי מקלט.

היו"ר י' עזרן:

כבוד סגן השר, עליך לסיים.

אלי דיין (העבודה):

אבל הפריעו לי.

היו"ר י' עזרן:

מה אני יכול לעשות? אל תיתן להפריע לך.

אלי דיין (העבודה):

לכן אני מבקש: אנחנו נעמוד על כך שהמקומות האלה – –

דב שילנסקי (הליכוד):

אתה לא ענית לי על בן-גוריון. מה עם בן-גוריון?

אלי דיין (העבודה):

– – הערים האלה לא תהפוכנה ערי מקלט. ואני רוצה להודיע פה בכנסת – –

דב שילנסקי (הליכוד):

אבל מה עם בן-גוריון?

אלי דיין (העבודה):

– – שאנחנו רואים שאש"ף – –

רחבעם זאבי (מולדת):

יריחו לא הפכה עיר מקלט?

אלי דיין (העבודה):

– לא רק שהוא זנח את הטרור, אלא היום – ואני אומר לכם מתוך ידיעה – משתף אתנו פעולה במאבק נגד הטרור, וזה מבחן ההסכם, זה מבחן יישומו של ההסכם. גם נעמוד על כך שתבוטל האמנה הפלשתינית.

דוד מנע (הליכוד):

היו"ר י' עזרן:

נא לסיים, בבקשה, אדוני סגן השר.

אלי דיין (העבודה):

לכן אני רוצה לסיים, רבותי חברי הכנסת, ואני קורא לחברי חברי הכנסת הדתיים לחזור לציונות הדתית הלאומית השפויה, כפי שבאה לידי ביטוי – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

מה עם בן-גוריון?

אלי דיין (העבודה):

לכל נאמני הציונות הדתית, לרבות אלה המתנגדים, אני רוצה לומר – –

דב שילנסקי (הליכוד):

תצטט את בן-גוריון, המנהיג שלך הוא בן-גוריון.

היו"ר י' עזרן:

הוא הבהיר את עצמו.

אלי דיין (העבודה):

— — שהסכם אוסלו זה לא ניתן לביטול, ויש לראות את המצב באופן ריאלי וללא קשר לשום הרכב של גושים בממשלה.

לכן, רבותי חברי הכנסת, גילו ברעדה. המבחן הוא ביישום, ואנחנו נעמוד על כך שיהיה יישום שיבטיח את הביטחון לישראלים ולכלל המתיישבים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

כתוב שם: עבדו את השם. אתם בורים ועמי ארצות.

אלי דיין (העבודה):

ועכשיו שאלה.

היו"ר י' עזרן:

שאלה, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני סגן שר החוץ, אני מרגיש רצון מצדך לחפש איזו שהיא שפה משותפת.

אלי דיין (העבודה):

בהחלט.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה מדבר על הרוב היהודי ועל המדינה היהודית. מדוע אינכם מביאים בחשבון, כשאתם מקבלים את ההחלטות, שאתם לא מבטאים את הרוב היהודי? הרוב היהודי בארץ-ישראל תומך במחנה הזה, רק מיעוט תומך בכם.

דוד צוקר (מרצ):

שוברי מכוניות. חוליגנים.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת דדי צוקר.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה אתה צורח?

דוד צוקר (מרצ):

אני צורח על מה שעושים בחוץ.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני לא יודע מה יש בחוץ עכשיו.

דוד צוקר (מרצ):

ה"חיזבאללה" שלכם בחוץ.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה זה רלוונטי?

אברהם הירשזון (הליכוד):

אתם ה"חיזבאללה".

רחבעם זאבי (מולדת):

דוד צוקר (מרצ):

ה"חיזבאללה" שלכם בחוץ.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה זה רלוונטי, צוקר?

דוד צוקר (מרצ):

חוליגנים.

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת צוקר, מה זה רלוונטי?

דוד צוקר (מרצ):

תתביישו, זה מה שצומח אצלכם בערוגות.

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל למה אתה צועק? תצעק על עצמך, תצעק על אורון. מה אתה צועק עלי?

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת דדי צוקר, אמרת מה שרצית.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני מבקש מחבר הכנסת דדי צוקר. יש יריבות פוליטית, אני מבין, אבל הוא קרא לחברי מיכאל איתן חוליגן.

דוד צוקר (מרצ):

לך לחנך את ה"חיזבאללה" שבחוץ, לך לחנך את הפררחים האלה.

דב שילנסקי (הליכוד):

אנחנו לא משתמשים במונחים כאלה.

דוד צוקר (מרצ):

תלבישו את רבין בגדים של "אס.אס".

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רוצה לסיים במשפט אחד – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

אני מבקש – – –

היו"ר י' עזרן:

מה קורה פה? אני אוציא אתכם. רבותי, אתם תלכו.

דוד צוקר (מרצ):

– – –

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת דדי צוקר, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

— — —

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני הפסקתי — — —

היו"ר י' עזרן:

לא, לא ברשותי. אני אתן לך, אבל לא עכשיו.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני מבקש שחבר הכנסת צוקר — — —

היו"ר י' עזרן:

לא, לא עכשיו. אדוני, אני אתן לך רשות, רק שב, אדוני, במקומך.

סיימת, חבר הכנסת מיכאל איתן?

מיכאל איתן (הליכוד):

רק חצי משפט.

דוד צוקר (מרצ):

גם אני רוצה להגיד משהו על הכנופיות האלה שבחוץ.

היו"ר י' עזרן:

אבל אתה כבר אמרת הכול.

דוד צוקר (מרצ):

לא, לא, אני אגיד ליד המיקרופון על הכנופיות האלה בחוץ.

היו"ר י' עזרן:

כבר אמרת הכול: אמרת קאוקג', אמרת הכול.

דוד צוקר (מרצ):

את זה לא אמרתי.

היו"ר י' עזרן:

מה חסר? אמרת "חיזבאללה". אני יודע מה אמרת. מספיק.

מיכאל איתן (הליכוד):

ל"חיזבאללה" הוא לא מעז לקרוא כנופיות.

דוד צוקר (מרצ):

אמרתי, ואני עומד מאחורי זה.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת דדי צוקר, מה אתה רוצה, לאלץ אותי לקרוא אותך עוד הפעם לסדר?

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת צוקר, אולי אני ארגיע אותך – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

עכשיו הוא יתחיל להבין מה קרה כשזרקו עלינו אבנים שמונה שנים וצעקנו שזורקים עלינו אבנים, והוא אמר – – – שיבין מה עבר עלינו שמונה שנים בכל דרכי יהודה ושומרון.

יורם לס (העבודה):

– – –

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת לס, אנא ממך.

דוד צוקר (מרצ):

אתה מנהיג של כנופיה גדולה.

יוסף בא-גד (מולדת):

ואתה עוכר ישראל.

אברהם יחזקאל (העבודה):

מספיק בשעה כזאת.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רוצה לסיים את דברי בטון אולי יותר מפויס.

יורם לס (העבודה):

איזה דברים הוא מדבר? במסגרת מה הוא מדבר בכלל?

היו"ר י' עזרן:

אתה לא נותן לו לסיים. אני נתתי לו רשות, הוא מדבר במסגרת הרשות שאני נתתי לו. תן לו לסיים.

חבר הכנסת מיכאל איתן, תסיים, אנא ממך.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רוצה לסיים את השאלה ואת הפנייה אל סגן שר החוץ בטון מפויס יותר. אני לא אומר את הדברים האלה מתוך רצון לקנטר. יש לנו מכנים משותפים אמיתיים, ויש כאן זכות, ויש כאן דמוקרטיה, ואני לא מתכחש לדברים האלה. אבל גם בתוך המשטר הדמוקרטי הזה, שכולל מיעוט של ערביי מדינת ישראל, אתה עצמך מדבר על המושגים יהודי ומדינה יהודית ורוב יהודי. תתחשב ברוב היהודי בארץ.

היו"ר י' עזרן:

תודה, הבהרת את עצמך היטב.

אלי דיין (העבודה):

בקיצור נמרץ אני רוצה להשיב ולומר: קודם כול – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

עוד שאלה אחת.

היו"ר י' עזרן:

לא. לא.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מה עם הערבים בירושלים ובגליל? זה עם אחר.

היו"ר י' עזרן:

לא. אני מבקש ממך: אל תשיב על השאלה שלו, כי הוא שואל ברשותי.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מה עם הערבים בירושלים ובגליל? כבוד סגן שר החוץ, תגיד לי.

אלי דיין (העבודה):

אני רוצה לקרוא לכל חברי הכנסת מכל חלקי הבית – אני יודע שזה כואב ויש פה באמת גם כאב אישי של אנשים.

היו"ר י' עזרן:

אני אתחיל להוציא אנשים. קראתי לסדר.

אלי דיין (העבודה):

אני מאמין להם, שזה עניין שכואב להם, זה עניין שבאמונה, זה עניין שבהשקפות שלהם. עם כל זאת, אנחנו מנהלים את המדינה הזו על בסיס דמוקרטי ועל בסיס של כבוד הדדי, וכולנו צריכים לגנות את הקיצוניים משני הצדדים ואת אלה שרוצים להפר – – –

דוד צוקר (מרצ):

משני הצדדים?

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת דדי צוקר, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה. אתה לא נותן לי.

שאול יהלום (מפד"ל):

הוא מתכוון למרצ.

היו"ר י' עזרן:

תן לו לסיים.

אלי דיין (העבודה):

אני מתכוון לכל מי שמפר את החוק.

היו"ר י' עזרן:

טוב, אני חוזר מהקריאה שלי כיוון שאתה מצטער. תודה. אדוני, תסיים.

אלי דיין (העבודה):

אני מתכוון לכל מי שמפר את החוק ולכל מי שחורג מהכללים.

היו"ר י' עזרן:

סגן שר החוץ, תסיים.

אלי דיין (העבודה):

עם זאת אני רוצה לענות לחבר הכנסת מיקי איתן – – –

היו"ר י' עזרן:

מספיק, ענית. השבת מה שיכולת להשיב.

אלי דיין (העבודה):

הבסיס הדמוקרטי של המדינה היהודית הוא גם כיבוד הערבים שווי הזכויות, שיש להם קולות שווים. אין לנו הליך של משאל עם על כל דבר ועניין, אלא יש לנו מערכת מסוימת שצריכה להחליט מדי תקופה מי היא הממשלה הנבחרת – זו הממשלה הנבחרת, ואם יש לה רוב בכנסת יש לכבד אותה.

היו"ר י' עזרן:

תודה, הבהרת את עצמך, שלום.

דב שילנסקי (הליכוד):

כבודו אמר לי שייתן להבהיר שלא יהיה דבר כזה, חוליגניות.

יורם לס (העבודה):

מה הוא עולה עכשיו?

היו"ר י' עזרן:

הבטחתי לו להשיב כי הוא תקף אותו.

יורם לס (העבודה):

היו"ר י' עזרן:

אדוני, תסלח לי, הוא דיבר שלוש דקות בלי רשותי. אני מבקש, 30 שניות.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת דדי צוקר, כשדיבר חברנו מיכאל איתן, הפנה את האצבע ואמר: אתם חוליגנים.

אני מרגיש היום כמו שבן מרגיש, באמת כאב לב, תאמינו לנו. יש לנו כאב גדול. בן כאילו רואה שחותכים ידיים, רגליים, את הנשמה של האמא. אבל איש מאתנו לא העז כלפי הצד שהוא בדעה אחרת להשתמש בביטוי – – – לכן אני פונה לחבר הכנסת דדי צוקר, היתה פליטת פה – אני מדבר לא לשם קנטור – היתה פליטת פה, אני מציע לך, תיקח את פליטת הפה הזו חזרה, אחרת זה חמור מאוד.

היו"ר י' עזרן:

תודה. חבר הכנסת חנן פורת, בבקשה.

עמיר פרץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, זה לא בסדר. היו שניים.

היו"ר י' עזרן:

מה לעשות, אני לא בסדר. אני יודע.

חבר הכנסת עמיר פרץ, נכנסת לכאן וחוללת את המהומה, אתה זוכר, ולא השתקתי אותך ולא הפרעתי לך. מספיק. בבקשה.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, רק אתמול עמדנו בתפילת יום הכיפורים והתפללנו בכל לבנו: "ובכן תן כבוד השם לעמך, תהילה ליראיך, תקווה טובה לדורשיך ופתחון פה למייחלים לך; שמחה לארצך וששון לעירך".

ההסכם הזה שמובא לפנינו היום, הסכם אוסלו ב', אין בו כבוד לעם, אין בו שמחה לארץ, אין בו ששון לעיר. הוא משפיל את כבודו של עם ישראל, הוא קורע את לבו של ארץ-ישראל, הוא פוצע גם את ירושלים.

אם הייתי רוצה להשתמש בלשונו של הנביא עמוס הייתי אומר: על שלושה פשעי הסכם אוסלו ב' ועל ארבעה לא אשיבנו. הפשע הראשון הוא הפשע של קריעתה של ארץ-ישראל. שמענו כאן את השר יוסי שריד לפני ימים ספורים אומר בשמחת לבב, בגיל: ייתכן מאוד שההסכם הזה יהיה כרוך בהרבה קורבנות, ייתכן מאוד שעוד יהיו תהיות גדולות, אבל דבר אחד אנחנו יכולים לבשר – סתמנו את הגולל על רעיון שלמות הארץ. כשראיתי את השמחה שבה הוא אומר את הדברים האלה, אני אומר: זה הפשע, הפשע הנורא. כל חלום הדורות, כל כיסופיו של עם ישראל, כל אותה המיה גדולה של קריאת ושב בני לגבולם – הוא סבור שהוא יסתום את הגולל.

הפשע השני הוא הפשע של הפקרת הביטחון. חבל שלא נמצא כאן ולו אחד משרי הממשלה כדי שישב על הדברים. כולנו ראינו את המפות. אני רוצה להמחיש את הנושא של הפקרת הביטחון בהיבט אלמנטרי אחד. עמדתי מול האלוף עוזי דיין ושאלתי אותו: הנה על-פי ההסכם הזה אתם עומדים לסגת מרמאללה ומבית-לחם, מאבו-דיס ומעזרייה. אבל לרמאללה ולבית-לחם אתם עומדים גם להכניס צבא פלשתיני. האם על-פי ההסכם, שאלתי אותו, עומדת לצאת משם כל המערכת של המסתערבים, של השב"כ, של מערכות המודיעין? כן, הוא הודה בפני. בחן את המרחק בין בית-לחם לבין גילה לבין תלפיות – 300-400 מטר, אדוני סגן שר החוץ. 300-400 מטר. האם אתה מודה שיש גרעין של "חמאס" ו"ג'יהאד אסלאמי" תחת מטרייה של אש"ף בבית-לחם? מודה, אומר לי עוזי דיין. אמרתי לו: תבהיר לי, אם כן, הרי מספיק שקנה רובה אחד יורם כנגד חלון בגילה, מספיק שאדם אחד יצא משם, 300-400 מטר, יפגע בגילה בסכין או בקלצ'ניקוב וישוב בחזרה 300 מטר אל בית-לחם. האם תבקש את הסגרתו? האם אתה יכול למנוע זאת? האם יש לך מערכת שמסכלת את הדברים האלה? הוא אמר לי: אנחנו לוקחים על עצמנו סיכונים, אני מודה בכך. שאלתי אותו: אבל הרי אלה סיכונים לא מחושבים. הוא נטל אותי הצדה ואמר: חנן, תבין, השאלות האלה אינן נמצאות לפתחו של הדרג הצבאי אלא לפתחו של הדרג המדיני. דוגמה אלמנטרית.

עכשיו, אחרי המודל של יריחו ועזה, לאחר שראינו כיצד בורחים לשם מרצחים וידנו קצרה מהושיע, כשאני שומע את האם השכולה שהיתה בטאבה מדברת עם שר החוץ שמעון פרס ושואלת אותו: איך תבטיחו שיוסגרו את הרוצחים של בנינו, והוא אומר לה: הדבר הזה עלול לפוצץ את ההסכם; אם את רוצה, אני אסדר לך פגישה עם ערפאת. זה היה הסגנון שלו. אתה רואה את החלחלה, את האימה, את הפקרת הביטחון.

אני רוצה פה להדגיש: הפקרת הביטחון אינה הפקרת הביטחון של ההתיישבות היהודית. זה הדבר השולי.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת פורת, עליך לסיים.

חנן פורת (מפד"ל):

אני כבר מסיים. הפקרת הביטחון היא הפקרת הביטחון של ירושלים, בראש ובראשונה, של כפר-סבא. השתבחו בחבל עזה שעשו גדרות עם מערכות אלקטרוניות. אילו גדרות רוצים לעשות סביב ירושלים? אילו גדרות רוצים לעשות סביב כפר-סבא?

מיכאל איתן (הליכוד):

כלבים.

חנן פורת (מפד"ל):

כלבים, אכן.

אני רוצה לומר, מעבר לפשע הזה – הפשע של הפקרת עתידו של העם. צדק הנשיא כשאמר – – –

היו"ר ש' וייס:

עליך לסיים.

חנן פורת (מפד"ל):

אני כבר מסיים.

היו"ר ש' וייס:

לא כבר אלא ממש. זה המשפט האחרון. כן, אין מה לעשות.

חנן פורת (מפד"ל):

צדק הנשיא כשאמר – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לסיים.

יהושע מצא (הליכוד):

כבוד היושב-ראש, רענן מגיע אליך ומבקש הצבעה.

היו"ר ש' וייס:

אני אעשה הצבעה כשיסיימו את הרשימה. אני מבקש משפט סיכום וגמרנו.

דוד צוקר (מרצ):

הצבנו מארב לאופוזיציה, ואנחנו מושכים את הקולות.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לסיים לא עוד מעט אלא פשוט לסיים.

חנן פורת (מפד"ל):

רציתי לדבר על פשע הפקרת עתידו של העם בכך שמוסרים את כל הנכסים ומותירים לנו להסכם הקבע, כשאנחנו באים בידיים ריקות, את חלוקתה של ירושלים, את השבת הפליטים ואת עקירת ההתיישבות. אלה הסעיפים שאמורים להידון באוסלו ב' בסופו של דבר.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת חנן פורת, ואני מזמין את חבר הכנסת אליעזר זנדברג.

חנן פורת (מפד"ל):

רק רגע אחד, אני רוצה – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת חנן פורת ומזמין את אליעזר זנדברג.

חנן פורת (מפד"ל):

אני רק רוצה לומר דבר אחד.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת חנן פורת ומזמין את חבר הכנסת זנדברג. אני מבקש להפסיק.

חנן פורת (מפד"ל):

תרשה לי רגע אחד.

היו"ר ש' וייס:

לא, אין ויכוח, שלום.

חבר הכנסת זנדברג, בבקשה. אחרי חבר הכנסת זנדברג יבוא חבר הכנסת נואף מסאלחה. תודה רבה.

חנן פורת (מפד"ל):

אם כך אתה רוצה, בסגנון הדברים הזה, אני רוצה לומר לך שעד שבאת – – –

היו"ר ש' וייס:

עד שבאתי נאמו במקום חמש דקות 15, ואני צריך לסיים את הדיון לפני כניסת השבת. תודה רבה. אתה סיימת. אדוני, נא לרדת מהדוכן. חבר הכנסת אליעזר זנדברג.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש בלי בריונות של דדי צוקר. כבוד השרה יכולה – – – ולא להעיר הערות.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

היו"ר ש' וייס:

אני לא יכול עם שניים להתעסק.

חנן פורת (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

אתה אל תדבר כך. אולי תלך ותשגיח שם שלא ינפצו מכוניות. תעשה שירות שם שלא ינפצו מכוניות ולא יסכנו חיי שרים.

אליעזר זנדברג (צומת):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, לדיון כאן סיפקה לנו הממשלה, בפרק זמן קצר ביותר, מפות ונייר, מסמך, הסכם שהם חתמו עליו. אני מבקש, לאחר 59 נואמים שדיברו לפני, להתייחס לכמה נקודות ספציפיות.

האחת, לגבי המפות שראינו הבוקר. אני ממשיך את הדברים של חבר הכנסת חנן פורת. באזורים מסוימים נוצר מצב ש-300 מטרים מפרידים בין היישוב היהודי בגילה לבין אזורים שבשליטה פלשתינית-ערבית. אם פעם היו צריכים המחבלים להתאמן בכלי נשק, בלוחמה ולהבריח אותם, היום צריך פשוט לאמן אותם לרוץ 300 מטר, ריצה קצרה, ולהימלט אל מקום מבטחים, אל מקום שבו גם אנו היום, לפני חתימת ההסכם ולפני הוויתור על השטח, לא מסוגלים לטפל באותם מחבלים שבורחים אל שטח המקלט של האוטונומיה הפלשתינית.

אני ראיתי היום גם את המפות ונדהמתי לגלות, אולי מישוהו מהאנשים שניהלו את המשא-ומתן הזה יבוא ויסביר מדוע הדרך מחברון צפונה לירושלים אפילו לא סומנה כדרך לסיורים משותפים. קטע מהדרך נמצא בשליטה פלשתינית מלאה. מה, ויתרנו על הדרך בין חברון לירושלים? ציר מרכזי. איפה היה פרס כשקבעו זאת? האם בשלב הזה הוא ישן?

לאחר מכן – לפני כן, בעצם – קיבלתי לידי את הנייר, את המסמך, את ההסכם, ודפדפתי, הפכתי, קראתי, חיפשתי ושאלתי אחרים איפה כתוב שביטלו את האמנה הפלשתינית.

חנן פורת (מפד"ל):

יש פה סעיף שאש"ף מתחייב – – –

אליעזר זנדברג (צומת):

עוד לא ביטלו אותה, חבר הכנסת פורת. עם כל הכבוד, האמנה הפלשתינית לא בוטלה. מנין לנו שיבטלו אותה? הלא יש לנו לקח קודם. חתמנו על הסכם, היתה התחייבות לבטל, ובכל זאת לא ביטלו. האלמנט הזה של לחזור פעמיים על אותה התחייבות מהצד הפלשתיני ובתמורה לקבל כפליים מישראל חוזר על עצמו. הוא חוזר על עצמו גם בנושא אחר.

הבאתי כאן כדוגמה את המשטרה הפלשתינית. יש כאן רשימה של חובות ותפקידים שעל המשטרה הפלשתינית למלא, כמפורט בחוק הפלשתיני – וגם זה מושג קצת מעורפל. למשל, הגנה על הציבור, על כל יתר בני האדם הנוכחים באזורים ועל רכושם. מישהו מעלה על הדעת שהמשטרה הזאת מסוגלת להגן על יהודי אחד שיעבור בשטח הזה? הלא זה מגוחך. ברור שלא יבצעו זאת, ברור שאין כוונה לבצע זאת, ברור שאת הסעיף הזה הצד הפלשתיני יפר, כשם שהוא הפר את ההסכמים עד היום.

למשל, נקיטת כל הצעדים הדרושים למניעת פשיעה, בהתאם לחוק. רבותי, מה עם כל המכונות הגנובות, הרכוש הגנוב, כל הדברים שמגיעים היום לעזה, רכוש ששייך לאזרחי מדינת ישראל? מה עם הכישלון המוחלט בביצוע ההוצאה לפועל ופסקי-דין באזורים האלה? עד היום לא קיימו אותם, וגם לא יקיימו בעתיד. זה המצב שהיה וזה המצב שיהיה, אבל הם שבים ומתחייבים על אותו דבר בדיוק שהיה עליהם להתחייב לפני כן, ובתמורה הם זוכים לעוד הטבות, לעוד ויתורים, לעוד כניעות של ממשלת ישראל.

החלמאות הזאת ממשיכה הלאה בסעיפים כמו לחימה בטרור ובאלימות ומניעת הסתה לאלימות. אני לא חושב שיש משפט מגוחך יותר מאשר המשפט הזה. הלא אנחנו כולנו רואים ויודעים מה קורה בעזה, כיצד היא הפכה לא רק לקן של מחבלים שנמלטים משטח מדינת ישראל, אלא למקום שבו מגייסים, מתכננים ושולחים את מבצעי כל הפיגועים. אנשים מתכנסים באיצטדיון ואומרים להם: תלכו להרוג בישראל. והמשטרה הפלשתינית צריכה להילחם בטרור ובאלימות. מי שחותם על מסמך כזה ישן, כנראה, בזמן שניסחו את הסעיפים. מי שכתב את הדברים האלה והתחייב עליהם לא הבין, כנראה, שאת ההסכם הקודם הצד הפלשתיני עדיין לא קיים. אם הצד הפלשתיני הפר את ההסכם הקודם, מנין לנו שהוא יכבד את ההסכם הזה? אין איוולת גדולה יותר מאשר לתת לו עוד אדמה, עוד רכוש, עוד רשויות, כאשר ההסכם הראשון טרם התקיים.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לסיים בדברים שכתב נתן אלתרמן. אני חושב שאין יפים ומתאימים מהם למצב של ממשלת ישראל שדנה במשא-ומתן.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לא את כל השיר אלא שתי שורות.

אליעזר זנדברג (צומת):

"-- -- אז אמר השטן: הנצור הזה / איך אוכל לו. / אתו האומץ וכשרון המעשה / וכלי מלחמה ותושיה
עצה לו. / ואמר: לא אטל כוחו / ולא רסן אשים ומתג / ולא מרץ אביא בתוכו / ולא ידיו ארפה כמקדם, /
רק זאת אעשה: אכהה מוחו / ושכח שאתו הצדק. -- -- כך דיבר השטן וכמו / חוורו שמים מאימה /
בראותם אותו בקומו / לבצע המזימה." תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת זנדברג. סגן השר חבר הכנסת נואף מסאלחה. אחריו – חבר הכנסת דן
מרידור. חמש דקות לכל אחד. אני מבקש לא להעמיד אותי בשום ויכוח, אלא אם כן אתם רוצים את
ההסכם מאושר בעוד שלושה שבועות.

חיים אורון (מרצ):

לא, לא.

היו"ר ש' וייס:

אתה לא, אבל יש כאלה שרוצים, ואתם עוזרים להם.

נואף מסאלחה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, למען המעמד ההיסטורי אני רוצה לברך את ראש הממשלה, את
שר החוץ, את ממשלת ישראל, את עם ישראל ואת הפלשתינים על ההסכם, הסכם אוסלו ב'.

אני חושב שההסכם הזה הוא הסכם טוב. שום צד אינו מרוצה ממנו, אבל זו דרך לסולוח, כפי
שאומרים הערבים. זו לא פשרה טריטוריאלית, זה שלום היסטורי, וזה הדבר החשוב ביותר:
ההשלמה של העם הפלשתיני עם קיומה של מדינת ישראל. אחרים יכולים לבוא ולהגיד: אנחנו לא
צריכים את הדבר הזה. אני חושב שאנחנו צריכים זאת, כי לבו של המאבק הוא בין מדינת ישראל לבין
העם הפלשתיני, זה העיקר. היה שלום עם מצרים, הוא לא מנע את מלחמת לבנון, הוא לא מנע את
האינתיפאדה ולא את ההרג בשני העמים, כי עיקר הסכסוך הוא בין שני העמים.

אני רוצה לפנות לנשיא המדינה שיחון את הפלשתיניות לפי המלצת ההסכם. היו ראשי עיריות מהימין, ראיתי אותם בטלוויזיה, שהלכו לנשיא המדינה לדבר על לבו שלא יחון אותן. אני מכבד כל החלטה של נשיא המדינה, אבל אני קורא לו, גם בשם ערביי ישראל, לחון את הפלשתיניות לפי ההסכם.

אדוני היושב-ראש, אני קורא לנשיא לחון גם את ערביי ישראל, בוודאי, אשר אין להם דם על הידיים. לא סתם אני משתמש במלה הזאת.

אני חייב להגיד, שהייתי עצוב כששמעתי את חנן פורת אומר על הסכם השלום שזה פשע. אוי ואבוי לנו אם נחיה במדינת ישראל, במזרח התיכון כשאנחנו חושבים שהתחלת שלום והשלמה בין שני העמים היא פשע. מי שחושב, שאם העם הפלשתיני יחיה בלי שום תקווה, הוא ינצור את נשקו, ישב בשקט ויהיה אזרח שקט ותושב שקט של השטחים – אני חושב שיש לו טעות חמורה מאוד. הרוב המכריע של העם הפלשתיני, לפחות – אני לא מדבר רק על אש"ף – רוצה בשלום, רוצה בהשלמה ורוצה לפתוח דף חדש.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני נמנה עם האנשים שמאמינים בדו-קיום, עם כל הבעיות שיש, עם כל הדם שנשפך, והוא דם טהור, ועם כל הרצח המתועב שהיה נגד אזרחים ישראלים.

אני קורא לכנסת לאשר את ההסכם ולתמוך בו. אני קורא לממשלה להמשיך גם בשלבים בעניין הפתרון הקבוע בין מדינת ישראל לבין העם הפלשתיני. אני קורא לממשלה להמשיך במשא-ומתן עם סוריה ולבנון, לחדש אותו ולנסות, מהר ככל האפשר, להגיע לשלום, שלום לכל העמים וביטחון למדינת ישראל. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לך. הנה ראיתם דוגמה. בשלוש דקות וחצי אפשר לעשות הכול.

חבר הכנסת דן מרידור, ואחריו – חבר הכנסת סילבן שלום. נא להקפיד על הזמן באופן מדויק. אין לנו אפשרות ליותר זמן. כל המוריד מוסיף.

דן מרידור (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הוויכוח איננו על הרצון להגיע לשלום, גם לא על הצורך להגיע להסכם וגם לא על כך שבהסכם שום צד לא יכול לקבל את כל מה שהוא רוצה. כל זאת כל אחד מבין, ומי שאיננו מבין זאת מוטב שלא יעסוק במדיניות. הוויכוח הוא על ההסכם הזה. הוויכוח הוא על התנאים שמציעה לנו הממשלה היום.

האם ייתכן שהממשלה טועה? אנשים שואלים את עצמם, בוודאי. האם ייתכן שיושבים אנשים פיקחים – שר החוץ שמעון פרס, ראש הממשלה יצחק רבין, אנשים עם ניסיון – האם ייתכן שאנשים כאלה פשוט לא מבינים מה קורה סביבם, לא יודעים איך נראה העולם מסביבם, טועים לחלוטין בהבנת העולם הערבי, מניחים הנחות מופרכות על רצון בשלום? האם ייתכן שממשלה שלמה טועה?

את השאלה הזאת אני שואל דווקא היום, מפני שביום הזה לפני 22 שנה – שמעון פרס יזכור זאת – הוא היה חבר בממשלה מסוימת שחשבה שהיא מבינה את העולם מסביב והניחה שהערבים לא רוצים במלחמה, ואם הם רוצים במלחמה הם אינם מסוגלים לה. ביום כיפור 1973, תשל"ד, ממשלה שלמה של מפלגת העבודה לא הבינה שום דבר. כל הנתונים היו לפנייה – היא לא ידעה לקרוא אותם, היא לא ידעה באיזה מציאות היא חיה, והיא הובילה את כולנו – לא בכוונה, אבל מתוך רשלנות נוראה, מתוך אי-הבנה חמורה – אל מצב חמור מאוד שכולנו עוד זוכרים אותו, ורבים עוד זוכרים על גופם ובמשפחותיהם את מחירו הנורא. ממשלה יכולה לטעות.

רחבעם זאבי (מולדת):

ב-28 בספטמבר נחתם גם הסכם מינכן.

דן מרידור (הליכוד):

ממשלה יכולה לטעות. ממשלת ישראל יכולה לטעות. ממשלת העבודה יכולה לטעות. מר שמעון פרס יכול לטעות. זה כבר קרה, זו לא תיאוריה.

אני רוצה לומר מלים ספורות על נושאים הנוגעים להסכם שלפנינו. למדנו לקח ממה שקרה בהסכם אוסלו א' בנושא הביטחון. יצרנו – ועל כך אין חולק כל אדם שענינו בראשו – לא רק ערי מקלט אלא גם בסיסי יציאה לפעולות טרור נגדנו גם בעזה וגם ביריחו. כשביקשנו לקיים את החובה להסגיר אותם התברר שאין חובה או שלא רוצים לקיים אותה. אנשים רציניים לומדים לקח. הרי אמרו לנו בזמן הסכם אוסלו א' שנלמד את הלקח. עכשיו רוצים להפוך חלק גדול מאוד מיהודה ושומרון לעזה וליריחו; חלק גדול מאוד מיהודה ושומרון – לא רק לערי מקלט, אלא גם לבסיסי יציאה.

מה אומרים בזה לאדם שרוצה לפגוע ביהודים? שצריך בסך הכול ללכת שתי דקות ממקום מגוריו, לבצע פיגוע ולחזור מייד לשם, והוא יודע שממשלת ישראל לא תובעת – וגם אם היא תובעת, היא איננה עומדת על התביעה – להסגיר אותו. הרי זו ממש – ודאי שלא בכוונה, אך מתוך רשלנות חמורה – הפקרה נוראה של הביטחון. זו לא תיאוריה. זה יכול לקרות מחר מול ירושלים, מול תל-אביב, מול חיפה, מול באר-שבע, מול עפולה, מול כל עיר בארץ. לא לומדים שום דבר, לא מתקנים שום דבר.

החומרה בהסכם הזה איננה רק במה שמוותרים בו עכשיו. החומרה היא לא רק בצבעים הצהובים והחומים של היום. החומרה היא גם בהתחייבות להשלים את הנסיגה מכל מה שקוראים שם הגדה המערבית, דהיינו יהודה ושומרון, מכל השטח פרט לנושאים שיידונו במשא-ומתן הסופי תוך 18 חודש. עם מה נבוא למשא-ומתן על מעמד הקבע כאשר בעצם כל האזור יעבור לאזור שליטה פלשתינית מובהקת?

לא לומדים שום דבר, לא רוצים להקשיב, יוצרים אופוריה של שלום והסכם שאי-אפשר לעמוד בפניה
כביכול.

והערה אחרונה, אדוני היושב-ראש – לא אאריך כי הזמן קצר, אני מבין.

היו"ר ש' וייס:

הזמן נגמר. משפט סיכום אינטליגנטי.

דן מרידור (הליכוד):

הזמן נגמר. אבקש לא יותר מדקה אחת.

ראש הממשלה מדבר על נכסי דלא נידי. אני רוצה לומר לו, שכל גדולתה וכל עיקרה של הציונות,
שרצתה להפוך עם שהיה נייד לעם שלא יהיה נייד, בכך שרצתה להקנות לו סוף-סוף נכסים דלא נידי
מתחת לרגליו. ואם כשהוא חושב על בית-לחם הוא רואה נכסי דלא נידי, אני רואה שם גם את רחל
אמנו וגם את רות המואבייה וגם את דוד המלך. ואם בבית-אל הוא רואה נכסי דלא נידי, אני רואה
שם, בבית-אל, ששמה הקודם היה לוז, את יעקב ואת סולם המלאכים, בענתות – את ירמיהו, בתקוע
– את עמוס, ביריחו – את יהושע ובני ישראל, בעמק דותן – את יוסף ואחיו, ובשילה – את עלי ובניו
ואת חנה באה להתפלל.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש. אני לא רוצה להפלות איש.

דן מרידור (הליכוד):

אני מסיים.

ולכן לא פלא בעיני שבאחד הסעיפים בהסכם הזה, בנספח על ארכיאולוגיה, כתוב שאנחנו ניתן שיקול
ראוי לדרישה הפלשתינית למסור להם ממצאים ארכיאולוגיים שמצאנו מ-1967 ועד היום, כאילו יש
ארכיאולוגיה פלשתינית בשטחי יהודה ושומרון, הלוא הם נכסי דלא נידי.

אדוני היושב-ראש, ההסכם הזה הוא הסכם לא טוב – לא כי הסכם איננו טוב; יכול להיות הסכם טוב – אבל כאשר קובעים הסכם בכל מחיר מגיעים להסכם כזה, שעם הרוצה מאוד בהסכם ובשלום איננו מוכן לפעמים להסתכל בפרטיו.

היו"ר ש' וייס:

נא לסיים.

דן מרידור (הליכוד):

אני מקווה שלא כל נבואותינו השחורות תתגשמה, אבל גם אם רק חלק מהן יתגשם היום הזה לא ייזכר כיום הצלחה אלא כנקודת ציון נוספת בדרך לא טובה שמאמץ גדול יידרש לתקן אותה בעתיד הלא-רחוק. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת מרידור. עכשיו חבר הכנסת סילבן שלום, ואחריו – חבר הכנסת אביגדור קהלני. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת סאלח טריף. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת עמיר פרץ. בבקשה. אבקש להקפיד על הזמן.

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, "ממשלת רבין נותנת לגיטימציה לקריעת מדינת ישראל ולהקמת מדינה פלשתינית על אותן קרקעות – – – הדגלים של אש"ף מתנוססים היום על ירושלים, אך מה יקרה בעתיד? האם הם יונפו גם על יפו, חיפה, אשקלון, אולי גם באשדוד? – – – אני חושש שממשלת רבין בחרה בדרך תבוסתנית ומסוכנת לעם כולו." מי אמר את הדברים האלה, אדוני היושב-ראש? לפני שנתיים אמר סגן השר גולדפרב, שממשלת רבין תבוסתנית, הוא אמר שממשלת רבין מובילה למדינה פלשתינית.

מה עוד אמר חבר הכנסת גולדפרב לפני שנתיים?

היו"ר ש' וייס:

אגב, חבר הכנסת סילבן שלום, חבר הכנסת גולדפרב הוא היום הכי מצוטט, פעם רביעית אותו קטע, יש גבול.

רחבעם זאבי (מולדת):

קנו לו מברג חדש בינתיים.

סילבן שלום (הליכוד):

ראש הממשלה הצהיר מבמה זו שאנו עושים הסכם עם ארגון טרור וחבלה. זאת אומר גולדפרב. אני שואל, אומר גולדפרב, היהפוך נמר עורו? גם קניבל לא משנה את הרגליו מהיום למחר. מי אומר זאת? חבר הכנסת אלכס גולדפרב כאשר היה פעם בצומת והיו לו אולי איזה ערכים, הוא אמר מה שהוא באמת חושב.

היום הוא בא הנה, והוא תומך בהסכם. באיזה הסכם אתה תומך, חבר הכנסת גולדפרב? שבהסכם אוסלו א' הופך את זה למדינה פלשתינית?

אבל למה אני מדבר רק על הדבר הזה? נמשיך. אומר חבר הכנסת גולדפרב: מה עושה פה היום הכנסת, היא מחוץ לתמונה בכלל, הכול כבר נגמר, חתמו, הכול סגור. זאת אמר חבר הכנסת גולדפרב.

מה עוד הוא אמר, אדוני היושב-ראש? לא אכפת לממשלה הזאת להעביר את ההסכם אפילו על חודו של קול. ועל חודו של איזה קול הוא יועבר היום? של חבר הכנסת אלכס גולדפרב. לפני שנתיים אסור היה להעביר את זה על חודו של קול. היום על חודו של קולו שלו – זה מותר.

אומר חבר הכנסת גולדפרב: מה היא תוכנית הממשלה? "היא מהווה סיכון מיידי לאשקלון" – לך, עמיר פרץ – "לשדרות, לנתיבות, לגוש-מגן, למושבאים ולקיבוצים שבאזור".

אבל למה רק חבר הכנסת גולדפרב? מה עם השר שגב? אתם יודעים מה אמר השר שגב, אדוני היושב-ראש? אני אקרא לך מה אמר השר שגב. השר שגב אומר – – –

היו"ר ש' וייס:

רק, ברשותך, קטעים מצומצמים, כי אתה עוד מעט מסיים. תשאיר משהו למישהו שלישי.

סילבן שלום (הליכוד):

אני מבקש, אומר השר שגב, אני שב ומבקש כפי שביקשתי בעבר: אתם, ערביי ישראל, גם אלה שנבחרו לכנסת, לא יכולים, אסור לכם להשתתף בהצבעה על ההסכם. אתם לא יכולים, אסור לכם להשתתף בהצבעה על ההסכם. זאת אומר גון שגב לפני שנתיים.

אבל לא רק זאת. הוא אומר לחבר הכנסת דראושה: אני ביקשתי ממך בקשה מנומסת: אל תתערב בסכסוך היהודי-הערבי. לצערי, יש לך זכות להצביע, וזאת הבעיה שלי היום. זאת אומר השר שגב.

אומרים לו: אתה גזען. הוא אומר: אני לא דיברתי באופן גזעני. אבל זה לא כלום, כי השר שגב המשיך ואמר לפני שנתיים: אחת הבעיות הקשות של ההסכם הזה היא שאינני יודע למי להאמין. קמים שר החוץ וראש הממשלה ואומרים: על ירושלים אין מה לדבר, אבל למחרת קם ערפאת ואומר: ירושלים, או-טו-טו היא בירת פלשתיין.

לצערי, אומר שגב, וזה המשפט החשוב ביותר כאן, אדוני היושב-ראש – –

היו"ר ש' וייס:

ונדמה לי שזה משפט הסיכום.

סילבן שלום (הליכוד):

– – אני, לצערי, לפי האמינות בתקופה האחרונה, צריך להאמין ליאסר ערפאת. למה? מכיוון שרבין, כל דבר שהוא אמר עד היום נתגלה אחר שבוע-שבועיים, לפעמים חודש, כאי-אמת, אם נהיה עדינים, בעוד שמה שאמר יאסר ערפאת התגלה עד היום כאמת צרופה.

חיים אורון (מרצ):

מי אומר את הדבר הזה?

סילבן שלום (הליכוד):

השר שגב, זה שמביא לכם היום את הרוב של ה-61.

ואני ממשיך במה שאמר השר שגב.

היו"ר ש' וייס:

עוד דקה.

סילבן שלום (הליכוד):

אומר השר שגב: יאסר ערפאת אמר בריאיון היום ב-CNN, שההסכם הזה הוא רק התחלה. כל שטחי פלשתינ ישוחררו. אומר השר שגב: השמאל הזה – אתם, חיים רמון וחיים אורון – אתם, השמאל, אומרים רק שלום, שלום, אבל מה זה השלום הזה? איפה הוא ייפסק? איפה האוטונומיה תיפסק, ביריחו ובעזה? אולי בכל בקעת-הירדן? אולי כל רמת-הגולן? אולי כל יהודה ושומרון, אולי יפו, אולי הגליל?

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אורון, אתה רוצה להמשיך את הדיון עד סוכות? לא, לא, סיימנו, חבר הכנסת סילבן שלום. אתה ציטטת שלושה. עכשיו תאמר גם משהו בשמך, תאמר משפט אחד, וגמרנו.

סילבן שלום (הליכוד):

עוד שני משפטים של שגב אני חייב להביא.

היו"ר ש' וייס:

לא, אי-אפשר.

סילבן שלום (הליכוד):

לא עברו חמש דקות, אני מצטער.

היו"ר ש' וייס:

עכשיו עברו חמש דקות. אל תתמקחו אתי.

סילבן שלום (הליכוד):

לא, לא, אני מסתכל שם.

היו"ר ש' וייס:

אני מחכה למישהו שלא יתמקח על הזמן.

חיים אורון (מרצ):

רחבעם זאבי (מולדת):

יושבים פה כל כך הרבה שעות – – –

היו"ר ש' וייס:

בסדר, כמה גאולות בנאום אחד?

צחי הנגבי (הליכוד):

כל הזמן מפריעים לך. זה לא בסדר.

היו"ר ש' וייס:

טוב, תודה רבה. משפט סיכום.

סילבן שלום (הליכוד):

מפריעים לי.

היו"ר ש' וייס:

משפט סיכום.

סילבן שלום (הליכוד):

ממשיך השר שגב, לאחר שאמר – – –

היו"ר ש' וייס:

סליחה. לא אכפת לי שזה יהיה בשמו של שגב, אבל עוד משפט אחד.

סילבן שלום (הליכוד):

ממשיך השר שגב ואומר: לאחר שהשמאל יביא אותנו לצאת גם מיפו ומהגליל, מן הראוי היה היום לא להציג פה את ההסכם בפני הכנסת, אלא ללכת אל העם, למשאל עם ואף לבחירות. אבל מה יש לנו כאן, בעצם, מה מביאה הממשלה הזאת? פעולת הונאה מתמשכת, והיא מתחילה כבר במצע מפלגת העבודה.

היו"ר ש' וייס:

כן, נא לסיים.

סילבן שלום (הליכוד):

לא בקעת-הירדן, לא משא-ומתן עם אש"ף, לא מדינה פלשתינית, לא משא-ומתן על ירושלים – –

היו"ר ש' וייס:

עכשיו זה הסיום.

סילבן שלום (הליכוד):

– – ולאן נגיע לפי ההסכם שמביאה ממשלת רבין, אומר השר שגב לפני שנתיים? למדינה פלשתינית שבדרך, לירושלים בירת פלשתינ.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אני מודה לחבר הכנסת סילבן שלום, ואני מזמין עכשיו – – –

סילבן שלום (הליכוד):

אומר השר שגב – – –

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, זה לא ילך.

סילבן שלום (הליכוד):

סליחה, רגע, אני עדיין לא גמרתי.

היו"ר ש' וייס:

סליחה, אני גמרתי. זה לא ילך כך.

סילבן שלום (הליכוד):

תן לי עוד משפט אחד.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לסיים. עם כל אחד אני לא אתמקח.

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני, אנשים פה דיברו 20-25 דקות.

היו"ר ש' וייס:

לכן באתי לנהל את הישיבה. פה היתה הפקרות.

סילבן שלום (הליכוד):

תן לי עוד משפט אחד, ואני אסיים.

היו"ר ש' וייס:

לא, גמרנו.

סילבן שלום (הליכוד):

סליחה, אתה לא יכול להיות עצבני על מישו אחר – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לסיים.

סילבן שלום (הליכוד):

תן לי, אני מבקש עוד משפט אחד.

היו"ר ש' וייס:

אני ביקשתי ממך לסיים.

סילבן שלום (הליכוד):

אני מסיים.

היו"ר ש' וייס:

כבר ביקשתי לסיים.

סילבן שלום (הליכוד):

אבל אני לא יכול לסיים כך. אתה מפריע לי.

היו"ר ש' וייס:

אז סיימת כבר.

סילבן שלום (הליכוד):

לא, לא סיימתי. אני קובע מתי אני מסיים.

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי. אתה לא קובע מתי אתה מסיים.

סילבן שלום (הליכוד):

אני לא סיימתי. אתה רוצה, תוריד אותי מהדוכן.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לסיים.

סילבן שלום (הליכוד):

אתה רוצה, תוריד אותי מהדוכן. תקרא לסדרן שיוריד אותי מהדוכן.

היו"ר ש' וייס:

לא בכוח.

סילבן שלום (הליכוד):

אז תן לי.

היו"ר ש' וייס:

משפט אחד וגמרנו.

סילבן שלום (הליכוד):

סליחה, רגע, אני לא מתווכח אתך. תן לי לדבר עוד משפט אחד ואני גומר.

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, משפט אחד וגמרנו.

סילבן שלום (הליכוד):

אבל כבר הייתי גומר מזמן, חבל.

היו"ר ש' וייס:

אמור עכשיו את המשפט הזה.

סילבן שלום (הליכוד):

קודם כול, אל תצעק.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה.

סילבן שלום (הליכוד):

תוריד את הטון.

היו"ר ש' וייס:

כל אחד מתמקח.

סילבן שלום (הליכוד):

תנמיך את הטון שלך, קודם כול.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש ממך לסיים.

סילבן שלום (הליכוד):

תלמד לדבר בדרך ארץ. תנמיך את הטון ותן לי להגיד את המשפט האחרון.

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, אני מבקש שלא תתמקח עכשיו.

סילבן שלום (הליכוד):

תנמיך את הטון ודבר בדרך ארץ.

היו"ר ש' וייס:

משפט אחד.

סילבן שלום (הליכוד):

תלמד לדבר בדרך ארץ.

היו"ר ש' וייס:

משפט אחד.

סילבן שלום (הליכוד):

אל תיתן פה לכל אחד כאילו שיעור חינוך.

היו"ר ש' וייס:

משפט אחד.

סילבן שלום (הליכוד):

תן לי לגמור, ואני אסיים את המשפט הזה.

היו"ר ש' וייס:

דבר, משפט אחד.

סילבן שלום (הליכוד):

אני אגמור את המשפט כשאגמור, תן לי להגיד את המשפט האחרון שלי.

היו"ר ש' וייס:

לא, אתה תסיים במשפט אחד, זה הכול.

צחי הנגבי (הליכוד):

נו, תן לו לדבר.

סילבן שלום (הליכוד):

שלוש דקות הוא רק בולם אותי ומתווכח אם אני אדבר או לא.

היו"ר ש' וייס:

אני אבקש לסיים במשפט אחרון.

סילבן שלום (הליכוד):

אני אסיים את המשפט האחרון.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה.

סילבן שלום (הליכוד):

תן לי, זה המשפט האחרון שלי.

היו"ר ש' וייס:

חוצפה כזאת.

סילבן שלום (הליכוד):

מסיים חבר הכנסת שגב – ובזאת אסיים – ואומר: פניתי היום בצורה ג'נטלמנית לחברי הכנסת אשר מגדירים את עצמם כפלשתינים. כיוון שמדובר פה בסכסוך יהודי-ערבי, אני מבקש מהם שלא להשתתף בהצבעה הזאת, כיוון שהם לא יכולים להיות אובייקטיביים.

אז אני שואל גם את השר שגב וסגן השר גולדפרב, ובזאת סיימתי.

סאלח סלים (חד"ש):

היו"ר ש' וייס:

לא, תן לו לסיים.

סילבן שלום (הליכוד):

הממשלה הזו, שנשענת היום על הקולות של השניים האלה, האם היא יכולה לקבל את האמון של הכנסת?

היו"ר ש' וייס:

תודה.

סילבן שלום (הליכוד):

האם היא יכולה להישען על שני אנשים, שרק לפני שנתיים אמרו בדיוק את ההיפך ממה שהם עושים היום? אם אתם תלויים בעריקים ובגנבים – סופם של עריקים וגנבים ידוע. סופם הוא תלייה, והסוף שלכם הוא גם להגיע להיות תלויים על הקיר, כאיזו ממשלה חולפת, ממשלה במעבר.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

סילבן שלום (הליכוד):

עוד שנה ואתם כבר לא תהיו כאן.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת סילבן שלום. חבר הכנסת אביגדור קהלני – איננו כאן. חבר הכנסת סאלח טריף – איננו כאן.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

נמצא, אבל איננו.

חבר הכנסת עמיר פרץ.

שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

הוא התנהג בדיוק כמו הליכוד בסיני.

היו"ר ש' וייס:

השר חריש, הרי אותך תלו לפני רגע על הקיר, אז למה אתה עונה לו? אתה כבר תלוי על הקיר. קצת כבוד עצמי. לא הייתי מגיב על כך. אתה כבר תלוי, המכונית של פואד מנופצת.

בבקשה, חבר הכנסת עמיר פרץ.

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, תלויים על הקיר – הכוונה לתמונה.

היו"ר ש' וייס:

אני הבנתי.

סילבן שלום (הליכוד):

כל שר שמסיים, תולים את התמונה שלו.

היו"ר ש' וייס:

על יד הרצל.

בבקשה, חבר הכנסת עמיר פרץ.

סילבן שלום (הליכוד):

גם את התמונה שלך יתלו.

היו"ר ש' וייס:

לא, אני מוותר. על סוג האיחולים האלה אני מוותר. תודה רבה.

חבר הכנסת עמיר פרץ.

עמיר פרץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, זה שנים אנשי הימין מהלכים עלינו אימים. בכל פעם שיש התקדמות במשא-ומתן ומתקרבים להסכם עם הפלשתינים, להסכם כזה או אחר, אומרים אנשי

הימין: הטרור יגיע לביתכם, הטרור נמצא בכל מקום. שוכחים לציין ימים בלי הסכמים, שגם בהם היה טרור והיו פיגועים.

אבל אני רוצה לומר לתושבי כפר-סבא, שאנשי הימין מנסים היום להלך עליהם אימים: אני גר ליד האוטונומיה בעזה, ואני מרגיש בטוח הרבה יותר – אני וילדי ובני האזור כולו שבעבר פחדו. עד לפני כמה חודשים פחדו להלך בצמתים, פחדו להלך בטרמפיאדות, לא יצאו לפאתי היישוב. היום הם הולכים, ותפסיקו להלך אימים.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

מיכאל איתן (הליכוד):

לונה פארק בעזה.

עמיר פרץ (העבודה):

מיקי איתן, לא יעזור כלום, אי-אפשר להתכחש לעובדות. אני מזמין אותך. תבוא, תסייר, תרגיש בטוח, ותפסיקו להלך אימים על תושבי כפר-סבא.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני לא מאפשר לך להפריע, כי הוא צריך לסיים את נאומו.

עמיר פרץ (העבודה):

אני נוסע, מה הבעיה? חוץ מזה, אין לי שום עניין לנסוע בעזה. יש לי עניין לנסוע באזור שלי. את עזה אני משאיר לעזתים, ואת האזור שלי אני משאיר לעצמי.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, אל תפריע. זה מאריך את הדיון.

עמיר פרץ (העבודה):

כשאני ארצה ללכת לעזה, אני אלך באישור הפלשתינים, וכשהם ירצו לבוא אלי, הם יבואו באישור שלנו.

מיכאל איתן (הליכוד):

הם לא שואלים אותך.

עמיר פרץ (העבודה):

כן. למה לא? כן.

מיכאל איתן (הליכוד):

הם לא שואלים אותך.

עמיר פרץ (העבודה):

הם כן שואלים אותי. בתקופה שלך, בתקופת ממשלת הימין, הסתובבו במדינת ישראל 120,000 פלשתינים.

מיכאל איתן (הליכוד):

והיום?

עמיר פרץ (העבודה):

היום יש בקושי 40,000, עם אישורים.

מיכאל איתן (הליכוד):

וכמה פיגועים עושים ה-40,000 האלה?

עמיר פרץ (העבודה):

תעזוב, מיקי איתן. הפיגוע זה עניין של אדם אחד, של חוליה בודדת. הם לא קשורים לא ל-40,000 ולא ל-100,000. תפסיק עם הפוליטיקה הזו שאף אחד כבר לא קונה אותה. יותר כדאי שתצא החוצה ותרגיע את אנשי הימין שלך, שמאיימים על שרים ולא נותנים להם להיכנס למשכן הכנסת.

מיכאל איתן (הליכוד):

רחבעם זאבי (מולדת):

עמיר פרץ (העבודה):

שם כדאי לך יותר.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, אני לא יודע כמה קריאות קראו אותך לסדר. אני מתחיל מהתחלה.

עמיר פרץ (העבודה):

איש לא קונה את הססמה הזאת.

מיכאל איתן (הליכוד):

מאות הרוגים. אתה אומר: אף אחד לא קונה. זה לא מעניין אותך בכלל. מה אכפת לך?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, מספיק. הרי אף אחד כבר לא שומע אתכם. כל העם כבר ישן, חוץ מכמה עיתונאים.

עמיר פרץ (העבודה):

חבר הכנסת מיקי איתן, אתה יודע? להטיל דופי באנשים ולנסות לחלק את העם למי חרד יותר לנופלים – דבר זה כבר גובל בבושה. ברגע שאנשים מנסים לומר לך, שפיגועים לא קשורים ל-100,000 עובדים שיהיו כאן, או 40,000, כי גם בתוך 10,000 יכול להסתנן מי שיעשה פיגוע – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

הם קשורים לעזה.

עמיר פרץ (העבודה):

– – – אז אל תטיף מוסר ואל תחלק כאן את האנשים למי שתומך או לא תומך במשפחות.

מיכאל איתן (הליכוד):

הם קשורים לעזה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. אני מבקש להירגע.

עמיר פרץ (העבודה):

המשפחות השכולות לא שייכות לך.

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא פונה אלי.

היו"ר ש' וייס:

אבל אי-אפשר. אז הוא פונה.

עמיר פרץ (העבודה):

תפסיק לשחק בדמם של היהודים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עמיר פרץ, תואיל בטובך לפנות עכשיו לחבר הכנסת – – –

עמיר פרץ (העבודה):

מיקי איתן, אתה דורך על דם. תפסיק עם זה.

היו"ר ש' וייס:

תפנה עכשיו לחבר הכנסת ונונו, כי אם אתה פונה אליו הוא עונה. בבקשה, תפנה עכשיו.

עמיר פרץ (העבודה):

לא. בוודאי. כשהוא מאשים אותנו שלא אכפת לנו מדם יהודים, הוא משחק בדם יהודים כדי להשיג פוליטיקה זולה. כל החיים שלך אתה רוקד על דם יהודים למען הפוליטיקה הזולה שלך. כבר אין לך דרך אחרת להסביר את המדיניות שלך.

חבל שחבר הכנסת דב שילנסקי לא נמצא כאן. שיצא לאנשי הימין שמפגינים. כבר לא הצלחתם להלביש את רבין בבגדים של ערפאת. עכשיו שמעתי – ואני מקווה שהשמועה לא נכונה – שהלבישו אותו בבגדים של קצין גרמני. תתביישו לכם. לא היו שם 100 איש לרגום את מי שעשה זאת? 100 איש בכל ה-30,000? לא היו כאלה שיקומו וירמסו את מי שהרים את השלט הזה? תגידו: לא אנחנו.

היו"ר ש' וייס:

לא קצין גרמני. קצין גסטפו.

עמיר פרץ (העבודה):

קצין גסטפו. איפה שילנסקי, שכל החיים שלו מדבר על ניצולי שואה ועל קדושת השואה? איפה שילנסקי? תתביישו לכם.

דוד מנע (הליכוד):

תפסיק להסית.

עמיר פרץ (העבודה):

תתביישו לכם.

דוד מנע (הליכוד):

תפסיק להסית – – –

עמיר פרץ (העבודה):

תסתום את הפה שלך.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מנע, אתה לא באולם. הוצאת בבוקר.

עמיר פרץ (העבודה):

תסתום את הפה שלך. ביזיתם את מדינת ישראל.

היו"ר ש' וייס:

לא. אני לא מסכים שתהיה באולם.

עמיר פרץ (העבודה):

ביזיתם את כל היקר. העיקר שאתם תבואו לכאן – – –

פיני בדש (צומת):

זה מופרעים.

עמיר פרץ (העבודה):

העיקר שאתם תבואו לכאן. מופרעים – איפה העשרה הלא-מופרעים, שהלכו להוריד את המופרע הזה?

היו"ר ש' וייס:

עמיר, נא לסיים. תודה לך.

עמיר פרץ (העבודה):

העיקר, שאתם תבואו הנה – – –

היו"ר ש' וייס:

משפט סיכום.

מיכאל איתן (הליכוד):

היכן אתה היית, כשצעקו לבגין רוצח?

היו"ר ש' וייס:

גם לא היה בסדר.

מיכאל איתן (הליכוד):

מישהו אמר שאתה אשם בזה?

היו"ר ש' וייס:

נא לסיים.

עמיר פרץ (העבודה):

מיקי איתן, תפסיק להתחמק מאחריות.

מיכאל איתן (הליכוד):

תפסיק לבלבל את המוח.

עמיר פרץ (העבודה):

תפסיק להתחמק מאחריות. כשיש הפגנה של 30,000 איש – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה מסית.

עמיר פרץ (העבודה):

— — ומנהיגות הימין נמצאת שם, ולא קמים עשרה איש להוריד את השלט הזה, שמבזה את היקר ביותר לעם הזה, כולכם צריכים להתבייש — —

עובדיה עלי (הליכוד):

איזה שלט?

חיים דיין (צומת):

זו היתה תמונה מצולמת ולא שלט.

עמיר פרץ (העבודה):

— — ולא תתחמקו מאחריות לכך.

היו"ר ש' וייס:

תודה לך. מספיק. אני מודה לחבר הכנסת עמיר פרץ. עכשיו אני מזמין את חבר הכנסת סאלח טריף, ואחריו — את חבר הכנסת יוסף בא-גד.

עובדיה עלי (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

עובדיה, טוב, בסדר.

עובדיה עלי (הליכוד):

אל תעשה כך.

היו"ר ש' וייס:

לא. אני מבקש קצת להירגע ולתת לו לדבר.

עובדיה עלי (הליכוד):

למה אתה עושה תנועות?

היו"ר ש' וייס:

איזה? אני ביקשתי שקט. זו התנועה שלי, ביקשתי שקט. בבקשה. חבר הכנסת סאלח טריף, נא לדבר.

סאלח טריף (העבודה):

חברי הכנסת הנכבדים, אני רוצה לומר לכם – –

היו"ר ש' וייס:

מחפש תגרות.

סאלח טריף (העבודה):

– – שכפי שאנו כאן מתנהגים זה אל זה, חבר הכנסת איתן, כך אנו מכתיבים לציבור שרואה אותנו איך להתנהג. פשוט היום הזדמן לי לעבור דרך ההפגנה האלימה, המוסתת והאיומה, שהיתה מול הכנסת.

עובדיה עלי (הליכוד):

לא נכון. לא מוסתת.

סאלח טריף (העבודה):

אני הלכתי וחזרתי, לפני שהיית, ואני ראיתי איזו הפגנה, איזו הסתה יש שם ואיזה ציבור נמצא שם.

חיים דיין (צומת):

מה אתה רוצה? פרחים?

סאלח טריף (העבודה):

שמעתי נאומים של חברים כאן. כשאתה נאמת אני ניהלתי את הישיבה ושמעתי אותך בשקט. אני רוצה שתשמע אותי בשקט. אתם מפחידים ומבהילים את הציבור במדינה הזו. על מה? קם חבר כנסת כאן ואומר: 300 מטר מגבעת-זאב. לפני חמש שנים לא גרו פלשתינים 300 מטר מגבעת-זאב? 400 היהודים בקסבה של חברון הם אלו שישמרו על הביטחון של ישראל? איך אתם פותרים את הבעיה של 120,000 פלשתינים בחברון? תסביר לי. יש לכם פתרון? אין לכם פתרון.

מיכאל איתן (הליכוד):

שלום.

סאלח טריף (העבודה):

אולי לגנדי יש פתרון.

מיכאל איתן (הליכוד):

השלום הוא הפתרון. שלום אמיתי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, מספיק.

מיכאל איתן (הליכוד):

שלום אמיתי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן.

חיים דיין (צומת):

אם הממשלה הזו רוצה שלום, למה היא – – –

סאלח טריף (העבודה):

תגיד לי כשיגיע תורך.

היו"ר ש' וייס:

לא. חבר הכנסת איתן, אני קראתי אותך – – –

סאלח טריף (העבודה):

אתם מבלבלים את המוח. אין לכם שום פתרון. אתה זורק ססמאות, ואין לך שום פתרון אמיתי.

מיכאל איתן (הליכוד):

שלום אמיתי.

סאלח טריף (העבודה):

בוא ותתמודד עם הפתרון האמיתי. למה אתם מבלבלים את המוח לציבור? למה אתם עושים זאת?

פיני בדש (צומת):

מה עם תיק סגן הפנים? מה עם זה?

סאלח טריף (העבודה):

למה אתם עושים זאת? אין לכם שום אלטרנטיבה למה שיש.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סאלח טריף, תן לי רגע. חבר הכנסת בדש, תירגע. תנו לו לסיים. מספיק. גמרנו. עבר הגל.

מיכאל איתן (הליכוד):

יהיה סגן חבר כנסת בכנסת הבאה.

סאלח טריף (העבודה):

אני פשוט בז לך. חבל שאתה גם לא שומע חדשות. לפחות בזה אל תכפיש את שמי. אני אומר לך מהדוכן: אני לא רוצה שום תפקיד בעבור איזו הצבעה. הוכחתי זאת בחוק הגולן. הוכחתי זאת ואני מוכיח זאת היום. אמרתי זאת לפני ואחרי, ואני לא מוכן לדבר על כך. הדברים שלך לא שווים התייחסות אפילו, אבל אני אומר זאת לשם הבהרה, משום שאני רוצה להגיד לך, שאני תומך בתהליך השלום כולו, מתחילתו עד סופו, ואני לא רואה שום אלטרנטיבה.

לאלו בכם שמפקפקים במה שנעשה: אתם צריכים להבין דבר אחד – הבסיס האיתן שהונח להסכמים היום, היה בקמפ-דיוויד. זה היה בקמפ-דיוויד. מה אתם חושבים? מי שאז חתם על אוטונומיה לפלשתינים – והיום, כשחבר הכנסת מאיר שטרית מדבר על כך שמקימים תחנות משטרה – אז מה יקימו? קבוצות כדורגל? מה אתם חושבים? מה זו אוטונומיה? אומרים לך, שנותנים להם לנהל את תוכניות המיתאר ותוכניות הבנייה. אז מה אתם מצפים שיעשו? שינהלו את הבסטות שלהם? מה אתם חושבים? איזו נאיביות. מה אתם מבלבלים את המוח לציבור פעם אחר פעם?

מיכאל איתן (הליכוד):

בכדורגל הכדורים לא הורגים.

סאלח טריף (העבודה):

בקמפ-דייוויד נתתם לפלשתינים את התשתית הגדולה ביותר להקמת מדינה בעתיד, ואתם באים להאשים היום את מי שמנסים לפתור את בעיות הביטחון? מי מכם לא ראה את האינתיפאדה? היה לנו פתרון לאותם רוצחים שהסתתרו בערי המקלט שאתם מדברים עליהן? כשצה"ל ישב בתוך הערים, כשמשמר הגבול סייר, יכולתם לתפוס את עיash שנה וחצי? שכל אחד יסתכל לי בעיניים ויגיד את האמת. על מה אתם מבלבלים את המוח?

דבר אחד הוכח כאן היום – –

היו"ר ש' וייס:

נא לסכם.

סאלח טריף (העבודה):

– – יותר לא תהיינה שם התנחלויות, ובמקום שבו גרים הפלשתינים הם ינהלו את חייהם, ואנו לא נהיה מדינה כובשת. לא יעזור לכם שום דבר.

מיכאל איתן (הליכוד):

מי ינהל את ההתנחלויות?

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת סאלח טריף. אני מזמין את חבר הכנסת יוסף בא-גד, ואחריו – חבר הכנסת יעקב שמאי. אם הוא לא יהיה – את עמנואל זיסמן, ואם הוא לא יהיה – חבר הכנסת יוסף אחימאיר. עכשיו חבר הכנסת בא-גד. חבר הכנסת שמאי – עוד מעט. אחרי יוסף בא-גד – חבר הכנסת שמאי.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אתמול סיימנו את תפילת יום הכיפורים במשפט המזעזע "פתח לנו שער בעת נעילת שער". אני קורא לראש הממשלה יצחק רבין: פתח לנו שער לפני נעילת שער.

מעמד הר-סיני מחייב גם את הנשמות של כל היהודים עד סוף כל הדורות. לא יכול דור מסוים לקום ולהגיד בדמוקרטיה: אני מחליט על הפסקת ברית מילה, חס וחלילה, בצורה דמוקרטית. למה? מעמד הר-סיני. לא יכול גוף לקום ולהגיד: אני מחליט על חילול שבת, ביטול השבת בצורה דמוקרטית. למה? מעמד הר-סיני. אנחנו חושבים שגם לא יכול דור לקום ולהגיד: אני מבטל את ארץ-ישראל מסיבות אלה ואלה.

אבל, נניח, לדעת הדורשים דמוקרטיה גם בזה. אני שואל את מר רבין: היו שני הסכמים, הסכם ירדן והסכם מצרים. לבי לא שלם עם שני ההסכמים. אבל בעד הסכם ירדן, לפחות, היו 105 חברי כנסת. 105 חברי כנסת החליטו, יש דעה – מוכרחים לקבל את דעת הרוב המוחץ. בהסכם סיני 99 חברי כנסת החליטו. 99 – אין ברירה, אתה מוכרח לקבל. פה על מה הולכים?

והיום לא מדובר על המרחקים של סיני ושל ירדן, היום מדובר על ירושלים ועל קלקיליה, כפר-סבא ונתניה, מרכז הארץ. אתה, רבין, מעז לעשות הסכם על מרכז הארץ ברוב של א' "מיצובישי"; אמרו לי שהחליפו את שמו לאלכס "טיוטה". ברוב כזה אתה הולך למסור חלקים מארץ-ישראל? ההיסטוריה לא תסלח לך על הדבר הזה. איך אתה מעז לעשות זאת?

ואני שואל את מר רבין: היות שיש מצב כזה, שכל היום צריך להחליט להשפיע על אחד, מה יקרה אם הוא יקום ויגיד: עוד הלילה אני דוחה זאת עד לבחירות ונראה. אם בבחירות העם יהיה אתי – לא תוכלו להתנגד. אם לא – נראה שהעם לא רוצה. לפני נעילת שער שיהיה לו העוז להגיד את הדברים האלה. מפני שיש פה הסכם דרמטי גורלי שעוד לא היה כדוגמתו, וזה על חודו של קול אחד, ולכל הדעות הוא לא עושה זאת לשם שמים.

אני באמת קורא לרבין, אם הוא שומע את דברי, שיהיה לו העוז לקום ולהגיד: אולי אתה צודק, ולכן נדחה זאת עד להכרעה.

אמרנו אתמול בתפילה את שיר הייחוד. בשיר הייחוד ליום חמישי יש קטע נפלא: ואשף וחרטום לא ילחצוך וכל שם ולהט לא ינצחוך, לא ינצחוך כל החכמים, כל הקוסמים והחרטומים. לא ינצחו אותנו כל הדעות הללו. ולכן אני פונה בקריאה נוספת אחרונה, עוד עוול שלא יסולח – הרב עידו אלבה יושב בבית-הסוהר על כתיבת מאמר, ואילו מרצחים עם דם על הידיים ישוחררו. איפה ואיפה עד כדי כך. ברגע האחרון אני חוזר וקורא לממשלת ישראל להרהר בתשובה בשעת לילה מאוחרת, ואולי עד הבוקר, לא לפלג את העם, לא לגרום להפגנות כאלה שהיו ולחזור בהם. ללכת לבחירות והעם יחליט.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. עכשיו אני מזמין את חבר הכנסת יעקב שמאי; אחריו – את חבר הכנסת עמנואל זיסמן, ואם הוא לא יהיה – את חבר הכנסת יוסף אחימאיר. אני אקרא את השמות, אלא אם הסיעה תורה לי במפורש למחוק. מי שלא ירצה לנאום לא ינאם. דרך אגב, זה דיון סיעתי. ראש סיעה יכול להודיע לי שהוא מוחק.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, לפני כשנתיים הביאה הממשלה בפנינו את ההסכם המכונה עזה ויריחו תחילה. הבטיחה אז הממשלה, כי הסכם זה הוא ראשיתה של דרך חדשה, דרך של שלום, של סובלנות, של הבנה ושל שיתוף פעולה. הבטיחה לנו הממשלה צמיחה כלכלית, שמירה על הביטחון, חיסכון משמעותי בהיקף הטרור.

הבטיחו לנו שינוי גדול, זמנים חדשים – ואכן זמנים חדשים, אדוני היושב-ראש, בעפולה, בחדרה, בדיזנגוף, בלב רמת-גן, בירושלים ובבית-ליד. אוטובוסים מתפוצצים על יושביהם, יהודים נדקרים, חיילים נחטפים, וידינו כבולות. הרוצחים יוצאים משטחי הרשות הפלשתינית ולאחר מכן נמלטים אליהם כגיבורים.

כמעט שנתיים עברו, אדוני היושב-ראש, ואף לא רוצח אחד נתפס על-ידי הרשות הפלשתינית והובא אלינו למשפט. גם צמיחה כלכלית לא הושגה. האבטלה עודנה גבוהה. החקלאות ממשיכה להיפגע.

והיום מונח בפנינו הסכם חדש המכונה אוסלו ב', שדוברי הממשלה עצמם אומרים עליו שהוא המשך ישיר להסכם עזה ויריחו, שהוא מהווה הרחבה נוספת של התהליך.

ואני שואל, רבותי חברי הכנסת, הרחבה של מה? הרחבה של הפיגועים? הרחבה של הפיצוצים? הרחבה של הפגיעה בחקלאים? איזו תשובה ניתנת כאן על בעיית הטרור? מדוע לא מובטחת בהסכם הסגרת הרוצחים? כיצד נוכל למנוע ממבצעי הפיגועים למצוא מקלט בערי האוטונומיה המרוחקות דקות ספורות מבתינו?

ומה יהיה על ירושלים, אדוני היושב-ראש? על חברון, עיר האבות, הממשלה כבר ויתרה. אם חברון אינה חשובה לממשלה הזו, מדוע שנאמין לראש הממשלה ולממשלה כי על ירושלים הם ישמרו בשלמותה?

חברי הכנסת, מסתבר שלא רק ארץ-ישראל נשתכחה אצל ממשלה "ציונית" זו, גם עיבוד האדמה וההתיישבות נשתכחו. אין זה סוד כי נושא החקלאות והחקלאים מעסיק אותי רבות בפעילותי בכנסת. מרבית הדוברים שדיברו כאן לפני עסקו בהיבטים הביטחוניים והמדיניים של ההסכם. אולם אני חש כי התמונה לא תהיה שלמה בלי שנתייחס גם לנושאים שבעיני רבים בממשלה הזו נחשבים משום-מה שוליים.

ארבעה עמודים בלבד, אדוני היושב-ראש, מוקדשים בהסכם זה לנושא החקלאות; ארבעה עמודים השמים קץ לחקלאות הישראלית. האם מישהו בממשלה יכול לבוא לכאן ולומר לאלפי החקלאים שממשלה זו לא הפקירה את מקור פרנסתם במסגרת הסכם אוסלו? בסעיף 10 לחלק העוסק בחקלאות נאמר: לתוצרת החקלאית של שני הצדדים תהיה גישה חופשית ובלתי מוגבלת לשווקים של הצד האחר. מה משמעות הדבר, אדוני היושב-ראש? ירקות, פירות ומוצרים חקלאיים אחרים יציפו את המשק שלנו בלי שהממשלה דאגה למנגנון שיוכל לעצור, ולו במעט, שיטפון זה של הכנסת תוצרת חקלאית משטח האוטונומיה.

נציגי הממשלה מרגיעים אותנו, את ציבור החקלאים, ואומרים: גם הפלשתינים לא יוכלו להגביל מעבר סחורות שלנו. האם זה כך? האם מישהו מאמין ברצינות שהפלשתינים יקנו מאתנו מוצרים חקלאיים?

דבר אחד הם כן יקנו מאתנו, רבותי חברי הכנסת, או ליתר דיוק יקבלו, בוודאי, בחינם – את הידע שלנו. כל שנפתח במסגרת מכון וולקני יעבור אליהם. הם יקבלו את הפיתוחים של מכון וולקני וייצרו

את התוצרת שלהם עם הידע שלנו. אנו נפתח את השיטות החקלאיות המתקדמות ביותר, והם יציפו את השוק שלנו בתוצרת חקלאית וישימו קץ לחקלאות הישראלית.

אני רוצה לומר יותר מכך. מי שחושב שזו רק בעייתם של החקלאים, טועה. זו בעיה של כל עם ישראל, משום שללא חקלאות מקומית נישאר עם התוצרת הפלשתינית, אבל באיכות ירודה, תוצרת המושקית במי ביוב וגורמת לסכנות ולמחלות. זו תוצרת המובלת ומוחסנת בתנאים לא נאותים המסכנים את בריאות הציבור.

מדובר כאן לא רק בהפקרת החקלאים המגשימים את הציונות הלכה למעשה, אלא גם במפגע תברואי מדרגה ראשונה.

אם כן, רבותי חברי הכנסת, זה הסכם גרוע כמעט מכל זווית שמסתכלים עליו, מכל היבט שבוחנים אותו. זה הסכם הפותח דרך לטרור גובר, הסכם השומט את אחיזתנו בארצנו ופוגע קשות באלה המגשימים את הציונות בעשייתם היומיומית, במתיישבים ובחקלאים.

העיניים, אדוני היושב-ראש, קוראות את ההסכם, אך הלב ממאן להאמין. העיניים קוראות, אך השכל אינו יכול להבין.

רבותי חברי הכנסת, אני קורא לכם, אם באמת חפצי חיים אתם, אם באמת אתם מאמינים, שההסכם הזה יגרום לכך שאנחנו נאבד חלקים נכבדים בארץ הזאת, שההסכם הזה גורם לסכנת נפשות, שההסכם הזה מפקיר 140,000 תושבים ביהודה ושומרון, אם אתם רואים גם את הצרות והסכנות המוחשיות העתידיות – אני קורא לכם להאזין גם לרחשי לבו של העם ולהצביע נגד הסכם זה המונח בפנינו.

אדוני היושב-ראש, ממשלה זו קנתה שני קולות שניתנו לצומת: של גולדפרב, שנקרא גולדבלוף ושל גונב – גונן שגב, שבאו לממשלה הזו בתרגיל הכי מסריח כדי שהיום אנחנו נאבד את אחיזתנו בארץ-ישראל. חבר הכנסת מסאלחה, אתך אין לי בעיה. אתה ערבי, וזו זכותך להאמין. יש עוד חמישה ערבים שאינם ציונים. הממשלה הזו, על חודם של גולדבלוף וגונב שגב יכריעו היום אם אנחנו נהיה כאן או לא נהיה כאן.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת שמאי. רשות הדיבור לחבר הכנסת יוסף אחימאיר, ואחריו – לחבר הכנסת אברהם רביץ.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

מה עם חבר הכנסת זיסמן?

היו"ר ש' וייס:

קיבלתי מכתב שזה דיון סיעתי: חברי הכנסת של סיעת מפלגת העבודה וסיעת מרצ – חוץ מאלה שהם לא מחקו – לא נואמים. חתומים שני ראשי הסיעות.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

מה, מפלגת העבודה לא נותנת – – –

היו"ר ש' וייס:

זה דיון סיעתי, ואני פועל על-פי כללי הדיון הסיעתי.

יהושע מצא (הליכוד):

מי מהם לא מדבר, אדוני?

היו"ר ש' וייס:

אני אודיע מראש. מייד נפרסם רשימה חדשה. כדי שלא להטעות אתכם אני אנוע תמיד קדימה. אם כן, עכשיו ידבר חבר הכנסת יוסף אחימאיר, אחריו – חבר הכנסת אברהם רביץ, אחריו – חבר הכנסת אריאל שרון, אחריו – חברת הכנסת אסתר סלמוביץ, אחריה – חבר הכנסת יצחק שמיר, אחריו – חבר הכנסת אפרים גור, אחריו – חבר הכנסת אברהם ורדיגר, אחריו – חברת הכנסת נעמי בלומנטל, ואנחנו מכינים רשימה חדשה.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כדי שלא ייווצר מצב שאנשים ילכו לנוח, אני מציע לעשות הפסקה של חצי שעה ולהודיע לחברים – – –

היו"ר ש' וייס:

לא, לא. חברים יקרים, סליחה. אני ממש נהנה מהרעיון הזה. זו זכות, זה לא טריק, פשוט אנשים עייפים. תודה, עכשיו חבר הכנסת יוסף אחימאיר.

יעקב שמאי (הליכוד):

באותה מידה זו שלילת זכות.

היו"ר ש' וייס:

אחר כך אני אספר לך באופן פרטי, חבר הכנסת שמאי, מה היו התוכניות של סיעות אחרות. תודה רבה. עכשיו ידבר חבר הכנסת יוסף אחימאיר. זה הנאום הראשון שלו, אסור להפריע לו. בבקשה. זה דיון סיעתי.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, שאלה תקנונית. חברי כנסת מסיעת העבודה שלא מדברים מרצונם, הם לא מדברים מרצונם או שנאסר עליהם?

היו"ר ש' וייס:

תברר את זה אצל ראש הסיעה, חבר הכנסת מצא. אין תשובה תקנונית. תברר אצל ראש הסיעה, חברך הטוב רענן כהן. חבר הכנסת אחימאיר, בבקשה.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

יהושע מצא (הליכוד):

אני רואה שנאסר עליהם. נאסר עליהם לדבר.

היו"ר ש' וייס:

לא מפריעים, כי זה נאום ראשון של יוסף אחימאיר.

עמנואל זיסמן (העבודה):

מתי נתקבלה ההודעה הזאת?

יהושע מצא (הליכוד):

הנה, חבר הכנסת זיסמן – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, חבר סיעתך, נאום ראשון.

יהושע מצא (הליכוד):

הוא עדיין לא התחיל לדבר. אבל חבר הכנסת זיסמן שאל שאלה.

היו"ר ש' וייס:

הוא ינאם, ואחר כך אני אתן לכם לשאול. עכשיו חבר הכנסת יוסף אחימאיר. אחר כך אני אתן לכם לברר את העניין. בינתיים גם אעביר פתק לחבר הכנסת זיסמן. אני אברר.

יהושע מצא (הליכוד):

זו דמוקרטיה בולשביקית.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

דמוקרטיה של מפלגת העבודה.

היו"ר ש' וייס:

אני קיבלתי ידיעות על תכנון הפוך. דרך אגב, זה לא היה מתוכנן. תודה רבה. אני אספר אחר כך מה היו התוכניות לכיוון הפוך. בבקשה. עכשיו יוסף אחימאיר, אחריו נברר. בבקשה.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בפתח נאום הבכורה שלי מדוכן הכנסת בשעה מאוחרת זו של הלילה, ורצה הגורל שהנאום יהיה במסגרת דיון כה קשה ומכריע על עתיד ישראל, מבקש אני תחילה להעלות את זכרו של אבי מורי ד"ר אבא אחימאיר, שהלך לעולמו לפני 33 שנה. ממנו למדנו אהבת ארץ-ישראל, אהבת עם ישראל ואהבת האדם באשר הוא, וממנו למדנו כי בלי הגשמת השאיפות הלאומיות – ריבונות יהודית במולדת השלמה, קיבוץ יהודי התפוצות בארץ, בניית חברה צודקת וכלכלה לא-סוציאליסטית – לא תהיה לנו תקומה שלמה, לא יהיה ביטחון, לא שלום ולא עתיד.

אבא אחימאיר, ההיסטוריון והפילוסוף, אבי "הציונות המהפכנית", היה הלוחם הגדול בכל תוכניות החלוקה למיניהן, בין שנגזרו עלינו מבחוץ ובין שהבאנו אותן על עצמנו כמו ידינו. אילו זכה לחיות היום, בוודאי היה משווה את יצחק רבין לירבעם בן נבט מחלק הארץ, הוא היה מייחל לאלכסנדר ינאי או לאברהם לינקולן בני זמננו – הראשון שאיחד תחת שלטונו את ארץ-ישראל, והשני שמנע את חלוקת ארצות-הברית של אמריקה לצפון ולדרום.

ביום זה של נקודת שפל והשפלה בתולדות הציונות, שעלול להירשם כתאריך של מחדל מדיני נוסף, בדיוק כמו שאמר גם קודמי חבר הכנסת דן מרידור, 22 שנה לאחר המחדל הביטחוני שעלה לנו בחיי אלפים מבנינו – ומדובר בשני מחדלים בני אותו בית-מדרש פוליטי – גם מבקש אני לשלוח ברכה, ברכה נאמנה, ל-140,000 ישראלים חלוצי יהודה ושומרון, בקעת-הירדן, גוש-קטיף ורמת-הגולן, תושבי ומיישבי הלב של המולדת, אשר בזכות ישיבתם בעשרות ובמאות כפרים וערים הם מונעים מממשלת השמאל ומהמיעוט להגשים עד תום את תוכנית שריד-צוקר-פרס-רבין להקים את מדינת פלשתינ עד קווי 1967 תחילה, ולהמיט בכך סכנה קיומית על מה שייוותר, קרי, ישראל הקטנה והמוחלשת.

140,000 ישראלים אלה הם "קיר הברזל" מול 292 עמודי הסכם החלוקה 1995, זה המכונה אוסלו ב' – מסמך משפיל, רווי אשליות, שיישומו הוא שלב נוסף במילוי חזון ערפאת, לאמור בטאבה ייסדתי את מדינת פלשתינ בברכת הממשלה אובדת הדרך בישראל. הסכם שהוא ראשית הגשמת החלום האש"פי על חיסולה בשלבים של מדינת ישראל, כמתואר בפרוטרוט, סעיף אחר סעיף, באמנה הפלשתינית השרירה וקיימת עד עצם היום הזה.

חברי הכנסת, החתימה הרעה שהיתה בבית הלבן היא רק ביטוי נוסף לישראל אשר תחת שלטון רבין, שבה "שלום" פירושו ויתור אחר ויתור לצד הערבי, שבה "התקדמות" פירושה נסיגה, שבה משא-ומתן פירושו מתן ומתן לערפאת ועריקאת, שבה "ביטחון" אינו אלא מתן ערי מקלט לרוצחי יהודים סמוך לערי ישראל, שבה "ערכים" הם לא אהבת מולדת או מורשת ישראל, ושבה "אופטימיות" בלשון התקשורת אינה אלא פסימיות וחרדה בקרב רוב העם.

זו ישראל, שבה ראש הממשלה בז ל-3,700 שנות היסטוריה יהודית בחברון, עיר האבות, משתלח ביהודה ומצדיק כל טענה ותביעה ערבית, שבה נרשמת "היסטוריה חדשה" אנטי-לאומית, שבה מחודשים עלילות כזב של יהודים נגד יהודים, שבה סותמים פיות לתחנת רדיו שמרגיזה את שרת התקשורת, שבה מחרפים מתיישבים וחלוצים, ראשונים ההולכים לפני מחנה נאמני ארץ-ישראל, ומשדרים יצירות מוסיקליות על חורבנם, שבה פיו של ראש הממשלה האנטי-תרבותי מפיק מרגליות, כמו: מטומטמים, מוקצים, פיסטינים, בוחבוטים ומה לא.

זו ישראל של רבין ב' ושל אוסלו ב' – מדינת פספוסים, פקקים, טקסים, הימורים, מכירת ערכים וחלקי מולדת, הפקרת העתיד למען העכשיו, למען הבטחת הנאות השלטון בהווה.

אדוני היושב-ראש, אני כבר גומר.

חברי הכנסת, לפני 40 שנה בדיוק, ב-7 באוקטובר 1955 –

דוד מגן (הליכוד):

זה לא הוגן שדווקא בנאום הבתולים – – –

יוסף אחימאיר (הליכוד):

פרסם המשורר שכבר צוטט כאן, אורי צבי גרינברג, את השורות הבאות ב"מעריב", וכמו אחד הנביאים חזה לאמור: "כיום הזה – הכל אפשר... הדעת תופסת מה שתופס הדמיון/ הכל אפשר, עוד היום אפשר; בכל הקף הכחות והשטחים, / כיום הזה אני אומר: מחר אי-אפשר יהיה עוד לעשות את אשר היום לא תעשו; / חשך יהי מחר, יום-שהוא-לילה והשמש כעגול דם בו. / לא יקרה עוד נס. אלהים לא ישמע לקולכם. / ומאסו בכם הגויים מאוס אחרון ומאסתם אתם בבשר עצמכם וקללתם את עצמכם וקצפתם זה על זה. / כיום הזה... כל הארץ חלקת עולם לאדנות לפניכם! / מחר כל הארץ לשוטים וכל העולם לזועה לכם. / חלליכם חללי כסל בו וגופיכם החיים – כעכברים בו... / בינו בשיר, שקלו מליו, על דעת הזמן והמקום נאמר".

כאמור, אלה דברי המשורר, חבר הכנסת הראשונה, ולפני שתתגשם חלילה וחס נבואתו האפוקליפטית, אני קורא לבית הזה, ובמיוחד לחברי הכנסת המתלבטים, ואני יודע שעדיין יש כאלה גם בשעה זו – אל תפספסו את שעתכם הגדולה, אל תאשרו את ההסכם הרע, המסוכן, הקרוי אוסלו ב', הצילו את ישראל מידי עצמה, או ליתר דיוק מידי ממשלתה. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת יוסף אחימאיר.

אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת אברהם רביץ, אבל גם אני מרשה לעצמי לברך.

היתה לי גם זכות להיות המורה של חבר הכנסת יוסף אחימאיר, יוסי אחימאיר, כאשר היה סטודנט באוניברסיטת תל-אביב. אני מברך אותו ומאחל לו הצלחה.

חבר הכנסת רביץ, גם אתה תברך.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, יש לי מציאה – נפלה בחלקי הזכות לברך את חבר הכנסת יוסף אחימאיר. היה לי העונג להכיר את חבר הכנסת יוסף אחימאיר כאשר שימש כראש לשכת ראש הממשלה יצחק שמיר. הוא ידע לעשות את העבודה הזאת עם הרבה חוכמה, עם הרבה חן, בנעימות, בשקט מול גלים סוערים של אנשים שהגיעו למשרדו של ראש הממשלה לשעבר מר יצחק שמיר.

שמעתי את דבריו, ואני מאוד מקווה שאתה תוסיף לוויית חן לבית הזה בערכים היהודיים המקוריים, השורשיים, שאתה מאמין בהם ושירשת מאבותיך. בהצלחה.

יוסף אחימאיר (הליכוד):

תודה רבה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, ההסכם נחתם ולפיו אנו נפרדים, לצערי, משליטתנו על חלקי ארצנו האהובה. אין לדיבורים להשפיע במאומה על חלותו של ההסכם, אבל אנו צריכים לומר לעצמנו על מה ולמה עלתה זאת בימינו. אין ספק שזה מצב זמני, בוודאי לפחות עד ביאת גואל צדק, אז ישתנו הדברים.

אדוני היושב-ראש, לכן אני מבקש לומר דברים אל המחנה פנימה, אל היהודים המכירים בדת האמת ואומרים פעמיים ביום "שמע ישראל". אני מדבר אל המאמינים בהבטחה האלוהית אל האבות והבנים בעניין ארץ-ישראל. אני מדבר אל עצמנו, היודעים שהבטחה זו ניתנה לנו כדי שנקיים אנו את חלקנו בברית שבין ישראל והקדוש-ברוך-הוא.

לו ראויים היינו והיה מתקיים בנו מה שנאמר בספר ויקרא, "ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו ועשיתם אתם", היה מתקיים גם חלקו השני "וישבתם על הארץ לבטח, ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשבע וישבתם לבטח עליה". לו היה מתקיים בנו הפסוק "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם", היה גם מתקיים בנו הפסוק "ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד".

נכון, בין ישראל והקדוש-ברוך-הוא יש ברית הכוללת את היותנו לעם ה' ואת זכותנו על הארץ המובטחת. על זה נאמר בספר דברים: "והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם" – זה חלקנו בברית ואז יתקיים בנו חלקו של הקדוש-ברוך-הוא: "ושמר ה' אלקיך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך". ובסופה של פרשה זו נאמר: "כי אם שמר תשמרון את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוה אתכם לעשותה, לאהבה את ה' אלוהיכם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו, והוריש ה' את כל הגוים האלה מלפניכם, וירשתם גוים גדלים ועצמים מכם. כל המקום אשר תדרך כף רגלכם בו לכם יהיה, מן המדבר והלבנון, מן הנהר נהר פרת ועד הים האחרון יהיה גבולכם".

חבר הכנסת זיסמן, זה מפריע לי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אפרים גור, תעזור לי להרגיע את הסביבה. תודה רבה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

חברי חברי הכנסת, אני יודע, לצערי, כי עבור חלקים מבני עמנו דברים אלו נשמעים כשייכים אל העבר, כמנותקים מהווי חיייהם. אבל אנו יודעים כי ללא הברית וההבטחה כי עיני ה' על ארצנו אין לנו זכות משפטית ולא זכות מוסרית, ורק על זכות "כוחי ועוצם ידי" אין בידינו להחזיק בארץ-ישראל. לכן ראוי שנדע את המערכה האמיתית והעיקרית על זכותנו על הארץ.

רבותי חברי הכנסת, אינני מתכוון להיות מטיף בשער וגם אינני ראוי לכך. אינני מדבר אל כל יחיד, כל אחד יעשה את חשבון נפשו שלו עם עצמו, כפי שגם אני משתדל לעשות רק עם עצמי. אבל ראוי שנעשה את חשבון הנפש של הכלל. מדינת היהודים חייבת שלא תשכח את שורשיה, את מקורה, המייחד אותה על פני העמים. מדינת היהודים אשר שואפת לאבד את זהותה היהודית, חס וחלילה, ולהיות ככל העמים בתרבותה, באופיה, מדינה הנלחמת נגד מבצרי התורה ומשתדלת להשכיח, חס ושלו, תורה מישראל, לפגוע ביסודות הדת – לאן תגיע?

הרי אין פלא כי נענשנו בכפליים, לא רק שאין אנו ראויים לשמור על ארצנו בידינו, אלא שמתקיים בנו שאנו במו ידינו ולראשונה בהיסטוריה של עמנו נאלצים למסור במו ידינו את ארצנו לעם אחר ולבנות במו ידינו את מדינתו; זה אפילו לא נאמר בקללות התוכחה.

לכן, אנו חייבים כולנו בכוחות משותפים להעמיק את זהותנו היהודית בקרב עמנו לבל יידח ממנו נידח.

היו"ר ש' וייס:

נא לסיים.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

משפט אחרון, אדוני.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לעצם התוכנית אבקש להעיר הערה אחת, ובפרט בעקבות דברי ראש הממשלה היום. אני פונה לממשלה ואומר, אם כנים דבריכם בנוגע ליישובים היהודיים, אדרבה, כצעד בונה אמון עם המתדיינים – הגבירו את כוחם, הוסיפו להם כוח ואפשרו לבנות בתוך היישובים למען הגבר את ביטחונם בכנות דבריכם ולמען הגדל את היישוב היהודי לכל החפצים בכך. אני מקווה שלא תסתתרו מאחורי שום סעיף בהסכם הזה, כולל סעיף 31, סעיף קטן 7, שלא ימנע מממשלת ישראל לעשות את הדבר הזה.

ואני אומר לכולנו, חברי הכנסת, לה' הישועה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אני ספרתי. המשפט האחרון שלך היה 37 משפטים, אבל קצרים. תודה רבה לחבר הכנסת רביץ.

חבר הכנסת אריאל שרון – איננו. חברי הכנסת האחרים לא מדברים. חברת הכנסת אסתר סלמוביץ. אחריה יבוא חבר הכנסת יצחק שמיר. היתה כאן פעולה התנדבותית לויתור על רשות הדיבור, רוח התנדבות נשבה על הבית.

חיים דיין (צומת):

אדוני היושב-ראש, חבר זיסמן היה צריך לדבר.

היו"ר ש' וייס:

לחבר הכנסת זיסמן יש יכולת לייצג את עצמו בכבוד.

יעקב שמאי (הליכוד):

אבל מי סתם לו את הפה?

היו"ר ש' וייס:

אתה לא הדיין שלו. תשאלו אותו.

אברהם הירשזון (הליכוד):

חבר הכנסת זיסמן, סתמו לך את הפה?

יעקב שמאי (הליכוד):

מי סתם לו את הפה? לחבר הכנסת זיסמן לא נתנו לדבר.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שמאי, עכשיו תורה של חברת הכנסת אסתר סלמוביץ. עכשיו מדברת אסתר סלמוביץ. גברתי, נא להתחיל. בבקשה, גברתי. נא להתחיל.

יעקב שמאי (הליכוד):

חבר הכנסת זיסמן, סתמו לך את הפה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שמאי, עכשיו תורה של חברת הכנסת אסתר סלמוביץ.

אסתר סלמוביץ (יעוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הסכם הביניים הישראלי-הפלשתיני המונח לפנינו פותח במבוא שבו ניתנים מחדש אישורים להסכמות ולהבנות שעליהן התחייבו הצדדים עוד קודם לכן, במסגרת הצהרת העקרונות. כמו כן מאשרים הצדדים מחדש, בין השאר, את מחויבותם ההדדית לפעול מייד ביעילות ובאפקטיביות נגד מעשים או איומים של טרור, אלימות או הסתה. האומנם?

המציאות המרה הוכיחה, לדאבוננו, מה ערכן של הכרזות והצהרות מסוג זה המושמעות מפי שותפינו להסכם ועד כמה מתכוונים הם לעמוד מאחוריהן. די אם נזכיר בעניין זה רק את אי-הסגרתם של מחבלים רוצחים ואי-החזרתן של רבבות המכוניות שנגנבו משטח ישראל על-ידי הרשות הפלשתינית.

אולם חרף עובדות אלה וההפרות הבוטות של כל ההסכמים שנחתמו בינינו לבין הפלשתינים עד היום, ממשלת ישראל מתעלמת וחותרת מחדש על סעיף 15 סעיף קטן 1 כאילו דבר לא אירע.

כאן המקום אולי להזכיר, כי חרף כל התהליך המכונה תהליך השלום, טרם מצאה לנכון הרשות הפלשתינית לבטל את האמנה הפלשתינית הקוראת להשמדת מדינת ישראל, וכן את תפיסתו הידועה של ערפאת שלפיה הקמת מדינה פלשתינית ביהודה, שומרון וחבל עזה אינה סותרת את האסטרטגיה של הקמת מדינה פלשתינית בכל שטחי ארץ-ישראל הנכללים, על-פי תפיסתו זו, במונח הגדה המערבית המשתרעת מן הירדן עד חופי הים התיכון.

במיוחד צריכות עובדות אלה לעורר דאגה לאור הנושאים הרבים שהושארו מעורפלים מתוך מחשבה שזה צעד נכון בניהול משא-ומתן. לדוגמה, סעיף 31 סעיף קטן 5 קובע כי "משא-ומתן" – – – להסכם בדבר מעמד הקבע – – – יכסה נושאים נותרים, לרבות: ירושלים, פליטים, יישובים ישראליים, הסדרי ביטחון, גבולות, יחסים ושיתוף פעולה עם שכנים אחרים – – –". כל אלה, כאמור, ללא כל קשר לקיומו או לאי-קיומו של הסכם זה.

וכיצד בדיוק מתכוונת ממשלת ישראל לפעול לאחר קביעות כה גורליות בשטח, על-פי הסכם זה, לכשתגיע כבר לשלב הסדרי הקבע, בלי שיושגו הסכמות בנושאים אלה, ובהם גם בנושא ירושלים? או שמא עלינו להסיק, מהביטחון שבו נקבעים הדברים, כי גם הסדרי הקבע כבר סוכמו, ובבוא היום תאולץ הכנסת, בדרך שבה נעשים הדברים היום, לשמש רק חותמת גומי ליישומם. שכן, אחרי חזיונות המדשאה בבית הלבן כל נסיגה דינה כהודאה בטעות, ולא ממשלתו של מר יצחק רבין תודה בטעות כלשהי העלולה להוביל למפלתה, גם כשהמחיר הוא עתידה וגורלה של מדינת ישראל וקץ החזון הציוני.

מכאן, אדוני היושב-ראש, שמחזיונות המדשאה של הבית הלבן אין כל חזרה. את הגלגל הזה לא ניתן להחזיר לאחור, גם כשמשמעות הדבר היא שכדור השלג הזה ימשיך להידרדר ולגדול ואנו, לא זו בלבד שלא נוכל לעוצרו בטרם יקבור אותנו תחתיו, אלא אף ניאלץ לעמוד מן הצד ולחזות במו עינינו כיצד הולך ונסתם הגולל על חזון מדינת היהודים.

מה תגידו לעם ישראל לכשיועלו במשא-ומתן להסדרי הקבע תביעות טריטוריאליזם נוספות שיקראו לחלוקת ארץ-ישראל על-פי תוכנית החלוקה של האו"ם? כיצד תתמודדו עם חקיקה שתתקבל על-ידי המועצה הפלשתינית בדבר חוק שבות עבור הפלשתינים?

הרי אתם יודעים שבמעשיכם עוררתם תקוות גם בלבבות כ-200,000 ערבים בגליל הדורשים היום לחזור לכפריהם מ-1948. האם בכוונתכם להיכנע גם לאינתיפאדה העלולה לפרוץ בגליל?

מה תעשו כשיתברר לכם שהמשטרה הפלשתינית הופכת לצבא? כיצד תתמודדו עם הקמתם של מפעלי נשק ותחמושת בתחום המדינה הפלשתינית הטרייה שהקמתם במו ידיכם? כיצד תתמודדו עם

משטר בלתי יציב במדינה השוכנת בקרבנו? מה תעשו אם בבחירות למועצה הפלשתינית יגבר ה"חמאס" על אש"ף? האם תמימותכם גורמת לכם לחשוב שתוכלו לשוב ולהתערב בכל עת בנעשה במדינה הפלשתינית? איך תתייחסנה לכך ארצות-הברית ומדינות העולם? אין ספק כי במעשיכם אתם יוצרים במו ידיכם את לבנון השנייה, והפעם בתוך תוכנו ממש.

אתם, שהוניתם את ציבור בוחרים לפני הבחירות בהצהרות הכזב שלכם, שלא תקום מדינה פלשתינית ושלא תרדו מהגולן, מוכיחים שוב בעליל מה היא דמוקרטיה לשיטתכם.

רק יפי נפש כמוכם מסוגלים להתחייב על מתן תוקף חוקי להסכם החל מיום חתימתו, עוד בטרם אישורו על-ידי הכנסת הנבחרת של אזרחי ישראל, וכן להתחייב מראש, בלי לקבל לכך את הסכמת הכנסת, לאמץ כל חקיקה הנחוצה ליישום ההסכם – ראו סעיף 31 סעיפים קטנים 1 ו-4 להסכם – וזאת, כפי שניסיתם להכתיב מראש גם לנשיא המדינה כשדרשתם ממנו, ללא כל זכות וסמכות, לשחרר אסירות שדם על ידיהן. אין ספק שזה מתאים לכם.

אתם חושבים שאתם מתוחכמים, שומרים את שאלת ירושלים לסוף. וערפאת חוזר ואומר, אף שהינכם מסרבים בכל תוקף להאזין לו – הוא מצדו כבר הכריז על ירושלים כעל בירת פלשתיין. אבל לכם אצה הדרך לעשות היסטוריה. אתם כבר סופרים כסף, משקיעים, מייסדים מוסדות כלכליים שיתמכו במדינה הפלשתינית, וכל זאת עוד בטרם נוכחתם לדעת שההסכם הזה יחזיק מעמד. אתם כבר על הגשר, והעובדה שהגשר הזה עומד להתמוטט אינה משנה כהוא זה את גישתכם.

לסיכום רוצה אני לומר, שאין אני מצרה על כך שאתם עסוקים בלעשות היסטוריה. שיבולע לכם. מצרה אני על כך שאת מחיר כניסתכם להיסטוריה יאלץ לשלם העם היהודי כולו, ובו גם כל אלה המשוכנעים שפעלתם נכונה. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחברת הכנסת סלמוביץ. עכשיו – חבר הכנסת יצחק שמיר; בבקשה. אחרי חבר הכנסת יצחק שמיר – חבר הכנסת אברהם יחזקאל. ולכל אלה שדאגו לשלומי של חבר הכנסת עמנואל זיסמן, אני מודיע שהוא ברשימה.

יצחק שמיר (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הסכם אוסלו א' שנחתם לפני שנתיים היה איזולת היסטורית פנומנלית. מדינת ישראל, שהיתה אז במלוא עוצמתה בכל התחומים – הביטחוני, המדיני, הכלכלי, ההתיישבותי – וכל זה בתוך זרם של עלייה מבורכת הולכת וגוברת, החליטה ברוב סכלותה להוציא מאשפתות התבוסה את כנופיות אויביה מאש"ף, שהיו בכי רע והיו קרובים להתפרקות גמורה, והעניקה להן נכסים שאפשרו להם להקים לרוצחיה בסיסי יציאה ומקלטי מחסה לאחר ביצוע פשעיהם.

כל איש בר-דעת שענינו היו פקוחות בזמן ההוא היה בטוח, שממשלת ישראל תיווכח עד מהרה כי היא שגתה בבריתה עם הגרועים בשונאיה והיא תחזור בה עד מהרה, והסכם אוסלו א' יירקב במחסן הגרוטאות של הפשלות לסוגיהן. אך אין גבול לסכלות העיקשת ולדבקות בתאוות השלטון, גם כאשר נחלי דם הם המחיר להתמדה בדרך העקומה והנלוזה.

היו"ר ש' וייס:

ברשותכם, אני מבקש לא להפריע.

יצחק שמיר (הליכוד):

ולהפתעתנו בא עלינו היום השלב המרושע והרה האסון של אוסלו ב', כאשר מכסת האסונות שהוא נושא בכנפיו גדולה ומחרידה מקודמתה. ולמחליטים על חשרת האסונות האלה לא היה די בכך, והם החליטו מתוך איזו כמיהה להרע ולהוסיף לבשורה הקשה הזאת איזו בשורה של שמחה לאיד, שהנה ביצוע ההסכם הרע הזה יביא סוף-סוף קץ לחזון ארץ-ישראל השלמה, השנוא על כמה אנשים המקורבים לראש הממשלה.

בצדק אמר מי שאמר, שבעצם לא מדובר כאן בארץ-ישראל השלמה, כי אם בארץ-ישראל פשוטה כמשמעה, מולדתו של עם עתיק יומין ורב סבל שנשא את חלומו על ארצו שגלה ממנה בדרך חתחתים, רדיפות וגזירות לאין קץ. המולדת הפכה פתאום למגרש ממוסחר שאין לו מחיר. לשום עם בעולם אין מולדת לא שלמה – כשאומרים צרפת הכוונה למולדת צרפת השלמה – ואלה שכך מצאו לנכון לדבר גרמו עוול נורא לאלפים ורבבות של אנשים שאהבתם לארץ-ישראל היא תמצית ותוכן חייהם.

איש ממנהיגי ישראל לא התבטא כך עד היום. זה מזכיר אולי אותו קיסר רומי שהחריב את העיר ירושלים, ולא הסתפק בכך אלא מחק גם את שמה של ירושלים וציווה לקרוא לה בשם איליה קפיטולינה, למען תישכח לנצח.

ואף-על-פי-כן ירושלים חיה וקיימת עד היום, וכן חיה וקיימת ותחיה ותתקיים לנצח ארץ-ישראל, ארצו של העם היהודי, למרות ההסכמים האומללים. וארץ-ישראל תחיה ותפרח גם לאחר שלא יישאר זכר למוחקי חזונה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת שמיר. חבר הכנסת אברהם יחזקאל, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת ורדיגר, ואחריו – חבר הכנסת זיסמן.

יהושע מצא (הליכוד):

אני מבין שאתם מוותרים על הצבעה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

מותר להם לדבר? יש החלטה חדשה במפלגת העבודה?

אברהם יחזקאל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הסכם אוסלו ב' הוא ההסכם שבו מיצתה מפלגת העבודה את מצעה בתחום הפלשתיני עד תום. מעבר לו, אדוני שר החוץ, נצטרך – חברי מפלגת העבודה – לבוא עם מצע חדש אל ציבור הבוחרים בעוד שנה. ההסכם הזה מדבר על פשרה טריטוריאלית, ההסכם הזה מדבר על כך שמפלגת העבודה לא רוצה לשלוט בעם זר. זו תחילת סיומו של שלטון על עם זר. אבל ההסכם הזה אומר לנו, שלקראת שנת הבחירות הבאה נצטרך במפלגת העבודה להעמיד את סוגיית המשך הדרך עם הפלשתינים בפני הציבור.

והשאלות שצריך לשאול: האם ההסכם הזה עשוי-עלול להוביל למדינה פלשתינית? ופה אני מקבל את עמדתו של השר יוסי שריד שאומר: יש אפשרות שתקום אולי מדינה פלשתינית. וצריך לומר את האמת הזו.

משה קצב (הליכוד):

הוא לא אומר אולי.

אברהם יחזקאל (העבודה):

השאלה הנוספת היא: האם המדינה הפלשתינית תסכים לעשות מהלך עם ירדן? האם זה חלום אמת? האם זה חלום שניתן לממשו? האם השר שמעון פרס עושה את המעשה הזה והוא כבר עובד על הסוגיה הזו? אני חושב שראוי יהיה שתאמר את הדברים האלה. האם המדינה הפלשתינית בראשות הראיס יאסר ערפאת תסכים למהלך עם המלך חוסיין, והאם המלך חוסיין ירצה במהלך כזה? זו השאלה שצריך לתת עליה את הדעת.

מיכאל איתן (הליכוד):

איזו מדינה?

אברהם יחזקאל (העבודה):

השאלה הנוספת שנצטרך לתת עליה את הדעת כחברי מפלגת העבודה: האם באוסלו ג', שנת 1999, תעלה סוגיית ירושלים? התשובה היא כן. והאם ירושלים המזרחית תהיה בירתה של הישות הפלשתינית, קרי, המדינה הפלשתינית? סימן שאלה. הנטייה היא כן. הפלשתינים לא יוותרו. האם חלוקתה של ירושלים כתוצאה מהמעשה הזה או מהרצון הפלשתיני עומדת בפתח? אין לך ואין אף לאחד מאתנו תשובות.

אני אומר את הדברים האלה כדי לבוא ולומר, שהיום חברי מפלגת העבודה, ובהם אנוכי, מצביעים על מצע מפלגת העבודה, וזה כלול במצע מפלגת העבודה, אבל לאוסלו ג' אנחנו נצטרך לבוא עם מצע חדש, אמיתי, ברור, שקוף ומובהק. לא יהיה אפשר להתפתל עוד. הסוגיות ברורות, הן תעמודנה מול הציבור. לא נוכל לומר לציבור, שירושלים לא תעלה למשא-ומתן; לא נוכל לבוא לציבור ולומר: ירושלים תהיה תמיד שלנו. זה רצון, זו אמת, זה חזון של כל הבית הזה, אבל זה סימן שאלה שאנחנו נצטרך לתת את הפתרון כמי שהובילו את ההסכם. ואם היום אנחנו באים לציבור ואומרים: הסכם אוסלו ב' הוא סימן לבאות במובן זה שנסכים להתפשר עם הפלשתינים – סביר להניח שנסכים.

אליכם, אנשי הליכוד, אני פונה בשאלה – עדיין לא הבנתי מה הפתרון שלכם. זו אולי הטרגדיה שלכם, שהרי אתם באים ומנגחים על אי-פתרון שלכם מול פתרון שלנו. אולי הפתרון שלנו, כפי שאמר השר יוסי שריד, הוא הבחירה בין רע ורע יותר, אבל לא מצאנו את הטוב שאתם מציגים לציבור. זו האמת לאמיתה. והרי מי אתם שמתיימרים – ואתם רוצים להתיימר להחליף את מפלגת העבודה – וכרגע כאופוזיציה אתה בא, חבר הכנסת נתניהו, ואומר: זה לא זה לא. ואני בא ואומר לך: כשם שהציבור הפלשתיני לא קונה את כל ההצעות שאנחנו מציעים, הוא בוודאי לא יקנה אוטונומיה מינהלית או אוטונומיה מוניציפלית. בואו תציעו את הפשרה האמיתית.

ואני אומר לכם מה הוא ההבדל – יושב כאן ראש הממשלה לשעבר יצחק שמיר. אנחנו אז צעקנו על כך שהוא ראש ממשלה עקשן, אבל יש לי התחושה שלזכותו ניתן לומר, שהוא היה האידיאולוג האחרון שלכם, הוא זה שבעיקשותו האידיאולוגית הקפיא את המשא-ומתן ואמר: נמשוך את המשא-ומתן עוד עשר שנים, כי זו האידיאולוגיה. אנחנו נגיע לשלום אולי כפי שיצחק שמיר, ראש הממשלה לשעבר, רוצה, אבל השאלה היא מה חבר הכנסת ביבי נתניהו רוצה. זו שאלת האמת, ותשובה כזו לא נתת.

אז נכון, בא שמעון פרס, בא יצחק רבין, נתנו תשובה לציבור. על התשובה הזו ניתן אולי את הדין אם לחדד אם לשבט, אבל בסופו של דבר ההסכם הזה עובר כרגע ברוב של אחד. אני אומר לכם את האמת – אתם ראיתם מחזה של ניסיון לחזר אחרי קולות ממפלגת העבודה ומחוץ למפלגת העבודה. יש עוד טרגדיה למפלגת העבודה – ששלום של הליכוד תמיד יקבל גיבוי של מפלגת העבודה, הרי זו עובדה, ושלום של מפלגת העבודה, אפילו אם הוא היה הנצי ביותר, לעולם לא יקבל רוב של יותר מחצי, כי תמיד אתם תצליחו ללבות את הציבור – – –

יהושע מצא (הליכוד):

השלום של הליכוד הוא שלום אמת.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

יהושע מצא (הליכוד):

שיהיה שלום של אמת.

אברהם יחזקאל (העבודה):

והעובדה הטרגית – השר בנימין בן-אליעזר היה צריך להגיע לכאן אחרי שהתקיפו את מכוניתו והתקיפו אותו בהפגנה שהיתה כאן מחוץ לבניין – את הדבר הזה אתם הייתם צריכים לגנות. טוב עשה ביבי נתניהו שיצא מייד החוצה, כדי להוביל ולומר שבסופו של דבר הקיצוניות לא תסייע לכם, אנשי הליכוד. אתם לא מייצגים, בסופו של דבר, את הקיצוניות מצד ימין. ואם אתם לא תציגו פתרון, תישארו, בסופו של דבר, באופוזיציה.

לכן הפתרון, נכון להיום, הוא מפלגת העבודה. זה הרע במיעוטו, וזאת העובדה, שאנחנו חיים כרגע עם עוד עם שצריך לתת לו תקווה כלשהי. תודה רבה לכם.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. חבר הכנסת אברהם ורדיגר, בבקשה, ואחריו – חבר הכנסת זיסמן.

אברהם ורדיגר (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, יום הכיפורים דהשתא מצא את רובו של העם, בארץ ובתפוצות, בסימן של משבר קשה, במועקה, בשיברון לב ובדאגה אמיתית לעתידה של המדינה היהודית. תהליך השלום המדומה מובל בצורה חובבנית, בלתי אחראית, תוך ריצת אמוק מסוכנת, תוך הידרדרות ללא מעצורים לתהום, על-ידי הנהגת המדינה המתערטלת מנכסי האומה ומוסרת אותם לידי זרים, זדים, רוצחי עמנו ושונאיו, ומקימה להם מדינה על אדמתנו המקודשת, וירושלים תהיה בירתם, אדמת אבותינו, אשר השם יתברך נתן אותה לנו כמורשה לעד. וכל זאת נעשה מתוך יוהרה, אי-התחשבות מוחלטת ברובו של העם, בגסות ובגאווה שאינה במקומה, כאילו אני ואפסי עוד.

שלושת אלפים שנים של ציפייה ושל תקווה מבוזבזות על-ידי ההנהגה הנוכחית. חמש מלחמות קשות של גבורה והקרבה, מלחמות שכפו עלינו ארצות ערב, ונוצחו כולן – וישראל קמה מחדש. הכול יורד לטמיון, תוך ביתור חלקי ארצנו ונישולם מעם ישראל, וזאת בדרכן של קנוניות מבישות לאור היום.

מדוע יש להונות את העם ולומר שרק 30% מהשטח עובר לרשות אש"ף, כאשר זו הונאה שלא תסולח, בעוד ירושלים וסביבתה כבר נמכרו חנם ללא תמורה?

חברי הכנסת, ראש הממשלה, בהופיעו בניו-יורק בפני המנהיגות היהודית, אמר: בהסכם זה העדפנו ערכים יהודיים על נכסי דלא ניידי. בשבילי, הוא אמר, הקדושה היא לא בקרקע אלא בערכים. שאלה לי אליך, מר רבין: נכסי דלא ניידי – הכוונה ברורה, הם חלקי ארץ-ישראל, חברון, בית-לחם, יהודה ושומרון. אלה הם נכסי דלא ניידי. ב"מבט" התבטאת ואמרת, שהתנ"ך אינו ספר טאבו שעל-פיו צריכה הממשלה לפעול. אבל מה הם הערכים היהודיים אשר תמורתם אתה מוותר על חלקי ארץ-ישראל?

על שתי תורות חונכתם וחינכתם את הנוער במשך שלושה דורות: הציונות והסוציאליזם; שני ערכים אשר הרחיקו את הנוער הישראלי ממקורותיו, מערכי היהדות האמיתיים, מאמונה בשם יתברך. ישראל נשארה המדינה היחידה בעולם, אחרי קריסת ברית-המועצות האתאיסטית, עריסת הכפירה בבורא עולם. גם הם, לאחר שזנחו את הקומוניזם, שבים למקורות שלהם ונוהרים לכנסיות. כמה מבני הנוער החילוני שחונכו על ברכי הערכים הנעלים של הציונות והסוציאליזם בישראל פקדו את בתי-הכנסת, להבדיל, ביום הכיפורים המקודש? כאשר דוברי המדינה שבדרך עמדו בפני אומות העולם ודרשו מדינה יהודית, על איזה קושאן הסתמכו אם לא על התנ"ך, שבו מוזכרים גבולות ארץ-ישראל שניתנה לנו על-ידי בורא עולם?

ועוד אמרת, אדוני ראש הממשלה, וזאת על מתנגדי התהליך: נתעלם מהקיצוניים, לא משנה תוארם הדתי והקהילתי; בעיני הם מוקצים. האם אינך חש, מר רבין, שהגזמת בהתבטאויותיך הבוטות והמעליבות? ואם אומנם זו דעתך ותשובתך לרובו של העם המגנה בתוקף את השיטה ואת הדרך בהנהגתך, מסירת ארץ-ישראל מתוך כניעה, השפלה, התרפסות כלפי קבוצת רוצחי אדם, אש"ף שמם, אשר מצדם לא ראית סימן של תמורה, ואשר עד הרגע הזה לא הואילו לקיים את אשר חתמו בהסכם הראשון, והוא ביטול הסעיף באמנה הפלשתינית המדבר על חיסול המדינה היהודית – אם אומנם תשובתך לכולנו היא: מוקצים אתם, לעם ישראל בארץ ובעולם כולו יש ממה להיות מודאג. אוי לה למנהיגות שזה המענה על הביקורת שנובעת מתוך כאב אמיתי, אכזבה ושיברון לב.

צר לי עליך, יצחק רבין. אתה אשר רשמת פרקים חשובים בהיסטוריה, תלמידו וממשיך דרכו של יגאל אלון, אשר נבחרת על-ידי מפלגתך לעמוד בראש, בזכות אמינותך – איפה הבטחותיך לחברין לדעה, למתיישבי בקעת-הירדן, למתיישבי רמת-הגולן? לכל הבטחותיך, אדוני, אין אחיזה במציאות.

חברי הכנסת, אנו שלומי אמוני ישראל, אשר ידענו פרקים קשים בדברי ימי ישראל, נעבור בסייעתא דשמיא גם את הפרק הקשה הזה בשלום. נצח ישראל לא ישקר. עוד נכונים לעמנו ימים טובים. ותפילה בפינו: אל תעזבנו, השם אלוקינו, עשה עמנו אות לטובה, ויראו שונאינו ויבושו, כי אתה השם עזרתנו וניחמתנו, כי לך השם הוחלנו.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת ורדיגר. חבר הכנסת עמנואל זיסמן, בבקשה. אחריו – חברת הכנסת בלומנטל.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מרוצה מאוד על שניתנה לי האפשרות להביע את דעתי, אף שהסיעה החליטה שלא לאפשר לחברים לדבר, כדי לקצר את הדיון. אבל לי נתנו את האפשרות לדבר, מאחר שאני מתכוון להצביע נגד הסכם אוסלו ב'.

חבל ששר החוץ יצא. המצע של מפלגת העבודה דיבר על כך שמפלגת העבודה – – –

דן תיכון (הליכוד):

אגב, אדוני היושב-ראש, צריך שיבוא לכאן שר.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להודיע לממשלה לשלוח לכאן שר, אחרת נפסיק את הדיון.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני קורא מן המצע. הוא דיבר על כך שמפלגת העבודה רואה את ההתקדמות לשלום באזור כך: א. אוטונומיה מלאה ביהודה, שומרון וחבל עזה, והסדר ביניים עם סוריה; ב. הסדר קבע על בסיס פשרה טריטוריאלית והסדרי ביטחון; ג. בניין מזרח תיכון חדש.

והנה, מה קרה בשלוש השנים האחרונות? לא אוטונומיה מלאה ביהודה ושומרון וחבל עזה, אלא ישות פלשתינית שהיא יותר מאשר אוטונומיה. והישות הפלשתינית הזאת, לפי הסכם אוסלו ב', סלולה לה הדרך להיות מדינה פלשתינית עצמאית נפרדת. וזה כשבמצע של מפלגת העבודה, ברוב קולות גדול מאוד, ב-1991, הוחלט שמפלגת העבודה שוללת את הקמתה של מדינה פלשתינית עצמאית נפרדת נוספת.

ההסכם הזה, הסכם אוסלו ב', איננו רק הענקת אוטונומיה מלאה. יש בו מרכיבים של ריבונות של מדינה פלשתינית והתפרקות מפורשת מנכסים שהיו צריכים להיות בידינו, כשאנחנו או מישהו אחר ננהל את המשא-ומתן להסכם הקבע.

מאחר שהזמן קצר אסתפק רק בכך שנאמר לנו שיוקמו מוסדות של אוטונומיה וממשל עצמי. בעולם יש מאות דוגמאות לכך. אחת המדינות המפורסמות בגלל ה"ספורט" הזה שלה היא ספרד.

יורם לס (העבודה):

בוסניה גם כן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

שמעתי הערב, חבר הכנסת לס, שיש שביתת נשק בבוסניה, ויש כנראה הסדר של שלום.

אבל איש לא העלה על הדעת, שבזמן שעבר מהסכם אוסלו א', שאני הצבעתי בעדו, עד הסכם אוסלו ב' מדברים למעשה על פרלמנט של 82 איש ועל ממשלה שקוראים לה רשות מבצעת, שהפרלמנט יכול להעניק לה את כל סמכויות הביצוע, וישראל אין לה עוד וטו על החקיקה. כלומר, בינואר 1996, לכל המאוחר במרס 1996, יוקמו מוסדות של מדינה, עוד בטרם התחיל המשא-ומתן על הסכם הקבע. אני רואה בכך סלילת דרך למדינה.

ומתי זה קורה? כשבשלוש השנים האחרונות, ובעיקר בשנתיים האחרונות, מאז ההסכמים, שורה של הסכמים שהיו בינינו לבין הרשות הפלשתינית לא קוימו ולא כובדו. ב-400 העמודים אין זכר לכך שהצד שהפר ולא קיים ולא עמד בהתחייבותיו צריך לתקן, לשפר, להוסיף; לעמוד על כך.

למשל, ראש הממשלה נשאל בישיבת סיעת מפלגת העבודה: נכון שהתחייבנו ל-18,000 שוטרים בעזה? האם יש היום 18,000 שוטרים בעזה? עכשיו אנחנו מתחייבים ל-12,000 שוטרים נוספים ביהודה ושומרון. מי יגביל את הגדלת כוחם, סוגי הנשק שיהיו בידם? אני קראתי בח"י כל מיני הסכמים. עוד לא ראיתי הסכם שמדלג בצורה כזאת על דברים שלא נעשו ולא קוימו, וכבר עושים שלב חדש.

ההפרה הגסה והבוטה ביותר היא בנושא ירושלים. הצד השני הכיר בכך שאנחנו סמכות עליונה, בלתי מעורערת, אחת ויחידה, בירושלים בירת ישראל המאוחדת ובריבונות ישראל. ומה קרה בשנתיים האחרונות? האם זו סמכות יחידה? היא בוודאי לא סמכות יחידה ל-170,000 פלשתינים שגרים בעיר, בתחום המטרת. זה כרסום שהפך ערעור אושיות הריבונות הישראלית בירושלים.

פנו אלי חברים מהסיעה כשראש הממשלה אמר היום שירושלים המאוחדת כוללת את מעלה-אדומים וגבעת-זאב. אבל אני שאלתי את ראש הממשלה: אתה האמנת כל הזמן בירושלים רבתי. אתה לא קראת לה ירושלים רבתי, קראת לה ירושלים ובנותיה. זה לא מושג ספרותי; שר החוץ אומר שזה מושג ספרותי – אני יודע שהוא אוהב לקרוא ספרות. זה מושרש עמוק עמוק בהווה של העם היהודי. יש לא רק ירושלים בגבולותיה המוניציפליים, שנקבעו ב-21 ביוני 1967, אלא יש ירושלים רבתי. אבל תראו מה קרה. ולכן אי-אפשר לקבל את ההצעה הזאת שהנסיבות יובאו לאישור הכנסת בזו אחר זו, כי בינתיים בין מעלה-אדומים לירושלים, בין גבעת-זאב לירושלים יש יישובים עם פלשתינים, והם יהיו כפופים לשלטון אזרחי.

אמרתי לראש הממשלה גם הלילה: באתי לעיר הזאת ביום שביתת הנשק הראשון, 25 בפברואר 1949, יום שביתת הנשק הראשון בין ישראל למצרים, ואני מכיר את העיר הזאת שהיתה 19 שנה

מחולקת. באתי אליה כשהיתה שסועה ופצועה, ראיתי אותה קולטת עלייה ונבנית ומשנה את המבנה הסוציו-אקונומי שלה. כמי ששכב במארבים לא אוכל לראות שוטר פלשתיני מעל כביש ירושלים. אין לכך שום הצדקה, זה לא יביא לשלום יציב.

כל השנים חונכתי בעד חלוקת יהודה ושומרון. אני מאמין בזכותנו ההיסטורית על ארץ-ישראל, אני מוכן לפשרה כדי ששני העמים יוכלו לחיות זה בצד זה בשטח הקטן הזה. אבל התוכנית הזאת של אוסלו ב' איננה חלוקה של יהודה ושומרון. במצע של מפלגת העבודה מדובר על אזורים שאינם מאוכלסים באוכלוסייה ערבית, או באזורים שיש בהם אוכלוסייה ערבית קטנה ויש להם חשיבות ביטחונית צבאית אסטרטגית. הזכרת את בוסניה. בוסניה היא הוכחה נאמנה לכך שגם בתקופה שיש נשק אטומי וכשצרפת עושה ניסויים אטומיים יש הצדקה לעומק אסטרטגי.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

למה אתה אומר דבר והיפוכו? אתה סותר את עצמך.

עמנואל זיסמן (העבודה):

איזה מין הפרדה זו תהיה, סגן השר? זאת תהיה הפרדה שברמות יהיו יהודים ובמבשרת-ציון יהיו יהודים, וביניהם תהיה משטרה אזרחית פלשתינית. זאת לא תהיה הפרדה, זה יהיה חיכוך נוסף, מוקד של עוינות נוספת.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

אתה צריך להבין את הרגישות – – –

דן תיכון (הליכוד):

ברמות תהיה משטרה פלשתינית, בין שתי שכונות.

עמנואל זיסמן (העבודה):

כן. שמעתי שאתה גר בבית כזה.

דן תיכון (הליכוד):

נכון.

עמנואל זיסמן (העבודה):

כלומר, מי שרצה לתת אוטונומיה, ועם זאת להבטיח שאותם אזורים יהיו חלק בלתי נפרד מישראל עצמאית וריבונית לעת שלום, צריך לא לאפשר שתהיה שם שליטה פלשתינית מכל סוג שהוא.

היום הייתי בבקעת-הירדן. שמעתי שאנשי בקעת-הירדן סיימו את פגישתם עם ראש הממשלה והיו שבעי רצון יותר. איזה הצדקה יש לכך, אני שואל אתכם? אני מכיר את הדרך שמחברת את יריחו לירושלים. לדרך זו יש חשיבות צבאית ביטחונית אסטרטגית בלתי רגילה, אין שום ערבי לאורך כל הדרך הזאת. והנה אנחנו, מדינה מתקדמת, ייסדנו את רהט. לא כולם רצו לעבור לגור ברהט, אז באו בדואים מרהט, יש להם עכשיו זכויות היסטוריות, לאלה שגרים לאורך כל הדרך הזאת. זה נקרא "זכות היסטורית", מכיוון שאנחנו אפשרנו להם ב-20-25 השנים האחרונות לבוא מהנגב ולהשתכן לאורך הכביש הזה? אני יודע איך אנחנו התחפרנו בו במלחמת יום הכיפורים כשחשבנו שאולי חוסיין יעשה עוד הפעם טעות ויתקוף אותנו.

כלומר, יש ליקויים ופגמים גדולים מאוד בתוכנית הזאת של אוסלו ב'.

מאחר שאין לי זמן אני רוצה לומר משהו אישי.

פיני בדש (צומת):

הוא לא מפסיק אותך.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני חושב שאני צריך להפסיק כי בכל זאת לא צריך להגזים.

שנים רבות היתה מפלגת העבודה בית בשבילי. תרמתי את חלקי בבניית הבית. אפשר לומר שגם סחבתי על גבי לא מעט לבנים. עכשיו אומרים לי: מקומך לא אתנו. זה כואב. תאמינו לי שזה כואב. אבל אינני מוכן לשלם כל מחיר כדי להישאר בבית הזה.

אני רוצה לומר, מי שמוציא משורותיו – אני לא אחראי לכך שזו הצעת אמון בממשלה, ואני מבין שזה נעשה משום שחששו שמישהו אחר יבקש הצעת אי-אמון ואז ידחו את ההצבעה היום – מי שחושב שכתוצאה מכך צריך להוציא אותי ואת קהלני כאנשי מצפון ולמלא את השורות אולי באחרים, ואני לא אגיד מי הם, צריך לדעת, שלא אנחנו נשלם, בסופו של דבר, את המחיר, אלא הוא ישלם את המחיר.

אני פונה לחברי ומבקש מחברי לראות בהצבעה הזו הצבעה אידיאולוגית מצפונית מובהקת טהורה. כך להתייחס אלינו. כל השנים נשאתי בגאון את העקרונות של מפלגת העבודה. על העקרונות האלה נבחרתי בפריימריס. המנדט הוא לא רק של הסיעה. המנדט הוא גם שלי. אני חושב, שבגלל הדעות האלה הגענו ל-44 מנדטים ולהנהגת המדינה בשלוש השנים האחרונות. אני ממשיך עם העקרונות האלה, ואני מעשה הכול כדי לשמור על אחדותה ועל שלמותה של ירושלים רבתי, של בקעת-הירדן, של צפון-מערב ים-המלח ושל גוש-עציון, ולשמור על כך שרוב המתנחלים ורוב ההתנחלויות וחלקים גדולים מיהודה ושומרון יישארו בידי ישראל לעת שלום.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת זיסמן.

יהושע מצא (הליכוד):

ישר כוח.

היו"ר ע' עלי:

חברת הכנסת נעמי בלומנטל, בבקשה.

יהושע מצא (הליכוד):

אבי, תצביע כמוהו. אל תלטף אותו.

אברהם יחזקאל (העבודה):

יכול להיות שאני אלטף אותו ואדבק ממנו.

היו"ר ע' עלי:

לנאום אחרי עמנואל זיסמן זה לא פשוט. נא לסייע לה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, נדמה לי שאתם, סיעת העבודה, קיבלתם שיעור הערב הזה, והעם, אף שהשעה מאוחרת, צופה בכם אחד אחד.

מאשה לובלסקי (העבודה):

אנחנו באנו להזדהות עם עמנואל, לא קיבלנו שום שיעור.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

למה? קיבלתם שיעור יפה איך אדם מצביע על סמך מה שהוא מאמין בו.

דב שילנסקי (הליכוד):

מאשה, את מזדהה אתו?

יוסף עזרן (ש"ס):

עכשיו אתם מגיירים אותם?

נעמי בלומנטל (הליכוד):

קודם חשבנו שהם אוהבי עם ישראל וארץ-ישראל, אך לא כך פני הדברים. כאן שמענו דברים יפים וטובים, ואני מקווה שיהיו עוד חברי כנסת מן הקואליציה שילכו בדרכיו של חבר הכנסת זיסמן.

קשה לעמוד כאן הערב, הלילה, על הבמה הזאת ולומר בוודאות שאנחנו מבינים מה מתרחש כאן. אם אומנם עומד להתרחש התרחיש המופיע במאות העמודים הנקראים הסכם השלום, הרי שלפנינו תופעה מוזרה ובלתי מובנת לחלוטין. עומדת עלינו ממשלה הנשענת על רוב "טויוטי" או רוב "מיצובישי" מפוקפק ומכתיבה לנו מהלכים שאינם מקובלים על מחצית, לפחות, מאוכלוסיית העם הזה שלנו, המוכתב על-ידי ההסכם הזה כאן, היום ועכשיו, וראינו דוגמה מאלפת בדברי חבר הכנסת זיסמן שדיבר לפני.

מוזר, משונה, תמוה וחצוף.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת תיכון, ידידי הטוב, זה מפריע. חבר הכנסת מיכאל איתן, זה מפריע לנואמת.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

עד כדי כך מדהים, שאפילו יושב-ראש ועדת החוץ והביטחון של הסנאט האמריקני, הסנטור ג'סי הלמס, אמר על כך: ידיו של ערפאת מגואלות בדם. לעולם לא אוכל להבין כיצד יכלו מנהיגי ישראל לקבל החלטה למסור שטחים לאיש כזה, שה"אני מאמין" שלו הוא קריאה לחורבן העם היהודי, ושותפיו של אותו ראיס עדיין מכנים את ישראל במלים האויב הנצחי. גם אנחנו איננו מבינים.

אנחנו העם, היושבים בשלב הנוכחי הקרוי אוסלו ב', עדיין כאן בציון, עדיין כאן, עד אוסלו ג' או אוסלו ד', מסרבים להאמין את שרואות עינינו, את המפות המציירות את הכניעה, את ישראל שלנו האהובה מחולקת, מדובללת, נשמטת, מובסת, עם כבישים עוקפים ויישובים נעקפים, עם ישראלים החיים בארצם הם כבגולה, עם רוצחים המסתובבים חופשיים בערי מקלט שניתנו להם כאות וסימן לכך שדרכם היא זו הזוכה לעידוד ולהכרה, ובעיקר עם ממשלה זו שלנו עם הפנים החוצה, אל הנכר, אל העמים האחרים, כבימים עברו, כבימים ימימה, בבחינת מה יאמרו הגויים. עד כמה הספקתם להתרחק בתקופה היסטורית כה קצרה מכל הערכים שלנו – לא אמת ולא אמונה, נותרו רק התנערות והתבשמות מן הנכר.

מה הוא קיומו של עם אם לא קיום רוחו הלאומית בכל סגולותיו המיוחדות לו, אמר אחד העם. מה הוא כבודו של אדם אם לא כבוד קניינו? כל אלה הם האוצר המוסרי והתרבותי של עם ישראל בארצו.

דומה כי בחתימת הסכם אוסלו ב' התחייבה ממשלת ישראל לפגוע מתוך קהות חושים בערכים האלה, ערכים אשר היו לעמוד אש ול"קיר ברזל" בתקומה המחודשת שלנו. העם היהודי נקרא עם על יסוד העבר ההיסטורי שלו בארץ-ישראל, על סמך הקשר וטביעת רגלי אבותינו בשכם ובבית-לחם, בחברון ובירושלים, בוודאי. אך מה כל אלה לעומת המירוץ ההיסטרי לרצות את הפלשתינים, למצוא חן בעיני העולם כולו, שתכופות מדי בדברי הימים היינו אנחנו בעיניו לצנינים?

וכך, בחוסר רגישות, בחוצפה ובהתרסה, עם הפנים החוצה, קורה לנו הקשה מכול: הקריעה, הקרע בעם, הפגיעה בשלמות העם, באחדותו, בערבות ההדדית. הסכמים גורליים מעין אלו דורשים את הסכמת רוב העם, אם לא את כולו, וודאי שהם דורשים את אישור הכנסת טרם ייחתמו. אך לא העם לנגד הממשלה הזאת שעכשיו, כפי שראינו, גם סותמת את פיותיהם של חברי הכנסת מסיעת העבודה, מרצ ושאר חברי הקואליציה. ממש דמוקרטיה מרנינה. למען הפלשתינים רבין היה מוכן לא לישון כמה לילות רצופים – ראינו, בעוז, באיזו רוח של קרב. אבל למעננו, למען העם, למען חבריו לסייעת העבודה, חבריו לקואליציה, ראש הממשלה לא מוכן שלא לישון. הוא אמר להם: אני רוצה לישון, ולא מעניין אותי שום דבר. ולא קשה לו לישון על אף האחריות הכבדה הרובצת על שכמו.

כאמור, לא העם לנגד עיניו, לא העם לנגד עיני הממשלה הזאת, וגם לא זו הממשלה שלה אנחנו מייחלים, אלא מין הוויה בלתי ברורה – דבר משונה, מוזר, בלתי מובן, לא אחראי ומסוכן – בעיקר מסוכן מאוד. דעו, ימים יגידו, האחריות כולה שלכם. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחברת הכנסת בלומנטל. חבר הכנסת שלמה בניזרי – איננו. חבר הכנסת רפאל פנחסי – איננו. חבר הכנסת יהושע מצא, ואחריו – חבר הכנסת דן תיכון.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראשית, משפט אחד של יישר כוח לידידי בסיעת מפלגת העבודה, עמנואל זיסמן. אכן נאום שהוסיף כבוד לירושלים.

אני רוצה לומר מלה נוספת של עידוד לעמנואל זיסמן. נוכחנו לדעת, חבר הכנסת זיסמן, שאתה לא לבד כאן, בבית הזה. שמענו את סגנית השר מאשה לובלסקי, כיצד היא אומרת: אכן אנחנו יושבים כאן כדי להזדהות עם זיסמן. את ראוויה לברכה, אבי יחזקאל ראוי לברכה, שפי ראוי לברכה, אותם חברי מפלגת העבודה שישבו כאן מתוך רצון להזדהות עם עמנואל זיסמן ראויים לברכה. אבל חבל וצר לי על כך שהדמוקרטיה הבולשבסקית במפלגת העבודה לא מביאה אתכם למסקנה, שההזדהות צריכה להביא אתכם גם להצביע ולא להשאיר את עמנואל לבדו בהצבעה, כי בסך הכול אתם מסכימים עם עמדותיו.

אדוני היושב-ראש, את הסכם אוסלו א' עטפה ממשלת ישראל בססמת הרמייה "עזה תחילה". נוח היה לשרי הממשלה – לפרס, בעיקר – להוליך שולל את העם עם אותו משפט, עזה תחילה, שמיד גרר אחריו גם את יריחו, ובשנתיים האחרונות הפכו עזה ויריחו ערי מקלט בארץ-ישראל שהפילו בתוכם, בפיגועים ובהרוגים, כ-600 נפשות בישראל.

את הטרור הזה היה נוח להציג כטרור של ה"חמאס", אך היו שותפים לו, מעל לכל ספק, אנשי ערפאת. אנחנו עדיין צריכים לקבל את הבדיקות הבליסטיות מהשר שחל, שמסתובב פה בפרוזדורים, של פגיעת יהודי שנהרג מייד אחרי הסכמי אוסלו בנשק שאנחנו סיפקנו למשטרה הפלשתינית. הבדיקה הבליסטית אכן הראתה, שהנשק היה נשק שבא מתוך ישראל, נשק שסופק על-ידינו לאנשיו של ערפאת. כך שזה היה טרור "חמאסי", אש"פי, ערפאתי, ללא הבדל בין האחד למשנהו. כשממשלת ישראל ניסתה ליצור כאילו הבדל בין השניים – רק מתוך נוחיות היא עשתה זאת.

בכניעתה הפכה יריחו – כאמור, בהסכמת הממשלה הזאת – עיר מקלט, אבל לא כססמה, עיר מקלט. בתוכה יושבים רוצחי יהודים. החרפה לא תופסת את הממשלה הזאת. בתוכה יושבים רוצחי השניים שטיילו בוואדי קלט. ושרי ממשלה, ללא בוש פנים, מסבירים לנו: אבל הם נידונו שם, הם יושבים שם. אני לא יכול להיות ערב לכך, ואתם לא יכולים להיות ערבים לכך שהם אומנם עדיין יושבים שם. ואם גם ישבו שם, אתם יודעים שזה חלק מאותה רמייה של ערפאת.

והנה, אחרי שנתיים של ניסיון מר, אתם באים אלינו ומעזים להציג היום בפנינו הסכם נוסף, הסכם אוסלו ב', שהוא תוצר ישיר של אותה רמייה של הסכם אוסלו א' שקראתם לו ברמייה "עזה תחילה". בכל טרור שפרץ, שר החוץ היה מטיח מייד: מה, אתם רוצים לחזור לעזה? כך היה פותח את נאומו, כך היה מטיף, כך היה אומר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

כך גם יפתח את נאומו הערב.

יהושע מצא (הליכוד):

כך יאמר לנו הערב שר החוץ, אבל על ראשו הדמים שנשפכו, כי את עזה ויריחו הוא הכניס לתוך ערי ישראל. זאת מה שהוא עשה.

יורם לס (העבודה):

מה היה לפני כן?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לס, אני רואה שאתה רשום מפני שקראו אותך פעם לסדר.

יורם לס (העבודה):

פעמיים.

היו"ר ע' עלי:

תיזהר, עכשיו יש לך שניים צהובים, תיכף יהיה לך אדום.

יהושע מצא (הליכוד):

ממשיכים להולך שולל את העם ומסתירים את האמת שבהסכם אוסלו ב', אמת אחת ופשוטה: אתם סוללים את הדרך, נותנים יד להקמתה של מדינה פלשתינית.

יורם לס (העבודה):

נכון.

יהושע מצא (הליכוד):

לא נכון? היא הולכת וקמה אל מול עינינו.

יורם לס (העבודה):

אמרתי נכון.

יהושע מצא (הליכוד):

אבל שרבין יאמר נכון, לא אתה, פרופסור לס. הוא עדיין מחזיק באותה רמייה ואומר לעם עם תיקון קטן: לא בשלב זה.

הסכם זה, שאתה מסכים שהוא מוביל למדינה פלשתינית וקוראים לו כביכול הפרדה – – –

יורם לס (העבודה):

מבקעת-הירדן.

יהושע מצא (הליכוד):

– – – וקוראים לו כביכול הפרדה. ההפרדה הזאת מחדירה את ערי יהודה ושומרון, את הכפרים הפלשתיניים לתוככי ישראל, ובכך מפקירה את ביטחוננו. הסכם זה טומן בחובו סגר פלשתיני על בירת ישראל.

היום ישבתי עם האלוף עוזי דיין לשמוע ממנו קצת הסברים על המיפוי. אוי לעיניים ולאוזניים שראו ושמעו מה שהסבירו שם. אנחנו רואים את אבו-דיס ועזרייה סוגרות על ירושלים.

יורם לס (העבודה):

– – – החוליגנים שלך עשו סגר על הכנסת – – –

נעמי בלומנטל (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לס, תיכף אקרא אותך לסדר פעם שלישית. תפסיק עם הצעקות שלך כאן.

יהושע מצא (הליכוד):

אבו-דיס ועזרייה סוגרות על ירושלים ממזרח. אל-זעיים סוגרת על ירושלים מצפון. כביש בית-חורון, הכניסה הראשית בצפונה של ירושלים נכנסת לאותם כתמים צהובים, ובכך שמה סוף פסוק לאותו כביש כניסה לירושלים. לא ייאמן, אותו בית-איכסא, למרגלות נבי-סמואל, 400-500 מטר מהכביש היחיד שמוביל לירושלים, אותו בית-איכסא שהתרוקן פעם מיושביו, הולך וחולש על כביש מס' 1 של ירושלים. איך אתם מעזים בכלל לצייר מפה כזאת עם כתם צהוב? זה כתם צהוב עליכם, אותו בית-איכסא, אותו נבי-סמואל. ואתם באים ואומרים: לא, לא מפקירים את ירושלים.

שאלתי את האלוף עוזי דיין, מה יקרה עם הבנייה בכל הכתמים הצהובים האלה, בבית-איכסא ובכל הכפרים. הוא אומר לי: בסמכותם לבנות. אתם יודעים מה זאת הסמכות לבנות? לסגור בבנייה חוקית – שלהם הפעם – על ירושלים. אתם יודעים באילו כספים הם יבנו? בכספים שיזרים להם ערפאת. אתם יודעים מי מזרים את הכספים האלה לערפאת? שר החוץ פרס מתרוצץ לו בעולם כדי להקים קרנות, כדי שערפאת יוכל לבנות סביב ירושלים ולהביא להפקרתה. ואז אנחנו רואים סגר על ירושלים מן החוץ וסגר על ירושלים מבפנים, מכיוון שלראשונה, לא מודים בכך, בשקר ובכזב נתן שר החוץ פרס זכות בחירה לבחור ולהיבחר לירושלמים, אבל לא בקלפיות. איך זה מוגדר שם? איזו קופסה.

היו"ר ע' עלי:

מכלים.

יהושע מצא (הליכוד):

בני בגין עלה כאן ותיאר זאת יפה כל כך. לא קלפי, איזו קופסה שהם יגיעו למסקנה שתהיה.

תעמולה בירושלים של ה"חמאס", כרוזים של ה"חמאס", הצבעה בירושלים, נציגים לרשות הפלשתינית. וזה לא חלוקתה של העיר?

לראשונה מאז הדיבורים ההם על בינאום העיר הזאת, לראשונה שר החוץ הזה, יהודי יושב כאן, נותן לפיקוח בין-לאומי לבוא לירושלים.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה.

יהושע מצא (הליכוד):

אני מסיים, אדוני.

רענן כהן (העבודה):

כבר ארבע פעמים אתה מסיים.

רן כהן (מרצ):

כבר 03:00. הוא אומר שהוא מסיים, והוא כבר מדבר שש דקות.

היו"ר ע' עלי:

אם תפריעו לו הוא ידבר. הוא מסיים.

יהושע מצא (הליכוד):

אני מסיים.

הבטיחו לנו גם פרס וגם רבין ואמרו: תנו לשמש לעלות. לצערי הרב, ואמרתי זאת אז, אתם לא נותנים לשמש לעלות, אלא נותנים לעם ישראל מכת שמש. מכת השמש הזאת היא שצבעה את הצהוב בכתמי דם. והיום תעבירו אולי את ההסכם הזה, אבל תסתכלו מסביב, אתם תעבירו אותו במיעוט. חברי הכנסת תמר גוז'נסקי, טלב אלסאנע, דראושה – אותו מיעוט קומוניסטי בבית הזה שתמך מאז ומתמיד באויבינו והיום תומך בערפאת. אלה השותפים שלכם היום.

אבל קצכם קרב. עם השותפים האלה תעבירו את ההסכם הזה, אבל אתם לא תזכו להביא לחלוקתה של ירושלים ולביתור הארץ הזאת ולקחת מאתנו את יהודה ושומרון. לא תזכו לזאת, כי ימיכם קרבים.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת מצא. חבר הכנסת צחי הנגבי, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת גפני. רבותי, נא להקפיד על לוח הזמנים. אני מבקש מאוד. חברי הכנסת מתחילים להיות עצבניים כי השעה מאוחרת.

רו כהן (מרצ):

בחרתם בהם כדי – – – ירושלים.

צחי הנגבי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני שר האוצר של המדינה הפלשתינית, ידידי, היום הזה איננו יום מבדח, אבל אני בכל זאת רוצה לפתוח באיזה סיפור מבדח שמזכיר את היום העצוב הזה. אם אדוני היושב-ראש יאפשר קצת שקט באולם אני גם אוכל לספר. תודה.

מספרים שברוסיה הקומוניסטית, ששיעור ההצבעה בה היה 99.9%, ושיעור התומכים במועמד היחיד היה 99.9%, אדם הגיע להצבעה וקיבל מוועדת הקלפי את המעטפה היחידה שאתה הוא יכול להצביע, ובה כבר הפתק, והמעטפה היתה חתומה וסגורה. לפני שהוא שלשל אותה אל הקלפי, או אל התיבה החתומה, בלשוננו המודרנית, הוא רוצה לדעת מה יש במעטפה. הוא אומר, אולי אני יכול לפתוח ולראות. אמרו לו: רגע, רגע, רגע, אצלנו נהוגה הצבעה חשאית, אתה לא יכול לראות מה הצבעת.

כך פחות או יותר נראה ההסכם הזה. כולם יודעים מה כתוב בו, כולם יודעים מה יש ב-300 העמודים שמתפארים בהם כל כך. אבל כשראש הממשלה יצחק רבין נשאל פה חזור ושאל על-ידי ראש האופוזיציה בנימין נתניהו ועל-ידי יתר חברי הכנסת שלנו: אולי תאמר לעם מה הבאת? מה הבשורה? הרי ברור שמדובר במדינה פלשתינית בהיווצרות, ברור היעד הסופי שלך, קווי 1967, וההשלכות הביטחוניות הנוראות שנגזרות מהם. הוא אומר: רגע, רגע, כתוב פה – הוא קורא איזה בדל סעיף – שהסכם הביניים לא ממנו תיגזר המציאות של הסכם הקבע.

רבות דיברו פה ידידי חברי הכנסת על ההסכם ועל המפות ועל הסעיפים. בדקות הספורות שיש לנו אני רוצה לדבר קצת על מה שגילינו בשעות האחרונות, על ההבדל התהומי שבין שתי הפנים של ישראל. זאת ששלטת בבית הזה – אומנם ברוב של קול אחד – וזאת שנגלתה היום ברחובות ירושלים בכיכר-ציון, רבבות רבבות של אנשים צעירים, מבוגרים, דתיים וחילונים.

מה מוציא אותם מהבית? הרי הכול חתום וגמור, כבר עשו את הטקס, כבר התרפסו בפני אביר השלום המזויף הזה ערפאת, כבר לפני ימים. וגם היום הכול מכור מראש וסגור ונעול. זה מתלבט, ההוא בדילמה, שלישי מתחבט – הרי ידועה התוצאה הסופית. מה מביא רבבות אנשים בכל זאת לעזוב הכול, לצאת ולצעוק ולמחות מתוך נהמת לבם? – הידיעה, אדוני שר החוץ ואדוני שר המשטרה ואדוני שר הבינוי והשיכון, שעוד שנה, כעת חיה, ועוד חודש מוחקים את כל מה שעשיתם, מוחקים אתכם מההיסטוריה, רק לדיראון עולם אתם תיזכרו בדפים המצהיבים של המזרח התיכון החדש שאתה מקים פה בהבל פה.

שר החוץ ש' פרס:

צחי הנגבי (הליכוד):

עמדת על הבמה וקשקשת על מאה שנות פיוס לפנינו – ספגנו 156 קורבנות, וכל פעם, אחרי כל קורבן, באת אל העם הזה ואמרת: אלה קורבנות השלום. זה בסך הכול המחיר שאנחנו משלמים, אבל מתקדמים בדרך. לאן אנחנו מתקדמים? לאן אנחנו מתקדמים? אל התהום. אף אחד מכם לא מסוגל לעצור.

הנשיא זועק לכם, במפלגתכם, בתפיסת עולמכם: תעצרו, תחשבו. שום דבר. רצים קדימה כמו סומים באפלה.

שר המשטרה מ' שחל:

אתה זוכר את הסכם השלום עם באשיר ג'מאייל?

שר החוץ ש' פרס:

את ימית אתה זוכר? אותך פינו מימית. אני פיניתי אותך?

צחי הנגבי (הליכוד):

אדוני, מה שאתה חושב על ההסכם הזה אתה ואני יודעים. אני זוכר אותך עומד פה ומקונן על היישובים בימית.

היו"ר ע' עלי:

אדוני שר החוץ, אתה עומד לעלות לכאן ולדבר.

צחי הנגבי (הליכוד):

שלוש פעמים השמיעו אותך ברדיו ואת מה שאמרת על הנאום. אתה קוננת ואמרת: תושבי רמת-הגולן, תושבי בקעת-הירדן, מר גורלכם, לא אומרים לכם את האמת. מה נשאר בכלל מכל ההבטחות שלך? אני יכול לפרוס פה מסכת של נאומים שאתה נאמת – על יהודה ושומרון ועל חשיבותם הביטחונית. מי בכלל מאמין לך? מי בכלל שומע לך? אתה תהיה כעפר ואפר בהיסטוריה של ישראל.

רן כהן (מרצ):

שר החוץ ש' פרס:

מה עם ימית? מי פינה אותך מימית? מי הוציא אותך משם?

היו"ר ע' עלי:

אדוני שר החוץ, למה לך, בשביל מה אתה צריך את זה? עוד מעט אתה תעמוד כאן ותרצה שיהיה שקט.

רן כהן (מרצ):

ממילא אתה נותן להם יותר זמן, אז לפחות גם אנחנו נשתתף.

צחי הנגבי (הליכוד):

מה בכלל אתה מחייך? אדוני שר החוץ, אני רוצה להבין, מה אתה מחייך? מה אתה כל כך בעליצות?

שר החוץ ש' פרס:

נהנה ממך. בכלוב פינו אותך לעיני כל העם חבריך בליכוד. על מה אתה בכלל מדבר?

צחי הנגבי (הליכוד):

אני אומר דבר פשוט, אדוני שר החוץ, אם היית בא ומכה כאן על חטא, אומר: עבדו עלי, רימו אותי, אמרו שיבטלו את האמנה הפלשתינית תוך שבוע, תוך שבועיים, תוך חודשיים. עברו שנתיים. לא הצלחתי. אמרו שיסגירו מרצחים, רצחו בנו, שחטו בנו, ונמלטו לעזה, ונמלטו ליריחו, ועובדים עלינו ולא נותנים. או.קיי. אמרו שיפרקו את ה"חמאס" מנשקו ולא פירקו אפילו רבע רוגטקה, לא אקדח. אבל עכשיו התחייבו מחדש. 300 עמודים אנחנו קוראים – מלה אחת נאמרה על הסגרת מחבלים? מלה לא. זה לא מעניין אותו. יושב השר שחל, מתבדח עם השר פרס, שני אנשים שההיסטוריה תזכור כמי שניסו להמיט אסון נורא על עם ישראל.

אבל יש עוד שנה. הזמן, רבותי, לא ניתן לעצור אותו.

קריאה:

כמה זמן הוא מדבר?

היו"ר ע' עלי:

היו כאן הפרעות. עוד דקה והוא יסיים.

יעקב שמאי (הליכוד):

אני מבקש על חשבון הזמן שלי להוסיף לו שתי דקות.

היו"ר ע' עלי:

הוא מסיים. אני מבקש להפסיק.

צחי הנגבי (הליכוד):

לכן, בדברי סיכום, איגרא רמא ובירא עמיקתא – ככה נאמר על העם הזה. יש רגעים שהוא מתרומם עד לפסגה רמה, ויש רגעים שבהם הוא יורד לשפל המדרגה.

היום ראינו את שתי פניה של המדינה: מצד אחד, הציניות של הקואליציה, חוסר הנכונות להתמודד עם מציאות קשה שנוצרה בעטייה של מדיניות שגויה, חוסר יכולת לעצור – תכונת המנהיגות החשובה ביותר – לפני ההידרדרות; ולעומת זאת ברחובות, בגנים, בפארק, בכיכר-ציון, עם ישראל במיטבו, מאמין שהתהליך הפוך, מאמין שהמהפך קרוב, מאמין שאלה שגנבו את דעתו בבחירות האחרונות ישלמו את המחיר.

במכילתא נאמר: איזהו הראשון לגנבים? הראשון לגנבים הוא זה הגונב את דעת הבריות. גנבתם את דעת הבריות, "הרווחתם" ארבע שנים של עשייה, כי אתם עושים נזק תהומי. גנבתם לנו שני קולות: את מר גולדפרב – ומה שמו של הגנב השני? הגנב השני שגב. גנבתם אותם, גנבו עשרות אלפי קולות, גזלו, אבל יבוא יום נקם ושילם פוליטי. בעוד שנה תוחלפו בממשלה בראשותו של בנימין נתניהו, שתוביל את עם ישראל לעתיד, לביטחון טוב ולאיכות חיים לרווחת התושבים.

הי"ר ע' עלי:

זה משפט טוב לסיום. תודה. חבר הכנסת משה גפני, בבקשה, ואחריו, אחרון – חבר הכנסת רון נחמן. לאחר מכן יסיים ויסכם שר החוץ וממלא-מקום ראש הממשלה, שמעון פרס. חמש דקות.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, העם היהודי למוד הסבל במשך אלפי שנות קיומו הקיז נחלי דם והמשיך להתקיים – והוא קיים וימשיך להתקיים, בעזרת השם.

הגמרא מספרת: בתקופה הקשה שעברה ירושלים ועבר העם היהודי, בתקופת חורבן הבית, כאשר רומי צרה על ירושלים, יצא רבן יוחנן בן זכאי לקיסר רומי, שעדיין לא היה קיסר, ובישר לו שהוא הפך קיסר רומי. ומה הוא ביקש ממנו? הוא לא ביקש את ירושלים, הוא לא ביקש שירפו את המצור. הוא ביקש ממנו: תנה לי את יבנה וחכמיה. תנה לי את היהודים שישבו באיזה מקום נידח בארץ-ישראל וילמדו תורה.

נשאלת השאלה: גדול הדור, רבן יוחנן בן זכאי, בתקופה הקשה הזאת שבה העם היהודי שופך דם ונמצא בימים הקשים ביותר לקיומו, בית-המקדש נחרב – מה ראה לבקש ממנו את יבנה וחכמיה? והתשובה היא: העם היהודי הוא העם היחיד, עם קטן ונרדף, שעבר גלויות קשות ומרות ושרד וחזר לארצו רק בגלל סיבה אחת: משום שהיהודי במרוקו והיהודי בפולניה והיהודי בארצות-הברית והיהודי בסין דיברו באותה שפה. "שמע ישראל, השם אלוהינו, השם אחד" – זו השפה שהעם היהודי מדבר בכל המקומות ובכל הארצות ובכל הגלויות ששם הוא נמצא. שם הוא מתפלל: "ותחזינה עינינו בשובר לציון ברחמים". משם הוא כמה בכל הדורות, הוא שאף, הוא התפלל לחזור לארצו, לחזור לציון ולירושלים.

אנחנו נמצאים עתה בימים קשים, ובאה הממשלה הנוכחית ואומרת לנו: אנחנו הולכים להסכם שלום עם הפלשתינים. אומרים לנו – אני מתכוון למפלגות החרדיות, שהרי אצלנו מניעת שפיכות דמים היא בעדיפות עליונה – שעל-ידי הסכם אוסלו תימנע שפיכות דמים. הסכם אוסלו הראשון לא מנע שפיכות דמים, לצערנו הרב, אולי אפילו הגביר. והיום אנחנו באים להסכם אוסלו השני, והרי יש תהיות מימין

ומשמאל. שמענו פה חברים ממפלגת העבודה אומרים לנו: תסמכו עלינו, ששיקול דעתנו הוא אכן מניעת שפיכות דמים, ואנחנו חרדים לקיומו של העם היהודי. ואני יושב, וחברי יושבים, ואנחנו מתבוננים האם הממשלה הזו אכן חרדה לקיומו של העם היהודי.

רן כהן (מרצ):

לא, לא, רק אתם.

משה גפני (יהדות התורה):

והנה אנחנו רואים: בראש ובראשונה, שרי מרצ יושבים במשרד החינוך, ומה? לראשונה ממשלה בישראל, בחינוך של ילדי ישראל מכניסה את הרפורמים, כדי ללעוג ל"ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים", שהם הוציאו מסידור התפילה. את כל קיומו של העם היהודי במהלך אלפי שנות היסטוריה ואלפי שנות גלות הממשלה הזו רוצה היום למחוק. הולכים במשרדים בזה אחר זה – ואני לא רוצה להזכיר אותם – לפגוע בתורה, לפגוע בישיבות, לפגוע בחינוך, לפגוע ב"שמע ישראל, השם אלוֹקינו, השם אחד" – ואתם רוצים שנאמין לכם שאתם חרדים לקיומו של העם היהודי, שאתם מתכוונים ברצינות כאשר אתם הולכים להסכם מדיני עם הפלשתינים, שבאמת אכפת לכם ממדינת ישראל כמדינה יהודית?

איך אתם חושבים שנאמין לכם? אני כבר מסיים, אדוני היושב-ראש. אנחנו רואים בחיי היום-יום, במשרדי הממשלה, איך אתם מנסים יום-יום לקעקע את כל קיומנו כעם יהודי, את כל זכותנו על ארץ-ישראל, כי היא אך ורק מכוח ציווי התורה. "אם בחוקותי תלכו, ונתתי שלום בארץ" – את זה אתם לא רוצים ללמד, את זה אתם לא רוצים לומר לילדי ישראל. שאנחנו נאמין לכם שאתם מתכוונים ברצינות להסכם שלום למען קיומו של העם היהודי? לא מאמינים לכם. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת גפני. אחרון – חבר הכנסת רון נחמן. רבותי, אני מבקש להזכיר כאן, שאחרון הדוברים הוא חבר הכנסת רון נחמן, אחר כך שר החוץ מסכם, ואנחנו ניגשים להצבעה. בבקשה.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני שר החוץ – – –

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כאשר נקבע סדר הדוברים, אדוני שר החוץ, ביקשתי להיות אחרון הדוברים מהליכוד. אמרו לי, שיש כמה אנשים שביקשו להיות אחרון הדוברים, כי אז האולם יהיה מלא. אמרתי למזכירות הכנסת, שכמי שגר ביהודה ושומרון, היחיד מסיעת הליכוד, הבקשה שלי היא כמו של הנידון למוות, שזכאי לבקש בקשה אחרונה וזכאי שהיא תיענה.

אני רואה כאן את הפנים המחייכות, ואני רואה את הציניות, ואני רואה את הלעג, ואני רואה את הבוז, ואני רואה את הפנים מחייכות כאן ב-03:00.

אורי אור (העבודה):

אל תטיף לנו מוסר.

אברהם יחזקאל (העבודה):

אתה לא רואה ולא כלום.

רון נחמן (הליכוד):

אני רואה מצוין, ואני רואה את התגובות שלכם.

שלמה בוחבוט (העבודה):

יש לך בעיה בראייה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

רון נחמן (הליכוד):

אדוני שר החוץ — — —

היו"ר ע' עלי:

סליחה, רגע. אני מבקש להפסיק.

רון נחמן (הליכוד):

אני זועק מתוך תוכי, עד לב השמים, לא בשביל הכותרת של מחר, אלא בשביל מה שיקרה לתושבים שאתם מפקירים.

ראיתי את המפות היום. ראיתי את הפוליטיזציה. אלוף בצה"ל מסביר לי את המפות. מדוע לא אתה? מדוע לא שר הביטחון? מדוע אלוף במדים, שאני לא יכול לבוא ולבקר ולתקוף אותו? מדוע?

אנו, אלה שגרים ביהודה ושומרון, אדוני שר החוץ, מרגישים מופקרים על-ידיכם. אנו מרגישים, שדאגתם במשוואה לא שווה לצד הפלשתיני, ולא יעזור כל הניסוח, שדאגתם להשארתי היישובים על כנם. לא, אדוני שר החוץ. היום העברתם, בהסכם הזה, את כל הסמכויות האזרחיות, כבר מהתחלה, לרשות הפלשתינית: את הבנייה, את החינוך, את התחבורה, את הבריאות ואת הכול מלכתחילה. אתם קבעתם, שבאזור C תגרעו כל פעם קטע נוסף בתוך כל אחד משלושת הפרקים. אתם תיתנו להם את הסמכות הטריטוריאלית ולא הפונקציונלית, ואתם תיתנו להם את הסמכות הטריטוריאלית ולא את הסמכות האישית, אותה אתם נותנים עכשיו.

אומר כאן, מהדוכן, ראש הממשלה – היכן הוא? שהוא יתיר לנו, התושבים ביהודה ושומרון, לבנות ולפתח לפי הגידול הטבעי. האנטישמים הגדולים ביותר הם שאמרו דבר כזה: לפי הגידול הטבעי. אתה, שמעון פרס, יכול עוד גידול טבעי לעשות? רבין, לאה – יכולים לעשות גידול טבעי? איך אתם אומרים דבר כזה על יהודים?

רפאל אלול (העבודה):

מה זה? מה קרה לך?

רון נחמן (הליכוד):

איך אתם אומרים דבר כזה? תשתוק.

אברהם יחזקאל (העבודה):

לא, באמת. מה זה?

רון נחמן (הליכוד):

תשתוק. גידול טבעי – אתם חשבתם פעם על דבר כזה.

אברהם יחזקאל (העבודה):

יודעים שביבי יודע טוב בזה.

רון נחמן (הליכוד):

על גידול טבעי. אבי יחזקאל, תעשה לי טובה. נכדים אתם יכולים לעשות.

רון כהן (מרצ):

אתה מתחצף.

רון נחמן (הליכוד):

אנו שואלים את עצמנו, אדוני שר החוץ, מה הוא גידול טבעי. מה הוא גידול טבעי: שילד הולך לצבא ונהרג או שילד חוזר מהצבא ורוצה לגור בבית שלו? זה גידול טבעי? איזה מין שטויות אתם מדברים לעם הזה. אתם תיתנו להם להשתולל בבנייה. נתת להם הכול, את הפיתוח. אותנו אתם מקפידים וסוגרים. אלה כאן, החברים שלך, צוחקים. אין להם מושג על מה מדברים.

אדוני יושב-ראש ועדת החוץ והביטחון, שמעתי את ההסברים שלך. מתי ביקרת בפעם האחרונה בשטח? מתי דיברת עם האנשים? כשביקשת מהם להצביע בשבילך ב-1992?

אדוני שר החוץ, ארץ-ישראל מובטחת לעם ישראל. ההבטחה האלוהית: "לזרעך נתתי את הארץ הזו" – כך נשבע אדוני לאברהם, ליצחק וליעקב. הנוצרים יודעים זאת. המוסלמים יודעים זאת. רק נבחר העם האלה שיושבים כאן אינם מאמינים לה. בושה. In the Bible there is no West Bank. In the Bible there are no occupied territories. In the Bible there is no Green Line – Only the promised land to Israel. דבר זה האגף הזה של הבית שכן.

שלום לא ייכון, אדוני שר החוץ, אלא בישיבה בכל חבלי הארץ. שלום הוא שמו של אדוני בהתחברו עם עמו ועם הר-הבית.

מוטה הלך מאתנו. מוטה, טעית – הר-הבית לא בידינו. מוטה הטוב איננו אתנו.

אדוני ראש הממשלה יצחק רבין, גם אתה וגם אני בני חלוף. ארץ-ישראל איננה בת חלוף.

דליה איציק (העבודה):

אתה דווקא לא.

רון נחמן (הליכוד):

שבועת אלוקים ליהודים איננה בת חלוף. איש בן חלוף, גברת דליה, חברת הכנסת דליה איציק, לא יכול להפר שבועה של נצח. לך, כתושבת ירושלים, כדאי לזכור זאת. לא הר-הבית בידינו ולא ירושלים. לא חברון בידינו ולא שכם – –

אסעד אסעד (הליכוד):

— — —

רון נחמן (הליכוד):

— לא יו"ש וגם לא המשולש. לא רמלה ולוד, ולא הנגב והגליל.

רבין דיבר על עקרון ההפרדה בין עמים ושטחים. אמרת שלום ולא להתראות לארץ-ישראל. אם הפרדה, אז מדוע אתה מכניס 70 מחבלים פוטנציאליים כל יום לתל-אביב ולירושלים? איזה מין הפרדה היא זו? אם רוצים להפריד אותם, מה על שיח' מוניס? מה על אבו-כישק? אני רוצה לדעת.

האשם מחאמיד (חד"ש):

מה זה?

רון נחמן (הליכוד):

אבו-קישק זה בהרצלייה. שיח' מוניס זה האוניברסיטה, שיח' מוניס בתל-אביב – –

האשם מחאמיד (חד"ש):

אני יודע.

רון נחמן (הליכוד):

– – כמה אנשים גרים שם, אם אתה יודע.

האשם מחאמיד (חד"ש):

ארטיס.

רון כהן (מרצ):

העיר הקדושה ארטיס.

היו"ר ע' עלי:

גם על ואדי חנין? ואדי חנין – נס-ציונה.

רון נחמן (הליכוד):

אני רוצה לומר: אם אנחנו, אדוני היושב-ראש, לא יכולים להיות בחברון, לא יכולים להיות באלון-מורה, בשילה ובעלי, אנו גם לא יכולים להיות באבו-כישכ, אנו גם לא יכולים להיות בשיח' מוניס, ואנו גם לא יכולים להיות בתל-אל-ריש, הלוא היא חולון. אנו לא יכולים להיות בשום מקום בארץ-ישראל.

אדוני היושב-ראש, קראתי את ההסכם הזה.

רון כהן (מרצ):

רק אם השלום יהיה בכל מקום.

היו"ר ע' עלי:

אתה מסיים?

רון נחמן (הליכוד):

אני מסיים.

קראתי את ההסכם. ההסכם הזה משנה לנו, לתושבים ביהודה ושומרון, את אורחות חיינו עד היסוד. אדוני שר החוץ, לא דאגתם. אדוני שר החוץ, תודה. סליחה שאני מפריע לשר המסחר והתעשייה.

אמרתי שלנו, ליהודים שגרים ביהודה ושומרון, התוכנית שלכם משנה את אורחות חיינו עד היסוד. יהיה לנו קשה לחיות שם. יהיה לנו קשה לנסוע שם. יהיה לנו קשה לעמוד ביריות ובפיגועים שיהיו שם. אבל אני יכול להבטיח לך דבר אחד, אדוני שר החוץ – אנו נהיה שם, אנו נגור שם, ואנו נחזיק את הלפיד הזה עד שהליכוד יחזור לשלטון. כשהליכוד יחזור לשלטון, הוא יעצור את התהליך, יחזיר את השפיות לכולם וייתן את ארץ-ישראל לבניה. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת רון נחמן. כעת שר החוץ, בבקשה. דברי סיכום מפי שר החוץ. נא להתיישב. לסגור את הדלתות שם. חבר הכנסת מחאמיד, נא לשבת.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מעולם לא הרגשתי את עצמי יהודי שלם יותר, נאמן יותר למורשת ישראל, מאשר עם ההסכם הזה. מעולם לא הרגשתי את עצמי כבן לעם שמצבו טוב יותר מאי-פעם בהיסטוריה. 4.5 מיליוני יהודים בארץ-ישראל הוא מספר השיא שידענו בהיסטוריה. צבא חזק, דמוקרטיה חזקה – –

יצחק שמיר (הליכוד):

אתה לא רוצה יותר מזה?

שר החוץ ש' פרס:

— מערכת חינוך מצוינת, כבוד בעולם, כבוד לעם היהודי, ואנו עושים חזרה נוספת על עצמנו. פעם אחת חזרנו אל עצמנו כעם עם הציונות. פעם שנייה חזרנו לישראל עם החלוציות. פעם שלישית חזרנו לשפה העברית. אנחנו העם היחיד שמדבר בשפת אבותיו בארץ הזאת, במזרח התיכון. ועכשיו אנחנו חוזרים למורשת ישראל, ומדוע?

זכותנו על ארץ-ישראל איננה עומדת במשא-ומתן. איש לא מציע להתחיל לחלק או לבטל את זכותנו על ארץ-ישראל. היו שנים ארוכות שהיתה לנו זכות, אבל לא היתה לנו, לצערי הרב, ארץ-ישראל.

שמעתי את מר שמיר אומר, שהצרפתים היו עושים מה שאנחנו עושים? אילו לצרפת היו 40 מיליון צרפתים ו-30 מיליון גרמנים, הם היו נוהגים כמו עכשיו? על מה אתה מדבר?

יצחק שמיר (הליכוד):

אותו דבר אמרתם על באר-שבע ועל חברון.

שר החוץ ש' פרס:

בבאר-שבע לא ויתרנו על שום דבר, על שום דבר לא ויתרנו. הגיע הזמן שאתה תסתכל על המציאות. לא ההסכם יצר את המציאות, המציאות יצרה את ההסכם.

יצחק שמיר (הליכוד):

אתה מכיר את המציאות.

מיכאל איתן (הליכוד):

גולדפרב יצר את המציאות.

שר החוץ ש' פרס:

ואני גם רוצה להגיד לחברים המתנחלים – שואלים מדוע אתם לא מבקרים אצלנו. הליכוד ביקר אצלכם, הוא הוריד מתנחלים, לא אנחנו. אנחנו לא הצענו לשום מתנחל לרדת. מדוע קמים ואומרים: לא אעזוב את ביתי? רון נחמן, מי מבקש ממך לעזוב את הבית? שב שם. אתה רוצה לחכות עד שהליכוד יבוא – זה הרבה זמן, זה באמת טוב. תישאר עד הסוף, לא בוער. לא הורדנו אף התנחלות.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ה"חמאס" ואש"ף – זו הרקיעה הרגילה. תחשוף את המתנחלים.

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו לא ביקשנו משום מתנחל. צחי הנגבי, עם חולצה יפה, הלוא אותך סחבו בכלוב של ברזל לעיני העם כולו. אנחנו? צחי, אנחנו?

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה שלחת את עולי אתיופיה – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לנדאו, אני מבקש להפסיק. רק רגע. אני מבקש מכולם להתיישב.

עוזי לנדאו (הליכוד):

וסבלם במדבר – – –

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו לא מבקשים משום מתנחל ומשום התנחלות, ודאי שלא בהסכם עם הפלשתינים. מה שאנחנו מנסים לעשות הוא, שגם היחסים בחברון יהיו כמו היחסים שבין מעלות לתרשיחא. חבר הכנסת שלמה בוחבוט יושב כאן. יש לנו מיליון ערבים בישראל, אנחנו חיים אתם בשלום. תנו לחיות בשלום עם הערבים. תפסיקו עם צלבי הקרס. תפסיקו עם צלבי הקרס. אל תכפישו את ראש הממשלה, יפי הנפש.

משה קצב (הליכוד):

אל תאיים עלינו.

שר החוץ ש' פרס:

תפסיקו עם זה. לא יעזור לכם. לא ניבהל מכם. אנחנו רוצים שתאפשרו לרוב יהודי ברור לחיות בשלום עם הערבים, בשלום ברור. תפסיקו עם הפרובוקציות.

עוזי לנדאו (הליכוד):

יש בכלל רוב יהודי להחליטה שלכם?

יהושע מצא (הליכוד):

אין לך רוב יהודי, אין לך רוב יהודי, אין לך רוב יהודי.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מצא, השאלה נשאלה.

יהושע מצא (הליכוד):

אין לך רוב יהודי.

היו"ר ע' עלי:

הוא שמע.

שר החוץ ש' פרס:

אתה רוצה לספח 3.5 מיליוני ערבים, אז יהיה לך רוב. הממציא הגדול הזה.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה מדבר כמו השטן.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק.

שר החוץ ש' פרס:

כל הדיבורים וכל הפטפוטים על חזרה ל-1966 – מה היה ב-1966? ב-1966 הלגיון הערבי היה בירושלים, כל יהודה ושומרון היו בידי הערבים, כל עזה היתה בידי הערבים. פעם ראשונה – היום כבר לא יעבור חייל ערבי אחד את נהר הירדן. מה אתם מדברים על 1967. אף חייל ערבי לא יעבור. גם לא מבקשים זאת מאתנו. איך אפשר לחזור ל-1967.

אומר חבר הכנסת אריה דרעי, שהוא איש מעשי, אני מצטט אותו – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה, אני מבקש להפסיק.

קריאה:

תגיד לו שיירגע.

שר החוץ ש' פרס:

אני רגוע מאוד. מה אתה חושב, שאני פוחד ממך? רגוע לגמרי. עשינו את המסע הגדול ביותר לעם היהודי.

עוזי לבדאו (הליכוד):

לאש"ף ולערפאת.

שר החוץ ש' פרס:

ותפסיקו עם נוסח לא יהודי בוויכוח. תפסיקו לקרוא בוגדים למי שלא מסכים אתכם. מי אתה, עוזי לנדאו? אדוני, אני מבקש.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לנדאו, אני מבקש להפסיק. חבר הכנסת לנדאו, אתה רוצה שאני אקרא אותך לסדר? למה לך?

שר החוץ ש' פרס:

אריה דרעי אומר: ברור שמדובר על מדינה פלשתינית. מה כל כך ברור לך?

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה ברור.

שאול יהלום (מפד"ל):

יש לך רוב יהודי?

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק.

עוזי לנדאו (הליכוד):

הממשלה שולחת – – –

שר החוץ ש' פרס:

הוא אומר: שנדע, לפחות, מה קיבלנו עבור זה. הוא מוסיף ואומר: אם אומרים שהקדמת הסדר הקבע תפוצץ את העניין, אז מה יהיה בעוד שנתיים? נתנו הכול לפני הסדר הקבע. אריה דרעי, מה נתת? את רצועת-עזה?

יהושע מצא (הליכוד):

את ירושלים.

שר החוץ ש' פרס:

את רצועת-עזה? ישראל בלי רצועת-עזה חזקה יותר במשא-ומתן על הסדר הקבע מאשר ישראל עם רצועת-עזה. אין לך פתרון. אתה לא יודע מה לעשות שם. היינו שם 27 שנים – העוני, האלימות, התושבים, הכול גדל.

עוזי לנדאו (הליכוד):

גם מספר ההרוגים.

שר החוץ ש' פרס:

מה הפסדנו, מה – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שאול יהלום, מספיק. חבר הכנסת לנדאו, אני מבקש מאוד.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת דרעי, אני מוכרח לחכות עד שהסכסוך שהוא בגדר של אש שניתנת לכיבוי יהפוך לאש תופת שאיננה ניתנת לכיבוי? כשאנחנו יכולים לפתור את הבעיה הפלשתינית, אתה רוצה להפוך

אותה לבעיה מוסלמית עם נשק כזה ועם נשק אחר? אז תנהל משא-ומתן על הקבע? מי ינהל אתך משא-ומתן על קבע? על מה אתה מדבר בכלל? בעוד שלוש או ארבע שנים יהיה לאירן מה שיהיה.

לצערי ולבושתי ראש הממשלה שלנו נסע במיוחד לרוסיה ולסין לנסות להשפיע עליהם שלא לתת את הדבר הנורא הזה לאירנים. אז תנהל משא-ומתן, אריה דרעי? אז תהיה בשיא כוחך?

יהושע מצא (הליכוד):

למה אתה צועק?

עוזי לנדאו (הליכוד):

על מה אתה מדבר?

שר החוץ ש' פרס:

אני לא צריך אישור. אני רוצה לצעוק, אני צועק.

אז תהיה חזק?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לנדאו, אני מבקש להפסיק. חבר הכנסת לנדאו, אני אקרא אותך לסדר.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא מסכים שעוזי לנדאו יבוא כל פעם. אהוד, אתה עצבני בעניין ירושלים. מה אתה כל כך עצבני? ממה אתה פוחד כל כך? קצת אומץ לב. קצת פחות היסטריה. קצת פחות פחד.

אהוד אולמרט (הליכוד):

תירגע.

שר החוץ ש' פרס:

אני רגוע נורא, אתה טועה. כל היום אתה מעוצבן, אתה מעצבן, אתה פוחד, אתה חושש – ממה? ירושלים בידינו, היא מאוחדת, וכמו שבפאריס יכולים להצביע אמריקנים כך יכולים בירושלים להצביע ירדנים. ז'אק שיראק מתעצבן?

עוזי לנדאו (הליכוד):

את הדוגמה הזאת אתה רוצה שנקנה ממך?

אהוד אולמרט (הליכוד):

בכל האולם הזה יש אדם היסטרי אחד – זה אתה, תסתכל על עצמך.

שר החוץ ש' פרס:

אני שאלתי – המתנחלים רוצים דיאלוג. מה זה דיאלוג? הדיאלוג הוא בבית הזה, לא בגבעות ולא בסממאות. כאן הדיאלוג, ונקיים אותו. אבל המתנחלים, ואני אומר להם – אילו זה היה הליכוד, הוא היה מוותר על התנחלויות, הוא היה מוותר על המתנחלים, הוא היה מוריד את צחי הנגבי בכלובים מהמקומות האלה. רק אנחנו מביאים אותם בחשבון. רק אנחנו מנסים לשמור על אחדות העם; לא יעזור שום דבר.

היו"ר ע' עלי:

סליחה רגע, מר פרס. סליחה, עם כל הכבוד, אני מבקש מאוד, סליחה רגע, אני מבקש מאוד להפסיק.

שר החוץ ש' פרס:

אומר יהודי חכם כמו אברהם שפירא: אחדות העם חשובה יותר מהסכם שלום. איזה אחדות העם? מדוע אתה לא מתאחד עם הרוב? מדוע אתה חושב שלשם אחדות העם אני צריך להתאחד אתך?

הליכוד במצב אומלל. הוא היה בעד אוטונומיה מאז קמפ-דייוויד, ארבע מערכות בחירות. אני מברך את אריק שרון שאמר: אם כבר פשרה טריטוריאלית, אז ביבי נתניהו אומר אני בעד אוטונומיה מסוג אחר. נעשה אוטונומיה, נעשה בפעם הבאה לא אוטונומיה

A la carte, נעשה אוטונומיה לפי menu. ניקח את ה-menu של הליכוד. מילא שמיר יצא נגד האוטונומיה, הוא היה גם נגד בגין. מה הפלא? כל הכבוד למר שמיר, הוא הקפיא. אבל אתם הלוא הלכתם לעם פעם אחר פעם. איזה רוב ערבי? רוב אתכם. אתם המצאתם את האוטונומיה עם משטרה פלשתינית חזקה, כך הם כתבו. ולא ידוע מי האחראי לביטחון.

משה קצב (הליכוד):

עוזי לבדאו (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

יש אצלם אנשים שאומרים: מה אתם ממהרים כל כך? שנה וחצי אנחנו מנהלים משא-ומתן. איש לא הכתיב לנו שום דבר. אותם אספו בקמפ-דייוויד, סגרו על בריח ומנעול. ומה, מר בגין מרצונו הטוב קרקר על ההתנחלויות?

היו"ר ש' וייס:

שמעון, תן לי רגע להרגיע אותם.

שר החוץ ש' פרס:

בבקשה.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש עכשיו - - -

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, מה הוא צורח?

היו"ר ש' וייס:

עכשיו אני מבקש להירגע. אנחנו מתקרבים לסיום ולהצבעה. אני מבקש להירגע. רבותי, אני מבקש להירגע.

שר החוץ ש' פרס:

שנה וחצי ניהלנו משא-ומתן עם הפלשתינים. שנה וחצי. היה שבוע של סיכום. לא היה שם מר קרטור שהכתיב למי שהכתיב להוריד התנחלויות. לא היה שם מר קרטור שהכתיב למי שהכתיב to recognize the legitimate rights of the Palestinian people.

לא היה שם מר קרטור שהכריח את מי שהכריח להיות מיומן בענייני ביטחון.

עוזי לנדאו (הליכוד):

שם היה פרס.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אני קורא אותך לסדר. אני קורא אותך לסדר פעם שנייה, ולפני ההצבעה אני אוציא אותך. יש גבול לוולגריות של הדיון הזה. מספיק.

יעקב שמאי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שמאי, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. אני קורא גם אותך לסדר, חבר הכנסת בן-אלישר.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

בסדר גמור.

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך פעם שנייה, ואם יהיה צורך אני אוציא אותך עד להצבעה.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת זבולון המר, אנחנו יצרנו את שכם, אנחנו יצרנו את ג'נין?

היו"ר ש' וייס:

בחוץ אותו דבר ובפנים אותו דבר. חבר הכנסת שמאי, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה.

יעקב שמאי (הליכוד):

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אי-אפשר ---

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-אלישר, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה. מה זה? אתה צועק ומפריע ואתה עוד מתלונן עלי? ראית פרלמנט שלא נותנים בו לשר החוץ לדבר? בפראות כזאת?

עוזי לנדאו (הליכוד):

כן.

היו"ר ש' וייס:

אז אני קורא אותך לסדר פעם שנייה, עוזי לנדאו.

יעקב שמאי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שמאי, אני קורא אותך לסדר פעם שלישית, ואתה יוצא עד להצבעה.

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה להגיד לחברים הדתיים – – –

היו"ר ש' וייס:

אדוני שר החוץ, תסלח לי. חבר הכנסת שמאי, צא עד להצבעה. אני אודיע מתי יש הצבעה. אני קורא לך לצאת. איזו צורה זו.

שר החוץ ש' פרס:

ראש הממשלה הזמין את החברים הדתיים – – –

יעקב שמאי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אתה בהצבעה תוזמן.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני יכול לומר לי למה הוא הוציא אותי?

היו"ר ש' וייס:

כי אתה הפרעת. זהו. עכשיו אין בירורים. יש לך ועדת אתיקה, תתלונן נגדי. צא עכשיו החוצה.

יעקב שמאי (הליכוד):

קראתי שלוש קריאות ביניים.

היו"ר ש' וייס:

קראתי אותך שלוש פעמים. תסלח לי, עכשיו אתה יוצא החוצה.

יעקב שמאי (הליכוד):

אתה מבין מה שקורה פה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שמאי, צא או שאני אבקש להוציא אותך. אני מבין מה קורה. תראה מה שאתה עושה. אל תתווכח אתי, צא.

יהושע מצא (הליכוד):

אבל הוא צורח.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני מבקש ממך. אתה תצא.

שר החוץ ש' פרס:

ראש הממשלה הזמין את החברים הדתיים לדיון על קבר רחל. החברים הדתיים ביקשו שמירושלים ועד קבר רחל הדרך תהיה מובטחת רק על-ידי צה"ל, שהמתפללים לא ייתקלו בשום שוטר פלשתיני, שקבר רחל יהיה מוגן על-ידי צבא-הגנה לישראל ועל-ידי משטרת ישראל – מי שיוחלט. והגענו להסכם, שכל הדרך מירושלים ועד קבר רחל – –

יהושע מצא (הליכוד):

עד החניון.

שר החוץ ש' פרס:

– תהיה שמורה רק על-ידי צבא-הגנה לישראל; שקבר רחל יהיה באחריות צבא-הגנה לישראל; שמשמר צה"ל שעמד על הגג מול קבר רחל על בית-הווקף ימשיך לעמוד שם; שבמגרש החנייה יהיה משמר ישראלי. מדוע אתם לא מעריכים זאת, מר גפני? אנחנו לא יהודים? אתה יהודי, רק אתה?

היה ויכוח על מערת-המכפלה, וכתוב בהסכם, שהיות ששני הצדדים לא יכלו להגיע להסכם בעניין מערת-המכפלה, על כן המצב הנוכחי יישאר כפי שהוא.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

לשישה חודשים.

שר החוץ ש' פרס:

הלוא לא קראתם את ההסכם. הלוא שבח וייס לא הראה לכם את ההסכם. למה אתם מפריעים? לא קראתם, ואם קראתם לא הבינותם, ואם הבינותם אתם לא אומרים מה שקראתם. מה זה חשוב?

היו"ר ש' וייס:

אני נתתי את ההסכם.

שר החוץ ש' פרס:

נתת, תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני בטוח שקראו. לא צריך לפגוע בהם.

שר החוץ ש' פרס:

באיזו שפה, באנגלית או בעברית?

היו"ר ש' וייס:

בשתייהן.

שר החוץ ש' פרס:

גם בעברית וגם באנגלית?

היו"ר ש' וייס:

כן.

שר החוץ ש' פרס:

מצוין.

היו"ר ש' וייס:

עם המפות.

שר החוץ ש' פרס:

צריך לתת להם עוד קצת זמן לעיין בזה.

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, אנחנו צריכים לעבור להצבעה.

שר החוץ ש' פרס:

חברים דתיים, אני גם רוצה לשאול אותך, גפני, הממשלה הזו – –

קריאות:

גפני שם.

שר החוץ ש' פרס:

– – – הממשלה הזו – – –

יהושע מצא (הליכוד):

– – –

שר החוץ ש' פרס:

אני פוזל, אהוד, אני לא יכול להסיר עין ממך. אני לא יכול להסיר עין ממך. אני רוצה לענות לגפני. מר גפני, ממשלה זו, שאין בה חברים דתיים, תראה לי דבר אחד שפגענו בו – לא רק בקודשי ישראל, אלא גם בתביעת המפלגות הדתיות, החל מאי-נסיעת "אל על" בשבת, חוק הכשרות, החינוך ופטור בחורי הישיבה מצה"ל. במה פגענו בכם?

צחי הנגבי (הליכוד):

למה אתה צועק?

שר החוץ ש' פרס:

במה? למה אתם הולכים ימינה, והימין הולך אחרי יש"ע, ויש"ע הולך אחרי חוסר ישע, ואתם לא יודעים לאן אתם הולכים, ואתם לא יודעים לאן מובילים אתכם? מה קרה לכם?

יוסף בא-גד (מולדת):

זו ארצנו.

שר החוץ ש' פרס:

מה קרה לכם?

היו"ר ש' וייס:

טוב, אחרי ההכרזה החשובה של חבר הכנסת בא-גד אנחנו ממשיכים.

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה להגיד, דיברתי עם חברים מהמתנחלים.

יהושע מצא (הליכוד):

מה עם אלכס?

שר החוץ ש' פרס:

הוא בסדר, הוא בסדר. אל תדאג. אפרים גור בסדר. מה עם אפרים גור? מה עם אפרים גור? תסתכל אחורה.

יהושע מצא (הליכוד):

התרגיל המסריח.

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, באמת. אדוני, חבר הכנסת אולמרט, אני מבקש.

שר החוץ ש' פרס:

אם הסכם עם הדתיים הוא תרגיל שיש לו ריח, אני מתגאה בו.

עכשיו אני רוצה להגיד עוד דבר אחד למתנחלים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

יש דבר שיש בו ריח שאתה לא מתגאה בו?

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אל תפריעו, אנחנו רוצים להגיע להצבעה.

שר החוץ ש' פרס:

הלוא מה קורה? בקרב אנשי הליכוד, גם בקרב אנשי יש"ע מברכים אותנו על העניין הזה. וישבתי אתם, עם כמה חברים קיצוניים יותר, ואמרו: שמע, אומנם אנחנו לא מתלהבים מזה, אבל אל תיתנו את כל יהודה ושומרון לערבים. אני אומר: כמה אתה חושב שצריך לתת? אמרו לי: 50%. אמרתי: אתה יודע כמה נתנו, 27.5%.

יהושע מצא (הליכוד):

מה עם ירושלים?

שר החוץ ש' פרס:

כל הביטחון נשאר בידינו.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

אתם לא הרגשתם נוח לפני דקה כשהיה כאן כל כך שקט. תראו כמה זה נעים.

שר החוץ ש' פרס:

אני נרגש עד לב השמים שיש כמה חברי כנסת טובים שחושבים, שבהתמודדות העליונה בין צבא-הגנה לישראל לבין המשטרה הפלשתינית שתקום, צבא-הגנה לישראל בסכנה. באמת...

רון נחמן (הליכוד):

האזרחים בסכנה.

שר החוץ ש' פרס:

תתביישו לכם. אנחנו הצבא היחיד בשטח.

עוזי לנדאו (הליכוד):

הפסדנו באינתיפאדה. על מה אתה מדבר? צה"ל נכשל באינתיפאדה.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אתה צרוד. אנא ממך, שמור על בריאותך.

שר החוץ ש' פרס:

הייתי עכשיו בכנס רבנים באמריקה, אמרו לי: למה אתם לא מדברים עם המתנחלים? הלוא הליכוד הולך אחרי המתנחלים. כאן הים זורם לנחל, זו פעם ראשונה בהיסטוריה. הליכוד הולך אחרי המתנחלים. שאלו אותי: למה אתם לא מדברים עם המתנחלים? אמרתי: כבוד הרבנים, תארו לכם שמישהו מאתנו היה קורא לאחד מראשי הליכוד בוגד, מה הייתם אומרים לנו?

מיכאל איתן (הליכוד):

קראתם רוצחים.

שר החוץ ש' פרס:

הרי אנחנו ממלאים את פינו מים. אתם מעזים לקרוא ליצחק רבין בשמות כאלה?

עוזי לנדאו (הליכוד):

מי קרא לו כך? עוד עלילה.

שר החוץ ש' פרס:

הרי אתם משתתפים בהפגנות האלה. ביבי נתניהו עומד בהפגנה – –

היו"ר ש' וייס:

יש הזדמנות לגנות, ואז ידעו בדיוק.

שר החוץ ש' פרס:

– הוא רואה ססמה כזאת, אחר כך הוא מבקש סליחה. למה אתה מבקש סליחה? שהם יבואו להפגנות שלך, לא אתה להפגנות שלהם. מה הסליחה שלך שווה?

בנימין נתניהו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת נתניהו, אנא ממך.

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו לא משיבים מלה. אמרתי לרבנים: אנחנו נוהגים בהתאפקות, בנימוס, אנחנו דואגים למתנחלים.

דב שילנסקי (הליכוד):

פגעתם באריק שרון – – –

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו מוציאים השנה מיליארד שקל להבטיח את ביטחון ההתנחלויות.

דב שילנסקי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שילנסקי, אנא.

רון נחמן (הליכוד):

הם קראו לאריק שרון רוצח.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

רבותי, נא להירגע. אנחנו מתקרבים להצבעה.

שר החוץ ש' פרס:

יש בעיות משפטיות לא מבטלות. אני בא מארצות-הברית, ראיתי שם את המשפט של או. ג'יי סימפסון.

אהוד אולמרט (הליכוד):

גם לזה אתה מומחה...

שר החוץ ש' פרס:

יש בעיה קשה מאוד גם בתחום המשפטי. אחת הבעיות הקשות בכל העולם היא בעיית ההסגרה. אני יודע שאצלנו, כשרצו להסגיר שני אנשים שנאשמו ברצח על-ידי משלוח חבילת נפץ והרגו אנשים חפים מפשע, קמו אצלנו אנשים ואמרו לא להסגיר.

משה נסים (הליכוד):

אבל הסגרנו אותם.

שר החוץ ש' פרס:

מיטב הנוער, כמו שאומרים, לא להסגיר.

דן מרידור (הליכוד):

אבל הסגרנו אותם.

שר החוץ ש' פרס:

את נקש אמרו לא להסגיר. בכל מקום בעולם עניין ההסגרה – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

למה אינכם מטילים סנקציות – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ש' וייס:

עכשיו לא. אחר כך אשאל את שר החוץ.

שר החוץ ש' פרס:

בכל העולם בעיית ההסגרה מסובכת. בא אלי חבר הכנסת שלמה בוחבוט ואומר: שמע, שמעון, מוכרחים לעשות משהו בעניין אלה שרצחו יהודים. אמרתי לו: שלמה, אתה צודק. אנחנו ישבנו לילות שלמים על כל מקרה. לא אספר כאן הכול, אגיד רק את הדברים הבאים: אף לא באחת מהשיחות שלנו הפלשתינים לא התכחשו לעניין ההסגרה, הם לא אמרו: לא נסגיר. הם אמרו: אנחנו נסגיר לפי ההסכם. בא שלמה ואמר: בוא נציע לפלשתינים שהם ישפטו את האנשים, אבל יחזיקו אותם בבית-הסוהר. לפי דעתי זו הצעה טובה, נדבר אתם על כך. אני לא רואה שום בעיה.

משה נסים (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת נסים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

למה ישראל שותפה לסנקציות על לוב מפני שאיננה מסגירה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, באמת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה. זה יהיה לי ממש לא נעים להוציא אותך. בשביל מה אנחנו צריכים את זה?

שר החוץ ש' פרס:

הפלשתינים התחייבו לשתף אותנו בבדיקת מקרים כאלה ולחקור.

קריאה:

אלכס, קח כיסא.

שר החוץ ש' פרס:

היות שאנחנו אחרי יום כיפורים — — —

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, רק רגע. יש פה בעיות של ריהוט מחדש.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-אלישר, אני ממש לא רגיל לקרוא אותך לסדר. זה לא מתאים, זה לא מסתדר לי.

שר החוץ ש' פרס:

אני מבקש לומר לאנשי האופוזיציה, שהם בכלל ממנים אותנו כיהודים, מפטרים אותנו כיהודים, עושים אותנו בוגדים, מפטרים אותנו כבוגדים – מי שמכם?

יהושע מצא (הליכוד):

מי שם אותך?

שר החוץ ש' פרס:

העם. נבחרתי.

יהושע מצא (הליכוד):

טלב אלסאנע שם אותך. דראושה שם אותך. האשם מחאמיד שם אותך.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני מבקש לא להפריע עכשיו.

צחי הנגבי (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לא להפריע. חבר הכנסת צחי הנגבי, מה קרה?

צחי הנגבי (הליכוד):

הוא עשה פרובוקציות — — —

יהושע מצא (הליכוד):

תתבייש לך. טלב אלסאנע שם אותך.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

שר החוץ ש' פרס:

מה שהדריך אותנו — — —

יהושע מצא (הליכוד):

בושה וחרפה.

משה קצב (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אני לא שומע מה אתם צועקים. אני לא אשמע כך.

חבר הכנסת קצב, אני רוצה לומר לך משהו. תקשיב לי.

משה קצב (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אני רוצה לומר לך משהו. תקשיב לי ואל תצעק. גם אותך אקרא לסדר. תקשיב לי. אני לא שומע מלה.

דליה איציק (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, לא, לא. אני לא שומע מלה. אילו היה יותר שקט אולי הייתי שומע ומעיר הערה. אני רק רוצה לומר לך, ובאמצעותך לכל החברים כאן, לרובם: כשאתם מעירים לשר או למישהו על כך שהוא מדבר בזלזול – ואני שומע פה כ-20 שעות, 15 שעות, את הדיון – יש כל כך הרבה מלים קשות, כל האווירה כאן לא טובה. לכן, לא להטיף מוסר. כל אחד ייטול קורה מבין עיניו. עכשיו תפסיקו להפריע.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-אלישר, מספיק. חבר הכנסת מיכאל איתן, אני קורא אותך לסדר. אתה כבר רשום פה פעם. זה יהיה מוזר אם אוציא אותך לפני ההצבעה.

שר החוץ ש' פרס:

מה שהדריך אותנו הוא גם סכנות וגם סיכויים.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, לא לצעוק יותר.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, בתחום הסכנות הדריכו אותנו הדברים הבאים: עכשיו כשהרוסים בונים כורים גרעיניים לאירן, ואנחנו עדיין לא יודעים מה יהיה עם הסינים, וכאשר האירנים מנסים לאיים איום מוסלמי – זו לא הפעם הראשונה בהיסטוריה שיש תנועה מרושעת, אבל זו יכולה להיות הפעם הראשונה בהיסטוריה שתנועת רשע יהיה לה גם נשק לא קונבנציונלי. להיטלר לא היה, למוסוליני לא היה. לאלה יכול להיות. אי-אפשר ללכת רק אחורה, ואנחנו רוצים למנוע את הסכנה הזאת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

איך תמנע?

שר החוץ ש' פרס:

במעמד בוושינגטון, כאשר על הבמה עמדו מהמזרח התיכון ראש ממשלת ישראל, נשיא מצרים – –

משה פלד (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פלד, מספיק. השעה כבר 03:40, תירגעו קצת.

שר החוץ ש' פרס:

— מלך ירדן, מנהיג העם הפלשתיני, ותמכו היפנים והספרדים והאמריקנים והאירופים בישראל — זו האלטרנטיבה לסכנה האירנית.

משה פלד (צומת):

— — — אתה היית בעד — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פלד, גם לצעוק וגם לעשות רמקולים בידיים? מה אתך? שיטות של הגברת קול.

עוזי לנדאו (הליכוד):

כשהיפנים והספרדים מדברים בוויינגטון, זה רציני?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה. אני איאלץ להוציא אותך. ממש לפני ההצבעה, זה לא יפה.

שר החוץ ש' פרס:

— — — בין הים לבין הירדן — — —

משה פלד (צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פלד, מספיק.

יהושע מצא (הליכוד):

מה עם סימפסון? לא סיפרת.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אל תפריע. אני לא רוצה להוציא עוד אנשים. אל תכריח אותי לעשות זאת. הירגעו. גם בצד זה מפריעים, זה לא בסדר. אחר כך אתם מטיפים להם מוסר. כאן צוחקים וכאן – – –

שר החוץ ש' פרס:

בין הים לבין הירדן יש 3.5 מיליונים. אין לצד האופוזיציוני שום אלטרנטיבה מה לעשות במצב הזה, אלא לתת למדינת ישראל להידרדר ממדינה יהודית למדינה דו-לאומית.

והדבר השלישי: אנחנו רוצים לשלוט על ביטחון, לא רוצים לשלוט על האנשים שלא רוצים בשלטוננו. מהיום ועד נהר הירדן, מהירדן ועד הים לא יהיה צבא אלא צבא-הגנה לישראל.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

מה קרה? תפסיקו.

שר החוץ ש' פרס:

למרות כל העצבנות ולמרות כל הניסיונות לפלג את העם בדבר שהוא מאחד אותנו באמת – ירושלים – ירושלים תישאר מאוחדת, והעם יישאר מאוחד סביב ירושלים. לא פוחדים מכל ההפחדות שלכם.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

לא לצעוק. אני מבקש מכם.

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו עשינו שני תהליכים: תהליך של שלום ותהליך של הצלת ישראל. ואני קורא לאנשים הדתיים, לרבנים, להסתכל לעתיד. תנו אתם תשובה לאחר שעברנו חורבן ושואה. לא לדבר אחורה, דברו קדימה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

זה עוד חורבן.

חיים דיין (צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

לא, לא.

שר החוץ ש' פרס:

מה שאנחנו עושים הוא הצלת ישראל. ישראל יוצאת מן הכלל. מכל הסקרים יש סקר אחד — — —

חיים דיין (צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת חיים דיין, תירגע. חבר הכנסת חיים דיין. רק רגע, אדוני השר, אני רוצה לאפשר לך.

חיים דיין (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת חיים דיין, חבר הכנסת דדי צוקר, אנחנו מתקרבים להצבעה. אני דיברתי עם שר החוץ. אני מבקש מכם להירגע עכשיו. חבר הכנסת אולמרט, אתה כל הזמן מפריע. לא היית סובל זאת אם היו עושים לך את הדבר הזה במועצת העיר. הייתי אצלך במועצת העיר, אתה לא מאפשר זאת שם. אתה לא מאפשר זאת במועצת העיר שלך.

שר החוץ ש' פרס:

מכל הסקרים שקראתי בעת האחרונה, סקר אחד – – –

יהושע מצא (הליכוד):

מה עם סימפסון?

היו"ר ש' וייס:

מספיק. מספיק. מספיק.

שר החוץ ש' פרס:

סקר אחד שימח את לבי: 91% מתושבי ישראל אוהבים את ארצם, רוצים לחיות בה, יותר מאשר אנגלים באנגליה, יותר מאשר צרפתים בצרפת. זו ארץ נהדרת וחלשה, חולשת הדעת נובעת מחולשת האלטרנטיבה. עשינו מעשה להציל את העם, להביא שלום, וזו תהיה שנה גדולה ושנה טובה לכל העם היהודי.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לשר החוץ.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה, עכשיו. כאן אתם ממש תעזרו לי, כי אנחנו מותשים, אני מבקש מכם. קיבלתי בקשה להצבעה אישית. אנחנו נקיים אותה. אני מזמין לכאן גם שני מונים מטעם חברי הכנסת. זו תהיה הצבעה אישית, אבל שני חברי הכנסת ישבו כאן. הם יצביעו, אל תדאג, כי אנחנו קוראים בשמות.

אני מזמין לכאן את חבר הכנסת יצחק לוי ואת חבר הכנסת חיים אורון. שני חברים בוועדת האתיקה.

קריאות:

את אלכס.

היו"ר ש' וייס:

זו הצבעה אישית.

רבותי, מספיק, חבר הכנסת צוקר, אני לא אתחיל בהצבעה עד שיהיה שקט. חבר הכנסת צוקר, מספיק. השעה כבר 03:45. אתם ערוכים? ערוכים.

חברי הכנסת, אנחנו מצביעים הצבעה אישית על הודעת הממשלה על אישור הסכם ביניים ישראלי-פלשתיני בדבר הגדה המערבית ורצועת-עזה, שהיא גם הצבעת אמון בממשלה, כפי שהממשלה ביקשה.

קריאה:

מי ביקש את ההצבעה?

היו"ר ש' וייס:

סיעת העבודה. הממשלה, הקואליציה, יש לי 20 חתימות.

אני רוצה לבקש מכם, בואו נעבור את הקטע הזה בכבוד.

בבקשה, אדוני המזכיר.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

(קורא בשמות חברי הכנסת)

שמואל אביטל – בעד; רפאל אדרי – בעד; אהוד אולמרט – נגד; אורי אור – בעד; חיים אורון – בעד;
יוסף אחימאיר – נגד; דליה איציק – בעד; מיכאל איתן – נגד; רפאל איתן – נגד; רפאל אלול – בעד;
שולמית אלוני – בעד; טלב אלסאנע – בעד; אסעד אסעד – נגד; יוסף בא-גד – נגד; זאב בנימין בגין –
נגד; פני בדש – נגד; שלמה בוחבוט – בעד; יגאל ביבי – נגד; יוסף ביילין – בעד; נעמי בלומנטל –
נגד; בנימין בן-אליעזר – בעד; אליהו בן-אלישר – נגד; אליהו בן-מנחם – בעד; שלמה בניזרי – נגד;
עוזי ברעם – בעד; תמר גוז'נסקי – בעד; שאול גוטמן – נגד; מיכה גולדמן – בעד; אלכס גולדפרב –
בעד.

דוד מנע (הליכוד):

בדיחה מהלכת.

קריאות:

בוז.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לא להפריע עכשיו ולא לגדף.

דוד מנע (הליכוד):

גונב מנדטים, איש צומת לשעבר.

היו"ר ש' וייס:

לא להפריע.

דוד מנע (הליכוד):

מר "טויוטה".

היו"ר ש' וייס:

עכשיו לא מדברים. תפסיק לגדף פה עכשיו.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

— — —

היו"ר ש' וייס:

לא, לא. כל מי שעונה שוב מגרה את הקהל. תאפשרו לי להעיר. נא להמשיך.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

(קורא בשמות חברי הכנסת)

אלי גולדשמידט – בעד; אפרים גור – נגד; גדליה גל – בעד; אריה גמליאל – נגד; משה גפני – נגד;
אלי דיין – בעד; חיים דיין – נגד; יעל דיין – בעד; עבד-אלוהב דראושה – בעד.

קריאות:

בזז.

היו"ר ש' וייס:

מה זה? איזה הערות? אני רוצה לראות שככה יקניטו יהודים בפרלמנט אחר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

אני הערתי, אתה לא צריך להעיר. חבר הכנסת דראושה, אני כבר הערתי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, אני כבר הערתי מספיק. בבקשה.

חבר הכנסת רן כהן, אתה רוצה שנסיים את ההצבעה או לא? חבר הכנסת רן כהן, אתה רוצה שנסיים את ההצבעה, נכון? גם אתה עייף. אני כבר הערתי.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

(קורא בשמות חברי הכנסת)

אריה דרעי – נגד; אברהם הירשזון – נגד; זבולון המר – נגד; צחי הנגבי – נגד; אריאל ויינשטיין – נגד.

רענן כהן (העבודה):

יש משמעת סיעתית.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

כל הערה גוררת הפרעה, אפילו אם היא חריפה. אדוני המזכיר, נא להמשיך.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

(קורא בשמות חברי הכנסת)

שבח וייס – בעד; יוסף ונונו – בעד; אברהם ורדיגר – נגד; רחבעם זאבי – נגד; נסים זוילי – בעד; עמנואל זיסמן – נגד; אליעזר זנדברג – נגד; וליד חאג' יחיא – בעד; חנא חדאד – בעד; נעמי חזן – בעד; מיכאל חריש – בעד; בנימין טמקין – בעד; סאלח טריף – בעד; שאול יהלום – נגד; אברהם יחזקאל – בעד; רן כהן – בעד; רענן כהן – בעד; יוסי כץ – בעד; אברהם כ"ץ-עוז – בעד; לימור לבנת – נגד; מאשה לובלסקי – בעד; דוד לוי – נגד; יצחק לוי – נגד; דוד ליבאי – בעד; עוזי לנדאו – נגד; יורם לס – בעד; ענת מאור – בעד; משה מאיה – נגד; דוד מגן – נגד; האשם מחאמיד – בעד; חגי מירום – בעד; דוד מנע – נגד; נואף מסאלחה – בעד; יהושע מצא – נגד; דן מרידור – נגד; רון נחמן – נגד; אורה נמיר – בעד; משה נסים – נגד; בנימין נתניהו – נגד; סאלח סלים – בעד; אסתר סלמוביץ – נגד; אפרים סנה – בעד; יוסף עזרן – נגד; עובדיה עלי – נגד; שאול עמור – נגד; אברהם פורז – בעד; חנן פורת – נגד; משה פלד – נגד; רפאל פנחסי – נגד; שמעון פרס – בעד; עמיר פרץ – בעד; גדעון פת – נגד; יאיר צבן – בעד; דוד צוקר – בעד; אביגדור קהלני – נגד; ישראל קיסר – בעד; משה קצב – נגד; יצחק רבין – בעד; אברהם רביץ – נגד; אמנון רובינשטיין – בעד; חיים רמון – בעד; אבנר חי שאקי – נגד; גונן שגב – בעד.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

בלי הערות, חברים. אנחנו גומרים עוד מעט.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

(קורא בשמות חברי הכנסת)

גדעון שגיא – בעד; אברהם שוחט – בעד; משה שחל – בעד; מאיר שטרית – נגד; שמעון שטרית – בעד; דב שילנסקי – נגד; סילבן שלום – נגד; יעקב שמאי – נגד; יצחק שמיר – נגד; יעקב שפי – בעד; אברהם שפירא – נגד; אריאל שרון – נגד; יוסי שריד – בעד; דן תיכון – נגד.

היו"ר ש' וייס:

אדוני המזכיר, האם יש מישהו שקראת בשמו ולא היה באולם?

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

לא. כולם, כל ה-120, היו.

היו"ר ש' וייס:

האם מישהו מהיושבים באולם סבור שלא קראו בשמו?

חברי הכנסת, לפני שמונים את הקולות אני רוצה למסור הודעה. אני רוצה מאוד לקוות שאני יכול באמצעותה לבטא רגשות של רבים בבית הזה. היא לא מכוונת, חלילה, נגד אחת מסיעות הבית, היא מכוונת בדיוק כנגד מי שעשו את המעשים האלה הערב.

אני לא ראיתי את החדשות ולא שמעתי כי הייתי עסוק בניהול הישיבה. חבר הכנסת חגי מירום העביר לי תיאור של המעשה שקרה היום בכיכר-ציון, ואני ביקשתי מקצין משטרה לוודא כדי שלא אטעה, חלילה. אחר כך גם קיבלתי תיאור של מה שקרה לשר בן-אליעזר, ואני רוצה להביע כאן עמדה, וכפי שאמרתי אני מקווה שאני יכול להביע אותה בשם רבים – מבחינתי, הלוואי שבשם כולנו.

אני רוצה לומר, שמה שקרה היום בכיכר-ציון, כאשר הוצגה בובת קלגס גסטפו נושאת צלבי קרס בדמות ראש הממשלה – זו התגלמות של שיקוץ וזוועה. אני אישית מכיר, לדאבוני, את הטיפוסים האלה, אלא שהיו להם עיניים כחולות ושערות בלונדיניות. זה כתם סביבתי מתפשט, פצע מזהם ומסרטן, יוון מצולה של התבהמות וסכנה לאורח חיינו הדמוקרטיים, תופעה אנטי-יהודית ואנטי-אנושית.

אני קורא לכל סיעות הבית ולכל ההנהגה הפוליטית לגנות גינוי תקיף את התופעה הזאת, להרחיק אותה מתוכנו, לעקור אותה מן השורש.

אני קורא ליועץ המשפטי לממשלה לנקוט צעדים של ממש כנגד הגורמים המסוכנים האלה –
בנחרצות, בתקיפות, כאן ועכשיו, פן נאחר, חלילה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

מה אתה מבקש מהם?

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, אדוני ראש הממשלה, אני מצפה מכולם.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

כן, בבקשה. כן, חבר הכנסת נתניהו, אבל אני לא רוצה כאן – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

מה זה לא רוצה?

היו"ר ש' וייס:

סליחה, רבותי, אני מאפשר לו, אני לא רוצה יותר. אני מאפשר הודעה לחבר הכנסת נתניהו. זה מה שרציתי וזה הכול.

דוד צוקר (מרצ):

מה זה?

רן כהן (מרצ):

מה זה?

היו"ר ש' וייס:

אני רוצה ואני קורא. סליחה, לא על הבמה. תנו לי, אני לא קראתי את התוצאות.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

מה זה?

דוד צוקר (מרצ):

רן כהן (מרצ):

דוד מנע (הליכוד):

לימור לבנת (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

סליחה, אני מבקש, אני מקווה שהוא יצטרף לגינוי.

רן כהן (מרצ):

משה נסים (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אני מקווה שהוא יצטרף לגינוי. אל תפריעו לו. אני מקווה שהוא יצטרף לגינוי, ואם לא – אז אני אגיב.

יהושע מצא (הליכוד):

דוד צוקר (מרצ):

דוד מנע (הליכוד):

אתם כמותם.

היו"ר ש' וייס:

אני מקווה שהוא יצטרף לגינוי.

מיכה גולדמן (העבודה):

חגי מירום (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

עכשיו לא, זה הכול. בבקשה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

לא, חבר הכנסת נתניהו, אני מבקש.

קריאה:

מה יש? מה אתה שומר — — —

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני מקווה שהוא יצטרף לגינוי. אני מבקש לאפשר לי, אני אאפשר אחר כך. תפסיקו עכשיו. אני מבקש לאפשר לי לאפשר לחבר הכנסת נתניהו להצטרף לגינוי. גם זה חשוב, ותשאירו זאת לשיפוט. אני מבקש לא להפריע.

קריאות:

— — —

דוד מנע (הליכוד):

אל תזהיר אותם.

היו"ר ש' וייס:

תנו לי לסיים, אל תעזור לי. אני לא מזהיר איש, אני מצפה מאוד שחבר הכנסת בנימין נתניהו יצטרף לגינוי, ואני מצפה באופן נחרץ – – –

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

— — — אם לא, אז נדע זאת. זה הכול. אל תפריעו לי.

קריאה:

לענות ייקח שש שעות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דדי צוקר, תראו מה שאתם עושים. רק רגע, חבר הכנסת נתניהו.

רן כהן (מרצ):

— — —

דוד מנע (הליכוד):

אתם המסיתים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, תקשיב לי.

חגי מירום (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

תאפשר לי.

רן כהן (מרצ):

דוד צוקר (מרצ):

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

היו"ר ש' וייס:

אדוני ראש הממשלה, תאפשר לי רגע. חבר הכנסת רן כהן. אני מבקש מכם, חברי הכנסת.

משה קצב (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קצב, תאפשר לי. רבותי, אני מבקש מכם לא להפריע. אדוני ראש הממשלה, תאפשר לי רגע.

השר לקליטת העלייה י' צבן:

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

חגי מירום (העבודה):

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, סליחה, לא, אל תצעקו ככה על ראש הממשלה. אל תצעקו. אני מפסיק שנייה. אני מבקש רגע להירגע. אל תעשו זאת.

דליה איציק (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

סליחה, רבותי, אני מודיע על התוצאה.

קריאות:

לא, לא.

משה נסים (הליכוד):

לא, אסור. לא להודיע את התוצאה קודם. השרים ילכו.

היו"ר ש' וייס:

רק שנייה, אני מבקש לאפשר לי לדבר רגע. תאפשרו לי לדבר רגע.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

היו"ר ש' וייס:

אדוני ראש הממשלה, רגע. אני רוצה שתקשיבו לי שנייה. חבר הכנסת רן כהן, רגע.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אתה חייב לתת לי לומר את דברי.

היו"ר ש' וייס:

סליחה, אני מבקש שתקשיבו לי רגע אחד, ואני מפנה את הבקשה הזאת – – –

משה קצב (הליכוד):

תתביישו לכם.

היו"ר ש' וייס:

לא, אל תעשה לי את הדבר הזה. אני לא אאפשר.

רן כהן (מרצ):

אתם לא – – –

היו"ר ש' וייס:

ככה אני לא אאפשר, חבר הכנסת קצב.

דוד מנע (הליכוד):

אתם המסיתים.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני רוצה לומר משהו.

חגי מירום (העבודה):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת חגי מירום, תקשיב לי. אני רוצה לומר משהו, ואני מבקש לא להפריע לי. אני פונה לכל חברי הבית בסופו של דיון כל כך ארוך. מצאתי צורך לעשות זאת כיושב-ראש הכנסת. יכול להיות שעשיתי שגיאה, כי לא ידעתי שתהיה מהומה כזאת.

דליה איציק (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

תני לי לסיים. מה יש? מגיע לי שתקשיבי לי רגע. מה יש? לא מגיע לי שתקשיבי לי?

אברהם יחזקאל (העבודה):

מגיע לך שיקשיבו לך.

היו"ר ש' וייס:

אני ציפיתי – ואני לא מתבייש גם להודות בשגיאה, אני אומר לכם זאת מייד, ואודיע על התוצאה – אני ציפיתי, וזאת היתה כוונתי, ואני חושב שלא טעיתי. אני חושב, שבנסיבות כאלה חשוב מאוד שיהיה גינוי גם מצד אחר של הבית. אבל מכיוון שיש פה – – –

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

אני לא מתנצל. תקשיבו לי. אני לא רוצה שזה יהיה באווירה שנוצרה כאן. ואני לא רוצה – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' וייס:

תפסיק להפריע לי. כבר אין לי קול להגיד את הדברים. אני ציפיתי גם מהסיעה שלי ומהאנשים מהצד הזה שיאפשרו את הגינאי הזה. היתה לכך חשיבות גדולה מאוד, ואני ראוי לציפייה הזאת. מכיוון שיש כאן אווירה של מהומה, אני קורא את התוצאות.

קריאות מספסלי הליכוד:

לא, לא, לא.

היו"ר ש' וייס:

אני אאפשר לו אחרי כן.

קריאות מספסלי הליכוד:

לא, לא.

היו"ר ש' וייס:

תראו מה שאתם עושים לי. חברי הכנסת, תאפשרו לי לתת לו לגנות.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

דוד צוקר (מרצ):

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

לא, אתה רוצה שהם יעזבו את המקום. אתה רוצה שהם יעזבו בלי לשמוע.

היו"ר ש' וייס:

חברים, אני יכול כיושב-ראש כנסת להפנות בקשה בתום דיון – – –

יהושע מצא (הליכוד):

ראש הממשלה, מה השיטה הזאת? מה השיטה הזאת?

היו"ר ש' וייס:

חברים, תראו מה שקורה פה. גם אם היתה טעות, ואני לא חושב שטעיתי, תאפשרו לי לסיים את הדיון הזה. לא הייתם צריכים להפריע לי כך.

עובדיה עלי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עובדיה עלי, תרשה לי, תן לי לדבר רגע. חברים, אני פונה בבקשה – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני, אתה רוצה שלא יהיה גינוי. אתה רוצה להלביש זאת עלינו. תן לו לדבר. אתה לא רוצה שיהיה גינוי.

היו"ר ש' וייס:

אל תפריע לי. חברים, אני פונה אליכם. חבר הכנסת צוקר, אני פונה גם אליך. אדוני ראש הממשלה, חבר הכנסת עובדיה עלי, תנו לי להשמיע מלה.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן. חברי הכנסת, מספיק. אני פונה אליכם, חברי הכנסת. חברים, אני יושב-ראש הכנסת שלכם, לטוב ולרע.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

של כולם.

היו"ר ש' וייס:

תן לי רגע, הרי אני חותר למשהו, אני רוצה באווירה של שקט – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

נתת רשות הדיבור לחבר הכנסת נתניהו, תן לו לדבר.

היו"ר ש' וייס:

אני לא אקח זאת ממנו.

משה נסים (הליכוד):

אתה לוקח זאת ממנו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

תן לו לדבר, לפני התוצאות.

היו"ר ש' וייס:

אל תדאג.

אהוד אולמרט (הליכוד):

— — —

רן כהן (מרצ):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת אהוד אולמרט ורן כהן, תראו מה אתם עושים.

אני פונה אל סיעת העבודה, אני פונה אל רן כהן אישית, אני פונה אישית לדדי צוקר ולראש הממשלה, ואני מבקש להקשיב לפנייתי. זה מגיע לי. אני מבקש להקשיב לפנייתי, זה מגיע לי גם מצד ראש הממשלה.

משה נסים (הליכוד):

אתה יכול להחליט.

היו"ר ש' וייס:

אני היושב-ראש שלכם, לטוב ולרע, שלוש שנים. אני החלטתי החלטה, אני שלם אתה. אני חתרת למצב, שבו מול התופעה שתיארתי כפי שתיארתי, יהיה גינוי משני צדי הבית. גם אם טעיתי — — —

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אבל אתה יושב-ראש הבית.

היו"ר ש' וייס:

גם אם טעיתי, מגיע לי מהסיעה הזאת ומראש הממשלה יחס אחר. תנו לי לסיים את הפרשה. מה יש? מה בסך הכול רציתי? מה קורה כאן? מה רציתי, בסך הכול? גינוי של הבית כולו. תאפשרו לי זאת פעם אחת. זה הכול.

קריאה:

מה עם התוצאות?

היו"ר ש' וייס:

אני אקרא אותן אחרי כן. אני מבקש ממך, ראש הממשלה, תאפשר לי. אני עובד אתך שנים. ומכיוון שנתתי לו לפני שהפתק היה בידי – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אל תפריעו לי עכשיו. אתה רואה שאני חותר לכך.

אני פונה לסיעתי הפעם, אישית, ולראש הממשלה שלי, ולחברי סיעות הקואליציה – אני משוכנע בתום לב שיש צורך בגינוי משותף כזה. גם אם טעיתי, אני לא ראוי להערות הגנאי שלכם אחרי יום קשה כזה של ניהול ישיבה. לא ראוי לזה. עכשיו אני אאפשר לו לומר את דבריו, ואחר כך אקרא את התוצאות. בבקשה.

(ראש הממשלה וחברי קואליציה עוזבים את אולם המליאה.)

(קריאות מספסלי הליכוד)

דוד מנע (הליכוד):

תעזבו, תעזבו. צא, פחדן, צא. מאבד את העשתונות.

היו"ר ש' וייס:

חברים, תפסיקו. שבו אתם בשקט, אני אפנה לראש הממשלה.

בבקשה, חבר הכנסת נתניהו. אני מבקש בקיצור נמרץ, גם אני עשיתי זאת בקיצור, ובטובך אני מבקש גם בלי פולמוס, כי כל הכוונה פה היתה להתאחד סביב מטרה אחת. בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

מאשה לובלסקי (העבודה):

– – –

היו"ר ש' וייס:

בסדר, אז טעיתי. טעיתי בכך שרציתי שהבית כולו יתאחד. אבל תנו לי לסיים זאת. בבקשה, חבר הכנסת נתניהו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני יושב-ראש הכנסת מר שבח וייס, קודם כול אני רוצה להודות לך על שנתת לי הזדמנות להצטרף בשמי ובשם חברי לגיוני החשוב שלך. למען הדיוק הכרונולוגי – – –

קריאה:

– – –

היו"ר ש' וייס:

תן לו לסיים. אז הוא יעשה זאת במליאת הכנסת, מה רע בכך?

בנימין נתניהו (הליכוד):

למען הדיוק הכרונולוגי, אדוני היושב-ראש, אני נאלץ לתקן אותך. במקרה הזה, מבחינת סדר הזמנים, לא אני מצטרף לגינוי שלך, אלא אתה מצטרף לגינוי שלי.

אדוני היושב-ראש, אני חושב, שחברי הבית, גם מהצד הזה של הבית, ולדעתי גם ראש הממשלה, היה כדאי שישבו בשקט ויקשיבו לדברים.

היו"ר ש' וייס:

יושבים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אם ירצו לא להסכים לדברים, יוכלו להתנגד להם אחר כך. אני מעריך שיסכימו.

אני רוצה לומר לך, שהגינוי הראשון בא מייד כששמעתי על דבר הנאצה הזה במהלך אותה הפגנה, מול קומץ בריונים, שאני חושב שאני יודע לאיזו תנועה בלתי חוקית הם שייכים. ואין להכתיים כמובן ציבור שלם בגלל קומץ בריונים.

אבל אני רוצה לומר יותר מכך. התופעה הזאת של כינוי מנהיגי מדינת ישראל בתואר רוצחים ובוגדים – רבין רוצח, בגין רוצח, שרון רוצח – אלה דברים שהיו פסולים תמיד, במשך כל ממשלות ישראל. ואנחנו מגנים זאת בכל פה. אינני רוצה לעבור אחורה, להזיז את מחוגי השעון – –

היו"ר ש' וייס:

אז אל תעשה זאת.

בנימין נתניהו (הליכוד):

– – אבל אני אומר: מעכשיו קדימה, מה שעלינו לעשות כולנו יחד הוא להתייצב נגד התופעות הללו ונגד כל ניסיון להכתיים את הציבור שיושב כאן בכתמים הצהובים של אותו קומץ קטן וקיצוני. הם לא משלנו, ואנחנו לא מהם, וכך יהיה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

חברים, אני מודיע עכשיו על התוצאה. אני מזמין את כולם, אני מבקש גם שראש הממשלה ייכנס.

דליה איציק (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

לא, תנו לי לקרוא.

דוד מנע (הליכוד):

שקט, צפדינה.

היו"ר ש' וייס:

מה היה מזיק אם זה היה נעשה בשקט? באמת, תחשבו במחשבה שנייה. אם ראש הממשלה כאן, אני מבקש שייכנס. אני מבקש אישית שראש הממשלה ייכנס. אני מבקש שייכנס. אני מבקש אישית שראש הממשלה ייכנס.

קריאות:

אוה, אוה, אוה.

היו"ר ש' וייס:

לא, אל תעשו לי את הדבר הזה. תראו מה שאתם עושים, אתם ממשיכים מה שעשיתם בחוץ.

חברים, הנה התוצאות.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אם מותר לו, מותר גם לי?

היו"ר ש' וייס:

בוודאי, בהחלט. בבקשה, אדוני ראש הממשלה. זה רצוי אפילו.

קריאה:

תן גם לנו.

היו"ר ש' וייס:

לא, בכך זה יסתיים. אדוני, זה ראש ממשלה, והוא יאמר מה שהוא רוצה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אני לא מבקש לדבר מהבמה.

התופעות של הלהטת יצרים תחת הכותרת מניעת קרע בעם, התופעה של היום איננה חדשה. היא קיימת – – –

קריאה:

— — —

היו"ר ש' וייס:

לא להפריע, גם לא הפרענו לחבר הכנסת.

שאלו יהלום (מפד"ל):

גם אתם – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, אל תפריע לראש הממשלה. תראו מה אתם עושים: אתם חוזרים על תסמונת שאחר כך מתפרצת החוצה. פה אתם לא נותנים לו לדבר, זו ההתחלה. תנו לו לדבר עכשיו. תנו לו לדבר כמו שלבנימין נתניהו נתתם.

דוד מנע (הליכוד):

אל תגזים.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

זה לא דבר חדש.

לימור לבנת (הליכוד):

— — —

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

מאחר שהתופעה הזאת איננה חדשה, מלווה אותנו שנה לפחות – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

60 שנה.

היו"ר ש' וייס:

אל תפריעו. גם לחבר הכנסת נתניהו לא – – –

תראו מה אתם עושים. חבר הכנסת בני בגין, אני אוציא אותך.

דוד צוקר (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צוקר, תראה מה אתה עושה. ראש הממשלה עומד, ותראה מה אתה עושה.

דוד צוקר (מרצ):

אני מפריע?

היו"ר ש' וייס:

כן, אתה מפריע. ראש הממשלה ידבר עכשיו. אתה לא מבין שאתה מפריע?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אני חוזר ואומר: אין התופעה הזאת חדשה. היום היא לובשת צורה תחת השם אחדות העם. תחת השם אחדות העם משתמשים בביטויים שרק מביאים לקרע, ואני ממליץ להפסיק עם הצביעות.

יעקב שמאי (הליכוד):

עוזי לבדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, הרי התוצאות – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין. חבר הכנסת בני בגין והשר רובינשטיין.

חברי הכנסת, אני מבקש להפנות עכשיו קריאה לבית, בתום הדיון הזה: אולי נצא מכאן לקראת השנה החדשה בהחלטה נחרצת להתנהג אחרת זה כלפי זה ולהימנע מכל התופעות הוולגריות האלה.

הרי התוצאות. חברי הכנסת, הודעת הממשלה על אישור הסכם ביניים ישראלי-פלשתיני בדבר הגדה המערבית ורצועת-עזה התקבלה ב-61 קולות נגד 59. ההסכם אושר, והממשלה זכתה באמון הכנסת.

בוקר טוב לכולכם. מועדים לשמחה.

הישיבה ננעלה בשעה 04:15.